Mahmud Kaşğari

Divanü Lüğat-it-Türk

IV

Bakı - 2006

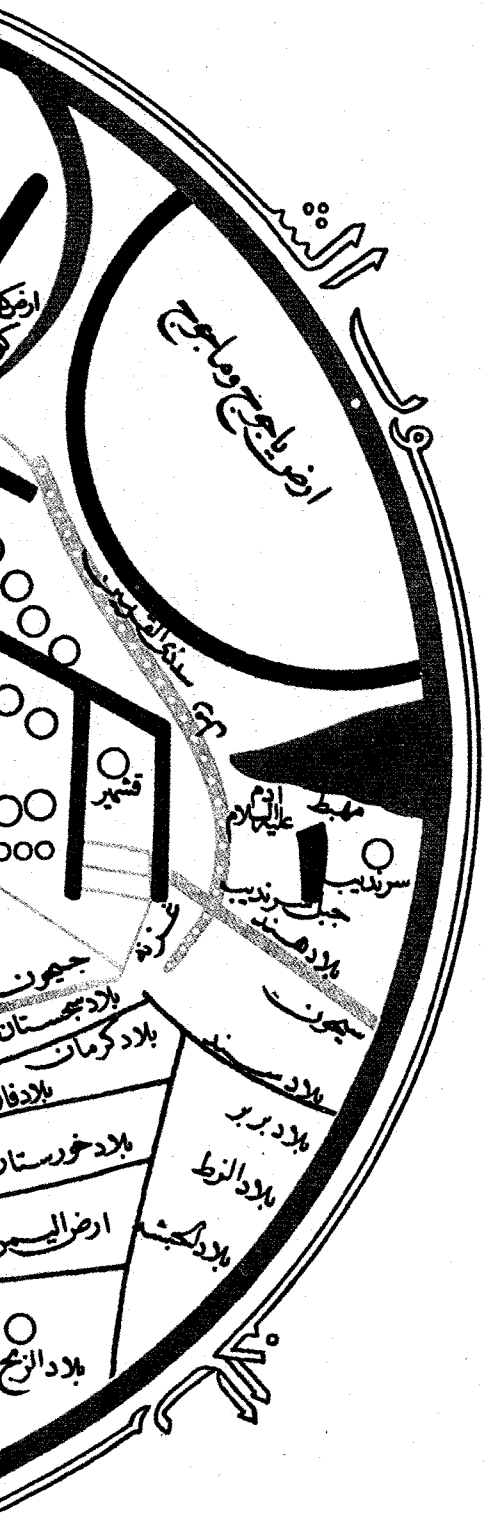
محمود كاشغرى

ديوان لغات الترك

IV

باكو - ٢٠٠٦

ارض يأجوج ومأجوج
سد ذي القرنين
ماسين
جابرقا
آمو
بحيرة الخلم
وادي نار
مسكن جمل
وادي ارتش
اتوكن
فيافي بعار
وادي ايلا
فيافي بشقرت
فيافي تتار
فيافي بسل
بلده سقال محدثه
مسكر قبجاق
والغزيه
جبل قرنجق
بلاد الغزيه
بلغار
سوار
وادي تل
مسكن قبجاق
شعبه منه
بحيرة
روس
مقابله
ورنك
باج
خزر
خوارزم
ارض الديلمه
بحيرة خوارزم
ارض آذربادكان
ارض الاكراد
ارض الشام
حدود مصر
الاسكندريه
ارض القيروان
وغيرها
اراضي المغاربه وهي اندلس
لا يسكن فيها لشدة البرد
لا يسكن فيها لشدة الحر
بلاد الزنج
ارض اليمن
بلاد خوزستان
بلاد فارس
بلاد كرمان
بلاد سند
بلاد البربر
بلاد النوبه
بلاد الحبشه
ارض خرا سان
ارض العراقين
ارض الحجاز
جيحون
بلاد بخستان
سرنديب
جبل سرنديب
بلاد هند
قشمير
غزنه
مهبط آدم عليه السلام
بلخ
بلاد الترك
بلاد الصين
بلاد الخزر
بلاد الروس
بلاد الصقالبه
بلاد الافرنج
بلاد الانكليز
بلاد الاندلس
بلاد المغرب
بلاد الروم
بلاد القسطنطينيه
بلاد الخزر
بلاد الصقالبه
بلاد الروس
بلاد الافرنج
بلاد الانكليز
بلاد الاندلس
بلاد المغرب
بلاد الروم
بلاد القسطنطينيه

Mahmud Kaşğarinin çəkdiyi və «Divanü lüğat-it-türk»ə əlavə etdiyi dünya xəritəsinin ərəb əlifbası ilə verilən variantı.

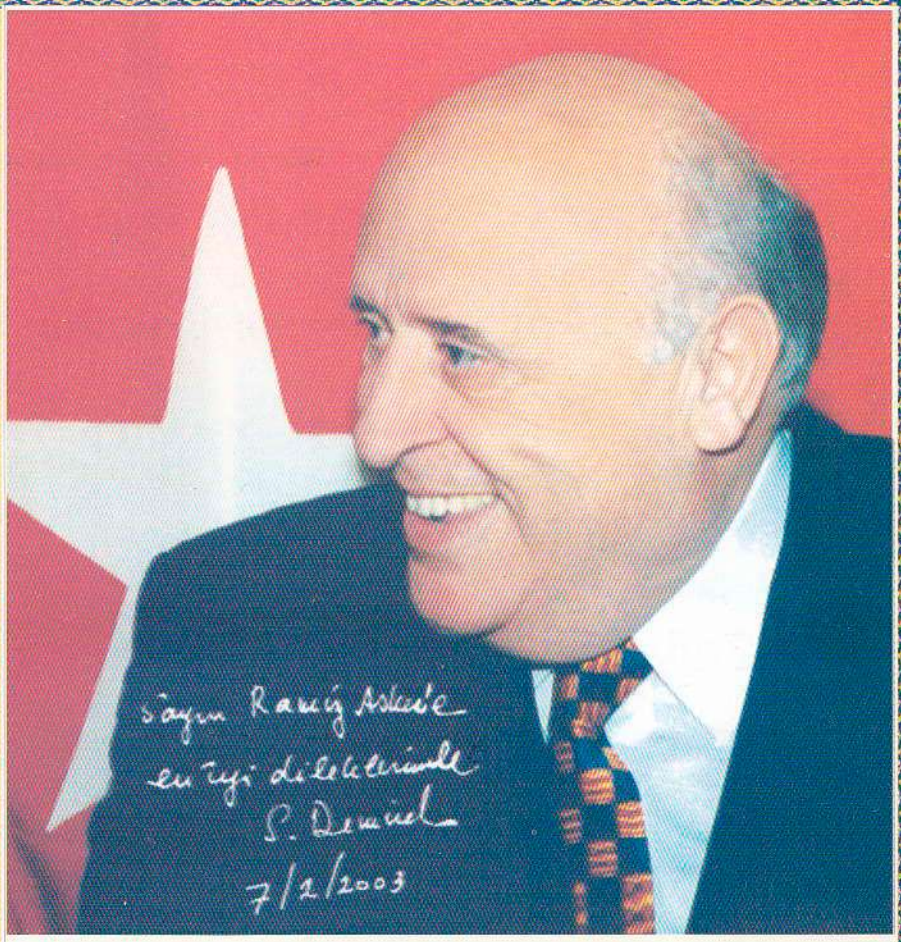
Bu xəritədə Balasağun şəhəri mərkəz olaraq qəbul edilmişdir.

Dənizlər yaşıl, çaylar mavi, dağlar qırmızı, şəhərlər sarı, səhralar sarı-qırmızı rənglə göstərilmişdir.

Bu Tərcüməni Zəmanəmizin Ən Böyük Türklərindən Və Türkçülərindən Biri, Türk Dünyasının Şanlı Övladı, Çağdaş Azərbaycan Dövlətinin Banisi, Ana Dilimizin, Elm Və Mədəniyyətimizin Hamisi, Ümummilli Liderimiz, Mərhum Prezidentimiz Heydər Əliyevin Parlaq Və Əbədi Xatirəsinə İthaf Edirəm. Qədirbilən Türk Dünyası Və Azərbaycan Xalqı Onu Heç Zaman Unutmayacaq!

Ramiz Əzəm

Türkdünyası Şəhəsəri Divanü Lüğat-it-Türk
Qardaş Türkiyə Respublikasının 9-cu Prezidenti,
Azərbaycan Respublikasının Fəxri Vətəndaşı,
Türk Dünyasının Ağsaqqalı, Türk Dilinin Və
Türk Mədəniyyətinin Ulu Qoruyucusu və Hamisi
Zati-Alilləri Cənab Süleyman Dəmirəlin
Yüksək Himayələri Altında Nəşr Olunmuşdur.
Azərbaycan Türkü Ona Daim Minnətdar Olacaqdır!

Türkologiyanm və Türklüyün şah əsəri

«DİVANÜ LÜĞAT-İT-TÜRK»

AtaHoldinqin

sponsorluğu ilə nəşr edilmişdir.

Sonsuz təşəkkürlər!

آذربایجان ملی علملر آکادمیاسی
فولکلور انستیتوتی

محمود کاشغری

دیوان لغات الترك

دؤرد جلدده

دؤرد نجی جلد (ایندکس)

ترجمه ائدن و
نشره حاضیرلایان
رامیز عسکر

اوظان نشریاتی

باکو- ۲۰۰۶

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI
FOLKLOR İNSTİTUTU

MAHMUD KAŞĞARİ

«DİVANÜ LÜĞAT-İT-TÜRK»

DÖRD CİLDDƏ

I V CİLD (İNDEKS)

Tərcümə edən və
nəşrə hazırlayan:
Ramiz ƏSKƏR

Bakı – "Ozan" - 2006

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Folklor İnstitutu Elmi Şurasının qərarı ilə nəşr olunur

Elmi redaktor: Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, Türk Dil Qurumunun fəxri üzvü, əməkdar elm xadimi, filologiya elmləri doktoru, professor Tofiq HACIYEV

Rəyçi: Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, filologiya elmləri doktoru, professor Nizami CƏFƏROV

Məsləhətçilər: professor Hüseyn İSMAYILOV
professor Məmmədəli QIPÇAQ
professor Əzizxan TANRIVERDİ

Mahmud Kaşğari. «Divanü lüğat-it-türk». Dörd cilddə. IV cild (indeks), Bakı, "Ozan", 2006, 752 səh.

Dahi türk dilçisi və ensiklopedisti Mahmud Kaşğarinin «Divanü lüğat-it-türk» əsəri dünya dilçilik elminin ən qədim və ən möhtəşəm nümunələrindən biridir. Türk dünyasının və türkologiya elminin ən parlaq, ən əhəmiyyətli əsəri olan «Divanü lüğat-it-türk» yalnız türk dili və ədəbiyyatının deyil, eləcə də türk tarixinin, türk mədəniyyətinin, türk mənəviyyatının və psixologiyasının tədqiqi üçün misilsiz mənbə, bitməz-tükənməz qaynaqdır. Bu şah əsər haqlı olaraq min il bundan əvvəlki türk dünyasının ensiklopediyası, türklüyün aynası, Mahmud Kaşğari isə türkçülüyün banisi sayılır.

Kitab dilçilər, ədəbiyyatçılar, tarixçilər, etnoqraflar və digər elm sahələrinin mütəxəssisləri, habelə ali məktəblərin filologiya fakültələrinin tələbələri və şanlı türk keçmişi ilə maraqlananlar üçün nəzərdə tutulur.

Kitabla bağlı arzu və iradlarınızı bu ünvana göndərə bilərsiniz:
ramizasker@mail.yahoo.com

ISBN 9952-426-00-x

Ə $\frac{4072060105}{On - 047-06}$ - 2006

© Ramiz Əskər, tərcümə, 2006

S U N U Ş

Aziz Azerbaycan'lı Kardeşlerim!

Uzun bekleyiş ve hasretten sonra Türklüğün ve Türkoloji'nin şaheseri Divanü Lugat-it-Türk'e kavuştunuz. Azerbaycan'ın Fahri Vatandaşı olarak bu muhteşem eserin basılmasında ve böylece Sizlere ulaşmasında benim de katkılarım olduğu için çok bahtiyarım.

Değerli dostum, kardeşim Dr. Ramiz Asker uzunca yıllar çalışarak bu eseri çevirmiştir. Büyük bir hizmet yapmıştır. Kendisini kutluyorum.

Divanü Lugat-it-Türk yaklaşık bin sene bundan önceki Türklüğün ansiklopedisi, aynasıdır. Ünlü bilgin Kaşgarlı Mahmut bu kitabında o dönemin Türkçesini, Türk Kültürünü, Edebiyatını, Tarihini, Coğrafyasını, Etnografisini, sosyal ilişkilerini, dini inançlarını, ünvan ve makamlarını, atasözleri ve deyimlerini, efsane ve mitlerini, şiir ve ağıtlarını, giyim ve kuşamını, yemek ve silahlarını, bitey ve direğini... ayrmtılı biçimde işlemiştir. En önemlsi, Kaşgarlı Mahmut Türkçenin ilk gramerini yazmış, dünya dilcilik ilmi tarihinde ilk kez karşılaştırmalı [mukayeseli] yöntemin temelini atmış ve bunu Avrupa Aydınlanma [Maarifcilik] çağının ünlü dilcilerinden asırlarca önce başarmıştır. Yazar, kitabında aşağı yukarı dokuz bin Türkçe kelimenin anlamını açıklamış, onları fiil, isim, sıfat, zamir [evezlik] olarak sınıflandırmıştır.

İşte bunlardan dolayı Divanü Lugat-it-Türk evrensel Türk Kültürünün ana kaynağı, en temel eserlerinden biri olarak çeşitli ülkelerde basılmıştır. Türkiye Türkçe'sinin yanı sıra Özbek, Uygur, Kazak Türkçe'lerine, Almanca'ya, İngilizce'ye, Farsça'ya, hatta Çince'ye çevrilmiştir.

Sevgili okurlar!

Kaşgarlı Mahmut bu eserle gelecek kuşaklara da gerekli mesajlar göndermiş, Türkçe'yi, Türk Kültürü'nü sevmeyi, geliştirmeyi ve yüceltmeyi öğütlemiştir. Bu husus çok önemlidir.

Bu bağlamda tercümenin ünlü Devlet ve Siyaset adamı, Türk Dilinin ve Medeniyetinin havarisi, çağdaş Azerbaycan Devleti'nin mimarı, rahmetli Cumhurbaşkanı, milli lider, dostum ve kardeşim Haydar Aliyev'in unutulmaz ve parlak hatırasına ithaf edilişi pek yerinde bir harekettir ve beni fevkalade memnun etmiştir. Saym Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in de aynı çizgide yürüyeceğine inanıyorum. Kaşgarlı Mahmut, daha bin sene önce Türklerde varislik ve devamlılığı şu atasözünde ifade etmiştir: "Ata oğlu ataç toğar." Dinlerken her zaman zevk duyduğum kıvrak ve güzel Azericede bunun karşılığı şöyledir: "Oğul atasına çeker, ot, kökü üstünde biter."

Bu vesileyle, Dr. Ramiz Asker'e takdir ve teşekkürlerimi iletiyorum. Ayrıca, eserin bilimsel editörü, ünlü bilim adamı, Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Muhabir Üyesi, Türk Dil Kurumu Şeref Üyesi Prof. Dr. Tofik Haciyev'i, reyci, Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Muhabir Üyesi Prof. Dr. Nizami Caferov'u, eserin basımı için Bilim Konseyi kararını çıkarmış, Türk Dünyasında kendi alanmda biricik kurum olan Folklor Enstitüsü ve Enstitü'nün Başkanı Prof. Dr. Hüseyin İsmailov'u ve sevgili Azerbaycan'lı kardeşlerimi içtenlikle kutluyorum.

Saygılarımla

S. Demirel

Süleyman DEMİREL
T.C. 9. Cumhurbaşkanı
Ankara, Ocak 2006

IV CİLDƏ ÖNSÖZ

«Divanü lüğat-it-türk»ün tərcüməsi indeks cildi (IV cild) ilə başa çatır. Bu cilddə əvvəlki üç cilddə getmiş bütün sözlər latın əlifbası sırasma görə düzülmüşdür. Bu zaman sözün lüğətin özündə baş söz, yaxud adicə söz olub-olmaması nəzərə almmamaş və onların hamısı baş söz (maddə) kimi alfabetik ardıcıllıqla sıralanmışdır. İsimlər, sifətlər, saylar və əvəzliklər adlıq halda, fe`llər məsdər formasmda qara şriftlə verilmiş, daha sonra hər sözün altmdakı cərgədə hal və mənsubiyyət şəkilçiləri, cəmlik və digər kateqoriyalar, fe`llərdə şühudi keçmiş, müzare, əmr, inkar və sair formaları göstərilmişdir.

Lüğətin asan, anlaşıqlı və funksional olması naminə bəzi şərti işarələr qəbul edilmişdir. Məsələn, baş sözə əlavə olunan şəkilçilər, habelə sözlər yeni sətirdə verilmiş, bu zaman baş sözün hər dəfə təkrarlanmaması üçün o, tilda (~) işarəsi ilə, *-mak/-mək* şəkilçisi tire (-), fe`lin əmr forması isə nida (!) işarəsi ilə əvəzlənmişdir. Bəzi köməkçi fe`llərdən (*kıl-*, *bol-*, *et-*) sonra qoyulan tire (-) də məsdər bildirir, lakin həmin fe`llərdən sonra zaman şəkilçisi gəldikdə tire (-) köklə şəkilçini ayırmağa xidmət edir.

Bütün sözlərin qarşısında onlarm hansı cild(lər)də, hansı səhifə(lər)də və sətir(lər)də keçdiyi tam olaraq göstərilmiş, bu zaman cild-(lər) roma rəqəmi ilə, səhifə(lər) və sətir(lər) ərəb rəqəmləri ilə aralarına tire (-) qoyularaq verilmişdir.

IV cilddə forma və mənaca yaxın sözlər *Bax:* qeydi ilə, bəzən *Düzəlt:*, bəzən də *Bax* və *düzəlt:* qeydi ilə qarşılaşdırılır. Bəsim Atalay *Düzəlt:* qeydi ilə verilən sözləri yeganə doğru variant kimi qəbul etməyi tövsiyə etmişdir.

Mahmud Kaşğari bəzən öz lüğətində ayrı-ayrı sözlərin qarşısında onların hansı boya məxsus olduğunu da göstərmişdir. Orta türk dövrü üzrə görkəmli mütəxəssis, mərhum professor Əmir Nəcibin hesablamalarına görə, «Divan»da 484 belə qeyd vardır[1], bu da orta hesabla hər 20 sözdən biri deməkdir. Qarşısında heç bir qeyd olmayan sözlərin bütün türklər tərəfindən işlədildiyini, heç olmasa anlaşıldığını qəbul etsək, o zaman türklər arasında təxminən 95 faizlik ümumi bir leksikanm, ləhcələr arasında isə vur-tut 5 faizlik bir fərqin mövcud olduğu ortaya çıxar. Doğrusu, bu rəqəm o qədər kiçikdir ki, adam ona inanmaq istəmir. Digər tərəfdən, bu fərqin yalnız leksika sahəsində deyil, qismən fonetika və morfologiya (xüsusən şəkilçilər), habelə orfoepiya sahəsində var olduğunu düşünmək lazımdır. O zaman fərq xeyli artar və məqbul bir səviyyəyə çatar. Bunun əksini iddia edən belə bir tezisi də nəzərdən qaçırmamaq lazımdır ki, əslində o dövrdə dil sahəsində tam ayrılma və differensiallaşma getmədiyi, bu proses təzəcə başladığı və türki adlanan ümumi ünsiyyət dili mövcud olduğu üçün türk xalq kütlələri dil baxımından bir-birindən çox da uzaq (ən azmdan indiki qədər) olmamalı idilər. Ümumi türk kimliyi içində başlıca fərq ikinci, alt kimlik olan boy adı (tuxsı, yağma, çigil, arğu, oğuz, qıpçaq, karluq və s.), bəzən də dini etiqad (müsəlman - qeyri-müsəlman) idi. Hətta siyasi türk kimliyinin də rolu həlledici deyildi, çünki türk xanədanları tərəfindən qurulan dövlətlər müxtəlif türk boylarınm ortaq siyasi təşəkkülü kimi meydana çıxır

[1] Эмир Наджип. Исследования по истории тюркских языков XI-XIV вв. М., 1989, с. 36-37. Bu rəqəmlərin kompüter vasitəsilə xüsusi, dəqiq sayıma ehtiyacı var. Biz bu mövzuya yenidən qayıdacağıq.

və bu boylar arasmda ittifaqa əsaslanırdı. Təbii ki, bəzən bu dövlətlər qeyri-türk xalqları da öz tərkibində birləşdirərək böyük imperiyalar şəklində formalaşırdı.

Əmir Nəcibin apardığı statistikaya görə, «Divan»da 232 söz ancaq oğuzlara, 44 söz çigillərə, 42 söz arğulara, 17 söz kənçəklərə, 15 söz qıpçaqlara, 10 söz uyğurlara, 8 söz bulğarlara, 7 söz karluqlara, 6 söz barsğanlılara (digər boylara isə 1-dən 5-dək söz) aid edilmişdir.

43 qeyddə isə bir sözün iki boya birdən aid olduğu göstərilmişdir. 25 söz oğzulara və qıpçaqlara, 3 söz yəməklərə və yabakulara, 2 söz arğulara və oğuzlara, 2 söz kənçəklərə və xotənlərə, 2 söz arğulara və yağmalara, (digər 9+9 boya isə bir ortaq söz) məxsusdur.

12 sözün qarşısmda üç boyun, 2 sözün qarşısında dörd boyun, 1 sözün qarşısında beş boyun, 1 sözün qarşısmda yeddi boyun adı çəkilir. Bundan başqa, 11 qeydin altısmda «oğuzlardan başqa», birində «oğuzlardan, qıpçaqlardan, suvarlardan başqa», birində «oğuz və qıpçaqlardan başqa», ikisində «qeyri-müsəlmanlarda», birində isə «bir türk boyunun dilində və ya bir ləhcədə» qeydi vardır.

Bu statistik məlumatlara, habelə qeydlərdə oğuzlarm admın daha çox çəkilməsinə görə Əmir Nəcib belə bir məntiqi nəticəyə gəlmişdir ki, Mahmud Kaşğari digər boylara nəzərən oğuzlarm arasmda daha çox olmuşdur[2]. Bu yalnız sözlərdəki qeydlərlə deyil, tarixən də belədir, çünki Qərbi Qaraxanilər dövlətində də təqib edilən Mahmud Kaşğari tez-tez oğuzlarm nəzarəti altındakı ərazıyə keçməli olmuşdur. Üstəlik, oğuzlar yayıldıqları ərazinin genişliyi və əhalinin sayı etibarilə yağmalara, tuxsılara, çigillərə, uyğurlara və digər boylara nisbətən daha böyük xalq, siyasi qüdrətinə görə isə daha qüvvətli, daha nüfuzlu toplum idi.

[2] Эмир Наджип, həmin əsər, s. 37-40.

İndeks cildində də bəzi sözlərin hansı dilə və ya ləhcəyə aid olduğu barədə qeyd vardır. Bəsim Atalay əksər sözlərin qarşısında mötərizə içində onların hansı yazılı abidələrdə, lüğət və elmi əsərlərdə, habelə hansı türk dil və dialektlərində işlənmiş olduğunu da göstərmiş, lakin bu zaman mənbəni cild və səhifə olaraq dəqiq qeyd etmədiyindən biz həmin qismləri buraxmağı məqsədəuyğun saydıq, əvəzində onun istifadə etdiyi əsərlərin ümumi siyahısını verdik. Əgər həmin qismləri olduğu kimi saxlasaydıq (ki, mənbə naqisliyi üzündən, yəni cild və səhifələrin göstərilməməsi səbəbilə bunun xeyri azdır), onda Bəsim Atalay nəşrindən sonra keçən təxminən 60 il ərzində çıxan və təbii olaraq onun istifadə etmədiyi mənbələri də oraya daxil etməli idik. Məncə, gələcəkdə bu sahədə müvafiq paralellər və araşdırılmalar onsuz da aparılacaq.

Oxucuların xatırlayacağı üzrə, biz «Divanü lüğat-it-türk»ün başqa dillərdə çıxmış tərcümələrindən də istifadə etmiş, hər dəfə qeyddən və ya iqtibasdan sonra müvafiq nəşrin cildini və səhifəsini də göstərmişik. Məsələn, təkcə III cilddə təqribən 92 min işarə, 1300 sətir və ya 3,5 çap vərəqi həcmindəki bu qeydlər («Divanü lüğat-it-türk»ün I-II-III və IV cildlərində verdiyimiz 965 qeydin ümumi həcmi 3.122 sətir, yaxud 217 minə yaxın işarə və ya 8,5 çap vərəqi təşkil edir; bunların və cildlərə yazdığımız önsözlərin, şərhlərin və qısa qrammatik oçerkin ümumi həcmi təqribən 280 səhifə və ya 17,5 çap vərəqidir) bir qayda olaraq bu və ya digər sözün imlası, oxunuşu, mənası və tərcüməsi ilə bağlı olaraq müşahidə edilən bəzi ciddi və prinsipial fərqləri diqqətə çarpdırmaq məqsədi daşıyır. Təbii ki, müxtəlif nəşrlərdəki hər kiçik, cüzi və əhəmiyyətsiz fərqi mətnaltı haşiyədə göstərmək, müvafiq izahat vermək, fikir bildirmək texniki baxımdan qeyri-mümkündür, üstəlik, bizim əsas qayəmiz də deyildir, çünki biz «Divanü lüğat-it-türk»ün elmi-tənqidi mətnini deyil, məhz onun tərcüməsini hazırlayırıq. Hər halda biz inanırıq ki,

imkan daxilində verə bildiyimiz bu qeydlər mütəxəssislər tərəfindən gələcəkdə aparılacaq elmi araşdırmalarda kara gələcəkdir. Çünki bəzən verilən kiçicik bir qeyd, yaxud cüzi bir ip ucu və ya mənbə bu və ya digər problemin həllində mühüm rol oynayır. Bundan bizim tərcümənin çox şey qazanacağma ümid edirik.

Burada tərcümələrlə bağlı bəzi məsələləri də qısaca olaraq qeyd etmək etmək isəyirik. Elm aləmində qəbul edilmiş fikrə görə, Bəsim Atalayın nəşri «Divanü lüğat-it-türk»ün ən mükəmməl tərcüməsi sayılır. Buna görə də ondan sonra meydana çıxan bütün tərcümələr bu nəşri baza və etalon kimi götürür, bu və ya digər dərəcədə ona bənzəyir. Ümumi qənaətə görə, Salih Mütəllibovun özbəkcə nəşri əsasən Bəsim Atalaym türkcə nəşrinin təsiri altmdadır, uyğurca nəşrdə həm Salih Mütəllibovun tərcüməsinin, həm də Bəsim Atalay nəşrinin təsiri, çincə nəşrdə isə uyğurca tərcümənin təsiri aydmca sezilir. Hüseyn Düzgünün farsca tərcüməsi tamamilə Bəsim Atalayın nəşinə əsaslanır. Seçkin Ərdi ilə Sərap Tuğba Yurtsevərin nəşrinə gəlincə, bu tərcümə öz formasma və orijinalhğma görə bütün nəşrlərdən köklü surətdə fərqlənir.

Biz də öz tərcüməmizi Bəsim Atalaym nəşri əsasmda gerçəkləşdirmişik və bir baxıma bütün tərcümələrin təsiri altında qalmışıq. Mətnaltı haşiyələrdəki qeydlərdən, iqtibas və göndərmələrdən anlaşıldığına görə, «Divanü lüğat-it-türk»ün basma nüsxəsi və faksimilesi bütün tərcüməçilərin əlində olmuşdur. Xoşbəxtlikdən, bizim sərəncamımızda kitabın faksimilesi və Kilisli nəşrinin surəti ilə yanaşı bizdən əvvəl həyata keçirilmiş digər nəşrlər və tərcümələr də var idi (hər cilddə onların üzqabığını və bir səhifəsinin surətini vermişik). Bu da ən son tərcümə olmaq etibarilə bizə bəzi üstünlüklər qazandırmışdır. Buradan əsla belə bir nəticə çıxmamalıdır ki, guya bizim tərcüməmizdə səhvlər yoxdur. Sadəcə olaraq hər tərcümə irəliyə doğru bir addımdır. Bundan sonrakı

tərcümələr isə bu baxımdan daha əlverişli vəziyyətdə olacaq, ən azı əvvəlki xəta və yanlışlıqları təkrar etməyəcəklər. Doğru demişlər ki, hər səhv özlüyündə bir nəticədir və kimsə xətadan sığortalanmamışdır.

Bu ağır və üzücü işin sonuna çatarkən onu xüsusi qeyd etmək istəyirəm ki, bu cilddə sözlər və onlarm törəmələri ilə birlikdə təxminən 25 min lüğəvi vahidin cildlər, səhifələr və sətirlər üzrə yeri göstərilmişdir. Onu da xüsusi vurğulamaq istəyirəm ki, indeksin tərcüməsi və tərtibi ayrılıqda hər bir cildin tərcüməsindən daha çətin və yorucu idi. Xüsusi proqram olmadığmdan ayrı-ayrı cildlər üzrə sözləri tək-tək axtarıb tapmaq, onları əvvəlcə kağıza köçürmək, sonra indeks cildində kompüterə yazmaq olduqca çoxlu vaxt və enerji tələb edirdi. Xaricdə indeks cildi bir qayda olaraq III cildin nəşrindən iki-üç il sonra çap edilir. Bu vaxt ərzində həm indeks rahatca tərtib edilir, həm də mütəxəssislərdən və diqqətli oxuculardan gələn təklif və iradlar nəzər alınır. Təəssüf ki, biz sponsor tapmışkən bütün cildləri eyni vaxtda çap etmək məcburiyyəti ilə qarşılaşdığımızdan və zəmanəyə etibar etmədiyimizdən bir neçə il gözləyə bilmirik. Bu üzdən bəzi xətalarımız olmamış deyil. Qədirbilən oxucularm bu yanlışlarımızı anlayışla qarşılayacağma ümid edərək yalnız alm yazısında səhv olmadığı barədə məşhur kəlamı bir daha xatırlatmaq istəyirəm.

Tanrı türkü qorusun!

Ramiz **ƏSKƏR.**

21 dekabr 2005-ci il, Bakı.

Bəsim Atalaym istifadə etdiyi ƏSƏRLƏR:

A.D.D.	Ana Dilden Derlemeler (Hamit Zübeyr-İshak Refet)
An.İnd.	Analytischer İndex zu den fünf ersten Stücken der T.T.T. (Bang-v.Gabain)
Ayb.	Aybet-ül-Hakayik (Necip Asım)
Caf.	Uygur Sözlüğü (Prof.Dr. Ahmet Caferoğlu)
Chuas.	Chuastuanift (v. Le Coq)
Dede.	Kitab-i Dede Korkut ala lisan-i taife-i Oğuzan
Der.(D.D.)	Türkiyede Halk Ağzından Söz Derleme Dergisi (T.D.K. yayını)
E.T.Y.	Eski Türk Yazıtları (Hüseyin Namık Orkun)
Hou.	Houtsma Glossar
İd.	Kitab el-İdrak lil-lisan-il-Etrak (Ebu Hayyan)
K.B.	Kutadgu Bilig
Man.	Türkische Manichaika aus Chotscho I-III (v. Le Coq)
Müh.	İbn-i Mühenna Lugati
P.d.C.	Dictionare Turc Orientale (Pavet de Corteille)
Pek.	Yakut Sözlüğü (Et. Pekarski)
P.P.	Tounq Pao-1914-İki Kardeş Hikayesinin Uygurcası (Paul Pelliot)
Rab.	Kısas-ı Rabguzi
Rad.	Versuch eines Wörterbüches der Türk-Dialekte (Radloff)
Tar.	Tarama Dergisi (T.D.K. yaymı)
T.T.	Türkische Turfan Texte I-VI (Bang–v.Gabain - Rachmeti)
U.	Uigurica I-IV (Müller-v.Gabain)
Usp.	Uigurische Sprachdenkmaler (Radloff-Maloff)
Ver.	Altay-Aladağ Sözlüğü (Verbitski)
Yaz.	Orhon Yazıtları (Thomsen, Radloff vb.)

A

A=çaşqınlıq bildirən bir ədat.
~ kıl-=təəccübləndirmək, heyrətə salmaq.
~ kıl-dı I, 113-12.
Aba=ayı (qıpçaqca).
I, 151-9.
Aba=ata (Tibet dilində).
I, 151-10.
Aba=ana (oğuzca). *Bax*: apa (karluq türkmənlərinin dilində), ana.
I, 151-8.
Aba başı=dağda yetişən və dağlılarm yediyi xiyara bənzər tikanlı bir ot; yer mürvəri, cannabis sativa.
I, 151-113.
Abaçı=xortdan (uşaqları qorxutmaq üçün deyilir); kabus.
I, 192-25.
Abakı=göz dəyməsin deyə bostanlara və bağlara qoyulan müqəvva, oyuq.
I, 193-6.
Abalı=bir şey nadir görülən və nadir tapılan zaman söylənən söz.
I, 193-15.
Abanq=«əgər» mənasmda bir şərt ədatı.
I, 191-4; 398-5; 433-22.
II, 217-25.
Abı-=gizləmək, örtmək.
III, 235-12.
~dı III, 235-10.
~r III, 235-12.
Abıd-=gizləmək, saxlamaq.*Bax*: abıt-.
~dı 1, 257-23.
Abıt-=gizlətmək, saxlamaq, örtmək. *Bax*: abıd-.
I, 250-23; 257-25.
~tı 1, 250-21; 257-25.
~ur I, 250-23; 257-27.
~ğan=daima gizləyən, saxlayan.
I, 208-27.
Aç=ac, qarnı tox olmayan.

I, 146-3; 146-4.
II, 231-18.
~ka I, 143-15.
~ığ 1, 490-18.
~lık I, 174-17.

Aç=çağırış, nida.
I, 110-2; 110-3.

Aç-=açmaq, aramaq, fətlı etmək.
1, 217-4.
~dı 1, 217-3.
~ar 1, 217-4.
III, 24-8, 206-23, 219-19.
~ıp II, 199-16.
~tımız III, 220-18.

Aç-=qarnı acıqmaq.
I, 223-16.
~tı 1, 223-16.
~ar 1, 223-16.
~ıp 1, 308-1.

Açı=yaşlı qadm, xanım nənə (barsğanca). *Bax*: eçi.
I, 151-22.

Açı-=turşumaq; yara və bədənin acışması.
III, 236-11.
~dı III, 236-10.
~r III, 236-11.

Açığ=naz-nemət içində keçən yaşayış.
I, 132-18.
~lığ I, 203-6, 203-8.
~lığ ər 1, 203-6, 203-8.
~lığ tut-=yaxşı qidalarla bəsləmək.
I, 132-19.

Açığ=xanın bəxşişi.
I, 132-16.

Açığ=acı, acı olan lıər şey; turş.
I, 132-20, 305-19.
II, 111-18, 294-17, 303-1, 303-4.
III, 250-9.
~lık=acılıq.
1, 205-14
~lığ=turş, içinə qoyulan şeyi turşudan.
1, 203-10.
~lığ küp=içinə qoyulanı, içindəkini turşudan küp.

I, 203-10.

Açığsa-=ürəyi turş şey istəmək.
I. 322-18.
~dı I, 322-16.
~r I, 322-17.

Açığsı-=turşumaq, acılaşmaq.
~dı I, 307-5.

Açık=böyük qardaş.
I, 134-7.
~ım I, 134-8.

Açık-=acmaq.
I, 239-2.
~dı I, 70-23.
~tı I, 239-1.
~ar I, 239-2.

Açıl-=açılmaq. *Bax*: açlm- .
I, 241-13.
~dı I, 241-10, 241-11, 241-12, 288-21.
II, 148-7.
~ur I, 241-13.
~mas II, 108-12.

Açın-=qənimət və yem vermək; acımaq; açılmaq, açırmış kimi görünmək.
I, 245-24.
~dı I, 245-19, 245-21, 245-22.
~ur I, 245-24.

Açış-=açmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
I, 231-3.
~dı I, 231-1.
~ur I, 231-3.

Açış-=acılaşmaq, turşumaq.
I, 231-21.
~dı I, 231-21; 231 (haşiyə).

Açıt-=turşutmaq, acıtmaq.
I, 251-17.
~tı I, 251-13, 251-14, 251-15.
~ur I, 251-17.
~ğan I, 209-1, 209-2.

Açlm-=açılmaq. *Bax*: açıl -.
I, 288-22.
~dı I, 288-20.
~ur I, 288-22.

Açlış-=açılmaq.
I, 275-28.
~dı I, 275-26, 275-27.
~ur 1, 275-28.
Açsa-=açmaq istəmək.
I, 303-3.
~dı 1, 303-1.
~r 1, 303-3.
Açtur-=açdırmaq.
I, 260-3.
~dı 1, 260-1.
~ur 1, 260-3.
Açuk=açıq.
I, 134-4.
~luk=açıqlıq.
I, 205-15, 205-16.
yüz~luğı=gülərüzlülük.
I, 205-15.
kapuğ~luğı=qapı arası.
I, 205-16.
~luğ=qoçaq, xoş xasiyyətli.
I, 203-18.
Açur-=acdırmaq, ac qoymaq.
I, 296-22.
~dı 1, 296-21.
~ur 1, 296-22.
~ğan 1, 210-19.
~up III, 65-22.
Adaklık=üzüm çardaqlarına ayaq düzəldilən ağac.
1, 205-6.
Adaş=adaş, dost, yoldaş, yar-yoldaş, tay-tuş.
I, 131-9.
~lık=dostluq, yoldaşlıq, sədaqət.
I, 205-5.
Adın=başqa, dışmda. *Bax*: adhın, edin.
III, 18-20.
Adğuk=kim olduğu bilinməyən sığıntı adam, pənahəndə. *Bax*: ağduk, adhuk, aduk.
I, 163-13.
Aduk=tanınmayan, bilinməyən. *Bax*: ağduk, adhuk, adğuk.
I, 134-49.
Adh=ipək parça və ona bənzər şeylərdən hazırlanmış sənət əsəri.

I, 146-7.
Adh=yaxşılıq və uğurluluq əlaməti.
I, 146-10.
~bol-=uğur gətirmək.
I, 146-10.
~bol-ur I, 146-10.
Adhak=ayaq.
I, 134-11, 203-20.
II, 155-14, 159-16, 159-19, 159-haşiyə.
~ı I, 130-4, 231-21, 297-1, 297-3, 352-4, 360-1, 367-4.
II, 167-22, 167-25, 175-26, 217-12, 248-10.
III, 255-12.
~ığ III, 109-4, 371-4.
~ım III, 364-21.
~m I, 218-2.
II, 40-2, 44-14, 164-16, 202-4, 206-6, 342-13.
III, 253-16, 261-22, 274-26, 296-21, 375-8.
~mda II, 139-23.
~ınqa III, 267-5.
~ka I, 495-1.
~tm II, 222-5.
~hğ=ayaqh I, 203-20.
Adhakla-=ayağa vurmaq.
I, 323-26.
~dı I, 323-24.
~r I, 323-25.
Adhaklan-=ayaqlanmaq, ayaq sahibi olmaq.
I, 315-16.
~dı I, 315-14.
~ur I, 315-15, 315-17.
Adhaş=dost, yoldaş.
I, 209-22.
Adhğır=ayğır. *Bax*: ayğır.
I, 68-8, 159-22, 237-10, 272-4, 273-10.
II, 127-8, 137-21, 172-5.
ögürlüg~=madyanı, qısrağı olan ayğır.
I, 207-3.
Adhğırak=qulaqları ağ, bədəninin hər yanı qara erkək geyik, təkə.
I, 200-13.
Adhğırlan-=ayğıriaşmaq, ayğır tapmaq.
I, 330-10.
~dı I, 330-7.

~ur I, 330-9.

Adhığ=ayıq.
I, 133-3.

əsrük~=ayıq sərxoş.
I, 133-3.

Adhığ=ayı. *Bax*: ayığ.
I, 132-21, 132-22, 345-2.

~lığ=ayısı çox olan.
I, 203-12.

~mərdəgi=ayı balası.
I, 464-9.

Adhıkla-=heyrətlənmək. *Bax*: adhukla-.

~dı III, 298-2.

Adhıl-=ayılmaq.
I, 241-19.

~dı I, 241-18.

~ur I, 241-19.

Adhm=başqa, digər, ayrı (çigilcə). *Bax*: adm, edin, adhruk, ayruk.
I, 143-24, 162-16, 162-17, 213-12.
III, 152-21.

~ka I, 119-7.

~nmq III, 210-19.

Adhır-=seçib ayırmaq. *Bax* və *düzəlt*: ödhür-.

~dı I, 200-3.

~dım III, 215-23.

Adhış-=ayırmaq.
I, 231-23.

~dı I, 231-21.

~ur I, 231-23.

Adhız=yüksək, yüksək yer, hər şeyin yüksəyi. *Bax* və *düzəlt*: edhiz.

Adhma=buraxılan, sərbəst.
I, 187-12.

~yılkı=yük vurulmayan yaşlı heyvan.
I, 187-12.

Adhna-=dəyişmək, pozulmaq.
I, 311-4.

~dı I, 311-3.

~r I, 311-4.

Adhnağu=yad, yabançı.

~ka III, 65-21.

~nı III, 65-22.

Adhrı=buğda təmizləmək üçün alət, yaba, dəynək; yanı açıq.

I, 184-23, 184-24.
II, 50-7, 318-14.
~butluğ=əyriayaq adam.
I, 184-25.
Adhrık=ayrıq otu (türkcə), cynodon dactylon. *Bax*: ayrık (oğuzca).
I, 162-14.
Adhrıl-=ayrılmaq.
I, 281-26.
~dı I, 281-24.
~ur I, 281-25.
Adhrım=yəhərin altına iki yandan qoyulan keçə.
I, 169-5.
Adhrış=ayrılış, haçalanan yolun başı.
I, 160-20.
II, 186-16.
Adhrış=bir-birindən ayrılmaq.
I, 271-12.
~dı I, 271-11.
~ur I, 271-12.
Adhruk=başqa, ayrı (oğuzca). *Bax*: adhın, ayruk (oğuzca).
I, 162-15.
Adhuk=tanınmayan, bilinməyən. *Bax*: ağduk, aduk.
I, 134-12.
Adhukla-=tanınmamaq, qərib görünmək. *Bax*: adhıkla-.
I, 324-3.
~dı I, 324-1.
~r I, 324-2.
Adhut=ovuc. *Bax*: avut.
I, 123-11.
Adhutla-=ovuclamaq.
I, 319-10.
~dı I, 319-10.
~r I, 319-12.
Afılğu=bir dəniz ağacı.
III, 148-22.
Aftabe=vedrə (oğuzca).
I, 425-17.
Ağ=iki ayaq arasındakı boşluq.
I, 147-13.
~dın I, 147-14.
Ağ-=çıxmaq, yüksəlmək, aşmaq; dəyişmək, başqalaşmaq, pozulmaq, meyl etmək, dönmək.

I, 224-21.
~dı I, 224-20, 224-22, 224-23.
III, 179-10, 208-23, 288-13.
~ar 1, 224-21.
~duk II, 78-12, 78-14.
~kıl 11, 66-5, 71-6.
~ku II, 83-17, 83-20.
~kuçı 11, 70-24, 70-25.
~kahr 11, 82-18.
~açı 11, 83-21.
Ağan ər=tmtm, gənzək adam.
I, 144-20.
Ağartğu=buğdadan hazırlanan içki, buğda pivəsi.
III, 379-28.
Ağduk=pozuq, bilinməyən. *Bax*: adhuk, aduk, adğuk.
I, 163-13.
~kişi=sığıntı adam.
I, 163-13.
Ağı=ipək qumaş (qızıl və ya gümüşlə işlənmiş sırmalı, yaldızlı parça).
I, 154-1.
II, 172-6.
~cı=ipək parçaları mühafizə edən adam; xəzinədar.
1, 154-1, 193-1.
Ağıl=qoyun yatağı, qoyun küzü; qoyun qığı (oğuzca).
I, 141-19.
~da I, 134-23.
Ağım=bir hərəkətlə çıxılacaq yer.
I, 143-3.
Ağır=ağır.
I, 126-2, 126-5, 126-8.
III, 65-21, 233-6.
~lığ=ağırlaşmış.
I, 119-7.
~lığ kişi=ağırlanan, əzizlənən adam.
I, 119-8, 126-2, 202-21.
~lığ ər=ağırlanan, əzizlənən adam.
I, 202-21.
~lık=ikram, ağırlama.
I, 175-9.
Ağırla-=ağırlamaq, əzizləmək, ehtiram etmək, ehsan etmək.
I, 320-9.
! III, 301-5, 301-6.

~dı I, 320-6, 320-7.
III, 302-28.
~r I, 320-9.

Ağırlal-=ikram olunmaq.
~dı III, 301-13.

Ağırlan-=ağırlanmaq, əziz sayılmaq, ikram edilmək; bahalı saymaq.
Bax: ağırlal-.
I, 314-9.
~dı I, 314-4.
III, 301-13.
~ur I, 314-9.

Ağış=yüksəliş, çıxış (çıxmaq mənasında).
I, 131-15.

Ağış=çıxmaqda, yüksəlməkdə yarışmaq, qovmaqda yarışmaq.
I, 234-21.
~dı I, 234-19, 234-22, 234-23, 235-1.
~ur I, 234-21.

Ağıt-=çıxarmaq, yüksəltmək.
I, 254-19.
~tı I, 254-16, 254-18.
~ur I, 254-19.
~ğan I, 210-4.

Ağız=ağız.
I, 117-6, 127-21, 127-22, 127-23.
III, 298-4.
~ı I, 240-24, 242-25.
II, 36-5, 199-16.
~ın I, 186-23.
II, 52-25.
III, 118-18, 232-22.
~da III, 112-16, 239-13.
~mqa II, 188-26.
~ka I, 384-11.

Ağızla-=ağzına vurmaq, ağız açmaq (arxın ağzını açmaq).
I, 321-23.
~dı I, 321-20, 321-21.
~r I, 321-23.

Ağla-=yalnız olmaq, boş olmaq.
~yu III, 240-15.

Ağlak=tənha, hücra, yaşanmayan yer, boş.
I, 179-17, 455-14.
~yer=boş yer

I, 179-17.
II, 343-1.

Ağlat-=sovmaq, uzaqlaşdırmaq, boşaltmaq.
I, 295-3.
~tı 1, 295-1.
II, 342-22.
~ur 1, 295-3.

Ağna-=ağnamaq; kəkələmək, dili tutulmaq.
1, 311-21.
~dı 1, 311-19, 311-20, 311-21.
~r 1, 311-21.

Ağnat-=ağnatmaq, dili buruşdurmaq, dili ağırlaşdırmaq.
I, 296-8.
~tı I, 296-4, 296-6, 296-7.
~ur 1, 296-8.

Ağrı-=ağrımaq.
I, 301-5.
~dı 1, 301-3.
~r 1, 301-5.
~mas 1, 301-7.
III, 166-23.
~sa 1, 301-7.
III, 166-22.

Ağrığ=ağrı.
I, 301-3.

Ağırkan-=ağrısından şikayət etmək.
I, 329-11.
~dı 1, 329-10.
~ur 1, 329-11.

Ağrın-=ağrımaq, ağrı duymaq.
I, 285-11.
~dı 1, 285-10.
~ur 1, 285-11.

Ağrış-=ağrışmaq, sızlaşmaq.
1, 272-16.
~tılar I, 272-14.
~ur 1, 272-16.

Ağrıt-=ağrıtmaq.
I, 291-27.
~tı 1, 291-26.
~ur 1, 291-27.

Ağru-=ağırlaşmaq.

I, 300-23, 301-2.
~dı 1, 300-23, 301-1.
~r 1, 301-2.

Ağruğ sünqügi=onurğa sütununun ilk fəqərəsi.
I, 162-7.

Ağruk=köhnə-kürüş, pılı-pırtı, ağırlıq, yük.
I, 163-16.
III, 65-21.

Ağruklan-=bir işi və ya yükü ağır saymaq.
I, 330-24.
~dı 1, 330-22.
~ur 1, 330-24.

Ağsa-=çıxmaq, yüksəlmək, ağmaq istəmək.
I, 330-21.
~dı 1, 330-20.
~r 1, 330-21.

Ağtar-=devirmək, yenmək, məğlub etmək. *Bax*: axtar.

Ağtarıl-=yerə vurulmaq, sarsılmaq, məğlub olmaq. *Bax*: ağtıl-.
~dı 1, 281-11.

Ağtıl-=yerə vurulmaq, sarsılmaq.
I, 281-12.
~dı 1, 281-10.
~ur 1, 281-11.

Ağu=ağı, zəhər.
I, 153-17.
III, 298-4.

Ağuj=ağız südü. *Bax*: ağuz.
I, 127-18.
~luğ=ağız südü olan adam.
I, 203-1.

Ağuk=ağılanmaq.
I, 239-17.
~tı 1, 239-15.
~ar 1, 239-17.

Ağula-=ağılamaq, zəhərləmək.
I, 328-2.
~dı 1, 328-1.
~r 1, 328-2.

Ağurşak=ağırşaq.
I, 205-1.

Ağuz=ilk süd. *Bax*: ağuj.

Ahla-=ah çəkmək.

~dı III, 128-6.
Axsa-=axsamaq, topallamaq.
I, 303-8.
~dı I, 303-7.
~r I, 303-8.
Axsak=axsaq, topal.
I, 179-12.
~buxsak=topal və çolaqlar.
I, 453-6.
Axsat-=axsatmaq.
I, 292-17.
~tı I, 292-16.
~ur I, 292-17.
Axsum=sərxoş olub dava salan.
I, 176-25.
Axsunq=sərxoş olub dava salan.
I, 176-24.
~ər I, 176-24.
Axşam=axşam.
I, 169-4.
Axtar-=axtarmaq. *Bax*: ağtar -.
I, 260-25.
~dı I, 260-18, 260-20, 260-24.
~ur I, 260-25.
~u I, 489-23.
Ajmuk=ağ zəy. *Bax*: ıjmaklan -.
I, 163-4.
~taz=başı zəylə suvanmış kimi keçəl.
I, 163-5.
Ajun=dünya, aləm (çigilcə).
I, 144-10.
II, 232-22, 278-23, 297-5, 320-27.
III, 43-3, 261-13, 272-2, 327-17, 328-2.
~uğ III, 52-9.
bu~=bu dünya.
I, 144-10.
ol~=o dünya, axirət.
I, 144-11.
Ak=ağ, bəyaz (oğuzca). *Bax*: ürünq.
I, 147-19.
III, 40-28.
~sakal=saçı-saqqalı ağarmış, qocalmış, ağsaqqal (oğuzca).

I, 147-21.
~at=boz rəngli at (türkcə).
I, 147-20.
Ak-=axmaq, axıb getmək.
I, 220-10.
~dı I, 220-8, 220-9.
III, 159-11.
~tı I, 160-8.
II, 47-4.
III, 11-18, 134-13, 346-13.
~tımız I, 353-9.
~ar I, 220-10.
II, 67-18, 232-21.
III, 41-2.
~ıp II, 152-15.
III, 286-15.
~sa I, 378-16.
~a tur-=axıb durmaq.
~a tur-ur I, 141-8.
Akı=əliaçıq, cömərd, səxavətli.
I,154-8.
~ yağak=əla cəviz, qoz.
I, 154-9.
~hk III, 169-6.
Akıla-=cömərd saymaq, səxavətli hesab etmək.
I, 328-9.
~dı I, 328-8.
~r I, 328-9.
Akım=bir dəfədə axacaq qədər.
I, 143-4.
Akın=sel, axıntı.
I, 160-8, 210-8.
III, 41-2, 61-3, 346-13.
~ı I, 378-16.
munduz~=qəfil gələn sel.
I, 145-1, 447-15.
~mundızı I, 160-8.
Akınçı=axınçı, gecə düşmənə basqın edən əsgər.
I, 190-22.
Akmdı=axıntı.
I, 196-5.
~suw=axan su.

I, 196-5.

Akış-=axışmaq.

~dı 1, 222-12, 235-8, 235-15.

Akıt-=axıtmaq, göndərmək (əsgər).

1, 255-10.

~tı I, 254-22, 254-23, 255-9.

~ur 1, 255-10.

~ğan I, 210-7, 210-8.

Aklış-=axışmaq.

I, 277-15.

~dı 1, 277-13.

~ur 1, 277-14.

Akru=yavaş. *Bax*: **akrun**.

I, 175-1.

~~yavaş-yavaş.

I, 175-1.

Akrun=yavaş. *Bax*: **akru**.

III, 314-4.

Aktur-=axıtmaq, axdırmaq.

I, 263-3.

~dı 1, 263-1.

~ur I, 263-2, 263-6.

III, 23-21.

Akur=axur.

I, 57-18.

~ı 1, 468-13.

Al=hiylə.

I, 132-22, 148-1.

~ın I, 148-1.

II, 114-21.

III, 358-11.

Al=xan üçün bayraq, dövlət adamlarının atlarma yəhər örtüsü tikilən turuncu rəngli ipək qumaş.

I, 147-26, 147-28.

Al=al rəng.

I, 424-3.

III, 161-21.

Al-=almaq.

I, 220-24.

~dı 1, 120-8, 220-21, 343-6.

II, 138-11, 147-7.

III, 161-4.

~dım I, 126-18, 340-21, 375-26.
~dımu I, 115-20.
~tı II, 138-11.
~ır I, 220-24.
III, 213-22, 322-3, 322-4.
~ınq III, 322-12.
~ğıl I, 124-14, 410-15, 432-11.
III, 155-12.
~ıp I, 175-10, 204-14, 273-11, 417-15.
II, 41-23, 51-5, 51-6, 225-15, 290-26.
III, 13-17.
~ma I, 226-5.
~mas I, 163-2.
~ğu=alacaq.
~ğumuz I, 351-24.

Ala=tələsməmək mənasına gələn bir söz.
I, 155-10.
~~=yavaş-yavaş
I, 155-10.
~gil I, 155-12.

Ala=ala, alaca, ala rəngli, üzünə alaca düşmüş adam.
I, 148-6, 155-5.
~at=alaca rəngli, ala qır at.
I, 148-7.
~sı I, 155-7.

Ala=insanm içində olan gizli şeylər.
~sı I, 155-6.
~sm 1, 420-20.

Ala bol-=söz dinləməmək, qarşı çıxmaq; düşmənə uymaq.
~bol-dı I, 148-8.

Alaçu=alaçıq, çadır.
I, 192-24.

Alaçulan-=alaçıq sahibi olmaq.
~dı III, 196-22.

Alanq = düz və açıq yer. *Bax*: anqıl.
I, 191-17.
~yazı=düz ova.
I, 191-17.

Alanqır=tarla siçanı, gələni.
1, 214-16.

Alar-=qamaşmaq, qızarmaq, ala olmaq, alacalaşmaq.
I, 229-20.

~dı 1, 229-16, 229-17, 229-19.
~ur 1, 229-20.
Alart-=bərəltmək, yan baxmaq.
III, 369-24.
~tı III, 369-23.
~ur III, 369-24.
Alavan=timsah.
I, 195-20.
Alçak=təvazökar, xoşqılıq.
I, 164-14.
Alda-=aldatmaq.
I, 300-16,
~dı 1, 300-15.
~r 1, 300-16.
~p 1, 458-20.
Alduz-=əlindən almaq, aldırtmaq, soymaq. *Bax*: al-dı.
~dı II, 120-27.
Alığ=pis, fəna (oğuzca və qıpçaqca).
I, 385-10.
Alığsa-=almaq istəmək.
~dı 1, 306-22.
Alık=quş dimdiyi (oğuzca).
I, 136-14.
Alık-=alçalmaq; dilxor olmaq; pisləşmək; azmaq. *Bax*: adk -.
I, 239-21.
~dı 1, 239-18, 239-19, 239-27.
~ar 1, 239-21.
Ahm=alacaq, borc.
I, 143-19,
II, 196-22, 221-19.
III, 261-8.
~ı 11, 290-11.
~ın 1, 220-21, 248-21.
II, 109-12, 127-13, 176-18, 189-16.
III, 235-18.
~nı III, 180-15.
~çı=alıcı, alacaqlı, borc sahibi.
I, 143-20.
~lığ=alıcı, alacağı olan adam.
1, 204-4.
Alımğa=xaqanm məktublarını türkcə yazan sirr katibi.
I, 199-16.

Alımsın-=ahr kimi görünmək.
~dı 1, 70-7.
Alın=alın; cəbhə; dağın ön tərəfi.
I, 145-10, 145-11.
II, 114-21.
~lığ ər=geniş və yüksək almlı adam.
I, 204-5.
Alın-=alınmaq, alacağmı təkbaşma almaq.
I, 248-23.
~dı 1, 248-21.
II, 176-19.
~ur 1, 248-22.
Alış-=borclunu borcu üzündən sorğuya çəkmək.
I, 132-4.
~beriş=bir haqqı alma, bir haqqı vermə.
I, 132-4, 132-5.
Alış=su ağzı, suyun hovuzdan və ya holuqdan axdığı ağızlar.
I, 132-2.
Alış-=alacaq almaqda yardım etmək.
I, 132-25, 237-5.
~dı 1, 237-3.
~ur 1, 237-5.
~ğan=alış (-veriş) edən.
I, 491-22.
~ğanlar=alış (-veriş) edənlər.
I, 491-23.
Alk-=pozmaq, məhv etmək, yeyib bitirmək, batırmaq.
III, 363-13.
~dı III, 382-24.
~tı III, 184-6, 363-12.
~ar III, 363-13.
Alka-=alqışlamaq, öymək, tərifləmək, dua etmək. *Bax*: karğa-arka-.
~dı 1, 308-14.
Alkal-=alqışlanmaq, öyülmək.
I, 283-24.
~dı 1, 283-23.
~ur 1, 283-24.
Alkaş-=alqışlamaq, alqışda yardım etmək.
I, 274-16.
~dı 1, 274-14.
~ur 1, 274-16, 274-23.
Alkm-=məhv olmaq, yox olmaq, bitib-tükənmək.

I, 287-7.
~dı I, 287-4, 287-6.
~ur 1, 287-7.
Alkış=alqış, öygü.
I, 161-20, 161-21, 161-22.
Alkış-=bir-birini məhv etmək, bunda yarışmaq.
I, 274-13.
~tı 1, 274-11.
~ur 1, 274-13.
Alma=alma (oğuzca). *Bax*: almıla.
I, 187-22.
Almıla=alma. *Bax*: alma (oğuzca).
I, 187-22, 194-12.
II, 303-4.
kımız~ =turş alma.
I, 370-15.
Alp=igid, qəhrəman, bahadır.
I, 115-10, 115-11.
II, 331-9.
III, 292-18.
~ı 1, 232-25, 365-12.
~ın III, 352-4.
~lar I, 184-5, 232-18, 233-1, 274-22, 275-22.
II, 228-23.
III, 63-25, 341-14.
Alpağut=təkbaşına düşmənə saldıran ələkeçməz igid.
I, 199-21.
~m 1, 200-3.
III, 365-10.
Alsa-=almaq istəmək.
I, 304-17.
~dı 1, 304-16.
~r 1, 304-17.
Alsık-=alınmaq, soyulmaq.
I, 278-20.
~tı 1, 278-20.
~ar 1, 278-19, 278-28.
Altın=aşağı, alt.
I, 170-19.
Altun=qızıl.
I, 125-8, 139-9, 180-3, 203-13, 218-1, 366-18, 378-15, 397-19, 481-7.

II, 51-17, 172-6, 203-12, 214-15.
III, 143-1, 235-22.
~da I, 234-22.
~dan II, 194-8.
~ Tarım=böyük xanımlara verilən unqun, ləqəb.
I, 395-2.
Altmlaş-=qızılı girov qoyaraq bəhsə girmək.
~u II, 141-22.
Altur-=aldırmaq.
I, 264-2.
~dum I, 264-1,
~ur mən I, 264-2.
Aluç=soyumuş, soyudulmuş nəsnə; şaftalı[3].
I, 181-11.
Aluçın=yeyilən zoğlu bir bitki.
I, 194-5.
Aluk=keçəl, daz (oğuzca). *Bax*: aluk.
I, 136-5.
Aluk=qaba, sərt[4] (oğuzca). *Bax*: aluk.
I, 136-5.
Alwır-[5]=atılmaq, sıçramaq. *Bax*: əlwir.
Amaç=öküz, kotan və sair cütçülük alətləri.
I, 125-17.
Amaç=hədəf, nişangah.
I, 125-16.
~nı I, 345-17.
~ığ II, 316-13.
~ka III, 116-13, 153-9.
~lık=nişan yeri.
I, 206-2.
Amaçla-=nişan almaq, nişanlamaq. *Bax*: əməçlə.
I, 319-haşiyə.
~dı I, 319-haşiyə.
~r I, 319-haşiyə.
Amrak=rahat, sakit.
I, 164-18.
~könqül=sakit, dinc könül.
I, 164-19.

[3] «Şaftah» mənası burada Bəsim Atalaym haşiyəsinə görə verildi.
[4] Bu məna da haşiyəyə görədir.
[5] Bu imla haşiyəyə görədir.

Amrul-=qaynayan qazan; nəfəsi kəsilmək; yatışdırılmaq; dincəlmək. *Bax*: əmrül-, amurt-, amul.
I, 283-haşiyə.
~dı I, 283-haşiyə.
Amşuy=sarı əriyin bir növü.
I, 175-22.
Amuç=qənimətdən verilən ərməğan. *Bax*: armağan (oğuzca), yarmakan.
I, 195-28.
Amul=sakit, rahat, astagəl, yumşaq təbiətli adam.
I, 142-8, 142-16.
III, 138-13.
Amurt-=sakitləşdirmək, səngitmək. *Bax*: amrul-, əmrül-.
~tı III, 370-1.
~sun III, 370-10.
Amuş=irad və qmaq üzündən dilxor olmaq.
I, 238-20.
~dı I, 238-18.
~ur I, 238-20.
Ana=ana. *Bax*: aba, apa (karluq türkmənlərinin dilində).
I, 156-16.
III, 201-10.
~sı I, 275-21.
III, 24-8, 36-10, 201-11, 250-9.
~sm I, 221-10, 304-23.
~smqa II, 127-4, 189-3.
~nqmq I, 484-11.
~mka III, 202-19.
~kı III, 203-5.
Anaç=kiçik ikən böyük anlayış göstərən qız, anacıq.
I, 125-20.
Anala-=ana demək, ana saymaq.
I, 328-17.
~dı I, 328-15.
~r I, 328-16.
Ança=o qədər, elə, eləcə.
I, 132-22, 153-5, 345-2.
III, 139-15, 219-6.
And=and.
I, 116-12, 447-24.
Anda=orda, onda, ondan sonra (türkcə).
I, 171-2, 171-4, 188-5, 188-15, 351-23.

II, 127-13.
III, 146-17, 212-8, 214-10, 225-24, 235-23.
Andağ=belə, elə, o qədər.
I, 112-6, 178-12, 217-17, 246-13, 337-12.
II, 271-5.
III, 155-26, 182-16, 232-24, 249-11.
Andan=ondan sonra (oğuzca).
I, 170-15, 171-1, 185-1, 188-3, 188-6, 264-1.
III, 365-10.
Andğar-=and içdirmək. *Bax*: anğar-.
I, 329-18.
III, 365-23.
~dı 1, 266-2.
III, 365-22.
~dum 1, 329-16.
~ur 1, 329-17.
III, 365-23.
~ur mən I, 329-17.
Andın=ondan.
I, 130-17, 306-22, 330-10, 338-20, 381-24, 395-25.
II, 40-17, 245-20, 259-3, 328-8.
III, 248-5, 375-12.
Andın=*bax*: ay-dın.
Andığ=ələk, xəlbir qasnağı.
I, 178-14.
Andık-=and içmək.
I, 279-11.
~tı 1, 278-21.
~ar 1, 279-10.
Anq=bir quş adı.
1, 114-6.
Anq=yanaq.
I, 114-5.
Anq=yox, deyil (oğuzca).
I, 114-7.
Anqa=ona.
I, 359-4.
III, 107-14.
Anğa=dəyərsiz, qiymətsiz.
I, 186-3.
Anğar-=and içirmək.
I, 266-5.

~dı 1, 266-1.
~ur 1, 266-5.

Anqar=ona.
I, 109-26, 121-12, 136-26, 137-12, 146-1, 153-15, 157-1, 157 -7, 175-9, 186-22, 186-23, 188 -21, 224-25, 228-8, 247-13, 249-7, 250-14, 252-10, 256-3, 257-16, 263-25, 265-18, 265-19, 270-17, 273-24, 275-10, 292-6, 294-23, 295-8, 296-1, 296-18, 296-26, 297-6, 299-6, 301-12, 302-13, 310-14, 310-26, 312-14, 318-1, 333-7, 347-17, 367-28, 405-24, 432-12, 450-5, 473-18.
II, 52-24, 52-25, 78-23, 109-22, 109-25, 119-22, 144-1, 148-20, 149-27, 152-5, 154-14, 155-1, 162-9, 166-7, 168-26, 171 -7, 194-1, 196-4, 196-6, 198-9, 201-12, 201-17, 201-22, 201-25, 202-22, 203-22, 205-19, 205-25, 209-2, 219-14, 225-25, 229-18, 230-1, 240-12, 242-16, 249-11, 269-16, 289-11, 289 -12, 294-11, 295-1, 296-17, 297-23, 298-17, 299-3, 301-3, 301-8, 307-23, 313-6, 316-16, 317-11, 322-22, 325-17, 325--19, 325-21, 326-18, 330-7, 330-17, 331-15, 333-17, 335-9, 337-15, 339-4.
III, 38-4, 61-19, 62-1, 62-5, 67-11, 69-17, 70-7, 70-19, 71-7, 74-19, 79-13, 81-6, 81-19, 106-17, 106-19, 106-21, 106-23, 107-1, 107-4, 107-8, 107-17, 107-19, 107-24, 108-6, 111-14, 111-21, 112-4, 112-14, 113-15, 115-14, 139-15, 182-9, 182-20, 183-1, 183-5, 184-3, 184-14, 187-15, 187-24, 200-24, 207-13, 219-6, 233-16, 235-13, 236-8, 237-9, 238-1, 258-8, 271-1, 271-17, 276-9, 278-14, 279-4, 283-6, 293-16, 314-4, 314-6, 326-25, 365-9, 369-11, 369-16, 369-23, 371-25, 372-1, 372-4, 375-27, 383-19, 384-12.

Anqdı-=yaxalamaq üçün hiylə etmək, duzaq qurmaq, ətrafmı sarmaq.
I, 328-24.
~dı I, 328-21, 328-23.
~r 1, 328-24.

Anqduz=andız, bu otun kökü ilə atm qarm ağrısı müalicə edilir.
I, 175-26, 175-28.

Anqıl=büsbütün, tamamilə.
I, 157-24.

Anqıla-=eşşək anqırması.
I, 328-29.
~dı 1, 328-28.
~r 1, 328-29.

Anqıt=qızıl quş, flaminqo.
I, 156-21.

Anqıt-=şaşırtmaq. *Bax* və *düzəlt:* ənqit-.
~tı II, 271-4.
Anqız=taxıl biçildikdən sonra torpaqda qalan kökü.
I, 157-21.
Anqla-=anlamaq (oğuzca).
I, 312-22.
~dı 1, 312-20.
~r 1, 312-22.
Anqut=içilən şeylərdə işlənən qıf, ağızlıq.
1,156-23.
Anı=onu, ona.
I, 76-5,112-5, 113-19, 127-10, 222-4, 223-1, 223-18, 227-22, 228-6, 228-19, 240-3, 251-11, 254-18, 255-11, 255-16, 257-25, 259-16, 264-20, 264-26, 265-8, 266-1, 266-17, 291-5, 291-9, 291-12, 291-26, 292-16, 292-18, 293-5, 294-8, 295 -11, 295-14, 295-16, 295-27, 296-21, 298-25, 302-9, 302-15, 303 -12, 307-15, 308-11, 309-23, 310-23, 319-13, 321-14, 321-17, 323-24, 324-1, 324-7, 324-10, 325-20, 326-23, 328-10, 328-13, 328-15, 328-23, 329-16, 345-20, 356-18, 359-3, 362 -4, 374-23, 377-18, 394-7, 405 -23, 416-4, 445-7, 454-14, 467 -26, 494-10.
II, 39-7, 46-7, 46-15, 50-17, 53-14, 55-15, 63-1, 78-15, 109 -18, 111-4, 111-20, 112-1, 112-9, 114-6, 117-3, 119-6, 120-18, 120-20, 140-20, 179-25, 187-19, 188-11, 189-7, 189-9, 192-11, 193-20, 194-12, 194-18, 194-23, 195-23, 196-1, 198 -4, 200-3, 200-17, 201-10, 202-13, 202-15, 203-1, 204-3, 205-3, 205-13, 205-22, 208-22, 209-14, 210-23, 251-3, 253-7, 254-23, 255-15, 255-20, 255-26, 260-3, 261-6, 261-25, 283-19, 289-4, 289-21, 292-18, 292-19, 292-22, 294-22, 294 -26, 298-7, 298-26, 300-16, 301-6, 301-26, 302-9, 304-17, 306-6, 306-19, 312-9, 313-21, 314-16, 315-18, 316-18, 321-12, 321-23, 32125, 322-1, 322-26, 323-21, 324-12, 326-4, 326-16, 326-25, 329-12, 329-17, 329-20, 329-23, 330-9, 331 -26, 332-1, 333-20, 334-1, 334-15, 335-26, 336-4, 337-4, 337-22, 338-4, 339-22, 341-19, 342-8, 342-20.
III, 59-8, 61-11, 63-12, 107-21, 108-1, 110-8, 110-21, 116-2, 132-14, 142-4, 145-12, 147-3, 178-5, 180-13, 187-9, 191-22, 224-10, 230-12, 235-10, 247-27, 249-1, 249-10, 250-22, 250-26, 250-27, 251-18, 257-19, 258-3, 259-3, 261-1, 262-16, 262-20, 264-16, 264-23, 265-3, 265-13, 265-15, 268-5, 268-11, 269-18, 275-6, 284-21, 288-4, 289-7, 290-7, 290-9, 291-10, 291-15, 291-21, 291-26, 292-10, 292-13, 298-3, 298

-12, 298-20, 298-22, 298-26, 299-6, 299-17, 300-7, 300-22, 301-23, 301-28, 302-1, 302-4, 302-8, 302-9, 302-19, 305-9, 306-1, 306-4, 306-7, 306-24, 307-7, 324-8, 339-11, 344-7, 345-17, 345-20, 351-4, 352-1, 354-14, 364-5, 365-22, 366-1, 366-20, 369-14, 371-15, 372-18, 376-1, 377-22, 380-9,381-4

Anın=onun, onunla, ondan.

I, 161-18, 209-24, 309-13.
II, 157-2, 160-13, 172-5, 182-6, 185-27, 186-18, 213-21, 232-25, 293-12.
III, 179-3, 225-25.

Anınq=onun.

I, 76-1, 120-25, 134-14, 152-4, 185-6, 198-27, 217-6, 224-12, 224-23, 228-4, 229-1, 229-17, 230-22, 232-15, 239-27, 243-5, 243-23, 244-3, 246-3, 251-15, 252-18, 254-9, 255-18, 259-14, 261-19, 261-21, 263-15, 266-6, 266-22, 268-3, 269-24, 269-27, 271-4, 272-20, 272-22, 274-7, 278-2, 278-5, 278-27, 278-28, 279-2, 282-2, 288-4, 294-10, 296-6, 297-1, 297-3, 301-3, 308-9, 308-27, 313-9, 314-1, 317-7, 317-8, 321-2, 328-3, 332-9, 338-4, 338-18, 340-3, 343-5, 349-22, 351-17, 352-4, 356-15, 359-4, 360-1, 374-2, 378-5, 378-16, 385-25, 396-1, 410-23, 410-24, 419 -3, 419-16, 436-17, 449-8, 452-11, 455-12, 483-6, 487-18.
II, 40-6, 42-1, 45-4, 51-4, 63-19, 63-25, 64-11, 64-24, 65-6, 72-7, 76-12, 84-11, 109-12, 111-24, 112-12, 112-14, 127-1, 129-4, 142-1, 144-18, 145-23, 146-9, 146-11, 154-9, 162-8, 166-9, 174-16, 180-5, 181-10, 181-11, 188-26, 189-22, 192-19, 194-6, 195-1, 195-12, 202-4, 202-7, 202-9, 205-9, 205-15, 206-1, 225-13, 229-27, 230-3, 233-1, 234-7, 236-19, 237-16, 237-19, 237-25, 245-18, 248-5, 248-10, 252-19, 257-10, 257-21, 260-5, 273-12, 275-10, 275-11, 283-11, 290-11, 294-14, 295-3, 295-6, 298-15, 299-6, 300-22, 304-11, 306-17.
III, 21-4, 35-23, 35-24, 51-19, 64-11, 69-1, 69-3, 70-13, 108-18, 108-21, 109-1, 109-17, 113-18, 129-4, 133-5, 144-3, 161-4, 161-7, 183-16, 188-1, 199-21, 201-12, 206-13, 206-15, 235-18, 240-5, 242-2, 245-11, 248-1, 250-6, 253-16, 258-27, 261-3, 261-22, 262-5, 275-12, 281-11, 281-12, 295-18, 338-10, 348-8, 352-4, 365-10, 367-22, 369-25, 371-17, 371-20, 375-8, 378-20.

Anu-=hazırlaşmaq.

III, 238-24.
~dı III, 238-22.
~r III, 238-24.

Anuk=hazır.
I, 136-15, 136-16.
~luk=hazırlıq, hazırlaşma.
I, 206-3.
Anukla-=hazır olmaq.
1, 324-21.
~dı 1, 324-20.
~r 1, 324-21.
Anumı=cüzam xəstəliyi, elefantiasis.
I, 193-17.
Anun-=hazırlaşmaq.
I, 250-13.
~dı 1, 250-10.
~ur 1, 250-12.
~ğıl I, 175-10.
~ma III, 160-15.
Anut-=hazırlamaq.
I, 256-23.
~tı 1, 256-21.
~ur 1, 256-23.
~sa 1, 257-1.
~ğan=daim hazırlıqlı, hazırlayan.
1, 210-15.
Ap=inkar ədatı.
I, 109-11.
~ bu, ~ ol=nə bu, nə o.
1, 109-11.
Ap=xırman döymək üçün qoşulan öküzlərin ortasmda olan öküz (arğuca).
I, 109-16
Apa=ana (karluq türkmənlərinin dilində). *Bax*: aba.
1, 151-8.
Aplan=gəmiricilərdən bir heyvan.
I, 179-25.
Ar-=yorulmaq, taqətdən düşmək.
~dı 1, 410-22.
~madı 1, 204-15.
~mas 1, 203-27.
Ar-=aldatmaq.
I, 223-19.
~dı 1, 223-18.
III, 61-11.

~ar 1, 223-19.
Ar-dı–yuv-dı.
III, 61-11.
Ara=ara, arasında.
I, 152-11, 268-20, 333-5, 486-19, 499-3.
II, 45-6.
III, 60-3.
Arala-=aralamaq; barışdırmaq.
I, 327-5.
~dı I, 327-1, 327-2.
~r 1, 327-5.
Aran=axur, at tövləsi.
I, 144-7.
~lığ=axurlu, axuru olan.
I, 204-10.
Ar böri=goreşən, kaftar.
I, 146-14, 146-22.
Arçı=heybə.
I, 183-10, 269-20.
~sm 1, 284-10.
Ardhutal=hamam otu. *Bax*: ordu tal, urdu tal.
I, 200-20.
Arğağ=tilov, qarmaq, balıq ovunda işlənən ucu əyri dəmir.
I, 197-9.
Arğar-=yonmaq. *Bax*: arğur.
I, 265-12.
~dı 1, 265-11.
~ur 1, 265-12, 265-21.
Arğu=iki çay arası, uçurum.
I, 185-24.
Arğuç=insanın aldandığı nəsnələr.
I, 159-14.
~ajun=yalan, fani dünya.
I, 159-14.
Arğula-=arasını yarmaq, keçmək.
I, 333-6.
~dı I, 333-4, 333-5.
~ur 1, 333-6.
Arğun=siçan cinsindən yarım arşm uzunluğunda bir heyvan.
I, 179-26.
Arğur-=yormaq. *Bax*: arğar-.
~up 1, 467-25.

Arğurt-=yordurmaq. *Bax*: arğurtur-.
~tı I, 268-4.
Arğurtur-=yordurmaq. *Bax*: arğurt-.
~dı I, 268-6.
Arı=arı.
I, 152-12.
II, 316-22.
III, 156-7, 253-12.
~nı II, 316-20.
~yağı=bal (suvar, qıpçaq və oğuzlar dışmda başqa türklərdə).
I, 152-14.
III, 156-7.
Arı-=təmizləmək, təmiz olmaq. *Bax*: arıt-.
III, 236-13.
~dı I, 69-20.
III, 236-12.
~r III, 236-13.
Arığ=təmiz. *Bax*: arrığ.
I, 65-11, 133-10, 135-12, 166-2, 352-1, 378-15.
~lık I, 205-10.
Arığ=xeyli, çox; yaman.
I, 268-17, 274-22, 277-22.
II, 316-6.
III, 42-23.
Arığ=çadır örtüyü (barsğanca).
I, 133-9.
Arığla-=axtalamaq; bir şeyin içindən yaxşısmı seçmək.
I, 323-8.
~dı I, 323-4, 323-6.
~r I, 323-8.
Arık=arx, çay, kanal,
I, 377-5, 384-1.
II 39-1, 76-26, 158-6, 330-5.
III, 268-27.
~da I, 134-23.
~nı I, 321-20.
~tın II, 319-9.
III, 178-15.
~lığ=arxlı, çaylı.
I, 203-22.
Arık=arıq, zəif, cılız (oğuzca, qıpçaqca).
I, 135-6.

Arıklan-=arx çəkmək; suyun yerdə özünə yol açması.
I, 315-22.
~dı 1, 315-19.
~ur 1, 315-21.
Arıla-=aralamaq. *Bax*: arala-.
~dı 1, 327-4.
Arın-=yuyunmaq, təmizlənmək, yaxşılaşmaq.
I, 246-24.
~dı 1, 246-21, 246-23.
~ur 1, 246-24.
Arınçu=günah, suç. *Bax*: erinçü.
I, 190-19.
Arış=əriş.
I, 131-13.
~arkağ=əriş-arğac.
I, 131-13.
Arış-=aldatmaq.
I, 232-12.
~dı 1, 232-11.
~ur 1, 232-12.
Arıt-=təmizləmək. *Bax*: arı-.
I, 252-2.
~tı 1, 252-1,
~ur 1, 252-2.
~ğan I, 209-5, 209-6.
~ğu II, 310-18, 310-21, 310-27, 311-3, 311-6.
~ası II, 311-9, 311-10.
Arıt-=axtalamaq; uşağı sünnət etmək; kişiləşmək. *Bax*: ərət-, ərədh-.
~tı I, 252-3, 252-4.
Arıtış-=təmizlənməkdə yardım etmək.
~dı II, 311-15.
Arju=çaqqal. *Bax*: arzu.
I, 185-19.
~layu=çaqqal kimi.
I, 185-20.
III, 348-haşiyə.
Ark=pislik.
I, 116-13.
təmür ~ı=dəmir zibili.
I, 116-14.
Arka=arxa, kürək, köməkçi.
I, 186-7, 186-8.

~sm I, 195-2.
~sız I, 186-9.
Arka-=yoxlamaq, aramaq (oğuzca), lənətləmək.
I, 308-20.
~dı 1, 308-9, 308-11, 308-13.
~r 1, 308-19.
karğa- ~-=lənətləmək.
karğa-dı ~-dı=lənətlədi.
I, 308-11.
Arkaçak=pipetka, axıtmac.
I, 200-18.
Arkağ=arğac.
I, 178-5.
arış ~=əriş-arğac.
I, 131-13
Arkalan-=arxalanmaq, kömək etmək.
I, 118-7.
~dı 1, 118-4, 118-6.
~ur 1, 118-7.
Arkar=buynuzundan bıçaq düzəldilən dişi dağ keçisi.
1, 417-15.
Arkaş-=yük yükləməkdə yardım etmək, arxa çıxmaq.
I, 274-10.
~tı I, 274-7, 274-8.
~ur 1, 274-10.
~ıp 1, 394-4.
Arkın=gələcək il, o biri il. *Bax*: arkun.
I, 153-24.
~izi=gələcək il.
I, 153-24.
Arkış=karvan, elçi, xəbərçi, məktub.
I, 161-13, 161-14, 161-17.
~ı I, 161-18.
Arkış=əfsun, cadu. *Bax*: arwaş, arwış.
I, 282-21.
Arkuçı=vasitəçi, evlilik zamanı qohumlar arasmda gedib-gələn adam.
I, 197-19.
Arkuk=iki divar və ya dirək arasma çarpaz şəkildə qoyulan ağac.
I, 171-11.
Arkuk=zidd; tərs.
I, 171-10.
~kişi=tərs, inadkar adam.

I, 171-10.

Arkuklan-=dikbaşhlıq etmək.
I, 331-28.
~dı 1, 331-27.
~ur 1, 331-28.

Arkun=vəhşi ayğırla ev madyanmdan olan at.
1, 417-15.

Arkun=gələn il, o biri il. *Bax*: arkm.
I, 170-8.
~ izi=gələn il, o biri il.
I, 170-8.

Armağan=qohumlara verilən bələk (oğuzca). *Bax*: yarmakan, amuç.
I, 195-26.

Armut=armud.
I, 159-9.
II, 280-11.

Armutlan=armudlanmaq.
I, 329-23.
~dı 1, 329-21.
~ur 1, 329-22.

Arpa=arpa.
I, 182-26.
II, 147-1, 307-3.
~nı 1, 352-17.
~sız 1, 182-27.

Arpağan=arpaya bənzər, başağı olan, dəni olmayan bitki.
1, 195-24.

Arpala-=arpa vermək.
1, 332-17.
~dı 1, 332-16.
~r 1, 332-17.

Arpalan-=arpa sahibi olmaq.
I, 317-23.
~dı 1, 317-21.
~ur 1, 317-23.

Arrığ=tərtəmiz. *Bax*: arığ.
I, 199-1.

Arsal=qumral, qonur. *Bax*: arsıl, arsık, al.
I, 168-5.
~saç=qızılı, qumral saç.
I, 168-5.

Arsalık=həm erkəkliyi, həm dişiliyi olan bir heyvan (oğuzca).

I, 212-24.

Arsık-=aldanmaq.

I, 278-16.

~dı I, 70-27.

~tı I, 278-15.

~ar I, 278-16.

Arsık=şabalıdı rəngli qumral qoyun.

I, 174-4.

Arsıl=*bax*: arsık.

Arslan=aslan.

I, 143-10, 148-1, 208-9, 326-15, 406-24.
II, 41-25, 167-25, 284-15, 303-17.
III, 13-5, 83-6, 243-23, 257-6, 358-12, 362-15, 362-16, 362-18.

~dan I, 269-16.

~layu I, 184-4, 198-6.

~-burslan III, 362-15, 362-16.

Arsu=dəyərsiz şey (oğuzca).

I, 185-23.

Art=dağ beli, sıldırım, yoxuş, təpə.

I, 116-4, 116-6, 303-17.
II, 54-3, 192-1.
III, 12-6, 35-8, 131-23, 190-17, 242-13.

~tm I, 282-6.

~saç=arxa (ənsə) saçı.

I, 116-4.

Art-=artmaq.

III, 367-15.

~tı III, 367-12, 367-13.

~ar III, 267-14.

Arta-=pozulmaq, xarab olmaq.

I, 299-16.

~dı I, 299-15.
II, 45-15.

~dım I, 299-27.

~r I, 299-16.

~mas III, 312-9.

Artak=pozulmuş, xarab olmuş.

I, 179-13.
II, 63-21.

Artaş-=bir-birini pərt etmək.

I, 269-7.

~dı I, 269-4.
~ur I, 269-6.
~ıp II, 225-13.

Artat-=pərt etmək; pozmaq, xarab etmək.
I, 293-4.
II, 339-21.
~tı I, 293-3.
~ur I, 293-4.

Artığ=qadm önlüyü, fartuk.
I, 162-2.

Artığ=yükün bir tayı.
I, 162-3.

Artıl-=yükləmək, minmək, aşırılmaq.
I, 279-26.
~dı I, 279-21, 279-24.
~ur I, 279-26.
II, 320-28.

Artm-=yüklətmək.
I, 284-12.
~dı I, 284-10.
~ur I, 284-12.

Artış-=bir şeyi heyvanın üstünə yükləməkdə köməkləşmək.
I, 269-22.
~dı I, 269-20.
~ur I, 269-22.

Artla-=şillə vurmaq.
III, 380-10.
~dı III, 380-9.
~r III, 380-10.

Artuç=ardıc, juniperus.
I, 159-10.
~ı I, 410-24.
~ları I, 420-4.

Artuçlan-=ardıçlanmaq.
I, 329-26.
~dı I, 329-24.
~ur I, 329-25.

Artuk=çox, ziyadə.
I, 162-24, 163-2.
II, 159-18.

Artuklan-=həddini keçmək.
I, 330-16.

~dı 1,330-14.
~ur 1, 330-15.
Artur-=artırmaq.
I, 261-2.
~dı 1, 260-26, 261-1.
~ur 1, 261-2.
~u 1, 261-8.
Artut=hədiyyə, bəylərə verilən at və digər hədiyyə.
I, 171-8.
Arubat=hind xurması.
I, 194-21.
Aruk=yorğun.
I, 135-3
II, 54-10.
~luk=yorğunluq.
I, 205-22.
II, 307-2.
Arukla-=dincəlmək, yatmaq.
I, 324-5.
~dı 1, 324-4.
~r 1, 324-5.
Arumdhun=boya.
I, 194-6.
Aruş-=ərimək.
I, 232-14.
~dı 1, 232-13.
~ur 1, 232-15.
Arut=quru. *Bax*: urut.
I, 123-12.
II, 157-1.
~ot=bir il əvvəldən qalan ot.
I, 123-12.
II, 157-1.
Arwa-=əfsunlamaq.
I, 308-8.
~dı 1, 308-7.
~r 1, 308-8.
Arwal-=əfsunlanmaq.
I, 283-22.
~dı 1, 283-21.
~ur 1, 283-22.
Arwaş=tilsim, əfsun, cadu. *Bax*: arwış, arkış.

I, 308-7.

Arwaş-=birlikdə əfsım duası oxumaq.
I, 274-6.
~dı 1, 274-4.
~r 1, 274-6.

Arwış=əfsun. *Bax*: arwaş, arkış.
I, 283-haşiyə.

Arzu=çaqqal. *Bax*: arju.
~layu=çaqqal kimi.
III, 348-17, 348-haşiyə.

As=sincab, hərməlin.
I, 147-9.

As=cariyələrə verilən ad.
I, 147-9.

As-=asmaq.
I, 224-17.
~dı 1, 224-15.
~ar 1, 224-17.

Asığ=fayda, qazanc, kar.
I, 133-15, 473-19.
~mda III, 20-14.
~lığ=faydalı, qazanclı.
I, 203-19.

Asıl-=asılmaq.
I, 243-18.
~dı 1, 243-17.
~ur 1, 243-18.

Asıl-=uzatmaq, uzanmaq. *Bax*: esil-, əsil-.
I, 243-16.
~dı 1, 243-14.
~ur 1, 243-16.

Asın-=bir şeyi çəkmək, gərmək, dartmaq, dartınmaq.
~dı 1, 247-9.

Asış-=asışmaq, bunda yarışmaq.
I, 234-10.
~dı 1, 243-9.
~ur 1, 234-10.

Aslın-=bir şeyin digərinə taxılması. *Bax*: əslin-.
I, 291-haşiyə.
~dı 1, 291-haşiyə.

Asnqar-=işdən uzaqlaşmaq, işdən soyumaq.
I, 312-2.

~dı I, 312-1.
~ar I, 312-2.
Asra=alt, aşağı.
I, 184-28.
Asrı=qaplan; zolaqlı.
I, 185-3, 185-4.
~yışığ=iki rəngli ip.
I, 185-3.
Asruş-=aqsırışmaq.
I, 272-8.
~dı I,272-7.
~ur I, 272-8.
Ast=küçə (çigilcə).
I, 116-10.
Astm=aşağı, alt. *Bax*: altm.
I, 170-17.
Astur-=asdırmaq, edam etdirmək.
I, 262-8.
~dı I, 262-4, 262-6.
~ur I, 262-8.
Asur-=asqırmaq.
I, 228-22.
~dı I, 228-21.
~ur I, 228-22.
~ğan I, 210-21.
Asurt-=asqırtmaq.
~ğu=asqırdan.
III, 379-27.
Asurtğuk=anlayışlı, ağıllı.
III, 380-1.
Aş=kənət, sıxma.
I, 147-11.
Aş=yemək, aş.
I, 147-10.
II, 109-22, 146-15, 154-7, 168-14, 176-11, 301-3, 301-5.
III, 34-14, 39-2, 64-23, 118-12, 139-15, 181-11, 182-13, 234-13, 237-3, 242-14, 248-14, 319-23, 331-7, 338-17, 373-17.
~dm II, 46-21.
~ı I, 375-6.
~ığ I, 119-6, 156-11, 165-12.
II, 242-24, 274-13, 294-3.
III, 124-26, 181-4, 345-15.

~m I, 328-1, 489-20.
II, 110-16, 202-7.
~ka I, 267-1.
III, 60-17, 244-17, 377-22.
~laka=aşlara, yeməklərə.
II, 73-9.
Aş-=nəyi isə aşıb keçmək.
I, 224-19.
~tı I, 224-18,
~dı III, 242-13, 242-15.
~ar I, 224-19.
III, 242-16.
Aşa-=yemək, aş yemək (böyüklərin ziyafətində).
III, 237-6.
~dı III, 237-3, 242-14, 242-15.
~r III, 237-6.
Aşaç=qazan, tava.
~ta III, 330-15, 330-haşiyə.
Aşak=aşağı, dağ dibi (oğuzca).
I, 135-21.
Aşakla-=aşağılamaq, təhqir etmək.
I, 324-16.
~dı I, 324-10.
~r I, 324-16.
~sa I, 324-12.
Aşat-=yemək yedirtmək.
I, 253-5.
~tı I, 253-1.
~ur I, 253-5.
Aşbar=saman, kəpək, ot kimi şeylərin qarışığından ibarət yem.
I, 174-21.
II, 333-2.
Aşğın-=aşmmaq.
I, 287-3.
~dı I, 287-1,
~ur I, 287-2.
Aşıç=qazan. *Bax*: əşiç.
I, 125-8, 219-5, 264-4, 238-12, 330-4, 364-9, 407-6, 409-11, 488-20, 491-9.
~bukaç=qazan-tava, qab-qacaq, tas-ləyən.
I, 369-4, 409-11.
Aşla-=qab təmir etmək.

I, 310-8.
~dı I, 310-7.
~r I, 310-8.

Aşlal-=qabm təmir olunması.
I, 316-27.
~dı I, 316-26.
~ur I, 316-27.

Aşlat-=qab təmir etdirmək.
I, 294-26.
~tı I, 294-25.
~ur I, 294-26.

Aşlık=aşxana, mətbəx; buğda. *Bax*: **tarığ**.
I, 174-18.
II, 213-21.

Aşmı=öncə, əvvəl. *Bax*: **aşun**.
I, 188-3.

Aşrul-=aşırılmaq.
I, 282-8.
~dı I, 282-6.
~ur I, 282-7.

Aşsa-=aşmaq istəmək, yemək istəmək.
I, 303-19.
~dı I, 303-17.
~r I, 303-19.

Aşsat-=yemək arzulamaq.
I, 292-20.
~tı I, 292-18.
~ur I, 292-20.

Aştal oğul=sonbeşik.
I, 168-6.

Aşu=qırmızı torpaq, aşı torpağı.
I, 153-26.

Aşu-=qoşmaq, aşmaq.
~mas I, 182-27.

Aşuk=aşıq, topuq, topuq aşığı.
I, 135-22.

Aşuk=dəbilqə. *Bax*: **yaşuk**.
I, 136-1.

Aşuk-=həsrət duymaq.
I, 239-14.
~tı I, 239-11.
II, 181-1.

~ar 1, 239-14.
Aşukla-=aşıq sümüyünə vurmaq.
I, 324-9.
~dı 1, 324-7.
~r 1, 324-9.
Aşul-=örtülmək, örtünmək. *Bax*: əşül-.
I, 243-22.
~dı 1, 243-21.
~ur 1, 243-22.
Aşun-=keçmək, aşmaq. *Bax*: aşnu.
I, 247-20.
~dı 1, 247-19.
~ur 1, 247-20.
Aşut-=örttürmək. *Bax*: eşüt-.
I, 253-9.
~tı 1, 253-6.
~tum 1, 253-16.
~ur 1, 253-9.
At=ad, ünvan, ləqəb.
I, 146-1.
III, 235-13.
~ı III, 72-21, 319-5, 332-14.
~lığ=adlı, ünvanlı, ulusun, boyun böyüyü.
I, 146-2.
At=at.
I, 26-13, 26-17, 58-13, 109-18, 118-15, 121-16, 122-26, 126 -10, 135-19, 138-15, 147-13, 147-20, 148-7, 164-15, 167-11, 175-28, 182-27, 203-15, 228-26, 234-6, 247-9, 248-18, 250-25, 265-4, 279-21, 287-18, 300-17, 302-3, 303-7, 304-16, 307-24, 309-3, 309-5, 311-19, 318 -14, 320-4, 338-3, 339-18, 340 -20, 342-23, 347-10, 348-24, 349-10, 352-17, 367-14, 368-18, 369-27, 390-2, 394-12, 404 -22, 414-27, 420-15, 421-9, 422-11, 424-3, 424-6, 428-24, 437-21, 447-16, 449-17, 457-14, 458-12, 464-25, 464-26, 465-18, 471-19, 483-22, 488-12, 495 -3.
II, 36-25, 38-11, 39-3, 56-4, 56-14, 63-7, 70-20, 71-10, 110-4, 117-7, 118-22, 137-21, 148-23, 156-22, 161-1, 164-12, 167-14, 167-25, 169-25, 170-6, 174-4, 174-14, 178-17, 186-1, 199-1, 200-1, 206-6, 206-8, 207-4, 208-1, 209-8, 211-12, 211-19, 211-26, 213-5, 231-10, 241-6, 244-4, 246-7, 247-23, 251-16, 252-24, 253-10, 255-14, 255-19, 255-25, 260-11,

272-17, 293-15, 305-7, 308-24, 309-20, 310-8, 310-14, 311-17, 326-1, 333-22, 343-8.
III, 17-6, 18-3, 18-7, 22-21, 45-11, 46-9, 48-18, 49-18, 49-25, 50-19, 50-20, 53-16, 69-1, 76-27, 112-7, 122-19, 131-6, 133-1, 133-16, 134-1, 135-11, 140-16, 144-1, 146-17, 150-15, 150-18, 153-6, 159-25, 163-23, 170-25, 172-3, 178-1, 190-1, 193-18, 204-15, 207-3, 211-3, 218-21, 232-1, 234-21, 240-3, 244-7, 249-3, 250-1, 254-19, 255-9, 264-25, 268-1, 270-4, 271-11, 275-16, 295-1, 297-13, 298-18, 300-10, 301-6, 301-13, 301-15, 302-27, 303-6, 306-16, 315-14, 335-2, 339-6, 364-3, 372-1, 377-11.

~bırkığı=at fınxırtısı.
I, 449-17

~ı I, 224-12, 382-17.
II, 144-16, 307-14.
III, 201-19.

~ığ I, 272-22, 323-13, 327-17, 432-26, 458-19.
II, 48-15, 110-7, 191-1, 251-1, 263-7, 309-1, 310-3, 313-24, 326-9, 331-4, 341-20.
III, 48-19, 122-21, 187-18, 191-21, 232-20, 247-4, 296-16, 299-28, 302-20, 371-13, 380-16.

~ın I, 219-24.
III, 215-24.

~ımız I, 341-20.

~ımnı II, 190-15.

~ın I, 41-3, 109-18, 209-12, 245-21, 265-11, 266-15, 268-3, 269-4, 332-16, 371-23, 467-25, 488-26.
II, 254-21, 326-9, 327-14.
III, 173-9, 179-23, 242-19, 250-24, 258-13, 258-15, 264-26, 265-18, 293-6, 296-19, 299-27, 307-4.

~ınq III, 199-17.

~ka I, 126-18, 186-15, 368-18.
II, 333-12.

~laka I, 466-1.

~nı I, 314-7, 345-16.
II, 33-16.

~ta I, 322-19.

~tan I, 158-1.

~tın I, 142-17, 217-7, 227-22.
II, 41-14, 41-24, 42-12, 114-6, 160-11.

~lar II, 217-12, 221-1.

~lığ I, 146-2, 161-25.

II, 189-7.
III, 39-9, 63-1, 374-20.
~kamçısı=atın aləti.
1, 414-27.
salğa~=bədöy at.
1, 420-15.
tüm kara~=tam qara, zilqara at.
I, 348-23.
tüm toruğ~=düm doru at.
I, 348-24.
At-=atmaq.
I, 222-3.
! III, 382-12.
~tı 1, 221-25, 222-1, 222-2.
II, 120-9, 227-14, 231-4, 299-16, 314-14.
III, 310-20, 320-23.
~ar 1, 222-3.
III, 324-7, 324-8.
~a III, 310-9.
~ıp 1, 237-8.
III, 116-3.
~sa 1, 176-15, 213-13.
III, 116-1.
~ğalır 11, 48-1.
~ma I, 186-22.
II, 52-24.
Ata=ata.
I, 151-18, 151-19, 182-16, 250-25, 484-4.
II, 115-10.
III, 79-16, 201-9, 331-16.
~ka 1, 311-10.
~kı=atacan.
I, 193-7.
III, 203-4.
~mka 111, 202-18, 202-21.
~ma 1, 292-24.
~mdan I, 436-20.
~mnı II, 207-7.
~sı II, 303-4.
III, 201-10, 201-15, 250-9.
~sın 111, 79-16, 263-6.
~sınqa II, 146-4, 191-19.

~yı III, 201-12.
Ata-=ad vermək, ləqəb vermək.
III, 235-14.
~dı III, 235-13.
~r III, 235-14.
Ataç=dərrakəli, ağıllı uşaq.
I, 125-2.
II, 115-10.
~oğul I, 125-2.
Atan=axtalanmış dəvə.
I, 143-14, 143-15.
~lığ=axta dəvə sahibi.
I, 204-2.
Atanlan-=axta dəvə sahibi olmaq.
I, 316-12.
~dı I, 316-11.
~ur I, 316-12.
Atasağun=həkim, doktor.
I, 151-19.
Atat-=atlaşmaq, daym at olması.
~tı I, 250-25.
~sa I, 251-9.
III, 158-10.
Atğak=qarmda sarı su yığılması; qayğıdan üzün saralması.
I, 178-17.
Atğak=sarı rəngdə bir bitki.
I, 178-18.
Atğar-=ata mindirmək.
I, 265-3.
~dı I, 265-1.
~ur I, 265-2.
Atıl-=atılmaq; çiçək açmaq.
I, 242-23.
~dı I, 240-22, 242-24.
~ur I, 242-22.
Atım=nişançı, sərrast atıcı.
I, 142-28.
III, 59-12, 328-23.
~ər I, 142-28.
Atım=atış, atım. *Düzəlt*: atıcı, nişançı.
III, 59-12, 328-23.
Atın-=atmaq, yuvarlamaq, atırmış kimi görünmək.

I, 245-10, 245-12.
~dı I, 245-8, 245-11.
~ur 1, 245-10, 145-12.

Atınçu=atılan.
I, 190-13.

Atış=atışma.
I, 130-27.

Atış-=atışmaq.
I, 230-18.
~dı 1, 230-16.
~ur 1, 230-18.
~ğan 1, 211-4.

Atız=iki dərə arasmda keçid. *Bax*: ətiz.

Atızla-=arx açmaq, sədd qurmaq; torpağı parçalara ayırmaq. *Bax*: ətizlə-.
I, 321-13.
~dı 1, 321-11.
~r 1, 321-13.

Atızlan-=tarlanı parçalara ayırmaq. *Bax*: ətizlən-.
1,314 - haşiyə.

Atlan-=ata minmək; atlaşmaq, at halma gəlmək.
I, 309-6.
~dı I, 288-7, 309-5.
~ur 1, 309-12,
~ar 1, 309-6.

Atlan-=bir şeyin üstünə atlayıb çıxmaq, atlamaq.
I, 288-11.
~dı 1, 288-9.
~ır 1, 288-11.

Atlaş-=ortaya at qoymaqla bəhsə girmək.
~u 11, 141-21, 231-4.

Attur-=atdırmaq.
I, 259-20.
~dı 1, 259-18.
~ur 1, 259-20.

Atsa-=atmaq istəmək.
I, 302-20.
~dı 1, 302-19.
~r 1, 302-20.

Av(?)n=ağac (sayram ləhcəsində).
I, 149-13.

Av=ov (oğuzca).

I, 106-4.

Av=əmri saya salmamaq.
I, 114-1.

Avut=ovuc. *Bax*: adhut.
I, 149-6.

Aw=ov (oğuzca).
I, 147-16.
~ka I, 147-16.
~çı=ovçu.
I, 132-22, 328-21, 345-2, 420-26.

Aw-=toplaşmaq, üşüşmək, ətrafını sarmaq, ovlamaq.
I, 224-26.
~dı I, 224-25, 328-6.
~ar I, 224-26.
III, 348-17.
~ıp II, 160-10.

Awa=acımaq bildirən bir söz.
I, 154-3.
~~ I, 154-4.

Awala-=qarışıqlıq çıxanda toplaşmaq. *Bax*: aw-, awla-.
I, 328-7.
~dı I, 328-3, 328-4.
~r I, 328-7.

Awıçğa=qocalmış adam.
I, 199-8.

Awılku=qırmızı meyvəsinin suyu tutmaca qatılan, göz ağrısı dərmanı düzəldilən və paltar boyanan bir ağac. *Bax*: afılğu.
I, 470-2.

Awın-=ovunmaq, alışmaq.
I, 247-24.
~dı I, 189-20, 247-23.
~ur I, 247-24.
~alım I, 293-17.

Awınç=ovunma, alışma.
I, 189-20.
III, 384-10.

Awınçu=ovunulan, alışılan; cariyə (məcazi).
I, 190-20, 190-21.

Awla-=ovlamaq.
I, 310-16.
~dı I, 310-13.
~r I, 310-15.

~p II, 67-16.

Awla-=toplanmaq, üşüşmək. *Bax*: aw-.
I, 310-16.
~dı 1, 310-14.
~r 1, 310-15.

Awlal-=ovlanmaq. *Bax*: awlan-.
I, 317-4.
~dı 1, 317-3.
~ur 1, 317-4.

Awlan-=ovlanmaq. *Bax*: awlal-.
I, 319-3.
~dı 1, 319-1.
~ur 1, 319-2.

Awlaş=toplanmaq, yığılmaq.
I, 277-2.
~dı 1, 277-1.
~ur 1, 277-2.

Awlaş-=evini ortaya qoyub qumar oynamaq. *Bax*: əwləş-.
I, 277-haşiyə.
~dı 1, 277-haşiyə.
~ur 1, 277-haşiyə.

Awlat-=ovlatmaq.
I, 295-7.
~dı 1, 295-6.
~ur 1, 295-7.
~u 1, 293-16.

Awran=dəmirçi kürəsinə bənzər çörək fırmı.
I, 170-20.

Awrındı=qırıntı, töküntü.
I, 201-8.

Awujğun-=dəri aşılanan palıd qozası.
I, 211-3.

Awurta=dayə, süd anası.
II, 166-2.

Awus=mum, bal mumu (bulğarca). *Bax*: law.
I, 130-8.

Awya=heyva.
I, 174-21.
II, 303-1.

Awzurı=buğda və arpa unundan bişirilən çörək.
I, 201-1.

Ay=ilin on ikidə biri; ay, qəmər.

I, 148-6, 148-15, 148-20, 148-31, 290-10, 298-17, 311-1, 379-8, 483-22.
II, 34-23, 165-16.
~ın III, 35-25.
tolun~=ayın on dördü.
I, 148-15, 400-4.
oğlak~=Novruzdan sonra gələn bahar dövrü.
I, 356-6.
uluğ oğlak~=oğlak aydan sonra gələn dövr.
I, 356-7.
uluğ ~=yay ortası.
I, 356-8.
~əwi=halə, ay evi.
I, 379-8.
Ay=əmri, buyruğu tanımamağı bildirən bir söz.
I, 114-1.
Ay=xitağ ədatı.
I, 142-15, 251-7, 289-20.
Ay=turuncu rəngdə ipək qumaş.
I, 113-24.
Ay=bəylərin xidmətçisi, köləsi; onların adları yazılan dəftər.
~ımı II, 204-5.
~dın III, 72-21.
~bitigi=əsgərin adı və azuqəsi yazılan dəftər.
I, 113-22.
Ay-=söyləmək.
I, 225-5.
! 1, 251-8.
! III, 158-9.
~dı 1, 225-4.
~dım I, 111-3, 112-2, 157-1, 171-1, 178-12, 337-21, 371-24, 461-16, 473-19.
III, 74-19, 202-21, 207-28, 316-1, 319-21, 325-16.
~dum I, 157-7.
~dmq 1, 350-3.
~madınq III, 231-10.
~ur I, 125-8, 125-9, 472-8.
II, 134-21.
~ur mən III, 200-6.
~ıp 1, 379-7.
II, 67-17.
~mış I, 153-5.

~ğıl 1, 377-26.
III, 311-21.
~daçı 1, 359-4.
Aya=ovuc içi, aya.
I, 150-25.
Aya-=ləqəb vermək; qorumaq.
I, 299-7.
~dı I, 299-4, 299-6.
~r 1, 299-7.
Ayağ=ayama, taxma ad, ləqəb.
I, 299-6.
III, 169-1.
~a III, 169-7.
Ayak=çanaq, kasa, piyalə, qədəh. *Bax*: çanak.
I, 150-1.
II, 188-21, 247-16, 328-23.
III, 146-9, 267-8, 321-26, 345-12.
~nınq III, 22-6.
~hğ III, 50-23.
~çı III, 267-8.
Ayak=ayaq. *Bax*: adhak, azak.
I, 150-3.
Ayala-=əl ayalarını bir-birinə vurmaq, çəpik çalmaq.
III, 289-16.
~dı III, 289-14.
~r 111, 289-16.
Ayas=ayaz; kölələrə verilən adlardan.
I, 182-10, 182-11.
~kök=açıq hava.
I, 182-10.
Aya yərsgü=yarasa (çigilcə).
III, 373-11.
Aybanq ər=keçəl adam (çigilcə).
I, 177-4.
Aydmq=aydın, ay işığı.
I, 177-5.
Ayğır=ayqır.
III, 131-3.
Ayığ=ayı (oğuzca, qıpçaqca, yağmaca).
I, 149-20.
Ayığ=nə yaxşı, nə pis, miyanə.
I, 149-22, 149-23.

Ayık=vəd, vədə, söz vermə.
I, 150-4.
II, 67-17.
~ı I, 150-4.
Ayıl-=söyləmək.
I, 297-7.
~dı I, 297-6.
~ur I, 297-7.
Ayıt-=söyləmək (oğuzca), soruşmaq.
I, 257- 18.
~tı I, 257-15.
~tım (oğuzca) I, 257-17.
~ur I, 257-18.
~ğan III, 52-5.
Ayluk-ayhık=elə-elə (oğuzca).
I, 174-7.
Ayran=ayran
I, 180-14.
Ayrık=ayrıq otu (oğuzca). *Bax*: adhrık.
I, 174-5.
Ayrış-=ayrılmaq. *Bax*: adhrış.
I, 298-6.
~dı I, 298-4.
~ur I, 298-6.
Ayru=başqa.
I, 184-19, 184-20.
Ayruk=başqa, ayrı (oğuzca). *Bax*: adhruk, adhın.
I, 174-4.
Aytığ=xitab, hal-əhval soruşmaq.
I, 174-2.
Aytıl-=soruşmaq, söyləmək.
I, 298-8.
~dı I, 298-7.
~ur I, 298-8.
Aytın-=soruşmağı öz üzərinə almaq.
I, 298-10.
~dı I, 298-9.
~ur I, 298-10.
Aytış-=xətir soruşmaq. *Bax*: aytığ.
I, 174-1.
Az=yerdə və dəridə uzununa cızıq. *Bax*: iz, əzik.
I, 147-7.

Az=az, çox olmayan.
I, 147-5.
~rak=daha az.
III, 314-6.
Az-=azmaq, yoldan çıxmaq.
I, 224-11.
~dı I, 224-10.
~ar I, 224-11.
~mas I, 155-16.
Azak=ayaq (bulğar, suvar, yəmək, qıpçaq ləhcəsində). *Bax*: adhak, ayak.
I, 106-15.
Azak=haradan və kimin atdığı məlum olmayan ox. *Bax*: azuk.
II, 48-1.
Azğan=quşburnu, itburnu.
I, 431-8.
Azı-=sızmaq; gurultudan kar olmaq.
III, 236-23.
~dı III, 236-19, 236-22.
~r III, 236-23.
Azığ=azı diş.
I, 133-14.
~lığ=azı dişi çıxmış.
I, 203-15.
Azığla-=azı dişi ilə dişləmək, azı dişinə vurmaq.
I, 323-17.
~dı I, 323-13, 323-14.
~r I, 323-17.
~dım I, 323-15.
Azıl-=azılmaq, azdırılmaq.
I, 243-8.
~dı I, 243-7.
~ur I, 203-8.
Azma=xayası yarılmış qoç.
I, 187-15.
Azıt-=yoldan çıxarmaq, azdırmaq.
I, 252-11.
~tı I, 252-10.
II, 237-6.
~ur I, 252-11.
~ğan I, 209-8, 209-9.
Azlan-=az saymaq.

I, 318-20.
~dı 1, 318-18.
~ur 1, 318-20.

Azu=iki şeydən birini istəməyi göstərir; yaxud, və ya.
I, 153-1, 153-2, 153-3.

Azuk=azuqə.
I, 135-11.
~ı I, 135-12.
~luk 1, 205-23.
~luğ I, 203-25, 203-27.

Azuk=azmış.
I, 135-8.
~ok I, 135-8.

Azuk munk=qaçan, yoldan çıxan, azan.
I, 135-9.

Azuklan-=azuqə sahibi olmaq.
1, 315-24.
~dı 1, 315-23.
~ur 1, 315-24.

B

Ba-=bağlamaq; hörmək.
III, 232-21.
~dı III, 232-20.
~dım III, 212-14, 234-21, 234-22.
~r III, 232-21.
Baçak=xristianlarm orucu, pasxa.
I, 410-1.
Baçığ=and, peyman. *Bax*: bıçığ, bıçğas.
I, 374-17.
~kıl-=əhd-peyman etmək.
~kıl-dı I, 374-18.
Badar=hay-küy.
I, 357-5.
~kıl-=səslə çarpmaq, itələmək.
~kıl-dı I, 357-5.
Badar-badar=tıppa-tıpla (getmək).
I, 366-11.
Badıç=asma çardaq. *Bax*: badhıç.
~lığ yığaç=çardaq düzəldiləcək ağac.
I, 479-26.
Badhıç=asma çardağı. *Bax*: badıç.
I, 316-13.
Badhram=bayram; şənlik və əyləncə günü. *Bax*: bədhrəm, bəyrəm (oğuzca).
III, 172-6.
Bağ=bağ, düyün, ip, örkən, çatı və sair.
III, 153-19.
~ı I, 406-21.
III, 153-19.
~m II, 49-5.
Bağ=bağ, üzüm asması.
III, 153-18.
~ka III, 202-15.
Bağda-=güləşdə badalaq vurmaq.
III, 253-18.

~dı III, 253-16.
~r III, 253-18.
Bağdat-=güləşdə sarmaya salmaq.
II, 315-17.
~tı II, 315-15.
~ur II, 315-17.
Bağır=bağır, qara ciyər.
I, 366-14.
~ı I, 366-16.
~ım I, 299-28.
~hğ I, 474-8.
bedhük~lığ=kimsəyə boyun əyməyən, ciyəri böyük olan şəxs.
I, 366-15.
ya ~ı=yayın ortası.
I, 366-16.
Bağırçak=eşşək yəhəri.
I, 479-9.
Bağırdak=qadın önlüyü, lifçik.
I, 479-15.
Bağırla-=bağrına vurmaq; yayın əl tutma yerini düzəltmək.
III, 292-3.
~dı III, 291-26.
~r III, 292-3.
Bağırla-=yayın əl tutma yerini, dəstəyini düzəltmək.
III, 292-3.
~dı III, 292-1.
~r III, 292-3.
Bağırlak=bağırtlak quşu, pterocles.
I, 480-2.
Bağırlan-=laxtalanmaq, qatılaşmaq.
II, 262-10.
~dı II, 262-8.
~ur II, 262-10.
Bağırsa-=ürəyi bağır, qara ciyər kababı istəmək.
III, 292-28.
~dı III, 292-27.
~ur III, 292-28.
Bağırsak=mərhəmətli, müşfiq, rəhmdil.
I, 479-12.
~kişi I, 479-12.
Bağırsuk=bağırsaq.
I, 479-14.

Bağış=fəqərə, buğum.
I, 371-4.
Bağışla-=bağışlamaq.
III, 295-3.
~dı III, 295-1, 302-27.
~r III, 295-3.
Bağışlal-=bağışlanmaq.
~dı III, 301-13.
Bağışlan-=bağışlanmaq.
~dı III, 301-15.
Bağla-=bağlamaq.
III, 264-2.
~dı III, 264-1.
~r III, 264-2.
~yu III, 276-9.
Bağlan-=bağlanmaq. *Bax*: boğlan-.
II, 240-26.
~dı II, 240-22, 240-24.
~ur II, 240-25.
Bağlat-=bağlatmaq.
II, 325-24.
~tım II, 325-19, 325-21.
~ur mən II, 325-24.
Bağna=nərdivan.
I, 427-17.
Bağram kum=qumluq ərazi.
I, 466-21.
Bağrık-=bağrı kürəyinə yapışmaq.
II, 231-haşiyə.
~tı II, 231-18.
~ar II, 231-haşiyə.
Bak-=baxmaq.
II, 44-13.
~dı II, 44-12.
~tı II, 59-11, 289-11.
III, 266-4.
~ar 1, 165-11, 420-26.
II, 44-13.
III, 27-17.
~armən III, 188-20.
~ıp III, 249-20.
~kıl I, 186-23.

II, 52-25.
III, 378-20.
~sa I, 350-14.
II, 166-9, 289-12.
~mas II, 249-26.
~ığ=baxma, baxış.
I, 375-12.
~ığı I, 375-12.
~a tur-ur I, 141-10.
Baka=qurbağa.
III, 131-3, 214-1.
münqüz ~=tısbağa.
III, 214-2.
Bakaçuk=«baka»nm kiçiltməsi.
III, 214-3.
Bakan=halqa, toqqa. *Bax*: kilidə.
I, 397-18.
~lığ kadhışı=toqqalı qayış.
I, 477-14.
altun ~=qızıl halqa, qızıl toqqa.
I, 397-19.
Bakanak=qoşa dırnaqların arası, qoşa dırnaqlardan hər biri. *Bax*: bakayak.
III, 172-20.
Bakanuk=dırnaqlarm ortasmdakı ət. *Bax*: bakayuk.
III, 173-1.
Bakayak=*bax*: bakanak.
III, 172-haşiyə, 173-haşiyə.
Bakayuk=*bax*: bakanuk.
III, 172-haşiyə, 173-haşiyə.
Bakıl-=baxılmaq.
II, 155-13.
~dı II, 155-12.
~ur II, 155-13.
Bakın-=bir şeyin sonuna baxmaq və ibrət götürmək, düşünmək.
! II, 164-15.
~ur II, 164-15.
~ğıl II, 164-14.
Bakır=Çin pulu.
I, 366-23.
Bakır=mis.
I, 366-17.

~lığ tağ=misli dağ.
I, 474-19.

Bakır-=bağırmaq (oğuzca).
III, 182-12.
~dı III, 182-11.
~ar III, 182-12.

Bakırsokum=Mərrix.
I, 366-24, 396-19.
III, 41-19.

Bakış=baxış, baxışmaq.
I, 371-6.

Bakış-=baxışmaq.
II, 132-22.
~dı II, 132-20.
~tı I, 222-12.
~tılar I, 232-26, 365-13.
~ur II, 132-22.
~ğan I, 492-5.

Bakıt-=baxdırmaq.
II, 300-19.
~tı II, 300-16.
~ur II, 300-18.

Baklan kuzı=əmlik quzu, kök quzu.
I, 434-27.

Baku=təpə, yüksək yer, yoxuş. *Bax*: bakku.
III, 208-23, 214-14.

Bakur-=baxdırmaq.
II, 117-12.
~dı II, 117-11.
~ur II, 117-12.

Bal=bal (suvar, qıpçaq və oğuzca). *Bax*: arı yağı (türkcə).
II, 335-7, 335-9.
III, 113-21, 156-7, 156-11.
~ığ II, 264-5.
III, 297-9.

Bal-=bağlamaq. *Bax*: ban-.
II, 53-23.
~dı II, 53-22.
~ır II, 53-23.

Bala=quş və heyvan balası.
II, 270-18.
III, 82-22, 218-1.

~sı III, 218-2.
Bala=şəyird, yardımçı, köməkçi.
III, 218-9.
Balala-=quşun bala çıxarması.
~dı III, 82-24.
Balçık=palçıq (oğuzca).
I, 282-18.
Baldır=dərhal görülən iş.
~tarığ=yazlıq əkin.
I, 445-20.
~kuzı=dölbaşı quzu.
I, 445-23.
Baldır=ögey.
~oğul I, 445-18.
~kız I, 445-19.
Baldır=dağın burnu.
I, 445-16.
tağ~ı I, 445-16.
Baldız=arvadın kiçik bacısı.
I, 446-19.
III, 15-20.
Baldu=balta.
I, 415-9.
~ka III, 365-2.
Balığ=yaralı.
I, 240-4, 405-17, 405-23.
~lar I, 277-24.
Balık=çamur (oğuzca və arğuca). *Bax*: balk (arğuca).
I, 282-18, 380-20.
Balık=qala, şəhər (islamdan öncə, türkcə, uyğurca).
I, 380-24.
Balık-=yaralanmaq.
II, 145-11.
~tı II, 145-10.
~ar II, 145-11.
Balıkçın=balıqcıq quşu.
I, 487-9.
Balıklan-=balıqlanmaq; çamurlanmaq (arğuca); bir yerdə qala tikmək (uyğurca).
II, 262-22.
~dı II, 262-19.
~ur II, 262-22.

Balık=balıq.
I, 141-10, 380-16.
II, 223-21, 235-3, 236-13, 331-15.
~lığ=balığı olan, balıqlı.
I, 476-14.
Balıksa-=ürəyi balıq istəmək.
III, 294-8.
~dı III, 294-7.
~r III, 294-8.
Balk=çamur (arğuca). *Bax*: balık.
I, 380-21.
Balu-balu=ninni, layla.
III, 218-7.
Ban-=bağlanmaq. *Bax*: bal-.
II, 53-23.
~dı II, 53-22.
~ır II, 53-23.
Bandal=ağacdan çıxarılan yumru parça, uşaqlar bunu gecə yandırıb közünü bir-birinə atırlar.
I, 465-1.
ot~=bunun başqa bir adı, çovkan oyununda oynamr.
I, 465-3.
Banq=bağırma.
III, 309-17.
Banzı=bağ sovulduqdan sonra asmalarada qalan üzüm (kənçəkcə).
I, 418-12.
Bar=var, mövcud.
I, 118-3, 120-18, 150-4, 351-24, 366-17, 375-19, 376-28, 422-42.
III, 22-7, 149-22, 149-23.
~ığ II, 54-19.
~mu=varmı?
I, 423-26, 424-2, 450-2.
II, 149-22.
~lığ=varlı, zəngin.
III, 377-5.
Bar=böyük.
III, 149-25.
~yigdə=iri iydə, zizypha rubra.
III, 149-25.
Bar-=peyda olmaq, vermək. *Bax* və *düzəlt*: ber-.

~ır III, 309-23.
Bar-=varmaq, getmək.
I, 75-10, 75-11.
II, 36-5, 57-18, 61-12, 62-14, 80-4, 80-8.
III, 156-11, 203-8, 203-16, 384-6.
! III, 211-25.
~dı I, 68-12, 69-24, 73-15, 75-10, 75-11, 114-10, 120-7, 150-9, 306-20, 349-19, 385-8, 397-5, 428-10, 436-17, 466-19.
II, 36-3, 57-16, 80-8.
~dım (türkcə).
I, 349-19, 152-6, 349-18, 445-7.
II, 68-11, 68-14, 69-20, 79-1.
III, 143-15.
~dam (oğuzca).
III, 143-18.
~dum (arğuca).
I, 105-18, 105-19.
III, 143-20.
~dımız I, 341-18.
~dmq I, 142-15, 391-26.
II, 68-4, 68-6, 68-12, 68-16, 69-19.
III, 231-10.
~dmqız II, 68-19, 68-21.
~duk II, 79-3, 79-5, 79-23.
~dukı II, 64-24, 65-4.
III, 276-8.
~daçı I, 73-16.
II, 58-23, 69-10, 69-22, 70-3.
~ır I, 75-10,362-5.
II, 36-4, 57-18, 62-14, 80-8.
III, 152-21.
~ır mən I, 419-8.
II, 81-9.
~ır musan I, 153-4.
~ğalı I, 72-9.
III, 322-14.
~ğalı kaldı I, 72-9.
~ğalır mən II, 82-14.
~ğan II, 72-22.
~ğay II, 82-3.
~ğay mən III, 221-7.
~ğıl I, 111-26, 116-23, 335-24, 350-16.

II, 66-2.
III, 30-16, 202-4.
~ğu I, 107-5.
III, 202-10.
~ğuçı II, 70-16.
~ğuluk I, 74-5.
II 75-3.
~ğum II, 84-9.
~ğunq II, 84-6.
~ğusı II, 84-11.
~ağan=çox varan, gedən.
I, 73-21, 107-16.
~an II, 81-3.
~ası I, 107-6.
~asım II, 84-12.
~asmq II, 84-8.
~ığ=gediş I, 75-15, 75-22, 75-24, 374-19.
~ığı II, 76-12, 76-13.
~ığım I, 75-14.
~ığlı I, 74-12.
II, 75-24, 75-25.
~ığsak I, 73-26.
II, 74-7, 75-9, 75-10.
~mq II, 67-4, 68-7, 80-13.
~ınqlar II, 66-27, 67-1, 80-10.
~ıp I, 219-22,398-5.
III, 348-14.
~ışlığ I, 373-23.
~makka I, 316-7.
~mış I, 112-10.
II, 77-2, 77-6, 77-15, 77-22, 77-23.
III, 314-5.
~sa III, 41-12, 200-3.
~sa sən I, 191-5, 401-7.
III, 200-4, 219-14.
~sun II, 204-4.
~u II, 162-9.
~uban (*düzəlt*: yaruban).
I, 360-7.
~uçı II, 71-24.
barığ~dı I, 75-22,374-19.
~ma II, 63-18.

III, 200-1.
~madı II, 79-19, 80-1.
~madım II, 79-8.
~maduk II, 79-11, 79-24.
~madukı II, 64-24.
~manqlar II, 80-18.
~masun II, 80-21.
~mas II, 81-17, 81-18.
~mas mən II, 81-25.
~maslar II, 81-23.
~mas mız II, 81-25.
Barak=çox tüklü köpək.
I, 397-16.
~lığ=köpəyi olan adam.
I, 475-21.
Barça=bütün, hamısı.
I, 237-12, 253-17, 274-1, 398-8, 414-6, 414-11.
II, 220-19, 223-8, 303-16.
III, 284-5.
Barçın=ipək qumaş.
I, 207-23, 364-26, 485-1, 486-4.
III, 24-4, 32-7, 145-19, 156-12, 295-13, 297-3, 342-16.
~ka III, 32-7.
yolak~=zol-zol parça.
III, 24-4.
Barğan=mərsin ağacı meyvəsi.
I, 430-3.
Barığ=qoxmuş şey (tək işlənmir). *Bax*: bırığ.
I, 374-20.
sasığ~=qoxmuş şey.
I, 374-21.
Barığsa-=varmaq, getmək arzusu.
III, 293-27.
~dı I, 306-14.
III, 293-25.
~r III, 293-27.
Barık=uzaqdan görünən qaraltı. *Bax* və *düzəlt*: yırak.
I, 445-6.
Barıl-=varılmaq, gedilmək.
~dı II, 154-22, 161-16.
Barımsm-=gedirmiş kimi görünmək.
II, 258-6.

~dı II, 258-4.
~ur II, 258-6.
Barın-=menstuasiya olmaq.
II, 163-22.
~dı II, 163-20.
~ur II, 163-22.
Barın-=gedirmiş kimi görünmək.
II, 163-25.
~dı II, 163-23.
~ur II, 163-24.
Barış-=gediş-gəliş.
II, 125-17.
~dı II, 125-16.
~ur II, 125-17.
Bark=mülk (əw-bark şəklində işlənir).
~ın III, 293-13.
Barkın kişi=yolundan heç vəhclə dönməyən yolçu.
I, 432-5.
Bars=pars. *Bax*: pars.
Bars=türklərin 12 aymdan biri. *Bax*: pars.
Bars=bit-birənin dişləməsi nəticəsində bədəndə yaranan qabartı.
I, 356-13.
~bol-=qabarmaq.
~bol-dı 1,356-15.
Barsa-=getmək istəmək.
~dı 1, 306-17.
Bart=parç (oğuzca); şərab və maye ölçüsü. *Bax*: yart.
I, 351-10, 351-11.
Bart-burt tut-=qəfil hər yandan yaxalamaq. *Bax*: yart-yurt.
~~tut-tı I, 351-12.
Bartur-=vardırmaq, göndərmək.
II, 185-21.
~dı 1, 69-24.
II, 185-19.
III, 366-20.
~ur II, 185-20.
Bas-=basmaq, üstünə çökmək, yıxmaq və qamarlamaq.
II, 39-16.
~dı II, 39-7, 39-9, 39-11, 39-13, 39-15.
~tı 1, 489-23.
II, 110-19.
~tımız 1, 427-5.

~ar II, 39-16.
Basa=sonra.
III, 212-8.
Basan=dəfndən sonra yeyilən ehsan.
I, 397-10.
yuğ~= eyni mənada.
I, 397-10.
Basar=dağ sarmaşığı.
I, 366-13.
~lığ tağ=sarmaşıqlı dağ.
I, 474-7.
Basığ=gecə basqın ediləcəyi və düşmənin qəfil yaxalanacağı yer.
I, 374-22.
~mda I, 374-23.
Basık-=düşmən tərəfindən basılmaq. *Bax*: bassık.
II, 142-17.
~tı II, 142-16.
~ar II, 142-17.
Basın-=zəif saymaq; zülm etmək.
II, 164-6.
~dı II, 164-5.
~ur II, 164-6.
~çak ər=xorlanan adam.
I, 479-2.
Basış-=basmaqda kömək etmək.
II, 130-23.
~dı II, 130-18.
~ur II, 130-23.
Basruk=basqı.
I, 453-17.
~ı I, 453-18.
Bassık-=basılmaq, basqma uğramaq. *Bax*: basık.
II, 232-14.
~dı II, 232-11.
~ar II, 232-13.
Bastur-=basdırmaq, basdırılmaq.
II, 185-26.
~dı II, 185-22.
~ur II, 185-26.
Basu=dəmir toxmaq (bir dildə).
III, 212-10.
Basur-=basdırmaq.

II, 113-15.
~dı II, 113-12.
~ur II, 113-15.
Basut=yardım, arxa, kömək.
I, 361-10, 361-11.
Baş=baş.
III, 152-19, 207-2, 211-2, 343-1.
~ı I, 130-4, 138-21, 151-13, 163-25, 169-8, 183-16, 213-14, 230-2, 241-4, 301-3, 301-6, 301-7, 313-9, 362-2, 330-17, 347-19, 385-20, 398-7, 426-15.
II, 118-2, 191-9, 192-1, 278-22, 303-18.
III, 134-5, 139-24, 166-22, 217-15, 256-24, 321-25, 330-15.
~ığ I, 222-16, 280-haşiyə.
III, 58-25.
~ım I, 427-8.
~ın I, 184-5, 290-26.
II, 51-5, 171-14, 172-18, 314-4, 339-7.
III, 17-9, 62-21, 248-1, 307-18, 338-10, 341-14, 343-6, 343-12.
~mda I, 431-22.
II, 139-23.
~mqa II, 236-19, 237-19.
~ka I, 165-12, 324-12.
~ra I, 165-haşiyə.
II, 134-5, 158-19, 202-13, 289-21.
~sız I, 357-16.
II, 277-17.
~hğ III, 214-21.
~lar I, 395-24.
~lağ=başıboş buraxılmış.
I, 499-19.
~lağ yılkı=başıboş heyvan.
I, 499-20.
Baş=yara.
I, 239-19.
II, 108-16, 242-18, 288-19, 290-13, 307-26.
III, 53-4, 62-11, 152-20.
~ı I, 239-27.
III, 152-21.
~ığ II, 109-10.
~m I, 299-28.
III, 77-23, 270-11, 352-2.

~ka III, 61-17, 108-16.
~lığ=yaralı II, 186-17.
Başa-=kərtik açmaq; ağacları bir-birinə dayalı qoymaq.
III, 245-17.
~dı III, 245-14.
~r III, 245-17.
Başak=oxun və nizənin ucuna keçirilən dəmir, təmrən; ox başlığı.
I, 380-7.
III, 209-17.
~ı II, 153-8, 316-6.
~ın II, 43-4.
~hğ I, 476-7.
Başak=ayaqqabı (çigilcə). *Bax*: başmak (oğuzca və qıpçaqca).
I, 380-8.
III, 362-4.
Başakla-=başaq dəmir, uc taxmaq.
III, 296-15.
~dı III, 296-13.
~r III, 296-15.
Başaklan-=oxa təmrən taxılması.
II, 262-18.
~dı II, 262-16.
~ur II, 262-18.
Başğak=sümük çıxmtısının üstü.
I, 457-4.
Başğan=50-100 ritl ağırlığında böyük bir balıq.
I, 430-4.
budun ~ı=ulusun başçısı, böyüyü.
I, 430-6.
Başğıl=başı ağ. *Bax*: başıl.
I, 464-18.
~yılkı=başı ağ heyvan.
I, 464-18.
Başıl=təpəsində ağı olan. *Bax*: başğıl.
I, 392-5.
~koy=təpəsində ağı olan qoyun.
I, 392-5.
Başla-=başlamaq, qılavuzluq etmək, başçılıq etmək.
III, 263-24.
~dı III, 263-20, 263-21, 263-22.
~r III, 263-24.
Başlan-=başlanmaq; yönəlmək.

II, 240-21.
~dı II, 240-16.
~ur II, 240-21.
~ıp III, 220-17.

Başlan-=heyvanı dağa sürmək.
II, 240-21.
~dı II, 240-18.
~ur II, 240-21.

Başlan-=başaqlanmaq.
II, 240-21.
~dı II, 240-20.
~ur II, 240-21.

Başlat-=başlatmaq.
II, 325-18.
~tım II, 325-17.
~ur II, 325-18.

Başmak=ayaqqabı (oğuzca və qıpçaqca).
I, 454-3.
III, 380-8.

Başmaklan-=başmaq sahibi olmaq.
II, 270-9.
~dı II, 270-7.
~ur II, 270-9.

Başnak ər=başmda dəbilqə, əynində zireh olmayan adam.
I, 454-1.

Baştar=orak (arğuca).
I, 444-19.

Bat-=batmaq, gözdən itmək.
II, 290-11.
~tı II, 290-8, 290-9.
~ar II, 290-11.

Batğa=üstündə yun və keçə kəsilən taxta.
I, 419-19.

Batığ=bataqlıq, çaym dərin yeri.
I, 374-15.

Batla-=kraxmallamaq. *Bax* və *düzəlt*: patla-.
III, 263-11.
~dı III, 263-9.
~r III, 263-10.

Batman=batman.
I, 435-3.

Batmul=qara bibər, darülfülfül.

I, 464-19.

Batrak=ucuna ipək parça bağlanmış nizə, mizraq.
I, 452-26.

Batruş=bulanıq, qatı şorba və s.
I, 448-14.

~suw=bulanıq su,
I, 448-14.

Batruş-=bir-birini batırmaq.
II, 212-23.

~dı II, 212-21.

~ur II, 212-23.

Batsığ=qərb.
I, 450-20.

~kün I, 450-20.

Batur-=saxlamaq, gizləmək.
II, 109-21.

~dı II, 109-16.

~ur II, 109-20.

~ğan I, 189-10.

Batur-=batırmaq, bağlatmaq.
II, 109-21.

~dı II, 109-18.

~ur II, 109-20.

Bay=zəngin, varlı.
I, 357-9.
III, 224-10.

Baya=az öncə.
I, 112-1, 112-haşiyə.

~ ok=bayaq, az öncə.
I, 112-1.

Baybayuk=kəpənək quşu.
III, 175-15.

Bayık=doğru söz (oğuzca).
III, 164-5.

Bayın=tünd qırmız, gəlinçiçəyi rəngi. *Bax*: yipin.
III, 26-haşiyə.

Baynak=gübrə, peyin (oğuzca).
III, 171-20.

Bayrak=bayrak. *Bax*: batrak.
II, 214-6, 214-haşiyə.
III, 179-10.

Bayram=bayram. *Bax*: bədhrəm, badhram, bəyrəm.

III, 172-6.

Bayu-=varlanmaq.
III, 251-17.
~dı III, 251-16.
~r III, 251-17.
~p III, 352-3.

Bayut-=varlandırmaq.
II, 313-20.
~tı II, 313-19.
~ur II, 313-20.

Baz=yad, qərib. *Bax*: yat.
III, 150-12, 159-1.

Bazğan=mərsin ağacının meyvəsi. *Bax*: barğan.
I, 68-11.

Bə=qoyun mələməsini bildirir.
III, 199-7.

Bəçəl=xədim insan, axta at və sair heyvanlar.
I, 392-3.

Bəçkəm=əlamət, bəlgə; savaşda nizə ucuna taxılan parça və ya vəhşi öküz quyruğu. *Bax*: pərçəm.
I, 465-19.

Bəçkəmlən-=pərçəm taxmaq.
II, 273-24.
~dı II, 273-21.
~ür II, 273-23.

Bəçküm=ev divanı, kürsü.
I, 466-11.

Bedü-=böyümək.
III, 241-4.
~di III, 241-3.
~r III, 241-4.

Bedük=böyük. *Bax*: bedhük.
III, 165-12.

Bedüklə-=böyük saymaq.
III, 298-15.
~di III, 298-14.
~r III, 298-15.

Bədh-=gözün zəif görməsi.
III, 377-16.
~ti III, 377-15.
~ər III, 377-16.

Bədhər burxan=heykəl. *Düzəlt*: bədhəz burxan.

I, 428-20.

Bədhəz burxan=heykəl.

I, 428-20.

Bədhizlig əw=süslü, bəzəkli ev.

I, 483-17.

Bədhrəm=bayram, sevinc, əyləncə günü. *Bax*: badhram, bəyrəm.

I, 293-17.

III, 172-6.

~yer=könül açan yer.

I, 466-13.

Bedhük=böyük. *Bax*: bedük.

I, 157-10.

Bedüt-=böyütmək.

II, 295-11.

~ti II, 295-10.

~ür II, 295-11.

Bəg=bəy, ər, evli kişi.

I, 71-24, 72-1, 109-26, 122-1, 122-7, 126-14, 127-10, 146-1, 147-16, 148-8, 190-7, 220-23, 229-9, 245-19, 250-13, 254-22, 277-3, 291-12, 301-12, 310-13, 317-24, 321-14, 322-13, 323-20, 324-4, 337-1, 364-14, 368-1, 377-16, 379-21, 419-16, 423-1, 453-18, 493-22.

II, 37-13, 38-5, 39-9, 39-11, 39-19, 47-1, 63-1, 111-24, 165-17, 202-4, 207-21, 225-1, 240-12, 242-16, 249-11, 293-12, 304-17, 307-15, 325-25, 335-17.

III, 21-16, 59-19, 63-12, 81-3, 82-1, 142-19, 177-15, 234-15, 249-15, 250-26, 262-20, 269-3, 297-16, 300-7, 364-7, 370-1, 384-22.

~də I, 138-9.

~dən I, 450-9.

~din II, 118-10.

III, 298-1.

~i I, 153-13, 166-5, 276-14.

III, 43-3.

~im I, 320-23.

~in II, 237-6.

III, 286-14, 310-11.

~gə I, 161-21, 266-17, 273-19, 283-23.

II, 48-27, 49-11, 134-16, 148-20, 162-4, 169-27, 172-21, 175-1, 183-4, 185-22, 188-4, 201-19, 289-9, 314-16, 323-21.

III, 140-3, 287-14, 324-25, 344-7.

~ni II, 39-11.

~sig III, 136-2.
~lər I, 133-23, 232-19, 235-1, 309-14, 467-25.
II, 128-9, 130-24, 132-23, 224-6, 237-6.
III, 72-1.
~lik=bəylik I, 367-28.
Bəg=ər. *Bax*: bəg.
~dən III, 139-20.
Bəgəç=bəyciyəz (kiçiltmə-əzizləmə).
I, 364-12.
Bəglə-=bəy saymaq, bəy adı vermək.
III, 264-17.
~di III, 264-16.
~r III, 264-17.
Bəglən-=qadınm ər sahibi olması.
II, 241-16.
~di II, 241-15.
~ür II, 241-16.
Bək=möhkəm, sağlam, bərk. *Bax*: bərk.
I, 346-3, 357-14.
III, 18-21.
~tur=yerində bərk dur, dayan.
~tur- I, 444-haşiyə.
Bəkəç=təkinlərin ləqəbi.
I, 364-11.
Bəkiş-=möhkəmləşmək. *Bax*: bərkiş-.
II, 134-9.
~di II, 134-8.
~ür II, 134-9.
Bəkit-=möhkəmlətmək. *Bax*: bəküt-.
II, 301-14.
~ti II, 301-12.
~ür II, 301-14.
Bəklə-=gözləmək.
III, 264-15.
~di III, 264-10.
~r III, 264-15.
Bəklə-=saxlamaq, mühafizə etmək; həbs etmək, qapatmaq. *Bax*: bərklə-.
III, 264-15, 381-22.
~di III, 264-12, 381-22.
~r III, 264-15, 381-22.
~yü I, 481-6.

Bəklən-=möhkəmlənmək, bərkimək.
II, 241-14.
~di II, 241-8.
~ür II, 241-14.
Bəklən-=qapanmaq, qapatılmaq (oğuzca).
II, 241-14.
~di II, 241-10.
~ür II, 241-14.
Bəklən-=saxlanmaq, gizlədilmək, gözlədilmək.
II, 241-14.
~di II, 241-12.
~ür II, 241-14.
Bəkləş-=saziş bağlamaq, əhdləşmək.
II, 213-7.
~di II, 213-1.
~ür II, 213-7.
Bəkləş-=bərkitmək, bərkitməkdə kömək etmək.
II, 213-7.
~di II, 213-3.
~ür II, 213-7.
Bəkləş-=gözləməkdə kömək etmək.
II, 213-7.
~di II, 213-5.
~ür II, 213-7.
Bəklət-=bağlamaq, həbs etdirmək (oğuzca).
II, 326-3.
~ti II, 325-25.
~ür II, 326-3.
Bəklət-=gözətdirmək, qarovulunu çəkmək, baxmaq.
II, 326-3.
~tim II, 326-1.
~ür mən II, 326-3.
Bəkməs=bəkməz (oğuzca). *Bax*: pəkməs.
I, 448-9.
Bəkni=arpa, buğda, darı içkisi; boza.
I, 427-16.
III, 60-8.
Bəkrəş-=möhkəmlənmək. *Bax*: bəkriş-.
~ür III, 254-haşiyə.
Bəkriş-=möhkəmlənmək. *Bax*: bəkrəş-.
~ür III, 254-21.
Bəkü-=bərkişmək.

III, 248-12.
~di III, 248-10.
~r III, 248-12.
Bəküş-=möhkəmlənmək. *Düzəlt*: bəkiş-.
~ür II, 134-9.
Bəküt-=möhkəmlətmək. *Bax* və *düzəlt*: bəkit-.
Bel=bel.
III, 139-14, 139-15.
~ində III, 139-14.
~kıl-=bir adama istədiyindən çox yemək vermək (çigilcə).
~kıl-dı III, 139-15, 139-17.
Belə-=bələmək; boyamaq.
III, 249-2.
~di III, 248-25, 249-1.
~r III, 249-2.
Bələ-=qoyun mələməsi.
III, 246-17.
~di III, 199-7, 248-16.
~r III, 248-18.
Bələk=ərməğan, hədiyyə.
I, 386-20, 406-9.
Beləklə-=hədiyyə vermək.
III, 298-17.
~di III, 298-16.
~r III, 298-17.
Bələl-=bir şeyə batmaq, bulanmaq, batmaq, bələnmək, boyanmaq.
III, 189-21.
~di III, 189-18, 189-20, 190-1.
~ür III, 189-21.
Bəlgü=əlamət, nişan, bəlgə.
I, 422-14.
~si 1, 422-14.
~lüg=bəlli, məlum; məşhur.
I, 499-1, 499-3.
II, 63-19.
III, 160-6.
~süz 1, 362-5.
Bəlgür-=meydana çıxmaq.
II, 187-3.
~di II, 186-6.
~ər 1, 387-27.
II, 186-8, 186-16, 187-3.

Bəlik=yara yoxlayan mil.
I, 386-23.
Bəlik=fitil.
I, 386-22.
~ni II, 312-4.
~lik kəbəz=fitillik pambıq.
I, 485-11.
Bəliklə-=hədiyyə etmək. *Bax* və *düzəlt*: bələklə-.
~di I, 326-1.
Bəlinq=xaos, ürküntü, qorxu, vahimə.
III, 321-16.
~çi=çox qorxaq, çox ürkək.
III, 321-18.
Bəlinqlə-=diksinmək, ürkmək.
III, 354-26.
~di III, 354-23.
~r III, 354-26.
Bən=mən (oğuzca, qıpçaqca, suvarca). *Bax*: mən (digər türklərdə).
I, 105-19, 149-18.
Bənək=mis pul.
I, 387-2.
Bənək=dənə, həb, həbbə (arğularm və başqa boylarm dilində).
I, 387-1.
Ber-=vermək; gəlmək.
! I, 191-11, 260-7.
! III, 136-11, 214-8.
III, 177-14.
~di I, 109-26, 146-1, 161-21, 261-9, 337-18, 361-11, 364-3.
III, 139-15, 164-7, 177-13, 315-14.
~dim I, 179-24, 186-15, 188-1, 188-22.
II, 118-1.
III, 133-22, 202-18, 202-19, 207-14, 322-11, 383-21.
~dinq I, 476-28.
III, 209-6.
~dük II, 78-23.
~ür II, 249-8.
III, 177-14.
~ir (*düzəlt*: bar-ır) III, 309-23.
~ürlər I, 447-24.
~gələr I, 279-2.
III, 21-4.
~igli II, 76-4.

~inq III, 313-1.
~ip II, 327-3.
III, 46-21, 293-14.
~gil I, 109-22, 161-22, 301-20.
~miş I, 165-12.
III, 210-17.
~üp I, 253-14.
~sə I, 337-7.
III, 322-3.
~məs III, 147-21, 316-24.
~məskə III, 136-11.
Bərgə=qamçı, qırmanc. *Bax*: bərkə.
III, 285-4.
Bərgü=borc.
I, 422-11.
~si I, 422-12.
Berigsə-=vermək istəmək.
III, 294-14.
~di III, 294-12.
~r III, 294-14.
Beril-=verilmək.
II, 155-2.
~di II, 155-1.
~ür II, 155-2.
Berim=borc.
I, 406-23.
II, 196-22, 221-19.
~ni III, 261-8.
~çi=borclu.
I, 406-24.
~lig=borclu, verimli.
~lig-din I, 276-16.
Beriş-=verişmək, vermək.
II, 125-26.
~di II, 125-24.
~ür II, 125-26.
Bərk=bərk, möhkəm, qorunmuş.
I, 357-13.
III, 18-25, 381-24.
Bərkə=dəynək, qamçı. *Bax*: bərgə.
I, 422-8.
Bərkələn-=qanla dolmaq, qamçı kimi olmaq.

III, 194-3.
~di III, 194-1, 194-4.
~ür III, 194-2.
Bərkit-=bərkitmək, möhkəmlətmək.
II, 324-16.
~ti II, 324-14.
~ür II, 324-16.
Bərklə-=saxlamaq, həbs etmək. *Bax*: bəklə-.
III, 381-22.
~di III, 381-18, 381-20.
~r III, 381-22.
Bərklət-=qorutdurmaq.
~ti III, 366-16.
Bert=ağanm kölədən hər il aldığı vergi. *Bax*: birt.
I, 351-15.
Bərt-=yara-bərəyə bulaşdırmaq.
III, 367-24.
~ti III, 367-22.
~ər III, 367-24.
Bərtin-=əlin yorulması.
II, 239-25.
~di II, 239-23.
~ür II, 239-25.
Bərtiş-=dalaşıb bir-birini yaralamaq.
II, 212-14.
~dilər 11, 212-11.
~ür II, 212-14.
Bərtlən-=xirqə geymək, xirqə sahibi olmaq.
III, 193-5.
~di III, 193-4.
~ür III, 193-5.
Bərtülən-=xirqə sahibi olmaq, geymək.
III, 193-haşiyə.
~di III, 193-haşiyə.
~ür III, 193-haşiyə.
Bərü=bəri, tərəfinə.
I, 110-3.
II, 74-14, 258-10.
III, 231-12.
Bəsbəl=bir tel ip, bir yumaq ip.
I, 464-16.
Beş=beş.

I, 181-5, 380-27.
III, 133-4.

Beşik=beşik.
I, 273-24, 283-10, 292-6, 302-5, 406-6.
~tin III, 73-6.
~lig urağut=beşikli, uşaqlı qadm.
I, 484-27.

Beşinç=beşinci.
I, 189-10.
III, 384-2.

Bərtü=üstə geyilən xirqə, xalat, fartuk. *Bax*: partu.

Bəyrəm=bayram, sevinc, şadlıq günü (oğuzca). *Bax*: badhram, bədhrəm.
I, 466-16.
III, 172-5.

Bez=bez; ətlə dəri arasındakı pərdə.
III, 131-13.

Bez-=titrəmək.
II, 37-28.
~di 1, 386-11.
II, 37-26.
~ər II, 37-27.

Bəzə-=bəzəmək,naxış vurmaq.
III, 244-11.
~di III, 244-10.
~r 111, 244-11.

Bəzək=bəzək, naxış.
I, 386-10, 410-10.
II, 129-17.

Bəzəl-=bəzənmək.
II, 155-4.
~di II, 155-3.
~ür II, 155-4.

Bəzən-=süslənmək, bəzənmək.
II, 164-4.
~di II, 164-1, 164-3.
~ür II, 164-4.

Bəzəş-=bəzəməkdə kömək və yarış.
II, 129-19.
~di II, 129-17.
~ür II, 129-19.

Bəzət-=bəzətmək, naxışlatmaq.

! II, 308-18.
II, 298-23.
~ti II, 298-22.
~ür II, 298-23.
~gən=daim bəzədən.
II, 309-2.
~igsək II, 309-13.
Bəzgək=titrəmə, isitmə. *Bax*: bəzig.
II, 298-27.
Bezig=tətrəmə. *Bax*: bəzgək.
I, 386-11.
Bezinç=ipək və yun yumağı.
III, 323-16.
Bəzinç=qızılı rəngdə budağı və yarpağı olan, dağda bitən dərman bitkisi.
III, 323-17.
Bəzit-=titrəmək.
II, 298-28.
~ti II, 298-26.
~ür II, 298-28.
Bıç-=kəsmək, biçmək.
II, 34-12.
~dı I, 63-22, 66-8.
II, 34-10.
~tı I, 349-6.
~tımız I, 427-8.
~ar I, 307-18.
II, 34-12.
~ası I, 64-17, 64-haşiyə.
II, 85-1.
~ğu I, 63-22.
II, 84-20.
~ğuç=maqqaç.
I, 442-3.
~mas I, 421-23.
Bıçğas=xalqlar arasmda müqavilə, saziş. *Bax*: baçığ, bıçığ.
I, 447-23.
Bıçğıl=əldəki, ayaqdakı çat. *Bax*: bıçılğan.
~yer=yarıq yer.
I, 65-23.
Bıçığ=and, sözləşmə, saziş. *Bax*: baçığ.
Bıçıl-=kəsilmək, biçilmək.

II, 147-19.
~dı 1, 65-24.
II, 147-18.
~ur II, 147-19.
~ıp II, 336-20.

Bıçılğan=əldə, ayaqdakı çatlar. *Bax*: bıçıl.
I, 492-12.

Bıçım=kəsim, dilim.
I, 394-13.

Bıçın-=özü üçün kəsmək, doğramaq.
II, 163-9.
~dı II, 163-6.
~ur II, 163-8.

Bıçış=böyüklərin toy, ziyafət və dəvətinə gedənlərə verilən ipək hədiyyə.
I, 371-1.

Bıçış-=kəsməkdə və biçməkdə kömək və rəqabət.
II, 124-2.
~dı II, 123-25.
~ur II, 124-1.

Bıçma-=biçmə, kəsmə.
I, 424-25.
~yorınçğa=biçilmiş yonca
I, 424-25.

Bıçuk=kəsik, yarımçıq, bir şeyin yarısı.
I, 379-13, 379-14.

Bıdhık=bıyıq, bığ.
I, 379-15.

Bığrığ=çuval, dağarcıq və tuluq dolanda yaranan girinti və çıxmtı. *Bax*: bığrıl, buğrıl.
I, 499-22.

Bığrıl=həmin mənada. *Bax*: buğrıl, bığrığ.

Bıkın=böyür, baş-böyür.
I, 397-20.

Bıldır=bildir, keçən il.
I, 466-1.

Bırığ=qoxmuş. *Bax*: barığ.
sasığ~=sası, qoxmuş.
I, 374-20.

Bırkığ=atın, eşşəyin anqırtısı, fınxırtısı.
I, 449-16.
at ~ı=at fınxırtısı.

I, 449-17.

Bırkır-=donquldanmaq, mızıldanmaq.
II, 186-2.
~dı II, 186-1.
~ar II, 186-2.

Bıruk=təşrifatçı, seremonmeyster, qofmeyster, hacib, pərdədar.
I, 380-1.

Bi=madyan, qısraq (oğuzlardan başqa digər türklərin dilində).
III, 80-15, 199-12.

Bi=böv (oğuzca). *Bax*: **böy, bög.**
III, 199-13.

Bibli=darülfülfül, qarabibər. Sanskritcə: bippala. *Bax*: batmul, butmul
I, 424-18.

Biçək=bıçaq.
I, 386-1, 386-2, 459-3.
II, 189-9, 206-19, 234-20, 234-23, 259-1, 260-23, 267-18, 290-1, 302-6, 307-23, 313-8.
III, 24-12, 82-7, 134-3, 166-13, 237-21, 248-21, 251-1, 269-7, 305-12, 379-19.
~in III, 364-5.

Biçəklə-=bıçaqlamaq, bıçaqla vurmaq.
III, 298-14.
~di III, 298-12.
~r 111, 298-14.

Biçəklən-=bıçaq sahibi olmaq.
II, 262-24.
~di II, 262-23.
~ür II, 262-24.

Biçin=meymun.
~yılı=türklərin on iki ilindən biri.
I, 407-3.

Bil-=bilmək.
II, 49-20.
! 111, 210-17.
~di I, 63-4, 485-19.
~di II, 49-19.
~ir I, 132-23, 254-12, 345-2, 420-20.
II, 49-20.
~ür (arğuca) II, 49-21.
~ip 1, 320-24, 445-7.
III, 219-5.
~miş III, 159-22.

~inq III, 322-13.
~inqə III, 313-4.
~sə I, 132-22, 345-2, 393-19, 393-20, 420-25.
III, 26-5, 26-6.
~məs I, 185-12.
III, 241-9.
~mədük III, 159-22.
Bildüz-=bildirmək, öyrətmək (oğuzca).
II, 212-7.
~di II, 212-6.
~ür II, 212-7.
Bilə=birlikdə, ilə, bərabər.
I, 117-20, 148-20, 164-1, 222-11, 274-11, 278-5, 282-21, 361 -17, 389-21, 414-11, 424-17, 427-5, 456-11.
II, 35-18, 50-7, 54-16, 114-9, 127-6, 152-17, 189-9, 221-13, 221-19, 222-3, 225-14, 327-6.
III, 18-19, 22-13, 27-2, 64-20, 68-14, 112-1, 164-12, 341-
II, 341-13, 380-21.
Bilə-=bülövləmək.
! II, 259-6.
! III, 249-20.
III, 248-24.
~di II, 313-8.
III, 248-21, 248-23.
~r III, 248-24.
Biləgü=bülöv.
I, 438-9.
Bilək=bilək.
I, 386-19, 491-14.
II, 221-23.
~i 1, 340-2.
~im II, 168-23.
~lig=güclü, qüvvəli.
I, 386-19.
Biləmsin-=bilirmiş kimi görünmək.
~di II, 259-5, 260-23.
Bilət-=itilətmək.
II, 302-6.
~ti II, 302-6.
~ür II, 302-8.
Biləzük=bilərzik.
I, 491-14.

II, 117-3.
Biləzüklən-=bilərzik taxmaq.
III, 196-14.
~di III, 196-12.
~ür III, 196-13.
Bilgə=bilgə, aqil, müdrik, hakim, alim.
I, 422-17, 422-18, 422-19, 422-22, 423-5.
III, 46-11, 46-21, 59-13, 142-4, 155-12, 203-12, 215-16, 272-1, 321-5, 328-23, 378-19.
~lər 1, 386-25, 416-4.
~ləgə 1, 251-5.
III, 158-9, 158-haşiyə.
~bəg=alim, ağıllı və hakim bəy.
I, 423-1.
bügü~=ağıllı kişi.
I, 423-5.
külüg~=ünlü bilgin.
III, 203-12.
Bilgədh-=ağıllanmaq. *Bax*: bilgət-.
~ti II, 324-25, 325-9.
Bilgələn-=ağıllanmaq.
III, 194-10.
~di III, 194-9.
~ür III, 194-10.
Bilgət-=ağıllanmaq. *Bax*: bilgədh-.
II, 324-24.
~ti II, 324-24.
~ür II, 324-26.
Bilgimsin-=özünü bilgin göstərmək.
~di III, 324-27.
Bilig=bilik, hikmət, bilgi.
I, 270-6, 285-16, 292-3, 386-24, 422-14.
II, 49-19, 325-8.
III, 312-9, 332-21.
~i III, 341-12.
~im II, 168-5.
~in II, 123-13, 162-8.
~ni II, 244-14.
III, 215-21.
~lig 1, 485-10.
~ligin II, 123-haşiyə.
~siz 1, 179-19, 386-18.

~sizlig 1, 432-11.
Biligsə-=ağıllı olmağı istəmək.
III, 294-12.
~di III, 294-10.
~r III, 294-12.
Bilimsin-=bilirmiş kimi görünmək.
~di II, 263-24, 263-25.
Bilin-=öz işini bilmək.
II, 165-12.
~di II, 165-11.
~ür II, 165-12.
Bilin-=aşkara çıxmaq, faş olmaq, etiraf etmək.
II, 165-12.
~di II, 165-13.
~ür II, 165-12.
~ip II, 232-22.
Bilinçək=oğruda tapılan əşyayi-dəlil.
I, 485-17, 485-19.
~nənq=oğurluq mal.
I, 485-17.
Biliş=tanış, biliş, bilici, bilən.
I, 63-3, 371-7.
Biliş-=tanışmaq, bilişmək.
II, 136-11.
~di II, 136-10.
III, 68-12.
~ür II, 136-11.
~tim III, 184-3.
Bilsik-=bilinmək.
II, 232-27.
~ti 1, 71-6.
II, 232-25.
~ər II, 232-26.
Biltür-=öyrətmək, bildirmək.
II, 189-12.
~di II, 189-11.
~ür II, 189-12.
Bir=bir.
I, 66-6, 121-12, 123-11, 142-27, 143-1, 143-3, 143-4, 143-6, 143-7, 169-15, 234-22, 235-1, 236-1, 236-18, 238-7, 243-17, 260-26, 269-12, 270-13, 274-23, 274-24, 276-1, 276-4, 277-9, 289-22, 301-6, 307-22, 311-16, 317-24, 335-20, 337-23,

338-5, 338-6, 343-1, 351-24, 357-1, 364-26, 373-1, 375-26, 383-21, 386-15, 386-16, 387-23, 387-24, 389-17, 391-14, 394-6, 394-13, 395-9, 395-12, 395-14, 396-11, 396-16, 396-20, 422-11, 423-22, 423-24, 435-3, 495-17.
II, 33-25, 52-17, 64-24, 65-1, 65-6, 65-9, 122-13, 124-13, 125-1, 125-11, 125-14, 125-16, 125-24, 132-17, 132-20, 157-20, 158-14, 197-6, 197-12, 212-11, 212-21, 217-1, 217-5, 217-9, 220-12, 221-13, 224-11, 228-7, 236-1, 245-1, 279-10, 338-14.
III, 12-11, 12-15, 16-21, 47-10, 47-14, 47-16, 70-4, 71-1, 71-5, 71-10, 72-1, 112-7, 114-1, 116-19, 130-14, 166-22, 183-22, 199-14, 207-28, 216-11, 230-21, 261-5, 330-15, 345-23, 345-26, 349-22, 350-1, 350-11.

~gə 1, 238-7, 243-17, 276-4, 495-17.
II, 125-11, 125-16, 125-24, 132-20, 157-20, 158-14, 197-6, 197-12, 217-9, 236-1, 245-1, 338-14.
III, 69-23, 71-10, 72-1, 112-7, 116-19, 183-22, 345-23, 345-26, 349-22, 350-1.

~din II, 124-13.

~ig II, 125-1, 125-14, 136-12, 212-21, 220-12.
III, 261-5.

~igə 1, 236-18.

~in ~in=bir-bir.
III, 313-21.

~inq II, 228-7.

~ninq II, 217-5.

Birinç=birinci.
III, 323-13.

Birlə=ilə, bərabər.
I, 122-7, 131-7, 219-24, 228-1, 230-14, 230-16, 230-19, 230-22, 231-4, 231-6, 232-1, 232-15, 232-18, 232-19, 233-21, 233-26, 234-6, 234-19, 234-22,235-1, 236-3, 237-6, 238-7, 238-12, 238-15, 238-25, 262-19, 269-16, 269-24, 269-27, 270-13, 271-5, 272-4, 272-20, 273-21, 274-7, 274-14, 276-19, 277-3, 278-2, 307-22, 345-13, 371-22, 374-18, 412-6, 412-7, 419-16, 424-15, 459-20, 491-20, 492-5, 492-22, 493-3.
II, 33-16, 52-17, 113-12, 121-1, 121-6, 122-9, 123-25, 124-15, 124-18, 126-1, 126-8, 127-8, 127-11, 127-20, 128-14, 129-4, 129-7, 129-13, 130-4, 131-17, 135-1, 135-4, 136-1, 136-10, 136-12, 136-25, 137-5, 139-4, 140-21, 140-22, 141-11, 141-14, 141-18, 142-1, 143-7, 147-1, 175-23, 191-13,

196-22, 211-14, 213-1, 213-8, 214-13, 214-18, 215-16, 216-19, 216-23, 218-14, 218-23, 218-26, 220-1, 220-13, 221-4, 222-14, 222-20, 225-1, 225-4, 226-24, 227-14, 227-17, 229-21, 229-27, 230-3, 230-14, 230-15, 231-4, 231-8, 231-10, 257-10, 257-21, 268-5, 332-9, 341-12.
III, 35-2, 69-1, 69-3, 69-6, 113-18, 148-20, 157-14, 183-16, 284-2, 288-11, 295-18, 342-8, 346-1, 347-4.

Birt=kölənin hər il ağaya verdiyi vergi. *Bax*: bert.
I, 351-16.

Birtəm=uzun müddət.
I, 466-19.

Bistə=taciri evində saxlayan, qoyunlarmı satan, tacir gedəndə hər 20 qoyuna bir qoyun alan şəxs (çigil, yağma, tuxsı dillərində).
III, 68-14.

Bit=bit.
I, 336-18, 356-13, 418-14, 424-5.
III, 263-16.

tarığ ~i=taxıl biti.
I, 336-19.

Biti=səmavi kitablarm hər biri.
III, 207-11.

Biti-=yazmaq.

~di II, 313-3.

Bitig=yazma, yazı. *Bax*: bitik.

Bitigü=türk qələmdanı, divit, davat.
III, 170-17.

Bitik=kitab, məktub, yazı; kağız.
I, 210-9, 236-3, 248-2, 255-1, 266-11, 270-13, 322-4, 385-24, 385-25, 447-23.
II, 36-21,48-24, 63-2, 112-3, 121-12, 126-12, 141-7, 145-14, 151-22, 154-25, 157-11, 161-18, 162-24, 177-20, 294-1, 308-19, 308-23, 310-19, 310-13, 310-22, 313-3, 313-6, 319-11.
III, 59-5, 62-24, 107-4, 237-5, 273-9, 307-11, 374-9.

~gə II, 169-19.
~i 1, 385-25.
~in II, 167-4.
~lər 111, 114-21.
~lig 1, 484-17.
~lik 1, 484-16.

ay ~i=əsgərin adının və azuqəsinin qeydiyyat dəftəri.
I, 113-22.

Bitik(g)=əfsun, sehr, cadu (oğuzca).

I, 385-27.
~i III, 162-15.
Bitil-=yazılmaq.
III, 145-15.
~di III, 145-14, 161-20, 177-20.
~ür III, 145-15.
~gən 1, 493-15.
Bitin-=təkbaşına, köməksiz yazmaq.
II, 163-2.
~di II, 162-24.
~ür II, 163-2.
Bitiş-=yazmaqda yardım və rəqabət.
II, 121-14.
~di II, 121-12.
~ür II, 121-14.
Bitiş-=iqrar etmək. *Düzəlt*: bütiş-.
II, 121-17.
~tilər II, 121-15.
~ürlər II, 121-17.
Bitit-=yazdırmaq.
! II, 308-19.
II, 294-2.
~ti 11, 294-1.
~ür II, 294-2.
~dəçi II, 308-25.
~təçi II, 308-25.
~gü II, 330-14, 330-23.
~küçi II, 308-23.
~miş II, 310-8, 310-9.
Bitlə-=bitləmək.
III, 263-17.
~di III, 263-16.
~r III, 263-17.
Bitrik=fıstıq (arğuca). *Bax*: buturğak.
I, 461-2.
Bitrik=dilçək.
I, 461-2.
Biz=biz. *Bax*: miz.
I, 340-12, 341-16, 341-17.
II, 78-9, 78-14, 78-19,81-25.
III, 321-13.

~gə I, 73-23, 74-9, 484-25.
II, 84-2,84-4,133-6.
~inq 1, 119-16, 351-23.
III, 321-14.
~ni 1, 157-8, 442-14.
II, 271-4.
Bizi=çörəyin üstündəki yanıq.
III, 212-2.
Bod=boy. *Bax*: bodh.
~ı 1, 410-23.
Boduğ=rəng, boya. *Bax*: bodhuğ.
~ı 1, 225-19.
Bodh=boy, qamət. *Bax*: bod.
III, 130-6.
~ı III, 206-17.
~luğ III, 130-6, 143-3, 156-20.
Bodh=toy quşu, dovdaq. *Bax*: todh, toy.
III, 130-8.
Bodh=müşklə raməkdən hazırlanan muncuq.
III, 130-9.
~monçuk=qadmlarm taxdığı muncuq.
III, 130-9.
Bodhu-=boyamaq.
III, 141-21.
~dı III, 141-16.
~r III, 141-20.
Bodhu-=yapışdırmaq, mıxlamaq.
III, 141-21.
~dı III, 141-18, 141-19.
~r III, 141-20.
Bodhuğ=boya, həna. *Bax*: boduğ.
II, 40-1, 298-9.
Boğ=boğça.
II, 156-10, 156-haşiyə, 325-21.
III, 134-15.
Boğ-=boğmaq.
II, 42-21.
~dı II, 42-20.
III, 352-4.
~ar I, 151-1.
II, 42-21.
Boğar-=ağaca kərtik vurmaq.

II, 115-5.
~dı II, 115-4.
~ur II, 115-5.

Boğaz=boğaz. *Bax*: boğuz.
I, 369-21.
~da II, 245-7.

Boğım=buğum. *Bax*: boğum, boğun.
I, 394-14.

Boğla-=boğçalatmaq.
III, 264-4.
~dı III, 264-3.
~r III, 264-4.

Boğlan-=boğçalanmaq.
II, 241-5.
~dı II, 241-3.
~ur II, 241-5.

Boğlun-=boğulmaq.
II, 241-7.
~dı II, 241-6.
~ur II, 241-7.

Boğmak=köynək düyməsi.
I, 454-4.

Boğmak=gərdanlıq (gəlin üçün).
I, 454-5.

Boğmakla-=düymələmək. *Bax*: boğmaklal-, boğmaklan-.

Boğmaklal-=düymələnmək.
~dı III, 305-21.

Boğmaklan-=düymələnmək.
II, 270-15.
III, 305-23.
~dı II, 270-13.
~ur II, 270-14.
III, 305-23.

Boğnaklan-=buludun parça-parça olması.
II, 210-12.
~dı II, 270-10.
~ur II, 210-11.

Boğra=hər heyvanın erkəyi; buğa, buğra.
I, 236-23, 236-25, 417-4, 434-18.
II, 282-21, 320-8.
III, 210-9.
~lar II, 228-20.

Boğra-=ağacda kərtik açmaq.
III, 254-5.
~dı II, 115-6.
III, 254-3.
~r III, 254-4.
Boğralan-=buğralaşmaq, buğra olmaq.
III, 193-11.
~dı III, 193-9.
~ur III, 193-10.
Boğruş-=ağac yonmaqda yardımlaşma və yarışma.
II, 212-17.
~dı II, 212-15.
~ur II, 212-17.
Boğsuk=kölələrin boynuna keçirilən dəmir kündə. *Bax*: boxsuk.
I, 453-4.
Boğtur-=boğdurmaq, boğdurtmaq.
II, 185-28.
~dı II, 185-27.
~ur II, 185-28.
Boğul-=boğulmaq.
II, 155-11.
~dı II, 155-10.
~ur II, 155-11.
Boğum=buğum. *Bax*: boğım, boğun.
I, 397-12.
Boğun=boğum. *Bax*: boğım, boğum.
I, 397-12.
Boğun-=boğulmaq.
II, 164-13.
~dı II, 164-12.
~ur II, 164-13.
Boğundı=yalnız heyvanlarm sidikliyi.
I, 439-26.
Boğurda saç=qıvrım saç.
I, 469-15.
Boğuş-=bir-birini boğmaq.
II, 131-11.
~dı II, 131-9.
~ur II, 131-10.
Boğ(u)z=boğaz. *Bax*: boğaz.
II, 51-6.
~da II, 154-7.

~ı II, 285-14.
III, 244-17.
~ın II, 299-6.
Boxsuk=*bax*: boğsak.
I, 453-3.
Boxsuklan-=əli boynuna bağlanmaq.
~ur II, 268-21.
Boxtay=paltar boğçası.
III, 255-6.
Boxtuy=*bax*: boxtay.
III, 255-6.
Bok=nəcis (oğuzca).
III, 136-19.
Boka=buğa.
II, 114-24.
III, 214-6.
Bokadh-=buğa olmaq. *Bax*: bokat-.
~tı II, 300-21.
Bokat-=*bax*: bokadh-.
II, 300-21.
~tı II, 300-20.
~ur II, 300-21.
Bokla-=bok etmək (oğuzca).
III, 264-9.
~dı III, 264-8.
~r III, 264-9.
Bol-=olmaq.
~dı I, 110-17,111-9, 122-7, 122-11, 126-7, 137-28, 148-8, 195-10, 335-8, 338-9, 338-10, 345-13, 356-15, 364-24, 423-14, 437-19, 437-21, 438-24, 448-24, 450-11.
II, 84-2, 84-4, 152-8, 280-18, 283-14, 284-2.
III, 12-4, 38-15, 80-15, 132-9, 132-11, 136-15, 138-22, 142-14, 149-6, 155-19, 159-9, 166-6, 207-9, 20715, 212-2, 335-21, 363-6.
~dunq III, 231-13.
~daçı I, 499-3.
~ur I, 116-6, 127-12, 146-10, 153-15, 159-17, 194-14, 208-6, 284-22, 284-23, 339-23.
II, 190-6.
III, 13-8, 131-3, 313-21, 313-22.
~ğalı I, 246-10.
~ğıl I, 133-23.

~ğınça I, 130-4.
~ğu 1, 195-11.
~ıp 1, 326-2.
~mış I, 156-11.
~sa I, 75-14, 75-15, 126-24, 130-4, 131-21, 133-22, 135-12, 143-15, 148-27, 155-16, 155-17, 156-23, 167-12, 175-28, 311-1, 339-22, 352-1, 372-14, 400-18, 407-23, 408-2, 432-12, 438-17, 454-13, 472-8.
II, 221-11.
III, 27-2, 224-9, 235-22, 322-4, 323-20, 361-22.
~sa sən I, 133-22.
~sun I, 126-20.
III, 169-7.
~up I, 111-4, 121-3, 124-15, 156-10, 235-17, 240-10, 249-18, 261-11, 279-1, 284-5, 327-18, 477-1.
II, 122-20.
III, 21-3, 68-12, 156-12, 200-25, 217-16, 235-23, 276-8.
~ma 1, 285-22.
III, 130-12.
~mas I, 341-3, 343-15, 357-16, 390-17, 399-2, 400-19, 426 -10, 437-14, 456-10, 456-11, 468-17, 483-22, 490-8.
II, 166-9, 221-11, 277-17, 289-12.
III, 23-4, 23-5, 25-20, 25-21, 59-12, 59-13, 144-8, 147-17, 150-18, 186-2, 224-10, 361-23.
~madhıp III, 130-12.
~mağu 111, 231-13.

Boluş-=sözlə mənəvi yardım.
I, 371-9.
~kıl-dı 1, 371-9.

Boluş=qazanc, gəlir.
I, 371-8.

Boluş-=bir-birindən yana çıxmaq.
II, 136-18.
~dı II, 136-15.
~ur II, 136-17.

Bor=şərab.
III, 13011.

Borğuy=gərənay, üflənərək çalınan, nəfəsli alət, boru.
III, 226-9.

Borı=oxun ucuna keçirilən boru.
III, 209-16.
~sı 111, 209-17.

Borık=rəftar. *Düzəlt*: yorık.
I, 379-haşiyə.
Boş=sərbəst, hürr, buraxılmış.
III, 132-16, 132-17, 13218, 132-20, 133-1, 133-2.
~yılkı=*bax*: başlağ yılkı.
I, 343-7.
ol işlər~=o qadm boşanmış.
I, 343-9.
Boş kıl-=buraxmaq, azad etmək.
~kıl-dı 1, 343-12.
Boşan-=boşamaq (arğuca), boşanmaq.
II, 164-8.
~dı II, 164-7, 164-9, 164-10.
~ur II, 164-8.
Boşat-=boşaltmaq, açmaq, açılmaq, buraxmaq (arğuca).
II, 299-28.
~tı II, 299-19, 299-21, 299-23, 299-25.
~ur II, 299-27.
Boşğun-=boş qalmaq, boş olmaq.
II, 240-7.
~dı II, 240-4.
~ur II, 240-6.
Boşlağlan-=əsəbiləşmək, öyüd dinləməmək.
II, 268-20.
~dı 11, 268-18.
~ur II, 268-20.
~sa 11, 268-21.
Boşu-=boşamaq, boşalmaq, boşanmaq; izin vermək; ishal olmaq, açılmaq.
III, 245-27.
~dı III, 245-18, 245-20, 245-21, 245-23, 245-25.
~r III, 245-27.
~ğu=buraxma zamanı.
I, 473-19.
Boşuğ=xanın elçiyə hüzurdan mürəxxəs olma izni verməsi.
I, 374-26, 375-6.
~aşı=icazə yeməyi.
I, 375-6.
Boşun-=boşalmaq, sərbəst olmaq.
~dı II, 240-7.
Boşut-=buraxmaq, ishal yaratmaq.
~tum 1, 253-14.

~ğan 1, 488-14.
Botu=potux/botux, köşək.
I, 180-6.
~nı II, 325-14.
Botuk=potux/botux, köşək.
III, 207-18.
Boy=boy, ulus, qövm, qəbilə (oğuzca).
I, 274-11, 275-14.
II, 217-9, 270-16.
III, 144-16, 144-18.
~da 1, 118-3, 124-15.
~nı II, 307-15.
Boy=yeyilən bir ot, poy otu (oğuzca).
III, 144-13.
Boymaş-=dolaşmaq, açılmamaq (ip).
III, 188-10.
~dı 11, 231-15.
III, 188-8.
~ur III, 188-9.
Boymul=boynunda ağı olan heyvan.
III, 172-3.
Boyna-=təşəxxüs, dikbaşlılıq.
~yu 1, 265-20.
~mağıl 111, 326-24.
Boynak=dağ boynu, bələn, aşırım.
III, 171-21.
Boynak=ilana ağı verən kərtənkələ.
III, 171-22.
Boynat-=dikbaşlılıq etdirmək.
II, 337-12.
~tı 11, 337-10.
~ur 11, 337-11.
Boym=boyun, tutacaq yer, dəstək.
III, 166-11, 166-12.
~nı III, 166-12, 166-13.
Boyun=boyun. *Bax*: boyın.
II, 110-22, 225-4.
III, 189-1, 233-16, 286-16.
~ı 11, 236-6, 237-25, 239-1.
III, 166-12, 166-13, 368-23.
~m 1, 185-13, 255-16, 374-2, 491-6.
II, 33-18, 110-18, 112-12, 180-5, 192-19, 225-15, 293-12,

300-22.
III, 217-15, 261-3, 368-23.

Boyunduruk=boyunduruq.
III, 175-20.

Boyunla-=boynuna vurmaq.
~dı III, 148-4.

Boz=boz rəng.
II, 40-22.
III, 131-6, 131-8.

Boz-=pozmaq, yıxmaq.
II, 38-2.
~dı II, 38-1.
~ar II, 38-2.

Bozla-=bağırmaq, səs vermək.
III, 263-19.
~dı III, 263-18.
~r I, 180-6.
III, 263-19.

Bozlat-=böyürtmək.
II, 325-16.
~tı II, 325-14.
~ur II, 325-15.

Bozuk=pozuq, qırıq-tökük.
I, 380-5.

Bozul-=pozulmaq, xarab olmaq, yıxılmaq.
II, 155-7.
~dı II, 155-5, 155-9.
~ur II, 155-7.

Bozuş-=pozmaqda yardım və rəqabət.
II, 129-22.
~dı II, 129-20.
~ur II, 129-22.

Bög=bir hörümçək növü. *Bax*: böy, bi.
III, 137-15.

Bögrül=böyrü ağ olan heyvan.
I, 464-26.
~at 1, 464-26.

Bögür=böyrək.
I, 464-26.

Bögürlə-=böyrünə vurmaq; cinahdan vurmaq (hərbdə).
III, 292-17.
~di III, 292-13, 292-15.

~r III, 292-17.
Bök=bik (cikin tərsi, aşıq oyununda).
III, 137-13, 137-14.
Bök-=əyilərək yerə qapanmaq; bezmək, bıqmaq; gözü doymaq. *Bax*: bük-.
Böküt-=doyurmaq, bıqdırmaq. *Bax*: büküt.
Bölük=bölük; sürü.
I, 386-15, 386-16.
Bölük-=heyvanları bölüklərə ayırmaq.
II, 144-6.
~ti II, 144-5.
~ər II, 144-5.
Bönq=yekə, azman, heyvərə, yoğun.
III, 309-13.
~et-ti III, 309-16.
Böri=qurd, canavar.
I, 111-5, 146-14, 146-22, 168-18, 193-4, 237-12, 348-7, 352-12, 423-18.
II, 127-16.
III, 208-21, 209-13, 238-8, 238-12.
~mü I, 423-18.
~ninq I, 431-22.
Bör-ləyü=qurd kimi.
I, 237-19.
Börk=papaq, küllah, börk.
I, 357-15, 357-16, 470-24, 473-9, 475-8.
II, 125-7, 277-17.
III, 171-18, 193-6, 295-25, 306-18, 314-18.
~in II, 295-19.
kuturma ~=arxada və öndə qanadı olan papaq.
I, 470-24.
sukarlaç ~=şiş papaq.
I, 473-9.
kıdhığlığ~=kənarlı küllah.
I, 475-8.
Börkçi=papaqçı, küllahçı.
~gə I, 75-18.
II, 64-12, 72-8.
Börünq=suyun yerdə açdığı yarıq.
III, 320-25.
Böy=bir hörümçək növü. *Bax*: bög.
III, 137-25.

Böz=bez.
I, 71-12, 122-17, 177-10, 207-6, 383-21, 462-9.
II, 153-15, 300-24, 328-14.
III, 51-11, 67-1, 111-21, 131-9, 191-26, 247-17, 266-22.
~ni III, 263-9.
~üg II, 322-19, 342-18.
III, 306-21.
Bu=bu.
I, 109-11, 119-16, 122-17, 126 -16, 133-17, 140-3, 142-2, 144 -10, 158-2, 185-6, 189-26, 193 -4, 197-16, 209-3, 209-10, 209 -12, 209-15, 210-4, 210-8, 210 -9, 210-11, 210-13, 210-15, 210-17, 210-19, 210-21, 210-23, 211-6, 211-8, 211-10, 211-13, 211-16, 211-18, 211-23, 211-25, 212-5, 212-7, 212-9, 212-11, 212-13, 212-15, 235-25, 238-21, 240-27, 244 -6, 249 -3, 269-1, 269-8, 272-14, 275-13, 279-14, 281-8, 286 -12, 287 -24, 290-11, 295-11, 298-12, 311-5, 314-7, 314-21, 316-6, 318-8, 330-22, 332-1, 335-7, 338-13, 338-14, 338-25, 340-20, 342-23, 350-16, 367-14, 375-26, 376-10, 378-5, 391 -10, 392-1, 404-22, 450-1, 451-21, 484-25, 486-6, 487-26, 488-3, 488-8, 488-10, 488-12, 488-14, 488-17, 488-20, 488-22, 488-24, 488-26, 489-1, 489-6, 489-10, 489-13, 490-13, 490-15, 490-18, 490-21, 490-24, 491-1, 491-3, 491-6, 491-9, 491-14, 491-16, 491-20, 492-17, 492-22, 492-24, 492-26, 493-1, 493 -3, 493-6, 493-9, 493-15, 493-20, 493-22, 494-1, 494-20, 495 -1, 495-3, 495-5, 495-8, 495-10, 495-13, 495-15, 495-17, 495-20, 495-22, 495-24, 495-26, 496-6, 496-8, 496-12, 496-13, 496-18, 496-19, 496-23, 496-24.
II, 40-19, 43-15, 48-2, 83-10, 83-12, 83-14, 83-15, 83-17, 83 -21, 112-17, 142-21, 144-1, 152-5, 190-25, 193-1, 194-23, 205-3, 215-4, 215-10, 215-13, 248-18, 251-1, 263-17, 264-1, 269-12, 269-18, 269-21, 274-7, 274-13, 282-6, 304-9, 306-11, 321-9, 326-4, 326-7, 331-4,.
III, 22-6.34-28, 38-9, 38-11, 38-20, 52-22, 52-25, 53-4, 53-6, 53-20, 53-24, 53-26, 129-4, 135-27, 136-2, 136-3, 137-18, 138-2, 146-17, 168-11, 168-19, 193-15, 199-11, 199-21, 204 -7, 204-8, 204-16, 204-21, 206-15, 207-15, 219-13, 238-25, 248-14, 281-17, 281-18, 281-19, 281-20, 281-22, 313-25, 315-14, 319-22, 323-8, 346-4.
~nı I, 436-20.
~lar I, 493-17.
II, 81-23.
Bu=buğ, buxar.

III, 199-9.
-sı III, 199-9.
Buç-buç=quşun ötməsi; cik-cik.
II, 285-13.
Buçğak=bucaq, zaviyə.
I, 453-1.
Buçğak=heyvan dərisindən çarıq tikilən uclar.
I, 453-2.
Buçğak=yer qütrü, ekvator.
I, 452-28.
~ı 1, 452-28.
Buçğaklan-=bucaqlara ayrılmaq.
II, 270-3.
~dı 11, 270-1.
~ur II, 270-3.
Buçı=qopuz, ud növü.
III, 169-21, 208-9.
Budğay=buğda. *Bax*: buğday.
III, 225-15.
Budun=xalq, ulus, boy, qövm. *Bax*: budhun, buyun.
I, 132-13, 209-24, 269-12, 275-16, 276-9, 359-4, 397-1, 430-5, 431-10.
II, 219-10, 223-1, 229-3, 249-26.
III, 346-14, 363-27.
~başğanı I, 430-5.
~luğ bukunluğ=elli-obalı, arxalı.
I, 477-12.
Budursın=bildirçin.
I, 487-14.
Budh-=buymaq, soyuqdan donub ölmək.
III, 377-18.
~tı III, 377-17.
~ar III, 377-18.
Budhun=*bax*: budun, buyun.
I, 379-1, 453-18, 493-17.
II, 138-27, 151-19, 223-8.
III, 12-4, 47-8, 66-18, 71-5, 74-4, 149-15, 180-24.
~ka 1, 119-9.
~uğ 111, 82-1.
Budhuş-=açılmaq (iki yana).
II, 124-28.
~dı II, 124-26.

~ur II, 124-27.
Budhut-=soyuqda dondurmaq. *Bax*: yudhut.
II, 296-6, 296-haşiyə.
~tı II, 296-4, 296-haşiyə.
~ur II, 296-5, 296, haşiyə.
Buğa=Hindistandan gələn bir dərman.
III, 212-24, 212-25.
Buğday=buğda. *Bax*: budğay.
II, 309-6, 341-20, 238-1.
III, 225-10, 225-11.
Buğrıl=tuluq kimi şeylərin bükünttüsü. *Bax*: bığrıl, bığrığ.
I, 464-21.
Buxsa-=qəbul etməmək, zorla etmək.
III, 258-10.
~dı III, 258-8.
~r III, 258-10.
Buxsat-=dikbaşlılıq etmək.
II, 321-16.
~tı II, 321-14.
~ur II, 321-15.
Buxsı=bir yemək növü.
1, 418-20.
Buxsum=boza, darı içkisi.
I, 466-24.
Bujın=çöpləmə adlanan zəhərli bir ot.
I, 397-8.
Buk-=içi boş şeyin düşərkən çıxardığı səs.
II, 44-15.
~dı II, 44-14.
~ar 11, 44-15.
Bukaç=su qabı, parç kimi şeylər.
I, 364-9, 409-11.
~əşiç=qazan, tava.
I, 364-9.
Bukağu=oğruların qollarına vurulan qandal.
I, 437-23.
Bukak=quş qursağı.
II, 280-20.
Bukra-=heyvanm sıçraması. *Bax*: bukrı-.
III, 255-11.
~r 111, 255-11.
Bukrı-=*bax*: bukra.

~dı III, 255-9.
Bukuk=çiçək tumurcuğu.
II, 280-21.
Bukuk=boğazın iki yanmda dəri ilə ət arasında peyda olan ət vəziləri.
II, 281-9.
~luğ ər=boğazında ur olan adam.
I, 476-11.
Bukuklan-=tumurcuqlanmaq.
~dı II, 280-21.
~ıp I, 429-9.
II, 280-29.
Bukul-=bükülmək, toplanmaq.
II, 155-16.
~dı II, 155-14.
~ur II, 155-16.
Bukun-=bükmək, qıvırmaq.
II, 164-18.
~dı II, 164-16.
~ur II, 164-17.
Bukur-=endirmək.
II, 117-10.
~dı II, 117-7.
~ur II, 117-9.
Bukursı=kotan dəmiri.
III, 227-12.
Bul-=bulmaq, tapmaq.
II, 49-18.
~dı I, 110-14, 366-6, 392-22.
II, 49-17.
~dım I, 436-21.
~dum I, 451-21.
~ur I, 182-21, 257-1, 257-2, 323-22, 405-25.
II, 49-18.
III, 19-9.
~ar mən III, 81-18.
~mış III, 314-3.
~up I, 385-9, 484-5.
II, 55-14.
III, 77-14, 378-19.
~sın II, 307-4.
~maduk I, 416-3.
~mas II, 48-20.

Bula-=bişirmək.
III, 248-20.
~dı III 248-19.
~r III, 248-20.
Buladh-=tavanın buğunda bişirmək.
~tı II, 302-3.
Bulak at=boyu qısa, beli enli at.
I, 381-3.
Bulan=qıpçaq çölündə ovlanan böyük bir vəhşi heyvan.
I, 411-11.
Bulat-=qazanın buğunda bişirmək.
II, 302-5.
~tı II, 302-1.
~ur II, 302-5.
Bulduk-=bulmaq, tapmaq.
II, 231-21.
~tı II, 231-20.
~ar II, 231-21.
Buldunı=içinə üzüm qoyulan qab.
I, 472-6.
Buldur-buldur=bıldır-bıldır.
I, 445-26.
~~et-=bıldır-bıldır etmək.
~~et-ti I, 445-27.
Bulduz-=tapdırmaq.
II, 212-5.
~dı II, 212-4.
~ur II, 212-5.
Bulğa-=bulandırmaq, qusdurmaq.
III, 262-8.
~dı III, 261-26, 262-1, 262-5, 263-6, 263-7., 283-9.
~r III, 262-8.
Bulğa-=can sıxmaq, darıxdırmaq.
~dı-təlgə-di III, 263-7.
Bulğak=düşmən gələndə yaranan xaos. *Bax*: bulğaş.
I, 454-9.
Bulğak=bulanıq. *Bax*: bulğayuk.
III, 283-10.
Bulğama=yağsız və dadsız bulamac.
I, 471-21.
Bulğan-=bulanmaq.

II, 240-15.
~dı II, 240-8, 240-9.
~ur II, 240-15.

Bulğan-=hirslənmək, qəzəblənmək.
II, 240-15.
~dı II, 240-12.
~ur II, 240-15.

Bulğan-=qarışmaq.
II, 240-15.
~dı II, 240-14.
~ur II, 240-15.
III, 26-16.
~sa III, 26-16.

Bulğaş=xaos. *Bax*: bulğak.
I, 448-16.

Bulğayuk=bulanıq. *Bax*: bul-ğak.
III, 175-6.

Bulğuna=yuğuna bənzər ağac, dəvələr yeyir. *Bax*: malğuna.
I, 472-1.

Bulıt=bulud.
I, 194-14, 195-12, 224-3, 224-22, 235-16, 254-20, 284-19, 284-21, 284-22, 289-13, 289-21, 361-13, 261-16, 362-2.
II, 229-4, 270-10, 300-13,
III, 50-12, 149-16, 257-8, 268-17, 282-14, 346-12.
~ı I, 378-14.
~ığ I, 361-16.
~lar II, 228-18.

Bulıtlan-=buludlanmaq.
II, 262-7.
~dı II, 262-6.
~ur II, 262-7.

Bulna-=əsir, dustaq etmək.
III, 270-10.
~dı III, 32-6, 270-9.
~r I, 130-15.
III, 270-10.
~p I, 130-18.

Bulnat-=əsir etmək.
II, 332-2.
~tı II, 332-1.
~ur II, 332-2.

Buluğ=fidyə; fəda; qurban. *Bax* və *düzəlt*: yoluğ.

I, 398-8.
Bulun=əsir, dustaq.
I, 257-5, 326-2, 397-24, 398-7.
II, 170-18.
III, 78-9.
~uğ II, 299-25.
III, 62-14, 109-9.
Bulun-=bulunmaq, tapılmaq.
II, 165-10.
~dı II, 165-9.
~ur II, 165-10.
III, 324-7.
~aban II, 172-6.
Bulunq=künc, bucaq, zaviyə.
III, 321-19.
Buluş-=buluşmaq, tapışmaq, görüşmək.
II, 136-14.
~dı II, 136-12.
~ur II, 136-14.
Bulut=bulud. *Bax*: bulıt.
III, 40-27, 185-1.
~ığ III, 206-22.
Bur-=xoş ətri gəlmək, buğlanmaq, buğu yüksəlmək.
II, 36-11.
III, 177-12.
~dı II, 36-8, 36-10.
III, 177-9, 177-10.
~ar II, 36-11.
III, 177-12.
Burba-=işi uzatmaq, üstünə düşməmək. *Bax*: buyba-, yuba-.
III, 252-11.
~dı III, 252-10.
~r III, 252-11.
Burbağ-=işi uzatmaq. *Bax*: yurbağ-.
I, 449-15.
Burbal-=qarışmaq. *Bax*: yuban-, yubal-.
II, 233-2.
~dı II, 233-1.
~ur II, 233-2.
Burbaş-=qarışmaq.
II, 212-10.
~dı II, 212-9.

~ur II, 212-10.
Burbat-=qarışdırmaq, gecikdirmək. *Bax*: **yubat-**.
II, 315-11.
~tı II, 315-9.
~ur II, 315-11.
Burçak=burçaq, noxud.
I, 453-11.
Burçak=tər dənələri, puçur-puçur tər.
I, 453-12.
Burçaklan-=burçaqlanmaq, dənə-dənə axmaq.
II, 270-6.
~dı I, 453-13.
II, 270-4.
~ur II, 270-6.
Burduz=bağ-bostan (öztürkcə deyil).
I, 446-18.
Burxan=büt, budda.
I, 428-20.
~ka III, 77-12.
Bədhəz=heykəl, büt. *Bax*: **bədhəz burxan**.
I, 428-20.
Burış-=dəridə və paltardakı qırış, buruşuqluq.
I, 371-3.
Burkı=turş sifət, qaş-qabaq.
I, 421-18.
Burkıt-=qaş-qabaq tökmək.
II, 324-2.
~tı II, 324-1.
~ur II, 324-2.
Burkuğ=dəri və dəri kimi şeylərin bürüşməsi. *Bax*: **burış-**.
I, 449-18.
Burkur-=bürüşmək, büzüşmək.
II, 186-5.
~dı II, 186-3.
~ur II, 186-4.
Burslan=əslində «bəbir» adlanan heyvan; kişi adı.
III, 362-14, 362-15, 362-16, 362-17.
Burt=kabus, qarabasma.
I, 351-13.
II, 21-5, 39-7.
köti~=eyni mənada.
I, 351-13.

Burta=qızıl qırıntıları.
I, 413-21.
Burtala-=qızıl pərək və ya qızıl qırmtıları yapışdırmaq. *Bax*: türtələ-.
III, 306-haşiyə.
~dı III, 306-haşiyə.
~r III, 306 haşiyə.
Burtalan-=qızıl qırmtıları ilə bəzəmək.
III, 193-8.
~dı III, 193-6.
~ur III, 193-7.
Burun=burun; önə doğru çıxan yer.
I, 397-2, 397-3.
III, 251-3.
~ı I, 376-28, 410-25, 491-16, 496-7.
II, 119-1, 311-24.
~m II, 304-11, 311-25, 312-1.
~ka III, 116-25.
kıwal ~=düzgün burun.
I, 410-16.
Burun=əvvəl, öncə.
I, 397-5.
Burunduk=cilov, buruna keçirilən cilov, buruntax.
I, 479-1.
II, 45-1.
Burunq=ox atımı məsafə.
III, 320-23.
Burunla-=burnuna vurmaq.
III, 299-19.
~dı III, 299-17.
~r III, 299-18.
Buruş-=buruşmaq.
II, 125-23.
~dı II, 125-22.
~ur II, 125-23.
Burut-=buğlandırmaq, qoxutmaq.
II, 296-16.
~tı II, 296-12, 296-14.
~ur II, 296-15.
Buş-=canı sıxılmaq, usanmaq, bezmək (taru- sözü ilə birgə işlənir).
Bax: puş-.
II, 40-20.
~dı I, 375-15.

III, 243-3.
~tı II, 166-23.
~dum II, 40-19.
~maz mən II, 40-20.
~masar II, 40-22.
~ğan (sıxmtılı, qayğılı). *Bax*: buşak (oğuzlar və onlara uyanlarda).
I, 208-24.

Buşak=sıxmtılı, qayğılı (oğuzca və onlara uyanlarm dilində). *Bax*: buşğan, puşak.
I, 380-13.

Buşğut=şəyird.
I, 441-10.

Buşğutlan-=şəyird sahibi olmaq. *Bax*: tuşğutlan-.
II, 267-8.
~dı II, 267-7.
~ur II, 267-8.

Buşuğ=can sıxıntısı. *Bax*: puşuğ.
I, 375-15.

Buşulğan=əli işə yatan. *Bax*: yuşul-.
III, 53-6.

Buşur-=can sıxmaq.
II, 113-23.
~dı II, 113-22.
~ur II, 113-23.

But=bud.
III, 129-6.
~ı I, 287-11.
~luğ I, 184-25.
adhrı ~luğ=baldırı açıq.
I, 184-25.

But=dəyərli və iri firuzə.
III, 129-7, 129-9.

But=böyük bir adamın ərməğanını gətirən adama verilən bəxşiş.
III, 129-10.

Butak=budaq. *Bax*: butık.
I, 118-3, 212-13, 220-19, 279-3, 304-6.
II, 262-15.

Butakla-=budamaq. *Bax*: butı-, butıkla-.
III, 296-9.
~dı III, 296-7.
~r III, 296-8.

Butaklan-=budaqlanmaq, qol-budaq atmaq, tumurcuqlanmaq.

II, 262-15.
~dı II, 262-11, 262-13.
~ur II, 262-15.

Butan-=budanmaq.
II, 163-5.
~dı II, 163-3.
~ur II, 163-5.

Butar=həsir toxumaqda işlənən ip.
I, 366-9.

Butı-=budamaq.
~dı III, 296-9.

Butık=budaq. *Bax*: butak.
I,378-26.
III, 53-24, 58-20, 77-3, 107-17.

Butık=kiçik parç, bodıç (kaşğarca); səhəng, sürahi.
I, 378-27.

Butık=atm ayaq dərisindən düzəldilən tuluq.
I, 379-1.

Butıkla-=budamaq. *Bax*: butı-, butakla-.

Butla-=buduna vurmaq, budunu dişləmək (it).
III, 263-15.
~dı III, 263-14.
~r III, 263-15.

Butlu=dəvənin burnuna keçirilən ovsar; dəvə burnundakı yumşaq yer.
I, 424-14.
~ka II, 45-1.

Butmul=qarabibərə bənzər bir bitki. *Bax*: bibli, batmul.

Buturğak=pıtrax, fıstıq şəklində çəngəlli bir bitki. *Bax*: bitrik.
I, 479-17.

Buyba-=işi üzüstə buraxmaq. *Bax*: burba-.
III, 277-14.
~dı III, 277-13.
~r III, 277-14.

Buyruk=əmr, buyruq, fərman. *Bax*: bıruk.
I, 380-3.

Buyun=boy, qövm, ulus. *Bax*: budun, budhun.
III, 166-14.

Buyur-=buyurmaq, əmr etmək (oğuzca).
III, 182-10.
~dı III, 182-9.
~ur III, 182-10.

Buz=buz.

I, 235-14, 360-1, 420-25.
II, 329-1.
III, 131-10.
~dan III, 131-11.
~dın II, 222-1.
~dun III, 267-13.
~luk I, 453-15.

Buzağu=buzov.
I, 130-4, 437-13, 437-14, 499-3.
III, 82-21.
~tılı=siçan kimi kiçik bir heyvan.
I, 437-18.

Buzağula-=buzovlamaq, buzov doğmaq.
~dı III, 82-19.

Büdik=tullanıb-düşmə; rəqs. *Bax*: **bühdik**.
I, 410-9.

Büdhi-=oynamaq, rəqs etmək.
III, 241-7.
~dı III, 241-6.
~r III, 241-7.

Büdhik=oyun, rəqs.
III, 241-9.

Büdhüş-=oyunda və rəqsdə yarışmaq.
II, 124-25.
~di II, 124-24.
~ür II, 124-25.

Büdhüt-=oynatmaq.
II, 296-8.
~ti II, 296-7.
~ür II, 296-8.

Büg-=dayandırmaq, hərəkətinə mane olmaq, qapanmaq, sədd çəkilmək; toplamaq, bükülmək. *Bax*: **bük-**.

Bügdə=xəncər (türkcə). *Bax*: **büktə** (oğuzca).
I, 105-25, 415-8.
~nq III, 249-20.

Bügdələ-=xəncərləmək. *Bax*: **bükdələ-**.
III, 307-8.
~dı III, 307-7.
~r III, 307-8.

Büglün-=toplanmaq, yığılmaq.
II, 241-21.
~di II, 241-19, 241-20.

~ür II, 241-21.

Bügri (bukrı)=əyri-üyri.
I, 417-5.

Bügü=ağılh, aqil. *Bax*: **bükü**.
I, 423-5.
III, 215-5, 215-6, 272-1.
~ni III, 215-22.
~bilgə III, 215-6.

Bügül-=yığmaq, önünü kəsərək yığmaq, toplamaq.
II, 156-5.
~di II, 156-3.
~ür II, 156-4.

Bügüş-=su yığmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 134-15.
~di II, 134-13.
~ür II, 134-15.

Bük=kolluq, sıx kolluq, ağaclıq.
I, 346-4.

Bük=künc, bucaq.
I, 346-5.

Bük=tumurcuq.
~ündən I, 271-19.

Bük-=əyilərək yerə qapanmaq, sinmək, gizlənmək. *Bax* və *düzəlt*: **bök-**
II, 46-24.
~di II, 46-19.
~ər II, 46-24.

Bük-=yeməkdən bıqmaq; doymaq, gözü doymaq. *Bax* və *düzəlt*: **bök-**.
II, 46-24.
~di II, 46-21, 46-23.
~ər II, 46-24.

Bük-=dayandırmaq; hərəkətinə mane olmaq; sədd çəkilmək; toplamaq; bükmək, toplanmaq, bükülmək. *Bax* və *düzəlt*: **büg-**.
II, 47-2.
~di II, 46-25, 47-1.
~ər II, 47-2.
~məs I, 164-10.

Bükdələ-=xəncərləmək. *Bax* və *düzəlt*: **bügdələ-**.

Bükə=əjdəha, böyük ilan.
III, 214-20, 214-21, 217-16.

Bükən=qarpız, hind qovunu.
I, 397-23.

Bükin=gücsüz, qüvvəsiz, impotent.

I, 397-21.

Büklin-=bükülmək, qıvrılmaq.
II, 241-18.
~di II, 241-17.
~ür II, 241-18.

Büksək=qadının köksü ilə boynu arasmda gərdanlıq taxılan yer.
I, 461-7.

Büksək=köksün yuxarı tərəfi, köksdən yuxarı olan qism.
I, 461-9.

Büksüklən-=qızda məmə yaranması.
II, 273-11.
~di II, 273-9.
~ür II, 273-10.

Büksül-=çatlamaq, yarılmaq.
II, 233-5.
~di II, 233-3.
~ür II, 233-5.

Büktə=xəncər (oğuzca). *Bax*: bügdə (türkcə).
I, 105-25.

Büktəl=orta boylu (insan).
I, 464-24.

Büktəl=yastı arxalı (at haqda).
I, 464-25.

Büktir=dağdakı uçurum və sərt yerlər, dağın enişli-çıxışlı yeri.
I, 444-21, 445-5.

Bükü=bilgin, alim, hakim.
III, 215-5, 215-6, 272-1.
~ni III, 215-22.
~bilgə III, 215-6.

Bükül-=bükülmək, kəsilmək.
II, 155-18.
~di I, 429-9.
II, 155-17.
~ür II, 155-18.

Büküm ətük=qadm ayaqqabısı (oğuzca). *Bax*: mükim, mükin (türkcə).
I, 394-16.

Bükün=kor bağırsaq, appendiks
I, 397-22.

Bükün=qönçə.
~dən I, 271-19.

Büküş-=bükməkdə yardım etmək.

II, 134-12.
~di II, 134-10.
~ür 11, 134-11.

Büküt-=doyurmaq, bıqdırmaq. *Bax*: böküt.
II, 301-21.
~ti 11, 301-15, 301-18.
~ür 11, 301-21.

Bül=vaxt ötdükcə turşuyan hər hansı şey.
I, 347-12, 347-14, 347-16.
~at=səkil at.
I, 347-10.
uğar~=qaşqa at.
I, 347-11.
~tarığ=çox qalmaqdan dadı pozulan taxıl.
I, 347-12.

Bün=şorba (oğazca və onlara uyanların dilincə). *Bax*: mün (türkcə).
I, 105-19.

Bür-=büzmək.
II, 36-17.
~di II, 36-15.
~ər II, 36-17.

Bürgə=birə.
I, 422-9.
~kişi=birə kimi bir yerdə durmayan, zəvzək adam.
I, 422-10.

Bürgələn-=adamın əsəbdən taxtabiti kimi sıçraması.
III, 194-8.
~di III, 194-6.
~ür III, 194-7.

Bürmə=tuman, torba kimi şeylərin ağı.
II, 125-18.

Bürük=püskül, qotaz.
I, 386-8.

Bürül-=büzüşmək, buruşmaq, bükülmək.
II, 154-27.
~di II, 154-25.
~ür II, 154-17.

Bürün-=bürünmək.
II, 163-13.
~di II, 163-10.
~ür II, 163-12.

Bürünçük=bürüncək, qadm baş örtüsü.

I, 247-4, 485-16.
II, 170-24.

Bürüş-=yuvarlaq şey tikməkdə yardım etmək.
II, 125-21.
~di II, 125-18.
~ür II, 125-21.

Büskəç=çörək. *Bax*: **püşkəl**.
I, 442-7.

Büstəli=qara çuğundur deyilən səbzə. *Bax*: **püstüli**.
I, 472-14.

Büşinçək=üzüm salxımı (kənçəkcə).
I, 483-9.

Büt-=səsi qısılmaq, səsi tutulmaq, səsi batmaq.
II, 290-15.
~ti II, 290-9.
~ər I, 261-11.
II, 290-15.

Büt-=borcu və ya alacağı gerçəkləşmək.
II, 209-15.
~ti II, 209-11.
II, 209-15.

Büt-=yaranın bitişməsi; sona çatmaq, yox olmaq.
II, 290-15.
~ti II, 290-13.
II, 290-15.
~miş (*bax*: **yet-miş**).
I, 280-haşiyə.

Büt-=bir şeyə inanmaq, iqrar etmək.
II, 290-15.
~ti II, 290-14.
II, 290-15.
~məs III, 164-13.

Büt-=bitmək, nəşvü nüma tapmaq, yaradılmaq; doğmaq (qıpçaqca).
II, 290-19.
~ti II, 290-17.
~ər II, 290-19.

Bütə=«çox» mənasmda bir söz; qısa zaman (oğuzlardan başqa hamının dilində).
III, 207-13, 207-14, 207-15.

Bütkü=eskriment, əə (uşaqlara deyilir).
I, 424-1.

Bütrüş-=mühakimə olunmaq və şahid gətirmək.

II, 112-20.
~di II, 112-18.
~ür II, 112-20.

Bütsə-=yaxşılaşmağa üz tutmaq.
III, 258-7.
~di III, 258-6.
~r III, 258-7.

Bütügə=badımcan.
I, 438-8.

Bütün=doğru-dürüst, səhih; bütün.
I, 396-27.
çm~kişi=əmin, doğru-dürüst adam.
I, 396-27.

Bütünlə-=əslini, gerçəyini axtarmaq.
III, 299-16.
~di III, 299-14.
~r III, 299-16.

Bütür-=sağaltmaq; alacağmı sübut etmək. *Bax*: pütür-.
II, 109-15.
~di II, 109-12.
~ür II, 109-15.

C[6]

Cılday/çılday=atların köksünə çıxan bir xəstəlik. *Bax*: **çildək**.
III, 225-17.

Cigi/çigi=sağlam, möhkəm (tikişdə). *Bax*: **yigi, yi**.
III, 216-14.

Cinçü/çinçü=inci (oğuzca, qıpçaqca). *Bax*: **yinçü**.
I, 105-11.
III, 33-24, 216-19.

Cuğdu/çuğdu=dəvənin uzanmış tükü (oğuzca və qıpçaqca). *Bax*: **yuğdu**.
I, 105-12.

[6] Biz «Divan»da c ilə başlayan sözlərin olmadığı qənaətindəyik. İndeks cildindəki bu 4 sözü də sırf Bəsim Atalaym indeks düzümünü pozmamaq xatirinə həm c, həm də ç ilə veririk. I-II-III cildlərin mətnində həmin sözləri ç ilə vermişik.

Ç

Ça=bənzətmə ədatı. *Bax*: çə.
III, 199-19, 199-20, 199-21.
Çabak=çapaq balığı. *Düzəlt*: çapak.
I, 382-12, 382-haşiyə.
Çabak ər=soysuz, mayası pozuq, bədzat.
I, 382-13.
Çaçır=çadır. *Bax*: çaşır (oğuzca), çatır.
I, 404-16.
Çadhan=çayan, əqrəb.
I, 407-16.
~lar III, 318-13.
Çaflı=şahin.
I, 424-22.
Çağ-çuğ=gurultu, qağ-quğ.
III, 135-13.
Çağı=gurultu, səs-küy (arğuca). *Bax*: çoğı, çoğu (digər türklərin dilində).
III, 213-1.
Çağığ=qamçı.
II, 218-19.
Çağıla-=bağırmaq, çağırmaq. *Bax*: çoğıla-.
~dı III, 286-5.
Çağıla-=çağlamaq. *Bax*: jağıla-, şağıla-.
~dı III, 286-6.
Çağır=çaxır, şərab, şirə.
I, 368-14.
II, 322-10.
III, 333-9.
~lığ=çaxır sahibi.
I, 474-12.
Çağır=şirat.
I, 368-13.
Çağır=dar yol, cığır. *Bax*: çığır.
I, 368-haşiyə.
Çağırla-=şirə düzəltmək, şirə içmək.

III, 292-5.
~dı III, 292-4.
~r III, 292-5.

Çağırlan-=şirə və ya şərab sahibi olmaq.
II, 364-16.
~dı II, 364-15.
~ur II, 364-16.

Çağlan-=pörtmək, yarı bişmək.
II, 246-4.
~dı II, 246-3.
~ur II, 246-4.

Çağmur=şalğam. *Bax*: çamğur.
I, 67-6, 446-7.

Çağrı=şahin.
I, 411-21, 417-12, 417-15.
II, 327-3.
III, 292-19.

Çağruk=sərtləşən, bərkiyən.
I, 456-18.
~yer 1, 456-18.

Çaha=çaxmaq (kənçəkcə).
I, 60-2.

Çaxsa-=çağul-çuğul etmək.
III, 259-22.
~dı III, 259-20.
~r III, 259-22.

Çaxşak=dağ təpələrindəki daşlıq yer.
1, 456-6, 456-10.

Çaxşak=qurudulmuş, qaysı, üzüm kimi şeylər (karluqca).
I, 456-14.

Çaxşu=«filiz hərc» adlanan bir ot, lycium. Şirəsindən göz xəstəliyi üçün dərman düzəldilir (bu söz öztürkcə deyil).
1, 419-10.

Çak=səs bildirən bir söz.
I, 345-20.
~et-=səs çıxarmaq.
~et-mədi I, 345-21.

Çak=bir şeyin özünü bildirən söz.
I, 345-7.

Çak-=çaxdırmaq, çatdırmaq, eşitdirmək, xəbər vermək (oğuzca).
II, 45-9.
~dı II, 45-4.

~ar II, 45-9.
Çak-=fitnəkarlıq etmək, ara vurmaq, bir-birinə salışdırmaq.
II, 45-9.
~dı II, 45-6.
~ar II, 45-9.
Çak-=(qov, çaxmaq daşı) çaxmaq, yandırmaq.
II, 45-9.
~dı II, 45-8.
~ar II, 45-9.
~sa II, 50-20.
~ıp III, 30-7.
Çak-=aşağı enmək (quş barədə). *Bax*: çuk, *düzəlt*: çok-.
~ar III, 46-20.
Çak-çuk=odun, cəviz kimi şeylərin qırılması zamanı çıxan səs.
I, 345-18.
~~et-=belə bir səs çıxarmaq.
~~et-ti I, 345-19.
Çakıl-=çaxılmaq (çaxmaq daşı).
II, 156-16.
~dı II, 156-12, 156-15.
~ur II, 156-16.
Çakıl-=(qulağa) çatdırılmaq, eşitdirilmək, xəbər verilmək.
II, 156-16.
~dı II, 156-15, 156-23.
~ur II, 156-16.
Çakın-=özü üçün çaxmaq, çaxırmış kimi görünmək.
II, 169-18.
~dı II, 169-16.
~ur II, 169-18.
Çakır=göy gözlü, çakır gözlü.
I, 368-17.
~ı 1, 368-18.
Çakış-=çaxmaqda yarışmaq və yardımlaşmaq.
II, 133-19.
~dı II, 133-17.
~ur II, 133-19.
Çaklan-=çalxanmaq, çalxalanmaq.
~ur 1, 487-18.
Çakmak=çaxmaq (daşı).
I, 456-20.
II, 45-8, 133-17, 156-12, 169-19, 193-13.
III, 30-7.

Çakrak=daz, keçəl.
I, 456-11.
Çakrat-=gözü çaxırlaşmaq.
II, 320-6.
~tı II, 320-3.
~ur II, 320-5.
Çakrış-=çağrışmaq (oğuzca).
II, 217-11.
~tı II, 217-9.
~ur II, 217-11.
Çaktur-=(qov, çaxmaq daşı) çaxdırmaq.
II, 193-16.
~dı II, 193-13.
~ur II, 193-16.
Çaktur-=iki adamı qızışdırıb bir-birinə vurmaq.
II, 193-16.
~dı II, 193-15.
~ur II, 193-16.
Çal=çal, alaca, qır.
III, 156-22.
Çal-=yerə çalmaq; vurmaq; məğlub etmək.
II, 51-13.
~dı II, 51-13.
~ur II, 50-17.
Çal-=sözü qulağa çatdırmaq, xəbər vermək.
II, 51-13.
~dı II, 50-18.
~ur II, 51-13.
~sa II, 50-20.
Çal-=çırpmaq.
II, 51-13.
~dı II, 50-23.
~ur II, 51-13.
Çalanq=gəvəzə, çal-çənə.
III, 321-25.
~başı=çal-çənə, gəvəzə, bağırıb-çağıran adam.
III, 321-25.
Çalanq=yanmış kimi qara, ot bitməyən, şoran yer.
III, 321-27.
Çaldır-çaldır=səs ifadə edən bir söz.
I, 446-4.
~~et-ti I, 446-5.

Çaldra-=çağul-çuğul etmək, səs vermək; xışıldamaq.
III, 383-12.
~dı III, 383-9.
~r III, 383-12.
Çalğay=quş qanadımn ucları.
III, 226-12.
Çalığ=itik axtarma; bəylərin mühüm bir işi olanda gəlmələri üçün kəndlərə, obalara göndərdiyi xəbər.
I, 376-21, 376-22.
Çalın-=arıqlamaq, zəifləmək.
II, 170-3.
~dı II, 169-23.
~ur II, 170-3.
Çalın-=qulağına söz çatmaq, eşitdirilmək.
II, 170-3.
~dı II, 169-26.
~ur II, 170-3.
Çalın-=özünü yerə çalmaq; özünü yerə vururmuş kimi göstərmək.
II, 170-3.
~dı II, 170-1.
~ur II, 170-3.
Çalış=sarma, badalaq (güləşdə).
I, 327-14.
Çalış-=bir şeyin çatı, yarığı, arası açılmaq.
II, 137-4.
~dı II, 137-1.
~ur II, 137-4.
Çalış-=güləşmək.
II, 137-4.
~dı II, 137-5.
~ur II, 137-4.
Çalk-çulk=itələmənin, süpürləşmənin çıxardığı səs.
I, 357-5.
~~kıl-dı 1, 357-5.
Çalkan=yaranm bir yerdən başqa yerə yayılması.
I, 432-18.
Çalma=təzək, gərmə, quru təzək.
1, 426-16.
Çalpak=kir, pas.
I, 456-24.
~ış=qarışıq iş.
I, 456-24.

Çalpanq=duru çamur.
III, 333-8.
Çalpaş-=çarpışmaq, mübarizə aparmaq; sərtləşmək; bir şeyin pisləşməsi.
II, 216-15.
~dı II, 216-12.
~ur II, 216-14.
Çalpuşlan-=yapışqan olmaq, yapışqana bulaşmaq.
II, 268-11.
~dı II, 268-9.
~ur II, 268-11.
Çaltur-=yerə çaldırmaq, yerə vurdurmaq.
II, 194-17.
~dı II, 194-12.
~ur II, 194-17.
Çaltur-=axtartmaq, axtarılmasını əmr etmək.
II, 194-17.
~dı II, 194-14.
~ur II, 194-17.
Çaltur-=eşitdirmək üçün çağırılmaq (oğuzca).
II, 194-17.
~dı II, 194-16.
~ur II, 194-17.
Çamğuk=qiybətçi, dedi-qoduçu.
I, 457-3.
Çamğur=şalğam. *Bax*: çağmur.
I, 446-8.
Çamı=gurultu, bağırtı (çoğı sözü ilə birgə işlənir).
III, 220-1, 220-2.
Çamrak=çoluq-çocuq. *Bax*: çar-çarmak.
I, 456-17.
Çanaç=qorxaq, ağciyər.
I, 464-21.
Ça(n)açlık=qorxaqlıq, ağciyərlik. *Bax*: çənəçlik.
I, 480-1, 480-haşiyə.
Çanaçla-=birini zəif saymaq; arıqlığa nisbət etmək.
III, 291-17.
~dı III, 291-15.
~r III, 291-17.
Çanak=qab-qacaq (oğuzca); çanax; duzqabı; ağacdan oyulmuş qab. *Bax*: ayak.

I, 150-2, 383-7, 383-8.
III, 34-21, 118-5.

Çançarğa=sərçə quşu.
III, 227-16.

Çançu=oxlov.
I, 414-21.

Çandış-=bir-birini pərt etmək; bir-birindən qaçmmaq, çəkinmək.
II, 216-18.
~dı II, 216-16.
~ur II, 216-18.

Çanğıla-=pis şeylər deyib bağırmaq.
III, 351-3.
~dı III, 350-22.
~r III, 351-2.
~dınq III, 351-1.

Çanka=bir tələ növü.
I, 422-4.

Çantur-=caydırmaq, vaz keçirmək. *Bax*: çındıtur-.
II, 194-25.
~dı II, 194-23.
~ur II, 194-25.

Çap-=üzmək, suda üzmək.
II, 33-21.
~dı II, 33-15.
~ar II, 33-21.

Çap-=vurmaq, qamçılamaq.
II, 33-21.
~dı II, 33-16.
~ar II, 33-21.

Çap-=boynunu vurmaq (uyğurca).
II, 33-21.
~dı II, 33-18.
~ar II, 33-21.

Çap-=yaxşı çamurla, gillə evi suvamaq.
II, 33-21.
~dı II, 33-20.
~ar II, 33-21.

Çap-çap=səs bildirən bir söz; qamçının səsi; dodağın marçıldaması.
I, 335-12.
~~ye-=şappur-şuppur yemək.
~~ye-di I, 335-13.

Çapğut=çaput, şiltə.

I, 441-17.

Çapıl-=incə palçıqla suvamaq.
II, 145-25.
~dı II, 145-23.
~ur II, 145-25.

Çapıl-=boynu vurulmaq (uyğurca).
II, 145-25.
~dı II, 146-1.
~ur II, 145-25.

Çapın-=qamçılamaq, çapmaq (atını)
II, 169-15.
~dı II, 169-12.
~ur II, 169-14.

Çapın-=üzmək, suda üzmək.
II, 169-15.
~dı II, 169-13.
~ur II, 169-14.

Çapıt-=hücum etmək.
II, 293-14.
~tı II, 293-10.
~ur II, 293-13.
~ğan=daim hücum edən.
II, 487-26.

Çapıt-=boynunu vurdurmaq (uyğurca).
II, 293-14.
~tı II, 293-12.
~ur II, 293-13.
~ğan ər=cəllad.
I, 488-1.

Çapsa-=üzmək istəmək.
III, 258-12.
~dı III, 258-11.
~r III, 258-12.

Çaptur-=suda üzdürmək.
II, 192-22.
~dı II, 192-17.
~ur II, 192-22.

Çaptur-=boyun vurdurmaq (uyğurca).
II, 192-22.
~dı II, 192-19.
~ur II, 192-22.

Çaptur-=çamurla suvatdırmaq.

II, 192-22.
~dı II, 192-21.
~ur II, 192-22.

Çar-çar=sağnaq yağış zamanı çıxan səs; axan mayenin çıxardığı səs. *Bax*: şar-şar.
I, 339-7.

Çar-çarmak=çoluq-çocuq (ayrı-ayrı işlənmir). *Bax*: çarmak.
I, 456-16.
III, 150-10.

Çar-çur=ıvır-zıvır, nə gəldi, həftbicar.
I, 338-26.
~ye-=əlinə keçəni yemək.
~ye-di I, 338-26.

Çarla-=ağlamaq, bağırmaq. *Bax*: çoğla-.
III, 266-16.
~dı III, 266-14, 266-15, 266-17.
~r III, 266-16.

Çarlaş-=ağlaşmaq, bağırışmaq.
II, 218-13.
~dı II, 218-11, 218-12.
~ur II, 218-13.

Çarlat-=ağlatmaq.
II, 328-3.
~dı II, 328-1.
~ur II, 328-3.

Çars-çars=səs ifadə edən bir söz.
I, 356-18.
~~ur-dı I, 356-18.

Çart=bir parça, bir qədər.
I, 351-23.

Çart-çurt=hər şeyin ufağı, qırmtısı-töküntüsü.
I, 351-22.

Çaruk=çarıq.
I, 382-16, 382-17.
~luğ I, 475-23.
~luk I, 480-8.

Çarukla-=türk çarığı geyinmək; çaruk boyuna nisbət etmək.
III, 296-23.
~dı III, 296-21.
~r III, 296-22.

Çaruklan-=çarıqlanmaq, çarıq sahibi olmaq.

II, 263-21.
~dı II, 263-19.
~ur II, 263-20.

Çarun=çinar ağacı (yağmaca). *Bax*: çünük, şünük.
1, 412-12.

Çaşır=çadır (oğuzca). *Bax*: çaçır, çatır.
I, 404-16.

Çat=quyu (oğuzca).
III, 148-22.

Çat-=quzunu qoyuna qatmaq (oğuzca).
II, 290-22.
~tı II, 290-20.
~ar 11, 290-21.

Çat-çat=bir şeyin düşərkən çıxardığı səs.
I, 336-20.
~~ur-dı I, 336-21.

Çatıla-=şaqqıldamaq.
III, 285-6.
~dı III, 285-4.
~r III, 285-6.

Çatır=çadır. *Bax*: çaşır (oğuzca), çaçır.
I, 404-16.

Çatpa=kəndxudanın çay və çeşmə sularmın yollarmı qazmağa getməyən şəxslərdən aldığı vergi (çigilcə).
1, 413-17.

Çatuk=Çindən gətirilən bir balıq buynuzu.
III, 207-19.

Çaw=şan, şöhrət; səs.
~mq 1, 119-8.
II, 250-1.

Çawa=dəliqanlılara verilən adlardan.
III, 213-7.

Çawar=od qalamağa yarayan nəsnə, çalı-çırpı.
I, 68-3, 409-17, 409-18.
~çuwar=eyni mənada.
~hğ yer 1, 474-16.

Çawığ=qamçı, qamçı ucu.
I, 376-3.
II, 234-12.

Çawık-=ün sahibi olmaq, məşhurlaşmaq.
II, 143-17.
~tı II, 143-16.

~ar II, 143-17.

Çawju=budağı, meyvəsi qırmızı bir ağacdır. Qadmlarm barmağı qırmızılıqda buna bənzədilir.
I, 418-16.

Çawlan-=şöhrətlənmək, ün sahibi olmaq.
II, 246-6.

~dı II, 246-5.
III, 192-19.

~ur II, 246-6.

Çawlı=od qalamağa yarayan meyvə qabıqları (kənçəkcə).
III, 379-20.

Çawuş=çavuş/çovuş; savaşda səfləri düzəldən, dinc dövrdə əsgəri heç kimsəyə zülm etməyə qoymayan adam.
I, 372-10.

Çaydam=incə keçə. *Bax*: çiydəm.
III, 172-12.

Çə=bənzətmə ədatı. *Bax*: ça.
III, 199-19, 199-20, 199-21.

Çəçək=çiçək.
I, 179-1, 230-4, 240-24, 271-18, 388-21, 429-8.
II, 148-6, 278-24, 280-21, 280-28.

~lik 1, 484-1.

Çəçəklən-=çiçəklənmək.
II, 263-24.

~di II, 263-22.

~ür II, 263-23.

Çəçgə=culfa darağı.
I, 423-25.

Çəfşənq=qoyun qırxılan alət, qırxılıq (çigilcə).
III, 333-10.

Çək=cizgili, qumaş kimi bir parça.
III, 156-1.

Çək-=kitab nöqtələmək.
II, 48-26.

~di II, 48-24.

~ər II, 48-26.

Çək-=atdan qan almaq.
II, 48-26.

~di II, 48-24.

~ər II, 48-26.

Çək-=çəkmək, çəkib bağlamaq, bərkitmək. *Bax* və *düzəlt*: çık-.
II, 49-7.

~di II, 49-5.
~ər II, 49-7.

Çək-çük=malın ən dəyərsizi.
I, 346-10.

Çəkək=çiçək xəstəliyi (çigilcə).
I, 388-22.

Çəkik=nöqtə. *Bax*: çikik.
II, 282-11.

Çəkik=kiçik uşaq çükü. *Bax*: çübək.
II, 282-12.

Çəkik=sərçəyə bənzər alaca bir quş, qara qayalıqlarda olur.
II, 282-13.

Çəkil-=kitab nöqtələmək.
II, 157-12.
~di II, 157-11.
~ür II, 157-12.

Çəkin-=özü üçün kitab nöqtələmək.
II, 169-21.
~di II, 169-19.
~ür II, 169-21.

Çəkin-=boğça bağlamağı öz üzərinə almaq, öz-özünə bağlamaq.
II, 169-23.
~di II, 169-22.
~ür II, 169-23.

Çəkiş-=nöqtə qoymaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 135-19.
~di II, 135-17.
~ür II, 135-19.

Çəkləş-=püşk atmaq, mərc gəlmək.
II, 218-16.
~di II, 218-14.
~ür II, 218-15.

Çəkrək kapa=kölələrin geydiyi cibsiz yun kaftan.
I, 461-27.

Çəktür-=nöqtələtmək.
II, 194-5.
~di II, 194-1.
~ür II, 194-5.

Çəktür-=qan aldırmaq.
II, 194-5.
~di II, 194-3.
~ür II, 194-5.

Çəkük=çəkic (oğuzca).
II, 282-10.
Çəkün=adadovşanı balası.
1, 400-14.
Çəkürgə=çəyirtkə (oğuzca).
1, 470-11.
Çəlinq=çini; Çindən gəlmə.
~ayak=Çin kasası.
III, 321-26.
Çəlpək=göz iltihabı, irin.
I, 462-4.
Çəlpəklən-=gözün yumulması.
II, 273-8.
~di II, 273-7.
~ür II, 273-8.
Çənəçlik=*bax*: çanaçlık.
I, 480-1, 480-haşiyə.
Çənq=zəng.
III, 311-5.
Çənqəl ər=şərxata, şər adam.
II, 286-4.
Çənqli-mənqli=bir uşaq oyunu, yelləncək.
III, 328-7.
Çənqlik=sarmaşıq otu.
III, 331-22.
Çənqşü=kiçik xirqə.
III, 327-12.
Çəpiş=altı aylıq keçi balası, çəpiş.
I, 372-9.
Çəpişlən-=çəpiş olmaq, çəpiş halına gəlmək.
II, 263-18.
~di II, 263-16.
~ür 11, 263-18.
Çər=bədənin ağırlığını bildirən bir söz (xaqaniyyə dilində).
I, 388-11.
közi ~lig=gecə görüb gündüz görməyən, buludlu havada görüb açıq havada görməyən adam.
I, 462-1.
Çər=savaşda qarşı-qarşıya duran səflər.
I, 388-14.
~lik=qarşı.
~lik-də I, 388-14.

Çər=vaxt (oğuzca).
I, 388-13.
~likdə I, 388-13.
Çərgəş-=cərgə-cərgə, səf-səf düzülmək, sıra halmda düzülmək. *Bax* və *düzəlt*: çərkəş-.
II, 218-10.
~ti II, 217-19.
~ür I, 433-25.
II, 218-10.
~ip II, 297-7.
Çərig=qoşun, səf, cərgə; ordu.
I, 159-23, 183-1, 186-9, 338-16, 389-1, 433-15, 492-17.
II, 128-1, 133-5, 218-2.
III, 292-18.
~də I, 389-2.
Çərik=hər şeyin qarşısı, hər şeyin vaxtı, zamanı (oğuzca).
I, 389-4.
Çərkəş-=səf hahna gəlmək, sıralanmaq, düzülmək. *Bax*: çərgəş-.
Çərlən-=bədənin ağırlaşması; ağrımaq, xəstələnmək (xaqaniyyə ləhcəsində).
II, 245-19.
~di I, 338-11.
II, 245-16, 245-18.
~ür II, 245-19.
Çərlət-=pis təsir etmək, xarab etmək.
II, 328-7.
~ti II, 328-4.
~ür II, 328-7.
Çərlət-=ağrıtmaq, ağırlıq vermək, ağırlaşdırmaq.
II, 328-7.
~ti II, 328-6.
~ür II, 328-7.
Çərməl-=bir şeyin ucunu qıvırmaq, bükmək.
II, 234-13.
~di II, 234-12.
~ür II, 234-13.
Çərməş-=bükməkdə yardım və yarış etmək.
II, 218-22.
~di II, 218-19.
~ür II, 218-22.
Çərmət-=bir şeyi fitil kimi bükmək.

II, 231-13.
~ti II, 231-9.
~ür II, 231-13.
Çərt-=əlindən buraxmaq.
III, 368-15.
~ti III, 368-11.
~ər III, 368-15.
Çərt-=bir şeyin ucunu qırmaq, çərtmək.
III, 368-15.
~ti III, 368-3.
~ər III, 368-15.
Çərtil-=yox olmaq, ölmək; uzaqlaşmaq, əldən çıxmaq.
II, 233-15.
~di II, 233-14.
~ür II, 233-15.
III, 43-13.
Çəş=firuzə.
I, 343-20, 343-25.
II, 114-9, 203-12.
Çəşkəl-=gil qab-qacaq, çanaq-çömçə (kənçəkcə).
I, 465-11.
Çet-=çatmaq, yetişmək.
~ti II, 305-14.
Çətgən=qantarğa.
I, 434-11.
Çətük=pişik (oğuzca). *Bax*: muş (çigilcə).
I, 388-20, 388-haşiyə.
III, 134-14.
küvük~=erkək pişik.
I, 388-haşiyə.
Çəwrül-=çevrilmək.
II, 234-11.
~di II, 234-9.
~ür II, 234-11.
Çəwrüş-=çevrişmək.
II, 216-26.
~di II, 216-23.
~ür II, 216-26.
Çəwşənq=gözü sulu, daim ağlayan adam.
III, 333-12.
Çəwür-=çevirmək; hər şeyi sol əlin baş barmağı üzərində çevirmək.
II, 116-21.

~di II, 116-17.
~ər II, 116-21.
~gən I, 494-20.

Çıbık=çubuq, yaş budaq.
I, 382-14.
II, 33-16.

Çıbıkla-=təzə çubuqla vurmaq.
III, 296-20.
~dı III, 296-19, 302-20.
~r III, 296-20.

Çıbırt-=çırpışdırmaq, təzə çubuqla döymək.
III, 370-26.
~tı III, 370-24.
~ur III, 370-25.

Çıçalak=sərçə barmaq, çəlçələ, çimçilək
I, 468-20.

Çıçamuk=üzük taxılan barmaq, adsız barmaq.
I, 468-21.

Çıf=xurma və üzüm kimi şeylərin qazanda qaynaması zamanı çıxan səs.
I, 345-6.

Çıfıla-=çığıl-çığıl səs vermək; şirə qaynayarkən çıxan səs.
III, 287-3.
~dı III, 287-1.
~r III, 287-3.

Çıfşanq=turşu, turşumuş. *Bax*: çifşənq.
III, 333-9.

Çığ=köçərilərin sələ qamışı (çığ otu) ilə düzəltdirdikləri örtü.
III, 135-20.

Çığ=bir türk arşını, ərəb arşınımn üçdə ikisi qədərdir; köçərilər bununla bez ölçürlər.
III, 135-23.

Çığ-=dürmək, lülə halma salmaq, bağlamaq.
II, 43-9.
~dı II, 43-7.
~ar II, 43-8.

Çığan=kasıb, yoxsul (arğuca).
I, 105-15.

Çığay=kasıb, yoxsul. *Bax*: çığan (arğuca).
I, 105-15, 282-19, 357-9.
III, 224-6, 224-9.
~ka I, 105-15.

Çığıl-tığıl=səs bildirən bir söz.
I, 392-14.
~~kıl-dı I, 392-14.
Çığılwar okı=kiçik bir ox növü.
I, 473-14, 473-18.
Çığır=cığır, dar yol.
I, 368-16.
Çığırla-=cığır açmaq; qarda ayağı ilə yol açmaq.
III, 292-9.
~dı III, 292-7.
~r III, 292-9.
Çığırlan-=cığırlar peyda olmaq.
II, 264-18.
~dı II, 264-17.
~ur II, 264-18.
Çığla-=türk arşını ilə ölçmək.
III, 266-23.
~dı III, 266-22.
~r III, 266-23.
Çığlan-=ölçülmək.
~dı III, 191-26.
Çığlat-=uzunluğu ölçdürmək.
II, 328-16.
~tı II, 328-14.
~ur II, 328-16.
Çığrı=təkər; dəyirman, çarx, dolab kimi hər şeyin təkəri; hər növ vərdənə; dairə; fələk.
I, 417-22, 417-24.
II, 234-9, 243-9, 254-9, 297-6.
~nı II, 116-20.
kök~sı=çərxi-fələk, göy dairəsi.
I, 417-22.
Çığrıt-=tapdatmaq, tapdadaraq bərkitmək; (insanı) işdə bişirmək.
II, 319-26.
~tı II, 319-21, 319-23, 319-25.
~ur II, 319-26.
Çığru-=kövrək şeyin sərtləşməsi.
III, 255-19.
~dı III, 255-16.
~r III, 255-19.
Çıxansı=naxışlı bir Çin ipəyi. *Bax*: çınaxsı, çıxşansı.
I, 469-16.

Çıxşansı=naxışh bir Çin ipəyi. *Bax*: çınaxsı, çıxansı.
I, 469-16.
Çık=onu incidən və qorxudan adama qarşı çıxa bilməyən şəxsin söylədiyi bir qorxutma sözü.
III, 137-1.
Çik-=bağı sıxılmaq. *Bax*: çək-.
Çıj=minilmək və ya yüklənmək istənən yağırlı heyvanm qocunması. *Bax*: çijtür.
II, 38-14.
~dı II, 38-11.
~ar II, 38-14.
Çık-=çıxmaq. *Bax*: taşık.
II, 46-6.
~dı II, 46-1.
~tı I, 147-16, 239-1.
III, 146-24.
~tımız I, 353-10.
~ar I, 324-12, 416-21.
II, 46-1.
III, 23-11, 129-21, 160-16.
~ıp I, 420-3.
~sun I, 367-14.
Çık-=nəmlənmək.
III, 180-3.
~dı III, 180-1.
~ar III, 180-3.
Çıkan=bacı oğlu, qardaş oğlu, bibi oğlu, xala oğlu.
I, 400-13.
Çıkar-=çıxarmaq.
II, 117-15.
~dım II, 117-13.
~ur II, 117-15.
Çıkıl-=çıxılmaq.
II, 157-10.
~dı II, 157-9.
~ur II, 157-10.
Çıkış=mənfəət, gəlir.
I, 372-12.
Çıkış-=çıxmaqda rəqabət və yardım etmək.
II, 133-22.
~dı II, 133-20.
~ur II, 133-22.

Çıkra-=qıcırdamaq.
III, 256-4.
~dı III, 256-1.
~r III, 256-4.
Çıkra-=cırıldamaq.
III, 256-4.
~dı III, 256-2.
~r III, 256-4.
Çıkraş-=çox qıcırdamaq.
II, 217-18.
~tı II, 217-16.
~ur II, 217-18.
Çıkrat-=qıcırdatmaq.
II, 320-10.
~tı II, 320-7.
~ur II, 320-10.
Çıkrış-=çıxarmaqda rəqabət və yarış etmək; bir şeyi (meydana) çıxarmaq.
II, 217-8.
~dı II, 217-5.
~ur II, 217-8.
Çıktur-=çıxartmaq.
II, 193-24.
~dı II, 193-20.
~ur II, 193-24.
Çıktur-=islatmaq.
II, 193-24.
~dı II, 193-22.
~ur II, 193-24.
Çılan-=yaş bir şeydən islanmaq.
II, 170-5.
~dı II, 170-4.
~ur II, 170-5.
Çılan-=atın tərləməsi.
II, 170-5.
~dı II, 170-6.
~ur II, 170-5.
Çılaş-=islatmaqda, su çiləməkdə yardım etmək.
II, 137-10.
~dı II, 137-7.
~ur II, 137-10.
Çılat-=islatdırmaq, su çiləmək.

II, 302-16.
~tı II, 302-14.
~ur II, 302-16.
Çılat-=atı tərlətmək.
II, 302-16.
~tı II, 302-15.
~ur II, 302-16.
Çılda-=çıldır-çıldır etmək. *Bax*: çılra-.
III, 156-10.
~dı III, 156-8.
~r III, 156-10.
Çılra-=çıldır-çıldır etmək. *Bax*: çılda-.
III, 256-haşiyə.
~dı III, 256-haşiyə.
~r III, 256-haşiyə.
Çılrat-=səsləndirmək, çığıl-çığıl etdirmək.
II, 319-18.
~dı II, 319-15.
~ur II, 319-18.
Çımğuklan-=qeybətçi, dedi-qoduçu olmaq.
II, 271-18.
~dı II, 271-16.
~ur II, 271-18.
Çın=doğru, gerçək, səhih.
I, 350-2.
III, 142-24.
~la I, 151-1.
bütün~ kişi=əmin, doğru-dürüst adam.
I, 396-27.
Çınaxsı=naxışlı bir Çin ipəyi. *Bax*: çıxansı, çıxşansı.
I, 469-16.
Çından=səndəl ağacı.
I, 428-23.
II, 148-8.
Çmdan at=gül rəngli, qula rəngli at.
I, 428-24.
Çındutur-=caydırmaq, vaz keçirtmək. *Bax*: çantur-.
~dı II, 194-24.
Çınğar-=araşdırmaq, təhqiq etmək.
II, 194-28.
~dı II, 194-26.
~ur II, 194-27.

Çınq=zəng və ləyən kimi şeylərin verdiyi səs. *Bax*: çing.
III, 311-7.
~et-ti III, 311-9.
Çınqıl-çmqıl=bir şeyin çingil-çingil səs çıxarması.
III, 317-21.
~~et-ti III, 317-21.
Çınqra-=zəng, zmqırov çalmaq.
III, 349-9.
~dı III, 349-8.
~r III, 349-9.
Çmqrak=gur və qüsursuz səs.
III, 331-14.
Çınqrat-=zmgıldatmaq, zmqrov çalmaq.
II, 338-3.
~tı II, 338-1.
~ur II, 338-8.
Çınık-=gerçəkləşmək.
II, 143-19.
~tı II, 143-18.
~ar II, 143-19.
Çınla-=təhqiq etmək, gerçəkliyini araşdırmaq.
III, 266-27.
~dı III, 266-26.
~r III, 266-27.
Çınlat-=təhqiq etdirmək; gerçəkləşdirmək.
II, 328-19.
~tı II, 328-17.
~ur II, 328-19.
Çıp=hər incə və yumşaq budaq.
I, 335-17.
Çıpıkan=innab; bədənə çıxan qırmızılıq. *Bax*: çıpkan.
I, 439-5, 439-6, 439-haşiyə.
Çıpkan=innab, zizyphus vulgaris; bədənə çıxan qırmızılıq. *Bax*: çıpıkan.
I, 439-5, 439-5, 439-haşiyə.
Çır=paltar cırarkən çıxan səs.
I, 338-17.
Çırğuy=ox təmrəninin şişkin olan yeri.
III, 226-10.
Çırğuy=paltarda qurşağın keçəcəyi iki tərəfli körpücük; qədək.
III, 226-11.
Çıylat-=islatdırmaq. *Bax*: çılat-.

~tı II, 302-16.
Çıylat-=at tərlətdirmək. *Bax*: çılat-.
~tı II, 302-16.
Çıwı=cinlərdən bir bölük.
III, 213-10.
Çi=torpaqda yaş, nəm.
III, 199-23.
Çibək karğuy}=dəlicə doğan; qırğı; atmacaya bənzər bir quş.
Çibək karkuy} qırğı.
Çibək kırğuy} qırğı, tetra ovçusu.
Çibək kırkuy} qırğı, bildirçin ovçusu.
I, 388-19.
III, 226-13.
Çifşənq=turş, turşumuş. *Bax*: çrfşanq.
III, 333-9.
Çigil-=düyünü sıxmaq, ip düyünləmək. *Bax*: çikliş-, çiktür-.
II, 157-15.
~di II, 157-13.
~ür II, 157-14.
Çigillə-=çigillərdən saymaq, çigillərə nisbət qılmaq.
~di III, 302-1.
Çigillən-=çigil qılığma girmək.
~di II, 266-8.
Çigir-çigir=çörəkdə daş qırmtısı olanda dişin çıxardığı xırçıltı.
I, 368-22.
Çigit=pambıq çiyidi, çəkirdək.
I, 363-6.
Çignə=mala, tapan, əkinçilərin «sürgü» dedikləri alət. *Bax*: çiknə.
I, 427-23.
Çii=dəmir çivi, zireh çivilərinin ucu.
III, 132-2, 132-3.
Çijtür-=heyvanm yükdən belini çökərtməsi. *Bax*: çıj-.
II, 193-4.
~di II, 193-1.
~ür II, 193-4.
Çik=bö[illegible]n ziddi (aşıq oyunu).
I, 346-14.
[illegible]=aşıq oynunda aşığm cik durması.
[illegible] I, 346-15.
Çi[illegible]=cik-bök. *Bax*: bök.
III, 137-14.
Çi[illegible]=oğlağı çağırmaq və otarmaq üçün işlənən söz. *Bax*: çilik-çilik.

I, 346-12.
Çikik=nöqtə. *Bax*: çəkik.
II, 282-11.
Çikin=ibirişim, gülabatm, zərbafta, bafta.
1, 412-14, 412-15.
Çikin=üzüm bağlarmda bitən başaqlı bir ot.
I, 412-13.
Çikliş-=düyünün sıxılması. *Bax*: çigil-, çiktür-.
II, 218-18.
~di II, 218-17.
~ür II, 218-18.
Çiknə=əkinçilərin «sürgü» dedikləri alət. *Bax*: çignə.
III, 270-17.
Çiknə=sıx tikişlə tikmək; ipək üstündə naxış işləmək; yerə sürgü çəkmək.
III, 270-16.
~di 1, 412-15.
III, 270-14, 270-17.
~r III, 270-16.
Çikrə-=bir şeydəki yad cismi qıcırdatmaq?
III, 256-7.
~di III, 256-5.
~r III, 256-7.
Çiktən=yəhər örtüsü.
I, 4128-11.
Çiktür-=sıxışdırmaq, düyünü sıxmaq, sıxışdırmaq. *Bax*: çigil-, çikliş-.
II, 193-12.
~di II, 193-10.
~ür II, 193-12.
Çil (çıl)=çoxluq bildirən bir ədat.
III, 56-15, 56-18.
Çil=qançır, berə, yara-berə.
I, 348-13.
III, 140-7.
Çil=çirkinlik, çil (oğuzca).
III, 140-6.
Çildək=atın döşündə çıxan bir çiban. *Bax*: çılday.
I, 462-5.
Çilə=atm yaş gübrəsi.
111, 218-17.
Çilə-=islatmaq.
III, 294-14.

~di III, 294-13.
~r III, 294-14.

Çilgü at=al rəngli at.
I, 424-3.

Çilik-çilik=oğlağı çağırmaq üçün işlənən söz. *Bax*: çik-çik.
I, 389-6.

Çim=bir şeyin yaş olduğunu bildirmək üçün işlənən mübaliğə ədatı.
I, 349-1.

~yığ ət=çim çiy ət.
I, 349-2.

~öl ton=yamyaş paltar.
I, 349-2.

Çim=ayrıq otu.
I, 349-4, 349-6.

Çinq=büsbütün.
III, 311-11.

~tolu=ağzmacan dolu.
III, 311-12.

Çinq=cingilti, cingilti bildirən səs. *Bax*: çmq.

~et-cingildəmək.

~et-ti III, 311-9.

Çiniştürük=fındığa bənzər bir ağac meyvəsi, qırmızısı-ağı olur, yazda yetişir, yeyilir.
I, 500-13.

Çiniştürüksə-=canı çiniştürük istmək.

~di I, 305-25.

Çir=yağ.
I, 338-5, 338-6.

Çirinq=ləyən kimi şeylərin çıxardığı səs. *Bax*: çınq.
III, 311-7.

Çirt=səs ifadə edən bir söz.
I, 351-25.

~sudh-tı=dişlər arasından «çırt» deyə tüpürmək.
I, 351-25.

Çiş-çiş=qadın uşağı siyitmək üçün deyir; at barədə də işlənir.
I, 344-9.

Çişə-=çişəmək, çiş etmək (uşaqlarda).
III, 246-16.

~di III, 246-15.
~r III, 246-16.

Çişət-=çiş etdirmək.
II, 300-10.

~ti II, 300-9.
~ür II, 300-10.

Çit=qamışdan və ya tikandan düzəldilmiş divar, çardaq.
I, 336-22.

Çit=alaca naxışlı Çin ipəyi.
III, 129-15.

Çiwgin=yağlı, doyurucu, bəsləyici. *Bax*: kəwgin.
I, 434-13, 434-14.
~aş I, 434-13.
~ot I, 434-14.

Çiwgünlən-=bədənə yaramaq.
II, 247-15.
~di II, 247-13.
~ür II, 247-15.

Çiydən=döşəyə doldurulan və ya yapıncı, plaş düzəldilən incə keçə. *Bax*: çaydam.
III, 172-12.

Çobulmak=almanın yarısı; alma qaxı (ıtlık ləhcəsində).
I, 480-6.

Çoçuk=donuz balası, çoşqa; hər şeyin kiçiyi.
I, 282-15.

Çodhm=tunc və süzülmüş mis.
I, 407-6.
~əşiç=mis qazan.
I, 407-6.

Çoğ=əşya qoyulan heybə, boğça.
III, 135-15.

Çoğ=günəş şüaları.
III, 135-16.
~ı III, 135-16.

Çoğ=alov şöləsi.
III, 135-18.

Çoğ-=sarmaq, möhkəm bağlamaq.
~dı I, 253-17.

Çoğı=savaş.
~da I, 115-11.

Çoğı=gurultu, bağırtı. *Bax*: çağı (arğuca), çuğu.
III, 213-1.
~çamı III, 220-1, 220-2.

Çoğıla-=bağırmaq, çağırmaq. *Bax*: çağıla-.
III, 286-14.
~dı III, 286-13.

~r III, 286-14.
Çoğla-=filin bağırması. *Bax*: çarla-.
Çoğla-=bağlamaq, boğçalamaq.
III, 266-21.
~dı III, 266-19.
~r III, 266-20.
Çoğlan-=odun şölələnməsi, günəş şüalarmm yerə düşməsi.
II, 245-25.
~dı II, 245-23.
~ur II, 245-25.
Çoğlan-=toplanmaq, axışmaq, bir yerə yığılmaq.
II, 246-2.
~dı II, 245-26.
~ur II, 246-2.
Çoğlan-=bağlanmaq, heybələnmək.
~dı III, 191-25.
Çoğlat-=boğçalatmaq, sardırtmaq.
II, 328-13.
~tı II, 328-11.
~ur II, 328-12.
Çoğul-=bağlanmaq, boğçalanmaq.
II, 156-11.
~dı II, 156-10.
~ur II, 156-11.
Çok=pis, alçaq (oğuzca).
III, 136-23.
Çok-=süzülüb enmək, qonmaq. *Bax*: çak-, çuk-.
II, 45-12.
~dı II, 45-11.
~ar II, 45-12.
Çokmaklan-=çörək kimi (çörək şəklində yumru) qıvrılmaq.
II, 271-15.
~dı II, 271-13.
~ur II, 271-14.
Çokra-=bulaqda suyun, qazanda bir şeyin qaynaması.
III, 255-23, 255-26.
~dı III, 255-20, 255-24.
~r III, 255-22, 255-25.
~ma yul=fışqıran bulaq.
I, 471-22.
III, 12-13.
Çokraş-=çoxalmaq və dalğalanmaq.

II, 217-4.
~dı II, 216-27, 217-1.
~ur II, 217-4.

Çokrat-=qaynatmaq.
II, 320-2.
~tı II, 319-27.
~ur II, 320-2.

Çoktur-=saldırmaq; üstünə yerimək, cummaq.
II, 193-19.
~dı II, 193-17.
~ur II, 193-19.

Çolak=çolaq.
I, 383-1.

Çomak=əsa, çomaq.
I, 383-3.

Çomak=qeyri-müslimlər tərəfindən müsəlmanlara verilən ad; müsəlman.
I, 383-4.
II, 33-18.
~əri=müsəlman.
I, 383-5.

Çor=avdət yeri bitişik qadm, vadina.
III, 130-17.

Çor=sarmaşıq bitkisi (oğuzca).
III, 130-18.

Çowlı=tutmac süzgəci, aşsüzən (kənçəkcə).
III, 379-21.

Çögən=topu çəkmək üçün işlədilən ucu əyri bir dəyənək; çovkan.
I, 236-9, 263-20, 278-2, 400-15.

Çöjül-=gərilmək. *Bax* və *düzəlt*: çüjül-.
II, 156-9.
~di II, 156-6.
~ür II, 156-9.

Çök-=diz çökmək.
~dı II, 49-4.
~tı II, 48-27.
~ər II, 49-4.

Çök-=xıxlamaq.
~dı II, 49-4.
~tı II, 49-1.
~ər II, 49-4.

Çök-=dibə çökmək.

~dı II, 49-4.
~tı II, 49-2.
~ər II, 49-4.
Çök-çök=dəvəni xıxlatmaq üçün işlənən söz.
I, 346-11.
Çöktür-=çökdürmək, metallurgiyada mədəni əridib çökdürmək, ayırmaq.
II, 194-11.
~di II, 194-8.
~ür II, 194-11.
Çökür-=çökdürmək, xıxlatmaq.
II, 194-11.
~di II, 194-6.
~ür II, 194-11.
Çöküt=qısa.
I, 363-4.
~lük I, 482-19.
Çöm-=dalmaq, çimmək.
~di I, 399-18.
~gən=hər zaman dalan.
I, 399-19.
Çömçə=çömçə (oğuzca), kəfkir.
I, 414-19.
Çönqək=çömçə; qutu (çigilcə).
II, 286-6.
Çöp=tutmac parçası.
I, 335-20.
Çöp=şərabın tortası, hər şeyin çöküntüsü; çöp, çör-çöp.
I, 335-15.
III, 128-21.
~i III, 128-22, 128-23, 128-24, 128-25.
~ni II, 329-9.
~çəp kişilər=dəyərsiz adamlar.
I, 335-16.
Çöpik=meyvə yeyildikdən sonra qalan puça. *Bax*: şöpik.
I, 390-5.
Çörək=çörək.
I, 389-5.
Çörəklə-=çörək yapmaq.
III, 298-25.
~di III, 298-24.
~r III, 298-25.

Çubart-=soyub çılpaq buraxmaq. *Bax*: çubartusı-.
III, 370-22.
~tı III, 370-20.
~ur III, 370-22.
Çubartusı-=çalıb soymaq, çılpaq qoymaq. *Bax*: çubart-.
~dı III, 370-22.
Çufğa=qılavuz, başbuğ (oğuzca və qıpçaqca).
I, 420-9.
~sız 1, 420-10.
Çufğa=qasidin, çaparın mindiyi at.
I, 420-7.
Çuğı=gurultu. *Bax* və *düzəlt*: çoğı.
III, 135-14.
Çuğlan=karluq böyüklərinin adlarmdan.
I, 435-1.
Çuğurdan=uçurum, yarğan.
I, 487-11.
Çuh-çuh=atı muşqurmaq və azarlamaq üçün çıxarılan səs.
III, 127-9.
Çuk-=süzülüb qonmaq (quş). *Bax*: çak-, *düzəlt*: çok-.
Çukubarı=qəlib düzəldilən çamur; tigel sobası üçün qəlib. *Bax*: hukubarı.
III, 228-4.
Çukmın=su buğunda bişirilən bir çörək növü.
I, 453-4.
Çulbuş=paltara və ələ yapışan meyvə şirəsi.
1, 448-21.
Çulık=çüllüt.
I, 383-2.
Çulman=su yığılması (kənçəkcə).
I, 439-8.
~ış=içindən çıxılmayan cəncəl iş (kənçəkcə).
I, 439-8.
Çulk=büsbütün.
I, 357-4.
~əsgürük (~əsrük)=zil-sərxoş, lül-qəmbər.
I, 357-4.
Çulkuy=bir tərəfə əyilmiş.
III, 226-21.
~ətük=topuğu çarpıq ayaqqabı.
III, 226-21.
~əlig=çolaq, əli şikəst.

III, 226-23.

Çum-=adamın suya cumması.
II, 53-9.
~dı II, 53-8.
~ar II, 53-9.

Çumalı=qarışqa.
I, 438-23.

Çumğuk=ayağı və başı qırmızı, qanadmda ağ tük olan qarğa, ala qarğa. *Bax*: çumuk (oğuzca).
I, 456-25.

Çumılı bol-=bürküdən gözü qaralmaq.
~bol-dı 1, 438-24.

Çumruş-=dalmaqda rəqabət və yardımlaşma.
II, 216-22.
~dı II, 216-19.
~ur II, 216-22.

Çumtur-=çimdirmək.
II, 194-19.
~dı II, 194-18.
~ur II, 194-19.

Çumuk=ala qarğa (oğuzca). *Bax*: çumğuk.
I, 107-14, 456-26.

Çumur-=suya daldırıb batırmaq.
II, 119-8.
~dı 11, 119-6.
~ur II, 19-7.

Çumuş-=suya dalmaqda yarışmaq.
II, 139-6.
~dı II, 139-4.
~ur II, 139-6.
~alım 1, 432-27.

Çumuşlık=hiylə, ayaqyolu, tualet.
I, 480-7.

Çun-=yaxanmaq, yuyunmaq (oğuzca və qıpçaqca). *Bax*: yun- (türkcə).
~dum 11, 305-16.

Çunq=iri doğranmış.
III, 311-6.

Çupan=kəndxudanın köməkçisi, gizir.
1, 400-12.

Çupra=kölnə paltar.
1, 417-11.

Çuram=digərlərindən uzağa atılan ox.

I, 411-4.
~okı=bu cür atılan ox.
I, 411-6.
Çur-çur=heyvanı sağarkən çıxan səs. *Bax*: çür-çür.
I, 467-13.
təwi əmgi ~~=eyni şey dəvə üçün.
I, 467-13.
Çurnı=türk həkimlərinin düzəltdikləri sürtkü dərmanı.
I, 427-22.
Çutur=bədxasiyyət.
I, 368-12.
Çuvaç=çadır.
I, 242-4.
II, 37-5, 201-17.
III, 59-23.
Çuwı=xotən törəsinə görə xaqandan iki dərəcə aşağı şəxsə verilən ünvan.
III, 213-8.
Çuwla-=pörtmək, yaxşı bişməmək.
III, 266-25.
~dı III, 266-24.
~r III, 266-25.
Çuwşa-=qaynamaq, köpüklənmək; mədəsi yanmaq, turşumaq.
III, 260-5.
~dı III, 260-1, 260-3.
~r III, 26-5.
Çuwşat-=turşutmaq.
II, 322-15.
~tı II, 322-10, 322-12.
~ur II, 322-14.
Çuz=yaldızlı, qırmızı rəngli bir Çin qumaşı.
I, 340-14.
Çü (çu)=əmrdə (müsbət və ya mənfi) təkid ədatı. *Bax*: şu, şü.
III, 199-24.
Çübək=uşaq çükü. *Bax*: çəkik.
I, 388-18.
Çübür=keçi qılı.
I, 368-10.
~çəbür=abur-cubur, malın pisi və dəyərsizi.
I, 368-10.
Çübürlən-=keçinin qıllanması. *Bax*: çüpürlən-.

II, 263-15.
~di II, 263-14.
~ür II, 263-15.

Çüj-=çəkərək uzatmaq.
II, 38-17.
~di II, 38-15.
~ər II, 38-17.

Çüjtür-=gərdirmək, çəkdirmək.
II, 193-8.
~di II, 193-5.
~ür II, 193-7.

Çüjül-=gərilmək, saqqız kimi uzadılmaq. *Bax*: çöjül-.

Çükdi=qulağın altmda qafa baltası, ənsə sümüyü deyilən yer.
I, 415-11.

Çükrəklən-=yun paltar sahibi olmaq, geymək.
II, 237-6.
~di II, 237-4.
~ür II, 237-6.

Çülük-=pozulmaq, pərişan olmaq.
II, 144-9.
~ti II, 144-8, 144-17.
~ər II, 144-9.

Çüm-=ördəyin suya dərin dalması.
II, 53-11.
~di II, 53-10.
~ər II, 53-11.

Çümərük kişi=gözü sulanan, pis görən adam.
I, 469-4.

Çümgən=çəmənlik, ayrıq otu, panicum dactylon.
I, 434-12.

Çümtür-=suya daha dərinə daldırmaq.
II, 194-22.
~di II, 194-20.
~ür II, 194-22.

Çümür-=suya dərin daldırmaq.
II, 119-10.
~di II, 119-9.
~ür II, 119-10.

Çümüş-=suya daha dərin dalmaqda yarışmaq.
II, 139-8.
~di II, 139-7.
~ür II, 139-8.

Çünük=çinar ağacı. *Bax*: **çarun** (yağmaca), **şünük**.
I, 389-7.
Çüpürlən-=keçinin qıllanması. *Bax* və *düzəlt*: **çübürlən-**.
II, 263-15.
~di II, 263-14.
~ür II, 263-15.
Çür=mənfəət.
I, 338-20.
Çür-çür=süd sağarkən qabda çıxan səs. *Bax*: **çur-çur**.
I, 338-22.
Çürkü=çiş (uşaqlar üçün).
I, 423-26.
Çürlə-=mənfəət əldə etmək.
~di I, 338-20.
Çürlən-=faydalanmaq.
II, 245-22.
~di II, 245-20.
~ür II, 245-22.
Çürlət-=aşırtmaq.
II, 328-10.
~di II, 328-8.
~ür II, 328-10.
Çüşək=ot, çayır (soğdca).
I, 389-8.
Çüvüt=boya. *Bax*: **çüwüt**.
III, 161-20, 162-3.
kızıl~=qızılı boya, zincifrə, sülügən.
III, 161-20.
al~=al boya.
III, 161-21.
kök~=göy boya, lacivərd.
III, 161-22.
yaşıl~=yaşıl boya.
III, 162-1.
sarığ~=sarı boya.
III, 162-2.
Çüwüt=boya. *Bax*: **çüvüt**.
III, 162-2.

D

Dağ ol=deyil (arğuca). *Bax*: təgül (oğuzca).
I, 392-11.
III, 154-6, 154-7.
Dağ=atlara və digər heyvanlara vurulan dağ, dağlama.
III, 154-1.
Dağ=yox, deyil (arğuca). *Bax*: dhağ (arğuca), təgül (oğuzca).
III, 154-5.
Dakı=dəxi, və, ilə (oğuzca). *Bax*: takı (digər türklərin dilində).
I, 466-2.
II, 206-17.
Danqal=saman qılçığı.
III, 331-25.
Danq=danq deyə səs vermə.
III, 311-13.
~dunq et-ti=danq-dunq deyə səs vermək. *Bax*: tanq-tunq et-.
III, 311-13.
Daş (dəş)=iştirak, yaxmlıq bildirən bir əlavə.
I, 404-23, 405-2, 405-9.
Dava=yulğun ağacmm meyvəsi.
III, 221-21.
Dava=yun süməyi.
III, 222-1.
Dədə=ata (oğuzca).
III, 209-10.
Dəvəy=dəvə (oğuzca və onlara uyanlarm dilincə). *Bax*: təwəy.
I, 105-22.
Didək=gəlin gedərkən yadlara görünməmək üçün örtülən örtü.
I, 406-7.
Didim=gəlinə gərdək gecəsi geydirilən tac.
I, 496-13.
Dik=dik.
I, 346-19.
~tur-dı I, 346-19.
Dük=bir qədər, bir neçə.

I, 346-17.
III, 318-15.
~minq=minlərlə, bir neçə min.
I, 346-17.
III, 318-15.
~ur-dı=yumruğu ilə yavaşca vurdu I, 346-16.
Dülək=ağzı qırıq saxsı və kuzə.
I, 389-9.
Dünüşgə=sülüklü çuğundur adlanan səbzə (kənçəkcə).
I, 470-19.
Dhağ=yox, deyil (arğuca). *Bax*: **dağ**.
III, 154-5.

E[7]

Edin=başqa, xaricində. *Bax*: adhm, *düzəlt*: adm.
III, 18-20.
Edh=ipək parça kimi şeylər. *Bax*: adh.
I, 146-9.
Edhgər-=yaxşı görmək; qulaq asmaq, dinləmək; düzəldilmək, təmir edilmək.
I, 266-25.
~di 1, 266-19, 266-21, 266-24.
~mədi I, 266-22.
~ür 1, 266-25.
Edhgü=iyi, yaxşı, yey.
I, 109-8, 133-22, 146-9, 149-23, 175-11, 262-22, 336-4, 387-17, 422-22, 426-1, 447-10, 495-15, 496-8.
II, 172-11.
III, 44-21, 155-13, 160-16, 204-19, 324-14, 332-14, 375-4.
~ni 1, 228-10.
~lügün I, 186-23, 212-3.
II, 52-25, 123-15, 123-17.
~lügüg 1, 416-21.
~lügni II, 139-23.
~yawlak=yaxşı-pis 1, 426-1.
Edhiz=yüksək, yüksək yer.
I, 127-16, 127-17, 181-13.
~lik 1, 207-4.
~tağ=keçid verməyən dağ.
I, 204-17.
Edhizlən-=əngəl və maneə saymaq, yüksək saymaq.
I, 314-25.

---

[7] Xaqaniyyə türkcəsində e səsi vardır. Burada bizim e ilə verdiyimiz sözlərin böyük əksəriyyəti basma və yazma nüsxədə ə/i ilə yazılmışdır, ancaq tarixi orfoepiyaya görə onlar e ilə tələffüz olunmuşdur. Məsələn, *edhgü*, yəni eyi, yaxşı, iyi sözünü götürək. Bunun ə ilə tələffüzü mümkün deyil. *Edhgü* sözünün sonrakı variantı olan yey sözü də bunu göstərir. *Eşmək*, *eşəkleşgək* sözləri də belədir. Biz *keçmək*, *keçürmək* tipli fellərdə hər iki varinatı verdik. Bu məsələdə bir az da çağdaş tələffüzü nəzərə aldıq. Bilgi üçün.

~di I, 314-23.
~ür I, 314-24.

Edhlə-=əhd etmək; əhəmiyyət vermək; ağlına gətirmək; təsir etmək; məhsul halına salmaq.
I, 309-28.
~di I, 309-27.
~r I, 309-28.
~sə III, 155-13.
~mədhip I, 150-28.

Edhləl-=keyfiyyəti artırılmaq, yaxşılaşdırılmaq, islah olunmaq; araşdırılmaq.
I, 316-25.
~di I, 316-27.
~ür I, 316-25.

Edhlən-=bir dilək tutmaq, istifadə etmək.
I, 285-8.
~di I, 285-5.
~ür I, 285-8.

Edhlən-=evlənmək. *Bax* və *düzəlt*: əwlən-.
~ip III, 80-2, 80-haşiyə.

Edhləş-=hörmət əlaməti olaraq bir-birini əzizləmək.
I, 276-3.
~di I, 276-1.
~ür I, 276-2.

Edhlət-=yaxşılaşdırmaq, islah etdirmək.
I, 294-19.
~ti I, 294-17.
~ür I, 294-19.

Edhlig=faydalanılan, faydalı.
I, 166-15.

Edhnət-=dəyişmək, başqa bir hala keçmək.
I, 295-21.
~ti I, 295-19.
~ür I, 295-21.

Ekindi=o biri, digəri. *Bax*: ikindi.
~din III, 114-1.
~gə III, 71-1.
~ni III, 71-15.

El=el, vilayət.
I, 122-1.
II, 39-9, 51-28, 240-14.
III, 26-16, 131-16, 210-2.

~din II, 46-3.
III, 129-20.
~in 1, 261-9.
II, 38-5.
III, 220-18.
~ni 11, 55-15.
El=at barədə işlənən bir isim.
I, 122-4.
~başı=ata baxan mehtər, seyiz; vilayətin başçısı.
I, 122-5.
El=açıqlıq, boşluq.
I, 122-2.
~i I, 122-2.
El=pis, dəyərsiz.
I, 122-10.
~kuş=qartala bənzər, alacalı bir quş.
I, 122-10.
El=iki bəy arasında barışıq.
I, 122-7.
~bol-=sülh olmaq, barışıq olmaq.
~bol-dı I, 122-7.
En=çuxur, eniş.
I, 122-16.
III, 12-6.
~yer=çuxur yer.
I, 122-16.
~yox=eniş-yoxuş.
I, 122-16.
En=en, bir şeyin eni.
I, 122-17.
~i I, 122-17.
Enə-=enləmək, qulağına əlamət vurmaq.
III, 239-3.
~di 111, 239-1.
~r III, 239-2.
Enüç=gözə enən pərdə.
I, 126-1.
Enüçlə-=gözə enən pərdəyə dərman qoymaq.
I, 320-3.
~di 1, 320-1.
~r 1, 320-3.
Enüçlən-=gözə pərdə enmək.

I, 314-3.
~di 1, 314-1.
~ür 1, 314-3.
Ep=mübaliğə və təkid ədatı.
I, 109-7, 109-8.
Er=deşik açmaq üçün işlənən alət, burğu, burğac.
I, 118-17.
Er=yer. *Bax*: yer.
I, 118-18.
Er=evin güneyə baxan günəşli tərəfi. *Bax*: ir.
I, 452-16.
Er-=irkilmək, yalnızlıq duymaq, çimçəşmək; divar yarmaq.
I, 223-2.
~di I, 223-25, 224-2.
~ər 1, 224-2.
Eriklik=heyvanın höyürə gəlməsi, qızması.
I, 207-20.
Eril-=deşik açmaq; gedilmək; əskilmək, nazilmək (ay).
I, 298-15.
~di 1, 298-14, 298-16, 298-17.
~ür 1, 298-15.
Erin=dodaq. *Bax*: irin.
I, 144-8.
~i I, 138-20.
Erinç=yaxşı, naz-nemət içində yaşamaq. Bax: erinj.
I, 189-18.
III, 384-9.
Erinçü=günah. *Bax*: arınçu.
I, 190-haşiyə.
Erinj=nemət, bolluq. *Bax*: erinç.
I, 189-18.
III, 384-10.
Erkək/ərkək=hər heyvanm erkəyi.
I, 172-14.
II, 132-6.
III, 13-6, 174-25.
~takağu=xoruz.
I, 172-14.
Erkən=erkən.
I, 332-20.
~in 1, 389-22.
Erlə=yurdluq, yurd tutulan yer. *Bax*: irlə.

III, 235-22.

Ertə=ertə.
I, 183-9.

Ertələ-=erkən başlamaq. *Bax*: ırtala-.
I, 332-23.
~di I, 332-20.
~r I, 332-23.

Esil-=uzanmaq, uzadılmaq. *Bax*: asıl-, əsil-.
I, 243-16 və haşiyə.
~di I, 243-14 və haşiyə.
~ür I, 243-16 və haşiyə.

Eş=eş, arkadaş, dost, yar-yoldaş.
I, 120-19, 447-9.
~in I, 121-1.
~lig I, 120-19.

Eş-=eşmək; daşmaq; yorğa qaçmaq (at haqqında).
I, 219-6.
~di I, 219-1, 219-4, 219-5.
~ər I, 219-6.

Eşək=eşşək. *Bax*: eşgək, eşyək.
~kə III, 246-21.

Eşgək=eşşək. *Bax*: eşyək, eşək.
I, 172-9, 174-19.

Eşgəklən-=eşşək sahibi olmaq.
I, 332-6.
~di I, 332-4.
~ür I, 332-6.

Eşik=eşik, astana.
I, 207-21.
~lik I, 207-21.
~lik yığaç I, 207-21.

Eşil-=eşilmək; uzanmaq; axmaq (qum barədə).
I, 243-24.
~di I, 243-23.
~ür I, 243-24.
~gən I, 212-9, 212-11.

Eşiş-=torpaq eşməkdə kömək.
I, 234-18.
~di I, 234-16.
~ür I, 234-18.

Eşit-=eşitmək. *Bax*: işit-.
~ip I, 284-4.

~sə I, 254-14.
Eşit-=eşdirmək, araşdırmaq. *Bax*: üşət-.
I, 254-10.
~di I, 254-8.
~ür I, 254-10.
Eşittür-=eşitdirmək. *Bax*: eştür-.
~di I, 262-24.
Eştür-=eşitdirmək.
I, 262-25.
~di I, 262-22.
~ür I, 262-24.
Eştür-=eşdirmək.
I, 262-28.
~di I, 262-26.
~ür I, 262-28.
Eşkin=uzun yol.
I, 170-23, 170-24.
~toprak=eşilən, üyünən torpaq.
I, 170-23.
~çi=çapa-çapa gedən poçt atlısı.
I, 170-25.
Eştil-=eşidilmək.
I, 281-9.
~di I, 281-8.
~ür I, 281-9.
Eşük=böyüklərin məzarı üstünə sərilən ipək parça (bu parça daha sonra parçalanaraq kasıblara paylanır).
I, 140-8.
Eşük=bürgü, örtü, üsttən geyilən, bürünülən hər nəsnə.
I, 140-7.
~lüg I, 207-24.
~lük barçın I, 207-23.
Eşül-=örtülmək, örtünmək. *Bax*: aşul-.
Eşüt-=örtdürmək. *Bax*: aşur-.
Eşyək=eşşək. *Bax*: eşgək, eşək.
I, 172-9, 174-19.
III, 61-10, 287-21.
Et-=etmək (köməkçi fe`l), eləmək, eyləmək, (oğuzca) qılmaq.
I, 223-10.
! III, 137-1, 203-21.
~ti I, 223-3, 223-5, 339-1, 339-10, 345-11, 345-19, 352-13, 367-4, 367-6, 445-27, 446-4, 467-15.

II, 52-11, 52-13.
III, 136-6, 136-22, 137-9, 309-16, 310-21, 311-7, 311-9, 311-13, 311-14, 311-22, 312-1, 312-3, 317-21, 321-7.
~ər 1, 223-9.
~mədi 1, 345-10.
Etil-=düzəlmək, edilmək.
~di I, 126-14.
~gə-mət I, 433-23.
II, 217-26.
~gən 1, 212-3.
~gən-sayılğan 1, 211-15.
Etilgən=atlarda olan bir xəstəlik.
1, 212-1.
Etin-=hazırlanmaq, edinmək.
I, 148-19.
Etiş-=barışdırmaq, bərabər etmək.
~dilər I, 143-20.
Ettür-=bükdürmək. *Bax* və *düzəlt*: iytür-.
I, 296-20.
~di 1, 296-18.
~ür 1, 296-20.
Ettür-=təmir etdirmək, düzəltməyi əmr etmək.
I, 259-28.
~di I, 259-24, 259-26.
~ür 1, 259-27.
Ew-=tələsmək.
I, 220-7.
III, 179-22.
~di 1, 219-16.
III, 179-22.
~dim I, 219-22, 219-24.
~ər 1, 220-7.
III, 179-22.
~sə III, 30-7.
~məsər 11, 40-22.
Ewək=təcili, tələsən, tələskən.
I, 181-18.
II, 42-9/
~ər 1, 181-18.
~lik 1, 207-27.
Ewət=tələsmə.
III, 30-6.

Ewil-=tələsmək.
I, 298-21.
~di 1, 298-20.
~ür 1, 298-21.
~ewilgən-tewilgən.
1, 211-13, 211-14.
Ewiş-=vurnuxmaq, tələsmək.
I, 235-11.
~di 1, 235-10.
~ür 1, 235-11.
Ewsə-=tələsmək istəmək.
I, 304-2.
~di 1, 304-1.
~r 1, 304-2.
Eylə=elə, öylə (oğuzca).
I, 174-11.
III, 182-9.
Eymən-=utanmaq, çəkinmək, eymənmək.
I, 298-13.
~di 1, 298-11.
~ür 1, 298-13.

Ə

Ə-=olmaq.
~məs II, 55-14.
~məssən I, 473-19.
Əbək=əppək (uşaq dilində).
I, 136-21.
Əç-əç=atları qeyrətə gətirmək və sıxışdırmaq üçün çıxarılan səs. *Bax*: həç-həç.
II, 278-7.
Əçə=böyük bacı. *Bax*: əkə, əzə.
I, 151-20.
Əçkü=keçi. *Bax*: keçi (oğuzca).
I, 186-17.
II, 42-15, 143-14, 263-14.
Ədər-=aramaq. *Bax*: ədhər-.
~mə III, 18-22.
Ədh (adh-)=isimlərdən fe`l düzəldən sonluq.
ədh-ti (adh-tı).
II, 325-4, 325-6, 325-haşiyə.
Ədhər=yəhər.
II, 230-1, 252-14, 279-10, 315-21.
III, 269-24.
~lig=yəhərli, yəhəri olan.
I, 206-25.
~lik=üstünə yəhər qoyulan ağac.
I, 206-24.
Ədhər-=aramaq, təqib etmək, qovmaq. *Bax*: ədər-.
~gəli 1, 437-27.
~gən 1, 211-10.
Ədhərlə-=yəhərləmək.
I, 320-5.
~di 1, 320-4.
~r 1, 320-5.
Ədhir=ayırmaq, seçmək. *Bax*: adhır-, ödhür-.
I, 228-16.

~di I, 228-10.
~məs I, 228-12.
~ür I, 228-15.
Əf=ev. *Bax*: əw.
~gə III, 203-8, 203-9, 246-1, 279-8.
~kə III, 200-3.
Əg-=əymək.
I, 220-20.
~di I, 220-19.
~ər I, 220-20.
~məs I, 164-9.
Əgət=gərdək gecəsi gəlin üçün göndərilən xidmətçi qadm.
I, 124-22.
~lig=cariyə, kəniz sahibi olan gəlin.
I, 206-7.
~lik karabaş=gərdək gecəsi gəlinlə birlikdə gönərilən xidmətçi qadın; sağdıc.
I, 206-5.
Əgətlə-=cariyə, kəniz göndərmək.
I, 319-19.
~di I, 319-17.
~r I, 319-19.
Əgətlən-=cariyə, kəniz sahibi olmaq.
I, 313-22.
~di I, 313-19.
~ür I, 313-21.
Əgil-=əyilmək.
I, 244-14.
~di I, 244-13.
~ür I, 244-14.
~məs I, 244-16.
~gən I, 212-13.
Əgin=əyin, kürək.
I, 145-4.
~də I, 171-14.
Əgin=eni bir qarış yarım, uzunu dörd arşm olan bez.
I, 145-6.
Əgir=qarın ağrısı dərmanı, acorus calamus.
I, 126-23, 126-24.
Əgir-=sövq etmək, döndərmək; əyirmək; çevirmək; mühasirə etmək.
I, 229-14.
~di I, 229-9, 229-10, 229-11, 229-13.

~ər 1, 229-14.
~əlıın II, 41-23, 160-10.
~gən 1, 211-23.
Əgirsə-=əgir dərmanı istəmək.
I, 322-15.
~di 1, 322-9.
~r 1, 322-14.
Əgirsə-=ip əyirmək istəmək.
I, 322-15.
~di 1, 322-11.
~r 1, 322-14.
Əgirsə-=mühasirə etmək.
I, 322-15.
~di 1, 322-13.
~r 1, 322-14.
Əgirt-=mühasirəyə aldırmaq.
III, 369-22.
~ti III, 369-21.
~ür III, 369-22.
Əgirt-=əyirt/dir/mək.
III, 369-22.
~ti III, 369-19.
~ür III, 369-22.
Əgiş=mədən əriyəndə çıxan zibil.
I, 181-16.
Əgiş-=çovkan əyməkdə yarışmaq və yardımlaşmaq.
I, 236-11.
~di 1, 236-9.
~ür 1, 236-11.
Əgit=nəzər dəyməməsi üçün uşaqlarm üzünə sürtülən bir dərman. Bu dərman zəfərana bəzi şeylər qatılaraq hazırlanır.
I, 124-8.
Əgləş-=bir-birinə uyub durmaq; bir şeyi ayaqla tapdamaqda yardımlaşmaq. *Bax*: ikləş-.
I, 277-21.
~di 1, 277-17.
~dilər 1, 277-17.
~ür 1, 277-21.
Əgmə=evin kəməri.
I, 187-19.
Əgri=əyri.
I, 185-11.

~sin I, 185-13.
Əgrik=əyirtdirilən ip.
I, 167-23.
Əgril-=mühasirə edilmək.
I, 283-8.
~di I, 283-7.
~ür I, 283-8.
Əgril-=ipin əyirilməsi.
I, 283-8.
~di I, 283-9.
~ür I, 283-8.
Əgrim=girdab, suyun toplanıb dönərək axdığı yer.
I, 169-17.
Əgrimlən-=suyun göllərdə qaynayıb toplanması.
I, 311-19.
~di I, 311-17.
~ür I, 311-19.
Əgrin-=özü üçün əyirmək, özünü əyirirmiş kimi göstərmək.
I, 286-6.
~di I, 286-4.
~ür I, 286-6.
Əgriş-=bir yeri mühasirəyə almaqda yardım göstərmək, yarışmaq.
I, 273-23.
~ti I, 273-19, 273-20.
~ür I, 273-23.
Əgsə-=əymək istəmək.
I, 304-8.
~dim I, 304-6.
~r mən I, 304-7.
Əgtür-=əydirmək.
I, 263-22.
~di I, 263-20.
~ür I, 263-22.
Əgürgən=dənələri olan bir bitki, karluqlar bunu yeyirlər.
I, 211-21.
Ək-=bir şey əkmək.
I, 220-15.
~di I, 220-13.
~ti I, 133-11.
~ür I, 220-15.
Əkdi=heyvan kəsilən yer, sallaqxana.
I, 183-24.

Əkdü=qılınc qını kimi şeyləri oymaq üçün işədilən ucu əyri bıçaq.
I, 183-22.
Əkə=böyük bacı; ərin və ya arvadın özündən böyük bacısı. *Bax*: əzə (oğuzca), əçə.
I, 154-10.
III, 15-19, 15-21.
Əkəç=ağıllı kiçik qız, özünü böyük kimi aparan qızcığaz.
I, 125-13.
Əkək=ortaya düşmüş, ortalığa düşmüş.
I, 145-18.
~işlər=ortaya düşmüş qadm, fahişə.
I, 145-18.
~lik=qadmm arsızlığı, üzlülüyü, həyasızlığı.
I, 207-27.
Əkəklə-=əkək qadmı söymək.
I, 325-16.
~di 1, 325-14.
~r 1, 325-16.
Əkələ-=abla demək.
I, 328-11.
~di 1, 328-10.
~r 1, 328-11.
Əkəmə=bir çalğı növü. *Bax* və *düzəlt*: ikəmə.
III, 170-20.
Əkil-=əkilmək.
I, 244-12.
~di 1, 244-10.
~ür 1, 244-12.
Əkim=bir əkimlik yer.
I, 143-6.
Əkin=əkin əkilən yer (oğuzca).
I, 145-5.
Əkin-=əkmək, özü üçün əkmək.
I, 248-9.
~di 1, 248-8.
~ür 1, 248-9.
~di tarığ=əkilən toxum.
I, 196-6.
Əkiş-=əkməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
I, 236-8.
~di 1, 236-6.
~ür 1, 236-8.

Əkit-=əkdirmək.
I, 255-8.
~ti I,255-6.
~ür I, 255-7.
Əklə-=tapdamaq, basmaq. *Bax*: ərklə-.
~di III, 380-13.
Əksü-=əskilmək, azalmaq.
I, 304-12.
~di I, 304-11.
~məs I, 340-18.
~r I, 304-12.
Əksük=əskik.
I, 167-26.
~yarmak=əskik pul.
I, 167-16.
Əkşig=turş.
I, 167-25.
Əktür-=əkdirmək.
I, 263-19.
~di I, 263-18.
~ür I, 263-19.
Əldiri=oğlaq dərisi. *Bax*: əlri.
I, 185-17.
Əldrük=üzərlik otu və toxumu, peganum harmala (Uç və barsğanca).
Bax: yüzərlik, ilruk.
III, 20-7.
Əlgə-=ələmək.
I, 308-24.
~di I, 308-23.
~r I, 308-24.
Əlgəl-=ələnmək.
I, 284-9.
~di I, 284-8.
~ür I, 284-9.
Əlgən-=özü üçün ələmək.
I, 287-23.
~di I, 287-22.
~ür I, 287-23.
Əlgəş-=ələməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
I, 275-12.
~di I, 275-10.
~ür I, 275-12.

Əlgət-=ələtmək, ələtdirmək.
I, 294-9.
~ti I, 294-8.
~ür I, 294-9.
Əlig=əl.
I, 114-15, 140-13, 191-10, 438-17.
II, 158-11, 239-23, 268-9, 288-24, 288-26, 329-5.
III, 62-1, 140-14, 145-5, 226-23.
~dən I, 286-15.
~dəki III, 274-18.
~din II, 114-4, 117-3, 235-3.
~gə II, 149-9.
III, 62-3, 187-21.
~i I, 243-25.
II, 157-24, 175-26, 240-4.
III, 53-6, 73-18.
~im II, 134-8, 316-6.
~in I, 148-27, 248-1, 278-5, 311-1, 408-2.
II, 168-3.
III, 367-22.
~inq I, 117-20.
~indəki I, 217-22.
~ni III, 267-haşiyə.
onq~=sağ əl.
I, 114-15, 140-13, 140-14.
sağ~=sağ əl (oğuzca).
I, 140-13.
sol~=sol əl.
I, 140-14.
~lig=əlli, əli olan.
I, 348-4.
şəl-şül ~lig=əli işə yatmayan.
I, 348-4.
~lik=əlcək.
I, 208-3.
Əlig/əllig=əlli (50).
I, 177-10, 199-3.
Əliklə-=ələ salmaq. *Bax*: əlük.
I, 325-21.
~di I, 325-20, 325-28.
~r I, 325-21.
Əlkin=qonaq, yolçu, səyyah (oğuzca və qıpçaqca). *Bax*: yelkin.

I, 105-9, 165-12.
II, 244-1.
III, 77-24.

Əlri=oğlaq dərisi. *Bax*: əldiri.
I, 185-17.

Əlşə-=achqdan gözü qaralmaq (çigilcə). *Bax*: ölşə-.

Əlşət-=aclıqdan gözünü qaraltmaq. *Bax*: ölşət-.
I, 293-haşiyə.

Əlük=ələ salma. *Bax*: əliklə-.
I, 181-19.

Əlwir-=sıçramaq, atılmaq. *Bax* və *düzəlt*: alwır-.
I, 266-8.
~di 1, 266-6.
~ər 1, 266-8.

Əm=qadının tənasül aləti (oğuzca və qıpçaqca).
I, 112-12.

Əm=dərman.
I, 112-11,
II, 341-21.
III, 157-5.
~səm=dərman, dava-dərman.
I, 405-24.
~çi=əczaçı.
I, 112-11.
III, 236-8.

Əm-=əmmək.
I, 221-12.
~di 1, 221-10.
~ər 1, 221-11.

Əmdi=indi. *Bax*: imdi (oğuzlarda).
I, 111-3, 142-17, 183-25, 184-6, 371-24, 382-1, 477-2.
II, 138-10, 218-2, 261-25.
III, 310-12,322-12.

Əməçlə-=nişan almaq. *Bax* və *düzəlt*: amaçla-.
I, 319-25.
~di 1, 319-23.
~r 1, 319-24.

Əmət=əvət, bəli (oğuzca). *Bax*: əvət (oğuzca), əwət (yağma, tuxsı və qıpçaqca), yəmət (digər türklərin dilində).
I, 124-5.
III, 16-16.

Əmgə-=əmək çəkmək, zəhmət çəkmək.

I, 308-26.
~di 1, 308-25.
~r 1, 308-26.
~yür 1, 368-2.
Əmgək=zəhmət, məşəqqət.
I, 171-13, 171-14, 171-22, 249-18.
II, 283-10.
III, 322-13.
~in II, 232-22.
~tin II, 147-9, 154-17, 236-25.
~sizin 1, 416-20.
Əmgəklən-=zəhmətli saymaq.
I, 331-3.
~di 1, 331-1.
~ür 1, 331-3.
Əmgən-=zəhmət çəkmək.
I, 288-2.
~di I, 287-24, 287-25, 287-27.
~ür 1, 288-2.
Əmgəş-=bir-biri üzündən zəhmət çəkmək.
1, 275-15.
~ti 1, 275-13.
~ür 1, 275-15.
Əmgət-=yordurmaq, zəhmət çəkdirmək.
I, 294-11.
~ti 1, 294-10.
~ür 1, 294-11.
Əmik=məmə.
I, 140-19.
II, 84-21.
~lig işlər=əmzikli qadın.
I, 208-4.
təwi~i=dəvə məməsi.
I, 467-13.
~dəş=süd qardaşı.
I, 405-5.
Əmiklə-=məməsinə vurmaq.
I, 326-13.
~di 1, 326-11.
~r 1, 326-13.
Əmik=ilıq, soyuduqdan sonra isinib istiliyi artmayan.

I, 140-20, 140-21.
~gün=ilıq gün.
I, 140-20.
Əmir=qırov, şeh, sis (oğuzca). *Bax*: imir (oğuzca), inqir.
I, 127-6.
Əmirçgə=ximirçək, qığırdaq.
III, 380-2.
Əmit-=əyilmək, meyl etmək.
I, 256-4.
~ti I, 256-1, 256-3, 256-12.
II, 303-17, 313-14.
~ür I, 256-4.
Əmlə-=dərmanlamaq, sağaltmaq (samla- ilə birlikdə işlənir).
I, 310-25.
~di III, 77-23, 268-5, 268-7.
~dim I, 310-23.
~r mən I, 310-25.
~yü III, 266-3.
~gil I, 282-1.
Əmləl-=dərmanlanmaq.
I, 317-15.
~di I, 317-14.
~ür I, 317-15.
Əmlən-=özünə dərman etmək.
I, 290-22.
~di I, 290-21.
~ür I, 290-22.
Əmləş-=dərman etmək.
I, 277-26.
~dilər I, 277-24.
~ürlər I, 277-26.
Əmlət-=dərmanlatmaq.
I, 256-4.
~ti I, 256-1, 256-3, 256-12.
~tim I, 256-4.
~ür I, 256-4.
Əmri-=qaşımaq.
I, 302-12.
~di I, 302-11.
~r I, 302-12.
Əmriş-=qoturluqdan və s. qaşınmaq.

I, 274-2.
~ti 1, 274-1.
~ür 1, 274-2.

Əmrit-=qaşınma və gicişmə üzündən qıdıqlanmaq.
I, 292-13.
~ti I, 292-9, 292-10.
~ür 1, 292-13.

Əmrül-=qaynayan qazanın dinməsi, sakitləşməsi. *Bax* və *düzəlt*: amrul-
I, 283-17.
~di 1, 283-12, 283-15.
~ür 1, 283-17.

Əmsə-=əmmək istəmək.
I, 304-25.
~di 1, 304-23.
~r 1, 304-24.

Əmşən (amşan)=quzu dərisi, kürk tikilən dəri.
I, 170-26.

Əmür-=əmizdirmək. *Bax*: əmüz-
~di III, 244-haşiyə.

Əmüz-=əmizdirmək. *Bax*: əmür-.
I, 230-13.
~di 1, 230-11.
~ür 1, 230-13.

Əndək=səth, bir nəsnənin üst yanı; dam (oğuzca).
I, 168-2.

Əndik=çaşqın, şaşqm.
I, 168-7, 168-8, 168-16.
~ər=gic adam.
I, 168-7.

Ənq-=çaşmaq.
I, 225-15.
~di 1, 225-14.
~ər 1, 225-15.

Ənqək=ağzm iki yanında azı dişlərin çıxdığı yer; ovurd.
I, 191-23.

Ənqək=qadmların baş örtülərini bağladıqları ip.
I, 192-1.

Ənqit-=çaşdırmaq. *Bax*: anqıt-.
~ti II, 271-4.

Ənqlik=ənlik, ənlik-kirşan.
I, 176-6.

Ənqməgü=imtahan.
~dhə 1, 285-23.
Ənqrəş-=canı sıxılmaq; inləmək; mızmızlanmaq (uşaq haqda).
1, 312-5.
~ti 1, 312-3.
~ür 1, 312-4.
111, 41-2.
Ənqtür-=işində heyrətə salmaq.
I, 312-13.
~di 1, 312-11.
~ür 1, 312-13.
Ənük=ənik, it, aslan, qurd kimi heyvanlarm balası.
I, 140-22.
~lüg=balası olan.
I, 208-9.
kiritlik~i=kilidin dişləri.
I, 140-23.
Ənüklə-=ənikləmək.
I, 326-16.
~di 1, 326-15, 326-16.
III, 83-6.
~r 1, 326-16.
Əpmək=əppək, çörək (yağma, tuxsı, oğuz və qıpçaq ləhcələrində).
I, 164-21.
Ər=ər, adam, kişi.
I, 70-27, 71-5, 71-6, 73-16, 73-17, 107-17, 109-18, 110-11, 110-14, 112-7, 112-20, 122-11, 125-1, 126-24, 133-6, 134-17, 135-3, 136-5, 138-16, 142-28, 144-20, 147-21, 161-25, 167-12, 168-7, 170-13, 176-24, 177 -4, 181-18, 183-6, 186-3, 186-9, 186-10, 202-21, 203-1, 203-2, 203-4, 203-6, 203-8, 203-25, 204-2, 204-4, 204-5, 204-6, 207-1, 208-27, 209-10, 209-12, 210-11, 210-13, 210-15, 210-17, 210-21, 210 -23, 211-6, 211-8, 211-13, 211-16, 211-18, 211-25, 212-7, 213-24, 214-3, 214-17, 217-7, 221-3, 238-18, 245-22, 245-23, 246-23, 258-3, 261-1, 262-4, 264-8, 272 -7, 276-8, 279-27, 285-18, 289-12, 290-14, 304-3, 304-18, 305-14, 305-20, 305 -21, 305-24, 306-5, 310-21, 311-14, 311-21, 312-1, 313-20, 315-3, 315-5, 316-6, 318-21, 319-4, 319-18, 319-20, 320-10, 322-9, 322-20, 326-11, 330-11, 330-14, 330-25, 331-1, 331-8, 331-27, 332-4, 338-9, 339-21, 345-8, 345-13, 345-27, 346 -1, 352-10, 364-16, 382-13, 383-26, 390-4, 395-9, 399-18, 399-19, 399-25, 399-26, 421-4, 422-7, 439-17, 448-10, 451-

-23, 452-23, 454-1, 455-5, 457-3, 459-13, 463-21, 464-24, 465-16, 467-1, 469-24, 471-11, 474 -6, 474-8, 474-12, 474-14, 474 -15, 474-22, 474-23, 475-1, 475-15, 475-19, 475-23, 476-4, 476-6, 476-9, 476 -11, 476-12, 476-18, 476- 21, 477-15, 477-17, 477-20, 477-21, 478-5, 478-8, 478-25, 479-2, 481-16, 483 -15, 484-17, 484-20, 484-21, 484-24, 485 -2, 485-13, 486-14, 488-1, 488-6, 488-8, 488-10, 488-17, 488-22, 488 -24, 488-26, 489-13, 490-13, 490-15, 490-18, 490-21, 491-1, 491-3, 491-6, 491-20, 492-7, 492-17, 492-22, 492 -24, 492-26, 493-9, 493-15, 494-1, 494-20, 495-1, 495-5, 495-8, 495-13, 495-15, 495-26, 496-8, 496-12, 496-13, 496-18, 496-19.

II, 33-15, 33-20, 34-6, 34-10, 34-19, 34-24, 36-12, 37-11, 39 -1, 39-13, 39-17, 41-6, 41-15, 42-12, 48-8, 50-1, 50-7, 50-14, 52-8, 52-15, 54-8, 54-16, 56-8, 56-12, 56-14, 60-25, 63-22, 71-9, 72-22, 72-23, 73-20, 74-20, 77-22, 111-12, 115-15, 116-17, 117-19, 118-16, 118-25, 119-1, 119-3, 120-19, 136-1, 142-19, 142-23, 144-8, 145-6, 145-11, 145-19, 146-7, 147 -4, 147-6, 147-22, 148-17, 149-1, 151-5, 151-14, 153-14, 155 -9, 155-10, 156-10, 157-24, 158-4, 158-8, 158-23, 159-1, 159-6, 159-16, 161-11, 162-20, 162-24, 163-6, 165-11, 165-13, 165-19, 166-12, 166-15, 166-20, 166-23, 167-4, 167 -7, 167-16, 167-22, 168-12, 169-12, 169-19, 170-1, 170-10, 170-15, 170-22, 170-27, 171-10, 171-14, 171-19, 171-20, 172-1, 173-4, 173-7, 174-8, 174-12, 175-26, 176-1, 180-21, 180-22, 181-3, 182-17, 185-17, 188-23, 191-6, 191-9, 192-14, 192-17, 198-7, 199-6, 205-1, 206-19, 206-21, 207-1, 207-10, 209-10, 209-17, 211-8, 221-23, 231-18, 231-22, 232-1, 232-11, 235-9, 236-6, 236-25, 240-4, 240-16, 240-24, 242-13, 242-21, 242-24, 242-27, 243-1, 243-20, 243-23, 246 -9, 246-13, 247-1, 247-7, 247-9, 247-14, 248-21, 249-4, 249-16, 249-19, 250-9, 250-17, 250-20, 251-27, 252-16, 253-7, 253-9, 253-19, 254-7, 258-13, 261-14, 262-25, 263-19, 264-8, 264-13, 264-19, 264-25, 265-1, 265-10, 265-18, 266-2, 267-7, 267-11, 268-4, 268-18, 270-7, 270-23, 271-19, 272-1, 272-4, 272-7, 272-14, 273-1, 273-15, 273-21, 274-1, 274-16, 277-22, 279-7, 279-10, 284-6, 285-19, 286-4, 289-18, 290-1, 290-9, 290-20, 291-9, 291-22, 295-12, 295-14, 297-16, 298-1, 300-11, 304-24, 307-19, 313-3, 314-4, 314-13, 317-1, 317 -14, 319-25, 320-3, 322-10, 331-9, 335-1, 340-4, 343-12.

III, 18-5, 24-15, 27-12, 29-13, 37-21, 38-8, 42-17, 43-13, 43 -18, 46-7, 49-27, 50-4, 50-6, 50-13, 50-22, 51-17, 51-21, 52-

23, 52-25, 53-1, 53-6, 53-26, 58-13, 59-15, 59-17, 61-13, 62-14, 62-16, 62-18, 63-16, 78-4, 106-11, 110-1, 115-16, 117-3, 119-1, 119-10, 119-17, 120-2, 120-4, 122-24, 124-6, 128-5, 129-4, 135-26, 136-2, 136-23, 137-4, 137-20, 164-6, 166-16, 174-10, 177-7, 177-18, 178-9, 178-13, 179-1, 179-22, 180-II, 181-4, 183-13, 184-19, 184-25, 188-6, 189-13, 189-18, 190-5, 190-19, 192-2, 192-8, 192-18, 193-4, 193-21, 194-4, 194-9, 194-16, 194-21, 195-13, 196-22, 196-24, 199-11, 206-17, 211-11, 213-20, 213-21, 221-14, 237-15, 237-17, 237-19, 242-13, 243-21, 247-5, 250-13, 254-6, 254-8, 254-11, 254-19, 262-6, 265-11, 272-23, 272-25, 280-23, 282-9, 282-10, 282-12, 283-24, 315-24, 317-25, 319-5, 323-6, 327-10, 331-3, 332-5, 332-11, 334-7, 335-26, 342-8, 343-4, 343-12, 343-15, 343-18, 347-7, 348-17, 349-18, 349-25, 351-12, 351-15, 362-6, 365-17, 367-19, 377-5, 377-25, 380-1.

~dən I, 163-2.

~din II, 320-27.
III, 185-5.

~gə I, 167-1.
II, 234-23.
III, 47-4, 313-16.

~i I, 383-5, 455-11.
II, 144-16.
III, 332-21.

~ig I, 195-2, 246-13, 387-19, 422-22, 489-8.
II, 40-2, 73-11, 164-5, 200-12, 200-19, 202-1.
III, 181-6, 263-12, 265-7, 285-22, 290-6, 370-20, 371-1, 378-19, 381-11.

~in I, 245-20, 326-1, 427-8.
II, 271-3.

-inq III, 267-16.

~ni I, 139-15, 312-11.
II, 42-10, 338-10.
III, 247-21.

~ninq I, 217-9.

~sig III, 136-4.

~lik I, 167-8.

Ərən=ər sözünün qaydadanxaric cəm şəkli.
I, 144-1, 142-5, 150-9, 204-17, 232-25, 236-12, 237-19, 253-19, 268-17, 352-25, 365-12, 385-8, 491-6.
II, 45-15, 118-2, 131-6, 226-9.
III, 128-18, 155-12, 217-14, 328-1, 341-13, 352-13.

~i 1, 282-2, 417-19.
~ni 1, 374-1.
~sizin 1, 368-2.
kurç~=dayanıqlı igid adam. *Bax*: kurç kişi.
I, 352-25.
Ər-=olmaq; var olmaq.
I, 217-18.
~di I, 74-5, 74-9, 153-12, 217-17, 424-15, 489-20.
II, 74-14, 75-3, 75-4, 75-10, 110-16, 179-16, 179-20, 183-5, 183-7, 183-12, 183-14, 183-16, 255-14, 255-15, 255-19, 255 -21, 255-25, 292-14, 292-18, 310-2, 310-4, 340-9, 340-13, 340-15, 340-16.
~dim 1, 171-4, 257-5, 398-6.
III, 208-20.
~dinq 1, 142-16, 415-20.
III, 208-5.
~ür 1, 217-18.
III, 332-20.
~sə I, 142-18, 368-2, 447-9, 447-10.
III, 40-16, 45-13, 165-12, 293-15.
~kən=ikən mənasında ədat.
I, 170-2.
II, 249-8, 295-12, 319-11.
~məs 1, 181-5, 378-7, 497-17.
II, 83-10, 83-12, 83-17.
III, 165-12, 281-22.
Ərdəm=ərdəm, tərbiyə, fəzilət, hünər. *Bax*: ərdhəm.
I, 124-14, 153-13, 166-3, 166-5, 169-7, 169-8, 285-22.
II, 37-21, 127-27, 244-16, 244-20, 327-6.
III, 43-2, 139-24, 145-24, 272-3, 378-18.
~sizdən II, 233-16.
~siz III, 202-2.
~sizin 1, 285-23.
Ərdini=iri inci, mirvari. *Bax*: ərttini.
I, 199-20.
Ərdhəm=ərdəm. *Bax*: ərdəm.
II, 37-21.
~ini 1, 422-23.
Ərədh-=ərləşmək, kişi olmaq, sünnət etmək; axtalamaq. *Bax*: ərət-, arıt-.

I, 252-7.
~ti 1, 252-5.
~ür 1, 252-7.
Ərən tüz=Tərəzi bürcü, Müştəri ulduzu.
I, 143-25.
III, 41-17.
Ərət-=xayanı çıxarmaq, axtalamaq; uşağı sünnət etmək, kişilər cərgəsinə qoşmaq. *Bax*: ərədh-, arıt-.
~ti 1, 252-5.
Ərgür-=əritmək.
I, 266-27.
~di 1, 266-26.
II, 209-17.
~ür 1, 266-27.
Ərgür-=çatmaq, vaxtında yetişmək.
I, 267-4.
~di 1, 267-1.
~ür 1, 267-4.
Əri-=ərimək. *Bax*: ərü-.
~r III, 319-5.
Ərik=yağ kimi əriyən hər şey.
I, 138-5.
Ərik=yüyrək.
I, 138-14, 138-20, 159-10, 159-11.
~yılkı=yorğa heyvan.
I, 138-14.
~at=yüyrək at.
I, 138-15.
~ər=bacarıqlı, ürəkli adam.
I, 138-16.
Ərin-=ərinmək, üşənmək.
I, 247-10.
~di 1, 247-9.
~ür 1, 247-10.
Ərinç=ola ki, bəlkə.
I, 189-15.
III, 63-22, 231-13, 276-10, 384-7.
Ərüt-=əritmək.
I, 252-9.
~ti 1, 252-8.
~ür 1, 252-9.
Ərk=səltənət, sözü və əmri keçərlilik, qüdrət, iqtidar, güc.

I, 116-18.

Ərkəç=erkəc, təkə.

I, 159-16, 159-17.

Ərkəklən/erkəklən-=dalğalanmaq; kişi olmaq; ürpərmək. *Bax*: irkəklən-.

I, 332-12.

~di 1, 332-7, 332-9, 332-11.

~ür 1, 332-12.

Ərki=şübhə və sorğu bildirən bir söz.

I, 187-3.

Ərklə-=tapdamaq, basmaq. *Bax*: əklə-.

III, 380-15.

~di III, 380-13.

~r III, 380-14.

Ərküz suw=qarqara.

I, 160-1.

~ı I, 160-7.

Ərlən-=ər sahibi olmaq.

I, 289-13.

~di 1, 289-11.

~ür 1, 289-13.

Ərləş-=ər olmaqda yarışmaq.

I, 276-8.

~di 1, 276-7.

~ür 1, 276-8.

Ərməgü=tənbəl, əringən.

I, 194-13.

~gə I, 194-14.

Ərməgür-=tənbəlləşmək.

III, 304-15.

~di III, 304-15.

~ür III, 304-15.

Ərnək=barmaq. *Bax*: ərnqək.

I, 167-9.

Ərnqək=barmaq. *Bax*: ərnək.

I, 167-9.

III, 137-7, 380-21.

~ləri 1, 282-20.

Ərnqən=ərgən, subay.

I, 177-9.

~gə I, 177-10.

Ərnqəyü=altı barmaqlı adam.

I, 192-16.
Ərnqəyü=çox qısa boylu, cırtdan, liliput.
I, 192-17.
Ərrə=eşşək cütləşəndə söylənən söz.
I, 113-4, 113-6.
Ərsək=ortaya düşmüş azğm qadın, fahişə.
I, 166-27.
II, 74-21.
~işlər I, 166-27.
Ərsəklən-=azğm qadmın kişi istəməsi.
I, 331-13.
~di 1, 331-11.
~ür 1, 331-13.
Ərsin-=kişiləşmək.
I, 286-11.
~di 1, 286-10.
~ür 1, 286-11.
Ərt-=keçmək.
III, 367-21.
~ti III, 367-18, 367-19.
~ər 111, 367-21.
Ərtik=işlək yol.
I, 166-17.
Ərtiş-=ötüb keçməkdə yarışmaq.
I, 269-19.
~ti 1, 269-16.
~ür 1, 269-19.
Ərttini özük=bədəni inci kimi qadın.
I, 197-21.
Ərtür-=vaz keçmək, bağışlamaq, keçirmək.
I, 261-23.
~di 1, 261-19, 261-21.
~ür 1, 261-23.
Ərü-=ərimək. *Bax*: əri-.
III, 236-15.
~di 11, 209-16.
III, 236-14.
~r 111, 236-15.
Ərük=dəri aşılanan nəsnə.
I, 138-12.
Ərük=ərik, şaftalı, qaysı kimi meyvələrin ümumi adı.

I, 137-20.
II, 278-13.
~lük=əriklik, ərik bağı.
I, 207-19.
tülüg~=şaftalı.
I, 137-22.
sarığ~=qaysı, zərdalı.
I, 137-23.
kara~=ərik.
I, 137-24.
Ərüklə-=aşılamaq.
I, 324-26.
~di 1, 324-25.
~r 1, 324-26.
Ərüklən-=əriklənmək, meyvə vermək.
1, 316-5.
~di 1, 316-4.
III, 303-20.
~ür 1, 316-5.
Ərüksə-=canı ərik istəmək.
I, 322-24.
~di 1, 322-22.
~r 1, 322-23.
Ərüş-=ərimək. *Bax*: aruş-.
I, 232-14.
~di 1, 232-13.
~ür 1, 232-14.
Ərüt-=əritmək.
I, 252-9.
~ti 1, 252-8.
~ür 1, 252-9.
Əs=fənalıq, pislik, ayıb şey.
~sin 1, 253-19.
Əs=yırtıcı heyvanların ovu, payı.
I, 110-18.
III, 46-20.
~kə II, 45-16.
Əs-=əsmək; sovurmaq, uzatmaq.
~di 1, 218-14, 218-15.
Əsbəri=küldə bişirilən bir çörək.
I, 197-24.
Əsən=sağ-salim, salamat.

I, 144-13.
~də I, 144-15.
Əsənlə-=salamlamaq.
I, 292-15.
~di I, 292-14.
~r I, 292-15.
Əsgürük=sərxoş. *Bax*: əsrük.
I, 357-4.
Əsil-=əskilmək.
I, 298-19.
~di I, 298-18.
~ür I, 298-19.
Əsin=əsinti, külək.
I, 295-25.
II, 229-1.
III, 149-13.
Əsin-=bir şeyi çəkmək, gərmək, uzatmaq. *Bax*: asm-.
Əsirgə-=acımaq, təəssüf etmək.
I, 325-10.
~di I, 325-8.
~r I, 325-10.
Əsirgən-=acımaq.
I, 313-15.
~di I, 313-13.
~ür I, 313-15.
Əsiş-=ipi çəkmək, dartmaq və bunda yarışmaq, rəqabət etmək.
I, 234-13.
~di I, 234-11.
~ür I, 234-13.
Əsit-=uzatmaq.
I, 234-13.
~ti I, 234-11.
~ür I, 234-13.
Əsiz=yazıq, heyf. *Bax*: əssiz.
III, 51-19.
Əsiz=pis, fəna, arsız. *Bax*: ısız, ıssız, isiz.
~ligig III, 160-15.
~ligin III, 370-10.
Əski=əski, qədim; köhnə.
I, 187-7.
Əskir-=əskimək, köhnəlmək.

I, 267-7.
~di I, 267-5.
~ür I, 267-7.
Əskü=ələk, xəlbir.
I, 187-6.
Əslin-=bir şeyi bir şeyə taxmaq. *Bax* və *düzəlt*: aslm-.
I, 290-9.
~di I, 290-8.
~ür I, 290-9.
Əsnə-=əsnəmək.
I, 311-15.
~di I, 311-14.
~r I, 311-15.
~yü II, 229-1.
III, 149-13.
Əsnət-=əsdirmək; əsnətmək.
I, 295-28.
~ti I, 295-25, 295-27.
~ür I, 295-28.
Əsri=qaplan; qaplan rəngi. *Bax*: asrı.
~yışığ=alaca, iki rəngli ip.
I, 185-13.
Əsrilə-=naxışlamaq, süsləmək. *Bax*: əsri.
I, 332-25.
~di I, 332-23.
~r I, 332-25.
Əsrük=sərxoş.
I, 133-3.
II, 284-9.
III, 256-21.
~lər II, 221-7.
Əssiz=yazıq, heyf, vay. *Bax*: əsiz.
I, 198-7.
II, 199-18.
Əstür-=uzatdırmaq, çəkdirmək; gərdirmək; ələtdirmək.
I, 262-12.
~di I, 262-9, 262-10.
~ür I, 262-12.
Əsürt-=sərxoş etmək.
III, 369-15.
~ti III, 369-14.
~ür III, 369-15.

Əşiç=qazan, tava. *Bax*: aşaç, aşıç.
I, I, 125-8, 219-5, 264-4, 238-12, 330-4, 364-9, 407-6, 409-11, 488-20, 491-9.
II, 41-haşiyə, 41-4, 41-9, 109-6, 113-26, 191-17, 211-1, 252-7, 319-27, 337-17.
~tə 1, 338-24.
~gə III, 234-3.
~ni II, 296-12, 338-8.
III, 144-28, 185-23, 199-9, 255-20, 354-20.
~bukaç=qazan-tava, qab-qacaq, tas-ləyən.
1, 369-4, 409-11.
Əşiçlən-=qazan sahibi olmaq.
I, 313-25.
~di 1, 313-23.
~ür 1, 313-24.
Əşkürti=naxışlı Çin ipəyi.
I, 200-24.
Əşü-=örtmək; hörmək.
III, 237-11.
~di 1, 65-14.
III, 237-9.
~r 111, 237-11.
Ət=ət.
I, 109-20, 110-10, 111-4, 220-25, 224-15, 228-13, 234-9, 262-6, 264-4, 305-12, 349-2, 396-11, 423-22, 435-3, 451-10, 463-15, 465-14, 467-7, 474-20.
II, 34-10, 113-24, 131-17, 146-17, 150-19, 153-12, 163-6, 174-22, 175-17, 219-17, 224-11, 228-5, 233-25, 242-10, 244-25, 246-3, 248-14, 248-15, 251-19, 253-16, 277-22, 278-14, 289-7, 317-11, 326-11, 330-17.
III, 22-24, 28-14, 79-7, 118-3, 119-4, 132-20, 140-9, 146-19, 159-14, 216-11, 244-12, 253-4, 254-8, 254-21, 259-12, 265-5, 266-24, 277-27, 278-12, 278-27, 279-3, 279-7, 279-18, 280-2, 280-8, 280-13, 280-17, 280-23, 281-4, 281-11, 281-17, 281-18, 283-19, 287-11, 295-16, 310-27, 311-6, 312-5, 353-13.
~i 1, 159-17, 243-3, 256-15.
III, 15-23, 239-16, 272-2.
~im 1, 274-1.
III, 241-1.
~ig II, 43-19.
~ni I, 399-14, 399-15.

III, 118-3.
~li I, 228-12.
~tə I, 338-25.
~lik=ət asılan çəngəl.
I, 165-4.
~lik koy=ətlik qoyun.
I, 165-2.
~lik kişi=şişman adam.
I, 165-3.
~lig kişi=ət sahibi olan adam.
I, 165-4.
~lig yer=yumşaq yer.
I, 109-20.
iç~=ciyərə bitişik incə ət.
I, 110-10.
~lər II, 224-1.
~çi=qəssab II,
kartal~-=parçalanmış ət.
I, 465-14.
~yin=bədən.
I, 451-10.
Ətəç=uşaqların cəviz-cəviz oynadıqları çuxur. *Bax*: ətiç.
I, 125-4.
~lik=oyun üçün çuxur açılmış yer.
I, 206-23.
Ətək=ətək.
I, 136-22.
~lik=ətəklik parça.
I, 207-6.
~lig=ətəkli, ətəyi olan.
I, 207-8.
Ətəklən-=ətəklənmək.
I, 315-26.
~di I, 315-25.
~ür I, 315-26.
Ətət-=sıxmtıya düçar olmaq.
I, 251-12.
~ti I, 251-11.
~ür I, 251-12.
Ətiç=uşaqların cəviz-cəviz oynadıqları çuxur. *Bax*: ətəç.
I, 125-4.
Ətik=ayaqqabı. *Bax*: ətük.

III, 257-23.

Ətik-=uşağın tonbullaşması, ətlənməsi, böyüməsi.
1, 240-11.
~ti 1, 240-10.
~ər 1, 240-11.

Ətiz=iki dərə arasında sədd. *Bax*: atız.
I, 127-8.

Ətizlə-=arx açmaq; sədd düzəltmək; torpağı hissələrə bölmək. *Bax*: atızla-.
I, 321-13.
~di 1, 321-11.
~ür 1, 321-13.

Ətizlən-=hissələrə ayrılmaq (tarla haqqmda). *Bax*: atızlan-.
I, 314-20.
~di 1, 314-18.
~ür 1, 314-20.

Ətlə-=ət eləmək.
I, 309-2.
~di 1, 309-1.
~r 1, 309-2.

Ətlәl-=ət edilmək.
I, 316-22.
~di 1, 316-21.
~ür 1, 316-22.

Ətlən-=ətlənmək, kökəlmək.
I, 288-14.
~di 1, 288-12.
~ür 1, 288-14.

Ətlət-=kəsdirib ət halma salmaq.
I, 249-14.
~di 1, 249-13.
~ür 1, 249-14.

Ətmək=çörək.
I, 131-17, 219-11, 235-3, 247-25, 254-5, 293-1, 343-1, 391-15, 463-16.
II, 55-1, 56-8, 128-17, 140-7, 238-9.
III, 212-2, 260-25, 272-18, 272-20, 307-1, 369-16.
~tə III, 256-5.
~gə 1, 219-8.
III, 368-16.
~ig II, 208-6, 208-9.
~çi II, 69-26, 70-5.

Ətmələn-=çörək sahibi olmaq.
I, 331-3.
~di 1, 331-1,
~ür 1, 331-2.
Ətrək=rəngi qızıla çalan adam (oğuzca).
I, 165-7.
Ətsə-=könlü ət istəmək, ətə tamahlanmaq, tamsmmaq.
I, 302-18.
~di 1, 302-17.
~r 1, 302-18.
Ətsət-=könlünə ət salmaq.
I, 292-15.
~ti 1, 292-14.
~ür 1, 292-15.
Ətük=ayaqqabı. *Bax*: ətik.
I, 136-23, 259-26, 394-16.
II, 70-1.
III, 109-4, 226-21, 368-9, 371-4.
~in III, 368-7.
~ni 11, 306-11.
~çi 11, 70-1, 70-5.
büküm~=qadm ayaqqabısı.
I, 394-16.
~lük sağrı=ayaqqabı tikmək üçün ayrılan tumac.
I, 270-9.
Ətüklən-=ayaqqabı sahibi olmaq.
I, 316-3.
~di 1, 316-1.
III, 303-19.
~ür 1, 316-3.
Əv=ev (oğuzca). *Bax*: əw, əf.
I, 106-3, 340-23, 400-8.
~in 1, 254-9.
~kızı 1, 340-23.
Əvət=bəli (oğuzca). *Bax*: əwət, yəmət.
I, 124-5.
Əvin=dənə, həbbə. *Bax*: əwin.
I, 149-14.
Əw=ev. *Bax*: əf, əv.
I, 111-21, 162-1, 183-7, 203-17, 204-1, 315-12, 318-25, 377
-8, 452-14, 475-3, 475-10, 476-17, 477-16, 481-4.
II, 38-1, 119-14, 129-20, 132-3, 150-6, 155-3, 155-5, 234-

25, 308-18.
III, 50-24, 115-4, 133-6, 150-4, 243-1, 321-14, 362-7.
~də II, 133-14, 146-7, 304-4.
III, 238-12.
~dən II, 117-13.
~din II, 46-1, 112-1, 133-20, 142-23, 157-9, 193-20, 300-16.
~gə I, 73-21, 73-26, 74-5, 74-12, 107-16, 112-10, 167-1, 221-16, 239-11, 255-23, 264-26, 266-11, 266-15, 284-23, 306-14, 418-6, 489-3.
II, 34-14, 36-3, 37-24, 46-7, 47-13, 47-15, 72-22, 74-7, 74-15, 78-20, 82-3, 82-19, 84-1, 150-10, 153-21, 154-22, 159-12, 163-7, 174-26, 176-10, 181-1, 185-19, 205-22, 239-9, 242-1, 258-4, 259-18, 259-23.
III, 110-8, 293-25, 294-18, 345-17.
~i 1, 244-1, 338-14, 379-8.
II, 145-23.
~im III, 133-10.
~in 1, 308-9, 353-11, 428-5.
II 33-20, 49-10, 191-13, 192-21, 296-17, 298-22, 309-2, 309-13, 314-8, 318-23, 319-4, 336-11.
III, 62-8, 64-12, 109-1, 110-13, 244-10, 276-25, 292-23, 293-13, 340-23, 343-18.
~ində II, 203-10, 241-10, 330-9.
III, 269-5.
~indən III, 367-19.
~inqə 1, 488-17.
III, 108-18, 180-18, 250-13.
~ni I, 150-10, 286-12, 290-11, 285-41.
II, 274-7.
~lərin 1, 269-13.
~lig II, 190-5.
~lig-ni I, 168-8.
~lük=qadın, evin sahibəsi, xanımı.
I, 284-22.
~kurşağı=yundan toxunur, bel qurşağına bənzər bir nəsnə olub çadırın ətrafına sarılır.
I, 452-14.
~bark 1, 356-27.
Əw-=bir şeyin ətrafına üşüşmək.
1, 219-15.
~di 1, 219-13.
~ər 1, 219-15.

Əwdi-=toplanmaq.
I, 300-14.
~di I, 300-12.
~r I, 300-14.
Əwdil-=ələ keçirilmək; toplanmaq.
I, 281-14.
~di I, 281-13.
~ür I, 281-14.
Əwdin-=toplamaq, toplamağı öz üstünə almaq, özü üçün toplamaq.
I, 285-3.
~di I, 285-1.
II, 253-13.
~ür I, 285-3.
Əwət=bəli (qıpçaq, yağma, tuxsı dillərində). *Bax*: əmət, əvət, yəmət.
I, 124-3, 124-4.
Əwin=dənə. *Bax*: əvin.
I, 149-14.
Əwlən-=halələnmək; özünə ev etmək.
I, 290-13.
~di I, 290-10, 290-11.
~üp I, 289-20.
~ür I, 290-12.
Əwlən-=evlənmək. *Bax*: ədhlən-.
~ip III, 80-1.
Əwləş-=evini ortaya qoyub qumar oynamaq.
I, 277-8.
~di I, 277-3.
~ür I, 277-8.
Əwləş-=toplanmaq, yığılmaq. *Bax*: awlaş-.
I, 277-8.
~di I, 277-3.
~ür I, 277-8.
Əwriş-=uğraşmaq, çabalamaq, bir işin üstünə düşmək; bir şeyi çevirməkdə, qaytarmaqda kömək etmək.
I, 272-26.
~ti I, 272-20, 272-22, 272-24.
~ür I, 272-26.
Əwrül-=getdiyi istiqamətdən geri qaytarılmaq.
I, 282-5.
~di I, 283-3.
~ür I, 283-4.
Əwsə-=evini özləmək, həsrət duymaq.

I, 303-24.
~di I, 303-23.
~r I, 303-24.
Əwsət-=evini özlətmək, istətmək.
I, 292-23.
~ti I, 292-21.
~ür I, 292-23.
Əwsin-=evi mənimsəmək, öz evi saymaq.
I, 286-14.
~di I, 286-12.
~ür I, 286-13.
Əwşük=bir adamda sonra peyda olan hal.
I, 167-17.
Əwşük=evin mərtəyi, dirəyi[8].
I, 167-17.
Əwür-=əvirmək-çevirmək, altını üstünə gətirmək, təwür sözü ilə birgə işlənir.
I, 229-9.
~di I, 229-5, 229-7.
~ər I, 229-9.
~gən-təwürgən=çətin işləri bacaran.
I, 494-3.
Əwüs=sovurmaq.
~di I, 65-5.
~gü I, 65-4.
Əwzə-=qovmaq.
I, 302-14.
~di I, 302-13.
~r I, 302-14.
Əyəgü=hər şeyin yanı; qabırğa.
I, 193-22.
III, 171-3.
~si III, 367-13.
~yer=dağın ortası.
I, 193-23.
Əz-=qazmaq; sıyırmaq.
I, 218-9.
~di I, 218-8.
~ər I, 218-9.

[8] I cilddə verilməsi unudulan bu məna Bəsim Atalay tərəfindən indeks cildində əlavə edilmişdir.

Əzə=böyük bacı (oğuzca). *Bax*: əkə, əcə.
I, 154-10.
Əzik=əzik, cızıq, dırnaq yarası, qançır.
I, 139-7.
Əzit-=uzununa yarmaq, cırmaq. *Bax*: az, iz.
I, 252-14.
~ti 1, 252-12.
~ür 1, 252-14.
Əztür-=yardırmaq.
I, 261-27.
~ti 1, 261-24.
~ür 1, 261-27.

F

Furxan=büt. *Bax*: **burxan**.
I, 353-11.
~əwi=bütxana.
~əwin I, 353-11.

G

Gə=zərf ədatı.
III, 203-6.

Gərü=doğru, tərəf, sarı.
III, 235-23.

Gəşür=yerkökü (oğuzca). *Bax*: sarığ turma, gəzər (farsca), gizri (arğuca).
I, 425-10.

Ginə=əzizləmə-kiçiltmə ədatı. *Bax* və *düzəlt*: kiyə.
III, 313-2.

Gizri=yerkökü (arğuca). *Bax*: gəzər, gəşür, sarığ turma.
I, 425-13.

Ğü=fe`llərin əmr şəkli üzərinə əlvə edilərək zaman, yer və alət ismi bildirən ədat.
III, 202-8.

H

Hana=ana (xotəncə və kənçəkcə). *Bax*: ana.
I, 106-26.
Hata=ata (xotəncə və kənçəkcə). *Bax*: ata.
I, 106-26.
Həç-həç=atları qeyrətə gətirmək və sıxışdırmaq üçün çıxarılan səs. *Bax*: əç-əç.
I, 337-13.
II, 278-7.
Hoç-hoç=keçiləri otararkən, sürərkən çıxarılan səs.
II, 278-5.
Hukubarı=pəstah, qəlib düzəldilən çamur. *Bax*: çukubarı.
III, 228-4.

X

Xakan=Əfrasiyaba verilən ünvan, titul.
III, 157-11.

Xafsı=hoqqa, mürəkkəb qabı.
I, 419-2.

Xan=xan, türklərin ən böyük başbuğu; Əfrasiyab oğullarına verilən onqon, ünvan, titul.
I, 132-16, 287-26-299-6.
II, 37-3, 37-5, 201-17, 201-19, 269-21, 283-19.
III, 59-23, 135-3, 135-4, 144-27, 157-11, 245-23, 319-15.

~dm I, 447-25.

~ka I, 148-8, 245-17.
II, 33-9.

~nınq I, 421-22.

~ı III, 288-10.

Xanda=harada (oğuzca və qıpçaqca). *Bax*: kanda.
III, 208-5.

Xasm=uşaqları kökəltmək üçün Hindistandan gətirilən bir dəva.
I, 427-24.

Xayu=hansı, hanı (oğuzca və qıpçaqca). *Bax*: kayu.
III, 207-1, 318-15.

Xəmir=əmir, bəy (oğuzca).
I, 20-5.

Xız=qız (oğuzca və qıpçaqca). *Bax*: kız.

~ım III, 208-4.

Xudh=özü, özləri (farsca).
I, 173-1, 173-15.

Xulmq=əlvan Çin ipəyi.
III, 322-1.

Xumaru=yadigar olaraq verilən mal; ölən böyük bir adamm malından xaqan üçün ayrılan hissə; uzaq səfərə gedən adamın qohumlarma qoyduğu mal.
I, 437-1, 437-4.

Xumaru=miras.
I, 436-20.
III, 378-18.

Xumarulan-=miras almaq; dostunun və ya başqasmın malından özünə azuqə əldə etmək.
~dı III, 196-23.
Xun=qaba, faydasız.
III, 143-1.
~xara ışla-=qaba, faydasız iş işləmək.
~xara ışla-ma.
III, 143-3.
Xurənd=yeyərlər (fars).
I, 173-2.
inan xud ~=özləri özləri özlərini dolandırarlar.
I, 173-1.
Xüçünək=qaranquş da deyilən xallı, xoş ətirli kiçik qovun.
1, 469-6.

I

Içğm=itirilmək, yox edilmək; əldən getmək; səndələmək.
I, 286-25.
~dı I, 286-15, 286-23.
~ma 1, 437-28.
~ur 1, 286-17, 286-25.
Idh-=salmaq; göndərmək; sərbəst buraxmaq.
III, 377-14.
~tı III, 377-11, 377-13.
~ur III, 377-14.
~ıp 1, 417-16.
II, 327-4.
III, 217-14.
~ğıl III, 169-18.
~u 1, 171-22, 253-17.
ton~tı=paltar göndərmək; donatmaq. *Bax*: tonat-.
Idhıl-=buraxılmaq, azad olunmaq, boşanmaq.
I, 241-22.
~dı 1, 241-20.
~ur 1, 241-22.
Idhınçu saç=kişinin sonradan buraxılan saçı.
I, 190-16.
Idhınçu yılkı=yük vurulmayan heyvan.
I, 190-18.
Idhış-=bir-birinə hədiyyə vermək və bu işdə yarışmaq.
I, 232-10.
~dı 1, 232-7.
~ur 1, 232-10.
Idhsa-=göndərmək istəmək.
1, 303-11.
~dı 1, 303-9.
~r 1, 303-11.
Idhu=sərbəsilik; zəhmət.
I, 171-22, 253-17.
Idhuk=qutlu və mübarək olan; qurbanlıq olaraq saxlanan, yunu qırxılmayan, südü sağılmayan, yük vurulmayan heyvan.

I, 134-18.
~tağ=keçid verməyən sıra dağlar.
I, 134-21.
Iğla-=ağlamaq. *Bax*: yığla-.
1, 310-12.
~dı 1, 310-11.
~r 1, 310-12.
Iğlaş-=ağlaşmaq. *Bax*: yığlaş-.
I, 276-24.
~tı 1, 276-22.
~ur 1, 276-24.
Ijmaklan-=bir yerdə zəyin artması; dazlığın çoxalması. *Bax*: ajmuk-.
1, 330-21.
~dı I, 330-17, 330-19.
~ur 1, 330-21.
Ik=soyuq su içdikdən sonra çörək yedikdə sinədən çıxan hıçqırıq.
I, 112-4, 112-5.
~tut-tı 1, 112-5.
Ikılaç=yüyrək at, küheylan.
I, 195-2.
~ım I, 195-10.
Il-=enmək. *Bax*: in-.
I, 221-8.
! III, 66-19.
~dı 1, 221-3.
III, 209-11.
~ur 1, 221-6.
~ma 1, 226-5.
Ildur-=endirmək.
I, 264-22.
~dı 1, 264-20.
~ur 1, 264-22.
Ilığ=ilıq (oğuzca və qıpçaqca). *Bax*: yılık.
I, 134-3.
Ilmğa=xaqanın məktublarını türk yazısı ilə yazan şəxs. *Bax*: alımğa.
I, 199-haşiyə.
Ilın-=ilişmək, tutmaq, uğramaq, taxılmaq. *Bax* və *düzəlt*: ilin-.
I, 249-11.
~dı I, 249-10, 249-17.
~ur 1, 249-11.
III, 312-16.
~ma II, 283-16.

Ilış-=enməkdə yarışmaq.
I, 238-14.
~dı 1, 238-12.
~ur 1, 238-14.
Ilış-=bir-birinə ilişmək, savaşmaq; asmaqda yardım etmək, yarışmaq. *Bax* və *düzəlt*: iliş-.
I, 237-7, 238-17.
~dı I, 237-6, 237-8, 237-10.
~ur I, 237-7, 238-17.
Ilsa-=enmək istəmək. *Bax*: insə-.
I, 304-22.
~dı 1, 304-20.
~r 1, 304-22.
Imğa=xəzinədar, vergi yığan.
I, 186-2.
Inal=anası xatun, atası başqa təbəqədən olan bütün gənclərə verilən ünvan.
I, 182-4.
Inan-=inanmaq, güvənmək.
I, 250-15.
~dım 1, 250-14.
~ur 1, 250-15.
~ma III, 160-20.
Inanç=güvənilən, inanılan.
1, 190-7.
III, 384-14.
~bəg I, 190-7.
Inqan=dişi dəvə, maya.
I, 180-5, 180-6.
Inqra-=dəvənin inləməsi.
~sa I, 180-6.
Inqran-=inləmək.
1, 312-8.
~dı 1, 312-6.
~ur 1, 312-8.
Inqraş-=inləşmək.
~u III, 346-12.
Inqrat-=inlətmək.
I. 337-23.
~tı 11, 337-22.
~ur II, 337-23.
Inış-=enmək.

I, 235-27.
~dı 1, 235-25.
~ur 1, 235-27.
Ir=ırlama. *Bax*: yır.
III, 11-21.
Ir=utanma bildirən bir söz. *Bax*: ir, ırra, ıra.
I, 110-haşiyə.
~bol-dı I, 110-haşiyə.
Ira=utanma. *Bax*: ırra, ır, ir.
I, 113-8.
Irğa-=sallanmaq, yırğalanmaq.
I, 308-6.
~dı 1, 308-4.
III, 283-22.
~r 1, 308-6.
~mış 111, 281-4.
Irğağ=buzu buzluğa çəkmək üçün işlənən çəngəl.
I, 197-11.
Irğal-=sallamaq, yırğalamaq.
I, 283-20.
~dı 1, 283-18.
~ur 1, 283-20.
Irğan-=yırğalanmaq.
I, 286-27.
~dı 1, 286-26.
~ur 1, 286-27.
Irğaş-=yırğalamaqda yardım etmək.
~dı III, 284-2.
Irğat-=yırğalatmaq.
I, 293-9.
~tı 1, 293-7.
~ur 1, 293-9.
~u 1, 293-15.
Irk=kahinlik, fala baxma, ürəkdən keçəni oxuma.
I, 116-17.
Irkla-=kahinlik etmək, fala baxmaq.
III, 380-12.
~dı 111, 380-11.
~r III, 380-12.
Irra=utanma. *Bax*: ıra, ır, ir.
1, 113-8.
Irtala-=erkən, tez başlamaq. *Bax* və *düzəlt*: ertələ-.

I, 332-22.
~dı 1, 332-20.
~r 1, 332-22.

Isın-=isinmək.
I, 247-16.
~dı 1, 247-15.
~dım 1, 247-13.
~ur 1, 247-16.

Isır-=tutmaq (it), vurmaq, çalmaq (ilan).
I, 228-28.
~dı 1, 228-25.
~ur 1, 228-28.
~mas 1, 228-26.
~ğan 1, 211-1.

Isırt-=tutdurmaq, vurdurmaq.
III, 369-18.
~tı III, 369-16.
~ur III, 369-18.

Isış-=isinmək. *Bax* və *düzəlt*: isiş-.
I, 234-15.
~dı 1, 234-14.
~ur 1, 234-15.

Isız=ərköyün uşaq; utanmaz, arsız, pis. *Bax*: isiz, ıssız, əsiz.
I, 181-15 və haşiyə.
II, 143-10.

Islan-=hislənmək, hisə batmaq. *Bax*: işlən-.

Isrık=uşaqları pərilərə və gözdəyməyə qarşı əfsunlayanda söylənən söz
1, 163-7, 163-9.

Isrıl-=tutulmaq (it), çalınmaq (ilan).
I, 282-5.
~dı 1, 282-4.
~ur 1, 282-5.

Isrım kişi=bədheybət adam.
I, 169-12.

Isrın-=hirslənib sonra özünü ələ almaq, büzüşmək, sakit təbiətli adamın qəzəblənməsi belədir. Bu, tam bişmədən soyuq su qatılan və sinirsək olan şeylər barədə də işlədilir.
I, 285-13.
~dı 1, 285-8.
~ur 1, 285-13.

Isrış-=tutulmaq.

I, 272-5.
~tı 1, 272-4.
~ur 1, 272-5.
Isru-=tutmaq.
~masa I, 216-25.
Issız kişi=üzsüz, qanmaz adam. *Bax*: ısız, isiz, əsiz.
I, 198-24.
Iş=iş.
I, 114-14, 126-16, 133-17, 134 -5, 135-16, 189-1, 202-23, 203-19, 239-3, 241-12, 258-9, 279 -20, 279-27, 294-haşiyə, 378-5, 390-25, 448-12, 456-24, 457-15, 473-25, 494-1.
II, 52-7, 63-19, 125-11, 137-24, 151-3, 151-26, 164-14, 189-11, 202-22, 212-6, 223-19, 231-14, 234-4, 244-23, 260-24, 277-22, 316-16, 325-17.
III, 20-14, 32-4, 34-4, 34-26, 38-3, 42-16, 49-24, 72-7, 73-10, 143-1, 147-19, 188-8, 189-16, 248-13, 252-20, 256-11, 263-20, 342-23, 363-4, 383-22.
~da 1, 275-13.
II, 268-18.
~dın II, 40-19, 238-20, 250-17.
~ı I, 337-8, 407-23, 407-24, 497-17.
II, 144-8, 144-17, 225-13, 232-25, 233-1.
III, 110-1, 147-19.
~ığ ' I, 197-16, 209-10, 210-15, 211-14, 235-25, 238-21, 252-16, 269-8, 299-13, 299-19, 330-22, 332-1, 495-1.
II, 144-1, 192-6, 194-26, 215-10, 215-13, 295-8, 301-12, 306-4, 326-7.
III, 79-4, 183-11, 206-23, 219-13, 238-25, 252-10, 264-21, 266-26, 277-13, 329-25, 346-4, 349-25, 382-1.
~ım I, 126-14, 212-3, 223-3, 259-24.
III, 276-11.
~ın I, 120-25, 220-11, 261-21, 262-15, 320-10, 325-28.
II, 165-11, 301-22, 315-9, 319-6, 324-3, 328-17.
III, 52-23, 219-5, 230-10, 347-14, 378-10.
~ınq I, 120-18.
~ka I, 229-14, 235-6, 244-1, 247-9, 272-14, 279-14, 292-1, 298-20, 332-20, 422-23.
II, 129-13, 139-12, 140-13, 170-27, 177-15, 194-23, 215-5, 240-16, 247-14, 248-18, 317-18, 321-9, 326-4, 337-10.
III, 30-6, 53-1, 53-6, 78-18, 190-5, 193-15, 283-24, 347-7, 349-11, 354-1.
~ta I, 236-18, 241-1, 249-9, 287-24, 298-12, 372-12, 390-10,

450-1.
II, 112-17, 166-23, 167-16, 205-3, 242-21, 304-9, 319-25.
III, 206-15.
~tan II, 151-5, 267-11.
~tm II, 151-14, 166-15, 167-7, 190-25, 243-23.
III, 74-1, 76-15, 343-4.
~lar I, 494-11.
~larka II, 72-23.
~laka II, 73-8.
~lığ I, 467-1, 484-2.
~çı I, 455-26.
tawrak~çı=qıvraq, çalışqan işçi.
I, 455-26.
Işğun=farsca «aşxun» adlanan bitki.
I, 68-8, 170-21.
Işla-=işləmək. *Bax*: işlə-.
~ma III, 143-2.
Işlar=qadm. *Bax*: işilər, işlər.
II, 186-3.
It=it, köpək.
I, 42-10, 42-21, 211-1, 211-10, 217-20, 228-25, 316-9, 326-14, 348-6, 355-7, 368-18, 370-10, 376-28, 487-26.
II, 37-17, 39-15, 109-25, 118-26, 227-22, 288-21, 293-10, 293-17, 298-24.
III, 27-17, 67-9, 69-15, 218-2, 238-12, 243-12, 263-12, 285-24, 307-14, 350-22, 351-6.
~ığ I, 210-4, 267-8.
II, 36-27.
III, 265-10, 269-22, 355-13.
~ım II, 51-3.
~ımnı II, 190-14.
~m I, 210-11.
II, 298-20.
~ka I, 176-15, 368-19.
III, 370-11.
~laka I, 466-3.
~lığ=itli, köpəkli.
I, 162-1.
~yılı=türklərin on iki ilindən biri.
I, 355-7.
Itla-=it abırı vermək, söymək.

I, 309-24.
~dı 1, 309-23.
~r 1, 309-24.

Iwık=qırda, daşlı yerlərdə yaşayan geyik, ahu, antilop.
I, 136-4.

Iwrık=ibrik.
I, 163-18, 163-25.
III, 138-16.

Iyın-=hıqqanmaq, özünü gücə salmaq.
I, 279-17.
~dı 1, 279-16.
~ur 1, 279-17.

İ

İç=iç.
I, 110-8, 110-9, 110-10.
~ində II, 217-1.
~tin I, 155-6, 265-19.
~ün I, 280-13.
~kur I, 110-8.
~söz I, 110-9.
~ət I, 110-10.
İç-=içmək; sormaq; soğmaq.
I, 217-16.
~di I, 217-14.
~ti I, 121-13.
~tim I, 109-24.
~ər I, 217-16.
~əlim I, 198-7.
II, 35-20.
~ip I, 198-14.
~gəy mən I, 472-9.
İçəgü=qabırğa sümüklərinin daxilindəki orqanlar; içalat.
I, 193-11.
İçgər-=içəri qoymaq; içəri çəkmək.
I, 266-16.
~di I, 266-15.
~ür I, 266-16.
İçgər-=suçlarını söyləmək; çuğullamaq; qovmaq.
I, 266-16.
~di I, 266-17.
~ür I, 266-16.
İçi=yaşca böyük qardaş; ərin yaşca böyük qardaşı, böyük qayın.
I, 151-24.
III, 15-18.
İçik-=savaşda öz xoşu ilə təslim olmaq.
I, 240-14.
~ti I, 240-12.

II, 144-16.
~ür 1, 240-14.
İçil-=içilmək.
I, 241-15.
~di 1, 241-14.
~ür 1, 241-15.
İçin=ara, iç mənasında bir söz.
I, 143-20.
İçiş-=içişmək, içməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
I, 231-8.
~di 1, 231-6.
~ür 1, 231-8.
İçkin ər=düşmənlərdən olub könüllü bu tərəfə keçən adam; sığmtı.
I, 170-13.
İçkü=içki, içilən şey.
I, 186-18.
İçlə-=astar salmaq.
I, 309-26.
~di 1, 309-25.
~r 1, 309-26.
İçlən-=içi olmaq, iç tutmaq, iç bağlamaq.
I, 289-2.
~di 1, 288-26.
~ür 1, 289-1.
İçlik=yəhər keçəsi, içlik.
I, 165-20, 167-12.
İçmək=quzu dərisindən tikilmiş kürk.
I, 165-21.
İçmələn-=quzu kürkü geymək və ona sahib olmaq.
1, 331-10.
~di 1, 331-8.
~ür 1, 331-10.
İçrə=-da/-də, içində, içərisində.
I, 264-4, 371-21, 392-14.
II, 118-1, 250-13.
III, 220-15, 233-8, 298-4, 383-13.
İçrüş-=içirməkdə yardım və yarış.
I, 271-10.
~di 1, 271-8.
~ür 1, 271-10.
İçsə-=içmək istəmək.

I, 303-6.
~di 1, 303-4.
~r 1, 303-5.
İçtonlan-=alt paltarı, iç donu geymək. *Bax*: iştonlan-.
~dı 1, 331-21.
İçtür-=içirtmək.
I, 260-6.
~di 1, 260-4.
II, 187-17.
~ür 1, 260-5.
İçük=samur kimi heyvanlarm dərisindən tikilən kürk.
1, 137-3.
İçüklə-=paltarma samur kimi heyvanların dərisindən astar tikdirmək.
I, 324-24.
~di 1, 324-22.
~r 1, 324-24.
İçür-=içirmək.
I, 228-9.
~di 1, 228-8.
~düm 1, 121-2.
~ür 1, 228-9.
~məskə I, 260-17.
~gən 1, 211-8.
İdiş=qədəh, piyalə, tas, bardaq, qazan kimi hər növ qab (yağma, tuxsı, yəmək, oğuz, arğu ləhcələrində). *Bax*: idhiş.
1, 131-12.
İdhi=sahib; tanrı.
I, 152-9, 343-15.
~m 1, 337-7.
~mni 11, 244-13.
~miz I, 152-9.
~si 1, 408-2.
İdhiş=qədəh, qab; mal-mülk. *Bax*: idiş.
111, 138-16, 218-13.
~in 111, 61-4.
İdhrik=qatı, sərt nəsnə. *Bax*: irik.
I, 165-22.
İg=iy. *Bax*: yig, ik, *düzəlt*: yik.
I, 121-18, 150-20.
İg=xəstəlik.
I, 121-20, 430-10.

III, 33-7.
~din III, 256-14.
~lər III, 254-20.
talğan~=ürəkkeçmə xəstəliyi, epilepsiya
I, 430-10.
~lig=xəstə.
I, 301-1.
II, 333-7.
~çil=xəstə
III, 56-20.
İgə-=qıcırdatmaq; itiləmək.
III, 237-24.
~di III, 237-21, 237-23.
~r III, 237-24.
İgə-=inad etmək, qarşı çıxmaq.
III, 238-2.
~di III, 238-1.
~r III, 238-2.
İgən-=boğaz olmaq (at).
I, 248-21.
~di I, 248-22.
~ür I, 248-20.
İgən-=harınlaşmaq; çəkinmək.
I, 248-21.
~di I, 248-20.
~ür I, 248-20.
İgəş-=arxa olmaq, güvənmək.
I, 236-20.
~dilər I, 236-18.
~ür I, 236-20.
İgəş-=yiyələməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
I, 236-22.
~di I, 236-21.
~ür I, 236-21.
İgəş-= çarpışmaq; boğuşmaq.
I, 236-22.
~di I, 236-23.
~ür I, 236-22, 236-25.
İgiş=harmlaşan, inadlaşan heyvan, at.
I, 181-17.
İglə-=xəstə olmaq.

I, 310-22.
~di 1, 310-21.
~dim 1, 381-24.
~r 1, 310-22.

İglәl-=xəstələnmək.
I, 317-13.
~di 1, 317-11.
~ür 1, 317-12.

İglən-=bir az xəstələnmək; ağrısı tutmaq.
I, 290-20.
~di 1, 290-19.
~ür 1, 290-20.

İgləş-=xəstələşmək.
I, 277-23.
~di 1, 277-22.
~ür 1, 277-23.

İglət-=xəstələndirmək.
I, 295-12.
~ti 1, 295-11.
~ür 1, 295-12.

İk=iy. *Bax*: ig, yig, yik.
III, 146-23.

İkdil-=tərbiyə edilmək; bəslənmək; yetişdirilmək.
1, 281-17.
~di 1, 281-15.
~ür 1, 281-16.

İkdiş=anabir.
III, 330-22.

İkdük=süd və qatıqdan hazırlanan yemək.
I, 167-22.

İkəmə=bir saz növü. *Bax*: əkəmə.
I, 193-22.
III, 171-5.

İki=iki. *Bax*: ikki.
I, 122-8, 130-1, 188-16, 271-11, 272-4, 272-11, 288-24.
II, 251-11, 282-21.
III, 46-7, 46-8, 112-7, 330-15, 346-23.
~gü II, 66-18.
~lə 111, 23-21.

İkidh-=tərbiyə etmək; yetişdirmək; bəsləmək. *Bax*: ikit-.

I, 255-13.
~ti 1, 255-12.
~ür 1, 255-13.
İkinç=ikinci.
I, 189-4, 189-22.
III, 384-11.
İkindi=ikinci, o biri, bəzisi.
I, 196-8, 235-1, 236-1, 275-16.
II, 221-13.
~din II, 122-13.
~ni 1, 276-1.
II, 132-17.
~ninq 1, 269-13.
II, 212-11.
~gə II, 224-11.
~nənq 1, 296-8.
İkindi=ikindi (namazı).
I, 196-9.
İkirçkün=tərəddüd.
III, 363-4, 363-6.
İkit=yalan (oğuzca).
1, 124-23.
~söz I, 124-23.
İkit-=tərbiyə etmək, yetişdirmək, bəsləmək. *Bax*: ikidh.
I, 255-13.
~ti 1, 255-11.
~ür 1, 255-13.
İkki=iki, ikisi, ikisindən hər biri. *Bax*: iki.
I, 236-12, 236-23, 236-25, 237 -6, 237-10, 272-7, 274-11, 327-1, 333-5, 408-2.
II, 45-6, 128-9, 131-1, 131-12, 134-5, 137-11, 206-21, 217-19.
III, 342-8.
İkkiz=ekiz.
I, 198-28.
~oğlan=ekiz uşaq.
I, 198-28.
İklə-=tapdamaq, basmaq. *Bax*: yiklə-, əgləş-.
I, 310-20.
~di 1, 310-19.
III, 276-24.
~r 1, 310-20.

İkləş-=tapdamaqda yardım etmək; bir-birinə uymaq. *Bax*: əgləş-.
İklət-=tapdatmaq.
I, 295-10.
~ti 1, 295-8.
~ür 1, 295-9.
İktü=əlhiləşmiş el heyvanı.
I, 174-25.
İktülə-=ot vermək, bəsləmək.
I, 333-3.
~di 1, 333-1.
~r 1, 333-3.
İl-=ilişmək.
I, (ilmək) 221-8.
~di 1, 221-1.
~ər (ilər) I, 221-6.
İl-=aşağı enmək.
I, (ılmak) 221-9.
~di 1, 221-3.
~ur (ilur) 1, 221-6.
İləl=bəylərə və xanlara cavab verilərkən: bəli (xaqaniyyə ləhcəsində).
I, 145-21.
İlən-=ayıblamaq, qmamaq.
I, 249-9.
~di 1, 249-7.
~ür 1, 249-9.
İlənç=fikrinin yanlışlığı bəlli olan bir adamm fikir bildirməsimi qmama.
I, 190-1.
III, 384-17.
İlənç=məlamət.
I, 249-8.
İlər-=gözə ilişmək.
~di 1, 229-21, 230-2.
II, 278-22.
İlərsük=şalvar bağı.
1, 207-15.
İlərt-=itələmək (qarşılıqlı).
III, 369-27.
~ti III, 369-25, 369-26.
~ür III, 369-27.
İlət-=götürmək, çatdırmaq.

I, 225-25.
~ti I, 225-23.
~ür I, 225-24.
~ip II, 261-22.

İli kapuğ=bir təhər bağlanmış, açarsız açıla bilən qapı.
I, 156-1.

İlik=ilik (oğuzca). *Bax*: yilik (digər türklərin dilində).
I, 140-17.

İlin-=tutulmaq, yaxalanmaq; əsir olmaq; tələyə düşmək. *Bax*: ılın-.
I, 249-haşiyə.
~di I, 250-4, 250-6.
~ür I, 249-haşiyə.
III, 312-16.
~mə II, 283-16.

İliş-=bir-birinə ilişmək; çarpışmaq; asmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: ılış-.

İlk=ilk, hər şeyin əvvəli.
I, 116-22.

İlrük=üzərlik toxumu, peganum harmala (Uç ləhcəsində). *Bax*: əldrük.
I, 167-19.

İltür-=ilişdirmək, asdırmaq.
I, 264-16.
~di I, 264-14.
~ür I, 264-16.

İm=parol, qəbul edilmiş şərti söz.
I, 112-14, 112-19.

İmdi=indi (oğuzca). *Bax*: əmdi.
I, 183-26.

İmir=aydınlıqla qaranlığın bir-birinə qarışması (oğuzca). *Bax*: əmir (oğuzca), inqir.
I, 127-6, 127-haşiyə.

İmlə-=işarə vermək, him-cim etmək. *Bax*: yimlə-.
I, 311-28.
~di III, 77-21, 277-3.
~dim I, 310-26.
~məs I, 311-1.
~r mən I, 311-27.
~yü III, 266-4.

İmləl-=göz vurmaqla və s. işarə vermək.
I, 317-17.
~di I, 317-16.
~ür I, 317-17.

İmləş-=işarələşmək.
I, 278-5.
~di 1, 278-5.
~ür 1, 278-7.
İmlət-=işarə etdirmək.
I, 295-18.
~tim 1, 295-16.
~ürmən I, 295-18.
İmrəm=soydaşların toplantısı, yığınağı.
I, 169-18.
İmtili=məsləhətsiz, qəfil görülən iş.
I, 197-16.
~kıl-dı I, 197-16.
İn=çuxur. *Bax*: en.
I, 122-16.
İn=hin, yuva. *Bax*: yin.
I, 122-19.
İn=qoyun qığı. Bax: yin.
I, 122-21.
İn-=enmək. *Bax*: ıl-.
İnan=onlar (farsca).
I, 173-1.
İnç=rahat, asudə, ürəyi sakit.
I, 142-16.
III, 376-17.
~mü III, 376-18.
İnçik-=bayılmaq, titrəmək.
I, 179-13.
~ti 1, 179-11.
~ər I, 179-13.
İnəgü=qulunca bənzər bir xəstəlik.
I, 193-14.
İnqək=dişi tısbağa.
I, 172-17.
İnqək=dişi tısbağa (oğuzca).
I, 172-16.
III, 130-3.
~küçi=küncüt toxumu, küncüt yağı (çigilcə).
III, 130-3.
İnqən=dişi dəvə, maya.
I, 180-haşiyə.
İnqəs kişi=nabələd kimi sağa-sola baxan adam.

I, 157-22.
İnqir=şər qovuşan vaxt. *Bax*: imir (oğuzca), əmir.
I, 157-19.
İnqliç=kababla yeyilən sarımsağa bənzər dağ otu.
I, 176-5.
İni=yaşca kiçik qardaş, arvadın kiçik qaynı.
I, 156-17.
III, 15-18.
İnil-=enmək.
~di II, 154-23.
İnsə-=enmək istəmək. *Bax*: ılsa-.
I, 304-28.
~di 1, 304-26.
~r 1, 304-28.
İprük=südlə qatıqdan hazırlanan dərman.
I, 164-19.
İr=yerin güney, günəşli yanı. *Bax* və *düzəlt*: er.
I, 452-15.
İr=utanma bildirən bir söz. *Bax*: ır, ırra, ıra.
1, 110-14.
~ bol-=utanmaq.
~bol-dı=utandı.
I, 110-14.
İrdə=aramaq, axtarmaq.
~dim III, 215-21.
İrik=sərt, qatı nəsnə. *Bax*: idhrik (arğuca).
I, 165-22.
İrik=daz və qoturun başı.
I, 139-5.
İrik=yıpranmış, köhnə hər şey.
I, 138-3, 138-4.
~otunq=odun qırıqları.
I, 138-4.
İril-=titrəmək. *Bax*: arıl-.
I, 243-2.
~di 1, 243-1.
~ür 1, 243-2.
İrinq=irin.
I, 191-14.
III, 59-16.
İrk=dörd yaşma girən qoyun.
I, 116-21.

İrk-=toplanmaq, yığışmaq.
III, 364-2.
~ti III, 364-1.
~ər III, 364-2.
İrkəklən-=dalğalanmaq; kişi olmaq; ürpərmək. *Bax*: ərkəklən-.
İrkəş-=toplaşmaq. *Bax*: irkiş-.
~ür 1, 200-5.
İrkil-=toplanmaq, çoxalmaq.
1, 284-3.
~di 1, 284-1.
~ür 1, 284-3.
İrkin=yığılan, toplanan şey.
~yağmur=günlərcə yağan yağış.
I, 170-7.
~suw=yığılan su.
I, 170-3, 170-5.
~köl=karluq böyüklərinin ünvanı.
I, 170-5.
İrkin-=toplamaq, yığmaq, özü üçün mal yığmaq.
1, 187-17.
~di I, 187-15.
~ür I, 187-17.
İrkiş-=yığmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: irkəş-.
I, 257-9.
~ti 1, 257-7.
~ür 1, 257-9.
İrlə=yurdluq, yurd tutulan yer. *Bax*: erlə.
III, 235-22.
İr(i)n=dodaq, ağız. *Bax*: erin.
~i III, 70-13.
İrpə-=bıçqılamaq, kəsmək, biçmək (taxtanı).
I, 299-14.
~di 1, 299-11.
~r 1, 299-14.
İrpə-=pozmaq (işi).
I, 299-14.
~di 1, 299-13.
~r 1, 299-14.
İrpəl-=mişarla kəsmək, biçmək.
I, 279-18.
~di 1, 279-17.
~ür 1, 279-18.

İrpəl-=pozmaq.
I, 279-18.
~di I, 279-19.
~ür I, 279-18.
İrpət-=biçdirmək, kəsdirmək.
I, 291-2.
~ti I, 291-1
~ür I, 291-2.
İrtə-=arxasına düşmək; istəmək. *Bax*: istə-.
I, 299-20.
~di I, 299-19, 299-21.
~dim I, 300-1.
~r I, 299-20.
~lim III, 310-10.
İrtəl-=aranmaq, axtarılmaq, araşdırılmaq, istənmək.
I, 280-7.
~di I, 280-6, 280-15.
~ür I, 280-7.
İrtəş=araşdırma, istəmə; əslini öyrənmə, mübahisə.
I, 161-10.
II, 221-11.
III, 361-23.
~kop-dı I, 161-11.
İrtəş-=araşdırmaq.
I, 269-3.
~tilər I, 269-1.
~ür I, 269-3.
İrtət-=istətmək.
I, 291-6.
~ti I, 291-5.
~ür I, 291-6.
İrük=divar və divara bənzər şeylərdəki çat, oyuq.
I, 138-6, 138-7.
İrwi=Hindistandan gələn bir dərman.
I, 186-6.
İrwi=incə, uzun.
~kulak=incə qulaq.
I, 186-5.
İsi-=isinmək, qızmaq.
III, 237-2.
~di III, 236-28, 237-1.
~r III, 237-2.

İsig=isti.
I, 140-6.
III, 347-19.
~lik I, 207-16.
~lig=sevgi, eşq, məhəbbət.
I, 207-17.
~ligi I, 207-17.
İsig yer=uzanıb gedən bozqır.
I, 240-5.
İsiglə-=çox istidə getmək.
I, 325-4.
~di I, 325-3.
~r I, 325-4.
İsiglən-=bir şeyi çox isti saymaq.
I, 316-8.
~di I, 316-6.
~ür I, 316-8.
İsin-=isinmək; sevmək. *Bax*: ısın-.
I, 247-7.
~di I, 247-5, 247-6.
~dim I, 247-13.
~ür I, 247-7.
İsirgən-=istidən üzü qızarmaq.
I, 313-12.
~di I, 313-9.
~ür I, 313-12.
İsiş-=isinmək. *Bax*: ısış-.
İsit-=isitməyə, qızdırmaya tutulmaq; isitmək, qızdırmaq.
I, 253-3.
~ti I, 252-27, 253-1.
~ür I, 253-3.
İsiz=pis, fəna, şər. *Bax*: ısız, ıssız, əsiz.
~ligin II, 123-15, 123-17.
~lik=şər, pislik.
I, 207-5.
İsizlən-=sevimsizləşmək, tərbiyəsizləşmək.
I, 314-28.
~ti I, 314-26.
~ür I, 314-28.
İskə-=didmək.

I, 308-22.
~di 1, 308-21.
~r 1, 308-22.

İskən-=(qıl, tük, ot) qoparmaq, didmək, yolmaq.
I, 287-21.
~ti 1, 287-18.
~ür 1, 287-20.

İsrə=aşağı; sonra.
I, 185-1.

İstə-=istəmək; arxasma düşmək; axtarmaq. *Bax*: itrə-.
I, 299-22.
~di 1, 299-21, 300-1.
~r 1, 299-21.

İstək=istək, arzu; araşdırma.
I, 179-21.
~kop-tı I, 179-21.

İstəl-=istənmək, axtarılmaq.
I, 281-7.
~di 1, 281-6.
~ür 1, 281-7.

İstət-=istətmək, axtarılıb tapılması üçün dalınca adam göndərmək.
I, 291-11.
~tim 1, 291-9.
~ür 1, 291-11.

İş=his, qəndil tüstüsü.
I, 111-19.
~bol-dı=hisə batdı.
I, 111-20.

İş=iş. *Bax*: ış.
I, 294-23, 294-haşiyə, 317-1.
~inqni III, 65-21.
~inqə 1, 286-7.
~gə II, 306-21.
~kə I, 189-25.
~i II, 181-3, 181-haşiyə.

İşən-=güvənmək, inanmaq.
I, 247-20.
~di 1, 247-18.
~ür 1, 247-19.

İşil-=əli işə yatmaq. *Bax*: yişil-, yuşul-, yuşıl-, yüşil-, yüşül-.

I, 243-26.
~di 1, 243-25.
~ür 1, 243-26.

İşilər-=qadm. *Bax*: işlər, ışlar.
I, 177-22.

İşit-=eşitmək. *Bax*: eşit-.
~ti 1, 422-22.
~ür 1, 379-7.

İşküm=sarayda xan üçün qurulan ayaqsız süfrə.
I, 169-13.

İşlə-=işləmək. *Bax*: ışla-.
I, 276-21.
~di 1, 276-19.
~r I, 176-20.

İşləl-=işlənmək.
I, 317-2.
~di 1, 317-1.
~ür 1, 317-2.

İşlən-=hislənmək; sislə örtülmək; tüstülənmək. *Bax* və *düzəlt*: ıslan-.
Özünü iş görən kimi göstərmək. *Bax*: ışla-.
I, 320-27.
~di 1, 320-25.
~ür 1, 320-27.
II, 109-3.

İşlən-=özünü iş görən kimi göstərmək. *Bax*: ışla-.
I, 320-27.
~di 1, 320-23.
~ür 1, 320-27.

İşlər=qadm. *Bax*: işilər, ışlar.
I, 145-18, 166-27, 177-24, 180-13, 208-4, 211-23, 331-11, 343-9, 462-7.
III, 24-21, 58-11, 372-22.

İşləş-=iş görməkdə yarışmaq və yardımlaşmaq.
I, 276-21.
~di 1, 276-19.
~ür 1, 276-20.

İşlət-=işlətmək.
I, 294-24.
~ti 1, 294-23.
~ür 1, 294-23.
~ü 1, 293-14.

İştonlan-=alt paltarı, iç donu geymək. *Bax*: içtonlan-.

İt-=itmək.
I, 223-2.
~ti I, 223-1.
~ər I, 223-2.
İtəgü=dəyirman daşına bağlı ağac. Unun narın olması üçün bu ağac vasitəsilə daş aşağı endirilir, qaba olması üçün yuxarı qaldırılır.
I, 193-8.
İtil-=itilmək; dəf edilmək.
I, 241-9.
~di I, 241-6.
II, 161-21.
~ür I, 241-8.
İtil-=böyümək; imək̈ləmək; sürünmək.
I, 241-9.
~di I, 241-8.
~ür I, 241-8.
İtin-=itilmək, sürünmək.
~di I, 196-4.
~di nənq I, 196-4.
~çü nənq I, 190-14.
İtiş=itişmə; bir-birini itələmək, iki adam arasmda süpürləşmə.
I, 131-6.
İtiş-=itişmək; bir şeyi müdafiədə yardımlaşmaq və yarışmaq.
I, 230-23.
~di I, 230-22.
~ür I, 230-23.
İtlin-=itilmək.
I, 288-16.
~di I, 288-15.
~ür I, 288-16.
İtliş-=itələşmək.
I, 275-25.
~di I, 275-24.
~ür I, 275-25.
İtsə-=itələmək istəmək.
I, 302-26.
~di I, 302-24.
~r I, 302-25.
İytür-=bükdürmək. *Bax*: ettür-.
I, 259-27.
~di I, 259-24.
~ür I, 259-27.

İz=yerdə və dəridə uzununa olan cızıq, iz. *Bax*: az, əzik.
I, 147-7.

İzdənq=balıq ovunda istifadə olunan bir tor növü.
I, 176-20.

İzi=o biri il, gələcək ildən sonrakı il.
I, 153-14.

arkun~=gələcək il, o biri il.
I, 153-24.

İzlik=qoyun dərisindən tikilən türk çarığı.
I, 167-10, 167-12.

J

Jağıla-=çağlamaq. *Bax*: çağıla-, şağıla-.
~dı III, 286-7, 286-15.

K

Ka=qab, maye qoyulan qab; zərf. *Bax*: kaça, kakaça.
I, 405-8.
III, 202-12.
Ka=qalm ahəngli sözlərdə "da" mənasmda zərf ədatı.
III, 202-14.
Ka=ərəb dilindəki "ila və izafət lamı" mənasma gələn ədat (arğuca).
III, 202-17.
Ka-=etmək, qılmaq. *Düzəlt*: kıl-
~ma III, 217-17.
Ka-=yığmaq, sandığa qoymaq (yağmaca). *Bax*: kala-.
III, 234-6.
~dı III, 234-3, 243-5.
~r III, 234-6.
Kabak=qabaq, balqabaq.
I, 383-15.
~lık=balqabaq tarlası.
I, 480-17.
Kabar-=qabarmaq.
II, 108-17.
~dı II, 108-16.
~ur II, 108-17.
Kabart-=qabartmaq, şişirtmək, mübaliğə etmək.
III, 371-6.
~tı III, 371-4, 371-7.
~ur III, 371-6.
~ğan=sivilcə.
III, 271-8.
Kabırçak=tabut, ölü tabutu.
I, 479-5.
Kaç=neçə.
I, 337-18, 461-15, 461-16.
Kaç-=qaçmaq.
II, 34-20.
~dı I, 387-11.
II, 34-19.

~tı I, 62-18.
II, 59-16, 120-17, 180-1.
III, 200-24.
~tımız I, 458-20.
~ar I, 130-18, 242-7, 499-14.
II, 34-20.
III, 41-12, 174-22.
~mış I, 272-22.
~ığ I, 387-11.
~ığay III, 115-16.
~sa II, 137-7, 320-28.
~ğın=qaçan adam.
I, 71-5.
~madınq I, 146-19.
Kaça=qab. *Bax*: ka, kakaça.
III, 223-12.
Kaçaç=Çin ipəyi.
II, 280-16.
Kaçaç=kir. *Bax*: kakaç.
II, 280-18.
Kaçala-=qaba qoymaq.
III, 285-13.
~dı III, 285-12, 285-14.
~r III, 285-13.
Kaçan=haçan, nə vaxt, nə zaman.
I, 401-5, 401-7, 454-13.
II, 13-15, 84-6, 84-8.
III, 200-4.
Kaçar=neçə dəfə. *Bax*: kaçur.
Kaçıl-=qaçılmaq.
II, 157-17.
~dı II, 157-16.
~ur II, 157-17.
Kaçın-=qaçırmış kimi görünmək.
II, 173-13.
~dı II, 173-12.
~ur II, 173-13.
Kaçış=xalq arasmda qovğa.
I, 372-23, 372-24.
Kaçış-=qaçışmaq.

II, 124-14.
~dı II, 124-13.
~ur II, 124-14.
Kaçıt-=qaçırtmaq.
II, 294-17.
~tı II, 294-16.
~ur II, 294-17.
Kaç-kaç=cin vurmasma qarşı üzərlik otu yandıranda deyilən söz.
III, 162-12.
Kaçrumsın-=qaçırırmış kimi görünmək.
~dı II, 260-3, 261-2.
Kaçruş-=bir-birini qaçırmaq.
II, 224-28.
~dı II, 224-26.
~ur II, 224-27.
Kaçtur-=qaçırtmaq.
II, 200-20.
~dı II, 200-19.
~ur II, 200-20.
Kaçur=neçə dəfə. *Bax*: kaçar.
III, 233-7.
Kaçur-=qaçırmaq.
II, 111-21.
~dı II, 120-18, 180-2, 230-19.
~dum II, 111-21.
~duğ II, 182-6 (arğuca).
~urmən II, 111-21.
~ğan=daim qaçıran.
I, 489-21, 491-3-haşiyə.
Kaçurt-=qaçırtmaq.
III, 371-16.
~tı III, 371-15.
~ur III, 371-16.
Kaçut=savaşda igidlərin bir-biri ilə döyüşməsi.
I, 363-17.
Kaçut=qısa nizə, qısa mizraq.
I, 62-17.
Kadaş=qardaş, qohum, əqrəba.
I, 151-1, 405-7, 405-9.
II, 132-9.
III, 146-11, 159-18, 330-20.

~m III, 61-13.
~ınqa III, 108-10, 230-24.
~ka II, 132-9.
~hk 1, 480-17.

Kadğu=qayğı. *Bax*: kadhğu.
III, 266-6.
~ka III, 276-10.

Kadıl-=seyrək tikilmək. *Bax*: kadhu-=seyrək tikmək; kadhığ=qoşa tikiş.
II, 157-19.
~dı II, 157-18.
~ur II, 157-19.

Kadır=güc, qüvvə; sıldırım, sərtlik.
I, 369-8, 369-9, 369-10, 369-11.
II, 73-10.
~xan=xaqanlarm ən sərti, ən güclüsü; Xaqaniyyə ulusunun xaqanları.
I, 369-11.
~kış=qaraqış, zəmhərir.
I, 369-10.
~yer=sıldırım.
I, 369-9.

Kadır-=geri qaytarmaq, rədd etmək.
~dı 1, 200-4.
~ma 1, 484-4.

Kadış-=seyrək tikmək, tikişdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 125-6.
~dı II, 125-4.
~ur II, 125-6.

Kadıt-=geri dönmək, çəkilmək, qayıtmaq.
II, 295-17.
~tı II, 295-12.
~ar II, 295-17.

Kadıt-=soyuqdan ölmək, donub ölmək.
II, 295-17.
~tı 11, 295-14.
~ar 11, 295-17.

Kadıt-=seryək tikdirmək.
II, 295-17.
~tı 11, 295-16.
~ur II, 295-17.

Kadrak=dağ qatları, qıvrımları, yan, yamac.

I, 336-26, 458-8.

kat~=yan, yamac.
I, 458-9.

Kadrın-=özünü xasiyyəti pisləşirmiş kimi göstərmək.
~dı II, 264-20.

Kadruklan-=dağm girinti, çıxıntı və sıldırımlarının çox olması.
II, 271-27.
~dı II, 271-25.
~ur II, 271-25.

Kadh=qar fırtması, insan öldürən boran.
III, 149-5.
~ka II, 229-2.
III, 149-14.

Kadh-=borandan ölmək.
III, 378-9.
~tı III, 378-8.
~ar III, 378-9.

Kadhağ=kanal, arx, çay.
II, 201-25.

Kadhaş=qardaş kimi yaxm olan qohum, əqrəba. *Bax*: kadaş.
I, 372-26.
III, 27-17.
~ları III, 288-12.

Kadhğu=qayğı. *Bax*: kadğu.
I, 168-23, 420-17, 467-26.
III, 324-7.

Kadhğulan-=qayğılanmaq.
III, 193-17.
~dı III, 193-15.
~ur III, 193-17.

Kadhğur-=qayğıya düşmək. *Bax*: kayğur-.
II, 204-13.
III, 188-7.
~dı III, 188-6.
~dum II, 203-22.
~ar II, 204-13
III, 188-7.
~a II, 204-4.

Kadhığ=qoşa tikiş.
I, 376-26.

Kadhık=ağacdan yonulmuş nəsnə (arğuca).
I, 383-22.

Kadhın=qaym, quda, dün(g)ür, qohum. *Bax*: kaym (oğuzca), kazın.
I, 106-10, 499-7.
II, 138-8.
III, 231-1.
~kadhnağun=qayın və qaynatalar, qayın-maym kimi bir deyim.
I, 499-7.
Kadhınq=qayn ağacı. *Bax*: kayınq.
I, 106-9, 363-14.
III, 152-13, 320-18, 320-19.
Kadhır-=bükdürmək, boyun əydirmək; burdurmaq. rədd etmək.
II, 112-16.
~dı II, 112-12.
~dım I, 374-2.
~ar II, 112-15.
~ğan I, 491-7.
II, 110-18.
Kadhır-=rədd etmək.
II, 112-16.
~dı II, 112-12.
~ar II, 112-15.
Kadhırğak=qabar.
I, 479-25.
Kadhırlan-=özünü xasiyyəti pisləşirmiş kimi göstərmək.
II, 264-22.
~dı II, 264-19.
~ur II, 264-21.
Kadhırt-=bükdürmək.
III, 371-19.
~tı III, 371-17.
~ur III, 371-19.
Kadhış=qayış.
I, 372-27.
III, 17-15, 287-4.
Kadhışla-=qayış düzəltmək.
III, 295-12.
~dı III, 295-10.
~r III, 295-11.
Kadhıt-=inad etmək, dikbaşlılıq etmək, heç kimə boyun əyməmək.
Bax: kadıt-.
~ğan I, 488-6.
Kadhız=ağac qabığı.
I, 370-11.

Kadhızlan-=qabıqlanmaq.
II, 264-24.
~dı II, 264-23.
~ur II, 264-24.
Kadhnağun=kadhın ilə birgə işlənir, qaym-mayın kimi bir deyimdir.
I, 499-7.
Kadhran-=əsəbiləşmək, hirslənmək.
II, 249-13.
~dı II, 249-11.
~ur II, 249-13.
Kadhrıl-=bükülmək, əyilmək.
II, 237-28.
~dı II, 237-25.
~ur II, 237-28.
Kadhrış-=bükməkdə yarışmaq; bir-birinin sözünü rədd etmək.
~dı II, 225-4, 225-7.
~ıp II, 225-15.
Kadhu-=seyrək tikmək.
III, 241-23.
~dı III, 241-22.
~r III, 241-23.
Kafçıt-=hirsləndirmək, qəzəbləndirmək. *Bax*: kawçı-.
II, 316-24.
~ur II, 316-18, 316-20.
~sa II, 316-24.
Kafğar=zəfəran rəngində bir ipək parça.
III, 377-4.
Kaftan=qaftan, paltar, qapama.
I, 428-12.
III, 36-27, 118-6, 260-14.
~ığ III, 268-19.
Kağıl=üzüm asmaları bağlanan yaş söyüd budağı.
I, 406-19, 406-21.
Kağ-kuğ=qağ-quğ, qa-qu. *Bax*: kak-kuk.
III, 136-6.
~~et-ti III, 136-6.
Kağrul-=qovrulmaq. *Bax*: kawrul-, kağur-, kuğur-, kuwur-.
II, 238-4.
~dı II, 238-1.
~ur II, 238-3.
Kağruş-=qovurmaq.

II, 226-4.
~tı II, 226-1.
~ur II, 226-4.
Kağun=qovun.
I, 66-6, 153-2, 225-6, 255-23, 296-23, 297-24, 394-13, 408-
I, 408-2.
II, 285-17.
III, 116-16, 185-16.
~uğ III, 148-6, 374-24.
~luğ I, 477-21.
~luk I, 481-13, 482-7.
Kağunlan-=qovun sahibi olmaq.
III, 197-8.
~dı III, 197-7.
~ur III, 197-8.
Kağunsa-=könlü qovun istəmək.
~dı I, 305-25.
Kağur-=qovurmaq. *Bax*: kuwur-, kuğur-, kağrul-, kawrul-,
II, 117-6.
~dı II, 117-3
~ur II, 117-6.
Kağut=qovud. *Bax*: kavut, talkan.
I, 404-10.
III, 162-6.
Kah-kah=iti çağırmaq üçün işlənən nida.
III, 127-10.
Kak=qax, ərik, qaysı kimi meyvələrin qurusu.
II, 278-14.
III, 155-22.
~ı II, 278-13.
Kak=qurudulmuş nəsnə.
II, 278-14.
Kak=göl, qurumuş göl; su yığıntısı.
II, 278-16.
III, 155-23.
~lar I, 230-1.
II, 278-21.
Kak-=yüngülcə vurmaq; başa qalxmaq.
II, 289-22.
~tı II, 289-21.

~ar I, 165-12.
II, 289-22.
~kıl II, 336-19.
~a tur-ur I, 141-9.

Kakaç=kir, pas; bulaşıq. *Bax*: kaçaç.
I, 364-23.
II, 280-18.
~bol-dı I, 364-24.

Kakaça=qab-qacaq. *Bax*: ka, kaça.
III, 202-13, 223-12.

Kakı-=birinə hirslənmək, darılmaq. *Bax*: kaku- (arğuca).
III, 248-6.
~dı III, 248-5.
~r III, 248-6.
~yur (arğuca) III, 248-7.

Kakığ=baxmayaraq, acığma, ziddinə.
I, 378-4.
~mda 1, 378-5.

Kakıl-=itələnib yıxılmaq.
II, 158-20.
~dı II, 158-19.
~ur II, 158-20.
~ğan 1, 431-10, 496-18.

Kakıl-sokul-=itələnib yıxılmaq.
~dı-~dı II, 158-21.
~ğan-~ğan I, 431-10, 496-18.

Kakış-=bir-birinə qəzəblənmək. başma vurmağa cəhd etmək.
II, 134-7.
~dı II, 134-3.
~ur II, 134-7.

Kakış-=bir-birinin başma vurmağa cəhd etmək.
II, 134-7.
~dı II, 134-5.
~ur II, 134-7.

Kakıt-=qəzəbləndirmək; canını sıxmaq, üz çevirmək..
II, 301-7.
~dı II, 301-6.
~ur II, 301-7.
~ğan 1, 488-24.

Kak-kuk=qazın çıxardığı səs. *Bax*: kağ-kuğ.
III, 137-9.

Kakkuk=yarma; qurudulmuş meyvə; qaxac edilmiş ət. *Bax*: kakuk.

III, 137-11.

Kaklan-=qurudulmaq; qaxac edilmək.
II, 251-22.
~dı II, 251-19.
~ur II, 251-22.

Kaklan-=su toplanması.
II, 251-22.
~dı II, 251-21.
~ur II, 251-22.

Kaklat-=qurutdurmaq, qaxac etdirmək.
II, 330-19.
~tı II, 330-17.
~ur II, 330-18.

Kakraş-=hər hansı bir şeyin (su, şiş və urun) çəkilməsi, azalması.
II, 226-7.
~dı II, 226-5.
~ur II, 226-7.

Kakrat-=davul çalaraq zərərverici quşları və heyanları qaçırtmaq.
II, 320-14.
~tı II, 320-11.
~ur II, 320-14.
~ğu=qaçırmaq üçün çalınan şey.
II, 320-11.

Kaksı-=qaxac olmaq.
III, 259-13.
~dı III, 259-12.
~r III, 259-13.

Kaktur-=başına qaxdırmaq.
II, 202-14.
~dı II, 202-13.
~ur II, 202-14.

Kakuk=yarma; qaxac ət və ya meyvə qaxı. *Bax*: kakkuk.
III, 137-11.

Kakurğan=yağla yoğrulan çörək xəmiri; fırmda və ya təndirdə bişirilir.
I, 491-12.

Kal=yaşlı qadın.
I, 406-20.

Kal-=qalmaq, geri qalmaq, oyunda qalmaq, uduzmaq, buraxmaq.
II, 52-4.
! III, 156-12.

~dı 1, 72-8, 72-9, 163-17, 377-16.
II, 51-22, 51-24.
III, 346-14.
~dım III, 266-5, 276-10.
~ır 1, 136-12, 373-14, 407-24.
II, 52-4.
III, 49-11, 319-5, 332-14.
~ıp 1, 261-10, 368-1.
III, 240-15.
~mış III, 210-19.
~madı III, 328-1.
~dı mu I, 115-19.
~mas 1, 118-10, 171-14.
II, 52-2.
III, 33-19, 210-2.
~sun II, 250-1.
~sa 1, 315-17.
Kala-=yığmaq, sandığa qoymaq.
~dı III, 234-7.
Kal aç=qalın və gözləyin mənasmdadır, xalac oymağınm admm buradan götürüldüyü söylənir.
III, 360-13.
Kalat-=qaplamaq; qılıf keçirtmək; sandığa qoydurmaq.
II, 302-21.
~tı II, 302-18.
~ur II, 302-21.
Kalbuz=loxma, tikə, udum.
I, 447-2.
Kalbuzla-=udmaq, loxmalamaq.
III, 305-17.
~dı 1, 447-2.
III, 305-15.
~r III, 305-17.
Kaldra=xışıldatmaq.
III, 383-7.
~dı III, 383-6.
~r III, 383-7.
Kaldruğa=xılıştı edən hər nəsnəyə verilən sifət.
III, 380-3.
Kalı=əgər, necə, artıq, nə qədər, isə mənalarında bir ədat.
I, 148-19, 156-10, 251-8, 301-19, 420-25.
II, 237-7.

III, 30-7, 142-3, 158-10, 219-3, 219-13, 219-14, 249-21, 261 -14.

Kah-=sıçramaq.
III, 250-1.
~dı III, 250-1.
~r III, 250-1.

Kalık=hava, göy, səma, kosmos.
I, 384-21.
III, 46-20.

Kalıma=günəşlik, çardaq.
III, 170-19.

Kalın=çox, izdihamlı, qələbəlik; sürü.
I, 374-4, 401-25, 468-16.
III, 206-22.

Kalınq=kalım, başlıq, mehr olaraq qadma verilən cehiz.
III, 322-2, 322-11.

Kalmquk=başdakı kəpək. *Bax*: kalnquk.
III, 331-18.

Kalmqula-=suyun üstünə çıxmaq, başını sudan yuxarıda tutmaq. *Bax*: kalnqula-.
III, 355-20.
~dı III, 355-16.
~r III, 355-19.

Kalış-=sıçramaq; iki adamm xalqı tərk etməkdə yarışması.
II, 137-22.
~dı II, 137-21.
~ur II, 137-22.

Kalıt-=sıçratmaq, (atmı) şahə qaldırmaq..
~ğan I, 488-26.

Kalkan=qalxan. *Bax*: kalkanq.
I, 432-20, 432-27.
II, 336-20.
III, 76-11, 209-22, 334-3.

Kalkanq=qalxan. *Bax*: kalkan.
III, 334-3.

Kalnadh-=qalmlaşmaq, çoxalmaq. *Bax*: kalnat-, kalnu-.
~tı II, 332-4.

Kalnat-=qalınlaşmaq. *Bax*: kalnadh-, kalnu-.
II, 332-5.
~tı II, 332-3.
~ur II, 332-5.

Kalnqu=suyun üzündə durma, su üzünə çıxma.

III, 328-15.

Kalnquk=başda yaranan kəpək. *Bax*: kalınquk.
III, 331-18.

Kalnqula-=suyun üzünə çıxmaq, başını sudan yuxarıda tutmaq. *Bax*: kalınqula-.
~dı III, 328-16.

Kalnu-=qalmlaşmaq. *Bax*: kal-, nadh-, kalnat-.
III, 271-8.
~dı III, 271-7.
~r III, 271-8.

Kaltuk=vəhşi sığır buynuzu.
I, 460-12.

Kaltur-=keçmək, ötmək, arxada qoymaq.
II, 202-18.
~dı II, 202-15.
~ur II, 202-17.

Kalwa=məşq oxu; üzərində təmrən yerinə yuvarlaq bir taxta parçası olan ox.
I, 421-16.

Kam=qam, şaman, kahin.
I, 308-7.
III, 157-6, 380-11.
~lar I, 274-3.

Kam-=çox döymək, az qala ölənə qədər döymək.
II, 53-15.
~dı II, 53-14.
~ur II, 53-15.

Kama-=qamaşmaq.
III, 250-5.
~dı III, 250-4, 250-6.
~r I, 350-14.
II, 303-4, 350-10.
III, 250-5.

Kamaş-=qamaşmaq.
II, 139-11.
~dı II, 139-9.
~tı II, 138-10.
~ur II, 139-9.

Kamat-=qamaşdırmaq.
II, 302-27.
~tı II, 302-26, 303-1.
~ur II, 302-27.

~ğan I, 489-1.
Kamçı=qamçı.
I, 414-25.
~kılıç=içində qılınc olan qamçı.
I, 414-25.
Kamçı=at, dəvə və buğanm tənasül aləti.
I, 414-26.
~sı I, 414-27.
Kamçığu=barmağa çıxan dolama.
I, 471-14.
Kamçıla-=qamçılamaq, qamçı ilə vurmaq.
III, 307-6.
~dı III, 307-4.
~r III, 307-5.
Kamdu=dörd arşın uzununda, bir qarış enində bez parçasıdır; üzərinə uyğur xanmm möhürü vurulur, alış-verişdə pul yerinə işlənir.
I, 415-15.
Kamğak=evlərin açıq yerinə hörülən qamış kimi uzun bir ot; səmər otu.
I, 460-16.
Kamğı=əyri-üyrü.
I, 421-14.
~yüzlüg=çirkin üzlü.
I, 421-15.
Kamğır-=az qala əyilmək; əyilmək üzrə olmaq.
II, 205-11.
~dı II, 205-9.
~ar II, 205-11.
Kamç=çömçə, qaşıq.
I, 125-9, 365-24.
II, 111-15.
Kamıçak=qurbağa balası, çömçəquyruq.
I, 468-26.
Kamıçla-=çömçələmək.
III, 291-25.
~dı III, 291-23.
~r III, 291-25.
Kamış=qamış, qamışlıq.
I, 373-7, 430-20.
III, 187-24, 310-25.
~ka III, 339-1.
~hğ I, 474-27.

Kamışlan-=qamışlıq olmaq; qamış bitmək.
II, 265-7.
~dı II, 265-6.
~ur II, 265-7.
Kamtur-=bayıltmaq.
II, 203-3.
~dı II, 203-1.
~ur II, 203-3.
Kamuğ=bütün, hamı, hamısı.
I, 117-17, 166-2, 230-1, 235-14, 238-21, 239-7, 273-1, 274-3, 276-9, 277-17, 301-7, 378-7.
II, 45-15, 67-1, 124-10, 128-17, 134-3, 138-27, 152-16, 213-12, 213-20, 214-4, 214-6, 215-4, 215-10, 218-17, 219-5, 221-1, 221-7, 221-23, 222-18, 223-1, 223-12, 224-1, 224-8, 226-5, 226-9, 227-22, 228-18, 245-26, 271-4, 278-21, 332-12.
III, 13-15, 63-25, 70-22, 80-17, 113-5, 114-25, 115-1, 138-10, 166-22, 188-8, 189-4, 259-17, 343-4.
~ka III, 248-4.
Kamul-=söykənmək.
II, 158-25.
~dı II, 158-24.
~ur II, 158-25.
Kan=qan.
I, 154-18, 300-2.
II, 142-7, 163-14, 185-15, 262-8.
III, 64-20, 67-15, 157-13.
~ı 1, 239-28.
II, 199-15.
III, 53-4.
~ığ II, 196-10.
III, 157-13.
~ığa III, 249-haşiyə.
~ınq 1, 477-2.
~ın III, 310-10.
~ka III, 190-1.
~hğ I, 138-21.
III, 44-3.
Kan-=doyunca su və başqa şey içmək.
III, 180-21, 242-22.
~dı 1, 378-17.
III, 180-20.
~ar III, 180-21, 222-21.

Kana-=qanamaq, qan gəlmək; qan almaq. *Bax*: kanı-.
III, 242-22.
~dı II, 311-24, 312-2.
III, 242-19, 242-20.
~r III, 242-21.
~ğu=qan alan alət, neştər, lanset.
I, 438-7.
Kanak=sürüşmək (arğuca və bulğarca). *Bax*: kayak, kıyak.
I, 385-1.
Kanat=qanad.
I, 363-22.
~ın I, 109-18.
II, 33-23, 195-4.
Kanat-=qanatmaq.
II, 304-12.
~tı II, 304-11.
~ur II, 304-12.
~ğan I, 489-6.
Kanatlan-=minik sahibi olmaq.
II, 264-11.
~dı II, 264-8.
~ur II, 264-11.
Kanatlan-=uçmaq; qanadlanmaq; qanadı çıxmaq.
II, 264-11.
~dı II, 264-10.
~ur II, 264-11.
Kança=haraya.
I, 362-5.
III, 41-12.
Kançık=qancıq, qadına söyəndə də belə deyilir.
I, 462-22, 462-23.
Kançuk=haraya, necə.
I, 242-7.
Kanda=harada. *Bax*: kayda, kayuda, xanda.
I, 415-19.
III, 169-24, 208-5.
Kandır=dəri soyulduqdan sonra ətin üstündə qalan incə zər.
I, 446-11.
Kandur-=suya və ya başqa mayeyə qandırmaq, doyunca içirtmək.
~dı II, 203-8.
Kanq=qazın çıxardığı səs.
III, 312-3.

~et-ti III, 312-3.

Kanqdaş=eyni atadan olan. *Bax*: kanqsık.
III, 330-20, 330-22.

Kanqlı=araba (yük üçün).
III, 328-10.

Kanqrak=damaq.
III, 311-15.

Kanqrak=zəng[9].
III, 311-15

Kanqsık=ögey. *Bax*: kanqdaş.
III, 331-16, 331-17.

Kanı=hara, haraya.
III, 221-12.

Kam-=qanamaq. *Bax*: kana-.
III, 251-6.
~dı III, 251-5.
~r III, 251-6.

Kanığ=sevinc. *Bax*: kamk.
I, 318-9, 378-17.

Kamk=sevinmiş. *Bax*: kamğ.
~ı I, 120-9.

Kanıt-=şövqə gətirmək, coşduran.
~ğan=daim şövqə gətirən.
I, 489-8.

Kantur-=doyunca içirtmək. *Bax*: kandur-.
II, 203-8.
~dı II, 203-6.
~ur II, 203-7.

Kanu=hansı, hansı şey (arğuca). *Bax*: kayu (digər türklərin dilində).
I, 105-16.
III, 221-10.

Kap=qab; tuluq, çuval, dağarcıq; zərf; ana bətnindəki zərf.
I, 242-24.
II, 152-9, 180-6, 183-22, 224-23, 233-3.
III, 148-11, 148-12, 148-16.
~ı II, 148-7, 152-16.
~tm II, 200-5.
~ka 1, 296-26.
II, 43-17, 44-16, 116-5, 188-1.

---

[9] «Kanqrak» sözü «Divan»da (DLT-III, s.338) ancaq «damaq» kimi verilmişdir. Bəsim Atalay mətnaltı haşiyədə həm də «zəng» mənasına gəldiyini yazmışdır.Biz III cilddə düz mötərizə içində «zəng» sözünü əlavə etdik, burada isə ayrı maddə kimi göstərdik.

~lığ oğul=köynəkdə doğulan uşaq, uğurlu olur.
III, 148-18.
Kap=qohum (istiarə yolu ilə).
III, 148-20.
Kap-=qapmaq; oğurlamaq; toxunmaq, çarpmaq, uçurmaq; hücum və dəf etmək.
II, 34-3.
~dı II, 34-1, 34-4.
~tı II, 140-20.
III, 74-22.
~ar II, 34-3.
III, 36-11.
~ğuçı II, 70-20.
~up II, 122-22.
~sa III, 365-10.
Kapa=qaba və yüksək olan hər nəsnə.
III, 207-5.
Kapak=göz qapağı.
I, 383-14.
Kapak=bəkarət.
I, 383-16.
~ı I, 383-16.
~lığ kız=bakirə qız. *Bax*: kapağlığ.
I, 475-18.
Kapakla-=bəkarəti pozmaq.
III, 297-2.
~dı III, 297-1.
~r III, 297-2.
Kapçak=su qollarmm bir-birinə birləşdiyi yer.
I, 458-7.
Kapğa=böyük qapı, qala qapısı.
I, 420-16.
Kapğak=qapaq, sadağın, oxdanın qapağı.
I, 458-6.
Kapğaklan-=qapaqlanmaq.
II, 271-24.
~dı II, 271-22.
~ur II, 271-24.
Kapığlığ=*bax* və *düzəlt*: kapaklığ.
I, 475-18.
Kapıl-=qapanmaq; həbs edilmək.
II, 146-10.

~dı II, 146-7.
~ur II, 146-10.
Kapıl-=oğurlanmaq, qapılmaq.
II, 146-10.
~dı II, 146-9.
~ur II, 146-9.
Kapın-=yağma edirmiş kimi görünmək.
II, 173-5.
~dı II, 173-4.
~ur II, 173-5.
Kapın-=xəstəliyə qapılmaq, xəstəliyə yaxalanmaq.
II, 173-5.
~dı II, 173-6.
~ur II, 173-5.
Kapış=qapma; qapıb alma; yağma etmə; oğurlama.
I, 372-21.
Kapış-=qapışmaq. *Bax*: kapuş-.
II, 121-5.
~dı II, 121-3.
~ur II, 121-5.
Kaplan-=qab sahibi olmaq.
~dı III, 192-8.
Kapsa-=qapmaq istəmək; qablamaq; ətrafmı sarmaq.
III, 258-26.
~dı 1, 209-21, 451-7.
III, 258-24, 258-27.
~r III, 258-25.
Kaptur-=qapdırmaq, oğurlatmaq.
II, 200-16.
~dı 11, 200-15.
~ur 11, 200-16.
Kapuğ=qapı.
I, 122-2, 156-1, 157-24,205-16, 217-3, 231-1, 260-1, 288-20, 303-1, 348-20, 462-11, 482-16.
II, 40-2, 54-2, 137-1, 158-11, 213-3, 301-1.
III, 49-20, 58-7, 72-4, 76-13, 106-17, 164-19, 243-9, 247-9, 256-2, 291-13, 301-21, 304-2, 326-8.
~m III, 219-19, 264-12.
~da 1, 493-1.
~ka 1, 486-6.
11, 158-11.
~lar 1, 275-26.

~luğ 1, 475-3.
~sədhrək=barmaqlıqlı qapı.
I, 462-11.
Kapul-=sıxışmaq.
~ğan 1, 493-1.
Kapuş-=qapışmaq. *Bax*: kapış-.
~dı II, 140-21.
Kar=qar.
I, 57-19, 340-18.
II, 129-10, 142-14, 158-3, 204-16, 213-20, 219-14, 298-17, 330-3.
III, 150-11, 282-17.
~da 1, 387-17.
~ığ III, 244-8, 286-1.
~ın III, 41-1, 377-19.
Kar-=bir şeyi bir şeylə qarışdırmaq, qatmaq; boğazda su qalması; daşmaq.
III, 178-18.
~dı I, 425-25, 425-27.
II, 208-20.
III, 178-13, 178-15.
~ar III, 178-18.
Kara=qara, qaranlıq.
I, 137-24, 179-16, 344-15, 348-23, 361-13, 383-23.
II, 179-20.
III, 35-12, 36-23, 75-11, 179-11, 210-20, 210-28, 313-2, 352-4.
~munq=qara bəla.
III, 35-12.
~ətmək=qara çörək.
III, 211-6.
~kuş=Müştəri ulduzu. *Bax*: karakuş, yulduz, ərəntüz.
I, 344-15, 344-19, 344-21.
III, 41-16, 210-11.
~kuş yulduz=Müştəri ulduzu. *Bax*: karakuş.
III, 210-12.
~kuş=Mizan ulduzu.
III, 41-17.
~kuş=qaraquş, dovşancıl.
I, 344-15.
III, 210-10.
~kuş=dəvə dabanının ucları (oğuzca).

I, 344-21.
III, 210-13.
~orun=sin, məzar, qəbr.
III, 210-14, 210-28.
~orunka III, 210-20.
~ot=Hindistandan gələn zəhərli bir ot; baldırğan, acontium.
III, 211-3.
~yağ=neft.
III, 211-4.
~ər-=qaralmaq. *Bax*: karar-.
~ər-di II, 179-20.

Karabaş=gərdək gecəsi gəlinlə birlikdə göndərilən xidmətçi qadın, sağdıc; kölə və cariyələrə verilən adlardan, «qara baş» mənasındadır.
I, 206-5.
III, 211-1.

Karaçı=qapıları dolaşan dilənçi, qaraçı.
I, 436-13.

Karağu=«zaç» adlanan qara boya.
I, 437-8.

Karağu=kor.
I, 437-9.

Karağunı=axşam uşaqlarm oynadıqları bir oyun.
III, 228-6.

Karak=göz bəbəyi, didə, gözün rəngi və yeri, göz.
I,383-23.
II, 142-15.
III, 32-16.
kara~=gözün qarası.
I, 38-23.
ürünq~=gözün ağı.
I, 383-24.
ot ~=gözün görən yeri, göz bəbəyi.
I, 383-24.
~sız=gözsüz.
I, 476-2.
~lığ=gözlü; qorxmaz, cəsur.
I, 476-1.

Karakla-=yol kəsib mal almaq (yağma ləhcəsində).
III, 297-7.
~dı III, 297-6.
~r III, 297-7.

Karakan=dağda bitən bir ağac növü.

I, 439-7.

Kara-kura=ard-arda söylənən iki söz.
III, 211-10.

Karala-=qaralamaq, pisləmək.
III, 285-19.
~dı III, 285-18, 285-24, 290-1.
~r III, 285-19.

Karamuk=qaramuq.
I, 468-25.

Karanqğu=qaranlıq. *Bax*: karanqku.
III, 335-20.

Karanqku=qaranlıq. *Bax*: karanqğu.
III, 335-20.
~da III, 263-1.

Karar-=qaralmaq. *Bax*: kara ər-
II, 112-27.
~dı II, 112-25.
~ur II, 112-27.

Karar-=çirklənmək. *Bax*: kara ər-
II, 112-27.
~dı II, 112-26.
~ur II, 112-27.

Karart-=qaraltmaq.
III, 371-22.
~tı III, 371-20.
~ur III, 371-21.

Karça-=qatılaşmaq.
III, 253-8.
~dı III, 253-6.
~r III, 253-7.

Karç-kurç=xatur-xutur, xart-xurt kimi səs.
I, 352-22.
~ye-di I, 352-23.

Kardu=qarqara vaxtı su üstündə üzən fmdıq boyda buzlar.
I, 415-22.
~nı I, 416-1.

Karğa=qarğa.
I, 287-11, 420-19, 420-20, 420-25.
II, 52-17.

Karğa-=lənət etmək, bəddua etmək, lənətləmək. *Bax*: kırğa-, kızğa-.
III, 262-17.
~dı I, 308-11, 308-15.

III, 262-16.
~r III, 262-17.
Karğak=qarğış, lənət, nifrin. *Bax*: karğış.
II, 283-25.
~ınqa II, 283-15.
~tarmakı=bir bitki növü.
I, 455-2.
Karğal-=lənətlənmək.
II, 238-19.
~dı II, 238-18.
~ur II, 238-19.
Karğan-=özünə lənət etmək.
II, 249-18.
~dı II, 249-16.
~ur II, 249-18.
Karğaş=bir-birinə lənət etmək.
II, 226-17.
~dı II, 226-15.
~ur II, 226-16.
Karğat-=lənətlətmək.
II, 323-16.
~tı II, 323-14.
~ur II, 323-15.
Karğılaç=qaranquş. *Bax*: karlığaç.
I, 497-21, 499-12.
III, 174-23.
Karğış=lənət, bəddua, nifrin. *Bax*: karğak.
I, 449-8.
~ı I, 449-8.
~kişi=lənətlənmiş adam.
I, 449-11.
Karğu=dağda olan və düşmənin gəlişini xəbər vermək üçün üzərində od qalanan minarəvari tikili. *Bax*: karğuy.
I, 421-5.
Karğuy=atmaca quşu, qırğı. *Bax*: kırğuy, karkuy, kırkuy.
III, 226-14.
~çibək=atmacaya bənzər bir quş.
III, 226-14.
Karğuy=dağ zirvəsində tikilmiş qüllə. *Bax*: karğu.
III, 226-15.
Karı=yaşlı, qoca, ixtiyar.
II, 56-12.

III, 135-27, 211-11, 211-13, 365-2.
~sın 1, 420-20.
Karı=qarış, ölçü; bez ölçən arşın. *Bax*: karış.
I, 177-11.
III, 211-15.
Karı-=qocalmaq, yaşlanmaq.
III, 243-22.
~dı III, 243-21.
~r III, 243-22.
~mas 1, 203-8.
~sa III, 243-23.
Karık-=qardan göz qamaşmaq.
II, 142-13.
~tı II, 142-12.
~ar II, 142-13.
Karı-kurı=dayça qısraqdan geri qalanda bu sözlə çağrılır. *Bax*: kırrıh-kırrıh, kurıh-kurıh. *Düzəlt*: kurı-kurı.
III, 211-20.
Karıl-=qarışmaq. *Bax*: katıl-.
II, 157-23.
~dı II, 157-20.
~ur II, 157-23.
Karıla-=yaşlı saymaq, qocalığa nisbət etmək.
III, 285-23.
~dı III, 285-22, 290-7.
~r III, 285-23.
Karıla-=qarışlamaq, arşınlamaq, ölçmək.
III, 285-23.
~dı 1, 327-16.
III, 285-20, 290-2.
~ur III, 285-23.
Karıla-=qarlamaq.
III, 286-2.
~dı III, 286-1.
~r III, 286-2.
Karımsın-=boğulur kimi olmaq.
~dı II, 259-20.
Karın=qarın.
I, 106-16, 106-17, 222-24, 266-9, 339-10, 401-20, 405-2, 407-15, 488-14.
II, 211-14, 211-21, 322-12.
III, 230-14, 260-3, 377-19,

~ı II, 283-11.
III, 262-13.
~m II, 306-17.
~ka III, 210-18.
~lığ I, 477-15, 478-5.
~ at- I, 401-20.
Karınca=qarışqa (oğuzca). *Bax*: karınçak.
I, 479-8.
III, 325-6.
Karınçak=qarışqa.
I, 479-8.
Karındaş=qardaş.
I, 405-2.
Karınla-=qarnma vurmaq.
~dı III, 302-8.
Karış=qarış.
I, 373-1.
II, 342-19.
Karış=yun parça.
III, 32-7.
~ka III, 32-7.
Karış-=qarışmaq, qamaşmaq, qarşı çıxmaq, vuruşmaq, qarşılanmaq.
II, 128-13.
~tı II, 127-16, 127-20, 128-11.
~tım I, 371-22.
~tılar II, 128-9.
~ur II, 128-12.
~ıp III, 18-20.
~mas II, 126-5.
Karışla-=qarışlamaq.
III, 295-15.
~dı III, 295-13.
~r III, 295-14.
Karıt=söyüş, küfr (türkməncə).
I, 363-19.
Karıt-=qocaltmaq.
II, 298-8.
~tı II, 298-7.
~ur II, 298-8.
~mışka II, 298-9.
Karızan=çox qocalmış adam.
I, 439-3.

Karkağ=çöl, suyu və bitkisi olmayan qır.
I, 452-22.
Kar-kur=qar-qur etmək.
~~et-ti=qar-qur etdi.
I, 339-10.
Karkuy=atmaca quşu. *Bax*: kırkuy, karkuy, kırğuy.
III, 226-12.
~çibək=atmacaya bənzər bir quş.
III, 226-13.
Karla-=qarlamaq.
III, 268-18.
~dı III, 268-17, 282-14.
~r III, 267-18.
~p I, 451-9.
Karlan-=qarlanmaq, qar yağmaq.
III, 190-18.
~dı III, 190-17.
~ur III, 190-18.
Karlat-=qar yağdırmaq.
II, 330-4.
~tı II, 330-3.
~ur II, 330-4.
Karlığaç=qaranquş. *Bax*: karlığaç.
I, 497-22.
Karlukla-=karluq boyundan saymaq, onlara nisbət etmək.
III, 306-5.
~dı III, 306-4.
~r III, 306-5.
Karluklan-=karluq qılığına girmək.
II, 272-6.
~dı II, 272-4.
~ur II, 272-6.
Karma=yağma, qamarlama.
I, 426-23.
Karmala-=yağma etmək, qamarlamaq.
III, 307-25.
~dı I, 426-23.
III, 307-23.
~r III, 307-25.
Karmalaş-=yağmalamaqda yarışmaq və yardımlaşmaq. *Bax*: karmaş-.
II, 227-21.
~dı II, 227-20.

~ur II, 227-20.
Karmaş-=yağma işində yarışmaq və yardımlaşmaq.
II, 227-19.
~dı II, 227-17.
~ur II, 227-19.
Karnağu ər=yekə qarınlı adam, xaşal. *Bax*: karnak.
I, 471-11.
Karnak ər=yekə qarınlı adam, xaşal. *Bax*: karnağu.
I, 459-13.
Kars=dəvə və ya qoyun tükündən tikilən paltar.
I, 356-21.
Kars-kars=əlləri bir-birinə vurmaqla çıxarılan səs.
~~aya yap-tı I, 356-22.
Karsak=dərisindən gözəl kürk çıxan bir heyvan; bozqır tülküsü.
I, 459-8.
Karşa-=qarışlamaq, ölçmək.
III, 260-13.
~dı III, 260-11.
~r III, 260-13.
Karşağ=paltarın bir qarış qədər olan parçası.
I, 452-10.
~ı I, 452-11.
Karşat-ölçdürmək, qarışlatmaq.
II, 322-21.
~tı II, 322-19.
~ur II, 322-20.
Karşı=xaqan sarayı.
I, 419-12.
III, 324-8.
~ka I, 287-26.
Karşı=qarşı, zidd. *Bax*: karşu.
I, 419-13.
~sı I, 419-13.
Karşı=iki bəy arasmda münaqişə.
I, 419-15, 419-16.
Karşu=qarşı. *Bax*: karşı.
III, 249-21.
Karşut=zidd.
I, 441-18.
Kart=yara.
I, 352-9.
~ı II, 237-16.

~ın II, 248-21.
~mq II, 248-23.
Kart ər=bədxasiyyət adam.
I, 352-10.
Kart-kurt=səs bildirən bir söz.
I, 352-13.
~~et-ti I, 352-13.
Karta-=dırmalamaq; sağaltmaq, qaşımaq. *Bax*: kartan-.
~dı I, 280-14.
II, 254-1.
~dım I, 299-28.
Kartal ət=parçalanmış ət.
I, 465-14.
Kartal koy=ağlı-qaralı, alaca qoyun.
I, 465-15.
Kartal-=azmaq; yaranm başı qoparılmaq.
II, 237-18.
~dı II, 237-16.
~ur II, 237-17.
Kartan-=sağaltmaq. *Bax*: karta-.
II, 248-24.
~dı II, 248-21.
~ur II, 248-24.
Kartla-=yaranı yaxşılaşdırmaq; bədrəftar saymaq. *Bax*: kırtla-.
III, 381-14.
~dı III, 381-13.
~r III, 381-14.
Kartur-=doyunca içirtmək.
II, 201-14.
~dı II, 201-10.
~ur II, 201-14.
Kartur-=qarışdırmaq, bir şeyi bir şeyə qatmaq (oğuzca).
II, 201-14.
~dı II, 201-12.
~ur II, 201-14.
Karva-=axtararkən bir şeyə toxunmaq. *Bax*: karwa-.
~dı III, 263-3.
Karvı=incə yay kimi.
III, 224-19.
~kaşlığ kişi=yay kimi incə qaşlı adam.
III, 224-20.
Karwa-=axtararkən bir şeyə toxunmaq. *Bax*: karva.

III, 263-3.
~dı III, 263-1.
~r III, 263-3.

Karwan-=aramaq, axtarmaq.
II, 250-16.
~dı II, 250-13.
~ur II, 250-16.

Karwaş-=axtarmaqda yardımlaşmaq; qaranlıqda əllə bir şey axtarmaq.
II, 227-7.
~dı II, 227-4.
~ur II, 227-7.

Karwat-=əl yordamı ilə axtarmaq.
II, 323-27.
~tı II, 323-24.
~ur II, 323-27.

Karu=qarşı, doğru mənasında bir söz. *Bax*: kərü.
II, 117-26.

Kas=qabıq, hər ağacın qabığı; sərtlik. *Bax*: kaz, kasuk.
I, 384-5.
~mqa I, 363-14.
III, 320-19, 152-13.

Kası=ağacdan düzəldilən heyvan ağılı, küzü.
III, 212-13.

Kasığ=ağzm içi, sağ və sol yanı, ovurd.
I, 377-15.
III, 301-24.

Kasığla-=ovurda, ağıza vurmaq.
III, 296-6.
~dı III, 296-4.
~r III, 296-5.

Kasırku=qasırğa.
I, 470-8.

Kasna-=dişi bir-birinə dəymək, titrəmək. *Bax*: kıstaş-.
III, 271-6.
~dı III, 271-4.
~r III, 271-6.
~yu II, 229-3.
III, 149-15.

Kasnat-=titrətmək. *Bax*: kıstaş-.
II, 331-28.
~tı II, 331-26.

~ur II, 331-28.
Kasuk=ağac qabığı. *Bax*: kaz, kas.
I, 384-5.
Kasuk=at dərisindən düzəldilən tuluq.
I, 384-3.
~luğ ər=kımız tuluğu olan adam.
I, 476-4.
Kaş=qaş; ləkəsiz, bəyaz və ya qara daş, daş-qaş, nefrit.
I, 343-26.
III, 153-8.
Kaş=hər hansı bir şeyin qıyısı, sahili, kənarı.
III, 153-16.
~ı III, 153-16.
Kaş=gözün üstündəki qaş.
I, 419-18.
III, 153-7.
~ı I, 495-26.
~ın II, 316-1.
~hğ III, 224-20.
Kaşak=qındıra otu.
I, 384-7.
~ı II, 316-7.
Kaşan-=heyvanm, atın siyiməsi.
II, 174-5.
~dı II, 174-4.
~ur II, 174-5.
Kaşanq=qula söyülən bir söyüş, alçaq mənasındadır.
III, 320-21.
Kaşğa=alnmda ağlıq olan heyvan.
~ at=qaşqa at, üzü ağ, gözlərinin ətrafı qara at, rübəndli at.
I, 421-9.
~ koy=başı ağ, başqa yerləri qara qoyun.
I, 421-7.
Kaşğalak=qaşqaldaq.
I, 498-17.
~ı I, 498-22.
Kaşı-=qaşımaq.
III, 246-20.
~dı III, 246-19.
~r III, 246-20, 246-22.
Kaşık=qaşıq. *Bax*: kaşuk.

~hk münqüz=qaşıq düzəltmək üçün hazırlanan, bu işə yarayan buynuz.
I, 481-1.
Kaşıkla-=qaşıqlamaq. *Bax*: kaşukla-.
III, 297-10.
~dı III, 297-9.
~r III, 297-10.
Kaşın-=qaşınmaq.
I, 292-9.
Kaşıt-=qaşıtmaq.
II, 300-12.
~tı II, 300-11.
~ur II, 300-12.
~ğan I, 488-22.
Kaşla-=bənd, sədd düzəltmək; birinin qaşma vurmaq.
III, 269-2.
~dı III, 268-27, 269-1.
~r III, 269-2.
Kaşuk=qaşıq. *Bax*: kaşık.
I, 484-8, 484-11.
III,303-4.
~luğ I, 476-10.
Kaşukla-=qaşıqlamaq. *Bax*: kaşıkla-.
III, 297-10.
~dı III, 297-9, 303-4.
~r III, 297-10.
Kaşuklan-=qaşıq sahibi olmaq.
II, 265-19.
~dı II, 265-18.
~ur II, 265-19.
Kat=qat.
I, 336-25.
III, 31-8.
~ı I, 336-25.
Kat=nəzd, yan; hüzur.
I, 337-1.
~ın I, 133-23.
~ında I, 337-2.
III, 225-11.
~kadrak=yan-yamac.
I, 458-9.

Kat=meyvə, hər bir ağacm meyvəsi (yəmək, qıpçaq, tatar, çomul və kay ləhcələrində).
III, 148-23, 149-3.
~ı III, 148-23, 148-24.
Kat-=qatmaq, qarışdırmaq, sıxıntıya düşmək, yorulmaq.
II, 291-16.
~tı 1, 425-25.
II, 291-12, 291-15.
~ar 1, 249-20, 432-12, 454-14.
II, 291-16.
~tı-kar-dı 1, 425-25.
Kata=dəfə, kərə.
I, 337-21, 476-28.
III, 207-28.
Katar-=geri qaytarmaq, istiqamətindən döndərmək.
II, 110-11.
~dı II, 110-7, 110-9.
III, 187-20.
~ur II, 110-10.
~ğan II, 110-18.
Katğı=qatı, sərt, möhkəm. *Bax*: katkı.
I, 433-5.
Katğur-=gülərək özündən getmək, uğunmaq.
II, 303-18.
~dı II, 303-16.
~ar II, 303-17.
Katığ=sərt, qüvvətli, möhkəm, qatı.
I, 376-25.
II, 323-6, 334-25.
III, 45-2, 260-17, 323-20.
~lığ=soysuz.
I, 475-19.
~lık=fəlakət.
III, 219-3.
Katığlan-=çabalamaq, əlləşmək, uğraşmaq.
II, 265-11.
~dı II, 265-10.
~ur II, 265-11.
~sa II, 265-12.
III, 159-6.
Katık=qatıq, yoğurd.
I, 383-18.

Katık=qatılan, bir şeyə əlavə edilən.
I, 383-20.
Katıl-=qarışdırılmaq; qadmla kişinin cütləşməsi.
II, 147-5.
~dı II, 147-1, 147-4.
~ur II, 147-5.
~karıl-=qatılmaq, qarışmaq.
~karıl-dı II, 157-22.
~ğan-karılğan I, 492-22.
Katın-=sərtləşmək.
~dınq 1, 477-1.
Katın-=bir şeyi başqa şeyə qatırmış kimi görünmək.
II, 173-9.
~dı II, 173-7.
~ur II, 173-8.
Katır=qatır.
I, 369-7.
III, 271-12.
~lığ=qatırı olan adam.
I, 474-6.
Katırt-=qaytartmaq, rədd etməyi əmr etmək.
III, 371-14.
~tı III, 371-13.
~ur III, 371-14.
Katış-=qatmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 122-12.
~dı II, 122-9.
~ur II, 122-12.
Katkı=qatı. *Bax*: katğı.
I, 492-5.
~kişi=kimsəyə boyun əyməyən adam.
I, 492-5.
Katkı(a)ç=çayana bənzər bir həşərat (arğuca).
I, 444-12.
Katlan-=meyvələnmək (qıpçaq, yəmək, oğuz ləhcələrində), tikanlı ağaclarm meyvələnməsi (digər türklərin dilində).
III, 190-14.
~dı III, 190-12.
~ur III, 190-13.
Katlış=su qollarınm qovşağmda olan su yığıntısı.
1, 449-1.
Katlış-=su qollarınm qovuşması.

~tı 1, 449-2.
Katma yuğa=yağda bişən ufalanmış çörək.
I, 426-21.
Katnat-=təkrar etdirmək.
II, 331-25.
~tı II, 331-13.
~ur II, 331-25.
Katrun-=bir hərəkəti dayandırmaq, kəsmək.
II, 249-10.
~dı II, 249-4.
~ur II, 249-10.
Katrun-=bir şeydən çəkinmək, son anda vaz keçmək.
II, 249-10.
~dı II, 249-7.
~ur II, 249-10.
Kattur-=bükdürmək, qatlatmaq.
II, 201-9.
~dı II, 201-4.
~ur II, 201-8.
Kattur-=btr şeyi başqa şeyə qatdırmaq, qarışdırtmaq.
II, 201-9.
~dı II, 201-6.
~ur II, 201-8.
Katun=qadm, xatun, Əfrasiyab qızlarından olanların adı.
I, 194-16, 377-24.
III, 225-9,
oğlağu~=əsaləti olan qadın.
I, 194-16.
Katunlan-=xanımlanmaq, xanun olmaq, xan arvadı olmaq.
III, 197-6.
~dı III, 197-4.
~ur III, 197-6.
Katur-=qatılaşdırmaq, sərtləşdirmək.
II, 111-6.
~dı II, 111-1.
~ur II, 111-6.
Katur-=bişirmək, mətinləşdirmək, olğunlaşdırmaq.
II, 111-6.
~dı II, 111-4.
~ur II, 111-6.
Katur-=sevinmək, öyünmək, gülmək.
~ğan 1, 490-13.

Katut=nəyə isə bulaşdırılmış nəsnə.
II, 280-10.
~ok=təmrəni zəhərə bulaşdırılmış ox.
II, 280-10.
Katut=qax; bir şeyin yarısı (barsğanca).
II, 280-11.
~ı II, 280-11.
Katut=ayaqqabıçı kirişi.
II, 280-13.
Kavuk=kəpək, darı kəpəyi. *Bax*: kawık.
III, 163-6.
Kavuk=məsanə, sidik kisəsi. *Bax*: kawuk.
III, 163-5.
Kavut=qovud. *Bax*: kağut.
III, 162-6.
Kavuz=şərabdakı xılt, çöküntü.
III, 162-17.
Kaw=qov (çaxmaq qovu).
III, 155-18.
Kawçı-=üstünə düşmək, hücum etmək. *Bax*: kafçıt-.
III, 153-15.
~dı III, 253-12.
~r III, 253-15.
Kawdun-=acımaq, şəfqət göstərmək. *Bax*: kawdın-.
II, 249-3.
~dı II, 249-1.
~ur II, 249-3.
Kawdın-=acımaq, şəfqət göstərmək. *Bax*: kawdun-.
Kawık=kəpək, darı kəpəyi. *Bax*: kavık.
I, 262-10, 384-20.
III, 163-6.
Kaw-kuw=tikişin büzülməsi, çəkilməsi, paltarın tikilərkən qarışıb büzüşməsi.
III, 136-5, 155-19.
~-~bol-dı III, 136-5.
Kawra-=sıxmaq. *Bax*: kawur.
II, 117-6.
~dı II, 117-3.
~ar II, 117-5.
Kawrul-=qovrulmaq. *Bax*: kağrul-, kağur-, kuğur-, kuwur-.
II, 238-4.
~dı II, 238-1.

~ur II, 238-3.
Kawruş-=qovurmaqda yardım etmək. *Bax*: kağruş.
II, 226-5.
~dı II, 226-1.
~ur II, 226-5.
Kawşı=incə, çatıq.
I, 419-18.
Kawşut=iki xanın təhlükəsizlik naminə görüşərək barışmaları.
I, 441-21.
II, 132-11.
Kawuk=sidik kisəsi. *Bax*: kavuk.
I, 384-19.
III, 163-5.
Kawur-=sıxmaq. *Bax* və *düzəlt*: kawra-.
II, 117-6.
~dı II, 117-3.
~ar II, 117-5.
~ğan I, 491-14.
Kawurmaç=qovurğa, qovrulmuş buğda. *Bax*: koğurmaç, kowurmaç.
I, 437-11.
Kawuş-=qovuşmaq, yaxınlaşmaq; nigah etmək.
II, 132-16.
~dı II, 132-6, 132-9.
~tum III, 184-4.
~ur II, 132-15.
~mas II, 132-13.
III, 153-22.
Kay-=meyl etmək, sürüşmək, caymaq, acımaq, iltifat etmək. *Bax*: kış-.
III, 231-22.
~dı III, 230-24, 231-21.
~ar III, 231-22.
~mış I, 401-14.
III, 231-1.
~maduk I, 401-15.
III, 230-28.
~madınq III, 231-11.
~manqız II, 67-17.
Kaya=qaya.
I, 141-9.
III, 15-14, 25-18, 25-20.
yahm~=sıldırım dağın ətəyi.
III, 25-18, 25-20.

~kör-=uzaqdan görmək. *Bax*: kıya kör-.
~kör-üp III, 208-23.
Kayaçuk=xoş ətirli bir dağ otu, (ehtimal ki, zəfərandır).
III, 173-4.
Kayak=qaymaq. *Bax*: kıyak, kanak.
III, 164-20, 164-23.
Kayda=harada. *Bax*: kanda, kayuda, xanda.
1, 415-20.
III, 169-23.
Kayğık=qayıq. *Bax*: kayğuk.
III, 171-23.
~ın I, 164-10.
Kayğuk=qayıq. *Bax*: kayğık.
I, 235-17.
Kayğur=qayğılanmaq (dh hərfini y edənlərin dilində). *Bax*: kadhğur-.
III, 188-7.
~dı III, 188-6.
~ar 11, 204-15.
III, 188-7.
Kayığ yer=yoldan kənar yer.
III, 164-3.
Kayın=qaym, qohum-qardaş (oğuzca və onlara uyanlarm dilində).
Bax: kadhın, kazın.
I, 106-11.
Kayın-=qaynamaq. *Bax*: kayna-.
III, 185-24.
~dı III, 185-23.
~ur III, 185-24.
Kayınq=qayın ağacı (oğuzca və onlara uyanlarm dilində). *Bax*: kadhınq.
I, 106-9.
Kayır=qum (oğuzca); qaba torpaqlı yer (digər türklərin dilində).
1, 212-11.
III, 163-19.
~nı 1, 219-1.
~hğ III, 174-9.
Kayış-=bir-birinə yazığı gəlmək, acımaq. *Bax*: kay-, kış-.
III, 183-24.
~dı III, 183-22.
~tım III, 184-5.
~ur III, 183-24.
Kayna-=qaynamaq; qarşı çıxmaq; qəbul etməmək; sözünü rədd etmək.

Bax: kayın-.
III, 271-3.
~dı III, 271-1.
~r I, 219-5, 283-12, 390-17.
III, 186-1, 271-3.
~p 1, 432-28.
~yu 1, 265-18.
Kaynat-=qaynatmaq.
II, 337-18.
~tı II, 337-17.
~ur II, 337-18.
Kayrış-=bükməkdə yarışmaq.
III, 189-3.
~tı III, 189-1.
~ur III, 189-3.
Kaytar-=qaytarmaq, döndərmək (oğuzca). *Bax*: katar-.
III, 187-19.
~dı III, 187-18.
~ur III, 187-19.
~ğan I, 489-22, 490-24.
Kaytart-=hücum etdirtmək.
~sun III, 370-11.
Kaytış-=bir-birinin ardınca getmək.
III, 189-11.
~tı III, 189-10.
~ur III, 189-11.
Kaytur-=yardım etdirmək.
III, 187-17.
~dı III, 187-15.
~ur III, 187-17.
Kayu=hansı, hanı, necə (digər türklərin dilində). *Bax*: kanu (arğuca), xayu (oğuzca).
I, 105-16.
III, 208-1.
~da=harada. *Bax*: kayda, kanda, xanda.
1, 415-21.
III, 169-24.
Kayuklan-=qaymaqlanmaq. *Bax*: kayak, kıyak, kanak.
III, 191-10.
~dı III, 191-9, 191-18.
~ur III, 191-10.
Kaz=qaz.

I, 166-24, 288-24, 468-16.
II, 190-17.
III, 150-20, 332-6.
~ığ II, 338-25.
III, 292-19.
~ğa 1, 287-11.
~ka II, 193-17.
~layu 1, 163-25.
Kaz=hər ağacın qabığı. *Bax*: kas, kasuk.
III, 152-12.
Kaz-=qazmaq, yeri eşmək.
II, 39-4.
~dı II, 39-1, 39-3.
~ar II, 39-4.
~mış II, 76-26.
Kazğan=sel sularmın yardığı yer.
I, 68-12, 431-1, 431-9.
~yer 1, 431-1.
Kazanqku=qarma-qarışıq, dolaşıq ip.
III, 335-21.
Kazğan-=qazanmaq.
II, 249-20.
~dı II, 249-19.
~ur II, 249-20.
Kazğanç=qazanc.
III, 334-14.
Kazı=kök adamın qarnındakı grinti-çıxmtı; atın iç yağı.
III, 212-3.
~sı III, 212-5.
Kazı-=qazımaq, eşmək, deşmək, qazmaq.
III, 244-16.
~dı III, 244-14.
~r III, 244-16.
Kazıl-=qazılmaq.
II, 158-7.
~dı II, 158-6.
~ur II, 158-7.
Kazın=qaym, quda, qohum (qıpçaqca). *Bax*: kadhın, kaym (oğuzca).
I, 401-10.
Kazın-=qazılmaq, qazırmış kimi görünmək.
II, 173-23.
~dı II, 173-21.

~ur II, 173-23.
~dı toprak 1, 439-23.
Kazış-=qazmaqda yarışmaq və yardımlaşmaq.
II, 130-11.
~dı II, 130-8.
~ur II, 130-10.
Kazlın-=qazılmaq, çuxur açılmaq.
II, 251-6.
~dı II, 251-5.
~ur II, 251-6.
Kazınquk=qazıq. *Bax*: kazunquk.
III, 331-11.
təmür~=Qütb ulduzu, Dəmir qazıq.
III, 331-12.
Kaztur-=qazdırmaq.
II, 201-27.
~dı II, 201-25.
~ur II, 201-27.
Kazuk=qazılmış.
~arık=qazılmış arx.
I, 384-1.
təmür~=Qütb ulduzu, Dəmir qazıq.
III, 42-19.
Kazunquk=qazıq. *Bax*: kaznquk.
III, 331-haşiyə.
I, 363-26.
Keç=gec, gec vaxt.
1, 315-17.
III, 130-4.
Keç-=keçmək; ölmək.
II, 35-2.
! III, 130-5, 369-4.
~ti I, 147-14.
II, 34-23, 34-24, 35-1.
III, 12-15.
~tim I, 441-12.
III, 17-2.
~timiz III, 220-16.
~tinq I, 157-9.
~ər I, 118-9.
II, 35-2.
III, 77-24, 261-13.

~ə I, 148-20.
~əlim II, 35-19.
~miş 1, 280-15.
~üp 1, 280-16.
~mə III, 35-12.
~mədinq I, 146-20.
Keç-=gecikmək.
III, 177-8.
~tı III, 177-7.
~timiz 111, 179-13.
~ər 111, 177-8.
Keçə=keçə (oğuzca).
III, 208-13.
Keçə=qarpız, xiyar kimi şeylərin daşmdığı sələ, səbət.
III, 209-4.
Keçə=gecə.
III, 208-15, 208-20.
Keçi=keçi (oğuzca). *Bax*: əçkü.
III, 208-14.
Keçik=körpü, keçid. *Bax*: keçiş.
I, 390-16.
~siz 1, 390-17.
III, 186-2.
Keçil-=keçilmək.
II, 158-27.
~dı II, 158-16.
~ür II, 158-27.
Keçil-=gecikdirilmək.
III, 189-17.
~dı III, 189-16.
~ür III, 189-17.
Keçiş=keçid, çayın, dərənin keçidi. *Bax*: keçik.
I, 373-8.
~ni 1, 373-8.
Keçiş-=keçməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 124-13.
~ti 11, 124-11.
~ür II, 124-12.
Keçit-=keçirtmək.
II, 295-2.
~ti 11, 295-1.
~ür II, 295-2.

Keçit-=gecikdirmək.
II, 295-9.
~ti II, 295-8
~ür II, 295-9.
Keçrümsin-=özünü keçirmiş kimi göstərmək.
~di II, 260-5.
Keçrüş-=günahından keçmək, bağışlamaq.
II, 228-11.
~di II, 228-7.
~ür II, 228-10.
Keçrüş-=keçirməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 228-11.
~di II, 228-9.
~ür II, 228-10.
~sək II, 255-20.
Keçsə-=keçmək istəmək.
~di I, 255-21.
Keçsət-=keçmək ümidində bulundurmaq.
II, 321-22.
~ti II, 321-20.
~ür II, 321-22.
Keçtür-=keçirtmək.
II, 205-14.
~di II, 205-13.
~ür II, 205-14.
Keçün-=keçirmiş kimi görünmək.
II, 174-13.
~di II, 174-12.
~ür II, 174-13.
Keçür-=evirib-çevirmək, bacarmaq.
~düm I, 120-25.
~gən=həmişə bacaran.
I, 494-1, 494-11.
~gən=daim bağışlayan.
I, 493-22.
Keçür-=günahını bağışlamaq.
II, 111-26.
~di II, 111-24.
~ür II, 111-25.
Keçür-=keçirmək, adlatmaq.
II, 111-26.
~di II, 111-22.

~ür II, 111-25.
Keçür-=gecikdirmək.
III, 183-12.
~di III, 183-11.
~ür III, 183-12.
Keçürsə-=keçirmək istəmək.
~dim III, 233-5.
Keçürt-=keçirmək.
III, 272-6.
~di III, 272-4.
~ür III, 272-6.
Kedük=dəbilqənin altına geyilən tükdən toxunmuş təsək.
I, 390-25.
Kedük=yağmurluq, plaş. *Bax*: kedhük.
I, 390-23.
~lük kidhiz=plaş tikmək üçün ayrılmış keçə.
I, 484-18.
~lüg=plaş sahibi.
I, 484-19.
Kedh-=geymək. *Bax*: ket-.
II, 291-21.
III, 378-28.
~ti I, 62-20.
II, 291-20.
III, 378-27.
~ər I, 393-19, 393-20.
II, 291-21.
III, 378-28.
~ibən III, 156-12.
~gü I, 424-8.
Kedhil-=geyilmək.
II, 159-5.
~di II, 159-4.
~ür II, 159-5.
Kedhindi ton=çox geilən paltar.
I, 439-16.
Kedhir-=heyvanm dərisini üzmək; basdırma etmək, qaxac etmək.
II, 112-24.
~di II, 112-23.
~ər II, 112-24.
Kedhril-=(ət) qurudulmaq, qaxac və ya basdırma edilmək.
II, 239-8.

~di II, 239-7.
~ür II, 239-8.

Kedhriş=(əti) soyub qurutmaqda yardım etmək.
II, 228-17.
~di II, 228-15.
~ür II, 228-16.

Kedhrül-=geyilmək.
II, 239-6.
~di II, 239-5.
~ür II, 239-6.

Kedhrüş-=bir-birinin paltarını geydirmək, bir-birini geyindirmək.
II, 228-14.
~di II, 228-12.
~ür II, 228-14.

Kedhük=yapınçı, plaş; paltar, geyəcək. *Bax*: kedük.
I, 390-22.
III, 40-16.
~lüg III, 238-18.

Kedhür-=geydirmək.
II, 112-22.
~di II, 112-20.
~ür II, 112-22.

Kedhürsə-=geydirmək istəmək.
III, 293-3.
~di III, 293-1.
~r III, 293-3.

Kedhüt=camaşır, geyəcək; gəlinin və bəyin qohumalara hədiyyə etdikləri paltar, xələt.
I, 62-19, 364-1, 364-3.

Kenqüt-=genişlətmək.
II, 314-9.
~ti II, 314-8.
~ür II, 314-9.

Ket-=geymək. *Bax*: kedh-.
~ti II, 291-20.

Ketər-=aradan qaldırmaq.
III, 162-18.

Ketiş-=ayrılmaq, ayrışmaq.
II, 122-14.
~di II, 122-13, 122-23.
~ür II, 122-14.

Key=qayət, çox, sağlam. *Bax*: ked, kedh.

I, 447-24.

Keyik=geyik; vəhşi heyvan; əslində vəhşi olan və əti yeyilən heyvanlardan ceyran, maral, dağ keçisi kimi heyvanlar, ov heyvanı, ov.
I, 75-14, 210-4, 250-7, 264-14, 293-16, 317-3, 417-16.
II, 38-3, 121-21, 146-13, 165-19, 171-23, 288-21.
III, 165-20, 165-22, 317-19, 370-11.
~gə 1, 267-8.
~ni 1, 211-10, 325-11, 328-21.
II, 39-15, 44-5, 298-24.
III, 59-10, 241-18, 307-14.
~ninq III, 152-21.
~tən 1, 222-22.
~kə III, 67-9.

Keyik=meymunsifət (insanlar haqqmda).
III, 165-19.

Keylig=meymun.
III, 171-26, 172-2.
~kişi=nabələd kimi iki tərəfinə baxaraq yürüyən adam.
III, 172-2.

Keyük=yapmçı kimi şeylər (dh hərfimi y edənlərin dilində).
III, 166-1.

Kəbəli=pərvanə.
I, 438-26.

Kəbəz=pambıq. *Bax*: kəpəz.

Kəbi-=bəzi yerləri qurumaq. *Bax*: kəpi-.
III, 239-10.
~di III, 239-8.
~r III, 239-10.

Kəbit-=qurutmaq. *Bax*: kəpit-.
II, 293-26.
~di II, 293-24.
~ür II, 293-25.

Kəbit=dükan, mağaza, meyxana. *Bax*: kəpit.

Kəd=bir şeydə mübaliğə və təkid ədatı. *Bax*: kədh, kəy.
I, 338-1.

Kədkir-=heyanın inad etməsi, yük vurmağa qoymaması.
II, 207-22.
~di II, 207-20.
~ər II, 207-21.

Kədrim ət=dərisi üzülmüş ət.
I, 467-7.

Kədh=mübaliğə və təkid ədatı. *Bax*: kəd, key.

I, 338-1, 338-3.

Kədhlə-=çabalamaq.

III, 269-13.

~di III, 269-11.

~r III, 269-13.

Kəfənq=taxıl ərmağanı. *Bax*: kəfşənq.

III, 333-haşiyə.

Kəfgək=pəltək, kəkəmə adam.

II, 284-20.

Kəfrə-=zəifləmək. *Bax*: küfrə.

~di I, 166-2.

Kəfşənq=xırman sovulduqdan sonra gələn adama verilən taxıl hədiyyəsi. *Bax*: kəfənq.

III, 333-13.

Kəgir-=gəyirmək.

II, 118-17.

~di II, 118-16.

~ər II, 118-17.

Kək=kin, xmc, öc, intiqam, qisas; sıxıntı, möhnət, zəhmət. *Bax*: kəkəmək, kəkmən.

I, 463-22.

II, 279-6, 279-7.

~in I, 268-18.

~lig II, 279-6.

Kəkmən=bərkdə-boşda bişmiş adam. *Bax*: kək, kəkmək.

I, 463-24.

Kəkmək ər=təcrübəli adam. *Bax*: kək, kəkmən.

I, 463-21.

Kəklik=kəklik.

I, 463-20.

Kəkrə=dəvələrin yediyi acı bir ot.

I, 418-11.

Kəktəş-=kin bəsləmək.

II, 227-26.

~di II, 227-25.

~ür II, 227-26.

Kəkük=səksək quşu, onun sümüyündən əfsun və tilsim üçün istifadə olunur.

II, 282-14.

Kəküş=şişi almaq üçün sürtülən dərman; aksırğan otu, saponaria və ya veratrum album.

I, 405-16.

Kəl-=gəlmək.
I, 75-12.
II, 52-16.
! II, 60-24, 123-15.
III, 203-2, 311-19.
~di I, 69-25, 75-11, 145-3, 161-18, 184-26, 189-15, 192-26, 388-12, 391-8, 433-16, 436-16, 450-9.
II, 52-15, 64-15, 79-6, 79-22, 80-5, 81-8.
III, 30-19, 34-3, 37-17, 130-4, 138-2, 148-2, 168-11, 200-22, 203-16, 206-11, 217-5, 217-28.
~dim I, 121-1, 152-4, 183-25, 188-3, 346-6, 349-21, 407-5.
III, 212-8.
~düm III, (arğuca)
~dimiz 1, 341-19.
~dinq 1, 126-13, 401-5.
II, 68-4.
III, 204-10.
~dilər 1, 414-7.
~dük II, 78-19, 79-23.
~dügi II, 65-6.
~dügüm I, 111-13.
~dəçi 1, 73-17.
~əgən 1, 73-23.
~əsi II, 84-4.
~gəy II, 82-4.
~gil III, 138-13.
~gəlimət I, 2005, 340-4.
~gü II, 84-2.
~gülük 1, 74-9.
~güsüz I, 179-4.
~güçi II, 73-24.
~ibən 11, 213-23.
~ig 1, 75-15.
~igi 1, 75-14, 75-18.
II, 64-12, 64-15, 72-89, 76-13, 186-8.
III, 160-6.
~igli 1, 74-13.
II, 76-3.
~igsək 1, 74-1.
II, 74-14.
~ip 1, 184-3, 451-7.
II, 133-6, 303-16.

III, 66-17, 179-12, 188-20.
~ir I, 75-11, 156-6, 254-15, 336-9, 336-12.
II, 60-25, 62-17.
III, 154-21.
~ir mü I, 187-3.
~ir mü sən I, 153-4.
~irən II, 81-6.
~ür I, 170-2.
III, 41-12.
~miş II, 77-4, 77-5, 77-22, 77-23, 79-15.
~sə I, 148-19, 152-21, 156-6.
II, 204-2, 217-25, 307-1.
III, 249-21.
~sün II, 80-20.
~mə II, 123-16.
~mədi II, 79-20, 80-1.
~mədim II, 79-9.
~mədük II, 79-11, 79-15.
~mədügi II, 65-6.
~məs II, 52-17.
~məsün II, 80-22.
~məgi III, 61-20, 70-10, 81-3.
~məgingə III, 35-12.

Kəldür-=gətirmək. *Bax*: kəltür- (oğuzca).
~! I, 139-15, 350-21.
II, 206-9.
III, 147-5.
~di I, 69-25.
II, 206-8.
~ür I, 161-14.
II, 206-9.
~mişçə I, 284-22.

Kələçü=söz (oğuzca).
I, 436-14.

Kələgü=tarla siçanına bənzər bir gəmirici.
I, 438-21.

Kələp=türk yaylalarında bitən bir ot, heyvanı tez kökəldir.
I, 361-9.

Kələplən-=kələp otu olan yer.
II, 265-21.
~di II, 265-20.
~ər II, 265-21.

Kələr=kələr, kərtənkələ fəsiləsinin ümumi adı.
I, 369-20.
Kəlgin=böyük çaylarda və dənizdə qabarma, mədd.
I, 434-23.
Kəlgir-=az qala gəlmək, gəlmək istəmək.
II, 207-15.
~di II, 207-14.
~ər II, 207-15.
Kəligsə-=gəlmək istəmək. *Bax*: kəlsə-.
III, 294-23.
~di III, 294-21.
~dim III, 259-9.
~r III, 294-22.
Kəlimsin-=gəlirmiş kimi görünmək.
II, 258-12.
~di II, 258-10.
~ür II, 258-12.
Kəlin=gəlin.
I, 402-haşiyə, 403-3.
III, 19-9.
~də III, 227-18.
Kəliş=gəliş.
I, 373-27.
~barış=gəliş-gediş.
I, 373-27.
~lig-barış-lığ ew=qonaq otağı.
I, 373-28.
Kəliş-=gəl-get yaranmaq.
II, 138-23.
~di II, 138-20.
~ür II, 138-22.
Kəliş-barış=bir-birinə gediş-gəliş.
~di-~dı II, 138-21.
Kəlnqiz=sel.
~ləyü=sel kimi.
I, 353-9.
Kəlsə-=gəlmək istəmək. *Bax*: kəligsə-.
III, 259-11.
~dim III, 259-10.
~r mən III, 259-11.
Kəltür-=gətirtmək (oğuzca). *Bax*: kəldür-.
II, 206-10.

~di II, 206-8.
~ür II, 206-10.
Kəm=xəstəlik.
I, 349-10.
II, 341-22.
Kəmdük sünqük=əti sıyrılmış, əti yeyilmiş, gəmirilmiş sümük.
I, 463-25.
Kəmək=naxışlı bir parçadır, bundan bürgü hazırlanır, qıpçaqlar yapıncı düzəldirlər.
I, 431-21.
Kəmi=gəmi (oğuzca, qıpçaqca). *Bax*: kimi (digər türklərin dilində).
III, 220-7.
~ni 1, 229-12.
Kəm(i)ş-=hücum etmək; atmaq, qovub çıxarmaq.
II, 139-21.
~di II, 139-20.
~ür II, 139-21.
~ip 1, 327-17.
~əlim 1, 432-26.
Kəmlə-=xəstə olmaq. *Bax*: kəmlən-.
III, 270-6.
~di III, 270-4.
~r III, 270-6.
Kəmlən-=xəstələnmək. *Bax*: kəmlə-.
II, 252-26.
~di 1, 349-10.
II, 252-24.
III, 270-5.
~ür II, 252-26.
Kəmlət-=zərər vermək, xəstə etmək.
II, 331-6.
~ti II, 331-4.
~ür II, 331-6.
Kəmrüş-=gəmirişmək, gəmirməkdə yarışmaq.
II, 229-14.
~di II, 229-12.
~ür II, 229-14.
Kəmür-=gəmirmək.
II, 119-17.
~di II, 119-16.
~ür II, 119-17.
Kən=Şərq ölkələrində hər şəhərə verilən addır. *Bax*: kənd.

I, 350-11.

Kənç=gənc, uşaq; hər heyvanm kiçiyi.
I, 221-10, 304-23.
III, 178-7, 276-21.
~in II, 300-9.
III, 248-25.
~kə II, 297-26.

Kənç liyü= xanlarm düyünlərində və bayramlarda yağma edilmək üçün düzəldilən otuz arşm uzunluğunda, minarə kimi bir süfrə.
III, 276-22.

Kənçəklən-=kənçək qılığma girmək, kənçəkləşmək.
II, 273-17.
~di II, 273-15.
~ür II, 273-17.

Kənd=şəhər; qala. *Bax*: kən, kənt.
I, 350-11, 353-1, 352-22.
III, 139-10, 152-1, 376-19.
~də 1, 72-1.
~lər 1, 353-10.

Kəndü=öz, özü; nəfs.
1, 416-12.
III, 32-15.

Kəndük=torpaqdan düzəldilən küp boyda böyük qab.
I, 464-4.
~kə II, 153-20.

Kənqə-=danışmaq, məsləhət etmək, tədbir etmək.
III, 343-26.
~di III, 343-24.
~r III, 343-26.

Kəngəs=dayaz, xəfif, az, asan.
III, 317-3.

Kənqəş=danışıq, məsləhət, məşvərət, tədbir.
III, 317-7.
~lig 1, 270-6.
III, 312-9.
~siz 1, 270-7.

Kənqəş-=qarşılıqlı məsləhətləşmək, tədbir almaq.
III, 342-12.
~di III, 341-11, 342-11.
~ür III, 342-12.

Kənqirsi-=dibi yanmaq, qoxu, iy çıxmaq.
III, 354-22.

~di III, 354-20.
~r III, 354-22.
Kənpə=bir ot adı (kənçəkcə).
I, 413-19.
Kənt=şəhər. *Bax*: kən, kənd.
III, 139-10, 152-1, 376-19.
Kənzi=qırmızı, yaşıl, sarı rəngləri olan bir Çin parçası.
I, 418-19.
Kəpək=unda və saçda olan kəpək.
I, 390-11, 390-13.
II, 302-14, 333-13.
III, 106-13, 111-18, 163-6.
~lig I, 484-12.
~lik I, 484-12.
~yinçü=kiçik inci.
I, 390-11.
Kəpəz=pambıq. *Bax*: kəbəz.
I, 315-10, 323-9, 485-11.
~lig=pambıq sahibi.
I, 483-15.
~lik=pambıq tarlası, pambıq bitən yer.
I, 483-14.
Kəpi-=bəzi yerləri qurumaq. *Bax*: kəbi-.
III, 239-10.
~di III, 239-8.
~r III, 239-10.
Kəpit=dükan, mağaza; meyxana. *Bax* və *düzəlt*: kəbit.
I, 363-26.
Kəpit-=qurutmaq. *Bax*: kəpit-.
II, 293-26.
~ti II, 293-24.
~ür II, 293-25.
Kər-=gərmək, çəkib uzatmaq.
II, 37-18.
~di II, 37-11.
~ər II, 37-17.
~ip III, 40-28.
Kər-=bağlamaq, qapatmaq.
II, 37-18.
~di II, 37-13.
~ər II, 37-17.
Kər-=hürmək.

II, 37-18.
~di II, 37-17.
~ər II, 37-17.

Kərəgü=çadır, qışlıq ev.
I, 438-12, 438-14.

Kərəgülən-=çadıra girmək, çadır sahibi olmaq.
~di III, 196-25.

Kərək=gərək, olmalı, yaraşır, lazım, ehtiyac, gərəkli.
I, 390-27.
III, 206-16, 322-4.
~mü I, 390-27.
~lig I, 484-25.

Kərəklə-=yoxluğu dolayısı ilə axtarmaq, araşdırmaq.
III, 298-27.
~di III, 298-26.
~r III, 298-27.

Kərəm=daxma (Aşağı və Yuxarı Çin dillərində).
I, 396-23.

Kərəy=saç təraş edilən ülgüc (oğuzca). *Bax*: yüligü.
III, 171-2.

Kərgə-=yaraşmaq.
~yür I, 367-28.

Kərgük=qoyunun qat-qatı [qarnı, mədəsi] içində olan bir şey.
II, 284-11.

Kərik=geniş.
I, 157-9.

Kəril-=gərilmək, gərinmək, əsnəmək.
II, 159-9.
~di II, 159-6, 159-7.
~ür II, 159-9.
~gən I, 495-10, 495-13.

Kərim=divarlara gərilən toxuculuq məmulatları (xalça kimi).
I, 396-25.
~i I, 396-26.

Kəriş=üstünə çıxılması mümkün olan təpə.
I, 373-12.

Kəriş=atın beli.
I, 373-13.

Kəriş=savaşda duruş gətirmə.
I, 373-17.

Kəriş=qovğa, çəkişmə.
I, 373-20.

Kəriş=uğraşmaq, qovğa etmək, çəkişmək.
II, 129-6.
~di II, 129-4.
~tinq 1, 373-20.
~ür II, 129-6.
Kəriş-=gərməkdə yarışmaq və yardımlaşmaq.
II, 129-3.
~di II, 129-1.
~ür II, 129-3.
Kərit-=havlatmaq, hürdürmək.
II, 198-21.
~ti II, 198-20.
~ür II, 198-21.
Kərjü=tüfənglə atılan yuvarlaq dənələr.
III, 379-16.
Kərki=kərki, dülgər kəsəri.
I, 424-12.
Kərpiç=kərpic.
I, 444-16.
III, 129-2.
pışığ~=bişmiş kərpic, kirəmit.
I, 444-16.
Kərşəgü at=kürək sümüyünün altında yağırı olan at.
I, 471-19.
Kərt-=kərtmək; kərtmək=köləni yola gətirmək üçün söylənir.
III, 368-26.
~ti III, 368-21, 368-23.
~ər III, 368-25.
Kərtik=çörək ağacında açılan kərtik, cizgi. *Bax*: kərtük.
I, 462-25.
Kərtil-=kərtilmək, xorlanmaq (insanlar haqqında).
II, 239-4.
~di II, 239-1.
~ür II, 239-4.
Kərtil-=kərtilmək (ağac).
II, 239-4.
~di II, 238-25.
~ür II, 239-4.
Kərtiş-=kərtməkdə yarışmaq və yardımlaşmaq.
II, 228-3.
~di II, 228-1.
~ür II, 228-3.

Kərtük=ağacda açılan kərtik. *Bax*: kərtik.
I, 462-23.
~kəmrük=kəsik-kəsik.
I, 462-23.
Kərtür-=sərdirmək.
II, 205-18.
~ti II, 205-15.
~ür II, 205-18.
Kərtür-=gərdirmək.
II, 205-18.
~ti II, 205-17.
~ür II, 205-18.
Kərü=geri, ...isə. *Bax*: karu.
I, 249-18, 394-6.
II, 117-26.
Kəs=parça. *Bax*: kəsək.
I, 343-1.
Kəs=abdəst aldıqdan sonra bununla təmizlənilir.
I, 343-3.
Kəs-=kəsmək.
II, 40-10.
~di I, 62-11, 64-3, 65-12.
II, 40-9.
~timiz I, 427-7.
~ər II, 40-10.
~əsi I, 64-18.
~gü I, 64-2.
Kəsək=kəsik, parça. *Bax*: kəs.
I, 391-14.
Kəsgük=xalta, itin boynuna keçirilən halqa, tasma.
II, 284-12.
Kəsil-=kəsilmək.
II, 159-15.
~di I, 349-22.
II, 159-14
~ür II, 159-15.
~gən I, 495-20.
Kəsin-=kəsilmək.
II, 175-19.
~di II, 175-17.
~ür II, 175-18.
Kəsiş-=kəsməkdə yarışmaq və yardımlaşmaq.

II, 131-5.
~di II, 131-3.
~ür II, 131-5.
Kəslə-=kəsəklə, daş-kəsəklə qovmaq.
III, 269-23.
~di III, 269-22.
~r III, 269-23.
Kəslin-=kəsilmək.
II, 252-13.
~di II, 252-12.
~ür II, 252-13.
Kəslinçü=sarı kərtənkələ.
III, 227-23.
Kəsliş-=kəsilib ayrılmaq.
II, 229-26.
~di II, 229-24.
~ür II, 229-26.
Kəsmə=enli ox təmrəni.
I, 426-27.
Kəsmə=kəkil, zülf, pərçəm, birçək.
I, 426-28.
~lərin I, 427-7.
Kəsmələn-=saçlanmaq, zülflənmək.
III, 195-2.
~di III, 195-1.
~ür III, 195-2.
Kəstəm=gecələr dəvətsiz gələn adamlara verilən içki ziyafəti.
I, 467-8.
Kəstər=saxsı (Uç ləhcəsində).
I, 446-13.
Kəstür-=kəsdirmək.
II, 205-27.
~di II, 205-25.
~ür II, 205-27.
Kəsürgü=dağarcıq, qab.
I, 470-17.
III, 49-9.
~dən III, 49-11.
Kətən=zəhmət, möhnət, sıxıntı, qayğı.
I, 402-1.
Kətki at=beli dar, yanları geniş at.
I, 424-6.

Kətmən=kətmən, torpağı becərmək üçün işlənən alət.
I, 435-13.
Kətü=çolaq (qıpçaqca).
III, 208-8.
Kətüt=turşsifət, buruşuq üzlü.
II, 280-14.
Kəw-=gəvələmək, gövşəmək.
II, 44-11.
~di II, 44-8, 44-9.
~dim I, 219-23.
~ər II, 44-11.
III, 261-14.
Kəwçi=uyğur ellərinə qədər Kaşğariyədə işlənən on ritllik taxıl ölçüsü.
I, 415-1.
Kəwəg=burundakı qığırdaq.
I, 391-16.
Kəwəl at=soylu, yüyrək at, küheylan, köhlən.
I, 394-12.
II, 156-22.
Kəwəl=boşalmaq, zəifləmək. *Bax*: kəwil-.
~dimət I, 391-6.
Kəwgin aş=doyurmayan aş. *Bax*: çiwgin.
I, 343-20, 434-22.
Kəwil=boşalmaq, zəifləmək. *Bax*: kəwəl.
II, 160-4.
~di II, 160-3.
~ür II, 160-4.
-sün II, 160-13.
Kəwli=çay ağzı (kənçəkcə).
III, 379-23.
Kəwrə-=zəifləmək, boşalmaq. *Bax*: köwrə-, kəfrə-.
III, 257-5.
~di III, 42-23.
~r III, 257-5.
Kəwrək=kövrək, yumşaq (bitki).
I, 463-10.
Kəwrət-=gövşətmək.
II, 320-20.
~ti II, 320-18.
~ür II, 320-19.
Kəwrik=gürgən, vələs ağacı.
I, 463-8.

Kəwşə-=gövüş gətirmək, gövşəmək.
III, 260-24.
~di III, 260-22.
~r III, 260-23.
Kəwşək=kövrək, yumşaq.
I, 463-15, 463-16.
~ətmək=bir çörək növü.
I, 463-16.
III, 260-25.
Kəwşən-=gövüş gətirmək.
II, 251-25.
~di II, 251-24.
~r II, 251-25.
~gən II, 255-11.
Kəwşəş-=bir-birini görərək gövüş gətirmək.
II, 332-21.
~di II, 332-19.
~ür II, 332-21.
Kəwşət-=gövşətmək, gövüş gətirmək.
II, 223-7.
~ti II, 223-9.
~ür II, 223-9.
Kəwşət-=sərt şeyi yumşaltmaq.
II, 223-7.
~ti II, 223-6.
~ür II, 223-9.
Kəwtür-=azaltmaq, zəiflətmək.
II, 206-3.
~di II, 206-1.
~ür II, 206-2.
Kəwürgən=dağ soğanı. *Bax*: küwürgən.
Küwürgən=dağ soğanı. *Bax*: kəwürgən, kümürkən (oğuzca).
I, 497-2.
Kəz=gəz.
I, 341-6.
III, 282-10.
ok ~i=oxun arxa tərəfi.
I, 341-6.
Kəz=süd və un kimi şeylərin qazan dibinə yapışıb qalan hissələri; ərp.
I, 341-8.
aşıç ~i=qazan dibi.
I, 341-8.

Kəz=Çin ipəyinin bir növü.
I, 341-9.
Kəz-=gəzmək, dolaşmaq.
II, 39-6.
~di II, 39-5.
~ər II, 39-6.
Kəzgər-=gəzlənmək, gəzə gətirmək.
II, 207-11.
~di II, 207-10.
~ür II, 207-11.
~ip III, 116-1.
Kəzik=növbə, işdə növbə.
I, 391-8
~inq I, 391-8.
Kəzik=isitmə, qızdırma.
I, 391-6.
sarığ~=sarılıq xəstəliyi.
I, 391-6.
Kəzik=cəsarət.
I, 391-10.
Kəziş-=gəzməkdə, dolaşmaqda yarışmaq.
II, 130-14.
~di II, 130-12.
~ür II, 130-13.
Kəzit-=gəzdirmək.
II, 299-14.
~ti II, 299-13.
~ür II, 299-14.
Kəzlə-=gəzləmək, gəzini düzəlmək, təmizləmək.
III, 269-17.
~di III, 269-14, 269-16, 282-10.
~r III, 269-17.
Kəzlən-=yuxarı atılmaq.
II, 252-8.
~di II, 252-6.
~ür II, 252-8.
Kəzlən-=dibi tutulmaq, dibi ərp bağlamaq.
II, 252-8.
~di II, 252-7.
~ür II, 252-8.
Kəzləş-=ox gəzləməkdə yarışmaq və yardımlaşmaq.
II, 229-20.

~di II, 229-18.
~ür II, 229-20.
Kəzlət-=ox gəzlətmək, yuxarı ox atmaq.
II, 330-24.
~ti II, 330-23.
~ür II, 330-24.
Kəzlik=kiçik qadın bıçağı. Qadınlar üst paltarlarma taxırlar.
I, 363-3.
Kı=nida, «ey» yerində işlənir.
III, 203-1.
Kı=qohumluq bildirən sözlərə əlavə edilərək kiçiltmə-əzizləmə bildirir.
III, 203-3.
Kıçı=xardal.
III, 223-16.
Kıçıla-=qıdıqlamaq.
III, 285-17.
~dı III, 285-15.
~r III, 285-17.
Kıçur-=qmamaq, ayıblamaq; başqasının kədərinə sevinmək.
III, 183-3.
~dı III, 183-1.
~ar III, 183-4.
Kıdış=bir şeyin kənarım, haşiyəsini tikməkdə yardım etmək.
II, 125-10.
~dı II, 125-7.
~ur II, 125-10.
Kıdıt-=kənar tikdirmək, qıyılatmaq.
II, 295-20.
~tı II, 295-19.
~ür II, 295-20.
Kıdhığ=qıyı, yan, kənar, haşiyə.
I, 377-5.
~ı I, 377-5, 377-6.
~hğ 1, 375-8.
Kıdhığla-=qıyı tikmək, qıyılamaq.
III, 295-27.
~dı III, 295-25.
~r III, 295-27.
Kıdhığlan-=qıyılanmaq, kənarlanmaq.
II, 265-9.
~dı II, 265-8.
~ur II, 265-9.

Kıfçakla-=qıpçaq boyundan saymaq, qıpçaqlara nisbət etmək.
III, 306-9.
~dı III, 306-7.
~r III, 306-8.
Kıfçaklan-=qıpçaq qılığma girmək.
~dı II, 275-2.
Kıftu=qayçı, qırxılıq (çigilcə).
I, 413-26.
Kıftula-=qırxmaq, qırpmaq.
III, 306-23.
~dı III, 306-21.
~r III, 306-23.
Kığ=torpağı qabartmaq üçün istifadə olunan gübrə.
III, 136-8.
Kığlat-=təzəklə, qığla, peyinlə, təslə gübrələmək.
II, 330-16.
~tı II, 330-13, 330-15.
~ur II, 330-16.
Kıkı=gurultu. *Bax*: urı-kıkı.
III, 214-19.
Kık(ı)r-=yüksək səslə çağırmaq, bağırmaq, hayqırmaq.
II, 117-20.
~dı II, 117-19.
~ahm I, 198-14.
~ar II, 117-20.
~ıp I, 432-26.
II, 117-25.
Kıkrış-=çağrışmaq, bağırışmaq.
II, 226-11.
~dı II, 226-9.
~ur II, 226-10.
Kıl=qıl, tük.
I, 348-12.
~kuş=ördəyə bənzər bir quş.
I, 348-13.
~kudhruk=qılquyruq, qırqovul.
I, 348-14.
Kıl-=qılmaq, etmək.
! I, 117-20, 357-20, 111-12.
II, 52-14.

~dı I, 113-12, 197-16, 223-7, 337-15, 337-16, 343-12, 352-5, 357-5, 371-9, 374-18, 367-19, 392-15.
II, 52-7, 52-8, 52-12.
III, 128-27, 130-22, 139-15, 139-17, 158-20, 206-13, 212-11, 220-1, 221-3, 329-25, 372-19, 384-12.
~dım I, 378-5.
~dınq I, 142-18.
III, 219-13.
~ur I, 450-17.
II, 52-14.
III, 23-22.
~urlar I, 447-23.
~ğıl I, 174-11.
~ğu I, 473-19.
~ğan I, 457-15.
~ığı II, 63-19.
~ıp I, 274-23, 293-17, 398-7.
~mağu I, 142-18.
~mış I, 262-15, 286-7.
~mışınqa I, 249-19.
~sa III, 224-10.
~ma I, 205-26.
III, 203-20.
Kıldruk=taxıl başaqlarındakı qılçıq.
III, 362-5.
Kılıç=qılmc.
I, 337-14, 350-10, 365-1, 365-2, 365-15, 414-25.
II, 143-5, 153-17, 168-8, 208-4, 247-3, 277-22, 300-25, 327-26, 336-19.
III, 140-21, 166-12, 247-14, 253-19, 267-1, 322-4, 376-9.
~tın III, 67-5, 72-19.
Kılıçla-=qılanclamaq, qılancla vurmaq.
III, 291-22.
~dı III, 291-21, 302-19.
~r III, 291-22.
Kılıçlan-=qılmc sahibi olmaq.
II, 264-14.
~dı II, 264-13.
~ur II, 264-14.
Kılık=xasiyyət, rəftar. *Bax*: kılk.
I, 384-25.
~ı II, 233-23.

Kılın-=özünü bir cür aparmaq; naz etmək (qadmlarda); işlənmək.
II, 174-11.
~dı II, 174-8.
~ur II, 174-11.
~ıp I, 484-5.
~u I, 393-19.
III, 26-5.
~ma II, 174-9.
Kılınç=iş, əməl; əxlaq, xasiyyət, pis xasiyyət; nazlanma (qadınlarda).
II, 174-8.
III, 324-14, 324-15.
Kılınçlan-=nazlanmaq.
~ma III, 324-16.
Kılış-=bir işi görməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 137-26.
~dı II, 137-24.
~ur II, 137-26.
Kılk=rəftar, xasiyyət. *Bax*: kılık.
I, 384-26.
Kıtlık=saçdakı kəpək, qonaq.
I, 460-18.
Kıltur-=etdirmək.
II, 202-23.
~dı II, 202-22.
~ur II, 202-23.
Kımız=qımız.
I, 370-13.
II, 41-6.
III, 190-22.
Kımız almıla=turş qımız.
I, 370-15.
Kımızlan-=qımız sahibi olmaq.
II, 265-3.
~dı II, 265-1.
~ur II, 265-3.
Kın=qın, bıçaq və ya qılınc qmı; qılıf.
I, 350-10.
III, 143-26.
~dın II, 247-3.
~ka 1,232-28, 365-2, 365-15, 396-2.
~ı 1, 350-10.
Kına-=işkəncə etmək, cəzalandırmaq; bir şeyə qın düzəltmək.

III, 251-2.
~dı III, 250-26, 250-27, 251-1.
~r III, 251-2.
Kınat-=işkəncə etdirmək, cəzalandırmaq.
II, 304-18.
~tı II, 304-17.
~ur II, 304-18.
Kınqır=qızmış, hiddətli.
I, 222-12, 232-26, 365-13.
Kmqır=çaş, çəp, qıyğacı baxış. *Bax*: kınqru.
III, 315-24, 315-25.
Kınqrak=ət və xəmir kəsilən böyük bıçaq, behbud.
III, 331-9.
Kınqru=yan, kəc, qıyğacı. *Bax*: kmqır.
III, 27-17.
Kımş-=həvəslə işə girişmək.
II, 140-15.
~dı II, 140-13.
~ur II, 140-15.
Kınla-=qın düzəltmək.
III, 269-8.
~dı III, 269-7.
~r III, 269-8.
Kır=qır; alçaq dağ; açıq yer.
I, 339-20.
~ka 111, 41-1.
~lar I, 157-10.
Kır=su bəndi, gərməc.
I, 339-19.
Kır=qır rəngi.
I, 339-18.
Kır-=qırmaq; qazmaq, bir şeyi kökündən çıxarmaq.
II, 37-8.
~dı II, 37-7.
~ar II, 37-8.
~a II, 51-14.
III, 348-16.
Kırağu=qırov.
1, 437-12.
Kırbas ər=başında saç olmayan adam.
I, 448-10.
Kırça-=hədəfin kənarına toxunmaq, sıyırıb keçmək.

III, 253-11.
~dı III, 253-9.
~r III, 253-11.

Kırçal-=dəymək, dəyib sıyırmaq.
II, 237-21.
~dı II, 237-19.
~ur II, 237-21.

Kırçat-=sıyırtmaq, yaralamaq, hədəfi dəlib keçmək.
II, 316-15.
~tı II, 316-1, 316-13.
~ur II, 316-14.

Kırğa-=birindən üz çevirmək, birini özündən uzaqlaşdırmaq. *Bax*: karğa-, kızğa-.
III, 262-haşiyə.
~dı II, 283-19.
III, 262-haşiyə.
~r III, 262-haşiyə.

Kırğağ=xanım, bəyin öz adamına qəzəblənməsi və onu azarlaması.
II, 283-18.

Kırğağ=paltarın yanı, kənarı.
II, 283-17.

Kırğaş-=bir-birinin tərəfini tutmaq
II, 266-20.
~dı II, 266-18.
~ur II, 266-19.

Kırğat-=qovulmaq.
II, 223-23.
~tı II, 223-21.
~ur II, 223-23.

Kırğıl=saçına dən, qır düşmüş orta yaşlı adam.
I, 465-16.

Kırğuy=atmaca quşu. *Bax*: karğuy, karkuy, kırkuy.
II, 126-4.
III, 226-13.
~çibək-=atmacaya bənzər bir quş.
III, 226-14.

Kırıl-=qabığı soyulmaq; malı alınmaq, yoxsullaşdırılmaq.
II, 158-2.
~dı II, 158-1, 158-3, 158-4.
~ur II, 158-2.

Kırın-=soyurmuş və qazırmış kimi görünmək.
II, 173-20.

~dı II, 173-18.
~ur II, 173-20.
Kırındı=hər şeyin qırmtısı.
I, 439-19.
Kırış-=qazımaqda və ya sıyırmaqda, kürüməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 128-25.
~dı II, 128-23.
~ur II, 128-25.
Kırk=qırx (40).
I, 357-8, 357-9.
II, 318-14.
Kırk-=qırxmaq.
III, 365-16.
~dı III, 365-15.
~ar III, 365-16.
Kırkıl-=qırxılmaq.
II, 238-24.
~dı II, 238-22.
~ur II, 238-24.
Kırkın=cariyə, kəniz.
II, 138-9.
kız~=cariyələr, kənizlər.
I, 340-22.
Kırkış-=qırxmaqda kömək etmək.
II, 227-13.
~dı 11, 227-11.
~ur 11, 227-13.
Kırkuy=atmaca quşu. *Bax*: karkuy, karğuy, kırğuy.
III, 226-13.
~çibək-=atmacaya bənzər bir quş.
III, 226-14.
Kırklum=dolusu bir kilə (40 litr) olan, sələmçilərin işlətdikləri ölçü.
III, 362-22.
Kırla-=qazmaq, yerdə çuxurlar açmaq.
III, 368-26.
~dı III, 368-22, 368-25.
~r III, 368-26.
Kırlan-=qırlaşmaq, yerdə çat və xəndəklər meydana gəlmək.
II, 250-27.
~dı II, 250-25.
~ur II, 250-26.

Kırlat-=qıyı, kənar, haşiyə tikdirmək, bir şeyin kənarını düzəltmək.
II, 330-6.
~tı II, 330-5.
~ur II, 330-6.
Kırma=yuvarlaq şey.
I, 426-25.
~topık=yuvarlaq top.
I, 426-25.
Kırnak=cariyə, kəniz (yabaku, kay, çomul, basmıl, oğuz, yəmək və qıpçaq ləhcələrində).
I, 459-14.
Kırt=qısa.
~ot I, 352-15.
~saç I, 352-15.
~kişi=bədxasiyyət, xəsis adam.
I, 352-16.
Kırtış=üz rəngi, çöhrə, sifət.
I, 449-4, 449-7.
~hğ I, 449-5.
yer ~ı=yer üzü, yer qabığı.
I, 449-6.
Kırtışla-=qazımaq.
III, 305-21.
~dı III, 305-18.
~r III, 305-21.
Kırtışlan-=gözəlləşmək, gözəlliyi artmaq.
II, 268-14.
~dı II, 268-12.
~ur II, 268-13.
Kırtla-=pis xasiyyətli hesab etmək; yaranı yaxşılaşdırmaq. *Bax*: karta-kartla-.
III, 381-14.
~dı III, 381-11, 381-13.
~r III, 381-14.
Kırtur-=qazıtmaq, sıyırtmaq.
II, 201-24.
~dı II, 201-22.
~ur II, 201-24.
Kıruk=şikəst, qırıq.
I, 383-27.
~ər=çolaq.
I, 383-27.

~adhak=topal.
I, 383-28.
Kır yağı=gizli düşmən.
I, 339-17.
Kıs-=qısaltmaq, daha da qısa etmək, qısaraq oğurlamaq, qısdırmaq.
II, 40-5.
~dı II, 40-2.
~ar II, 40-5, 40-6.
Kısğa=qısa.
II, 40-12.
Kısğaç=qısqac, kəlbətin.
I, 444-13.
Kısğan-=qısqanmaq; xəsislik etmək, qızırğalanmaq. *Bax*: kısırkan-.
II, 250-12.
~dı II, 250-9.
~ur II, 250-12.
Kısığ=qısı, qısma, həbs, sıxıntı.
I, 377-16.
~ında 1, 377-16.
Kısığla-=itələmək, ovurduna vurmaq. *Bax*: kasığla-.
III, 296-6.
~dı III, 296-4.
~r III, 296-5.
Kısıl-=qısılmaq, arada qalmaq.
II, 158-13.
~dı 11, 158-11.
~ur II, 158-13.
Kısın-=qısmaq, xəsislik etmək; sidiyi tutulmaq.
II, 174-3.
~dı II, 174-1.
~ur II, 174-3.
Kısır=qısır, doğmayan qadın və ya heyvan; qısraq.
I, 369-17.
III, 80-15.
~ bol-= (qısraq üçün) qısır qalmaq. *Bax*: yoza-.
~ bol-dı III, 80-15.
Kısırkan-=qızırğanmaq, yedirtməmək. *Bax*: kısğan-.
II, 261-16.
~dı II, 261-14.
~ur 11, 261-16.
Kıslın-=qısılmaq, arada sıxışmaq.
II, 251-11.

~dı II, 251-7.
~ur II, 251-11.
Kısmak=üzənginin iki yanında olan qayış, ilgəkli ip, kmənd.
I, 459-27.
II, 225-25.
Kısrak=qısraq, madyan.
I, 2428-22, 251-8, 273-10, 369-18, 459-18, 459-20, 471-10, 477-23.
II, 127-8.
III, 83-2, 271-9, 282-22, 282-25.
Kısraklan-=qısraq sahibi olmaq.
II, 272-3.
~dı II, 272-1.
~ur II, 272-2.
Kısruş-=qısmaqda yardım etmək.
II, 225-27.
~dı II, 225-25.
~ur II, 225-28.
Kıstaş-=titrəşmək, sızlaşmaq. *Bax*: kasna-, kasnat-.
II, 227-24.
~dı II, 227-22.
~ur II, 227-24.
Kıstur-=qısdırmaq, cəza və işkəncə vermək, qadağalar qoymaq.
II, 202-12.
~dı II, 202-4-.
~ur II, 202-12.
Kısur-=yeməyin azalmasını əmr etmək.
II, 202-12.
~dı II, 202-7.
~ur II, 202-12.
Kısur-=qısaltmaq, gödəltmək.
II, 202-12.
~dı II, 202-9.
~ur II, 202-12.
Kış=qış.
I, 72-2, 344-24, 369-10.
II, 52-17, 127-26.
III, 254-18.
~ın II, 213-20.
III, 159-6.
~ka I, 418-19.
~laka II, 73-10.

~lık=qışlıq, qış üçün hazırlanmaış şey.
I, 460-3.
~lağ=qışlaq, qışlanacaq yer.
I, 63-16, 452-16.
~lağda III, 80-8.
Kış-=meyl etmək, sürüşmək. *Bax*: kay-.
III, 179-3.
~dı III, 179-1.
~ar III, 179-3.
Kışla-=qışlamaq.
III, 269-6.
~dı III, 269-5.
~r III, 269-6.
Kışlağlan-=qışlaq əldə etmək, qışlamaq.
II, 269-20.
~dı II, 269-18.
~ur II, 269-20.
Kışlat-=qışlatmaq; bir şeyi alıb saxlamaq.
II, 330-11.
~tı II, 330-9.
~ur II, 330-10.
Kışlat-=bir şeyi öz öhdəsinə almaq, gizləmək, saxlamaq.
II, 330-11.
~tı II, 330-12.
~ur II, 330-10.
Kıw=dövlət, qut, bəxt. *Bax*: kuw.
I, 345-6.
Kıwal=düzgün.
1, 410-16, 410-25.
~burun=düz burun.
I, 410-16.
Kıwçaklan-=qıpçaq qılığına girmək. *Bax*: kıfçaklan-.
II, 272-9.
~dı II, 272-7.
~ur II, 272-9.
Kıy-=sözdən dönmək; qıymaq, çəpinə doğramaq.
III, 232-5.
~dı III, 232-3, 232-4.
~ar III, 232-5.
Kıya=kiçiltmə ədatı. *Bax*: kiyə, ginə.
III, 167-5.
Kıyak=ət suyunun yağı, kərə yağı, qaymaq. *Bax*: kayak, kanak.

III, 34-20.

Kıya kör-=yan baxmaq, qıyğacı baxmaq. *Bax*: kaya kör-.

~~məs 1, 372-24.

Kıyık=cayma, caymaq; əyrilik, əyri olan; sözdə durmama.

I, 138-10.

III, 165-4, 165-5, 165-6.

Kıyıl-=enmək, keçmək; sözdən qaçmaq; ağacı çəpinə kəsmək.

III, 185-15.

~dı III, 185-10, 185-11, 185-12, 185-14.

~ur III, 185-15.

Kıyım=düşmənin gəlməsi üzündən xalqm yaşadığı dəhşət və panika.

III, 166-5, 166-6.

Kıyış-=çəpinə ağac kəsməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.

III, 184-18.

~dı III, 184-16.

~ur III, 184-18.

Kıyma=qıyılmış.

III, 170-3.

~ürgə=xəmiri sərçə dili kimi əyri kəsilən ərişdə.

III, 170-3.

Kıymaç=tiftikdən tikilən bəyaz çigil papağı.

III, 171-18.

Kıytur-=çəpinə kəsdirmək.

III, 187-26.

~dı III, 187-24.

~ur III, 187-26.

Kız=bahalı, nadir tapılan nəsnə.

I, 340-20, 340-21.

III, 322-4.

Kız=qız, qız uşağı; cariyə, kəniz. *Bax*: xız.

I, 182-17, 273-21, 313-19, 330-1, 340-22, 340-23, 340-24, 383-16, 410-22, 433-16, 445-19, 475-18.

II, 125-24, 138-1, 268-12, 272-10, 278-9, 324-20.

III, 129-9, 142-18, 195-1, 241-6, 242-1, 262-9, 270-14, 289-14, 322-3, 329-11, 356-3.

~ı III, 250-9.

~ığ II, 39-13, 52-8.

III, 245-1, 297-1, 354-5, 385-8.

~ım 1, 340-23.

III, 208-4.

~ın I, 306-2, 319-17.

II, 195-1.

~ka II, 298-4.
~lar II, 226-12.
kapağlağ (kapığlığ) ~=bakirə qız.
I, 475-18.
~kırkun=cariyə, kəniz.
əv~ı=ev qızı.
I, 340-23.
yinçkə~=yetişkin cariyə.
I, 340-24.
~kişi=xəsis adam (arğuca).
I, 341-3.
Kıza-=qız pozmaq.
III, 245-2.
~dı III, 245-1.
~r III, 245-2.
Kızar-=qızarmaq.
II, 113-4.
~dı II, 113-3.
~ur II, 113-4.
Kızart-=qızartmaq.
III, 371-24.
~tı III, 371-23.
~ur III, 371-24.
Kızğa-=qəzəblənib döymək (qulu). *Bax* və *düzəlt*: kırğa-.
III, 262-22.
~dı III, 262-20.
~r III, 262-21.
Kızğul at=rəngi boz ilə qır arasında olan at.
I, 465-18.
Kızğur-=işkəncə vermək, cəzalandırmaq.
II, 205-6.
~dı II, 205-3.
~ur II, 205-6.
Kızğut=başqalarına ibrət üçün verilən cəza, işkəncə.
I, 441-19.
Kızğutlan-=suçunun cəzasını görüb rüsvay olmaq və pis işdən çəkinmək.
II, 267-14.
~dı II, 267-11.
~ur II, 267-14.
Kızıl=qızıl, qızılı rəng, qırmızı.

I, 114-5, 130-16, 367-14, 393-19, 406-12.
II, 156-23, 179-16.
III, 26-5, 179-10, 208-21, 286-16, 316-10.

Kızıl-=etdiyi pis əməli bir daha etməmək üçün cəzalanmaq.
II, 158-10.
~dı II, 158-8.
~ur II, 158-10.

Kızıl ər-=qızarmaq. *Bax*: kızar-.
~ər-di=qızardı.
II, 179-16.

Kız kuş=çox alçaqdan uçan, əlvan tüklü, qanadmı açanda rəngdən-rəngə düşən bir quş, su quzğunu.
I, 344-22.

Kızlamuk=qızamıq, su çiçəyi, qızılca, sivilcək.
I, 498-16.

Kızlan-=bahalı hesab etmək.
II, 251-4.
~dı II, 251-1.
III, 191-21, 192-10.
~ur II, 251-4.

Kızlan-=qızhğa götürmək; qız sahibi olmaq.
II, 251-4.
~dı II, 251-3.
III, 191-22.
~ur II, 251-4.

Kızlaş-=bəhsə bir qız (cariyə) qoymaq.
II, 227-16.
~u II, 227-14.
~ur II, 227-16.

Kızu-=bahalaşmaq, qiyməti yüksəlmək.
III, 244-24.
~dı III, 244-23.
~r III, 244-24.

Kibə=az zaman, qısa zaman (oğuzca). *Bax*: bütə.
III, 207-9, 207-16.
~bol-dı=az zaman keçdi.
III, 207-9.

Kibi=kimi.
I, 300-haşiyə, 466-4.
III, 27-17.

Kiçi-=gicişmək, qaşınmaq.
III, 241-2.

~di III, 241-1.
~r III, 241-2.
Kiçik=kiçik, kiçiklik. *Bax*: kiçük.
I, 266-19.
II, 126-1, 126-4.
III, 171-13.
~də II, 265-13.
III, 80-1.
Kiçiklə-=kiçik saymaq.
III, 299-7.
~di III, 299-6.
~r III, 199-7.
Kiçin-=fahişə olmaq; gicişmək, qaşmmaq.
II, 174-23.
~di II, 174-19, 174-22.
~ür II, 174-23.
~mə II, 174-20.
Kiçit-=qaşıtmaq.
II, 295-7.
~ti II, 295-6.
~ür II, 295-7.
Kiçük=kiçik. *Bax* və *düzəlt*: kiçik.
I, 156-23.
Kid=arxa, son, sonra. *Bax*: kidh.
~in I, 265-8.
~inqə II, 164-14.
~inki III, 21-14.
Kidh=arxa, son, sonra. *Bax*: kid.
~in II, 51-22.
Kidhiz=keçə, türkmənlərin çadır örtüləri və köç zamanı büründəkləri.
I, 484-18.
II, 127-4, 298-4.
III, 243-13, 289-19.
~ni I, 332-23.
~lik yünq=keçə düzəltmək üçün hazırlanan yun.
I, 483-18.
~lig=keçə sahibi olan.
I, 483-19.
Kidhizgək=təzəliyi gedib keçələşmiş qovun.
II, 285-haşiyə.
Kik-=bülövləmək, bir şeyi bir şeyin üzərinə sürtmək.
II, 290-3.

~di II, 290-1.
~ər II, 290-2.
Kikçür-=bir-birinə sürtmək, itiləmək.
II, 206-23.
~di II, 206-19.
~ür II, 206-23.
Kikçür-=iki adamı bir-birinə salışdırmaq.
II, 206-23.
~di II, 206-21.
~ür II, 206-23.
Kikrül-=soxulmaq.
II, 239-11.
~di II, 239-9.
~ür II, 239-11.
Kilidə=gərdanlıq (oğuzca). *Bax*: bakan (digər türklərin dilində).
I, 425-17.
Kim=kim.
I, 184-6, 240-2, 246-13, 339-22, 349-13, 349-15, 359-15, 374-4, 420-46.
II, 144-18, 271-5, 279-17.
III, 116-2, 131-17, 144-18.
~gə I, 483-7.
~inq I, 367-27, 432-12.
III, 27-2, 224-9, 235-22.
~ni III, 261-14.
Kimi=gəmi (oğuzlardan başqalarının dilində). *Bax*: kəmi (oğuzca və qıpçaqca).
III, 220-9, 220-15.
Kimişkə=Kaşğarda istehsal olunan naxışlı bir keçə.
I, 470-20.
Kimsən=papaqları süsləmək üçün işlənən qızıl qırmtıları.
I, 429-26.
Kimünçə=ağcaqanad. *Bax*: kümiçə.
III, 312-1.
Kinq=gen, geniş.
III, 312-9.
Kinqit-=genişlətmək.
III, 343-20.
~ti III, 343-18.
~ür III, 343-20.
Kinqü-=genişləmək.
III, 344-3.

~di III, 344-1.
~r III, 344-2.
Kinqrün-=genişləmək; bir müddət nemət içində yaşamaq.
III, 347-13.
~di III, 347-11.
~ür III, 347-12.
Kinqür-=genişlətmək.
III, 340-25.
~di III, 340-23.
~ür III, 340-24.
Kip=qəlib; pəstah, bənzər (oğuzca).
III, 129-2, 129-4.
~i (*bax*: kibi) I,
III, 61-4, 129-2, 129-4.
Kir=kir.
~din II, 220-5.
~dən II, 233-27.
Kir-=girmək.
II, 37-25.
! III, 202-16.
~di I, 434-18, 469-3.
II, 37-24.
III, 203-9, 203-11.
~dim I, 152-11, 418-6.
~dük II, 78-20.
~ür II, 37-25.
~gil II, 66-9.
~güci II, 71-11.
~gü II, 84-1.
~güsüz III, 13-18.
~gəlir II, 82-20.
~miş-çə I, 284-23.
~sə I, 446-23.
II, 46-3.
III, 129-10, 213-22.
~sün I, 467-14.
~üp III, 63-10.
~igsək II, 74-15.
Kirdəş=bir həyətdə bərabər yaşayan qonşu.
I, 449-14.
Kirigsə-=girmək istəmək.
III, 294-20.

~di III, 294-18.
~r III, 294-19.
Kirik-=kirlətmək.
II, 143-21.
~ti II, 143-20.
~ər II, 143-21.
Kiril-=girilmək.
II, 159-13.
~di II, 159-12.
~ür II, 159-13.
Kirimsin-=girirmiş kimi görünmək.
~di II, 259-23.
Kirin-=girmək, girirmiş kimi görünmək.
II, 174-27.
~di II, 174-24, 174-26.
~ür II, -27.
Kiriş=kiriş, yay kirişi, yay.
I, 244-16.
II, 117-26.
III, 205-8.
Kiriş=bir adamm əmlakdan olan gəliri.
I, 373-19.
Kiriş-=girişmək, girişməkdə yarışmaq.
II, 129-16.
~di II, 129-13.
~ür II, 129-15.
Kirit=kilid, qıfıl.
I, 364-5.
III, 301-22.
~lig=kilidli, qıfıllı.
I, 140-23, 325-5, 482-16.
~lig kapuğ=kilidli qapı.
I, 482-16.
Kiritlə-=kilidləmək.
III, 291-14.
~di III, 291-13, 304-2.
~r III, 291-14.
Kiritlən-=kilidlənmək.
III, 301-21.
Kirkin=buğanın, buğranın qızğın zamanı.
I, 434-17.
~i I, 434-18.

Kirlən-=kirlənmək; yumulmaq. *Bax*: kirik-.
II, 252-4.
~di II, 252-3.
~ür II, 252-4.
Kirlən-=yumulmaq. *Bax*: kirik-.
II, 252-4.
~di II, 252-5.
~ür II, 252-4.
Kirpi=kirpi.
I, 413-16.
okluğ ~=oxlu kirpi, böyük kirpi.
I, 413-16.
Kirpik=kirpik.
I, 462-22.
Kirpilən-=qəzəbdən kirpi kimi büzülmək; qaşqabaq tökmək.
III, 193-3.
~di III, 193-1.
~ür III, 193-3.
Kirşən=kirşan.
I, 429-28.
II, 334-8.
Kirşənlən-=kirşanlanmaq.
II, 274-6.
~di II, 274-4.
~ür II, 274-5.
Kirtginsə-=iqrar, təsdiq etmək istəmək.
~di I, 306-9.
Kirtgün-=inanmaq, gerçəkləşmək.
III, 366-7.
~di III, 366-4.
~ür III, 366-7.
Kirtin-=inanmaq. *Bax*: kirtgün-.
~di I, 414-4.
Kirtü=and, yəmin, qəsəm; gerçəklik, doğruluq.
I, 413-27, 414-1, 414-2.
Kirtüç kişi=paxıl, bədxasiyyət adam.
I, 444-18.
Kirtülə-=təsdiqləmək.
III, 306-25.
~di III, 306-24.
~r III, 306-25.
Kirtür-=girdirmək.

II, 205-24.
~di II, 205-22.
~ür II, 205-24.
Kirü=geri, arxa.
III, 63-10.
Kis=qadın, arvad.
I, 343-5, 343-6.
~i 1, 343-5.
~si 1, 345-13.
Kiş=sadaq, oxdan (oğuz və qıpçaqlardan başqasının dilində).
I, 392-14, 435-10, 473-18, 480-21.
II, 271-22.
III, 134-10.
~tə 1, 446-4.
II, 319-15.
III, 256-8.
~kuruğluk=sadaq, gədələc.
1, 480-21.
~kurman=ox və yay qoyulan qab.
I, 435-10.
Kiş=samur.
III, 130-9.
Kişə-=bağlamaq, cidarlamaq.
III, 247-6.
~di III, 247-4, 247-5.
~r III, 247-6.
Kişən=köstək, cidar.
II, 42-12.
Kişi=adam, insan, kimsə, şəxs, xalq; arvad, qadm.
I, 73-22, 74-1, 110-11, 118-9, 118-20, 119-16, 119-17, 119-23, 122-9, 126-2, 131-19, 142-7, 152-11, 155-6, 157-22, 162-17,163-13, 165-3, 165-4, 168-6, 169-12, 171-10, 181-14, 182 -3, 185-19, 186-22, 196 -7, 198 -24, 202-19, 202-27, 203-18, 207-11, 209-5, 209-8, 219-8, 219-13, 224-25, 229-19, 276-4, 279-1, 279-8, 310-14, 317-16, 327-1, 328-3, 333 -5, 341-3, 345-7, 352-16, 363-4, 368-12, 369-23, 378-7, 386-16, 387-22, 388-4, 396-27, 404-19, 416-13, 418-1, 420-20, 422-5, 422-10, 426-10, 432-4, 432-5, 444-18, 449-5, 449-11, 452-9, 457-1, 459-7, 460-28, 461-10, 469-4, 474-1, 475-21, 477-13, 479-12, 485-8, 485-10, 486-18, 489-10, 491-3, 491-20, 492-5, 492-22, 496-23.
II, 45-6, 52-24, 77-22, 117-11, 132-6, 132-13, 133-14, 134-

I, 134-21, 136-1, 142-16, 143-7, 153-21, 171-1, 213-12, 217-1, 219-5, 224-14, 271-16, 279-6, 280-14, 291-6, 307-21.
III, 18-12, 21-3, 21-21, 22-13, 28-11, 28-13, 37-7, 39-4, 42-5, 44-10, 44-18, 46-21, 50-1, 52-4, 52-10, 52-12, 52-17, 53-8, 54-6, 66-6, 71-14, 114-14, 130-6, 132-16, 140-15, 142-4, 142-20, 142-24, 142-27, 143-4, 153-22, 164-17, 165-5, 165-19, 172-2, 193-1, 204-19, 204-21, 212-23, 221-10, 224-20, 239-16, 258-24, 284-5, 309-13, 321-18, 329-12, 336-23, 353-18, 362-16.

~dən 1, 208-27.
II, 200-3.
III, 159-22, 235-10.

~də II, 51-17.

~din 1, 257-25.

~g I, 133-23.

~gə I, 336-9, 336-12, 487-26, 491-haşiyə.
II, 132-13, 293-10.
III, 134-5, 153-22, 253-12.

~ni I, 209-14, 210-9, 210-19, 295-1, 491-haşiyə.
II, 296-4, 318-19.
III, 110-5, 234-15.

~ninq 1, 117-17.

~lər 1, 335-16, 411-7.
II, 332-12.
III, 52-19.

Kişirgək ər=evində başqasını görəndə canı sıxılan, evi başma dar edən adam.
II, 285-19.

Kişnə-=kişnəmək.
III, 271-13.

~di III, 257-7, 271-11, 271-12.

~r III, 271-13.

Kit-=getmək, çəkilmək.
II, 291-23.

~ti II, 291-22.

~ər II, 291-23.

~sə III, 49-11.

Kitər-=aradan qaldırmaq.
III, 183-10.

~di III, 183-8.

~ür III, 183-10.

Kiwiz=yayğı, xalı, kilim kimi şeylər. *Bax*: kidiz.

I, 370-18.
Kiyə=kiçiltmə ədatı. *Bax*: ginə, kıya.
III, 167-9, 169-10, 313-1, 313-3.
Kiyim-kiyim=tənbəllik; nə işləyən kimi işləmək, nə də işi buraxmaq hah.
III, 166-8.
Kiz=qutu, mücrü, müşk mücrüsü, taxt, kürsü, qab, heybə kimi şeylər.
I, 341-13.
III, 282-12.
~dəki I, 341-14.
Kizlə-=gizləmək.
III, 269-21.
~di III, 269-20, 282-12.
~r III, 269-21.
~p II, 186-15.
III, 68-15.
~yü I, 163-27.
Kizlən-=gizlənirmiş kimi görünmək.
II, 252-11.
~di II, 252-9.
~ür II, 252-11.
Kizlənçü=gizli.
III, 227-20.
Kizləş-=bir-birindən gizlənmək.
II, 229-14.
~di II, 229-12.
~ür II, 229-12.
Kizlət-=gizlətmək.
II, 331-3.
~ti II, 331-1.
~ür II, 331-3.
Koç=qoç (oğuzca). *Bax*: koçnqar.
I, 337-20.
II, 196-16.
Koç-=qucaqlamaq.
II, 34-22.
~dı II, 34-21.
~ar II, 34-22.
Koçnqar=qoç. *Bax*: koç.
I, 337-20.
II, 131-1.
III, 330-15.

Koçtur-=qucaqlatmaq, qucdurmaq.
II, 201-3.
~dı II, 201-1.
~ur II, 201-2.
Koçuş=qucaqlaşma, qucuşma.
I, 372-26.
Koçuş-=qucaqlaşmaq.
II, 124-17.
~dı II, 124-15.
~ur II, 124-16.
~up III, 184-4.
Kodı=aşağı, aşağıya, arxasınca. *Bax* və *düzəlt*: kudhı.
III, 46-20, 61-4, 66-19.
Koduş-=bir-birinə güvənmək.
II, 125-12.
~di II, 125-11.
~ur II, 125-13.
Kodh-=qoymaq, buraxmaq; tərk edilmək. *Bax*: kot-, koy-.
II, 191-19.
III, 378-11.
~tı II, 191-17.
III, 378-10.
~ur II, 191-19.
III, 378-11.
~ur mən III, 378-17.
~ğıl II, 162-11.
III, 169-6.
~sa II, 55-15.
~madı II, 261-22.
Koğ=gözə və ya yeməyə düşən çör-çöp.
III, 136-5.
Koğış=dəri. *Bax*: koğuş.
~nı II, 336-1.
Koğşa-=qatı şeyin yumşalması.
III, 260-18.
~dı III, 260-17.
~r III, 260-18.
Koğşa-=huş ağacmın budağı ilə cilalamaq, pardaxlamaq. *Bax*: kowşa-.
III, 260-21.
~dı III, 260-19.
~r III, 260-20.
Koğşak=gövşək, çürük, süst.

I, 460-4.

Koğşaş-=birlikdə süstləşmək.
II, 332-14.
~dı II, 332-12.
~ur II, 332-14.

Koğşat-=qüvvəsini azaltmaq.
II, 323-2.
~tı II, 322-26.
~ur II, 323-2.

Koğurmaç=qovurğa. *Bax*: kawurmaç, kowurmaç.
I, 473-10.

Koğur-=qovurmaq. *Bax*: kuwur-, kowur-, kağur-, kawul-, kuğur-.
II, 116-12.
~dı II, 116-9.
~ur II, 116-11.

Koğuş=oxları pardaxlamaq üçün huş ağacmdan düzələn alət.
I, 373-5.

Koğuş=holuq, su holuğu, dəyirman holuğu; nov, navalça.
I, 373-3, 373-4.

Koğuş=aşılanmış və ya aşılanmamış dəri; qayış. *Bax*: koğış.
I, 373-2.
III, 144-6, 275-20, 282-15.
~ka II, 214-19, 218-24.

Koğuşlan-=su fışqırmaq.
II, 265-5.
~dı II, 265-4.
~ur II, 265-5.

Koxşaş-=birlikdə gövşəşmək. *Bax*: koğşat-.
II, 332-14.
~dı II, 332-12.
~ur II, 332-14.

Kok-=pis qoxmaq, qoxusu yüksəlmək, (suyun) durğunlaşması; xəstəliyin şiddətini azaltması, şişin çəkilməsi.
II, 289-26.
III, 180-10.
~tı II, 289-23.
~dı II, 289-26.
III, 180-4, 180-7, 180-9.
~ar II, 289-26.
III, 180-10.

Kokıt-=qoxutmaq.
II, 301-9.

~tı II, 301-8.
~ur II, 301-9.
Kokrat-=azaltmaq.
II, 320-17.
~tı II, 320-15.
~ur II, 320-17.
Kol=qol.
III, 140-17, 161-2,
~ın III, 161-4, 261-20.
Kol=qılınc və ya bıçaqda olan yol formalı oyma.
III, 140-21.
~ı III, 140-21.
Kol=dağm təpəsindən enən və dərənin ortasından yüksəkdə olan yer.
III, 140-18.
~ı III, 140-19.
Kol-=xahiş etmək, istəmək.
II, 52-6.
~dı II, 52-5.
~ur II, 52-6.
~sa 1, 264-10.
~sam 1, 398-5.
~daçı=dilənçi.
~daçı-ka 1, 414-10.
Kol aç=qulac. *Bax*: kulaç.
I, 364-26.
Kolan=qulan, çöl eşşəyi.
I, 420-10.
III, 131-2.
Kolan=yəhəri ata bağlayan özəl qayış.
I, 401-27.
~kolan əti=kolan qayışının keçdiyi yer.
I, 401-27.
Koldaş=dost, arkadaş.
I, 449-12.
III, 18-19.
Koldaşlan-=dost olmaq, dost saymaq.
II, 268-17.
~dı II, 268-15.
~ur II, 268-17.
Kolğır=istəmək.
II, 205-8.
~dı II, 205-7.

~ur II, 205-8.

Koltık=qoltuq.
I, 460-14.

Koltukla-=qoltuqlamaq, qoltuğuna almaq, qoltuğuna vurmaq.
III, 306-12.
~dı III, 306-10.
~r III, 306-12.

Koltur-=istəmək.
II, 202-21.
~dı II, 202-19.
~ur II, 202-20.

Kolun-=rica etmək, istəmək.
II, 174-7.
~dı I, 71-19.
II, 174-6.
~ur II, 174-7.

Koluş-=bir-birindən istəmək.
~dı II, 138-1.
~tı II, 138-9.

Kom=dəvə palanı.
III, 141-22.
~ı III, 141-24.

Komı-=həsrət çəkmək, özləmək.
III, 250-16.
~dı III, 250-13.
~r III, 250-16.

Komın-=coşmaq.
~dı II, 312-8.

Komıt-=coşdurmaq, həyəcana gətirmək. *Bax*: komut-.
II, 303-9.
~tı I, 137-10.
II, 303-8.
~ur II, 303-9.
~ğan I, 489-3.

Komut-=coşdurmaq. *Bax*: komıt-.
~tı I, 256-10.

Komşuy=qan içərək şişmiş gənə.
III, 226-7.

Komuk=at gübrəsi. *Bax* və *düzəlt*: kumuk.
I, 384-28.

Komukla-=pisləmək, təsləmək; komuk boyuna nisbət etmək. *Bax* və *düzəlt*: kumukla-.

III, 297-15.
~dı III, 297-13, 297-14.
~r III, 297-15.
Kon=qoyun (arğuca). *Bax*: koy.
I, 105-14.
III, 143-24.
~uğ I, 327-26.
III, 143-24.
Kon-=qonmaq, bir yerə qonmaq.
III, 180-26.
~dı III, 189-22, 180-24.
~ar I, 336-8.
III, 180-26.
~mas II, 318-14.
Konak=qaba darı. *Bax*: koyak.
I, 385-19, 385-20.
III, 303-6.
Konakla-=darı yemək.
~dı III, 303-6.
Konat=bir-birinə yanaşan, toplanan adamlar dəstəsi.
I, 363-23.
~ım I, 363-24.
Konat-=qondurmaq, oturtmaq.
II, 304-16.
~tı II, 304-13.
~ur II, 304-16.
Kondur-=qondurmaq, üzərinə qoymaq.
II, 203-15.
~dı II, 203-10, 203-12.
~ur II, 203-15.
Konqra-=səsi qalınlaşmaq; bir şeyin qonur, şabalıdı rəngdə olması.
III, 349-17.
~dı III, 349-16.
~r III, 349-17.
Konqrağu=zəng, zınqırov, qumrov.
II, 334-28, 338-1.
III, 349-8.
Konqrağu=qulağm altmdakı sümük.
III, 335-1.
Konqur=boğuq səs.
III, 315-21.
Konqur=şabalıdı, qonur rəng.

III,315-22.

Konqur-=sökmək; qanırmaq.
III, 340-22.
~dı III, 340-19.
~ur III, 34-22.

Konquz=yel buraxan böcək.
III, 316-7.

Konşı=qonşu (oğuzca). *Bax*: koşnı.
I, 427-27.

Konuk=qonaq; ruh.
I, 119-7, 150-9, 385-8.
~ı I, 120-1, 120-8, 344-24.
~nı 1, 491-1.
~uğ II, 304-4.
~luğ 1, 476-17.
~luk 1, 301-22, 481-14.

Konukla-=qonaq etmək; ev sahibinin razılığı olmadan onun evində gecələmək (oğuzlardan başqalarının dilində).
III, 297-18.
~dı III, 297-16, 298-3, 303-7.
~r III, 297-17.

Konuklaş-=bir-birinə qonaq olmaq.
II, 257-15.
~dı II, 257-13.
~ur II, 257-14.

Konum=yurd, yurd yeri, qonulan yer.
I, 175-8,
II, 133-4, 304-13.

Kop=çox; təkid və mübaliğə ədatı.
I, 336-3.

Kop=sevinc, fərəh.
III, 128-7, 128-27.
~kıl-dı III, 128-27.

Kop-=qopmaq, gəlmək, başlamaq, çıxmaq, baş qaldırmaq.
II, 34-9.
~tı III, 135-13.
~dı 1, 161-11, 179-21.
II, 34-9.
III, 135-14.
~a 1, 271-21.
~ar II, 34-9.
III, 318-13.

~sa I, 152-20, 166-24.
III, 142-3.
~up 1, 198-15, 289-20.
Kopruş-=bir şeyi yerindən qoparmaqda kömək etmək.
II, 224-20.
~dı II, 224-17.
~ur II, 224-20.
Kopsa-=çıxmaq istəmək.
III, 259-2.
~dı III, 259-1.
~r III, 259-2.
Kopur-=yerindən qoparmaq, qaldırmaq.
II, 109-1.
~dı II, 108-21.
~ur II, 109-1.
~sa II, 109-3.
~ğan 1, 490-15, 490-16.
Kopurt-=yerindən qoparmaq.
III, 371-3.
~tı III, 371-1.
~ur III, 371-3.
Kopuş-=qalxışmaq, qalxmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 121-8.
~dı II, 121-6.
~ur II, 121-8.
Kor=ziyan.
III, 130-22.
Kor=qatıq mayası, çalası.
III, 130-23.
~luk=içində qımız saxlanan kiçik parç. *Bax*: kurluk.
Korday=qu quşu cinsindən bir quş, qutan.
III, 225-21, 225-24.
~ımı II, 190-17.
Korı-=qorumaq.
III, 244-4.
-dı III, 244-3.
~r III, 244-4.
Korığ=qoruq, kiçik meşə. *Bax*: koruğçı.
I, 377-13, 377-14.
II, 128-20.
Korın-=xəsislik etmək. *Bax*: korun.
II, 173-15.

II, 173-14.
~ur II, 173-15.
Korış-=qorumaqda yardım etmək.
II, 128-22.
~tı II, 128-20.
~ur II, 128-21.
Kork-=qorxmaq.
III, 365-1.
~dı III, 364-24.
~ar III, 365-1.
~mış II, 318-13.
III, 134-5.
~up II, 303-18.
~up II, 303-18.
~ma III, 365-9.
~mas III, 365-3.
Korkıt-=qorxutmaq. *Bax*: korkut-.
II, 324-13.
~tı II, 324-12.
~ur II, 324-13.
Korkluk=qorxaq.
III, 362-6.
Korkul-=qorxulmaq.
II, 238-21.
~dı II, 238-20.
~ur II, 238-21.
Korkun-=qorxu duymaq, qorxusunu gizləmək.
II, 250-19.
~dı II, 250-17.
~ur II, 250-18.
Korkunç=qorxunc.
II, 342-21.
III, 166-6.
Korkuş-=bir-birindən qorxmaq.
II, 227-10.
~dılar II, 227-8.
~ur II, 227-9.
Korkut-=qorxutmaq. *Bax*: korkıt-.
~tı II, 342-20.
Korlan-=acımaq, acı duymaq; ziyan görmək; qatılaşmaq; turşumaq.
Bax: kurlan-.
II, 250-22.

III, 190-24.
~dı II, 250-20, 250-24.
III, 190-19, 190-22.
~ur II, 250-22.
III, 190-24.

Koru=dəmir tikanı deyilən kolun «putrak/pıtrak» adlı meyvəsi (qıpçaqca). *Bax*: yapuşğak.
III, 211-23.

Koruğçı=qoruqçu, bir qoruğu qoruyan. *Bax*: korığ.
III, 227-9.

Korım=qaya; mal (məcazi).
I, 396-21.
III, 61-4.
~lar III, 115-1.
~luğ 1, 476-20.

Korun-=xəsislik etmək. *Bax*: korın-.
II, 173-15.
~dı II, 173-14.
~ur II, 173-15.

Kosık=fmdıq. *Bax*: kosuk.
I, 384-6.
III, 303-2.
~hğ 1, 476-6.

Kosıkla-=fmdıqlanmaq.
~dı III, 303-3.

Kosuk=fmdıq. *Bax*: kosık.
III, 303-2.

Koş=cüt, qoşa, hər hansı bir şeyin cütü (arğuca). *Bax*: koşa.
I, 365-2.
III, 134-2, 134-3, 134-5.

Koş at=xaqamn yanmdakı yedək, ehtiyat at.
III, 134-1.

Koş-=qoymaq, qatmaq, qarışdırmaq.
II, 42-19.
~dı II, 42-15.
~ar II, 42-19.

Koş-=düzmək, qoşmaq (şeir, mahnı).
II, 42-19.
~dı II, 42-18.
~ar II, 42-19.

Koşa=qoşa, cüt. *Bax*: koş.
III, 36-11, 60-13.

Koşlan-=yanmda yedək, ehtiyat heyvan aparmaq.
II, 251-18.
~dı II, 251-16.
~ur II, 251-17.
Koşlun-=heyvanı bir yerdə qoşmaq.
II, 251-15.
~dı II, 251-11.
~ur II, 251-15.
Koşm=qonşu. *Bax*: konşı (oğuzca).
~sm III, 209-13.
Koşığ=şeir, qəzəl, qəsidə.
I, 377-25.
Koşul-=birləşmək, qatılmaq, qoşulmaq.
II, 158-16.
~dı II, 158-14.
~ur II, 158-16.
~ğan I, 493-3, 493-4.
Koşul-=(şeir, mahnı) qoşulmaq.
II, 158-16.
~dı II, 158-17.
~ur II, 158-16.
Kot-=buraxmaq, qoymaq. *Bax*: kodh-, koy-.
~tı II, 291-17.
Kotrul-=boşaldılmaq.
II, 237-24.
~dı II, 237-22.
~ur II, 237-24.
Kotruş-=boşaltmaqda yardım etmək.
II, 224-25.
~dı II, 224-23.
~ur II, 224-25.
Kotur-=boşaltmaq.
II, 108-20.
~dı II, 108-19.
~ur II, 108-20.
~muş II, 183-22.
Kova=vedrə (oğuzca).
I, 203-23.
III, 222-3.
Kova=türk yüyənində atın burnuna doğru tikilən qayış.
III, 222-4.
Kovı=içi boş və çürük nəsnə, qovuq. *Bax*: kovuk, kowuk, kowı.

III, 213-18, 213-19.

Kovı=talesiz, uğursuz .

III, 213-20, 213-21.

Kovuç=cin vurmasmm təsiri. *Bax*: kovuz (oğuzca).

III, 162-10.

Kovuç-kovuç=cin vurmaya qarşı üzərlik və öd ağacı yandıraraq cinlərə «qaç-qaç» mənasmda deyilən sözlər.

III, 162-11.

Kovuk=içi boş olan hər şey, qovuq. *Bax*: kovı, kowık, kowı.

III, 163-4.

Kovuz=cin vurmasınm təsiri (oğuzca). *Bax*: kovuç.

III, 162-14.

Kow-=qovmaq; sürmək.

II, 44-7.

~dı II, 44-5.

~ar II, 44-7.

Kowı=içi boş və çürük nəsnə. *Bax*: kovı, kovuk, kowuk.

III, 213-18.

Kowı=uğursuz (arğuca).

III, 213-20.

Kowşa-=huş ağacmm budağı ilə cilalamaq. *Bax*: koğsa-.

III, 260-21.

~dı III, 260-19.

~r III, 260-20.

Kowşal-=pardaxlanmaq, cilalamaq.

II, 238-17.

~dı II, 238-15.

~ur II, 238-17.

Kowşaş-=cilalamaqda yardım etmək.

II, 332-18.

~dı II, 332-16.

~ur II, 332-18.

Kowşat-=pardaxlatmaq, cilalatmaq.

II, 323-5.

~dı II, 323-3.

~ur II, 323-4.

Kowuk=qovuq, içi boş olan hər şey. *Bax*: kovık, kovı, kowı.

I, 384-18.

III, 163-4.

Kowur-=qovurmaq. *Bax*: kağur-, koğur-, kuğur-, kawrul-, kuwur-.

~dı II, 116-11.

Kowurmaç=qovurğa. *Bax*: kawurmaç, koğurmaç.

Kowuş-=qovmağa çalışmaq.
II, 132-19.
~dılar II, 132-17.
~ur II, 132-19.
Koy=qoyun. *Bax*: kon (arğuca).
I, 105-14, 165-2, 224-4, 294-3, 333-1, 386-16, 388-12, 389-17, 389-21, 392-5, 409-20, 421-7, 458-11, 464-23, 465-15.
II, 43-10, 53-22, 70-25, 144-4, 164-7, 171-17, 196-4, 197-3, 239-4, 240-18, 241-1, 302-11, 317-7.
III, 13-4, 80-11, 131-8, 134-5, 145-3, 145-4, 150-16, 156-22, 157-11, 157-19, 165-10, 183-6, 185-3, 195-6, 195-25, 199-7, 230-18, 232-26, 234-22, 239-1, 248-17, 249-8, 256-19, 315-22, 349-16, 363-25, 365-15, 379-3, 379-4.
~da I, 340-18.
~dan II, 43-12.
~ığ I, 309-1.
~ın I, 245-23, 257-10.
II, 335-23.
III, 251-10.
~ka II, 42-15.
~uğ I, 324-27.
II, 112-23.
III, 169-27, 186-22, 230-18, 232-26.
~umı II, 122-23.
~un II, 171-17.
III, 350-14.
sokar~=buynuzsuz qoyun.
I, 409-20.
~yılı=qoyun ili, türklərin on iki ilindən biri.
I, 355-4.
III, 145-4.
Koy=paltarın qoynu; qucaq. *Bax*: koyun.
III, 145-5.
~ka III, 145-5.
Koy=dərənin dibi. *Bax* və *düzəlt*: kuy.
III, 145-7.
Koy-=qoymaq, buraxmaq; tökmək, çalxamaq. *Bax*: kodh-, kot-.
III, 231-25.
~dı III, 168-20, 231-23.
~ar III, 231-25.
~manqız II, 67-16.
Koyak=darı növü. *Bax*: konak.

III, 164-23, 303-6.
Koyar=heyvanlara və kölələrə söyülən bir kəlmə, «selikli» deməkdir.
III, 168-18.
~ı III, 168-19.
Koyğaş=qoynuna girmək.
~up I, 278-27.
Koyka=dəri, kürk.
III, 169-27.
Koykala-=dərinin tükünü təmizləmək, yolmaq.
~dı III, 169-28.
Koyluş-=tökmək.
III, 189-7.
~dı III, 189-4, 189-5.
~ur III, 189-6.
Koyluş-=qatılaşmaq.
III, 189-9.
~dı III, 189-8.
~ur III, 189-9.
Koytur-=tökdürmək, qoydurmaq.
III, 187-23.
~dı III, 187-21, 187-22.
~ur III, 187-23.
Koyuğ=qatı (mayelərdə).
III, 163-24, 163-25.
~luk III, 174-13.
Koyul-=maye qoymaq.
III, 185-9.
~dı III, 185-7.
~ur III, 185-9.
Koyun=qoyun, qucaq. *Bax*: koy.
III, 24-8.
~qa II, 329-5.
III, 167-6.
~da II, 323-24.
Koyun-=özünə su qoymaq, tökmək.
III, 186-6.
~dı III, 186-5.
~ur III, 186-6.
Koyuş-=qoymaqda yardım etmək.
III, 184-15.
~dı III, 184-14.
~ur III, 184-15.

Koyu=qatı, qalm, sıx.
III, 318-haşiyə.
Koyma=yağlı bir çörək növü. *Bax*: kuyma.
III, 170-5.
Koyma=hər hansı mədəndən əridilərək tökmə yolu ilə hazırlanan həvəng, çəkic kimi alətlər. *Bax*: kuyma.
III, 170-8, 170-10.
Kozan-=süsləmək, bəzəmək; «bəzən» fe`li ilə birlikdə işlənir.
II, 173-25.
~dı II, 173-24.
~ur II, 173-25.
bəzən-di-~dı II, 173-24.
Köç=saat, an, müddət.
1, 377-23.
Köç=köç.
I, 377-22.
Köç-=köçmək.
II, 35-4.
~ti II, 35-3.
~ər II, 35-4.
~əlim II, 35-18.
Köçrüm=təlaş, vurnuxma; kənd camaatının şəhərə axışması.
1, 467-5.
Köçük=sağrı; bir heyvana minən iki adamdan arxadakı.
I, 390-20.
Köçüklə-=sağrıya vurmaq.
III, 299-5.
~di III, 299-3.
~r III, 299-4.
Köçür-=köçürmək (köç mənasmda).
II, 112-10.
~di II, 112-1.
~ür II, 112-10.
Köçür-=köçürmək, yazmaq, üzünü köçürmək.
II, 112-10.
~di II, 112-3.
~ür II, 112-10.
Köçür-=başqa yerə aparmaq, nəql etmək.
II, 112-10.
~di II, 112-8.
~ür II, 112-10.
~gən 1, 494-10.

~mə oçak 1, 470-26.
~mə oyun I, 471-1.
Köçüt=at.
I, 363-28
II, 112-6.
Ködüş-=gözləmək, bir-birini gözləmək, güdmək. *Bax*: küdüş-.
II, 125-15.
~di II, 125-14.
~ür II, 125-15.
Ködh-=gözləmək, görmək.
~di II, 120-23.
~ür III, 27-16.
Ködhəç=bardaq, parç (arğuca). *Bax*: közəç, közüç.
I, 366-1.
Ködhəz-=saxlamaq, gizlətmək, qorumaq, gözlətmək. *Bax*: közət-, köz at-.
II, 120-8.
! III, 44-20.
~di II, 120-4, 120-6.
~ür II, 120-8.
III, 243-24.
Kög=şeirin vəzni, əruzu, ölçüsü; təğənnidə zil-bəm.
III, 137-18, 137-20.
~lər III, 138-10.
Kög=bir şəhərdə ilboyu dildə-ağızda gəzən gülməli olay, məsxərə.
III, 138-1, 138-2.
Kög=sərbəst, başıboş heyvan.
III, 138-4.
Kög=qoç və başqa heyvanların qışa yaxm dişilərin üstünə aşması.
III, 138-21.
~ı III, 138-22.
Kög=güzgüdə yaranan pas; korroziya, qadınlarm üzünə düşən çillik.
III, 138-24, 138-25.
Kögən=ilgəkli çidar; südü sağılan heyvamn ayağıqa vurulur.
I, 412-20.
Kögər-=göyərmək; göy rəngini almaq.
II, 118-19.
~di II, 118-18.
~ür II, 118-18.
Köglə-=heyvanın yaşıl, təzə ot yeməsi.
III, 269-27.
~di III, 269-26.

~r III, 269-27.
Köglə-=oxumaq, təğənni etmək.
III, 270-3.
~di II, 254-3.
III, 270-1.
~r III, 270-2.
Köglən-=üzdə çil yaranması.
II, 252-22.
~di II, 252-19.
III, 137-21.
~ür II, 252-22.
Köglən-=mahnı oxumaq; səsin zili-bəmi. *Bax*: köglə-.
II, 252-22.
~di II, 252-21.
III, 137-21.
~ür II, 252-22.
Kögüz=köks, sinə. *Bax*: köküs.
I, 370-16.
Kök=göy, hava, səma.
I, 182-10, 195-12, 241-11, 280-1, 417-22.
II, 54-1, 113-16, 185-10, 252-1, 262-6, 284-2.
III, 31-8, 132-9, 257-11.
~gə II, 116-1.
III, 139-3, 377-27.
~üg II, 300-13.
Kök=göy rəngi, göy rəng, lacivərd.
I, 342-8, 342-12, 342-13, 349-12, 367-8, 367-14, 492-13.
III, 139-18.
köm~=gömgöy (oğuzca).
I, 342-8, 342-13, 349-12.
köp~=gömgöy (digər türklərin dilində).
I, 342-8, 342-12.
Kök=şəhərin dörd yanını saran yaşıl bölgə.
III, 139-10.
~i III, 139-10.
Kök=yəhər bağı.
II, 279-9.
~ı II, 279-10.
Kök=kök, əsil (oğuzca və qıpçaqca).
II, 279-17.
~ünq II, 279-17.
Kökdət-=yəhər taxtalarını bərkitmək, bağlamaq. *Bax*: köklət-.

~di II, 315-23.
Kökəgün=göy milçək.
I, 236-25.
II, 282-21.
Köklə-=yəhər bağını bağlamaq.
III, 269-25.
~di III, 269-24.
~r III, 269-25.
Köklən-=möhkəm bağlanmaq.
II, 252-18.
~di II, 252-14.
~ür II, 252-18.
Köklən-=köklü, əsalətli, varlı olmaq.
II, 252-18.
~di II, 252-16.
~ür II, 252-18.
Kökləş-=ilişmək, yapışmaq.
II, 230-5.
~di II, 229-27.
~ür II, 230-4.
Kökləş-=yəhər taxtalarını bağlamaqda yardım etmək.
II, 230-5.
~di II, 230-1.
~ür II, 230-4.
Kökləş-=qohum olmaq, qohum kimi bağlanmaq (bulğarca). *Bax*: köktəş-.
II, 230-5.
~di II, 230-3.
~ür II, 230-4.
Köklət-=yəhər taxtalarım bağlatmaq. *Bax*: kökdəd-.
II, 315-23.
~di II, 315-21.
~ür II, 315-23.
Kökrə-=kükrəmək.
III, 257-15.
~di III, 257-6, 257-7, 257-8.
~dim I, 184-4.
~ginqə III, 257-11.
~r III, 257-14.
~lim I, 198-16.
II, 41-25, 160-12.
~sə II, 167-25.

~yü 1, 362-2.

Kökrəş-=gurlamaq; kükrəmək; kişnəmək.
II, 229-11.
~di II, 228-18, 228-20, 228-24.
~ür II, 229-11.

Kökşin=göyümsov, göyümtül.
I, 430-1.

Köktəş-=ilişmək; yəhər balğamaqda yardım etmək; qohumluqla bağlanmaq (bulğarca). *Bax*: **kökləş-**.
~di II, 229-28.

Kök tupulğan=bir quş adı. *Bax* və *düzəlt*: **kök tubulğan**.
I, 492-13.

Kökürçün=göyərçin.
III, 363-8.

Kökürçgünləş-=göyərçini ortaya qoyub bəhs etmək.
~ü II, 231-8.

Kök(ü)s=köks, sinə. *Bax*: **kögüz**.
~i 1, 268-20.

Kökyuk=kəndxudalara və türkmən rəislərinə verilən ad.
III, 139-13.

Köl=göl, hovuz, su yığıntısı.
II, 114-13, 262-19.
III, 140-22, 140-23.
~ig I, 166-24.
~ninq II, 114-23.
~üm III, 142-3.

Köl=dəniz.
III, 141-12.

Kölər-=göl halma gəlmək, göllənmək, toplanmaq, yığılmaq.
II, 118-21.
~di 1, 230-1.
II, 118-20.
~ür II, 118-21.

Kölər-=yerə yıxılıb ağnamaq, qarm şişkinliyi kimi şeylər üzündən yerə yıxılıb ağnamaq. *Bax* və *düzəlt*: **külər-**.
~gən=daim ağnayan.
I, 495-3.

Köligə=sıx kölgə, qatı kölgə. *Bax*: **kölik**.
I, 438-22.
III, 170-18.

Kölik=kölgə. *Bax*: **köligə**.

I, 406-18.
~lik 1, 485-15.
Kölük=arxa, yük yüklənən heyvan.
I, 391-19.
~lüg 1, 485-13.
Kölünq=quşların yığıldığı su; gölcük.
I, 141-11.
III, 322-22.
Köm-=gömmək.
II, 53-19.
~di 1, 62-25.
II, 53-18, 53-20.
~ər II, 53-19.
Kömçi=xəzinə, dəfmə, gömü. *Bax*: kömüç.
1, 415-4.
Tawğaç ~si=ad qövmündən qalma xəzinə.
1, 415-4.
Köməç=küldə bişirilən çörək.
I, 62-23, 366-5.
Kömtür-=gömdürmək.
II, 206-26.
~di II, 206-24.
~ür II, 206-26.
Kömüç=gömü, dəfinə. *Bax*: kömçi.
I, 366-6.
Kömüldürük=at kökslüyü. *Bax* və *düzəlt*: kümüldürük.
I, 500-haşiyə.
Kömün-=gömülmək, gömürmüş kimi görünmək.
II, 176-3.
~di II, 176-1.
~ür II, 176-2.
~di nənq I, 440-5.
Kömür=kömür.
~lik 1, 483-3.
~lüg 1, 483-4.
Kömüş-=gömməkdə yarışmaq.
II, 139-19.
~di II, 139-17.
~ür II, 139-19.
Kön=gön, at dərisi və ya gönü, aşılanmamış xam dəri.
III, 144-1.
~i III, 144-3, 144-5.

~gə III, 367-25.
~üg III, 295-10, 307-9.

Kön-=düzəlmək, doğrulmaq, yola gəlmək; iqrar etmək; yola çıxmaq (arğuca), yanmaq.
II, 56-6.
~di II, 55-2-, 55-22, 55-24, 56-1, 56-4.
~ər II, 56-6.

Köndgər-=doğrultmaq, düzəltmək, yolu başa salmaq, iqrar etdirmək. *Bax*: köndgür-, köngər-.
III, 366-3.
~di II, 209-20.
III, 365-24, 365-26, 366-1.
~ür III, 366-3.

Köndgür-=doğrultmaq. *Bax*: köndgər-.
~di II, 209-20.

Köndgürt-=doğrultmaq, dikdirmək.
~ti III, 366-17.

Könək=ibrik, qumquma, su tuluğu.
I, 391-23.

Köngər-=doğrultmaq, tuşlamaq; göndərmək.
I, 207-18.
~di II, 207-16.
~ür II, 207-17.

Köngər-=doğru yolu, hidayət yolunu göstərmək; qılavuzlamaq. *Bax*: köndgər-, köndgür-.
II, 207-18.
~di II, 207-19.
~ür II, 207-17.

Köngər-=doğruyu söylətmək, iqrar etdirmək. *Bax*: köndgər-, köndgür-
II, 207-18.
~di II, 207-21.
~ür II, 207-17.

Könqlək=köynək.
III, 305-21.

Könqləklən-=köynək geymək, köynək sahibi olmaq.
III, 356-17.
~di III, 356-15.
~ür III, 356-17.

Könqül=könül, qəlb, ürək; anlayış.
I, 164-18, 207-17, 241-12, 254-14.
II, 240-9.

III, 142-14, 232-13, 266-5.
~dən III, 317-27.
~gə II, 43-15.
III, 338-21.
~i II, 199-5.
III, 117-12.
~in I, 251-15.
II, 212-12, 327-23.
III, 262-5.
~lüg I, 133-7.
III, 317-25.
~ni II, 244-15.
~üm I, 256-3.
II, 149-27, 191-23.
III, 363-5.
~ünq III, 317-28.
~dəş I, 405-11.
Könqüllən-=könüllənmək; arzu etmək.
III, 354-4.
~di III, 354-1.
~ür III, 354-4.
Köni=düz; doğru; əmin.
III, 152-21, 221-13, 221-14.
Könik=dostlarından geri qalacaq qədər zəifləmək.
~ti II, 180-26.
Könit-=doğrultmaq.
II, 304-20.
~ti II, 304-19.
~ür II, 304-20.
Köp=çox, bütün, hamısı; gur.
I, 336-6, 336-7, 336-8.
II, 316-7.
~köp nənq=çoxlu şey.
I, 336-6.
~köp saç=gur və sıx saç.
I, 336-7.
Köpçük=yəhərin ön və arxa yastıqları (oğuzca).
I, 462-21.
Köpit-=tikdirmək, köbətmək. *Bax* və *düzəlt*: kübit-.
II, 293-28.
~di II, 293-27.
~ür II, 293-28.

Köprüg=körpü.
I, 462-18.
Köpsün=şiltə, mindər.
I, 429-25.
Köpük(g)=köpük.
I, 390-14.
~i III, 141-13.
Köpül-=tikdirmək, köbətmək. *Bax* və *düzəlt*: kübit-.
Köpüş-=qaba tikməkdə və kö-bəməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax* və *düzəlt*: kübüş-.
Köpür-=köpürmək.
II, 193-9.
~di II, 193-6, 193-7.
~ür II, 193-8.
Köpürt-=köpürtmək.
III, 371-12.
~ti III, 371-10.
~ür III, 371-12.
Kör-=görmək, baxmaq. *Bax*: közün- (arğuca).
! I, 375-12, 452-11.
II, 37-20.
III, 66-18, 281-11, 281-12, 317-8.
~di I, 195-11, 306-20, 402-2, 438-14.
II, 37-19, 279-7.
III, 240-14, 266-3.
~dim I, 445-6.
~düm I, 170-2.
III, 208-21, 208-22, 310-2.
~dügünq II, 65-9.
~ər II, 39-20.
~ür I, 131-2, 476-2.
~əyin III, 137-1.
~məgin III, 245-11.
~məgingə III, 368-9.
~miş III, 133-11,
~sə I, 254-15,395-3, 498-21.
III, 142-4.
~ü I, 204-15.
~üp I, 150-9, 150-10, 219-25, 301-22, 498-22.
II, 45-16, 46-19, 118-2.
III, 30-6, 46-20, 60-1, 128-7, 208-23, 231-11, 288-13, 324-8

~mə II, 37-21.
III, 145-24.
~məs I, 372-24.
~mədügünq II, 65-9.
~mədhip I, 416-21.
III, 27-16.

Körk=gözəllik.
I, 360-5.
II, 325-5.
~inqə III, 160-13.
~lüg I, 336-9, 336-11, 360-5, 449-5.
III, 44-19.

Körkə=ağacdan düzəldilmiş boşqab (kənçəkcə).
I, 424-13.

Körkədh-=gözəlləşmək. *Bax*: kökrət-.
~ti II, 324-22.

Körkət-=gözəlləşdirmək. *Bax*: körkədh-.
II, 324-22.
~ti II, 324-20.
~ür II, 324-22.

Körküt-=göstərmək.
II, 324-19.
~ti II, 324-17.
~ür II, 324-18.

Körpə=körpə; mövsümü keçəndən sonra çıxan şey; döl vaxtından sonra doğulan heyvan.
I, 413-11, 413-15.
~ot=yeni çıxan ot.
I, 413-11.
~yemiş=təzə meyvə.
I, 413-11.
~oğul=yazda doğulan uşaq.
I, 413-13.

Körpələ-=körpə ot yemək.
III, 306-17.
~di III, 306-16.
~r III, 306-17.

Körpələn-=yenidən çıxmaq, yenidən bitmək.
III, 192-26.
~di III, 192-25.
~ür III, 192-26.

Körsə-=göstərmək, görmək istəmək.

III, 259-8.
~di 1, 306-18.
~dim 1, 306-15.
III, 259-3.
~r mən III, 259-8.

Körtür-=gördürmək.
II, 205-21.
~di II, 205-19.
~ür II, 205-20.

Körügsə-=görmək istəmək. *Bax*: körsə-.
III, 294-17.
~di 1, 306-18.
III, 294-15.
~dim 1, 306-15.
III, 259-4.
~r III, 294-17.

Körük=körük, zərgər və ya dəmirçi körüyü.
I, 491-1.

Körüklə-=körükləmək.
III, 299-2.
~di III, 299-1, 304-2,
~r III, 299-2.

Körül-=görülmək.
II, 159-11.
~di I, 179-3.
II, 159-10.
~ür II, 159-12.

Körün-=görünmək; qovuşmaq.
II, 175-5.
~di II, 175-1, 175-3.
~ür I, 143-15.
II, 175-5.
III, 134-5.
~gil III, 44-19.

Körünç=görüləcək şey; bir şeyi seyr edən xalq.
III, 323-15.
~kə 1, 219-13.

Körüş=baxışma.
I, 373-18.

Körüş-=gözlə baxmaq.
II, 129-9.
~di II, 129-7.

~ür II, 129-9.
Körüş-=güləşmək. *Bax* və *düzəlt*: küräş-.
~ti II, 128-1.
Kösə-=arzu etmək.
III, 245-13.
~di III, 245-11.
~r III, 245-13.
Kösəkçi=yeməyə iştahlı.
I, 208-6.
Kösəş-=istəmək, öyünmək.
II, 131-8.
~di II, 131-6.
~ür II, 131-8.
Kösgük=bədnəzə qarşı üzüm bağlarına və bostanlara dikilən nəzərlik.
II, 284-13, 284-16.
Kösrük tuşağ=atm ön ayaqlarına vurulan cidar.
I, 463-6.
Kösül-=uzatmaq, uzadılmaq.
II, 159-17.
~di II, 159-16.
~ür II, 159-17.
~sə II, 159-18.
Kösür-=heyvanın qabaq ayaqlarmı cidarlamaq.
II, 113-21.
~di II, 113-20.
~ür II, 113-21.
Kösürgə=köstəbək, tarla siçanının bir növü. *Bax*: küsürgə.
I, 470-18.
Kösürgən=köstəbəyin bir növü. *Bax* və *düzəlt*: kösürkən.
1, 494-23.
Kösürkən=köstəbəyin bir növü. *Bax*: kösürgən.
Köşi-=qapatmaq, örtmək.
III, 247-3.
~di III, 247-1.
~r III, 247-3.
Köşik=örtü, pərdə; kölgə.
I, 406-17.
~lik 1, 485-4.
Köşigə=zəif kölgə.
I, 438-20.
III, 170-21.
Köşit-=örtmək.

II, 300-14.
~ti II, 300-13.
~ür II, 300-14.

Köşin-=kölgələnmək, kölgəyə çəkilmək; özünü gizləmək. *Bax*: köşün-.
II, 175-22.
~di II, 175-20.
~ür II, 175-22.

Köşün-=üstdəki mənada. *Bax*: köşin-.

Köşüt-=örtmək.
II, 300-14.
~ti II, 300-13.
~ür II, 300-14.

Köt=anus.
I, 337-11.
~ü kızlak=quş; ağacdələn.
I, 459-16.
~lük I, 462-19.
~iç I, 365-25.

Köti burt=kabus, qarabasma.
I, 351-13.

Kötki=təpə, dağlıq yer, torpaq yığını, təpəcik.
I, 424-7.

Kötlə-=fənalıq etmək.
III, 269-10.
~di III, 269-9.
~r III, 269-10.

Kötlət-=qulampərəstliyə yol vermək.
II, 330-23.
~ti II, 330-21.
~ür II, 330-22.

Kötrüm=üzərində oturulan yer, dükan, səki.
I, 467-4.

Kötrüş-=qaldırıb götürməkdə yardım etmək.
II, 228-6.
~di II, 228-4.
~ür II, 228-6.

Kötü=dam.
I, 297-9.
III, 208-7.
~din I, 304-26.

Kötür-=götürmək.
! II, 66-13.

II, 111-14.
~di II, 111-12.
~ür II, 111-13.
~sə II, 111-15.
~ügi II, 181-10.
~gil II, 66-14.
~gən=hər zaman götürən.
I, 493-20.
~gü=onunla bir şey götürməyə yarayan alət.
I, 470-16.
Kötürsə-=götürmək istəmək.
~di I, 306-5.
Köwəz=ərköyün. *Bax*: küfəz, küwəz.
I, 339-23.
~lik I, 484-1, 484-5.
Köwrə-=kövrəlmək. *Bax*: kəwrə-.
~di III, 257-3.
Köy-=yanmaq, yaxmaq.
III, 232-7.
~di III, 232-6.
~r III, 232-7.
~üp II, 199-15.
~sə III, 375-4.
~məs I, 117-7, 438-17.
III, 48-13.
Köydə=qızıl və gümüş əritmək üçün soba.
III, 169-25.
Köytür-=yaxmaq, yandırmaq. *Bax*: köyür-.
III, 183-15.
~di III, 183-13.
~ür III, 183-14.
Köyük=yanmış, yanıq.
III, 166-2.
Köyür-=yanmaq, yaxdırmaq. *Bax*: köytür-.
III, 183-haşiyə.
~di II, 157-1.
III, 183-haşiyə.
~ür III, 183-haşiyə.
Köz=göz.
I, 127-23,130-9, 130-15, 280-21, 350-14, 452-16, 489-1.
II, 175-11, 252-5, 273-7.
III, 43-17, 43-20, 63-5, 71-22, 250-4, 313-3.

~dən II, 232-15.
III, 76-23, 317-26.
~din II, 235-16.
~gə III, 12-17.
~kiyə III, 313-3.
~i I, 211-18, 229-1, 229-17, 237-22, 314-1, 380-17, 462-1, 495-27.
II, 142-12, 154-9, 190-6, 245-18, 248-5, 273-12, 275-10, 275-11.
III, 35-23, 53-26, 132-11, 315-25, 353-4, 377-15.
~in I, 365-13.
II, 189-22, 320-3, 328-4.
III, 78-16, 109-17, 369-23.
~ində III, 152-21.
~inqə I, 279-2.
III, 369-25.
~ləyü I, 163-26.
~rə II, 277-8.
~üg I, 320-1.
II, 186-17, 302-26.
~üm I, 120-7, 263-9, 317-8.
II, 67-18.
III, 23-21, 159-11, 240-14.
~ümə I, 229-1.
III, 247-23.
~ün I, 222-12, 232-26.
~ünqə III, 21-4.
~lər III, 115-7.
taşırkan ~lüg=dombagöz.
I, 493-13.
~lük, *bax*: közüldürük.
I, 500-12.
~i çərlig=gecə görüb gündüz görməyən adam.
I, 462-1.
Köz=köz, odun közü.
I, 384-17.
Köz at=gözətmək, gözətilmək. *Bax*: ködhəz-, közət-.
~tı II, 120-8, 299-16.
Közə-=odu qurdalamaq, çevirmək, qarışdırmaq.
III, 245-4.
~di III, 245-3.
~r III, 245-4.

Közəç=parç, bardaq. *Bax*: ködhəç (arğuca), közüç.
I, 365-27.
Közəgü=maşa.
I, 438-17.
Közəş-=odun altını üstünə çevirməkdə, qarışdırmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 130-17.
~ti II, 130-15.
~ür II, 130-17.
Közət-=gözləmək, gözlənmək, müntəzir olmaq. *Bax*: köz at-, ködhəz-.
II, 299-18.
~ti II, 299-15.
~ür II, 299-18.
~miş II, 183-21, 310-8, 310-9.
~küçi II, 308-24.
~dəçi II, 308-26.
~təçi II, 308-26.
~gən II, 309-1.
~iglik II, 309-21.
~igli II, 310-3.
~gü II, 310-15.
~lig I, 482-17.
Közətiş-=gözləməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
~di II, 311-17.
Közgər-=gördürmək, görüşdürmək.
II, 207-9.
~di II, 207-7.
~ür II, 207-9.
Közlə-=gözə vurmaq.
III, 269-19.
~di III, 269-18.
~r III, 269-19.
Közləş-=görmək işində yarış etmək.
II, 229-23.
~ti II, 229-21.
~ür II, 229-23.
Közmən=közdə bişirilən çörək.
I, 435-14.
II, 53-20.
Köznqü=güzgü. *Bax*: közünqü.
III, 328-17.
Közüç=qab-qacaq. *Bax*: közəç.

~lük titik 1, 482-23.
~lüg 1, 482-25.
Közüldürük=at quyruğundan toxunan bez. *Bax*: közlük.
I, 500-10.
Közün-=görülmək (arğuca).
II, 175-15.
~di II, 175-6, 175-11.
~ür II, 175-15.
Közünç=bir şey seyr edən xalq. *Bax*: körünç.
III, 323-15.
Közünqü=ayna, güzgü. *Bax*: köznqü.
III, 328-17.
~gə III, 138-25.
Kuba at=qumral at, rəngi qonur al ilə sarı arasmda olan at.
III, 207-3.
Kubsal-=qopuz çalınmaq. *Bax* və *düzəlt*: kupsal-.
Kuburğa=bayquş.
I, 465-25.
Kubuz=qopuz, ud. *Bax*: kobuz.
I, 69-13.
II, 238-5.
III, 169-21, 258-1.
~luğ kişi 1, 474-21.
buçı~=inləyən qopuzlardan biri.
III, 169-21.
Kubzal-=qopuz çalınmaq. *Bax* və *düzəlt*: kupzal-.
II, 238-6.
~dı II, 238-5.
~ur II, 238-6.
Kubzaş-=qopuz çalmaq, qopuz çalmaqda yarışmaq. *Bax* və *düzəlt*: kupzaş-.
II, 226-14.
~tı II, 226-12.
~ur II, 226-13.
Kuçak=qucaq. *Bax*: kuçam.
1, 383-21.
Kuçakla-=qucaqlamaq.
III, 297-5.
~dı III, 297-3.
~r III, 297-4.
Kuçam=qucaq. *Bax*: kuçak.
I, 396-20.

Kuçğundı=soğan (çigilcə).
I, 472-22.
Kudğu=qara milçək, milçək. *Bax*: kudhğu.
I, 420-18.
Kudruçak=quyruq sümüyü, büzdüm.
III, 175-11.
Kudruk=quyruq. *Bax*: kudhruk.
I, 458-10, 458-17, 459-1, 459-6.
~ı 1, 459-6.
III, 163-1, 318-16.
~ta ' 1, 459-3.
Kuduçak=quyruq sümüyü. *Bax*: kudruçak.
Kuduğ=quyu. *Bax*: kudhuğ, kuyuğ.
~da III, 257-16.
~ka III, 213-22.
Kudur-=qudurmaq, üstünə düşmək, əlləşmək. *Bax*: kutur-.
II, 112-19.
~dı 1, 200-2.
II, 112-17.
~ur II, 112-18.
Kudhğu=milçək. *Bax*: kudğu.
III, 318-14.
Kudhğulan-=milçəklənmək, özündən milçək qovmaq.
III, 193-20.
~dı III, 193-18.
~ur III, 193-19.
Kudhı=quyu, çuxur; aşağı,aşağıya. *Bax*: kodı.
I, 163-27, 217-7, 221-18, 238-12.
II, 51-3, 51-5, 232-21.
III, 209-11.
Kudhruk=quyruq. *Bax*: kudruk.
I, 348-14, 488-3.
II, 293-15, 293-17.
III, 134-9, 163-1.
~ı III, 239-4.
Kudhuğ=quyu. *Bax*: kuduğ, kuyuğ.
I, 376-27, 461-23.
II, 173-21.
III, 164-2, 383-12.
~da 1, 376-28.
~ka I, 445-26, 446-23.
III, 213-22.

~luğ 1, 475-10.
~təgrəsi 1, 417-9.
Kudhurçuk=bəbək, kukla.
I, 479-6.
Kudhurğak=kaftanm iki ətəyindən biri. *Bax*: kudurğak.
I, 479-24.
Kudhurğun=quşqun, yəhərin quşqunu.
1, 491-19.
Kudhuz=dul qadm.
I, 370-12.
Kudhuzlan-=dul qadınla evlənmək (arğuca).
II, 264-27.
~dı II, 264-25.
~ur II, 264-26.
Kuğu=qu quşu.
III, 225-24.
Kuğur-=qovurmaq. *Bax*: kuwur-, kağur-, kawrul-. *Düzəlt*: koğır-.
II, 238-4.
~dı 11, 238-1.
~ur II, 238-3.
Kukun=qığılcım.
1, 401-24.
~luğ 1, 477-22.
Kul=qul, kölə.
I, 343-12, 348-6.
II, 33-7, 225-16, 239-1, 273-4, 289-9, 290-14.
III, 77-11, 78-7, 244-5, 364-24, 366-4, 385-10.
~ı 1, 460-8.
~m I, 75-23, 76-6, 218-6, 303-9, 321-22, 386-13, 387-7.
II, 33-13, 39-17, 171-10, 192-17, 298-15, 323-11.
III, 109-15, 247-5, 247-11, 355-1, 368-23.
~ını I, 107-17.
~ınqa 1, 337-7.
~sığ ər 1, 452-23.
III, 135-27.
Kula=qula rəngi, qula, zəfəran rəngində olan.
111, 218-21.
Kulabuz=qılavuz. *Bax*: kılavuz.
I, 468-15.
~sız 1, 468-17.
Kulaç=qulaç. *Bax*: kol aç.
I, 364-26.

Kulaçla-=qulaclamaq.
III, 291-20.
~dı III, 291-18.
~r III, 291-20.
Kulak=qulaq. *Bax*: kulxak, kulkak.
I, 384-22.
II, 178-17.
III, 34-2, 236-22.
~ı III, 355-27.
~m I, 252-12, 252-18, 261-24.
II, 333-22.
~ınqa II, 169-26.
~ım III, 311-9, 351-10,
~ka I, 384-12.
II, 45-4, 50-18, 156-15, 322-16.
III, 360-6.
~lığ I, 476-16.
~tın II, 173-1.
Kulak ton=qolları qısa paltar.
I, 384-24.
Kulakla-=qulağa vurmaq.
III, 297-12.
~dı III, 297-11.
~r III, 297-12.
Kulan=çöl eşşəyi.
I, 412-17.
Kulavuz=qılavuz. *Bax*: kulabuz.
Kulxak=qulaq. *Bax*: kulak, kulkak.
I, 384-22.
Kulkak=qulaq. *Bax*: kulak, kulxak.
I, 384-22.
Kulna-=qulunlamaq, qısrağın day doğurması. *Bax*: kulunla-.
III, 271-10.
~dı III, 83-2, 271-9, 282-22.
~r III, 271-10.
~çı kısrak=boğaz madyan.
I, 471-10.
Kulun=day, dayça.
I, 257-1, 401-26.
II, 122-22.
III, 83-1.
~luğ I, 477-23.

Kulunla-=madyanm doğması, qulunlamaq. *Bax*: kulna-.
~dı III, 83-3.
Kum=qum (çigilcə).
I, 262-26, 446-23, 466-21.
~da I, 297-1.
~lar II, 220-9.
Kum=dalğa, su dalğası.
III, 141-25.
~ı III, 142-3.
Kum-=dalğalanmaq.
II, 53-17.
~dı II, 53-16.
~ar II, 53-16.
Kuma ur-=bir-birinə qüvvətlə vurmaq.
~ur-ur III, 330-22.
Kumğan=kuzə, ibirik, güyüm, gülab şüşəsi (türklərin dilində).
I, 432-3, 425-19.
~ığ II, 334-12.
Kumlak=qıpçaq çöllərində yetişən, yarpağı lobya yarpağına bənzəyən sarmaşıq kimi bir ot.
I, 460-18.
Kumtur-=dalğalandırmaq.
II, 203-5.
~dı II, 203-4.
~ur II, 203-5.
Kumuk=at təsi. *Bax*: komık.
I, 384-28.
Kumukla-=təsləmək; kumuk boyuna nisbət etmək.
III, 297-15.
~dı III, 297-13.
~r III, 297-15.
Kumuş-=işə həvəslə başlamaq.
II, 139-16.
~dı II, 139-12.
~ur II, 139-15.
Kumuş-=dalğalanmaq.
II, 139-16.
~dı II, 139-14.
~ur II, 139-15.
Kun-=soymaq, oğurlamaq.
II, 55-10.
~dı II, 55-9.

~ar II, 55-10.
Kunçuy=xatundan bir dərəcə aşağı qadm, bikə, şahzadə.
III, 225-8.
katun~ III, 225-9.
Kundı-=parlatğıcla bir şeyi parlatmaq.
III, 253-20.
~dı III, 253-19.
~r III, 253-20.
Kundığu=vəl,xırman vəli.
1, 471-13.
Kunduz=qunduz, su köpəyi.
1, 447-4.
~kayrı=qunduz xayasmdan düzəldilən dərman.
I, 447-5.
Kunq ət=əzələ.
III, 312-5.
Kunuş-=soymaqda bir-birinə yardım etmək və yarışmaq; bir-birini soy maq və oğurluq etmək.
II, 140-12.
~dı II, 140-10.
~ur II, 140-12.
Kupsal-=qopuz çalmaq. *Bax*: kupzal-, kubsal-.
~dı II, 238-7.
Kupza-=qopuz çalmaq.
III, 258-3.
~dı 1, 69-12.
III, 258-1.
~r III, 258-2.
Kupzal-=qopuz çalmması. *Bax*: kupsal-, kubzal-.
Kupzaş-=qopuz çalmaqda yarışmaq. *Bax*: kubzaş-.
Kupzat-=qopuz çaldırmaq.
II, 321-13.
~tı II, 321-12.
~ur 11, 321-13.
Kur=qurşaq, kəmər.
I, 339-15.
II, 254-3, 322-22.
~m II, 249-14.
III, 77-6, 273-15.
iç~=iç qurşağı.
I, 110-8.
Kur=mərtəbə, məqam.

I, 339-13.
~ı I, 185-20.
~ım 1, 339-13.
Kur=quru (oğuzca). *Bax*: kuruğ.
III, 131-1, 131-3.
Kur-=qurmaq, gərmək, toplamaq; himayə etmək.
II, 37-6, 37-10.
III, 282-4.
~dı II, 37-3, 37-5, 37-9.
III, 282-3.
~dum 11, 117-26.
~duk II, 78-7, 78-8, 78-9.
~ar II, 37-6, 37-10.
III, 282-4.
~ar mən II, 81-11.
~aran II, 81-11 (oğuzca).
~a III, 208-22.
~ası II, 83-14.
~ğay II, 82-2, 82-haşiyə.
~ğalır 11, 82-17.
~ğu 11, 83-10.
~ğuçı II, 70-18.
~mış 1, 244-16.
II, 76-25.
III, 205-8.
Kuram=mərtəbə, mərhələ, bir şeyin sırası.
1, 411-7.
~kişilər 1, 411-9.
Kurbaka=qurbağa.
III, 131-3.
Kurç=qatı; içi dolu nəsnə; polad.
III, 260-23.
~təmür=polad.
I, 352-24.
~ərən=möhkəm və igid adamlar.
I, 352-25.
Kurdaş-=eyni mövqeyə, eyni sıraya oturmaq.
II, 225-3.
~dı 11, 225-1.
~r II, 225-3.
Kurğa-=qurumaq.
III, 262-19.

~dı III, 262-18, 282-1.
~r III, 262-19.
Kurğadh-=quraqlıq (hava). *Bax*: kurğat-.
~tı II, 323-20.
Kurğak=quraq.
III, 66-18.
Kurğat-=quraqlıq, qıtlıq olması. *Bax*: kurğadh-.
II, 323-19.
~tı II, 323-17.
~ur II, 323-19.
Kurğır-=qurumaq.
II, 204-20.
~dı II, 204-18.
~ar II, 204-20.
Kurğır-=zəvzəklik etmək.
II, 205-2.
~dı II, 205-1.
~ar II, 205-2.
Kurğu=zəvzək, qərarsız, səbatsız.
I, 421-4.
Kurğulan-=çılğmlıq etmək.
III, 193-23.
~dı III, 193-21.
~ur III, 193-22.
Kurı-=qurumaq. *Bax*: kuru-, kuzı-.
III, 244-2, 244-22.
~dı I, 63-13, 69-20.
III, 144-3, 244-2, 244-17..
~p II, 199-15.
~r III, 244-2, 244-22.
~ğu I, 437-10.
Kurıh-kurıh=dayça madyandan geri qalanda bu sözlə çağrılır. *Bax:* kurı-kurı, karı-kurı, kurrıh-kurrıh.
III, 211-22.
Kurı-kurı=dayça madyandan geri qalanda bu sözlə çağrılır. *Bax*: karı-kurı, kurıh-kurıh, kurrıh-kurrıh.
III, 211-20.
Kurın-=qurulanmaq. *Bax*: kurun-.
II, 173-17.
~dı II, 173-16.
~ur II, 173-17.
Kurır-=qurumağa üz tutmaq. *Bax*: kurur-.

II, 113-1.
~dı II, 113-2.
~ur II, 113-1.

Kurış-=qurmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: **kuruş-**.
~tı II, 127-27.

Kurıt-=qurutmaq. *Bax*: **kurut-**.
II, 298-14.
~tı II, 298-12.
~ur II, 298-13.
~ğan I, 488-10.

Kur-kur et-=quruldamaq.
~~et-ti I, 467-15.

Kurla-=qurşaq bağlamaq.
III, 268-21.
~dı III, 268-19.
~r III, 268-20.

Kurlan-=acı duymaq; ziyan görmək; qatılaşmaq; mayalanmaq; turşumaq. *Bax* və *düzəlt*: **korlan-**.
II, 250-22.
III, 190-24.
~dı II, 250-20, 250-23, 250-24.
III, 190-19, 190-22.
~ur II, 250-22.
III, 190-24.

Kurluk=içində qımız saxlanan kiçik güyüm. *Bax*: **korluk**.
I, 459-11.

Kurman=yay qabı (oğuzca və qıpçaqca).
I, 435-11, 435-12.
III, 23-10.

Kurrıh-kurrıh=dayça madyandan geri qalanda bu sözlə çağrılır. *Bax*: **kurı-kurı, karı-kurı, kurıh-kurıh**.
I, 60-7.

Kurşa-=qurşanmaq, qurşaq bağlamaq.
III, 260-16.
~dı II, 254-4.
III, 260-14.
~r III, 260-16.

Kurşağ=qurşaq qurşanma.
I, 452-12.

Kurşağ=yundan toxunur, bel qurşağına bənzəyir, çadıra sarılır.
I, 452-13.
~ı 1, 452-23.

Kurşan-=qurşanmaq, qurşaq bağlamaq. *Bax*: kurşa-.
II, 249-15.
~dı II, 249-14.
~ur II, 249-15.
Kurşat-=qurşaq bağlatmaq.
II, 222-24.
~tım II, 222-22.
~ur mən II, 222-25.
Kurt=soxulcan cinsindən qurdlar; yırtıcı heyvanlardan biri olan qurd (oğuzca).
I, 352-11.
III, 13-15.
Kurtan-=bitdən qaşmmaq; qoyunlarda gənə axtarmaq.
II, 248-27.
~dı II, 248-25.
~ur II, 248-27.
Kurtğa=qoca qarı.
III, 241-9.
Kurtla-=qurd çıxarmaq.
~dı III, 382-22.
Kurtul-=qurtulmaq; doğmaq. *Bax*: kutul-, kut bul-.
II, 236-26.
~dı II, 236-23, 236-25.
~ur II, 236-26, 237-8.
Kurtur-=qurdurmaq; toplatmaq, yığmaq.
II, 201-21.
~dı 11, 201-15, 201-17, 201-19.
~ur 11, 201-21.
Kuru-=qurumaq. *Bax*: kurı,kuzı-.
~p 11, 215-1.
Kuruğ=quru, nəm olmayan; boş. *Bax*: kur, kuruk.
I, 377-8,
III, 76-4.
~luk=quruluq.
I, 480-19, 481-26.
~əw=içində heç kim olmayan ev.
I, 377-8.
Kuruğluğ=sadaq, oxluq. *Bax*: kuruğluk.
I, 478-20.
Kuruğluğ ya=qurulu, qurulmuş yay.
I, 478-20.
Kuruğluk=sadaq, oxluq. *Bax*: kuruğluğ.

I, 480-21.
kiş~=eyni mənada.
I, 480-21.
Kuruğjm=qurğuşun. *Bax*: kuşun (oğuzca).
1, 487-12.
II, 290-6.
Kuruğla-=quru olaraq istifadə etmək.
III, 296-3.
~dı III, 296-1.
~r III, 296-2.
Kuruğlan-=quru hesab etmək.
II, 265-16.
~dı II, 265-15.
~ur II, 265-17.
Kuruğsak=qursaq, mədə.
I, 479-16.
III, 294-5.
Kuruğsı-=qurumağa üz tutmaq.
III, 294-haşiyə.
~dı III, 294-haşiyə.
~r III, 294-haşiyə.
Kuruk=quru. *Bax*: kuruğ.
Kurul-=qurulmaq; büzülmək.
II, 157-27.
~dı 1, 242-4.
II, 157-24, 157-26.
~ur II, 157-27.
~ğan 1, 492-24.
Kurun=qurum, his.
I, 401-23.
~luğ 1, 477-16.
~çı=tüstüdən, hisdən kirlənmiş keçə.
II, 227-10.
Kurun-=qurunmaq. *Bax*: kurın-.
II, 173-17.
~tı II, 173-16.
~ur II, 173-17.
Kurur-=qurumağa üz tutmaq. *Bax*: kurır-.
II, 113-2.
~tı II, 113-1.
~ur II, 113-2.
Kuruş-=bir şeyi qurmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.

II, 128-16.
~tı II, 128-14.
~ur II, 128-16.
Kuruş-=hər tərəfi qurumaq.
II, 128-19.
~dı II, 128-17.
~ur II, 128-19.
Kurut=qurut, yağsız qatıqdan düzəldilən qurut, quru yoğurt.
I, 363-21.
II, 43-12, 43-haşiyə, 115-19.
~luğ I, 474-1.
Kurut-=qurutmaq. *Bax*: kurıt-.
~tı I, 69-19.
Kurutsa-=könlü qurut istəmək.
III, 292-26.
~dı III, 292-25.
~r III, 292-26.
Kurvı çuvaç=xana məxsus yuvarlaq çadır.
I, 242-4.
Kus-=qusmaq; boyası solmaq; bezikmək.
II, 39-22.
~dı II, 39-21, 40-1.
~ar II, 39-22.
~ınçığ III, 218-2.
Kusğaç=kiçik, qara bir heyvan, insanı dişləyir (oğuzca).
I, 444-14.
Kusığ=qusma, qusmaq.
I, 377-18.
Kustur-=qusdurmaq; soldurmaq.
II, 202-2.
~dı II, 202-1.
~ur II, 202-2.
Kuş=quş.
I, 71-25, 109-18, 122-10, 217-5, 227-21, 271-1, 306-6, 336-8, 334-14, 334-15, 334-16, 334-17, 334-18, 334-20, 334-21, 334-22, 459-1.
II, 33-23, 34-8, 36-18, 40-22, 45-11, 46-13, 67-19, 117-16, 187-4, 195-4, 203-10, 209-23, 224-17, 241-22, 264-11, 312-19, 318-13, 330-7.
III, 62-18, 82-1, 147-6, 180-22, 188-22, 289-17, 311-16, 312-16, 338-7, 345-9, 350-6.

~ığ 1, 319-23.
~nı 1, 286-15.
II, 338-22.
~ka 1, 111-4.
~uğ 1, 210-17.
II, 193-17.
~lar 1, 466-4.
II, 214-4.
III, 188-13.
ıl~=atmaca quşu, qırğı.
I, 344-18.
ürünq~=ağ şahin.
I, 344-14.
kara~=dovşancıl, berkut, bürküt.
I, 344-15.
yun~=tovuz quşu.
I, 344-17.
III, 147-6.
təwi~=dəvəquşu.
I, 344-16.
kara~=dəvə ayaqlarının ucu (oğuzca).
I, 344-21.
kız~=tüklərinin rəngi əlvan, açılanda rəngdən rəngə girən quş.
I, 344-22.
kusğaç-=sərçə.
I, 444-15.
Kuşğun=heyvanların yediyi təzə qamış.
I, 431-27.
Kuşğun=turş bir ot növü. *Bax*: uşğun.
I, 432-1.
Kuşla-=quş ovlamaq.
III, 269-4.
~dı 1, 71-25.
III, 269-3.
~r III, 269-4.
Kuşlağ=quşlaq; quş bazarı; quş yığnağı, burada ov edilir.
I, 452-21.
Kuşlağlan-=quş ovlağı yaratmaq.
II, 269-24.
~dı II, 269-21.
~ur II, 269-23.
Kuşlat-=quş tutdurmaq, quş ovlatmaq.

II, 330-8.
~tı II, 330-7.
~ur II, 330-8.
~u II, 327-3.

Kuşluk=quşluq vaxtı (oğuzca).
I, 460-2.

Kuşun=qurğuşun (oğuzca). *Bax*: kuruğjın.
I, 487-12.

Kut=qut, uğur, dövlət, bəxt, tale, səadət.
I, 156-6, 321-2, 323-22, 337-3, 337-7, 422-14, 484-5.
II, 147-15, 233-16.
~ı I, 217-6, 246-3.
~ka I, 150-9, 385-9.
~uğ I, 300-1, 337-3.
~umnı II, 190-16.
~luğ=qutlu 1, 411-17, 452-8.
~luğ-ka III, 60-13.
~luğ tegin 1, 411-17.
~suz I, 446-22, 446-23.

Kutal-=xoşbəxt olmaq. *Bax*: kut al-.
II, 147-8.
~dı II, 147-6.
~ur II, 147-7.

Kut al-=məsud olmaq. *Bax*: kutal-.
~al-dı II, 147-7.

Kutan-=qutlu olmaq, ulu nəsibli olmaq.
II, 173-11.
~dı II, 173-10.
~ur II, 173-12.

Kutat-=qutlu olmaq, bəxtli, taleli, olmaq. *Bax*: kutal-.
II, 294-10.
~tı II, 294-8.
~ur II, 294-10.

Kut bul-=bəxt bulmaq. *Bax*: kutal-.
~bul-dı II, 147-15.

Kutğar-=qurtarmaq. *Bax*: kurtar-.
II, 203-21.
~dı 11, 203-19, 211-7.
~ur 11, 203-21.

Kutkı=təvazökar, sakit təbiətli, həlim.
~ər 1, 422-7.
~hkın II, 162-10.

Kutrar-=qurtarmaq. *Bax*: kutğar-.
~dı II, 210-6.
~ur II, 210-9.
Kutruş-=oynamaq və sevinmək.
II, 224-22.
~dı II, 224-21.
~ur II, 224-22.
Kutul-=qurtulmaq; doğmaq. *Bax*: kurtul-, kut bul-.
II, 147-10.
~dı II, 147-9, 147-11.
~ur II, 147-10.
~ğan I, 492-26.
Kutur-=həddini aşmaq, qudurmaq, azmaq. *Bax*: kudur-.
II, 111-11.
~dı II, 111-7, 111-9.
~ur II, 111-11.
~ma I, 484-5.
Kuturma börk=iki qulağı olan papaq.
I, 470-24.
Kutuz=vəhşi öküz, yak.
I, 370-9.
~luğ I, 474-22.
Kutuz ıt=quduz it.
I, 370-10.
Kuw=qut, səadət. *Bax*: kıw.
~ığ I, 337-1.
Kuwır-=qıvırmaq. *Bax*: kağur-, koğur-, kuğur-, kawrul-, *düzəlt*: kowur-
~dı II, 116-9, 116-haşiyə.
Kuy=dərə; dib, tənha yer.
III, 145-7.
~ı III, 63-24, 116-4.
Kuy-=hürkmək.
III, 232-2.
~dı III, 232-1.
~ar III, 232-2.
Kuyaş=günəş; bürkü; günəşin şiddətlə yandırması.
I, 209-14, 209-21.
II, 322-26.
III, 168-26.
türk~ödi=günorta.
I, 359-21.

Kuyma=yağlı çörək, fətir.
III, 170-5.
Kuyma=hər hansı metaldan çəkiclə döymə yolu ilə deyil, tökmə yolu ilə hazırlanmış həvəng, çəkic kimi alətlər. *Düzəlt*: koyma.
III, 170-8.
Kuyuğ=quyu. *Bax*: kudhuğ, kuduğ.
III, 164-2.
Kuyut-=hürkmək.
II, 313-25.
~tı II, 313-24.
~ur II, 313-25.
Kuz=günəş görməyən, gölgə yer, quzey.
I, 340-15.
III, 132-8.
~da 1, 340-18.
Kuzğır-=qarın sağnaq halda səpələnməsi, quşbaşı yağması (qıpçaqca).
II, 204-17.
~dı II, 204-16.
~ar II, 204-17.
Kuzğun=quzğun.
I, 431-21.
III, 225-25.
~unq 1, 431-22.
Kuzı=quzu.
I, 252-3, 323-4, 434-27, 445-23, 493-3.
II, 302-1.
III, 112-22, 212-7, 248-19, 381-1.
~ka II, 290-20.
Kuzı-=qurumaq; yeməyə iştahı gəlmək. *Bax*: kurı, kuru-.
Kuzut-=boğazını qurutmaq; yeməyə tamsındırmaq. *Bax*: kurut-.
II, 299-10.
~tı II, 299-6.
~ur II, 299-10.
Kü=ün, ad-san.
III, 203-12.
~lüg III, 203-12.
Kübə yarık=bədəni bütünlüklə örtən zireh.
III, 22-9, 207-8.
Kübən=dəvə və yük heyvanının belinə qoyulan çul (oğuzca).
I, 402-5.
Kübi-=sıx tikişlə tikmək.
III, 239-12.

~dı III, 239-11.
~r III, 239-12.
Kübik=xirqə; iki qat bezin arasma pambıq qoyaraq tikmək; sırıqlı; seyrək tikiş, qaba tikiş. *Bax*: küpik.
I, 406-16.
Kübit-=tikdirmək, köbətmək. *Bax*: kübi-, köpit-.
II, 293-28.
~ti II, 293-27.
~ür II, 293-28.
Kübül-=tikilmək, köbənmək. *Bax*: köpül-.
II, 146-12.
~di II, 146-11.
~ür II, 146-12.
Kübüş-=qaba tikməkdə yardım və yarış etmək. *Bax*: köpüş-.
II, 121-11.
~di II, 121-9.
~ür II, 121-11.
Küç=güc, qüvvə; zülm.
I, 411-22.
II, 46-3.
III, 129-20.
~i 1, 219-33, 382-17.
II, 160-3.
III, 257-3.
~in I, 148-1, 365-15, 396-2.
II, 206-1, 320-18, 320-26.
III, 261-14, 358-12.
~ün 1, 232-28.
II, 284-16.
III, 224-10.
~tegin 1, 411-22.
~lüg 1, 485-8.
III, 129-24, 161-18.
Küç=küncüt (çigilcə).
III, 130-1.
ingək~i=küncüt toxumu.
III, 130-3.
Küçə-=zülm etmək; zorlamaq.
III, 240-7.
~di III, 240-5, 240-23.
~r III, 240-7.
~yür III, 240-12.

~əmçi III, 129-23.

Küçəl-=zülm edilmək; malı zorla əlindən alınmaq.
II, 159-3.
~di II, 159-1.
~ür II, 159-3.

Küçən-=gücü-qüvvəsi qalmamaq; ağırlaşmaq; çox yüklənmiş olmaq.
II, 174-18.
~di II, 174-14.
~ür II, 174-17.

Küçən-=zülm edilmək; zülmə uğramaq.
II, 174-18.
~di II, 174-16.
~ür II, 174-17.

Küçəş-=yağmada yardım və yarış etmək.
II, 124-23.
~di II, 124-21.
~ür II, 124-23.

Küçət-=yağma etdirmək.
II, 295-5.
~di II, 295-3.
~ür II, 295-5.

Küçlən-=qüvvətlənmək, güclənmək.
II, 251-28.
~di 11, 251-27.
~ür 11, 251-28.

Küdən=toy yeməyi; toy, düyün.
I, 402-4.

Küdük=iş-güc, alış-veriş (tək işlənmir, ış ilə birgə işlənir). *Bax*: küd-hük.
ış~=iş-güc.
I, 390-25.

Küdüş-=gözləmək, bir-birini güdmək. *Bax* və *düzəlt*: ködüş-.
II, 125-15.
~di II, 125-14.
~ür II, 125-15.

Küdh-=durmaq, gözləmək, güdmək (oğuzca). *Bax*: küt-.
III, 379-4.
~ti III, 379-1, 379-3.
~ər III, 379-4.
~gil 1, 337-23.

Küdhəgü=gəlinin əri, kürəkən.
III, 19-9, 164-7.

Küdhük=iş-güc. *Bax*: küdük.
I, 484-21.
ışhğ~lüg 1, 484-21.
Küfəç=qantarğa, gəm. *Bax*: küvüç.
~lig III, 238-18.
Küfəz=lovğa, təkəbbürlü adam. *Bax*: köwəz, küwəz.
I, 409-22.
Küfrə-=boşalmaq, zəifləmək. *Bax* və *düzəlt*: kəfrə-.
~di I, 166-2.
Küfyən-=üstünə düşməmək (bir ləhcədə). *Bax*: küfən-.
~di III, 190-8.
Küjik=pərçəm, birçək, saç, zülf (arğuca).
I, 391-13.
Kükü=bibi. *Bax*: küküy.
Küküy=bibi. *Bax*: kükü.
III, 217-27.
~üm III, 217-28.
Kül=kül.
I, 348-16.
~ə I, 186-22.
II, 52-24.
~inə III, 221-16.
Kül-=gülmək.
! II, 73-21.
II,52-21.
~di II, 52-20, 60-25, 81-8.
~ər II, 52-21, 60-27.
~ə I, 186-23.
II, 52-25.
~ərən II, 81-7.
~gən II, 73-20.
~güçi II, 71-9, 71-11.
~sə II, 186-22.
III, 44-18.
~üp II, 203-16.
Küldrə-=gürül-gürül etmək. *Bax*: külrə-.
III, 383-15.
~di III, 383-12.
~r III, 383-15.
Külər-=yerdə ağnamaq; qarın şişkinliyindən yerə yıxılıb yayılmaq.
II, 118-24.
~di II, 118-22.

~ür II, 118-24.
~məs II, 118-26.
~gən I, 495-3.

Külf=səs-küy, gurultu.
I, 356-25.

Külgü=gülüş, gülmə.
~süz I, 160-10.

Külgü=iflic. *Bax*: kültgü.
I, 424-10, 424-11.

Küli=çəkirdəyi ilə birlikdə qurudulan şaftalı, ərik, zərdalı və s. meyvə.
III, 219-16.

Küli-=gömmək.
III, 250-3.
~di III, 250-2.
~r III, 250-3.

Küliş-=gülüşmək.
II, 138-28.
~di II, 138-27.
~ür II, 138-28.

Küliş-=gömməkdə yardım etmək, dəfn işində yardımlaşmaq.
II, 138-26.
~di II, 138-24.
~ür II, 138-25.

Külit-=gömdürmək.
II, 302-23.
~ti II, 302-22.
~ür II, 302-23.

Külrə-=gurlamaq. *Bax*: küldrə-.
III, 257-18.
~di III, 257-16.
~r III, 257-17.

Külsir-=gülümsəmək, gülür kimi görünmək.
II, 207-3.
~di II, 207-1.
~ər II, 207-3.
~gən II, 255-8.

Kültgü=iflic olma.
I, 424-11.

Kültür-=güldürmək.
II, 206-5.
~di II, 206-4.
~ür II, 206-5.

Kültür-=at bağlayıb cidarlamaq.
II, 206-5.
~di II, 206-6.
-ür II, 206-5.
Külüg=süni nəsnə.
I, 391-18.
Külümsin-=gülümsəmək, gülürmüş kimi görünmək.
II, 258-15.
~di 1, 70-9.
II, 258-13, 259-9.
~ür 11, 258-15.
Külün-=əl-ayağı yorulub zəifləmək.
II, 175-28.
~di II, 175-26.
~ür II, 175-28.
Külünç=gülünc.
III, 324-18.
Külüş-=gülüşmək.
II, 138-28.
~di II, 138-27.
~ür II, 138-28.
Külüt=xalq arasmda gülünc olan şey.
I, 364-8.
Kümiçə=ağcaqanad. *Bax*: kimünçə.
I, 436-15.
Kümüldürük=at döşlüyü. *Bax*: kömüldürük.
I, 500-15.
Kümürgən=dağ soğanı. *Bax* və *düzəlt*: kümürkən.
Kümürkən=dağ soğanı (oğuzca). *Bax*: küwürkən, kəwürkən.
Kümüş=gümüş; axça; qadm adı.
I, 218-1, 373-24, 374-3, 374-13.
II, 172-6, 194-8.
III, 235-22.
~tegin 1, 411-16.
Kün=gün, günəş, gündüz.
I, 137-28, 140-6, 140-20, 148-20, 164-1, 183-8, 280-16, 311-8, 343-28, 350-6, 450-19, 450-20, 489-1.
II, 34-23, 38-22, 42-22, 127-20, 149-26, 165-15, 179-8, 183-25, 235-21, 290-5, 297-8, 298-12, 302-26.
III, 52-8, 162-2, 164-18, 166-8, 185-10, 240-13, 323-8, 326-24, 375-4, 376-6.
~də 1, 138-9, 247-16.

II, 162-9.
~gə I, 218-1, 350-14.
II, 175-20, 205-15.
III, 72-13, 76-20.
~i II, 300-2.
III, 293-16, 328-2.
~üg III, 247-1.
~ünq I, 419-13.
~üm III, 233-8.
~batsığ I, 450-20.
~toğsuğ I, 450-19.
~lük I, 464-7.
~lük yem I, 464-7.

Kün yıpar=müşk göbəyi.
I, 350-18.

Künçək=yaxa, paltar yaxası (oğuzca). *Bax*: künçük.
I, 463-28.

Künçük=yaxa, paltar yaxası. *Bax*: künçək (oğuzca).
I, 463-27.

Künçüklən-=yaxa tikilmək.
II, 273-20.
~di II, 273-18.
~ür II, 273-19.

Kündi=alçaq, pis (oğuzca); sözün ardı yada düşməyəndə yardımçı ara sözü kimi işlənir.
I, 416-13.

Kündüz=gündüz; gün işığı, gün.
I, 447-7.
III, 79-26.
~i III, 261-13.

Künq=cariyə, kəniz.
II, 117-3, 248-25.
III, 312-6.
~gə III, 369-19.
~in II, 198-7.

Künqrən-=harınlaşaraq öz-özünə söylənmək.
III, 347-10.
~di III, 347-7.
~ür III, 347-10.

Künqüz=xarabalıqlarda olan küllük; gübrə.
III, 316-8.

Küni=günü.

III, 221-15.

Küp=küp.

I, 203-10, 209-1.

III, 129-1.

~gə III, 236-19, 287-1, 369-19.

~ni I, 252-20.

Küpə=sırğa.

III, 207-7.

Küpik=xirqə, sırıqlı; seyrək, qaba tikiş. *Bax* və *düzəlt*: kübik.

I, 406-16.

Kür=igid, sarsılmaz, mətin, ürəkli.

I, 339-21, 339-22.

~mət=çox qüvvətli.

I, 340-3.

Kürə-=qaçmaq.

III, 244-6.

~di III, 244-5.

~r III, 244-6.

Kürəş-=güləşmək. *Bax*: körüş-.

~mə I, 459-20.

Kürəş-=kürüməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.

II, 129-12.

~di II, 129-10.

~ür II, 129-12.

Kürət-=qaçırtmaq.

II, 289-16.

~ti II, 289-15.

~ür II, 289-16.

Kürət-=kürətmək, kürütmək.

II, 289-18.

~ti II, 289-17.

~ür II, 289-18.

Kürgək=kürək.

II, 284-19.

Küri-=eşmək, yeri qazmaq, kürümək; harmlıq, kürlük etmək.

III, 244-9.

~di III, 244-7, 244-8.

~r III, 244-9.

~məs III, 238-8.

Kürilə-=kabab etmək. *Bax*: kürplə-.

III, 381-3.

~di III, 381-1.

~r III, 381-3.
Kürin=kürün, içində qovun, qarpız, xiyar daşınan küfə, sələ.
I, 402-7.
Kürküm=zəfəran (farsca: karkum, sanskritcə: kunkuma).
I, 467-19.
Kürlən-=gurlamaq.
II, 252-2.
~di II, 252-1.
~ür II, 252-2.
Kürplə-=kabab etmək.
III, 381-haşiyə.
~di III, 381-haşiyə.
~r III, 381-haşiyə.
Kürs-=ətə-qana dolmaq.
III, 364-14.
~di III, 364-9.
~ər III, 364-14.
Kürsə-=ətə-qana dolmaq; xəmirin qıcqırıb daşması.
III, 364-18.
~di III, 364-9.
~r III, 364-17.
Kürşək=yemək (darı suda qaynadılır, üzərinə yağ tökülüb yeyilir).
I, 463-1.
Kürt=qayın ağacı, bundan yay, qamçı, dəynək kimi şeylər düzəldilir.
I, 352-20.
Kürt-kürt ye-=bir şeyi xart-xurt yemək.
~~ye-di I, 352-17.
Küs-=küsmək (oğuzca).
II, 40-18.
~di II, 40-17.
~ər II, 40-18.
Küsri=qabırğa sümükləri; köksün yanları.
I, 418-8.
Küsürgə=tarla siçanı növündən bir heyvan. *Bax*: kösürgə.
I, 470-18.
Küşər-=dolmaq, ağzınacan dolmaq.
II, 114-14.
~di II, 114-13, 114-23.
~ür I, 141-11.
II, 114-14.
Küt-=güdmək. *Bax*: küdh-.
~ər sən II, 261-24.

Küttür-=güddürmək.
III, 183-7.
~di III, 183-5.
~ür III, 183-7.
Küvüç=kiçik cilov, çilbir. *Bax*: **küfəç**.
III, 162-13.
~yügün=kiçik cilov, çilbir.
III, 162-13.
Küvük=erkək pişik. *Bax*: **küwük**.
III, 163-8.
~muş=erkək pişik.
III, 163-8.
Küvük=saman (oğuzca).
III, 163-9.
Küvüz=yayğı, yun döşək və palaz kimi şeylər. *Bax*: **kiwiz**.
III, 162-19.
Küwən-=öyünmək.
II, 175-24.
~di II, 175-23.
~ür 11, 175-24.
Küwəz=məğrur. *Bax*: **köwəz, küfəz**.
I, 285-22.
II, 162-11.
Küwij=söyüd kimi içi çürüyən hər ağac; dadı qaçan hər şey.
I, 370-19.
~turma=dadı qaçan turp.
I, 370-21.
Küwlük=çamurdan fındıq böyüklüyündə düzəldilən yumrular, bunlar qurumazdan əvvəl və sonra öz-özünə atılıb-düşür.
I, 463-18.
Küwrə=heyvan skeleti.
1, 418-9.
Küwrüg=davul, nağara.
I, 463-9.
Küwşək=yumşaq, gövrək. *Bax*: **kəwşək**.
I, 463-15, 463-17.
~ət 1, 463-15.
~ətmək 1, 463-17.
Küwük=erkək pişik (çigilcə).
~muş=erkək pişik.
1, 391-17.
Küwürgən=dağ soğanı. *Bax*: **kəwürkən, kümürkən** (oğuzca).

I, 494-25.

Küyə=güvə.

III, 167-8.

Küyələ-=güvə silkələmək, təmizləmək, güvədən qurtarmaq.

III, 289-21.

~di III, 289-19.

~r III, 289-21.

Küyfən-=üstünə düşməmək. *Bax*: küfyən-.

III, 190-7.

~di III, 190-5.

~ür III, 190-6.

Küz=payız.

I, 341-11.

II, 186-7.

III, 160-6.

Küzə-=payızı keçirmək.

III, 245-8.

~di III, 245-7.

~r III, 245-8.

Küzər-=payızın girməsi.

II, 113-11.

~di II, 113-10.

~ür II, 113-11.

Küzgər-=payıza doğru getmək.

II, 207-13.

~di II, 207-12.

~ür II, 207-13.

Küzkünək=bir quşdur, hava udmaqla yaşayır.

I, 499-6.

Küzküni=dozanqurduna bənzər bir həşəratdır, gecələr vızıldayaraq uçur; atəş böcəyi.

I, 472-15.

Küzük=toxucu alətlərindəndir, onunla üst əriş alt ərişdən ayrılır.

I, 391-2.

Küzük-=payızlaşmaq.

II, 144-4.

~ti II, 144-3.

~ər II, 144-4.

Küzün=siçanların bir növüdür, onunla sərçə, tarla siçanı, köstəbək ovlanır.

I, 402-9.

L

La=işin gerçəkləşməsini və bitməsini göstərən, fe`llərin sonuna əlavə edilən bir ədat (oğuzca).
III, 203-14, 203-16.

Laçın=laçın, şahin; igid adam.
I, 407-17.

Laçin=laçm, şahin; igid adam. *Bax* və *düzəlt*: laçın.
I, 407-17.

Lağun=parç kimi içi oyulmuş bir şeydir, onunla ayran, süd və sair içilir.
I, 408-5.

Latu=ədviyyath bir ərişdə şorbası, qar və ya buzda soyudulub yeyilir. *Bax*: litü.

Law=möhür mumu. *Bax*: awus (bulğarca).
III, 155-21.

Lıkm (likin)=«ilə» mənasına gələn bir ədat.
II, 123-12, 123-23.

Limgən=sarı ərik.
I, 434-26

Liş=selik (çigilcə).
III, 134-12, 134-13.

~ak-=seliyi axmaq.

~ak-tı I, 160-8.
III, 134-13.

Litü=ərişdə şorbası. *Bax*: latu.
III, 223-haşiyə.

Liyü=quruduqda quru palçıq halına düşən incə qumlu çamur.
III, 223-20.

Loxtay=üstü sarı xallı qırmızı bir Çin ipəyi.
III, 225-7.

Lüçnüt=iməclik; dənli bitkiləri təmizləməkdə kəndlilərin bir-birinə kömək etməsi (kənçəkcə).
I, 441-24.

M

Ma=əmr şəklinin sonuna gələn inkar ədatı.
III, 203-20.
Ma=«al, aha» mənasma gələn bir söz. *Bax*: mah, məh.
III, 204-1.
Mah=«al, aha» mənasında bir şey verildiyi zaman söylənən söz. Bax: ma, məh.
III, 127-11.
Malğuna=yulğuna bənzər bir bitki. *Bax*: bulğuna.
I, 472-2.
Mama=xırmanda ortada dayanan öküz, digər öküzlər onun ətrafmda dönür. *Bax*: op (arğuca).
III, 220-23.
Mamu=gərdək gecəsi gəlinlə göndərilən qadın (əsil türkcə deyil).
III, 221-1.
Man yaşhğ koy=dörd yaşını keçən qoyun (yalnız qoyunlar barədə).
III, 157-19.
Man-=qurşanmaq; batırmaq.
II, 56-11.
~dı II, 56-7, 56-8.
~ar II, 56-11.
Mançu=sənətkara verilən muzd.
I, 415-6.
Mançuk=heybə, toba kimi at yəhərinə taxılan şey.
I, 460-27.
Mançuklan-=paltarı yəhər heybəsinə qoymaq. *Bax*: munçuklan-.
II, 272-16.
~dı II, 272-14, 272-haşiyə.
~ur II, 272-16.
Mandar=ağaclara sarınan sarmaşıq, bitki.
I, 446-16.
Mandarlan=sarmaşıqlanmaq, sarılmaq.
II, 268-8.
~dı II, 268-6.
~ur II, 268-7.
Mandu=bir sirkə növü.

I, 417-1.
Mandur-=qurşatmaq; batırmaq.
II, 208-8.
~dı II, 208-4, 208-6.
~ur II, 208-8.
Manqa=mənə.
I, 70-8,75-14, 111-2, 132-16, 137-11, 150-4, 184-26, 189-20, 225-4, 227-10, 231-1, 232-7, 233-9, 233-11, 233-18, 234-1, 234-9, 234-11, 234-16, 235-3, 236-6, 236-9, 236-15, 236-21, 237-3, 247-18, 247-23, 249-17, 253-4, 253-9, 255-3, 257-15, 260-4, 262-13, 262-22, 263-15, 264-14, 265-20, 269-20, 270-10, 270-19, 270-21, 271-1, 271-8, 272-1, 272-17, 272-24, 275-7, 285-4, 287-8, 292-3, 294-20, 295-6, 296-15, 297-21, 297-24, 303-9, 326-18, 335-7, 361-11, 371-9, 398-8, 422-11.
II, 41-12, 44-12, 51-14, 51-17, 55-1, 59-18, 76-3, 76-4, 77-4, 82-haşiyə,82-4, 112-20, 115-11, 117-11, 118-10, 119-20, 120-4, 121-9, 121-12, 121-21, 121-26, 122-6, 124-6, 125-4, 125-7, 125-18, 126-12, 126-16, 126-22, 128-11, 128-20, 128-23, 129-1, 129-10, 129-17, 129-20, 130-1, 130-8, 130-12, 130-15, 130-18, 131-3, 132-3, 133-17, 133-23, 133-26, 134-10, 134-13, 135-7, 135-haşiyə,135-10, 135-13, 135-17, 136-6, 136-15, 136-22, 137-7, 137-24, 138-20, 138-24, 139-17, 141-6, 141-7, 141-17, 142-21, 167-1, 172-11, 189-11, 189-16, 195-4, 195-20, 197-9, 198-11, 201-15, 206-8, 207-7, 207-14, 208-1, 208-4, 208-6, 211-12, 212-6, 212-15, 213-3, 213-5, 214-9, 214-15, 215-20, 218-19, 219-17, 220-15, 221-17, 222-10, 223-16, 223-21, 224-17, 224-23, 226-1, 227-4, 227-11, 228-1, 228-4, 228-15, 230-11, 230-13, 247-18, 249-7, 259-9, 261-11, 288-24, 304-1, 306-12, 306-23, 311-15, 311-16, 318-1, 324-17, 331-1, 338-20.
III, 66-3, 67-23, 69-20, 69-26, 77-1, 77-14, 77-21, 111-1, 119-8, 124-20, 169-6, 169-7, 169-9, 177-13, 182-13, 183-18, 184-16, 185-20, 187-12, 193-12, 195-11, 212-11, 232-24, 233-18, 250-17, 266-4, 267-11, 271-19, 274-6, 277-1, 287-11, 293-1, 294-12, 294-21, 295-1, 298-16, 301-6, 302-27, 313-1, 315-14, 341-12, 342-11, 343-24, 353-10, 377-11, 385-6.
Manqığ=addım.
III, 317-8.
~ı III, 317-8.
Manqır-=az qala batırmaq, batıran kimi olmaq.

II, 208-11.
~dı II, 208-9.
~ar II, 208-11.

Manqra-=bağırmaq, böyürtmək. *Bax*: münqrə-.
III, 349-19.
~dı III, 349-18.
~r III, 349-19.

Manqraş-=bağırışmaq. *Bax*: münqrəş-.
~ur III, 346-15ö

Manqrat-=bağırtmaq. *Bax*: münqrət-.

Manıl-=batırılmaq.
II, 160-22.
~dı II, 160-21.
~ur II, 160-22.

Maraz=qaranlıq gecə.
I, 409-23.

Maraz=muzdla işləyən muzdur (arğuca və yağmaca).
I, 409-24.
xıyar~=muzdla işləyən adam (arğuca və yağmaca).
I, 409-25.

Mat=elə, ona görə, o qədər.
I, 337-12.
andağ ~=o elədir.
I, 337-12.

Mayak=heyvan gübrəsi (ən çox dəvə barədə).
III, 165-8.
~ı III, 165-9, 165-12.

Mayğuk=kosa adam; top dırnaqlı heyvanlardan tükü qısa olanı.
III, 171-24.

Mayıl=yetişmiş, dəymiş; meyvələrin çürüməyə yaxm halı.
III, 166-3.

Mayıl-=gövşəmək.
III, 185-19.
~dı III, 185-16.
~ur III, 185-19.

Mayış-=tapşırılan işi görməkdən çəkinmək; tənbəllikdən yerə yapışıb qalmaq. *Bax*: yamaş-.
III, 184-20.
~dı III, 184-19.
~ur III, 184-20.

Mə=oğlaq və ya quzunun mələməsini bildirən səs.
III, 204-5.

Məh=«al, aha» mənasmda bir söz. *Bax*: ma, mah.
III, 127-11.
Məkkəh=Çindən gətirilən mürəkkəb, türk yazısı bununla yazılır.
III, 367-4.
Məldək=keçələşən, şalaqlaşan nəsnə.
I, 464-12.
Məjək=it pisliyi.
I, 391-24.
it ~i=eyni mənada.
I, 391-24.
Mən=mən. *Bax*: bən.
I, 74-12, 74-13, 105-18, 113-19, 125-9, 152-4, 152-5, 171-1, 179-23, 188-1, 188-3, 188-21, 218-21, 228-19, 247-13, 249-5, 250-7, 250-14, 257-5, 257-16, 264-1, 291-9, 295-14, 295-16, 295-22, 296-1, 302-15, 304-6, 306-15, 307-15, 310 -23, 310-26, 311-5, 323-15, 329-16, 349-19, 350-19, 359-15, 378-5, 419-8, 419-9, 450-5, 451-21.
II, 34-13, 34-21, 40-19, 46-7, 75-24, 78-8, 78-17, 78-23, 78-24, 81-3, 81-6, 81-7, 81-8, 81-9, 81-10, 81-11, 81-18, 82-14, 82-15, 82-16, 109-22, 111-20, 112-9, 114-6, 117-13, 119-22, 162-2, 171-26, 189-3, 191-19, 192-11, 203-22, 254-23, 322-22, 325-17, 326-1, 326-4, 329-29.
III, 133-21, 188-20, 200-6, 207-13, 212-8, 221-7, 260-3, 260 -9, 266-13, 279-13, 279-14, 305-8, 317-1, 370-11, 384-19.
~də 1, 416-6, 499-15.
II, 213-22.
III, 174-23, 251-20, 325-7.
~dən 1, 114-10, 221-13, 450-11.
~din I, 70-7, 71-19, 124-14, 244-23, 245-14, 247-21, 250-21, 257-19, 297-13, 377-16.
II, 52-5, 109-16, 172-5, 173-12, 202-19, 205-17, 243-6, 248-7, 269-1.
III, 107-4, 133-21, 188-20, 200-6, 207-13, 212-8, 221-7, 259 -3, 259-9, 256-3, 278-13, 278-14.
~i I, 126-4, 184-6, 216-23, 219-15, 224-27, 229-5, 229-14, 51-18, 252-25, 254-1, 257-6, 263-23, 265-1, 265-6, 265-21, 291 -14, 292-1, 292-14, 292-22, 292-24, 298-1, 300-10, 304--9, 313-7, 318-4, 320-7, 322-1, 323-19, 323-20, 328-8, 488-24, 489-3, 498-21.
II, 34-21, 37-19, 43-21, 46-19, 62-20,66-17, 67-16, 70-21, 108-21, 111-22, 113-22, 114-1, 120-6, 120-23, 140-4, 165-17, 166-4, 178-21, 183-13, 185-19, 189-19, 190-3, 190-25,

191-4, 198-9, 201-1, 203-6, 203-19, 206-4, 211-6, 254-13, 254-14, 299-13, 299-15, 301-15, 301-19, 303-8, 304-6, 304-9, 305-5, 305-14, 306-15, 313-19, 321-9, 321-17, 321-20, 328-26, 338-17, 342-5.
III, 107-4, 133-21, 188-20, 200-6, 207-13, 212-8, 221-7, 259-3, 259-9, 265-13, 278-13, 278-14, 304-8, 316-1, 369-11, 383-19.

~in III, 254-19.

~inq I, 75-14, 112-8, 126-14, 131-7, 137-13, 147-14, 211-4, 212-3, 223-3, 229-21, 230-14, 230-16, 230-19, 231-4, 231-6, 233-21, 234-6, 234-19, 23422, 236-3, 238-12, 238-15, 238-25, 251-7, 259-24, 269- 6, 271-5, 274-14, 276-19, 288-18, 292-9, 302-11, 339-13, 340-23, 363-24, 374-17, 378-17, 381-22,
II, 50-18, 63-24, 64-26, 84-9, 84-11, 121-1, 121-3, 121-6, 122-9, 122-23, 123-25, 124-15, 124-18, 126-8, 127-11, 128-14, 129-7, 129-13, 130-4, 131-17, 134-18, 135-1, 135-4, 136-10, 136-25, 137-5, 139-4, 140-21, 140-22, 141-11, 141-13, 141-19, 143-7, 175-23, 190-16, 195-9, 204-5, 211-14, 213-1, 213-8, 214-13, 214-18, 216-19, 216-23, 218-14, 218-23, 218-26, 220-1, 220-13, 221-14, 222-5, 222-14, 222-20, 225-4, 226-24, 227-14, 227-17, 229-21, 230-14, 230-15, 231-4, 231-8, 231-10, 235-22, 268-15, 322-16, 333-25.
III, 35-1, 36-1, 68-13, 69-6, 74-22, 112-1, 148-20, 158-9, 184-6, 187-21, 199-21, 232-13, 247-23, 284-12, 311-18, 322-13, 341-11, 346-1, 347-4, 377-19.

~ə I, 111-16.

Məndiri=gəlinlə bəyin başına pul saçmaq üçün gecə toplanılan yer (çigilcə).
I, 472-12.

Mənq=yem, dən, dənə, həbbə, quş yemi.
II, 46-13.
III, 312-15, 312-16.

~gə I, 420-26.

Mənq=üzdəki xal.
III, 312-19.

~lig=xallı.
III, 313-2.

Mənqdə-=yolmaq, didmək. *Bax*: minqdət-.
III, 349-7.

~di III, 348-8, 348-16.

~r III, 349-7.

Mənqdəş-=tük yolmaq. *Bax*: minqdəş-.
III, 346-26.
~di III, 346-23.
~ür III, 346-26.
Mənqgü=əbədi, sonsuz, daimi; əbədilik, sonsuzluq, daimilik.
I, 118-10.
III, 63-9, 327-16, 328-1.
~ajun=sonsuz dünya, axirət.
III, 327-17.
Mənqilə-=beyin yemək; beyni üçün qoyun kəsmək; yanmda nəfis yeməklər saxlamaq. *Bax*: münqilə-, minqi-.
~di III, 351-15, 352-3.
Mənq(i)z=bəniz, bət-bəniz, üz, çöhrə, sifət, sir-sifət.
I, 130-16.
III, 316-10.
~i I, 134-14, 467-27.
~lig III, 316-10.
Mənqizlən-=bənizlənmək, gözəlləşmək, bənizinə rəng gəlmək.
III, 353-20.
~di III, 353-18.
~ür III, 353-20.
Mənqlən-=özünə dən toplamaq.
~ür II, 285-14.
Mənqlət-=yemləmək.
II, 338-27.
~ti II, 338-25.
~ür II, 338-27.
Mənqzə-=bənzəmək.
III, 349-24.
~di III, 349-22.
~r III, 349-24.
Mənqzət-=bənzətmək.
II, 338-16.
~ti II, 338-14.
~ür II, 338-16.
Mərdək(g)=ayı balası; donuz çoşqası (bəzi türklərin dilində).
I, 464-9.
~i I, 464-11.
Məşiç üzüm=qara üzüm, qara şanı.
I, 366-8.
Mı (mi)=fe`llərdə sual ədatı (bəzi oğuzların dilində). *Bax*: mu (mü).
III, 204-13.

Mınqar=bulaq, su gözü (oğuzca).
III, 255-24.
Mınğuy=kağız yapışdırılan bir xəmir növü.
III, 226-19.
Min=mən. *Bax*: mən, bən.
~i I, 130-15, 137-10.
Mindatu: *bax*: mindətü.
I, 471-9.
Mindətü=ipək paltar.
I, 471-haşiyə.
Minq=min (sayda).
III, 21-3, 313-21, 318-5.
tümən~=bir milyon.
I, 400-10.
Minqdət-=diddirmək. *Bax*: mənqdə-, mənqdəş-.
II, 337-26.
~ti II, 337-24.
~ür II, 337-25.
Minqəş=birlikdə minmək. *Bax*: münqəş-.
III, 347-6.
~di III, 347-4.
~ür III, 347-6.
Minqi=beyin. *Bax*: mənqilə-, münqilə-.
~sin II, 294-14.
Miz=biz. *Bax*: biz.
I, 341-16.
Monçuk=muncuq, sus üçün boyuna taxılan dəyərli daşlar.
I, 460-24.
II, 149-3.
III, 130-9.
Monçuk=atın boynuna taxılan dəyərli daş, aslan dırnağı, dua-biti, talisman kimi şey.
I, 460-25.
Monçuklan-=muncuqlanmaq.
II, 272-13.
~dı II, 272-10.
~ur II, 272-12.
Mönq-=ayaqlarını cütləşdirib təpik atmaq; şıllaq, soncuq atmaq.
III, 339-7.
~di III, 339-6.
~ər III, 339-7.
Mu (mü)=sual ədatı. *Bax*: mı (mi) (bəzi oğuzlarda).

I, 153-4, 423-18.
III, 204-7.
Muğuzğak=bal arısına bənzəyən bir milçək (arğuca).
I, 481-18.
Mun=xəstəlik, eyib.
III, 144-7.
~suz III, 144-8.
Mun kişi=ürəyi dölək, könlü açıq adam[10].
III, 144-7.
Mun-=axmaqlamaq, xərifləmək, gicləmək.
II, 56-13.
~dı II, 56-12.
~ar II, 56-13.
Munçuklan-=paltarı yəhər heybəsinə qoymaq və heybəni yəhərin arxasına asmaq. *Bax* və *düzəlt*: mançuklan-.
II, 272-13.
~dı II, 272-10.
~ur II, 272-12.
Munda=bunda, burada.
I, 142-16, 213-12, 261-10, 359-6, 416-16, 416-20.
II, 74-9, 74-11, 75-4, 75-9, 75-24, 78-17.
III, 53-8, 146-13, 294-1.
~ naru I, 359-6.
Mundağ=belə.
I, 111-12, 133-17, 213-11.
III, 154-20.
Mundın=buradan.
II, 75-10.
Munduz=axmaq, sarsaq, gic.
I, 447-8, 447-9, 447-15, 447-16.
~akın=qəfil gələn sel.
I, 145-1, 447-15.
akm ~ı I, 160-8.
~yorığa at=yorğa yerişli at.
I, 447-16.
Munq=sıxmtı, iztirab, möhnət.
III, 35-12, 313-15, 313-16.
~ın I, 420-25.
~ım III, 313-4.

[10]Bu maddədə gətirilən misal («موُن كِشى mun kişi=qəlbi dölək, könlü sələk adam») yerinə düşmür.

~luğ III, 331-3.
kara~=qara bəla.
III, 35-12.
Munq=ərgənlik çağında (16-17 yaş) çıxan diş. *Bax*: munq tağ.
III, 313-12, 313-13.
Munqadh-=böhran keçirmək.
~mas II, 118-25.
Munğan=gəvəzə, boşboğaz, çal-çənə.
I, 432-4, 460-28.
Munqar=buna, bunda.
I, 359-5.
III, 316-1, 325-16.
Munqkar-=böhrana salmaq, sıxıntıya salmaq.
III, 345-22.
~dı III, 345-20.
~ur III, 345-21.
Munquk-=qayğılanmaq, böhrana düşmək.
III, 342-21.
~tı III, 342-20.
~ur III, 342-21.
Munq tağ=adam 16-17 yaşına çatdıqda çıxan ərgənlik dişi.
III, 313-12, 313-13.
Mum (munu)=bu, bunu mənasında ədatdır, «kanu»ya cavabdır.
I, 184-20.
III, 322-12, 323-17.
Murç=qarabibər.
I, 352-27.
II, 197-15.
Muş=pişik (çigilcə). *Bax*: çətük(oğuzca).
I, 391-17, 430-12.
II, 42-24, 134-21.
III, 134-14.
küwük~=erkək pişik.
I, 391-17.
küvük~=erkək pişik.
I, 388-haşiyə.
III, 163-8.
Muyan=səvab, xeyir və xeyrat, ehsan.
III, 169-16, 175-25.
~lık=yollarda tikilən xeyrat, ehsan bulağı.
III, 169-16.
~çılık=vasitəçilik, barışdırıcılıq.

III, 175-22, 175-23.
Muyav-=miyoldamaq.
~u II, 42-24.
Mük=bükük.
I, 347-8.
~tur-dı=rüku edərmiş kimi əyildi.
I, 347-8.
Mükim=qadın ayaqqabısı. *Bax*: mükin (türkcə), büküm (oğuzca).
I, 394-17.
Mükin=qadın ayaqqabısı. *Bax*: mükim (türkcə), büküm (oğuzca).
I, 394-17.
Mün=şorba (türkcə). *Bax*: bün (oğuzca).
I, 105-19, 110-15, 142-27, 227-10, 244-25, 252-27, 270-10, 350-21.
III, 130-20, 236-24.
~üg III, 291-23.
Mün-=minmək.
II, 56-15.
~di II, 56-14.
III, 48-19, 173-9.
~ər II, 56-15.
~üp I, 417-15.
III, 60-3, 370-9.
Mündərü=ipəklə süslənmiş gəlin otağı.
I, 499-24.
Mündür-=mindirmək.
II, 208-3.
~di II, 208-1.
~ür II, 208-3.
Münə-=əyriliyini düzəltmək bir şeyin uclarını kəsmək.
III, 251-9.
~di III, 251-7.
~r III, 251-9.
Münəl-=ucları və artıqları kəsmək.
II, 160-25.
~di II, 160-24.
~ür II, 160-25.
Münqəş-=birlikdə minmək. *Bax*: minqəş-.
~di III, 347-haşiyə.
Münqilə-=nemət tapmaq. *Bax*: mənqilə-, minqi-.
~di III, 352-haşiyə.
Münqrə-=böyürmək. *Bax*:manqra-.

III, 349-21.
~di III, 349-20.
~r III, 349-21.

Münqrəş-=böyürüşmək, səs-küy salmaq. *Bax*: manqraş-.
~ür II, 114-24.
~ü III, 346-13.

Münqrət-=böyürtmək, bağırtmaq. *Bax*: manqrat-.
II, 338-13.
~di II, 338-6, 338-8, 338-10.
~ür II, 338-12.

Münqüz=buynuz.
I, 111-15, 481-1.
II, 315-12.
III, 316-18, 316-24.
~i III, 147-17.

Münqüz-münqüz=buynuz-buynuz adlı uşaq oyunu, həmin oyunda söylənən söz.
III, 316-14, 316-17.

Münqüzgək=əldə yaranan qabar.
III, 335-16.

Münqüzlən-=buynuzu çıxmaq.
III, 353-23.
~di III, 353-21.
~ür III, 353-23.

Münlə-=şorba içmək.
III, 270-8.
~di III, 270-7.
~r III, 270-8.

Münül-=minilmək.
II, 161-2.
~di II, 161-1.
~ür II, 161-2.

N

Namıja=arvadın bacısınm əri; bacanaq (çigilcə).
I, 437-5.
Naru=bir tərəf, bir yan, bir yana; hara, haraya.
I, 245-9, 359-6.
II, 162-11, 204-4.
III, 211-25.
Nə=nə; necə; sual mənasmda nə.
I, 118-3, 120-18, 126-13, 140-3, 142-2, 146-4, 152-18, 157-8, 184-20, 189-25, 366-23, 404-22.
II, 282-7.
III, 137-18, 199-17, 204-17, 205-5, 221-3, 313-25, 316-18, 317-28.
~ələk=necə. *Bax*: nələk, nələk, nəlik.
I, 157-8.
~gü=nə mənasmda ədat. *Bax*: nü.
III, 204-23.
~kərək=nə gərək. *Bax*: nərək.
I, 184-20, 392-2.
Nə=ərəblərdəki «mə» təəccüb ədatı yerində bir ədat.
III, 204-18.
~mə=bilməm mənasında bir söz; nə mənasmda təkid, şiddət ədatı.
III, 204-19, 204-20.
Necə (neçə)=nə qədər, neçə.
I, 122-17, 132-22, 354-2, 386-2, 447-9.
III, 157-11, 209-6.
~mə=nə qədər.
III, 40-16.
Nəçük=nədən, nə üçün, niyə.
I, 146-19, 391-26.
Nək=timsah.
III, 156-3.
~yılı=timsah ili.

1, 355-1.
III, 156-6, 156-7.
~yılan=əjdaha.
III, 156-4.
Nələk=nə üçün. *Bax*: nəlük, nəlik, nə əlük.
I, 373-20, 476-27.
Nəlik=niyə. *Bax*: nəlük, nələk, nə əlük.
III, 332-21.
Nəlük=niyə. *Bax*: nələk, nə əlük, nəlik.
I, 391-28.
III, 184-3, 231-10,
Nənq=nəsnə, ney, mal.
I, 63-12, 63-23, 64-2, 64-18, 65-11, 65-24, 105-16, 109-8, 121-22, 123-11, 126-8, 127-9, 131-20, 133-40, 134-12, 135-23, 136-15, 138-3, 138-5, 138-6, 139-5, 140-6, 147-3, 147-5, 149-23, 162-17, 166-13, 166-15, 179-13, 185-6, 190-13, 190 -14, 190-20, 193-2, 196-4, 196 -8, 199-1, 201-6, 201-8, 203-20, 211-16, 212-15, 214-18, 221-13, 229 -21,234-14, 237-6, 238-7, 238-9, 241-6, 243-12, 243-17, 244-4, 248-26, 249-1, 275-19, 275-24. 276-12, 277-9, 280-6, 281-6, 281-13, 281-27, 284-16, 287-4, 287-15, 288-23, 289-3, 289-5, 290-8, 294-15, 297-44, 298-18, 299-15, 300-21, 300-23, 304-11, 307-22, 310-17, 311-7, 31116, 311-26, 314-10, 314-21, 315-14, 316-24, 332-26, 336-4, 336-6, 338-3, 338-20, 340-20, 346-3, 349-7, 357-13, 369-8, 369-26, 383-9, 384-18, 390-3, 391-18, 396-20, 404-20, 421-18, 426-15, 430-1, 437-10, 439 -14, 439-15, 439-26, 440-2, 440-5, 449-19, 452-8, 460-4, 461-15, 463-10, 463-12, 464-12, 469-17, 469-18, 470-21, 475-4, 476-16, 480-11, 480-15, 481-27, 482-17, 484-5, 493-1, 495-10, 495-17, 499-1.
II, 52-5, 84-17, 85-1, 111-18, 113-1, 113-3, 113-5, 118-18, 124-4, 124-26, 125-22, 134-8, 136-25, 139-17, 139-20, 145-21, 151-11, 157-20, 158-1, 158-14, 159-10, 159-14, 161-15, 170-4, 173-10, 174-6, 175-6, 183-21, 199-4, 202-19, 205-19, 206-24, 214-11, 216-3, 223-4, 227-4, 229-24, 231-20, 233-14, 233-21, 234-3, 234-14, 236-1, 241-8, 241-12, 241-17, 242-8, 244-6, 245-1, 245-20, 248-1, 251-7, 251-11, 252-12, 259-3, 265-8, 270-1, 291-15, 291-17, 305-4, 310-22, 310-23, 311-6, 311-10, 312-11, 323-24, 324-17, 328-8, 332-3, 332-25, 340-27, 341-3, 343-11.
III, 15-9, 16-8, 16-11, 21-20, 22-4, 22-17, 24-22, 29-6, 33-12, 34-25, 37-16, 38-18, 39-7, 52-25, 56-7, 66-1, 67-20, 69-

11, 69-23, 79-13, 80-6, 83-9, 108-10, 113-24, 114-1, 114-29, 118-21, 119-13, 119-15, 123-18, 124-23, 163-24, 165-6, 166-2, 204-21, 209-20, 218-12, 221-13, 236-12, 238-22, 239-6, 240-1, 241-24, 245-9, 253-6, 253-21, 255-4, 260-17, 260-23, 271-7, 273-23, 274-11, 274-13, 281-21, 287-7, 287-14, 287-17, 295-4, 310-1, 310-23, 311-13, 312-7, 313-25, 317-15, 320-5, 323-13, 325-19, 331-5, 341-5, 345-26, 349-22, 350-1, 350-19, 366-16, 367-12, 369-25, 372-20, 375-12, 384-11,

~i I, 162-7.
III, 332-20, 368-11.

~in I, 309-27, 481-6.
II, 142-1, 343-12.
III, 52-25, 264-10.

~inq III, 314-3, 314-5.

~gə I, 311-16, 343-14, 416-3.

~ni I, 62-6, 217-22, 222-2, 228-17, 266-24, 306-25, 307-9, 310-4, 324-20, 325-8, 435-7, 447-2.
II, 33-11, 111-1, 113-18, 173-18, 197-6, 197-12, 212-4, 293-20, 294-17, 316-27, 323-6, 324-14, 326-13, 334-25, 338-14.
III, 27-16, 192-10, 269-20, 273-12, 285-1, 285-12, 285-18, 287-19, 289-1, 296-1, 300-5, 302-24, 305-15, 307-23, 345-23, 356-6, 367-16, 371-23, 374-4, 380-18, 382-10.

~lər II, 45-15.

Nərək=niyə. *Bax*: nə **kərək**.
I, 392-1.

Nətək=necə.
I, 76-1, 379-21, 391-25.
II, 63-24, 63-25, 63-26, 72-7.
III, 22-12, 22-14, 131-16.

~sən I, 391-25.

Nıjdağ=bölüv daşı.
I, 452-25.

Nom=millət, şəriət, yasa, qayda (çincə).
III, 142-10, 142-12.

~ı III, 142-11.

Nü=nə mənasında bir ədat. *Bax*: **nəgü**.
III, 204-22.

O

Oba=oba (oğuzca).
I, 151-16.
Obra-=yıpramaq. *Bax* və *düzəlt*: opra-.
I, 300-20.
~dı 1, 300-19.
~r 1, 300-20.
Obrak=yıpranmış, köhnəlmiş. *Bax* və *düzəlt*: oprak.
I, 178-15.
III, 23-11, 40-16,
Obraş-=yıpranmağa başlamaq. *Bax* və *düzəlt*: opraş-.
Obrat-=yıpratmaq. *Bax* və *düzəlt*: oprat-.
Obu=ənlik-kirşan, üstübec.
I, 151-17.
Obuz=qatı olan.
I, 127-7.
~luğ=sıldırım. *Bax*: opuzluğ.
I, 202-25.
oy~=basıq, düz yer.
I, 127-7.
~luğ yer=sıldırım yer.
I, 202-25.
oy~luğ yer=sıldırım yer. *Bax*: oy opuz-luğ yer.
I, 202-26.
Oçak=ocaq.
I, 134-6.
~lığ=ocaqlı.
I, 203-17.
~lık=ocaqlıq.
I, 205-17.
~lık yer=ocaqlıq yer, ocaq olmağa yararlı yer, ocaq yeri.
I, 205-17.
~lık titik=ocaq düzəltməyə yarayan çamur.
I, 205-18.
Oçaklan-=ocaqlanmaq.

I, 315-13.
~dı I, 315-12.
~ur I, 315-13.
Odhğar-=düşünərək axırda başa düşmək.
I, 265-10.
~dı I, 265-8.
~ur I, 265-10.
Odhğuç=odun alovu, şöləsi.
I, 159-13.
Odhluk=qol sümüyünün qalın yeri, bazu.
I, 162-21.
Odhun-=sönmək. *Bax* və *düzəlt*: udhun-.
Oğla=gənc, igid.
I, 187-10.
Oğlağu=bolluq içində böyüyən.
I, 194-15.
~katun=əsalətli, nəcabətli qadın.
I, 194-16.
Oğlak=oğlaq, çəpiş.
I, 134-23, 179-18, 179-19, 455-12.
II, 263-16, 290-20, 290-25.
III, 113-6, 147-17.
~ığ II, 50-3.
~ay=ilk bahar.
I, 356-6.
uluğ ~ ay=ilk bahar sonu.
I, 356-7.
Oğlan=oğlan, oğul, uşaq, uşaqlar.
I, 125-18, 135-24, 142-3, 142-5, 152-27, 179-19, 198-28, 240-10, 241-8, 252-4, 252-12, 276-22, 294-1, 310-11, 312-3, 375-26, 386-28.
II, 47-6, 47-8, 53-8, 111-7, 124-24, 146-20, 173-6, 217-14, 218-11, 219-20, 224-21, 245-4, 269-5, 290-17, 296-14, 316-20, 324-24, 325-9, 333-9, 335-4, 343-16.
III, 74-9, 112-19, 117-15, 133-11, 147-16, 189-20, 194-18, 195-9, 241-3, 246-15, 252-14, 255-14, 266-14, 276-4, 294-9, 307-18, 309-17, 349-14, 353-24.
~ığ 1, 375-26.
II, 34-4, 295-10, 328-1, 330-21.
III, 240-23, 269-9.
~sığ=uşaq kimi, oğlan kimi, uşaq xasiyyətli.
III, 135-27, 240-23, 269-9.

Oğlıt-=çoxaltmaq, artırmaq.
I, 295-5.
~tı I, 295-4.
~ur I, 295-5.
Oğra-=uğramaq.
I, 301-14.
! III, 277-27, 277-28.
~dı I, 301-12.
III, 283-24.
~dım I, 184-3.
~r I, 301-14.
III, 322-14.
~ğay mən III, 278-14.
~ğuçı (oğuzlardan başqa, türkcə) III, 279-19.
~daçı (oğuzların dilində) III, 279-22.
~ğan III, 279-23.
~ğlı III, 280-9.
~ğsık III, 280-19.
~ğıl III, 278-2.
~nq III, 279-8.
~nqlar III, 279-12.
~p I, 213-13.
III, 249-21.
~ban I, 301-haşiyə.
~sa III, 116-3.
~sun III, 278-3.
~ma III, 278-6.
~mas III, 279-1.
~masun III, 278-8, 279-4.
Oğrağ=niyyət, qəsd; uğrama.
I, 178-11.
~ı III, 63-24, 281-12.
~ım III, 32-15.
Oğrağ=dağ yamacı, dərənin dönəməci. *Bax* və *düzəlt*: oğruğ.
~ı I, 162-9.
III, 63-22.
Oğraklan-=oğraq qılığma girmək.
I, 330-27.
~dı I, 330-25.
II, 275-3.
~ur I, 330-26.
Oğral-=uğraranılmaq.

I, 282-10.
~dı 1, 282-9.
~ur 1, 282-10.

Oğramsm-=uğrayırmış kimi görünmək.
~dı III, 284-10.

Oğraş-=uğraşmaq.
I, 272-13.
~dı 1, 272-11.
~ur I, 272-13

Oğrat-=göndərmək, uğraşdırmaq.
I, 292-2.
~tı 1, 292-1.
~ur 1, 292-2.

Oğrı=gizli, oğrun.
I, 381-23.
II, 237-5.

Oğrı=oğru, xırsız.
I, 165-11, 185-6, 320-15, 466-3.
II, 55-9, 55-22.
III, 71-11, 81-6, 370-20.
~nı 1, 264-17.
II, 185-22, 188-4, 207-21, 325-25.
III, 365-26.
~layu 1, 165-11.
~lıkm II, 217-5.

Oğrıla-=oğurlamaq, çalmaq.
I, 332-28.
~dı 1, 332-26.
~r 1, 332-28.

Oğruğ=sümüyün əlavə yerləri; bel sümüyünün boyuna birləşdiyi yer; peysər; dağ yamacı və dağm sona çatdığı yer; dərənin dönəməci. *Bax*: oğrağ, owruğ.
I, 162-9.
tağ ~ı=dağm dönəməci.
I, 162-9.

Oğrul-=sümüyün yarılıb ayrılması.
I, 282-12.
~dı 1, 282-11.
~ur 1, 282-12, 282-20.

Oğruş-=sümüyü ayırıb yarmaqda kömək etmək.
I, 272-19.
~tı 1, 272-17.

~ur 1, 272-19.

Oğuk=çəkmə (ayaqqabı).
I, 136-3.

Oğul=oğul, uşaq, övlad.
I, 124-14, 125-2, 142-1, 142-15, 168-6, 182-17, 182-21, 250-28, 281-15, 286-10, 288-12, 311-10, 336-3, 413-14, 445-18, 489-3, 491-16, 496-6.
II, 42-23, 115-7, 146-4, 165-17.
III, 73-6, 136-3, 142-16, 148-18, 204-16, 325-4, 331-17.

~ı 1, 118-10, 261-24.
II, 42-24, 115-10, 118-25, 118-26.
III, 36-11, 144-9, 159-9, 201-17, 250-9, 332-13.

~m 1, 319-15.
II, 195-16, 296-9, 317-18, 317-23, 319-25.
III, 58-18, 181-8, 296-10, 297-11, 299-3, 370-24.

~mqa 1, 230-11.
II, 241-25, 249-1.

~ınınq 1l, 303-4.

~ka I, 136-12, 373-13.
III, 79-16.

~ını 1, 151-1, 294-20.

~um 1, 112-9, 292-21, 432-11
III, 221-12, 378-17.

~unnı II, 337-10.

~undın III, 115-9.

~nı II, 296-7, 321-14.

~lar I, 142-4.

körpə ~=yazda doğulan uşaq.
1, 413-13.

Oğulçuk=ana bətni, ana rəhmi.
I, 204-26.

Oğulmuk=üstünə mərtək atılmaq üçün uzadılmış düz dirək.
I, 205-2.

Oğur=qarşılıq, əvəz, bədəl.
I, 126-18.

~luk=qaşılıq olan, əvəz olan.
I, 175-11.

Oğur=bir işdə imkan və fürsət.
I, 126-16.

~luğ bol-=vaxtında və tam məqamında olmaq.

~luğ bol-dı
I, 126-17.

Oğur=uğur, dövlət.
I, 126-16.
~mda I, 126-16.
Oğur=xeyir və bərəkət (oğuzca).
I, 126-20.
~bol-sun=yol uğurlu olsun.
I, 126-20.
Oğur=vaxt, zaman. *Bax*: uğur.
I, 126-13.
II, 83-10, 83-14, 83-21, 83-24, 310-14, 310-15, 310-26, 310-27, 311-9, 341-4, 341-6, 341-8.
III, 281-18, 281-22.
~ı III, 54-14.
~nı II, 269-12.
~da I, 126-13.
~luğ ış=vaxtında və məqamında görülən iş.
I, 202-23.
yatğaşık ~ı=yatmaq zamanı.
III, 54-14.
Oğur-=sümüyü ayırıb yarmaq.
I, 229-4.
~dı 1, 229-3.
~ur 1, 229-4.
Oğurla-=vaxtında etmək.
I, 320-11.
~dı 1, 320-9.
~ur 1, 320-10.
Oğurla-=oğurluq etmək.
I, 320-11.
~dı 1, 320-12.
~ur 1, 320-10.
Oğurlan-=bir şeyin vaxtının çatması, yaxınlaşması.
I, 314-14.
~dı 1, 314-10.
~ur 1, 314-14.
Oğurlan-=uğurlanmaq; uğurlu olmaq.
1, 314-14.
~dı 1, 314-12.
~ur 1, 314-14.
Oğurlan-=bağışlananın əvəzini, pulunu vermək.
I, 314-14.
~dı 1, 314-13.

~ur I, 314-14.

Oğuş=qohum-əqrəba.
I, 131-16.
II, 117-25, 133-4.
~ka I, 175-8.
~luğ=ailə sahibi.
I, 203-2.

Oğuşlan-=ailə, qohum-qardaş sahibi olmaq.
I, 315-7.
~dı I, 315-5.
~ur I, 315-7.

Oğuzla-=oğuz saymaq, oğuzlardan saymaq, oğuzlara nisbət etmək.
I, 322-2.
~dı I, 322-1.
III, 301-28.
~r I, 322-3.

Oğuzlan-=oğuzlaşmaq, oğuz qılığma girmək, özünü oğuziardan saymaq.
I, 315-2.
~dı I, 315-1.
II, 266-7.
~ur I, 315-2.

Oxsm-=peşman olmaq. *Bax*: **oxsun-**.
I, 286-9.
~dı I, 286-7.
~ur I, 286-9.

Oxsun-=peşman olmaq. *Bax*: **oxsın-**.
~ur III, 323-20.

Oxşa-=(at) yatdı (yəmək, yabaku və köçərilərin çoxunun dilində).
I, 307-27.
~dı I, 307-24.
~r I, 307-26.

Oxşa-=oxşamaq, zarafatlaşmaq, oynaşmaq; oxşamaq (yəmək, yabaku və köçərilərin çoxunun dilində).
I, 307-27.
~dı I, 307-22.
~dım I, 307-15.
~r I, 307-26.
II, 282-2.
~nçığ=oxşamağa dəyər.
III, 218-3.

Oxşağ=oxşar, bənzər, oxşayan, bənzəyən.

I, 178-3.
~ı I, 178-3.
Oxşağu=oyuncaq; qadın (məcazi olaraq).
I, 194-17.
Oxşat-=oxşatmaq, bənzətmək.
I, 292-26.
~tı 1, 29-24.
~ur 1, 292-26.
Ok=ox.
I, 71-10, 111-23, 135-8, 213-12, 213-13, 219-34, 221-25, 222-22, 230-16, 240-22, 245-12, 259-18, 263-1, 274-25, 302-19, 341-6, 392-14, 446-4, 494-20.
II, 116-17, 153-8, 207-10, 207-16, 209-18, 216-23, 227-14, 229-18, 231-4, 238-15, 252-6, 280-10, 316-6, 316-13, 323-3, 330-24, 336-9.
III, 71-10, 123-23, 207-5, 253-9, 256-8, 282-10, 300-16, 338-8, 340-9.
~ı I, 111-21, 411-6, 473-14, 473-18, 494-12.
~m 1, 296-9.
II, 314-6, 319-15, 332-16.
III, 116-1, 241-18, 269-14, 343-15.
~ka III, 109-20, 117-22.
~nı II, 48-1.
III, 260-19.
~çı II, 209-20.
~luk=oxdan, ox qabı, sadaq.
I, 164-13.
~yılan=insanın üstünə atılan ilan.
I, 111-23.
III, 33-4.
~luğ kirpi=böyük kirpi.
1, 413-16.
Ok=üləşmək (bölmək) üçün paylara və torpaq parçalarına atılan ox; püşk atmaq; mirasa düşən pay.
I, 121-12.
Ok=evin, tavanın mili.
1, 111-21.
əw ~ı=tavana qoyulan kərən, mil, ox.
I, 111-21.
Ok=hal-vəziyyət ədatı.
I, 112-1, 112-2.
~baya ok=bayaq.

I, 112-1.
~əmdi ok=elə indicə.
I, 112-2.
yaz ~ III, 22-26.
Ok=fe`llərdə şiddət və təkid ədatı. *Bax*: ök.
I, 111-26, 139-17.
III, 22-26.
Oka=zamin, kəfil olmaq.
I, 113-19.
~al-=zamin olmaq.
~al-dım I, 113-19-20.
Okı-=oxumaq, çağırmaq.
III, 237-16.
~dı III, 237-15, 237-15.
~r II, 319-11.
III, 237-16.
Okıl-=çağrılmaq. *Bax*: okın-.
I, 244-9.
~dı I, 244-8.
~ur I, 244-9.
Okın-=oxunmaq, oxuyurmuş kimi görünmək. *Bax*: okıl-.
I, 248-6.
~dı I, 248-3, 248-4.
~ur I, 248-6.
Okış-=oxuşmaq; oxumaqda yardım və yarış; çağırışmaq. *Bax*: okuş-.
I, 236-5.
~tılar I, 236-1.
~dı I, 236-3.
~ur I, 236-5.
Okıt-=oxutmaq.
I, 255-5.
~tı I, 255-3.
~ur I, 255-4.
~ğan I, 210-9, 210-10.
Okıtsa-=çağırtmaq istəmək.
I, 322-6.
~dı I, 322-4.
~r I, 322-5.
Okra-=yem zamanı kişnəmək, fınxırmaq.
I, 302-4.
~dı I, 302-3.
~r I, 302-4.

Okraş-=yem zamanı birlikdə kişnəmək.
I, 273-3.
~tı 1, 273-1.
~ur 1, 273-2, 273-11.

Okta-=ox atmaq.
I, 75-15.
~ğalı II, 128-2.
~yaztur-=ox atmaqda yanıltmaq.
~yaztur-dı III, 107-21.

Oktam=ox atımı, oxluq, bir ox atımı məsafə.
I, 169-15.

Oktaş-=ox atışmaq, mərc üçün ox atmaq.
1, 269-26.
~tı 1, 269-24.
~ur 1, 269-26.

Oktat-=ox atdırmaq.
I, 291-13.
~tı 1, 291-12.
~ur 1, 291-13.

Okuş-=çağırışmaq. *Bax*: okış-.
~tılar 1, 232-25.
~tı II, 133-4.

Ol=o; -dır, -dir, -dur, -dir (xəbər şəkilçisi).
I, 72-9, 73-21, 73-22, 73-26, 74-1, 74-5, 76-6, 107-16, 107-17, 107-18, 109-11, 110-16, 112-7, 112-8, 112-9, 112-10, 113-12, 130-18, 131-7, 139-15, 140-3, 144-10, 170-2, 185-1, 185-6, 187-3, 193-4, 208-27, 209-1, 209-3, 209-5, 209-8, 209-10, 209-12, 209-14, 210-4, 210-7, 201-9, 210-11, 210-13, 210-15, 210-17, 210-19, 210-21, 210-23, 211-6, 211-8, 211-10, 211-13, 211-18, 211-23, 211-25, 212-4, 212-5, 212-7, 212-9, 212-11, 212-13, 212-15, 217-17, 218-6, 222-2, 223-18, 224-27, 227-24, 229-14, 233-9, 234-22, 236-3, 236-9, 236-15, 242-7, 242-24, 244-25, 248-1, 248-4, 248-10, 249-20, 251-20, 251-21, 251-22, 252-18, 253-4, 254-1, 254-3, 254-5, 254-8, 254-18, 254-23, 255-3, 255-6, 255-9, 255-11, 255-14, 255-16, 255-18, 255-21, 255-23, 255-26, 257-5, 260-24, 262-10, 262-15, 264-26, 265-1, 265-4, 266-11, 266-17, 266-19, 266-22, 266-24, 266-26, 269-16, 269-20, 269-24, 269-27, 270-10, 270-17, 270-19, 270-21, 274-7, 274-14, 277-3, 278-1, 278-5, 278-7, 287-8, 287-15, 289-3, 290-11, 292-16, 292-18, 292-24, 293-5, 293-7, 294-23, 294-25, 296-4, 296-6, 9, 296-18, 296-21, 296-26, 297-13, 298-11, 302-8,

302-13, 303-14, 303 -17, 303-20, 306-2, 306-6, 306 -8, 306-14, 306-22, 308-11, 313-13, 316-6, 318-1, 318-4, 318-6, 319-15, 319-17, 321-17, 321-20, 321-22, 322-1, 322-4, 322-7, 322-9, 324-1, 324-7, 324-10, 324-17, 324-20, 324-22, 324-25, 324-27, 325-5, 325 -8, 325-11, 325-17, 325-20, 327-1, 332-1, 332-23, 332-26, 333-4, 333-7, 333-10, 338-26, 345-16, 345-20, 357-20, 363-24, 366-6, 371-9, 373-8, 374-17, 374-23, 377-16, 386-11, 386-13, 387-6, 387-9, 387-10, 388-12, 392-11, 396-21, 414-1, 414-2, 416-13, 416-16, 419-4, 419-13, 419-15, 419-16, 420-25, 457-15, 466-19, 484-25, 486-6, 486-13, 487-26, 488-3, 488-8, 488-10, 488-12, 488-14, 488-17, 488-20, 488-22, 488-24, 488-26, 489-1, 489-6, 489-8, 489-10, 489-13, 490-13, 490-15, 490-18, 490-21, 490-24, 491-1, 491-3, 491-6, 491-9, 491-14, 491-16, 491-20, 491-23, 492-5, 492-7, 492-17, 492-22, 492-24, 492-26, 493-1, 493-3, 493-6, 493-10, 493-15, 493-17, 493-20, 493-22, 494-1, 494-20, 495-1, 495-3, 495-5, 495-8, 495-10, 495-13, 495-15, 495-17, 495-20, 495-22, 495-24, 495-26, 496-6, 496-8, 496-12, 496-13, 496-18, 496-20, 496-23, 496-24.

II, 33-9, 33-11 33-13, 33-16, 33-23, 34-21, 36-16, 36-18, 36-21, 36-23, 36-25, 38-1, 38-6, 38-8, 38-19, 39-5, 40-9, 42-15, 42-18, 42-20, 43-7, 43-10, 43-12, 43-19, 43-21, 44-14, 44-16, 45-4, 45-6, 45-8, 46-17, 46-19, 46-21, 46-23, 46-25, 47-13, 48-24, 48-25, 48-27, 49-8, 49-10, 49-11, 50-3, 50-17, 50-18, 51-14, 51-17, 51-24, 53-14, 53-18, 54-16, 60-13, 62-6, 62-9, 62-19, 63-5, 72-22, 72-23, 74-7, 74-11, 74-14, 74-15, 74-16, 74-20, 74-21, 75-3, 75-4, 75-25, 76-4, 77-4, 77-15, 80-4, 82-2, 82-17, 83-1, 84-1, 84-4, 108-19, 109-16, 109-18, 111-1, 112-1, 112-3, 112-6, 112-17, 112-20, 112-23, 113-20, 113-22, 113-24, 113-26, 114-1, 114-4, 114-9, 115-4, 115-11, 115-19, 115-21, 116-5, 116-9, 116-13, 116-20, 117-7, 118-13, 119-6, 119-14, 119-16, 119-20, 120-1, 120-18, 120-26, 121-1, 121-3, 121-6, 121-9, 121-12, 121-21, 121-26, 122-6, 124-15, 124-18, 125-7, 125-18, 126-8, 126-12, 126-16, 127-11, 127-13, 128-14, 128-20, 128-23, 129-1, 129-4, 129-7, 129-10, 129-13, 129-17, 129-20, 130-1, 130-4, 130-8, 130-12, 130-15, 130-18, 131-3, 131-17, 132-3, 132-20, 133-17, 133-23, 133-26, 134-10, 134-13, 135-4, 135-7, 135-10, 135-13, 135-17, 136-6, 136-10, 136-15, 136-22, 136-25, 137-24, 138-20, 139-4, 139-20, 140-21, 140-22, 141-6, 1417, 141-11, 141-13, 161-15, 161-16, 162-4, 163-17, 164-5, 165-6, 166-2, 166-4, 166-7, 167-1, 167-9, 167-11, 167-18, 168-1,

169-9, 169-22, 171-7, 172-11, 172-15, 172-23, 173-14, 173-18, 173-21, 174-16, 175-1, 176-10, 178-9, 183-6, 183-12, 183-13, 183-18, 185-27, 188-6, 188-9, 188-13, 188-21, 189-13, 189-16, 189-19, 190-3, 190-25, 191-1, 191-4, 191-13, 192-6, 192-19, 192-21, 193-5, 193-10, 193-13, 193-20, 193-22, 194-3, 194-6, 194-8, 194-12, 194-14, 194-18, 194-26, 195-1, 195-4, 195-9, 195-12, 195-16, 195-20, 195-23, 196-1, 196-4, 196-6, 196-8, 196-10, 196-13, 196-16, 196-19, 196-22, 197-3, 197-9, 197-12, 197-15, 197-18, 198-1, 198-4, 198-9, 198-11, 198-16, 200-1, 200-3, 200-5, 200-15, 200-17, 200-19, 201-1, 201-4, 201-6, 201-10, 201-12, 201-15, 201-22, 201-25, 202-9, 202-13, 202-15, 202-19, 202-22, 203-1, 203-6, 203-10, 203-12, 205-3, 205-7, 205-13, 205-15, 205-17, 205-19, 205-22, 205-25, 206-6, 206-8, 206-21, 206-24, 207-7, 207-14, 207-16, 207-19, 208-1, 208-4, 208-6, 208-9, 211-14, 211-19, 211-20, 211-26, 212-6, 212-15, 213-1, 213-3, 213-5, 213-8, 213-20, 214-9, 214-15, 214-18, 215-20, 216-23, 218-14, 218-19, 218-23, 218-26, 219-14, 219-17, 220-1, 220-15, 220-23, 221-4, 221-17, 222-3, 222-5, 222-10, 222-14, 222-20, 223-16, 223-19, 223-21, 224-17, 224-23, 225-1, 225-4, 225-7, 225-25, 226-1, 226-24, 227-4, 227-11, 227-14, 227-17, 228-1, 228-4, 228-15, 229-18, 229-21, 229-27, 230-1, 230-3, 230-11, 230-15, 231-8, 231-10, 235-1, 242-5, 242-10, 243-3, 243-6, 243-11, 243-14, 245-20, 247-18, 248-7, 248-15, 248-18, 249-7, 250-13, 251-1, 251-3, 252-9, 253-16, 254-21, 255-15, 255-19, 255-20, 255-25, 255-26, 256-1, 258-7, 258-10, 259-4, 259-23, 259-25, 261-6, 261-11, 264-1, 264-5, 265-15, 268-15, 269-1, 269-12, 269-16, 269-18, 274-7, 274-13, 274-23, 288-24, 289-4, 289-7, 291-4, 291-6, 291-12, 291-17, 292-15, 292-18, 292-19, 292-20, 292-21, 292-22, 292-23, 293-20, 293-27, 294-11, 294-14, 294-17, 294-19 294-22, 294-24, 294-26, 295-1, 295-3, 295-8, 295-10, 295-16, 295-19, 296-4, 296-7, 297-23, 298-4, 298-15, 298-17, 298-22, 299-3, 299-6, 299-13, 299-15, 299-19, 299-21, 299-23, 299-25, 300-4, 300-6, 300-16, 300-22, 300-24, 300-25, 301-1, 301-3, 301-6, 301-8, 301-12, 301-19, 301-22, 302-1, 302-6, 302-9, 302-11, 302-14, 302-17, 302-18, 302-22, 302-24, 304-1, 304-4, 304-6, 304-9, 304-11, 304-13, 305-1, 305-5, 305-7, 306-4, 306-6, 306-10, 306-13, 306-15, 306-17, 306-19, 306-23, 307-23, 309-2, 309-4, 309-6, 309-12, 309-13, 309-20, 309-21, 311-15, 311-16, 313-24, 314-16, 315-9, 315-12, 315-15, 315-18, 315-21, 315-24, 316-1, 316-16, 316

-18, 316-25, 316-27, 317-3, 317-11, 317-21, 317-23, 318-1, 318-19, 318-23, 319-1, 319-4, 319-6, 319-9, 319-11, 319-15, 319-21, 319-27, 320-7, 320-11, 320-15, 320-18, 321-9, 321-12, 321-14, 321-17, 321-20, 321-23, 322-4, 322-7, 322-16, 322-19, 323-3, 323-6, 323-9, 323-11, 323-14, 323-21, 323-24, 324-1, 324-3, 324-5, 324-9, 324-12, 324-14, 324-17, 325-14, 326-9, 326-11, 326-13, 326-16, 326-18, 326-21, 326-22, 326-25, 327-14, 327-20, 327-23, 327-26, 328-8, 328-11, 328-14, 328-17, 328-20, 328-23, 328-26, 329-5, 329-9, 329-12, 329-17, 329-23, 330-5, 330-7, 330-9, 330-14, 330-16, 330-18, 330-21, 330-24, 331-1, 331-7, 331-15, 331-17, 331-20, 331-23, 332-1, 332-9, 332-16, 333-12, 333-17, 333-20, 333-25, 334-1, 334-3, 334-5, 334-12, 334-15, 334-20, 334-24, 334-25, 335-1, 335-7, 335-9, 335-11, 335-23, 336-1, 336-4, 336-7, 336-9, 336-11, 337-4, 337-10, 337-13, 337-15, 337-17, 337-24, 338-1, 338-4, 338-6, 338-8, 338-10, 338-14, 338-17, 338-20, 338-22, 338-24, 339-7, 339-11, 340-5, 340-8, 340-9, 340-12, 340-13, 340-15, 340-21, 340-22, 341-12, 342-5, 342-8, 342-18, 342-22.

III, 11-19, 38-8, 38-11, 38-20, 52-4, 52-6, 52-8, 52-12, 52-15, 52-17, 52-19, 52-23, 52-25, 53-1, 53-4, 53-6, 53-8, 53-10, 53-20, 53-24, 53-26, 59-5, 59-6, 59-8, 59-10, 60-1, 60-8, 60-17, 60-19, 62-1, 62-8, 62-24, 66-1, 66-3, 67-1, 67-11, 67-15, 67-23, 69-1, 69-3, 69-6, 69-20, 69-26, 70-7, 70-19, 71-7, 76-13, 76-17, 76-20, 76-23, 77-1, 77-3, 78-16, 78-19, 78-25, 79-13, 81-6, 81-9, 82-5, 106-17, 106-19, 106-21, 106-23,107-14, 107-17, 107-19, 107-21, 107-24, 108-1, 108-6, 108-10, 108-13, 108-16, 108-18, 108-21, 109-1, 109-9, 109-11, 109-14, 109-17, 109-20, 110-5, 110-8, 110-21, 111-1, 111-11, 111-14, 111-21, 112-1, 112-14, 113-15, 113-18, 114-1, 115-4, 117-16, 117-19, 119-8, 128-27, 137-18, 139-15, 140-3, 145-12, 147-13, 147-21, 148-6, 148-20, 154-5, 155-26, 166-8, 177-13, 178-3, 178-5, 180-13, 180-15, 180-20, 181-6, 182-9, 182-13, 182-16, 183-1, 183-5, 183-8, 183-11, 183-16, 183-18, 184-14, 184-16, 185-20, 186-5, 187-9, 187-12, 187-15, 187-18, 187-21, 187-24, 188-1, 191-22, 192-10, 193-12, 193-15, 195-11, 199-21, 200-3, 203-8, 203-9, 203-11, 203-16, 204-13, 206-13, 212-11, 212-23, 214-10, 232-7, 232-14, 232-16, 232-23, 232-25, 233-1, 234-1, 234-4, 234-6, 234-8, 234-10, 234-16, 234-18, 236- 10, 236-13, 236-15, 236-18, 237-3, 237-6, 238-7, 238-9, 238-14, 238-21, 239-1, 239-3, 239-5, 239-6, 239-25, 240-1, 240-11, 241-5, 242-16,

242-18, 242-22, 243-14, 243-16, 243-19, 244-7, 244-9, 244-13, 244-18, 245-8, 245-10, 245-12, 245-14, 246-1, 246-3, 246-5, 246-7, 246-11, 246-14, 247-1, 247-3, 247-13, 247-19, 248-4, 248-9, 248-11, 248-23, 248-27, 249-1, 249-5, 249-23, 249-25, 250-1, 250-10, 251-17, 251-20, 251-22, 251-17, 251-20, 251-22, 251-24, 252-1, 252-7, 252-10, 252-18, 254-1, 254-9, 254-16, 254-19, 255-3, 258-19, 258-21, 258-23, 259-1, 259-3, 259-8, 259-11, 259-13, 259-15, 259-27, 260-1, 261-6, 261-11, 261-14, 262-1, 262-3, 262-20, 262-22, 262-26, 263-1, 263-5, 263-11, 264-1, 264-6, 264-9, 264-21, 265-1, 265-3, 265-10, 265-12, 265-16, 265-18, 265-21, 265-23, 265-26, 266-3, 266-5, 266-10, 266-15, 266-18, 266-21, 267-19, 267-22, 267-26, 268-4, 268-11, 268-22, 269-5, 269-11, 269-19, 269-22, 270-7, 270-14, 270-18, 270-20, 270-22, 270-24, 271-11, 272-17, 272-19, 273-18, 274-1, 274-3, 274-5, 274-9, 274-12, 274-15, 274-18, 275-3, 275-6, 275-9, 275-26, 276-6, 276-10, 276-12, 277-1, 277-22, 277-25, 278-1, 278-13, 278-15, 280-1, 280-3, 280-4, 281-2, 281-3, 281-8, 281-9, 281-10, 281-13, 281-14, 281-17, 281-19, 281-23, 281-25, 282-1, 284-6, 285-2, 285-9, 285-11, 285-21, 285-24, 286-7, 286-9, 286-12, 286-15, 286-18, 286-20, 286-22, 288-11, 288-14, 288-24, 289-4, 290-1, 290-4, 291-6, 291-7, 291-9, 292-10, 292-13, 292-15, 292-18, 292-21, 292-23, 292-26, 293-1, 293-4, 293-10, 293-13, 293-15, 293-23, 294-1, 294-25, 295-1, 295-12, 295-15, 295-18, 295-21, 296-1, 296-7, 296-10, 296-13, 296-16, 296-18, 296-22, 296-25, 297-4, 297-7, 297-10, 297-13, 297-16, 297-19, 297-21, 298-3, 298-6, 298-9, 298-11, 299-12, 299-14, 299-16, 299-20, 299-22, 299-24, 299-26, 300-1, 300-3, 300-18, 300-22, 303-8, 303-19, 303-20, 303-27, 304-7, 305-1, 305-8, 306-9, 306-12, 306-15, 306-18, 307-1, 307-4, 307-7, 307-10, 307-18, 307-21, 307-24, 308-4, 308-7, 308-9, 308-11, 308-18, 308-20, 308-23, 314-25, 325-5, 330-25, 339-10, 341-13, 343-11, 344-24, 345-7, 346-9, 346-12, 346-17, 346-20, 346-23, 347-1, 348-4, 348-11, 348-19, 349-4, 349-8, 350-8, 351-11, 351-14, 352-4, 353-17, 355-5, 355-11, 355-14, 355-17, 356-1, 365-5, 366-15, 366-22, 366-24, 367-1, 367-21, 368-16, 368-22, 369-1, 369-3, 369-4, 369-7, 369-11, 369-13, 369-16, 369-18, 369-21, 369-23, 370-16, 370-19, 370-23, 370-25, 371-1, 371-24, 372-1, 372-7, 372-10, 372-15, 372-17, 372-20, 372-22, 373-1, 373-4, 375-4, 375-7, 375-9, 375-12, 375-14, 375-22, 375-24, 376-1, 376-19, 376-22, 376-27, 377-1, 378-11, 378-22, 379-10, 380-1,

381-9, 381-13, 381-16, 381-21, 382-1, 382-4, 382-11, 382-15, 382-18, 383-1, 383-3, 385-5, 385-12, 386-6, 386-8.

~ar I, 143-20, 235-25, 238-4, 238-21, 240-21, 272-14, 491-23.
II, 78-20, 81-23, 121-15, 121-18, 121-23, 124-13, 124-21, 125-1, 125-11, 125-14, 129-23, 131-9, 131-12, 131-21, 131-24, 133-20, 136-4, 136-12, 136-19, 137-11, 138-1, 139-12, 140-1, 140-4, 140-7, 140-10, 212-11, 212-18, 212-21, 215-4, 215-10, 215-13, 215-16, 216-9, 219-3, 220-12, 221-13, 221-19, 224-3, 224-11, 224-26, 226-15, 226-18, 226-21, 227-8, 229-12, 229-15, 257-13, 257-24.
III, 68-1, 68-5, , 70-1, 70-3, 71-1, 71-10, 112-7, 112-11, 113-21,183-22, 188-11, 189-3, 189-10.

~arda III, 137-7.

Oldanq=padoş. *Bax* və *düzəlt*: uldanq.
I, 176-14, 176-15.

Oldrum=yatalaq, kötürüm, oturum.
III, 359-17.

Olduk=nalsız, yalın ayaq. *Bax* və *düzəlt*: ulduk.
I, 164-15.

Oldur-=oturmaq. *Bax*: oltur-.

~up III, 220-15.

Olğun=olğun.
III, 164-23.

Olğut-=oturtmaq. *Bax*: olxut-.

~tı 1, 291-16.

Olxut-=oturtmaq. *Bax*: olğut-.
I, 291-15.

~tı 1, 291-14.

~ur 1, 291-15.

Olma=qab, qab-qacaq, kuzə, səhəng. *Bax*: ulma.
I, 187-23, 187-haşiyə.

~dın II, 237-22.

~dhın III, 178-haşiyə.

Oltur-=oturmaq. *Bax*: oldur-.
I, 264-8.

! II, 49-13.

~dı 1, 264-8.
III, 217-8.

~dılar 1, 411-9.

~ur 1, 264-9.

~u 1, 261-10.

Oluk=holuq, yalaq.

I, 136-6.

Oluk=kiçik qayıq.
I, 136-10.

On=on (10).
I, 122-13, 137-27, 260-26, 429-20, 429-23, 471-1.

Onaş-=uymaq, razılaşmaq, qəbul etmək. *Bax* və *düzəlt*: unaş-.
I, 238-24.
~dılar 1, 238-21.
~urlar 1, 238-13.

Onq=asan. *Bax*: onqay.
I, 114-14.

Onq=sağ, solun ziddi (çigilcə).
I, 114-15.
~əlig=sağ əl.
I, 114-15.

Onq-=solmaq. *Bax*: onquk.
I, 255-20.
~dı 1, 255-19.
~ar 1, 255-20.

Onqay=asan. *Bax*: onq.
1, 114-14.

Onqıklan-=saçlı olmaq, parik taxmaq. *Bax*: önqiklən-.
I, 329-6.
~dı 1, 329-4.
~ur 1, 329-6.

Onquk-=solmaq, rəngi atmaq; xəstəlikdən və s. saralmaq; təzəliyini və təravətini itirmək. *Bax*: onq-.
I, 258-7.
III, 343-19.
~tı 1, 225-21, 258-3, 258-5.
III, 34-14, 342-16.
~ar 1, 258-7.
III, 342-18.

Onqul-=yaxşılaşmaq, düzəlmək, yaxşı olmaq.
I, 258-10.
III, 343-24.
~dı III, 343-22, 343-23.
~tı 1, 258-8.
~ur 1, 258-10.
III, 343-24.

Onu=onu.
III, 223-17.

Onunç=onuncu.
I, 189-12, 190-5,
III, 385-3, 386-1.
Op=xırman döymək üçün qoşulan öküzlərin ortasındakı öküz (arğuca).
Bax: mama.
I, 109-16.
Op-=höpürdədərək içmək. *Bax*: öp-.
I, 223-15.
~dı I, 223-14.
~ar I, 223-15.
Op-op=eşşəyin ayağı sürüşəndə söylənən söz.
I, 109-14.
Opra-=yıpranmaq. *Bax*: obra-.
I, 300-20.
~dı I, 300-19.
~r I, 300-20.
Oprak=yıpranmış, köhnəlmiş, süzülmüş. *Bax*: obrak.
I, 178-15.
III, 23-11, 40-16.
Opraş-=yıpraşmaq, yıpraşmağa başlamaq. *Bax*: obraş-.
I, 270-3.
~tı I, 270-1.
~ur I, 270-2.
Oprat-=yıpratmaq. *Bax*: obrat-.
I, 291-22.
~tı I, 291-20.
~ur I, 291-22.
Oprı=çuxur, çökək; dərə.
I, 184-16.
III, 140-19.
Opruş-=içməkdə, höpürdətməkdə yarış və yardım etmək. *Bax*: öprüş-.
I, 270-12.
~dı I, 270-10.
~ur I, 270-12.
Opuz=sərt, qatı olan.
~luğ=sıldırım. *Bax* və *düzəlt*: obuz-luğ; oy obuz-luğ yer.
Or at=rəngi al ilə doru arasında olan at.
I, 118-15.
Or-=kaftanın qoltuq altı.
I, 118-16.
Or-=kəsmək, biçmək, vurmaq.
I, 223-24.

~dı 1, 223-22.
III, 45-12.
~ar 1, 223-23.

Ordu=xaqanın oturduğu şəhər; paytaxt.
I, 183-11.
~başı=xaqanların döşəyiciçi, fərraşı, yayğıçısı.
I, 183-16.

Ordu=siçan, köstəbək kimi gəmiricilərin yuvası.
I, 183-18.

Ordulan-=paytaxt sahibi olmaq. *Bax*: ordhulan-.
I, 317-26.
~dı 1, 317-24.
~ur 1, 317-26.

Ordu tal=hamam otu (iki ləhcənin – türkcə və türkməncə- birində).
Bax: ardhutal, urdu tal.
I, 183-20.

Ordhulan-=yurd sahibi olmaq, yurd tutmaq, yerləşmək. Bax: ordulan-
~ıp II, 290-25.

Orğak=oraq.
I, 179-14.
II, 300-6.
III, 45-22, 247-13.

Orılaş-=bağırışmaq, çağırışmaq. *Bax*: orlaş-, urıla-urla. *Düzəlt*: urılaş-.
~dı 1, 276-11.

Orlaş-=bağırışmaq, çağırışmaq. *Bax*: orılaş-, **urıla-,urla-**.*Düzəlt*: urlaş-.
I, 276-11.
~dı 1, 276-9.
~ur 1, 276-11.

Orna-=yerləşmək, yer tutmaq; günəşin batması.
1, 311-9.
~dı 1, 311-8.
~dım 1, 311-5.
~r 1, 311-9.

Ornat-=yerinə qoymaq.
I, 295-24.
~tım 1, 295-22.
~ur mən I, 295-23.

Orpat-=ürpətmək, saçını dağıtmaq. *Bax*: ürpər-, ürpəş-, ürpək-.
I, 290-27.
~tı 1, 290-26.
~ur 1, 290-27.

Ortak=ortaq.

I, 163-1, 163-2.
III, 68-12.
~lık-ın II, 122-21.
Ortu=orta. *Bax*: otra, otru, utru.
I, 183-5, 183-6, 183-7, 183-8.
~ər=orta yaşlı adam.
I, 183-6.
~sı I, 183-7.
kün ~sı=günorta.
I, 183-8.
Ortula-=ortalamaq, ortasına varmaq.
I, 332-19.
~dı I, 332-18.
~r I, 332-19.
Oru=şalğam, buğda kimi şeyləri saxlamaq üçün qazılan quyu.
I, 152-15.
Orul-=biçilmək.
~dı I, 241-26, 242-6.
Orum=xorum, tutam, kəsim.
I, 143-1.
bi ~ ot=bir xorum ot, bir oraq zərbəsilə biçilən qədər ot.
I, 143-1.
Orun=yer, məqam, mövqe, məkan.
III, 210-28.
~dın II, 200-17.
~ındın III, 372-1.
~umdın II, 108-21.
~ka II, 210-20.
Orunç=rüşvət. *Bax* və *düzəlt*: urunç.
III, 385-7.
Orunçak=əmanət.
I, 204-8, 204-14.
Osruk=bağırsaq yeli, qəfil yel.
I, 163-11.
Osruş-=yel buraxmaqda yarışmaq.
I, 272-10.
dı I, 272-9.
~ur I, 272-10.
Osuğ=bir nəsnənin bir nəsnəyə dəyişdirilməsi, əvəzlənməsi.
I, 133-16.
~ı I, 133-17.

Osuğla-[11]=hiylə ilə kilid açmaq (kənçəkcə). *Bax*: üsüglə-, osuğ.
Osur-=yel buraxmaq.
I, 228-24.
~dı I, 228-23.
~ur I, 228-24.
~ğan I, 210-23.
Ot=ot, heyvan yemlərinin ümumi adı.
I, 64-11, 65-6, 109-21, 109-22, 123-12, 143-1, 221-15, 223-22, 264-24, 287-18, 352-15, 413-11, 434-14, 456-10,
II, 137-7, 157-1, 290-16, 331-4, 332-19.
III,12-1, 23-4, 48-12, 65-27, 130-18, 192-25, 254-23, 261-22, 305-1.
~ı I, 134-23.
III, 325-7, 376-25.
~ığ III, 245-3.
~uğ II, 317-7.
~ın II, 114-22.
~un I, 242-6.
~luğ I, 161-26.
~luk I, 162-12.
çiwgin~=heyvanları kökəldən ot.
I, 434-14.
kəwgin~=qüvvəsiz, şirəsiz ot.
I, 434-22.
Ot=dava-dərman.
I, 109-24, 209-3, 488-14, 489-6.
II, 109-10, 142-21, 152-5, 189-22, 306-17, 328-4.
III, 212-11, 237-8, 380-27.
~ı III, 144-26.
Ot=ağı, zəhər.
I, 109-26.
~m I, 121-2.
Ot yəm=qarabibər, kimyon kimi toxum və ədviyyat.
III, 13-1.
Ot=od, atəş.
I, 117-6, 217-8, 217-19, 233-9, 242-22, 246-1, 251-22, 268-20, 344-24, 383-24, 399-2, 465-3, 477-22, 488-20, 491-9.
II, 113-26, 130-15, 156-23, 165-22, 165-26, 189-13, 245-23, 288-26, 294-6, 296-12, 334-3, 338-8.
III, 63-14, 108-18, 246-3.

[11] Bəsim Atalaya görə, «üsüglədi» sözü «osuğladı» kimi oxunmalıdır.

~ı I, 487-18.
II, 165-26.
~ın I, 494-9.
~uğ I, 227-24, 227-25.
III, 109-7, 300-1.
~ta II, 289-23.
~ka I, 247-15.
~karak=gözün görən yeri, bəbəyi, didəsi.
I, 383-24.

Ota-=isinmək, odun yandırmaq (yağmaca və yəməkcə).
III, 237-9.
~dı III, 237-6.
~r III, 237-9.

Ota-=dərman düzəltmək (oğuzca).
III, 237-9.
~dı III, 237-8.
~r III, 237-9.
~çı=həkim, aptekar, nüsxəbənd.
I, 109-25, 320-1.

Otağ=çadır.
~ka III, 200-12.

Orğar-=otarmaq.
I, 265-5.
~dı I, 265-4.
~ur I, 265-5.

Otğun=yəhərin solunda halqası keçirilərək dilə bağlanan enli bir qayış.
I, 169-20.

Otla-=otlamaq.
I, 309-4.
~dı I, 309-3.
~r I, 309-4.
~p I, 309-13.

Otlan-=odlanmaq; qəzəblənmək, qeyzlənmək.
I, 318-17.
~dı I, 318-14.
~ur I, 318-16.

Otra=orta, ortada, arada. *Bax*: otru, ortu, utru.
I, 236-25, 327-2.
II, 122-2.

Otran=paltar, libas (yağmaca).
I, 170-12.

Otru=qarşı, ön; ara, orta, ortasında. *Bax*: utru, otra, ortu.

I, 184-26.
II, 54-20.
III, 156-11, 366-9.

Otruğ=ada.
I, 161-24.

Otrulan[12]-=üz-üzə gəlmək. *Bax*: utrulan-.

Otrun-=qarşı çıxmaq istəmək. *Bax*: utrun-.

Otruş-=qarşı çıxmaq, qarşılaşmaq. *Bax*: utruş-.

Otul-=əkinin alağını almaq. *Düzəlt*: utul-.
I, 241-3.
~dı 1, 241-1.
~ur 1, 241-3.

Ottuz=otuz; üç dəfə (yağma elində Kənqütdə).
I, 198-4, 198-7, 198-8, 198-15.

Otuz=otuz (30).
I, 198-4.

Otunq=odun.
I, 64-18, 135-25, 138-4, 299-17, 439-25.
II, 56-1, 240-22, 325-19.
III, 153-19, 182-23, 183-13, 232-9, 234-4, 234-8, 237-6, 265-1, 307-10.
~luk=odunluq.
1, 214-24.

Owruğ=sümüyün çıxıntı yerləri; onurğanm boyunla birləşdiyi yer; dağın yamacı və bitdiyi yer. *Bax*: oğruğ.

Owun-=ovuşdurmaq. *Bax*: uwun-.

Oy=yerdəki çala, çuxur.
I, 122-25.
~obuz=basıq, düz yer.
I, 127-7.
~obuz-luğ yer=sıldırım, dərəsi-təpəsi olan düz yer.
I, 202-26.

Oy at=yağız at.
I, 122-26.

Oy-=oymaq; yerləşdirmək; sıxışdırmaq.
I, 225-7, 225-9.
~dı I, 225-6, 225-8.
~ar I, 225-7, 225-9.

Oyma=çəkmə tikiləcək türkmən keçəsi.

---

[12] Bəsim Atalayın fikrincə, bu və bundan sonrakı üç söz «utrulan-», «utrun-», «utruş-», «utul-» kimi oxunmalıdır.

II, 130-18, 215-20.

Oyna-=oynamaq.

~dı II, 167-14, 231-8.

~dım II, 141-22.

~yu I, 265-19.

~p I, 265-21, 277-4.

~lım III, 138-13.

~mağıl III, 327-25.

~ğu yer I, 180-18.

Oynak işlər=oynaq, şux qadm.

I, 180-13.

Oynaş=başqa biri ilə sevişən qadm.

I, 180-12.

Oynat-=oynatmaq.

I, 298-26.

~tı I, 298-25.

~ur I, 298-26.

Oytur-=oydurmaq, basdırmaq, sıxışdırmaq.

I, 297-26, 297-28.

~dı I, 297-24, 297-27.

~ur I, 297-26, 297-28.

Oyuk=oyuq, müqəvva, xəyal.

I, 150-21.

Oyul-=oyulmaq, çuxurlaşmaq, sıxışmaq.

I, 297-10, 297-12.

~dı I, 297-8, 297-11.

~ur I, 297-10, 297-12.

Oyun=oyun, yarış.

I, 150-21.

~da II, 51-24.

köçürmə ~=«on dörd» də adlanan bir oyun.

I, 471-1.

Oyuş-=oymaqda və basmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.

I, 296-25, 296-28.

~dı I, 296-23, 296-26.

~ur I, 296-25, 296-28.

Oz-=başqasını ötüb keçmək. *Bax*: **uz-**.

Ozıt-=irəli sürmək.

~ğan=daim irəli sürüb keçən, yarışı udan.

I, 209-12.

Ozuk at=yarışda başqa atları keçən at.

I, 135-19.

Ö

Ö-=düşündükdən sonra anlamaq.
~di 1, 62-6.
Öç=öc, kin, qisas, intiqam, xmc.
I, 117-12, 117-17, 123-10.
II, 133-6.
~in 1, 115-20, 268-18.
~lüg II, 279-6.
Öçəş=yarış.
I, 131-7.
Öçəş-=yarışmaq.
I, 231-5.
~di 1, 131-7, 231-4.
~ür 1, 231-5.
Öçrüş-=söndürmək, yatışdırmaq. *Bax* və *düzəlt*: üçrüş-.
I, 271-7.
~di 1, 271-4.
~ür 1, 271-7.
Öçür-=söndürmək, yatışdırmaq, soluğunu kəsmək. *Bax* və *düzəlt*: üçür-.
I, 228-7.
~di 1, 227-24.
~ür 1, 228-7.
~məs 1, 228-1.
~gən 1, 494-9.
Öçüt=öc.
I, 123-10.
Öd=divarda və ağacda dəlik (oğuzca). *Bax*: öt (türkcə).
I, 117-9.
Öd=zaman, dövr, zəmanə; mövsüm, hava. *Bax*: ödh.
I, 118-5, 118-9,
II, 113-10, 131-15.
~ı 1, 343-18, 559-19, 559-21.
III, 133-10, 133-haşiyə.
Öd=inək, sığır, öküz. *Bax* və *düzəlt*: ud.
Ödür-=seçmək, üstün tutmaq. *Bax*: ödhür-, üdür-.

~mə III, 18-20.
Ödh=öz, özü.
~in I, 279-2.
Ödh=zaman, vaxt. *Bax*: öd.
II, 84-1, 310-26.
III, 186-10.
~i I, 461-21.
~üg I, 280-haşiyə.
Ödh-=dağ. *Bax*: öz, özi.
~ü I, 171-23.
Ödhik=sevgi. *Bax* və *düzəlt*: üdhik.
II, 165-26.
Ödhlək=zaman, zəmanə; fələk.
I, 148-20, 166-2.
II, 207-12, 237-4, 298-7, 298-9, 320-25.
III, 42-23, 219-25.
Ödhrül-=ayrılmaq, seçilmək. *Bax*: üdhrül-.
Ödhrüm=hər şeyin seçilmişi.
I, 169-6.
Ödhründi=seçilmiş. *Bax*: üdhründi.
Ödhrüş-=bəzi şeylər arasında seçim.
I, 161-1.
Ödhrüş-=seçməkdə kömək etmək və yarışmaq.
I, 272-3.
~di I, 272-1.
~ür I, 272-3.
Ödhür-=seçib ayrımaq. *Bax*: ühür-, udhur-, ödür-, adhır-, ədhir-.
~di I, 200-3.
~düm I, 374-1.
III, 215-22.
~gən I, 211-16.
Öfkə=öfkə, ciyər. *Bax*: öpkə.
Ög-=öymək, səna etmək, tərifləmək.
I, 224-28.
II, 62-21.
~di I, 224-27.
II, 62-20.
~dümiz I, 458-18.
~ər I, 224-28.
II, 62-21.
~ər mən II, 244-13.
Ögdi=alqış, dua.

I, 489-8.
Ögə=aqil, yaşlı adam; ulusun böyüyü. *Bax*: ökə.
I, 62-5, 160-haşiyə, 363-1.
~tegit=orta hallı adamlarm böyüklərinə və xaqan uşaqlarının kiçiklərinə verilən unqun.
I, 362-27.
Ögələ-=ögə demək, ögə adı vermək. *Bax*: ökələ-.
I, 328-14.
~di 1, 328-12.
~r 1, 328-14.
Ögəy=ögey.
I, 182-16, 182-17.
~ata I, 182-16.
~oğul I, 182-17.
~kız I, 182-17.
Ögrən-=öyrənmək.
! 1, 386-24.
I, 285-17.
~di 1, 285-16.
~ür 1, 285-17.
~ibən 1, 422-23.
~übən 1, 285-22.
Ögrət-=öyrətmək.
I, 292-5.
~ti 1, 292-3.
~ür 1, 292-5.
Ögrəyük=adət, görənək.
1, 213-5.
~ı 1, 213-6.
Ögsə-=öymək istəmək.
I, 304-10.
~di 1, 304-9.
~r 1, 304-10.
Ögtür-=öydürmək, təriflətmək.
I, 263-24.
~di 1, 263-23.
~ür 1, 263-24.
Ögül-=öyülmək, təriflənmək.
I, 244-22.
~di 1, 244-21.
~ür 1, 244-22.
~əlim II, 327-6.

Ögün-=özünü öymək.
I, 248-14.
~di I, 248-13.
~ür I, 248-14.
~sə I, 285-23.
~üp I, 327-15.
~güçi=özünü öyən.
I, 248-11.
Ögünç=öyünc,öyünmə.
I, 189-25.
III, 385-14.
Ögür=qoyun, geyik, bağırtlaq quşu, dəvə, cariyə kimi şeylərin toplu bir halda olması, bunların sürüsü, bölüyü.
I, 273-11, 309-15, 389-21.
II, 172-5.
III, 13-17.
~lüg ər=sürü sahibi adam.
I, 207-1.
~lüg adhğır=qısraqları, madyanları olan ayğır.
I, 207-2.
Ögürlən-=at sürüsünün ayğıra sahib olması; başqa heyvanlarm sürü və bölük halına gəlməsi.
1, 314-16.
~di 1, 314-15.
~ür 1, 314-16.
Ögüş-=öyüşmək, bir-birini tərifləmək, hər kəsin özünü öyməsi.
I, 236-14.
~di 1, 236-12.
~ür 1, 236-13.
Ögüt=öyüd, vəəz. *Bax*: ötlük, övüt.
I, 124-14, 165-18, 432-11.
III, 46-21, 155-12, 379-18.
~lər I, 153-14.
Ögütlə-=öyüd vermək.
1, 319-16.
~di 1, 319-15.
~r 1, 319-16.
Ök=ağıl, anlayış, zəka, dərrakə. *Bax*: ök-süz.
I, 121-14.
~in I, 178-28.
Ök=orta yaşa çatmış heyvan.
I, 121-17.

~at=dörd yaşını keçmiş at.
I, 121-16.
Ök=özü. *Bax*: ok.
I, 139-15, 139-17.
Ök-=yığmaq, toplamaq.
I, 220-18.
~di 1, 220-16.
~ər 1, 220-17.
Ökə=aqil, çox ağıllı, yaşlı adam. *Bax* və *düzəlt*: ögə.
I, 121-14.
Ökələ-=ökə demək, ökə adı vermək. *Bax* və *düzəlt*: ögələ-.
Ökil=çox (qıpçaqca).
I, 142-7.
Öklən-=dincəlmək.
I, 290-15, 319-6.
~di 1, 290-14, 319-4.
~ür 1, 290-15, 319-6.
Öklən-=əvvəlcə anlamayıb sonra anlamaq; böyümək (uşaq haqda).
I, 290-15.
~di 1, 290-16.
~ür 1, 290-15.
Ökli-=artmaq, çoxalmaq; böyümək.
I, 310-18.
~di 1, 310-17.
II, 343-11.
~r 1, 310-18.
~sə 1, 367-27.
Öklit-=çoxaltmaq.
~ti II, 343-13.
Öklün-=yığılmaq.
~üp 1, 289-22.
Öklüş-=bir-biri üzərinə yığılmaq, toplanmaq.
I, 277-12.
~di 1, 277-9.
~ür 1, 277-12.
Öklüt-=çoxaltmaq, artırmaq.
I, 294-16.
~ti 1, 294-15.
~ür 1, 294-16.
Ökmə=yığılan hər şey. *Bax*: ökmək.
I, 187-20.
~toprak I, 187-20.

Ökmək=toplanmış olan hər nəsnə. *Bax*: ökmə.
I, 168-1.
Ökmək=qadmlarm qulaqlarına taxdıqları qızıl və ya gümüş halqa.
I, 167-27.
Ökməklən-=sırğa sahibi olmaq.
I, 331-16.
~di I, 331-14.
~ür I, 331-16.
Öksə-=yığmaq istəmək.
I, 304-15.
~di I, 304-13.
~r I, 304-15.
Öksüz=öksüz; şaşqın. *Bax*: ök.
I, 160-17, 160-haşiyə.
Öktür-=yığdırmaq.
I, 263-27.
~di I, 263-25.
~ür I, 263-27.
Ökül-=yığılmaq, toplanmaq.
I, 244-20.
~di I, 244-19.
II, 280-28.
~ür I, 244-20.
~gən I, 212-15.
Öküm=yığın. *Bax*: ökün.
I, 143-17.
Ökün=pul və gül kimi şeylərin yığını. *Bax*: öküm.
I, 145-8.
~toprak=yığılmış torpaq.
I, 145-9.
Ökün-=peşman olmaq.
I, 248-12.
~di I, 189-23, 248-10.
~ür I, 248-12.
~gil III, 315-6.
Ökünç=peşmançılıq.
I, 189-23.
III, 385-12.
Öküş=çox.
I, 131-20, 153-14, 219-22, 271-20, 454-13, 458-18, 490-13.
II, 174-9.
III, 324-20, 325-16.

Öküşlə-=çox çaymaq, çox sanamaq.
I, 323-3.
~di I, 323-1.
~r I, 323-3.
Öküş yılkı=harm heyvan, dəlisov at, çıxdaş heyvan.
I, 132-1.
Öküz=irmaq, çay.
I, 129-17, 129-21, 130-1, 390-17, 476-14, 478-24, 487-24.
III, 153-12, 153-14, 186-1.
~ni III, 300-11.
Öküz=öküz.
I, 130-3, 130-4, 437-14, 499-3.
III, 366-2.
Öküzlən-=öküz sahibi olmaq.
I, 315-4.
~di I, 315-3.
~ür I, 315-4.
Öl=islaq, yaş, nəm.
I, 121-3, 349-2.
Öl-=ölmək.
~di I, 65-19.
~di mü I, 115-18.
~ür I, 267-13.
~dəçi I, 430-12.
III, 247-21.
~məs I, 112-20, 175-28.
III, 48-13.
Öldi-=ölmək. *Düzəlt*: ayağı aşınmaq, yaralanmaq. *Bax*: uldı-.
~məs I, 167-12.
Öldür-=öldürmək.
I, 265-19.
~di I, 265-17.
~ür I, 265-18.
~ü I, 494-12.
Öli-=islanmaq.
III, 239-17.
~di II, 312-11.
III, 239-16.
~r III, 239-17.
~məs III, 239-18.
Öliş-=nəmlənmək, nəmin yayılması.
I, 238-11.

~di I, 238-9.
~ür I, 238-11.
Ölit-=islanmaq.
I, 255-22.
II, 312-14.
~ti I, 255-21.
II, 312-13.
~ür I, 255-22.
Ölsə-=ölmək istəmək.
I, 304-19.
~di I, 304-18.
~r I, 304-19.
Ölşə-=acından gözü qaralmaq, bayılmaq (çigilcə). *Bax*: əlşə-.
I, 308-3.
~di I, 308-1.
~r I, 308-2.
Ölşət-=acından gözünü qaraltmaq. *Bax*: əlşət-.
I, 293-6.
~ti I, 234-4.
~ür I, 293-6.
Ölüg=ölü.
I, 65-19, 140-15, 451-17.
II, 138-24, 151-17, 152-17, 161-22, 192-9, 312-20.
III, 367-22.
~gə III, 277-1.
~ni II, 53-18, 302-22.
Ölügsə-=ölmək istəmək.
I, 322-26.
~di I, 322-25.
~r I, 322-26.
Ölüm=ölüm.
I, 121-2, 143-13, 489-23.
II, 110-19.
III, 289-11, 299-3.
~din II, 157-16.
Ölüt-=bir-birini öldürmə.
I, 124-24.
~çi=qatil.
I, 124-24.
~ər=ölüvay, gücdən düşmüş adam.
I, 125-1.
Ölütlə-=çarpışmaq, bir-birini az qala öldürmək.

I, 319-22.
~di I, 319-20.
~r I, 319-21.
Ömgən=şah damarın iki yanındakı damar.
I, 180-4.
Ömzük=yəhərin arxa və ön tərəfləri, ucu.
I, 167-21.
Ön-=bitmək (bitki), yetişmək; nəşvü nüma tapmaq, çıxmaq (diş).
I, 221-17.
~di I, 221-15.
III, 314-14.
~ər I, 221-17.
II, 213-21.
~üp I, 420-4.
~miş II, 316-7.
~məs II, 48-20.
Ön-=yönəlmək, getmək (uyğurca).
I, 221-17.
~di I, 221-16.
~ər I, 221-17.
Öndür-=bitki bitirmək, yetişdirmək.
I, 264-28.
~di I, 264-24.
~ür I, 264-18.
Öndür-=yönəltmək (uyğurca).
I, 264-18.
~di I, 264-26.
~ür I, 264-28.
Önq=ön, öncə, öndən (oğuzca).
I, 114-10,
~dün=öncə, öndən.
I, 176-8, 176-9.
~dünki=öncəki.
III, 21-13.
Önq=rəng, bir şeyin rəngi.
I, 114-12.
~lüg I, 114-12.
Öng-=dəlmək. *Bax* və *düzəlt*: ünq-.
I, 225-18.
~di I, 225-16.
~ər I, 225-18.
Öngəyük=bir şeyə, bir şəxsə məxsus olan, ayrılmış; özəl.

I, 214-18.

Önqi=başqa. *Bax*: önqik, önqin.
I, 192-4, 192-9.

Önqik=keçi tükündən düzəldilmiş parik, qadınlar taxır. *Bax*: önqi.
I, 192-2, 192-3.

~yürgəyək. *Düzəlt*: yörgəyək.
I, 192-2.

Önqiklən-=saçlı olmaq; parik qoymaq. *Bax*: onqıklan-.
I, 329-6.

~di 1, 329-4.

~ür 1, 329-6.

Önqin=başqa, başqası. *Bax*: önqi.
I, 158-1, 192-10.

Önqlən-=rənglənmək, qızarmaq (üzüm); xəstəlikdən sonra rəngi üstünə gəlmək.
1, 312-10.

~di 1, 312-8.

~ür 1, 312-10.

Önqük=yastıqlarm uclarına əlavə edilən qotazlar, püsküllər.
I, 192-5.

Öp-=öpmək.
I, 217-2.

~di 1, 216-23.

~ər 1, 217-2.

~miş 1, 216-18.

Öp-=içmək. *Bax*: op-.
1, 217-2.

~di 1, 217-1.

~ti III, 130-20.

~ər 1, 217-2.

Öpkə=ağ ciyər, ciyər.
I, 186-11.
II, 165-27.
III, 342-1.

Öpkə=öfkə, qəzəb. *Bax*: öfkə.
I, 186-12.

~m I, 184-3.

~n 1, 212-7.

~si 1, 217-9.

~sin 1, 228-4, 271-4.
III, 371-1.

~sində 1, 242-19.

III, 341-26.

Öpkələ-=ciyərinə vurmaq; qəzəblənmək.
I, 333-9.
~di I, 333-7.
~r I, 333-8.
~p III, 200-12.

Öpkilə-=qəzəblənmək; qəzəblənib üz çevirmək. *Bax*: öpkələ-.
I, 333-12.
~di I, 333-10.
~r I, 333-11.

Öp-öp=bir adam özünü çox öyüb dediyini isbat edə bilməyəndə onun haqqında deyilir; «hop-hop, bir dayan görək» mənasındadır.
I, 117-4.

Öprül-=içilmək.
I, 281-2.
~di I, 281-1.
~ür I, 281-2.

Öprüş-=birlikdə içmək; höpürdətmək; içməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: opruş-.
I, 270-12, 270-haşiyə.
~di I, 270-10, 270-haşiyə.
~ür I, 270-12, 270-haşiyə.

Öpsə-=öpmək istəmək.
I, 302-16.
~di I, 306-2.
~dim I, 302-15.
~r mən I, 302-16.

Öptür-=öpdürmək.
I, 227-12.
~di I, 227-10.
~ür I, 227-11.

Öpül-=içilmək.
I, 240-21.
~di I, 240-19.
~ür I, 240-21.

Öpüm=udum, qurtum, içim.
I, 142-7.

Öpün-=içirmiş kimi görünmək.
I, 244-26.
~di I, 244-25.
~ür I, 244-26.

Öpür-=içirmək.

I, 227-12.
~di 1, 227-10.
~ür 1, 227-11.
~gən 1, 211-6.
Öpürt-=içirtmək.
III, 370-13.
~tüm III, 370-11.
~ürmən III, 370-13.
Öpüş=öpüş, iki adam arasında.
I, 130-26.
Öpüş-=öpüşmək.
I, 230-15.
~di 1, 230-14.
~ür 1, 230-15.
Ör=kaftanın qoltuq altları.
1, 118-16.
Ör-=çıxmaq, görünmək, qopmaq, yüksəlmək (bulud). *Bax*: örlən-.
I, 224-9.
~di I, 224-3, 224-4, 289-14.
III, 347-12.
~ər 1, 224-9.
~üp I, 195-12.
Ör-=hörmək.
I, 223-22.
~di 1, 223-21.
~ər 1, 223-22.
~mə saç I, 62-13, 187-14.
Örçük=hörülmüş saç (oğuzca). *Bax*: örgüç.
I, 166-21.
Ördək=ördək.
I, 166-23, 166-24.
II, 53-10.
III, 23-22, 340-1.
Örən=hər şeyin pisi (oğuzca).
I, 144-3.
Örgən=örkən, urğan (oğuzca).
I, 169-24.
Örgüç=saç hörgüsü, hörük, hörülmüş saç. *Bax*: örçük, örküç.
I, 166-21.
Örgüçlən-=hörük sahibi olmaq.
I, 330-3.
~di 1, 330-1.

~ür 1, 330-3.
Öri-=içdən çürümək. *Bax*: üri-.
III, 237-18.
~di III, 129-9, 237-16.
~r III, 237-18.
Örk=cilov, yüyən; at tövləsi.
I, 116-19.
Örklə-=möhkəm bağlamaq.
III, 381-17.
~di III, 381-16.
~r III, 381-18.
Örkü=hürgüc.
I, 187-5.
Örküç=hörük, hörülmüş saç. *Bax* və *düzəlt*: örgüç.
I, 159-20.
Örküç=dalğa.
I, 159-19.
Örküç=sacayağı.
1,159-21.
Örküçlən-=dalğalanmaq.
I, 329-28.
~di I, 159-19, 329-27.
~ür 1, 329-28.
Örküçlən-=sacayağılanmaq.
I, 330-6.
~di 1, 330-4.
~ür 1, 330-5.
Örlən-=çıxmaq, yüksəlmək. *Bax*: ör-.
I, 289-14.
~di 1, 289-13.
~ür 1, 289-14.
~üp 1, 289-21.
Örpəş-=bir-birinə qabarmaq, xoruzlanmaq. *Bax*: orpat-, ürpər-, ürpək, *düzəlt*: *ürpəş*-.
Ört=yanıcı, yanğan, yanan nəsnə.
1, 116-9.
Ört-=örtmək.
III, 368-17.
~ti III, 368-16.
~ər III, 368-17.
Örtə-=yaxmaq, yandırmaq.
1, 299-18.

~di I, 299-17.
~r I, 299-18.
~lim III, 311-11.
Örtəl-=yaxılmaq, yandırılmaq.
I, 280-5.
~di I, 280-4.
~ür I, 280-5.
Örtən-=yanmaq, tutuşmaq.
I, 284-17.
~di I, 284-16.
~ür I, 284-17.
Örtən-=qızarmaq (bulud, üfüq).
I, 284-17.
~di I, 284-18, 284-19.
~ür I, 284-17.
II, 157-2.
~sə I, 284-22.
Örtəş-=bir-birinin nəyini isə yandırmaq; hücum etmək.
I, 269-15.
~di I, 269-12.
~ür I, 269-15.
~ip II, 225-14.
Örtət-=yandırtmaq, yandırtdırmaq, od vurdurmaq..
I, 291-8.
~ti I, 291-7.
~ür I, 291-8.
Örtgün=xırman; samanı ayrılmış xırman. *Bax*: örtkün.
III, 359-9.
~də III, 262-23.
Örtkün=xırman, sovrulmuş xırman, xırman zamanı. *Bax*: örtgün.
I, 497-17.
III, 359-9.
~də I, 400-18.
II, 221-11.
III, 262-23.
Örtmən=dam, örtmə; səth.
III, 359-8.
Örtük=bir şeyin örtüsü; örtük, yəhər örtüsü.
I, 166-18.
Örtül-=örtülmək, qapalı qalmaq; qarışmaq.
I, 280-2.
~di I, 279-27, 280-1.

II, 239-17.
~ür 1, 280-2.
Örtün-=örtünmək.
I, 284-15.
~di 1, 284-13.
~ür 1, 284-15.
Örtüş-=örtmək, örtməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
I, 269-10.
~di 1, 269-8.
~ür 1, 269-10.
Örü tart-=bir-birinə yardım etmək.
~ar III, 331-22.
Örük=hörülmüş olan hər nəsnə.
I, 137-25.
Örük=bir yerdə bir müddət qalmaq.
I, 137-27.
~kal-dı I, 137-28.
Örülə-=ayaqda kəsmək, boğazlamaq.
I, 327-26.
~di 1, 327-26.
~r 1, 327-27.
Örümçək=hörümçək.
I, 207-14.
Örünq=gənclərin dırnaqları üstünə çıxan ağlıq, qalanquç. *Bax* və *düzəl*: ürünq.
I, 191-8.
tırnak~ü I, 191-9.
Örünq=falçıya, sehrbaza verilən əl muzdu.
I, 191-10.
~i 1, 191-11
Örüş-=görünmək, yüksəlmək.
~di 1, 235-16.
Örüş-=hörməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
1, 233-13.
~di 1, 233-11.
~ür 1, 233-13.
Östik-=özləmək, həsrət duymaq, istəmək. *Bax*: öztik-.
I, 279-15.
~ti 1, 279-14.
~ər 1, 279-15.
Öşər-=acından gözü qaralmaq.
I, 229-2.

~di 1, 229-1.
~ür 1, 229-2.
~ip III, 65-22.
~gən 1, 211-18.
Öt=acılıq; öd, öd kisəsi.
I, 117-10.
Öt=dəlik, çuxur. *Bax*: öd (oğuzlar və onlara uyanların dilində).
I, 117-9.
II, 145-18.
~tin 1, 302-21.
~kə 11, 248-10.
~in III, 244-23.
~lüg III, 33-19.
Öt-=ötmək (quş); buraxmaq.
~ər 1, 499-16.
II, 285-13.
III, 174-24, 188-22, 225-24, 226-1.
~məs III, 333-6.
~gən 1, 459-7.
Öt-=bir şeyi dəlib keçmək; içinə girmək; boşaltmaq.
I, 222-26.
~ti I, 222-22, 222-24.
II, 297-18.
~ər I, 222-25, 420-3.
Ötə-=ödəmək.
III, 236-19.
~di 111, 236-18.
~r III, 236-19, 236-23.
Ötəl-=çalışmaq, yorulmaq.
I, 240-28.
~di 1, 240-27.
~ür 1, 240-28.
Ötgün-=təqlid etmək, yamsılamaq, bunda yarışmaq.
~di 1, 287-8.
~sə 1, 287-11.
Ötgür-=ötürtmək; göndərmək; bir şeyi bir şeyin içindən o üzə keçirmək.
I, 266-14.
~di 1, 266-9, 266-11.
~ür 1, 266-13.
Ötgürüş-=bir şeyi bir şeyə keçirməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq; məktublaşmaq. *Bax*: ötrüş-.

~di I, 270-15.

Ötki=əvəz, bədəl, qarşılıq (çigilcə).
I, 186-15.

Ötkün-=hekayə söyləmək; nəql etmək; xaqana ərizə vermək, ərz etmək. *Bax*: ötün.
~di I, 214-11, 245-18.

Ötkünç=hekayə. *Bax*: ötükünç.
I, 214-11.

Ötləş-=yağma zamanı əşyanın dəlik-deşik olması.
I, 275-20.
~di I, 275-19.
~ür I, 275-20.

Ötləş-=savaşmaq, çarpışmaq, uğraşmaq.
I, 275-23.
~di I, 275-22.
~ür I, 275-23.

Ötlük=öyüd. *Bax*: övüt, ögüt.
I, 165-17.

Ötmək=çörək, yeyəcək.
II, 272-20.
III, 58-11.
~ni II, 265-15.

Ötnü=ödünc, borc. *Bax*: ötünç (oğuzca).
I, 188-1.

Ötrüm=qarım açan dərman.
I, 169-1.
süt~=mərciməyə bənzər qarın açan dərman.
I, 169-1.

Ötrüş-=göndərmək; hər hansı bir şeydə yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: ötgürüş-.

Ötsə-=ötmək istəmək; dəlib keçmək istəmək.
I, 302-23.
~di I, 302-21.
~r I, 302-22.

Öttür-=öttürmək. *Bax*: ötür-.
I, 259-23.
~di I, 259-21.
~ür I, 259-23.

Ötüg=qusma.
I, 136-26.

Ötük=hekayə; xaqana çatdırılan dilək, ərz, ərizə.
I, 136-24.

~lüg kişi=ərizəçi, xaqandan diləyi olan adam.
I, 207-11.
~çi=xaqanın yanındakı şəfaətçi.
II, 166-4.
Ötükünç=hekayə. *Bax*: ötkünç.
I, 214-11.
Ötün-=ərz etmək, nəql etmək. *Bax*: ötkün-.
I, 245-20.
~di I, 245-17.
~ür I, 245-20.
Ötünç=ödünc, borc (oğuzca). *Bax*: ötnü.
I, 188-21.
III, 384-19.
Ötür-=xatırlatmaq.
I, 296-17.
~di I, 296-15.
~ür I, 296-17.
Ötür-=dəlmək.
I, 227-20.
II, 66-14.
~di I, 227-19.
~ür I, 227-20.
~gil II, 66-15.
Ötür-=ötdürmək, çalmaq, ifa etmək. *Bax*: öttür-.
I, 227-15.
~di I, 227-13.
~ür I, 227-14.
Ötüş=bir uşaq oyunu; bu oyunda udma, ütmə. *Bax*: ütüş.
I, 131-2.
Ötüş-ötüş=bu oyunda «yanındakını itələ» mənasmda söylənən söz.
I, 131-4.
Ötüş=göndərmək.
I, 270-15.
~dı I, 270-13.
~ür I, 270-15.
Övüt=öyüd, nəsihət. *Bax*: ögüt, ötlük.
I, 165-17.
Öw=ev. *Bax*: əw, üv, üw.
I, 147-17.
Öw-=ufalamaq. *Bax*: uw, uv.
I, 219-13.
~di I, 219-11.

~ər I, 219-13.
Öyəz=bir ağcaqanad növü (oğuzca).
I, 149-19.
Öylə=günorta (oğuzca). *Bax*: özlə.
I, 174-12.
Öz=öz, özü; nəfs; can, ruh; könül.
I, 118-21.
II, 167-4, 171-1, 176-25, 177-3, 177-4, 248-23.
III, 13-7,
~i I, 253-20, 481-6.
II, 176-22, 243-1, 245-16.
III, 35-24, 63-24, 116-4, 246-18.
~in I, 208-27, 246-25, 248-13, 250-21, 320-23, 327-15.
II, 170-1, 249-16.
III, 52-12.
~indin II, 306-13.
~gə III, 155-13.
~nünq III, 44-3.
~üm I, 120-8, 317-7, 487-17.
III, 138-12.
~ümni III, 215-23.
~ün III, 21-4.
~ünq III, 65-22.
~inqə I, 248-1, 248-10, 279-1, 285-1, 287-15, 319-1.
II, 167-11, 168-1, 169-9, 169-16, 170-12, 171-4, 173-21, 175-17, 176-22, 240-24, 242-5, 242-10, 243-3, 246-9, 248-15, 251-16, 304-13.
III, 77-9, 117-16.
~ünqni I, 132-18.
~konıkı=ruh, can.
I, 120-1.
~üm konıkı.
I, 120-8.
~kişi=doğma, yaxm adam.
I, 119-16, 119-17.
~lük=xüsusi; xüsusi, özəl at.
III, 378-16.
Öz=ürək və qarın içindəki nəsnə.
I, 119-18.
~üm=qarnım.
I, 119-18.
Öz=yağ.

I, 118-19.
~lüg 1, 118-19.
Öz=iki dağ arasmdakı dərə. *Bax*: özi, ödh.
I, 119-15.
tağ ~i 1, 119-15.
Öz=ağac özəyi.
I, 119-20
~i 1, 119-20.
Öz=kar. *Bax* və *düzəlt*: üz.
I, 118-20.
~kişi=kar adam.
1, 118-20.
Özək=belin daxili yanmda olan damar.
I, 139-21, 139-haşiyə.
Özəklə-=şah damarmı kəsmək; şah.damarına vurmaq.
I, 325-2.
~di 1, 324-27.
~r 1, 325-1.
Özəl-=özləmək, həsrət duymaq.
~di III, 138-12.
Özi=iki dağ arasındakı yol, keçid (çigilcə). *Bax*: öz, ödh.
I, 153-23.
Özlə=günorta (qıpçaqca). *Bax*: öylə (oğuzca).
I, 174-12.
Özlə-=küldə bişirmək, közləmə etmək.
I, 310-3.
~di 1, 310-1.
~r 1, 310-3.
Öztik-=özləmək, istəmək. *Bax*: östik-.
~ti 1, 279-16.
Özük=qadmlara verilən ləqəb.
I, 139-8, 139-9, 139-10.
altun ~=qızıl kimi təmiz ruhlu qadm.
I, 139-9.
ərtini ~=bədəni inci kimi təmiz olan qadın.
I, 139-10.
Özük=oylaraq hovuz düzəldilən hər yer.
I, 139-19.
~suw=böyük dərələrdən ayrılan hər çay, hər qol.
I, 139-20.

P

Pamuk=pambıq (oğuzca).
I, 381-8.
III, 303-23.
Pars=yırtıcı bir heyvan; türklərin on iki ilindən biri. Bax: bars.
I, 354-2.
Partu=üstə geyilən xirqə, xalat, fartuk. *Bax*: bərtü, bərtlən-, bərtülən-.
I, 413-20.
Pat=cibrə, xılt, çöküntü.
I, 336-14.
Pat=hərəkətdə çabuqluğu bildirir.
I, 336-15.
~kəl=tez gəl.
I, 336-15.
Pat=bir şey düşəndə çıxan səsi bildirir.
I, 336-16.
~tüş-ti I, 336-16.
Patla-=kraxmallamaq. *Bax*: batla-.
III, 264-11.
~dı III, 264-9.
~r III, 264-10.
Pəkməs=bəkməz, doşab (oğuzca). *Bax*: bəkməs.
I, 432-12.
Pərçəm=əlamət, bəlgə (oğuzca). *Bax*: bəkçəm.
I, 466-5.
Pış-=bişmək; kamala yetmək; yetişməsi üçün qımızı çalxamaq.
II, 41-7.
~dı II, 41-4, 41-5, 41-6.
III, 284-18.
~maz II, 41-7[13].

[13] Bu felin müzaresi orijinalda «pışar» əvəzinə «pışmaz» şəklindədir. Bütün nəşrlərdə də o cür verilmişdir.

~mas III, 331-16.
~ıp 1, 220-25.
II, 146-17.

Pışığ=bişmiş. *Bax*: pışık (yağmaca).
I, 375-8, 375-11.
II, 149-18.
III, 28-14.
~aş 1, 375-8.
~kərpiç I, 375-10.
~süçik=qaynadılmış şərab.
I, 375-11.
~ət III, 28-14.

Pışığla-=bişirmək.
III, 296-17.
~dı III, 296-16.
~r III, 296-17.

Pışık=bişmiş (yağmaca). *Bax*: pışığ.
I, 380-14.
III, 28-15.
~ət 1, 380-14.

Pışrıl-=bişirilmək.
~ur III, 34-20.

Pışur-=bişirmək.
II, 113-25.
~dı II, 113-24.
~ur II, 113-25.

Pis=pis; dağarcıq və tuluq kimi şeylərin dibinə çökən çöküntü.
I, 341-21.

Pistik=əyrilmək üçün hazırlanan, didilmiş pambıq süməyi; əlçim (çigilcə).
I, 461-4.

Pistik=fitil (arğuca).
I, 461-6.

Porsmuk=porsuq. *Bax*: porsuk (oğuzca).
III, 363-1.

Porsuk=prosuq (oğuzca). *Bax*: porsmuk.
III, 363-2.

Pow-=bayat çörəyin üstündə yaranan yaşıllıq.
III, 136-17.

Pus=sis, duman.
~bol-dı III, 132-9, 132-11.

Pus-=pusmaq, nusquya girmək, pusqu qurmaq. *Bax*: püs-.

II, 39-20.
~dı II, 39-19.
~tımız 1, 427-6.
~ar II, 39-20.

Pusar-=sis yaranması, sislənmək.
II, 113-17.
~dı II, 113-16.
~ur II, 113-17.

Pusuğ=pusu, pusqu. *Bax*: püsüg.
I, 374-25.
~ın 1, 405-22.
~luğ 1, 475-17.
~luğ yağı I, 475-17.

Pusuk-=pusquya girmək.
II, 142-20.
~tı II, 142-19.
~ar II, 142-20.

Pusuş-=bir-birinə pusqu qurmaq.
II, 130-26.
~dı II, 130-24.
~ur II, 130-25.

Puş-=sıxılmaq, darıxmaq. *Bax* və *düzəlt*: buş-.
~dı 1, 375-15.

Puşak=sıxıntılı, kədərli (oğuzca). *Bax*: buşğan, *düzəlt*: buşak.

Puşuğ=can sıxıntısı. *Bax* və *düzəlt*: buşuğ.
I, 375-15.

Pürçək=birçək, kəkil; pərçəm; atın yalı.
I, 461-1.

Pürçəklən-=kəkili, yalı çıxmaq.
II, 272-19.
~di II, 272-17.
~ür II, 272-19.

Pürkür-=buludlanmaq; bürünmək; püskürmək; fışqırmaq.
II, 185-14.
~di II, 185-10, 185-12, 185-15.
~ər II, 185-14.

Pürlən-=tumurcuqlanmaq.
II, 240-3.
~di II, 240-1.
~ür II, 240-3.

Püs-=pusqu qurmaq; çox döymək. *Bax*: pus-.
II, 39-18.

~di 1, 386-13.
II, 39-17.
~ər II, 39-18.

Püstüli=qara çuğundur adlanan, yeyilən bir ot. *Bax*: büstəli.
I, 440-28.

Püsüg=pusu, pusqu. *Bax*: pusuğ.
I, 374-25, 386-13..

Püşkəl=yuxa, lavaş kimi incə çörək (xaqaniyyə ləhcəsində). *Bax*: büskəç.
I, 464-20.

Pütür-=sağaltmaq; sağlam hala gətirmək; alacağmı təsdiq etmək. *Bax* və *düzəlt*: bütür-.
II, 109-15.
~di II, 109-10, 109-12
~ür II, 109-15.

R

Rapçat=iməcilik; bəyin xalqdan minik heyvanlarını alaraq yük daşıtması.
I, 441-15.

Rak=şiddət, artıqlıq bildirən bir ədat.
I, 57-22.

S

Sa=şərt bildirən bir ədat.
III, 200-3.
Sa=«sən» mənasına gələn bir söz.
III, 200-6.
Sa-=saymaq. *Bax*: sak-, san-, sana-.
III, 233-4.
~dı 1, 306-24.
III, 233-3.
~dım III, 233-11.
~r III, 233-4.
Saban=kotan; cüt və cütcülük alətləri; cütcülük.
I, 400-16, 400-17.
~da 1, 400-18.
II, 221-10.
III, 362-22.
Sabanla-=kotanla sürmək. *Bax*: sapanla-.
III, 300-23.
~dı III, 300-22.
~r III, 300-23.
Saç=saç, zülf.
I, 62-13, 65-5, 116-4, 137-25, 168-5, 187-14, 190-16, 223-20, 227-16, 336-7, 337-13, 352-15, 401-3, 469-15.
II, 151-12, 282-16.
III, 47-12, 76-9, 78-6, 81-27, 199-14, 335-1.
~ı 1, 361-24.
~ın II, 166-17, 307-13, 337-24.
III, 243-1, 349-9, 349-16.
~lığ 1, 451-23.
Saç=sac, tava.
III, 149-4.
Saç-=saçmaq.
II, 34-16.
~dı II, 34-14.
~tım II, 34-13.
~ar 1, 300-2.

II, 34-15.
~madınq I, 146-21.
Saçğak kişi=malmı saçan, müsrif, bədxərc adam.
I, 457-8.
Saçğır-=az qala saçdırmaq. *Bax*: saçğur-.
II, 198-24.
~dı II, 198-23.
~ar II, 198-24.
Saçğur-=az qala saçdırmaq. *Bax*: saçğır-.
Saçıl-=saçılmaq.
II, 147-21.
~dı II, 147-20, 148-5.
~ur II, 147-21.
~üp II, 289-23.
Saçm-=saçmağı özünə iş etmək.
II, 170-14.
~dı II, 170-12.
~ar II, 170-13.
~dı nənq 1, 439-14.
Saçıt-=saçdırmaq, dağıtmaq, saçmağı əmr etmək.
II, 294-13.
~tı II, 294-11, 294-15.
~ur II, 294-12.
Saçlan-=saçlanmaq.
II, 247-2.
~dı II, 247-1.
~ur II, 247-2.
Saçlaş-=saçlaşmaq, bir-birinin saçını yolmaq.
II, 222-4.
~dı II, 222-3.
~ur II, 222-4.
Saçra-=sıçramaq.
~p II, 157-2.
Saçrat-=istəmədən sıçratmaq. *Bax*: saçrıt-.
II, 318-17.
~tı II, 318-1.
~ur II, 318-17.
Saçratğu=bir növ quş tələsi. *Bax*: saçrıtğu.
II, 318-7.
~dm II, 318-13.
Saçrıt-=istəmədən sıçratmaq. *Bax*: saçrat-.
II, 318-17.

~tı II, 318-1.
~ur II, 318-17.
Saçrıtğu=bir növ quş tələsi. *Bax*: saçratğu.
Saçtaş-=bir-birinin saçını yolmaq.
II, 219-4.
~dı II, 219-3.
~ur II, 219-4.
Saçtur-=saçdırmaq.
II, 195-22.
~dı II, 195-20.
~ur II, 195-21.
Saçu=paltar və yaylıq saçağı.
III, 208-11.
Saçuk nənq=saçıq, saçılmış şey.
I, 383-9.
Saçula-=saçaqlamaq, saçaq düzəltmək.
III, 286-11.
~dı III, 286-9.
~r III, 286-11.
Safdıçlan-=səbət sahibi olmaq.
II, 268-5.
~dı II, 268-4.
~ur II, 268-5.
Sağ=sağ, sağlıq, əsənlik.
I,153-15.
III, 154-13.
Sağ=sağ; dadlı, gözəl (oğuzca); təmiz, xalis; isti.
III, 154-15, 154-19.
~yağ=sadə yağ, kərə yağı.
III, 154-18.
Sağ=ağıl, zirəklik, anlayış, fəhm, zəka.
III, 154-10, 154-11.
Sağ=yun atmaq, yun qabartmaq, çırpmaq üçün işlənən çubuqlar.
III, 154-17.
Sağ əlig=sağ əl (oğuzca).
III, 154-16.
Sağ-=sağmaq.
II, 43-11.
~dı II, 43-10, 62-9, 78-11.
III, 287-16, 299-4.
~ar I, 189-22.
II, 43-11.

~kıl II, 71-7.
~kuçı II, 70-25, 70-26.
~kay II, 82-3.
Sağdıç=sağdış, dost.
I, 444-5.
III, 325-8.
Sağıl-=sağılmaq.
II, 149-23.
~dı II, 149-22.
~ur II, 149-23.
Sağım=sağım.
I, 396-16.
bir ~ süt=bir sağım süd.
I, 396-16.
Sağın=sağmal.
~lığ=sağmal mal sahibi.
I, 477-17.
Sağın-=özünü sağırmış kimi göstərmək.
II, 171-18.
~dı II, 171-17.
~ur II, 171-18.
Sağın-=sanmaq, zənn etmək; sözlə yardım etmək.
II, 172-14.
~dı II, 172-11.
~ur II, 172-14.
Sağır=içinə şərab qoyulan, həvəngə bənzər bir qab.
I, 404-18.
Sağış-=sağmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 131-14.
~dı II, 131-12.
~ur II, 131-14.
Sağız=saqqız. *Bax*: sakız.
I, 396-28.
~lığ=saqqızlı, saqqızı olan.
I, 474-23.
~lığ=çamuru yapışqan.
I, 474-23.
~yer=yapışqan torpaq.
I, 474-24.
Sağızğan=sağsağan.
I, 491-18.
Sağlığ=sayılı olan hər şey.

I, 452-5.

Sağlık=dişi qoyun, sağılan qoyun; sağmal heyvan.
I, 458-2.
III, 113-4.
~ka II, 50-3.

Sağlıklan-=sağmal sahibi olmaq.
II, 271-21.
~dı II, 271-19.
~ur II, 271-20.

Sağnağu=qurumuş balqabaq.
I, 471-12.

Sağrak=sürahi, kasa, qab.
I, 457-23.
~ka I, 457-24.

Sağrı=dəri, hər şeyin dərisi.
I, 417-26.
~nı III, 306-18.
~sı I, 418-1.
yer ~sı=yer üzü.
I, 417-27.
ətüklük~=məst üçün ayrılan tumac.
I, 207-9.

Sağrıla-=qaba dərini sərtləşdirmək.
III, 308-10.
~dı III, 308-9.
~r III, 308-10.

Sağtur-=sağdırmaq.
II, 197-5.
~dı II, 197-3.
~ur II, 197-4.

Sağu=ölçək, ölçü.
III, 213-4.

Sağula-=ölçü ilə ölçmək.
III, 287-28.
~dı III, 287-26.
~r III, 287-27.

Sağur-=su içmək; su içirmək; suyu çəkdirmək, qurutmaq; suyunu süzüb şor hahna salmaq (karluqca); tüpürmək (barsğanca). *Bax*: sudh- (digər türklərin dilində).
II, 115-23.
~dı II, 115-15, 115-17, 115-19, 115-21.
~ur II, 115-23.

~sa II, 116-2.
Saxt=yəhərə, kəmər toqqasına işlənən qızıl, gümüş işləmə, inkrustasiya (oğuzca). *Bax*: üstəm.
I, 169-11.
Sak=işdə huşyar, ayıq, zirək olan.
~ər I, 345-27.
~lık I, 458-4.
Sak-sak=növbətsinin, gözətçinin ayıq olması üçün söylənən söz.
I, 345-24.
Sak-=saymaq. *Bax*: sa-, san-, sana-.
~ar I, 150-9, 385-9.
Saka=dağ yamacı.
III, 214-12.
Sakak=çənə.
I, 307-18.
II, 282-2.
Sakal=saqqal.
I, 147-21, 268-19, 307-18, 390-8.
II, 282-2.
III, 216-8.
şütük~=kosa.
I, 390-8.
Sakalduruk=papağın başda durması, yerə düşməməsi üçün çənənin altından keçirilib bağlanan ipək qaytan.
I, 500-16.
Sakalduruklan-=qaytan bağlamaq.
~dı III, 196-20.
Sakı-=xəyal kimi görünmək.
III, 248-26.
~dı III, 248-23, 248-24.
~r III, 248-25.
Sakığ=ilğım, sərab.
I, 239-7.
III, 248-24.
Sakın-=saqınmaq; sanmaq, düşünmək.
II, 172-17.
! III, 61-3.
~dı II, 172-15.
~ur II, 172-17.
~ma II, 181-24.
III, 315-5.
~manq I, 416-1.

~masa 1, 278-11.

Sakınç=saqınacaq şey; sıxıntı; qayğı.
I, 137-11, 163-27, 198-17.
III, 294-16.

Sakır[14]=paltara bulaşan meyvə şirəsi, bəkməz kimi şeylər. *Bax*: sakız.
I, 370-1.

Sakırkan=böyük siçan, gəmə. *Bax*: sıkırkan.
1, 493-14.

Sakırku=gənə.
I, 470-7.

Sakış=sayma. *Bax*: sa-, sak-.
III, 233-12.

Sakız=saqqız; paltara bulaşan meyvə suyu və bəkməz kimi şeylər. *Bax*: sakır, sağız.
I, 370-1.

~lığ=saqqızlı, nə isə yapışqan şey yapışmış olan.
I, 474-25.

Saklan-=saxlanmaq, çəkinmək.
II, 248-9.
~dı II, 248-7.
~ur II, 248-8.

Saklaş-=bir-birindən saxlanmaq, gizlənmək.
II, 223-3.
~dı 11, 223-1.
~ur II, 223-2.

Sal=sal, kiçik qayıq.
III, 156-23.

Sal=qablardakı zeh, çini lakı.
III, 157-1.

Sal-=salmaq, atmaq; bir şeyə işarə vermək; götürmək; göndərmək; toplu hala gətirmək, toplamaq.
II, 51-21.
~dı 11, 51-14, 51-17, 51-19.
~ar 11, 51-20.

Salçı=aşpaz, mətbəxdə olan adam.
III, 380-18.
~biçək=aşpaz bıçağı.
III, 380-19.

Salğa at=dəlisov at, bədöy at.
1, 420-15.

[14] Bu söz yazma nüsxədə «sakır», basma nüsxədə «sakız» şəklindədir.

Salı=suvaq aləti, mala.
III, 218-18.
Salımlaş-=çarpışmaq, bir-birinə hücum etmək.
II, 257-12.
~dı II, 257-10.
~ur II, 257-12.
Salın-=sallanmaq.
II, 173-3.
~dı II, 173-1.
~ur II, 173-3.
Salındı-=atılan; çıxarılan; kişinin ənsədəki saçı. *Bax*: sulundı.
I, 439-25, 439-26,440-2.
~otunq=selin gətirib sahilə atdığı odun.
I, 439-25.
Salınğula-=yuxarıdan aşağı tökülmək, axmaq; daşlamaq. *Bax*: salnqu.
III, 356-15.
~dı III, 356-10, 356-13.
~r III, 356-14.
Salış-=sallaşmaq; bir-birini güləşdə sallamaq, silkələmək; işarətləşmək.
II, 137-14.
~dı II, 137-11.
~ur II, 137-14.
Salnqu=sapand. *Bax*: salınğu.
III, 329-12.
Saltur-=saldırmaq (oğuzca); çıxarıb atmaq, sallatmaq, sallatdırmaq.
II, 198-14.
~dı II, 198-9, 198-11.
~ur II, 198-14.
Saman=saman (çigilcə).
I, 412-16.
II, 307-3.
~hğ=saman sahibi olan.
I, 477-20.
Samda=ayağa geyilən səndəl, başmaq (çigilcə).
I, 415-13.
Samduy=ilıq yemək.
III, 225-19.
Samla-=əlac etmək, sağaltmaq, (əmlə- sözü ilə bərabər işlənir). *Bax*: səm, əm-səm.
III, 269-7.
~dı III, 269-5.
~r III, 269-7.

Samsıt-=incitmək.
II, 322-3.
~tı II, 322-1.
~ur II, 322-2.
Samursak=sarımsaq. *Bax*: sarmusak.
I, 498-14.
Samurtluğ ış=içindən çıxılmayacaq cəncəl iş.
I, 473-25.
San=say, sayma.
III, 157-11.
~ı III, 157-11.
San-=saymaq, sayılmaq; sanmaq. *Bax*: sa-, sak-, sana-.
II, 54-18.
~dı II, 54-16.
~ur II, 54-18.
~mas I, 136-17.
II, 54-19.
Sana-=saymaq. *Bax*: sa-, san-, sak-.
III, 252-12.
~dı III, 252-10.
~r III, 252-12.
Sanaç=dağarcıq.
I, 364-22.
~kəsürgü=qırmızı dağarcıq.
I, 364-22.
Sanç-=sancmaq, dürtmək, soxmaq; yenmək, məğlub etmək.
III, 365-7.
~dı III, 365-5, 365-5.
~ar III, 365-7.
Sançık-=sancılmaq, yenilmək, vurulmaq.
II, 232-10.
~tı II, 232-8.
~ar II, 232-10.
Sançıl-=sancılmaq, saplanmaq; yenilmək (ordu, əsgər barədə).
II, 234-24.
~dı II, 234-20, 234-22, 234-23.
~ur II, 234-24.
Sançış-=bir-birinə xəncər, bıçaq saplamaq; vuruşmaq.
II, 224-5.
~dı II, 224-3, 224-6.
~ur II, 224-5.
Sandırış=qovğa, çəkişmə. *Bax*: sandrış, sandruş.

I, 400-18.
II, 221-11.
III, 362-21, 362-haşiyə.

Sandırış-=qovğa etmək, saçmalamaq, səfehləmək. *Bax*: sanruş-.
II, 221-11.

Sandrı=səfehləmək. *Bax*: sanrı-.
~dı III, 257-22.

Sandrış=çəkişmə, mübahisə. *Bax*: sandırış, sandruş.
III, 362-21.

Sandruş=çəkişmə. *Bax*: sandırış, sandrış.
III, 362-21, 362-22.

Sanduvaç=bülbül.
I, 499-9, 499-16.
III, 174-24, 278-17.

Sanq=quş sılı.
III, 312-16.
~ı III, 312-16.

Sanqa=sənə.
I, 171-24, 391-10, 392-21, 419-8.
II, 75-24, 114-1, 204-2.
III, 156-11, 250-21, 260-9, 280-1, 281-9, 281-14, 281-19, 285-10, 323-11, 379-17.

Sanğan=dadı turş təhər olan.
III, 326-19.

Sanğar-=bir şeydən saymaq, bir şeyə nisbət etmək.
II, 200-4.
~dı II, 200-3.
~ur II, 200-4.

Sanqla-=quşun sıl buraxması.
III, 351-7.
~dı III, 351-6.
~r III, 351-7.

Sanqlat-=quşun quyruğunu yoldurmaq.
II, 338-24.
~dı II, 338-22.
~ur II, 338-23.

Sanrı-=səfehləmək. *Bax*: sandrı-.
III, 257-23.
~dı III, 257-21.
~r III, 257-23.

Sanrış-=səfehləmək. *Bax*: sanruş-, sandırış-.

Sanruş-=səfehləmək. *Bax*: sanrış-, sandırış-.

Sap=dəstək, sap, qılınc və ya bıçaq sapı.
III, 147-17.
~m I, 386-2.
~lık=saplıq, sap olmaya yarayan şey.
I, 457-5, 457-6.
Sap=bir sözə veriləcək cavabda sıra, cavab; dəyirmanda, suvarmada növbə.
III, 147-21, 148-2.
Sap-=saplamaq; bir şeyi sarmaq; əskik bir şeyi başqası ilə tamamlamaq.
II, 33-27.
~dı II, 33-22, 33-23, 33-25.
~ar II, 33-26.
Sapanla-=kotanla sürmək. *Bax* və *düzəlt*: sabanla-.
III, 300-23.
~dı III, 300-22.
~r III, 300-23.
Sapı-=sallamaq, hərəkət etdirmək.
III, 240-5.
~dı III, 240-4.
~r III, 240-5.
Sapığ=çadırın ətəyi.
I, 376-4.
Sapıl-=saplanmaq; birisi gedərkən yanına qoşulmaq.
II, 146-6.
~dı II, 146-2, 146-4.
~ur II, 146-6.
Sapın-=saplamağı öhdəsinə götürmək; saplayırmış kimi görünmək.
II, 170-9.
~dı II, 170-7.
~ur II, 170-9.
Sapıt-=sallamaq, hərəkət etdirmək.
II, 293-19.
~tı II, 293-15, 293-17.
~ur II, 293-19.
~ğan I, 488-3.
Sapla-=sap düzəltmək.
III, 268-3.
~dı III, 268-1.
~r III, 268-3.
Saplat-=saplatmaq, sap taxdırmaq.
II, 327-28.

~tı II, 327-26.
~ur II, 327-28.
Saptur-=hördürmək; yamatmaq.
II, 195-7.
~dı II, 195-4, 195-6.
~ur II, 195-7.
Sar-=bir şeyi süzmək və ayırmaq; olğun hala gətirmək. *Bax*: sarmal-, sarmaş-, sarmat-, sərmət-.
~mamış III, 164-24.
Sar-=qızmaq, qəzəblənmək, sərtləşmək, sərt söz demək. *Bax*: sür-, sər-.
Sarağuç=qadın yaşmağı.
I, 468-12.
Sarağuçlan-=baş örtüsü örtmək.
III, 196-11.
~dı III, 196-9.
~ur III, 196-11.
Saran=xəsis.
~ka II, 249-27.
~hk 1, 481-3.
~hkın 1, 481-7.
Saranla-=xəsis saymaq, xəsislərə nisbət etmək.
~dı III, 303-4.
Sarğan=şoran yerdə bitən bir ot.
I, 430-18, 430-19, -20.
~yer=sarğanın bitdiyi yer.
I, 430-19.
~kamış=qamışı qurudan təpə.
I, 430-20.
Sarğar-=saralmaq.
II, 199-5.
~dı II, 199-4.
~ur I, 137-13.
II, 199-5.
~ıp 1, 467-27.
Sarıçğa=çəyirtgə. *Bax*: sırıçğa.
I, 496-22.
~ər=tənbəl və uyuşuq adam.
I, 496-24.
Sarığ=sarı, sarı rəng; auripiqment..
I, 137-23, 324-15, 376-13, 376-14, 376-15, 376-16, 376-18, 394-4.
III, 162-2, 212-25.

sap~=sapsarı.
I, 342-15, 376-13.
~hğ=sarılıq xəstəliyi olan.
I, 475-15.
~kəzik=sarılıq xəstəliyi.
I, 391-6.
~suw=qarında yığılan sarı su.
I, 376-16.
~suruğ=sarı-marı, hər hansı sarı rəng.
I, 376-18.
~turma=yerkökü.
I, 425-16.
~lık=sarılıq.
I, 480-12.
Sarığla-=sarı etmək, saraltmaq.
III, 296-24.
~dı III, 296-22.
~r III, 296-24.
Sarıl-=qırmaq, darılmaq (arıl- ilə birlikdə işlənir). *Bax*: sar-, sür-, sər-.
II, 148-22.
~dı-arıldı-dı II, 148-20.
~ur II, 148-22.
Sarıl-=sarılmaq.
II, 149-8.
~dı II, 149-7.
~ur II, 149-8.
Sarım=ibrik kimi şeylərin ağzına qoyulan ipək parça, süzgəc.
I, 396-14.
Sarın-=bir şeyə sarmmaq, sarılmaq, örtünmək.
II, 170-25.
~dı II, 170-22, 170-24.
~ur II, 170-25.
Sarın-=bir şeyə sarılmaq, girişmək, dördəlli yapışmaq.
II, 170-28.
~dı II, 170-27.
~ur II, 170-28.
Sarınğula-=buz kimi şeylərin üstündən sürüşmək. *Bax*: səringülə-.
III, 356-9.
~dı III, 356-7.
~r III, 356-9.
Sarış-=sarmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 126-25.

~dı II, 126-22.
~ur II, 126-25.

Sarıt-=sarıtmaq. *Bax*: sarut-.
II, 297-24.
~tı II, 297-23.
~ur II, 297-24.

Sark-=axar şeyin sızıb damlaması; uyuşmaq.
III, 365-23.
~dı III, 365-21.
~ar III, 365-23.

Sarkaç=qaramuq; kasnı; yabanı hindibaya bənzər bir ot.
I, 443-27.
III, 225-11.

Sarkaçlan-=qaramuq otu bitmək. *Bax*: surkuçlan-.

Sarkanık=heyvanlarda «qırx bayır» adlanan işkəmbə. *Bax*: sarkayık.
III, 175-6.

Sarkayık=həmin işkəmbə. *Bax*: sarkanık.
III, 175-6.

Sarkım=soyuq güılərdə qar kimi yağan şeh.
I, 467-3.

Sarkındı suw=iri su damlası.
I, 472-21.

Sarkış-=çox damlamaq.
II, 222-1.
~dı II, 222-2.
~ur 11, 222-1.

Sarkıt-=damlatmaq.
II, 324-11.
~tı II, 324-9.
~ur 11, 324-11.

Sarkur-=damlatmaq.
II, 200-8.
~dı II, 200-5.
~ur II, 200-8.

Sarla-=sarmaq.
III, 268-7.
~dı III, 268-4, 268-5.
~r III, 268-7.

Sarlan-=sarınmaq, sarılmaq.
II, 247-13
~dı II, 247-7, 247-9, 247-11.
~ur 11, 247-13

Sarlaş-=sarmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 222-13.
~dı II, 222-10.
~ur II, 222-13.
Sarlat-=sardırmaq.
II, 228-22.
~tı II, 228-20.
~ur II, 228-22.
Sarmaçuk=bir ərištə növü.
I, 498-11.
Sarmal-=çıxaırlmaq, süzülmək. *Bax*: sarmaş-, sarmat-, sərmət-.
II, 236-21.
~dı II, 236-13, 236-16.
~ur II, 236-21.
Sarmal-=sarılmaq, dolanmaq.
II, 236-21.
~dı II, 236-19.
~ur II, 236-21.
Sarmaş=sarmaş, bir şeyin bir şeyə sarmaşması.
I, 448-22.
~bol-=xalqın bir-birinə qarışması.
~bol-dı I, 448-24.
Sarmaş-=sarmaqda, sarımaqda kömək etmək.
II, 223-18.
~dı II, 223-16.
~ur II, 223-18.
Sarmaş-=qarışmaq, süzülmək. *Bax*: sarmal-, sarmaş-, sərmət-.
II, 223-25.
~dı II, 223-19, 223-21, 223-23
~ur II, 223-25.
Sarmat-=sardırmaq.
II, 331-22.
~tı II, 331-20.
~ur II, 331-22.
Sarmat-=bir şeyi sudan ayırmaq, süzmək. *Bax*: sarmal-, sarmaş-, sərmət-.
Sarmusak=sarımsaq. *Bax*: samursak.
I, 498-13.
Sarnıç=sərnic; dəvə dərisindən düzəldilmiş su tuluğu; ağacdan oyulan qab.
I, 444-3, 444-haşiyə.
Sarsal=samsar; samura bənzər bir heyvan.

I, 465-13.

Sarsığ=qatı və sərt olan hər şey.
I, 451-24.

~söz=sərt söz.
I, 451-24.

Sarsıt-=sərt və qaba rəftar etdirmək.
II, 297-24.

~dı II, 297-23.

~ur II, 297-24.

Sart=tacir, satıcı.
I, 135-12.
III, 20-14.

~nınq 1, 352-1.

Sartla-=tacir saymaq.
III, 382-5.

~dı III, 382-4.

~r III, 382-5.

Sart-surt=zart-zurt, fart-furt kimi səs bildirən söz.
I, 352-4.

~kıl-dı 1, 352-5.

Saru-=sarmaq.
III, 244-20.

~dı III, 244-18.

Sarut-=sardırmaq. *Bax*: sarıt-.
II, 297-24.

~tı II, 297-23.

~ur II, 297-24.

Sası-=sasımaq, qoxmaq.
III, 246-10.

~dı III, 246-9.

~r III, 246-10.

Sasığ=qoxmuş, (barığ sözü ilə birlikdə işlənir).
I, 374-21.

~barığ 1, 374-21.

Sasık=saxsı (Uç ləhcəsində, sərhəd və sərhəd arxası xalqın dilində).
I, 383-12.

Saş=ürkək.
III, 153-6.

Saştur-=sayışmaq; kəsişmək. *Bax*: sayıştur-.
II, 197-2.

~dı II, 196-22.

~ur II, 197-2.

Saşur-=arasmı ayırmaq.
II, 114-12.
~dı II, 114-9.
~ur II, 114-11.
Sat-=satmaq.
II, 291-5.
~tı I, 492-5.
II, 204-5, 291-4.
~ar II, 291-5.
~ğuçı (bütün türklərdə) II, 292-6.
~taçı (türkmənlərdə) II, 292-9.
~ğan II, 292-10.
~ığsak (oğuzlarda) II, 292-19.
~ğuluk (bütün türklərdə) II, 292-15.
~ığlı II, 292-23.
Sata=mərcan.
III, 207-25.
Satğa-=tapdamaq; iki yolun kəsişməsi; uğramaq; qarşılaşdırmaq; ödəşmək.
III, 262-10.
~dı III, 262-3, 262-5, 262-8.
~r III, 262-9.
~sa III, 262-14.
Satğal-=tapdanmaq; borcu barterlə ödəmək.
II, 236-10.
~dı II, 236-6, 236-9.
~ur II, 236-10.
Satğaş-=rast gəlmək, qovuşmaq; sataşmaq, hücum etmək; sayışmaq, ödəşmək (oğuzca).
II, 221-21.
~dı II, 221-17, 221-19.
~ur II, 221-21.
Satığ=satma, satış.
I, 480-11.
~lık I, 480-11.
Satığla-=satmaq. *Bax*: satığlaş-.
III, 296-20.
~dı III, 296-18.
~r III, 296-19.
Satığlaş-=satmaq. *Bax*: satığla-.
~dı III, 296-20.
Satığsa-=satmaq istəmək.

III, 294-24.
~dı III, 294-6, 294-13.
~r III, 294-24.

Satıl-=satılmaq.
II, 146-23.
~dı II, 146-22.
~ur II, 146-23.

Satın-=satırmış kimi görünmək.
II, 170-11.
~dı II, 170-10.
~ur II, 170-11.

Satır=bic, vələdüzzina mənasında bir söyüş.
I, 404-17.

Satış-=satmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq; qarşılıqlı alver etmək.
II, 122-8.
~dı II, 122-6.
III, 68-13.
~ur II, 122-8.
~ğan-alışğan=daima alıb-satan.
I, 491-22.

Satlan-=cəsarət göstərmək, cürət etmək, atılmaq (çigilcə).
II, 248-19.
~dı II, 248-18.
~ur II, 248-19.

Satma=daxma; bağ gözətçisinin gecələr qaldığı ağac üstündəki çardaq.
I, 426-18.

Satsa-=satmaq istəmək.
III, 259-14.
~dı III, 259-13.
~r III, 259-14.

Sattur-=satdırmaq.
II, 195-11.
~dı II, 195-9.
~ur II, 195-11.

Satula-=faydasız söz söyləmək, gəvəzəlik etmək.
III, 286-8.
~dı III, 286-7.
~r III, 286-8.
~yu III, 188-21.

Satur-=saydırmaq.
III, 182-22.

~dı III, 182-20.
~ur III, 182-21.

Saw=söz, xəbər; məktub; risalə; atalar sözü, zərb-məsəl; qissə, hekayə, tarixi rəvayət.
II, 48-2.
III, 180-11, 180-12.
~ı 1, 314-3, 406-20, 457-24.
~ımı (*düzəlt*: ~ımm) III, 158-9.
~ımnı 1, 251-8.
~m 1, 161-14, 495-15, 496-8.
~ığ III, 155-13.
~da III, 154-20.
~ların III, 155-12.
~larmı 1, 484-4.
~çı=peyğəmbər; (oğuzca) qohumlar arasındakı elçi.
III, 380-14.

Saw=şan, şöhrət.
~ığ lll, 44-21.

Sawaş-=savaşmaq, çarpışmaq (oğuzca).
II, 131-23.
~dı II, 131-21.
~ur II, 131-22.

Sawdıç=səbət, sələ. *Bax*: safdıçlan-.
I, 224-7.

Sawıl-=sovulmaq; günəşin batması. *Bax*: sawul-.
~mış II, 183-25.
~sun I, 168-19.

Sawla-=atalar sözü söyləmək, söyləmək.
III, 268-23.
~dı lll, 268-21, 268-22.
~r III, 268-23.

Sawlan-=atalar sözü söyləmək.
~dı III, 192-18.

Sawlaş-=bir-birinə söz, sav söyləmək; nişan vermək; bir şey barədə danışmaq.
II, 222-24.
~dı II, 222-20.
~ur II, 222-24.

Sawra-=sovulmaq; azalmaq, seyrəkləşmək; boşalmaq; sağalmaq. *Bax*: sawrı-, səwrə-.
III, 257-13.

~dı III, 257-11, 257-14.
~r III, 257-13.

Sawrı-=azalmaq, seyrəkləşmək. *Bax*: sawra-, səwrə-.
~yur III, 255-20.

Sawruk-=sovulmaq; çalxanmaq (axan su).
II, 232-18.
~tı II, 232-15.
~ar II, 186-18, 232-17.
~up II, 232-21.

Sawrul-=sovrulmaq, saçılmaq.
II, 235-18.
~dı II, 235-11, 235-15, 235-16.
~ur II, 235-17, 235-22.

Sawruş-=sovurmaqda yardım etmək.
II, 220-18.
~dı II, 220-15.
~ur II, 220-18.

Sawul-=getmək, sovulmaq; bir yana əyilmək, batmaq. *Bax*: sawıl-.
II, 150-2.
~dı II, 149-26, 149-27, 179-8.
~ur II, 150-2.
~ma III, 74-19.

Sawur-=sovurmaq, saçmaq.
II, 117-2.
~dı I, 349-16.
II, 116-22.
~ar II, 117-1.

Sawurt-=sovurtmaq.
III, 272-27.
~tı III, 272-25.
~ur III, 272-27.

Say=qara daşlıq yer.
III, 158-13.

Say yarık=bədənə geyilən zireh.
III, 158-14.

Sayğır-=yerin qara daşlı olması.
III, 188-5.
~dı III, 188-4.
~ar III, 188-5.

Sayık-=yerin qara daşlı olması.
III, 184-28.

~tı III, 184-27.
~ar III, 184-28.
Sayılğan-etilgən=bir çox işlərə girib-çıxan.
I, 211-26.
Sayış=ödənək, təxsisat. *Bax*: seyş.
III, 133-21, 133-22.
Sayıştur-=sayışmaq; kəsişmək. *Bax*: saştur-.
II, 196-haşiyə.
Saypa-=israf etmək.
III, 278-16.
~dı III, 278-15.
~r III, 278-16.
Saypat-=israf etdirmək.
II, 337-14.
~tı II, 337-13.
~ur II, 337-14.
Sayra-=cəh-cəh vurmaq, ötmək; sarsaqlamaq.
III, 278-20.
~dı III, 278-17, 278-18.
~r III, 278-20.
~p I, 454-14.
III, 225-25.
Sayram suw=topuqdan yuxarı çıxmayan dayaz su.
III, 172-15.
Sayramlan-=suyun azalması, çəkilməsi, dayazlaşması.
III, 197-3.
~dı III, 197-1.
~ur III, 197-3.
Sayraş-=sayıqlayırmış kimi danışmaq; ötüşmək.
III, 188-14.
~dı III, 188-11, 188-13.
~dılar III, 188-11.
~ur III, 188-14.
~ıp III, 188-21.
Sayrat-=çox söylətmək.
II, 337-16.
~tı II, 337-15.
~ur II, 337-16.
Sazınçı taşı=əhəng daşı, gips, gəc.
III, 326-5.
Səçə=sərçə (oğuzca).
III, 208-10.

Səçiş-=saçmaqda yardım etmək və yarışmaq.
II, 124-8.
~ti II, 124-6.
~ür II, 124-8.
Sedhrə-=incəlmək, seyrəlmək; paltarm yıpranması.
III, 255-2.
~di III, 254-27, 255-1.
~r III, 255-2.
~miş III, 164-23.
Sedhrək(g)=seyrək.
I, 462-9, 462-11.
~ı I, 385-20.
~böz=seyrək bez.
I, 462-9.
~kapuğ=barmaqlıqlı qapı.
I, 462-11.
Sedhrəş-=seyrəkləşmək.
II, 219-12.
~di II, 219-8, 219-10.
~ür II, 219-12.
Səfinç=sevinc, məmnun olma. *Bax*: səwinç.
~siz III, 327-15.
Səgirt-=səyirtmək, qoşdurmaq. *Bax* və *düzəlt*: səkirt-.
~ti II, 271-2.
~sün III, 371-9.
Səgrə-=səyirtmək. *Bax*: səkri-, *düzəlt*: səkrə-.
~lim I, 198-15.
Səgriş-=səyrişmək, qoşuşmaq; səyirtməkdə yardım etmək və yarışmaq. *Bax* və *düzəlt*: səkriş-.
~di II, 230-15.
~ür I, 256-13.
Səkirt-=səyritmək, qoşdurmaq. *Bax*: səgirt-.
III, 373-3.
~di II, 271-2.
III, 373-1.
~ür III, 373-2.
~sün III, 371-9.
Səkit-=səkdirmək.
II, 301-27.
~ti II, 301-26.
~ür II, 301-27.
Səkiz=səkkiz (8). *Bax*: səkkiz.

I, 429-23.
Səkiz on=səksən (80). *Bax*: səksün.
I, 429-23.
Səkkiz=səkkiz (8). *Bax*: səkiz.
I, 370-3.
Səkrə-=səyirtmək. *Bax*: səkri-, səgrə-.
~lim I, 198-15.
Səkri-=səyirtmək. *Bax*: səkrə-, səgrə-.
III, 257-18.
~di III, 257-16.
~r III, 257-18.
~yü I, 362-3.
Səkriş-=səyrişmək, qoşuşmaq; bunda yardım etmək və yarışmaq. *Bax*: səgriş-.
~di II, 230-15.
~ür I, 256-13.
Səkrit-=sıçratmaq, atlatmaq.
II, 319-13.
~ti II, 319-9-11.
~ür II, 319-13.
Səksün=səksən (80). *Bax*: səkiz on.
I, 429-23.
Səkü=dükan, səki.
III, 217-7.
Səm=dərman (əm sözü ilə birgə işlənir). *Bax*: samla-.
III, 157-5.
əm~=dava-dərman.
I, 405-24.
III, 157-5.
Səmiz=kök. *Bax*: səmüz.
~lik=köklük.
I, 483-25.
Səmri-=kökəlmək, yağlanmaq, piylənmək.
III, 257-20.
~di II, 343-8, 343-9.
III, 257-19.
~r III, 257-20.
Səmriş-=kökəlmək.
II, 221-3.
~di II, 221-1.
~ür II, 221-3.
Səmrit-=kökəltmək.

II, 319-20.
~ti II, 319-19.
~ür II, 319-20.
Səmürgük=bülbülə bənzər bir quş (balasağun ləhcəsində).
II, 285-13.
Səmüz=kök. *Bax*: səmiz.
I, 370-4.
Sən=sən (oğuzlarda böyüklər üçün «siz» əvəzinə işlənir).
I, 116-12, 133-22, 142-17, 144 -13, 153-4, 184-20, 191-5, 350 -4, 350-7, 359-15, 370-6, 391-25, 401-7, 473-19.
II, 182-6, 213-33, 329-15, 329-16.
III, 30-16, 132-6, 132-7, 143-9, 169-23, 175-22, 200-4, 200-7, 219-13, 219-14, 239-26, 305-8, 312-18, 379-19.
~də III, 149-22, 154-11, 319-13.
~dən I, 499-14.
III, 174-22.
~i I, 251-8, 306-15.
II, 197-9.
~inq I, 143-18, 152-5, 171-21, 391-8, 450-2.
II, 63-25, 65-8, 84-6, 84-8.
III, 148-2, 204-16, 210-17.
~siz III, 188-12.
Sənqəç=fmdıq boyda şirin bir alma. *Bax* və *düzəlt*: sənkəç.
III, 331-11.
Sənqək=su içilən parç; ağacdan oyulmuş su qabı (oğuzca).
III, 319-5.
Səngil=sifətdə çıxan ziyil; üzdə olan çiyid xəstəliyi.
I, 465-12.
Sənqir=dağ çıxmtısı, dağ burnu; hər hansı bir divarın ucu, sonu.
III, 316-19.
~inqə III, 314-16.
Sənqrəgü at=əngi xəstəliyinə tululan, burnundan irin axan at.
III, 336-2.
Sənqrəgü=burnu daim fırtıqlı uşağa söyüş kimi işlənir.
III, 336-2.
Sənkəç=fındıq boyda bir alma, ağı və qırmızısı olur. *Bax*: sənqəç.
I, 444-10.
Sənlə-=«sən» deyə çağırmaq; həqir görmək, təhqir etmək
III, 269-13.
~di III, 269-11.
~r III, 269-13.
Sənlət-=«sən» deyə çağırtdırmaq, xitab etdirmək, təhqir etdirmək.

II, 329-19.
~ti II, 329-12, 329-17.
~ür II, 329-19.

Səp=cehiz, gəlin cehizi.
I, 335-25.

Səptür-=cehiz qoşmaq, cehiz vermək, cehizlə ər evinə yola salmaq.
II, 195-3.
~di II, 195-1.
~ür II, 195-3.

Sər-=səbr etmək.
II, 36-24, 62-25.
~di II, 36-23, 62-23.
~ər II, 36-24, 62-25.

Sər-=qəzəblənmək, sərt və kobud söz söyləmək. *Bax*: sür-, sar-.
III, 178-6.
~di III, 178-5.
~ər III, 178-6.

Sərgək=sərxoşun səkkiz yazması.
II, 284-8.

Sərgəklə-=səkkiz yazmaq, səndirləmək.
~di II, 284-9.

Səril-=səndələmək (iril- sözü ilə birgə işlənir).
II, 148-18.
~di I, 243-1.
II, 148-17.
~ür II, 148-18.

Sərin-=səbr etmək.
II, 181-19.
~gil II, 181-21.
III, 219-4.

Sərinqülə-=buz üstündə sürüşmək. *Bax*: sarmğula-.
III, 356-9.
~di III, 356-7.
~r III, 356-9.

Sərk=saxsı və saxsı qırıqları.
I, 359-23.

Sərkər=quldur, yol kəsən (karluqca).
I, 446-10.

Sərmət-=bir şeyi sudan ayırmaq, süzmək. *Bax*: sarmal-, sarmaş-, sarmat-.

Sərü=taxça, rəf.
III, 210-7.

Səsin-=niyyətlənmək; hazırlaşmaq; bağından açılmaq (at barədə). *Bax*: səş-, səşil-, səşlin-, səşü-, səşük.

Səş-=çözmək, açmaq. *Bax*: şəş-.

II, 42-14.

~di II, 42-12.

~ər II, 42-14.

Səşil-=çözülmək, açılmaq, ayrılmaq.

II, 149-16.

~di II, 149-14.

III, 113-3.

~ür II, 149-16.

~gən I, 495-22, 496-24.

Səşlin-=çözülmək, bağmdan açılmaq, bağı boşalmaq.

II, 247-25.

~di II, 247-23.

~ür II, 247-24.

Səştür-=açdırmaq, çözdürmək. *Bax*: şəştür-.

II, 196-21.

~di II, 196-19.

~ür II, 196-20.

Səşü-=az qala çözülmək, açılmaq.

III, 247-18.

~di III, 247-17.

~r III, 247-18.

Səşük=açılmış, çözülmüş.

I, 390-2.

Səw-=sevmək.

II, 43-22.

~di II, 43-21.

~ər II, 43-22.

~ər sən III, 315-3.

~məs II, 43-23.

III, 171-8.

Səwin-=sevinmək. *Bax*: səwün-.

~di I, 62-26.

~ür II, 265-13.

III, 80-1, 159-6.

~əlim I, 164-1, 198-17.

~üp I, 309-15.

~mə II, 181-24.

~mənq I, 416-3.

Səwinç=sevinc. *Bax*: səfinç.

I, 62-26.
III, 324-20, 325-7.
Səwiş-=sevişmək.
II, 131-25.
~di II, 131-24.
~ür II, 131-25.
Səwrə-=seyrəlmək. *Bax*: sawra-, sawrı-.
~di I, 166-3.
Səwrit-=əşyanı boşaltmaq; işi bitirmək; işdən vaz keçirtmək.
II, 319-8.
~ti II, 319-4, 319-6.
~ür II, 319-8, 320-27.
Səwtür-=sevdirmək.
II, 197-11.
~di II, 197-9.
~ür II, 197-11.
Səwük=sevgili, əziz, sevilən.
I, 157-7, 390-3.
~lük II, 186-5.
~süz II, 249-26.
Səwün-=sevinmək. *Bax*: səwin-.
II, 172-2.
~di II, 172-1.
~ür II, 172-2.
~məgil II, 172-5.
Seyş=ödənək, təxsisat.
III, 133-haşiyə.
Sezik=seziş, sezmə.
I, 406-15.
II, 171-7.
Sezik-=sezmək.
II, 144-2.
~tim II, 144-1.
~ər mən II, 144-2.
Sezin-=sezinmək, sanmaq.
II, 171-9.
~di II, 171-7.
~ür II, 171-8.
~mənq I, 416-2.
Sı-=qırmaq; pozmaq; yenmək, qələbə çalmaq.
III, 234-7.
~dı I, 383-16.

III, 234-4, 234-6.
~r III, 234-7.
~ma 1, 459-3.
Sıbızğu=tütək; ney. *Bax*: sıbuzğu.
1, 259-21, 469-20.
Sıbuzğu=tütək, ney. *Bax*: sıbızğu.
I, 227-13.
Sıç-=sıçmaq.
II, 34-18.
~dı II, 34-17.
~tımız I, 353-12.
~ar II, 34-18.
~ğak 1, 457-10.
Sıçğan=siçan.
I, 143-10, 354-21, 354-23, 406 -24, 430-12.
II, 261-23.
III, 244-23, 247-21, 258-11, 359-12.
~yılı=türklərin on iki ilindən biri.
I, 454-23.
Sıçıt-=sıçırtmaq.
II, 294-23.
~tı II, 294-22.
~ur II, 294-23.
Sıçtur-=sıçırtmaq.
II, 195-24.
~dı II, 195-23.
~ur II, 195-24.
Sıdırğak=qoşa dırnaqlı heyvanların dırnaqları.
1, 479-22.
Sıdrım=sırım, şüvül, sırıq (oğuzca). *Bax*: sıdhrım.
I, 467-1.
~ışlığ ər=işi bitirən adam.
I, 467-1.
Sıdrış-=sıyırmaqda, qar kürüməkdə yardım etmək.
II, 219-16.
~dı 11, 219-14.
~ur 11, 219-16.
Sıdhığ=kaftanm köksə qədər olan iki ətəyindən biri. *Bax*: sidhig.
I, 376-6.
Sıdhığ=diş ətləri arasındakı boşluq. *Bax*: sığzağ.
I, 376-9.
~dın 1, 376-10.

Sıdhır-=sıyırmaq.
~ğan 1, 490-21.
Sıdhıl-=sıyrılıb qaçmaq; sürüşmək.
II, 235-8.
~dı II, 235-3-6-9.
~ur II, 235-7.
Sıdhım=sıyrım, sırım. *Bax*: sıdrım (oğuzca).
I, 490-22.
Sıdhış-=sıyırmaqda, qar kürüməkdə yardım etmək. *Bax*: sıdrış-.
II, 219-haşiyə.
~dı II, 219-haşiyə.
~ur II, 219-haşiyə.
Sığ-=sığmaq; təsir etmək, toxunmaq, qoymaq.
II, 43-18.
~dı 1, 232-28, 365-15, 396-2.
II, 43-15, 43-17.
~ar II, 43-18.
~mas 1, 365-2.
Sığan saç=sığanmış, sığallanmış, sığal, qıvrım olmayan saç.
I, 401-3.
Sığdat-=ağlatmaq. *Bax*: sıxtat-, sığtat-.
~tı 11, 315-19.
Sığm-=sığınmaq.
II, 171-28.
~dı II, 171-23, 171-26.
~dım II, 177-28.
~ur II, 171-27.
~urmən II, 171-26.
Sığır=xanların xalqla birlikdə çıxdığı sürək ovu.
I, 396-1.
Sığır=sığır.
I, 396-6.
I, 396-6.
suw ~ı=camış.
I, 393-6.
~lığ=sığırlı, sığır sahibi.
I, 474-14.
Sığırçık=sığırçm. *Bax*: sığırçuk.
I, 479-4.
Sığırçuk=sığırçın. *Bax*: sığırçık.
I, 482-10.
Sığırla-=sığır hesab etmək.

III, 293-12.
~dı III, 293-10.
~r III, 293-11.

Sığıt=ağlaşma. *Bax*: sıxıt.
I, 363-12.

Sığra=iki dağ arasmdakı geniş dərə.
I, 418-3.

Sığruş-=sıxışdırmaq.
II, 220-13.
~dı II, 220-12.
~ur II, 220-13.

Sığta-=ağlamaq. *Bax*: sıxta-.
III, 253-15.
~dı III, 253-14, 310-17.
~r III, 253-15.

Sığtaş-=ağlaşmaq. *Bax*: sıxtaş-.
~dı II, 219-7.

Sığtat-=ağlatmaq. *Bax*: sığdat-, sıxtat-.
! II, 339-22.

Sığtur-=sığdırmaq.
II, 197-8.
~dı II, 197-6.
~ur II, 197-7.

Sığun=yaban sığırı, dağ keçisi, təkə.
I, 407-10.

Sığun otı=kökü insana bənzəyən, iqtidarı olmayan adamların yedikləri bir ot, erkəyi kişiyə, dişisi qadına verilir; jenşen (?).
I, 407-11.

Sığur-=sığdırmaq.
II, 116-8.
~dı II, 116-5.
~ur II, 116-7.

Sığza-=çöplə diş qurdalamaq; ayaqqabıda tikiş arasına parça qoyub tikmək; iki şeyin arasına bir şeyi sıxışdırıb qoymaq.
III, 258-25.
~dı III, 258-21, 258-23.
~r III, 258-25.

Sığzağ=dişlərin arasındakı boşluq. *Bax*: sıdhığ.
I, 452-4.
tış~ı=diş boşluğu.
I, 452-4.

Sığzal-=bir şeyi bir şeyin içinə sığdırmaq, yerləşdirmək, sıxışdırmaq.

II, 236-5.
~dı II, 236-1.
~ur II, 236-5.

Sığzığ=məst və çəkmə kimi şeylərdə iki tikiş arasına qoyulan tumac.
I, 452-1.

Sığzığ=iki şeyi birləşdirən bağ, kəmənd.
I, 452-3.

Sıxıt=ağlama. *Bax*: sığıt.

Sıxta-=ağlamaq. *Bax*: sığta-.

Sıxtaş-=ağlaşmaq. *Bax*: sığtaş-.
II, 219-6.
~dı II, 219-5.
~ur II, 219-6.

Sıxtat-=ağlatmaq. *Bax*: sığdat-, sığtat-.
II, 315-20.
~tı II, 315-18.
~ur II, 315-20.

Sık=az (oğuzca).
III, 137-7.

Sık-=sıxmaq.
II, 46-18.
~dı II, 46-17.
~ar II, 46-18.

Sıka-=əl ilə sığamaq.
III, 249-4.
~dı III, 249-1.
~r III, 249-4.

Sıkıl-=sıxılmaq.
II, 150-15.
~dı II, 150-13.
~ur II, 150-15.

Sıkır-=fit çalmaq.
II, 117-18.
~dı II, 117-16, 117-17.
~ur II, 117-18.

Sıkırkan=böyük siçan, gəmə, siçovul.
I, 493-haşiyə.
II, 261-23.

Sıkış=itişmə, itələşmə, çarpışma.
I, 372-17.

Sıkış-=sıxışmaq, sıxışmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 133-28.

~dı II, 133-26, 134-1.
~ur II, 133-28.
Sıklış-=sıxışmaq, sıxılmaq.
II, 223-11.
~dı II, 223-8.
~ur II, 223-11.
Sıkman=üzüm sıxma zamanı.
I, 435-9.
Sıkrış-=birlikdə fit, fıştırıq çalmaq.
II, 220-22.
~dı II, 220-19.
~ur II, 220-22.
Sıktur-=sıxdırmaq, sıxılmaq.
II, 197-19.
~dı II, 197-18.
~ur II, 197-19.
Sımsımrak=bir yemək növü (çigil ləhcəsində).
III, 141-18.
Sm=boy-buxun.
III, 143-3.
~lığ=boy-buxunlu.
III, 143-4.
Sın=məzar, sin.
III, 143-7.
~ka III, 63-10.
Sın-=qırılmaq, pozmaq, incimək.
II, 55-7.
~dı II, 55-4, 55-6.
III, 318-17.
~ar II, 55-7.
~ur I, 287-11.
II, 55-7.
Sına-=sınamaq.
III, 251-23.
~dı III, 251-22.
~r III, 251-23.
~masa II, 278-11.
Sınal-=sınanmaq.
II, 151-4.
~dı II, 151-3.
~ur II, 151-4.
Sınat-=smatmaq, təcrübə etdirmək.

II, 304-10.
~tı II, 304-9.
~ur II, 304-10.
Sınçğan=tikanlı bir bitki, lycium europeum.
III, 148-24.
Sındu=qayçı.
I, 415-14.
Sınqar=bir şeyin tərəfi, yanı.
III, 326-14.
~dın III, 326-14.
Sınqarla-=tək, zəif və köməksiz görüb qisas almaq.
III, 355-16.
~dı III, 355-14.
~r III, 355-16.
Smqarsuk=atın tərkinə minən adamın oturduğu yer.
III, 336-14.
Sınqıla-=soyuqdan zarımaq; donacaq qədər soyumaq. *Bax*: sinqilə-.
III, 252-11.
~dı III, 252-6, 252-8, 252-10.
~r III, 252-11.
Sınquk=sınıq, qırılmış (oğuzlardan başqaların dilində). *Bax*: sınuk.
III, 318-15.
Sınuk=sınıq, qırılmış (oğuzca). *Bax*: smquk.
III, 318-16.
Sıp=iki yaşına girmiş day, sıpa.
I, 251-haşiyə, 468-13.
~ı I, 251-haşiyə.
III, 158-10, 158-haşiyə.
~akurı=sıpa axuru, sıpanın torbası. *Bax*: sıpakur.
I, 468-13.
~akur=heyvan torbası. *Bax*: ***sıp*** akurı.
Sıp=heyvan torbası.
I, 468-13.
Sır=Çin kasasına zeh, şir vurmaq üçün hazırlanan məcun, məhlul; sülügən, mina.
I, 439-4.
~lığ=naxışlı, zehli.
I, 439-5.
~lığ ayak=naxışlı, zehli kasa.
I, 439-5.
Sır=cırcıramanın, qələm kimi şeylərin çıxardığı səs, cızıltı, hışırtı.
I, 439-1.

~sır et-ti I, 439-1.

Sırı-=sırımaq, sıx tikişlə tikmək; siyimək.
III, 244-17.
~dı III, 244-12, 244-13.
~r III, 244-16.

Sırıçğa=şüşə, sırça.
I, 469-21.

Sırıçğa=çəyirtkə. *Bax*: sarıçğa.

Sırıl-=bulaşmaq, yapışmaq.
II, 149-11.
~dı II, 149-9.
~ur II, 149-11.

Sırış-=sırıtmaqda, sıx tikməkdə yardım etmək.
II, 127-7.
~dı II, 127-4.
~ur II, 127-7.

Sırıt-=sıx tikdirmək, sırıtmaq.
II, 298-6.
~tı II, 298-4.
~ur II, 298-6.

Sırla-=zeh vurmaq, zehləmək.
III, 268-10.
~dı III, 268-8.
~r III, 268-10.

Sırlan-=işə hazırlaşmaq; zehlənmək, şirlənmək.
II, 247-17.
~dı II, 247-14, 247-16.
~ur II, 247-17.

Sırlat-=zehlətmək, şirlətmək.
II, 328-25.
~dı II, 328-23.
~ur II, 328-25.

Sırmak=eşşək palanındakı yəhəraltı, tərlik.
I, 457-28.

Sırt=qıl, tük, qalın qıl, qalın tük.
I, 352-7.

Sırt=bayır, yoxuş, kiçik dərə (oğuzca).
I, 352-8.

Sırtığ=sözün hamısını deyil, bir qismini anlamaq.
I, 451-10, 451-21.

Sırtla-=quyruğu iplə bükmək; kiçik bir dərədən yuxarı çıxmaq (oğuzca).

III, 282-10.
~dı III, 282-6, 282-8.
~r III, 282-9.
Sıruk=sırıq, şüvül, çadır dirəyi.
I, 383-11.
~luk I, 480-13.
Sış=şiş, tutmaç şişi.
I, 344-11, 344-12.
III, 133-19.
~ka II, 4319.
Sış=şişmiş olan hər nəsnə, yumru. *Bax*: siş, sışıl-.
III, 133-20.
Sışıl-=qabma sığmayacaq qədər su ilə şişmək. *Bax*: sış-.
II, 149-21.
~dı II, 149-18.
~ur II, 149-21.
Sıtğa-=sığamaq, sığallamaq.
III, 262-21.
~dı III, 262-20.
~r III, 262-21.
~p I, 340-2.
Sıtğal-=sığanmaq, sığallanmaq.
II, 236-12.
~dı II, 236-11.
~ur II, 236-12.
Sıtğan-=sığanmaq.
II, 246-15.
~dı II, 246-13.
~ur II, 246-15.
Sıtğaş-=sığamaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 221-26.
~dı II, 221-23.
~ur II, 221-26.
Sıtur-=kəsdirmək; qıydırmaq; qırdırmaq.
III, 182-25.
~dı III, 182-23.
~ur III, 182-25.
Sıyu-=yenmək; pozmaq; yarmaq.
~mas I, 183-1, 186-9.
Sız-=sızmaq, ərimək; günəşin ucu görünmək; arıqlamaq, zəifləmək.
II, 38-24.
III, 178-25.

~dı II, 38-21, 38-22, 38-23.
III, 178-21, 178-23.
~ar II, 38-24.
III, 178-25.

Sızğur-=sızdırmaq, əritmək; arıqlatmaq, zəiflətmək.
II, 199-8.
~dı II, 199-6, 199-9.
~ur II, 199-7.
~ğalır II, 199-17.

Sızıt-=sızdırmaq.
II, 299-5.
~tı II, 299-3.
~ur II, 299-5.
~ma I, 376-11.

Sızla-=sızlamaq, ağrımaq.
III, 268-17.
~dı III, 268-13, 268-14, 268-16.
~r III, 268-17.

Sızlağ=buz və ya soyuq sudan dişin sızlayaraq göynəməsi.
I, 451-26.

Sızlat-=sızlatmaq, soyuqdan sızıldamaq, göynəmək.
II, 329-4.
~tı II, 329-1.
~ur II, 329-4.

Sı (si)=sonu sükunlu sözlərdə izafət ədatı.
III, 201-4.

Sibək=dəyirman daşmın üzərində döndüyü dəmir.
I, 289-10.

Sibək=sübək, siyiməsi üçün uşağın beşiyinə qoyulan qamış.
I, 289-12.

Sibiz kişi=laübali, dalğın adam.
I, 404-19.

Sidük=sidik. *Bax*: sidhük.
I, 389-14.

Sidh-=işəmək, siyimək.
II, 291-11.
III, 379-7.
~ti II, 291-10.
III, 379-6.
~ər II, 291-11.
III, 379-7.

Sidhig=kaftanm iki yanından, sağ və sol tərəfindən biri. *Bax*: sıdhığ.

I, 389-15.
Sidhit-=işətmək, siyitmək.
II, 296-11.
~ti II, 296-9.
~ür II, 296-11.
Sidhtür-=siyitmək. *Bax*: sittür-.
~di II, 195-17.
Sidhük=sidik. *Bax*: sidük.
III, 284-15.
Sigil=ziyil.
I, 393-14.
Sigrig=dağda atlamaqla keçilən yer. *Bax* və *düzəlt*: sikrig.
I, 462-16.
S..=kişinin tənasül aləti.
I, 346-20.
~i 1, 247-7.
S..-=cinsi əlaqədə olmaq.
II, 49-16.
~ti 1, 399-25.
II, 49-15.
~ər II, 49-16.
~kən 1, 399-26.
S..il-=qadmm cinsi əlaqədə olması.
II, 151-2.
~di II, 151-1.
~ür II, 151-2.
S..it-=qadını cinsi əlaqəyə sövq etmək.
II, 301-25.
~ti II, 301-24.
~ür II, 301-25.
Sikrig=dağda atlamaqla keçilən yer. *Bax*: sigrig.
I, 462-16.
Siktür-=sikdirmək.
II, 198-8.
~di II, 198-7.
~ür II, 198-8.
Sil=hər yeməkdən diksinən vasvası, sofu adam.
III, 140-15.
Sil=az yem yeyən heyvan.
III, 140-16.
Silig=təmiz, incə, yaraşıqlı; tuti dilli.
I, 390-4.

Silk-=silkmək, silkələmək.
III, 366-18.
~ti III, 366-17.
~ər III, 366-18.
Silkin-=silkinmək.
II, 246-23.
~di II, 246-16, 246-18, 246-19.
~ür II, 246-23.
~sə II, 246-21.
Sin=sən (kənçəkcə).
III, 143-9.
Sinçü=lavaşdan bir az qalm çörək.
I, 414-22.
Sinq=cingilti, vızıltı səsi.
III, 312-22.
~et-ti III, 312-22, 313-1.
Sinq-=sinmək, həzm etmək; işləmək; gizlənmək; sahibindən icazəsiz bir yerə girib sinmək, gizlənmək.
III, 339-22, 340-5.
~di III, 339-17, 339-19, 339-21, 341-1.
~ər III, 339-22, 340-4.
Sinqdür-=sindirmək; həzm etdirmək; saxlamaq, gizləmək. *Bax*: sinqir-, sinqür-.
III, 346-19.
~di III, 346-15, 346-17.
~ür III, 346-19.
Sinqək=milçək; ağcaqanad (şəhərlilərə görə); qara milçək (köçərilərə görə).
II, 42-9, 333-17.
III, 111-14, 319-14.
Sinqi=həzm olan, içə sinən.
III, 320-23.
Sinqil=ərin özündən kiçik bacısı.
I, 446-20.
III, 15-19.
Sinqilə-=soyuqdan zingildəmək; donacaq qədər soyumaq. *Bax*: sınqıla-
Sinqillən-=özünə baldız etmək.
III, 355-7.
~di III, 355-5.
~ür III, 355-7.
Sinqir= sinir.

III, 315-20.
~i I, 492-24.
Sinqir-=sindirmək; hopdurmaq. *Bax*: sinqdür-, sinqür-.
III, 341-18.
~di III, 341-16.
~ir III, 341-18.
Sinqirlə-=sinir sarmaq.
III, 355-19.
~di III, 355-17.
~r III, 355-19.
Sinqirlən-=sinirlənmək, siniri çoxalmaq, sinir sarmaq.
III, 354-17.
~di III, 354-13, 354-15.
~ür III, 354-16.
Sinqür-=udmaq; həzm etmək. *Bax*: sinqdür-, sinqir-.
III, 341-15.
~di III, 341-13.
~ər III, 341-15.
Sinqüt=əvəzinə bir şey verilməyən və geri göndərilməyən hədiyyə. *Bax*: sünqüt.
III, 316-13, 316-14.
Sipüt=qarabibər; yeməyə vurulan bir ot (Kaşğar ləhcəsində).
I, 363-7.
Sirkə=sirkə.
I, 231-17, 251-13, 252-20, 424-4.
II, 322-12.
III, 130-12, 237-10, 259-21.
~gə II, 56-8, 160-21.
~ni II, 291-12.
Sirkə=sirkə, bit yumurtası.
I, 424-5.
Sirkələ-=bir şeyə sirkə vurmaq.
III, 308-21.
~di III, 308-20.
~r III, 308-21.
Sirkələ-=başdan sirkə təmizləmək.
III, 308-21.
~di III, 308-18.
~r III, 308-21.
Sirkələn-=sirkələnmək; başda sirkə yaranmaq.
III, 194-20.

~di III, 194-18.
~ür III, 194-19.

Siş=şişmiş hər nəsnə; yumru. *Bax* və *düzəlt*: sış.

Sit-=siyimək. *Bax*: sidh-.
~ti II, 291-9.

Sittür-=çiş tutmaq, siyitmək. *Bax*: sidhtür-.
II, 195-18.
~di II, 195-16.
~ür II, 195-18.

Siz=siz; yaşlı və möhtərəm adamlara «sən» yerinə deyilən söz (çigilcə).
I, 350-7, 350-8, 370-6.
II, 329-15, 329-21.
III, 132-5.
~də 1, 405-25.
~gə 1, 74-13.
~inq 1, 377-26.

Sizlə-=«siz» deyə müraciət etmək; hörmətini saxlamaq.
~di III, 269-14.

Sizlət-=«siz» deyə xitab etdirmək.
II, 329-22.
~tim II, 329-20.
~ürmən II, 329-21.

Soğ-=əldə etmək. *Bax*: soğur-, soğrat-, suğrat-.
II, 43-14.
~dı II, 43-12.
~ar II, 43-14.

Soğan=soğan. *Bax*: soğun.
I, 407-8.

Soğan yılan=tuluq kimi bir ilan.
I, 407-9.

Soğı-=soyumaq.
III, 248-8.
~dı III, 248-7.
~r III, 248-8.

Soğlı-=bir şey aramaq üçün əlini qoynuna soxmaq. *Bax*: soğlıt-soğrat-, suğrat-.
III, 268-20.
~dı III, 268-18.
~r III, 268-20.

Soğlıt-=bir şey aramaq üçün əlini qoynuna soxdurmaq. *Bax*: soğh-, soğrat-, suğrat-.
II, 329-8.

~tı II, 329-5.
~ur II, 329-7.
Soğraş-=sormaq, əmmək, içinə çəkmək.
II, 220-11.
~dı II, 220-9.
~ur II, 220-11.
Soğrat-=aratmaq, axtartmaq; aradaraq bir şeyi görmək. *Bax*: suğrat-, soğ-, soğlı-, soğlıt-, soğur-.
II, 318-25.
~tı II, 318-23.
~ur II, 318-25.
Soğuk=soyuq.
~luk I, 480-15.
Soğuklan-=soyuq hesab etmək.
II, 264-4.
~dı II, 264-1.
~ur II, 264-3.
Soğul-=suyun torpağa hopması, çəkilməsi; südün və suyun azalması.
II, 149-25.
~dı II, 149-24, 161-25.
~ur II, 149-25.
~mış II, 183-25.
~ğan I, 493-6.
Soğun=soğan. *Bax*: soğan.
I, 407-8.
~lığ=soğanlı.
I, 477-19.
Soğun-=üşümək; sidikdən və sair təmizlənmək.
II, 171-22.
~dı II, 171-19, 171-20.
~ur II, 171-21ö
Soğur=ada dovşanı. *Bax*: suğur.
I, 368-24, 368-haşiyə.
II, 232-3.
~luğ=ada dovşanı çox olan.
I, 474-13.
Soğur-=əldə etmək. *Bax*: soğ-, soğrat-, suğrat-.
~dı II, 43-12.
Soğuş-=soyuqlaşmaq, soyumağa üz tutmaq.
II, 131-16.
~dı II, 131-15.
~ur II, 131-16.

Soğut=bumbar (bağırsaq) dolması, bumbar yeməyi. *Bax*: soktu.
I, 363-10.
Soğut=turş süddən hazırlanan pendir (karluq ləhcəsində).
I, 363-9.
Sok=acgöz; alçaq. *Bax*: suk.
III, 137-4.
~ər=acgöz, alçaq adam.
III, 137-4.
~ərngək=şəhadət barmağı (yeməyə birinci uzandığı və həris olduğu üçün bu ad verilmişdir).
III, 137-5.
~luk=acgözlülük.
I, 458-5.
Sok-=soxmaq; dəlmək; döyərək incitmək; toplamaq (oğuzca). *Bax*: suk-.
II, 46-16.
! III, 145-5.
~dı II, 46-11, 46-13, 46-15.
~dum II, 46-7.
~ar I, 420-25.
II, 46-16.
Sokar=buynuzsuz heyvan; saçsız adam.
I, 409-18.
~koy=buynuzsuz qoyun.
I, 409-20.
Sokım=şam qozası şəklində kəsilən, içi oyulan və üç tərəfdən dəhnərək oxun üzərinə qoyulan ağac parçası.
I, 396-17.
Bakır~=Mərrix ulduzu.
I, 396-19.
III, 41-19.
Sokku=həvəng, dibək. *Bax*: soku.
III, 214-13.
Soklun-=soxulmaq.
II, 248-13.
~dı II, 248-10.
~ur II, 248-13.
Sokluş-=bir-birinin yanma soxulmaq, qısılmaq, yerləşmək.
II, 223-7.
~dı II, 223-4.
~ur II, 223-7.
Sokru=izinsiz, gizli(n)cə, oğrun.

I, 418-6.

Soktu=kolbasa; ət və ədviyyat doldurulan, bişirildikdən sonra yeyilən bağırsaq (bumbar) dolması. *Bax*: soğut.

I, 413-24.

Soktur-=soxdurmaq; bir şeyi bir şeyin içinə yerləşdirmək.

II, 197-14.

~dı II, 197-12.

~ur II, 197-14.

Soktur-=bir nəsnəni (yarma, bibər, duz) döyərək narın hala salmaq.

II, 197-17.

~dı II, 197-15.

~ur II, 197-16.

Soku=dibək, həvəng. B*a*x: sokku, suku.

III, 214-13.

Sokul-=bir şeyin içinə soxulmaq.

II, 150-12.

~dı II, 150-10.

~ur II, 150-12.

Sokul-=bir şeyi (yarmanı, bibəri, duzu) döyərək xırdalamaq.

II, 150-9.

~dı II, 150-8.

~ur II, 150-9.

kakıl-ğan~-ğan=daima hamının itələyib yıxdığı adam.

I, 493-10, 496-18.

Sokuş-=döyərək xırdalamaq işində köməkləşmək və yarışmaq.

II, 133-25.

~dı II, 133-20.

~ur II, 133-25.

Sol=sol.

I, 140-14.

III, 140-14.

Solamuk=solaxay, solaq.

I, 468-23.

Soluş-=solmaq; təravətini itirmək.

II, 137-20.

~dı II, 137-17.

~ur II, 137-19.

Son=külçə; içi mədən dolu olan bir şey.

III, 143-1.

Sonq=bir adamn oğul-uşağı, törəməsi; hər şeyin sonu; sonra.

III, 312-17, 312-18, 312-20.

~da III, 312-18.

~unda III, 312-21.
Sonqda-=arxasından qovmaq.
III, 349-7.
~dı III, 349-4, 349-14.
~r III, 349-7.
Sonqkur=sunqur, sonqar; şahin növündən bir quş.
III, 331-12.
~ka II, 126-4.
Sonqra-=tənbəllikdən işi qəbul etməmək.
III, 350-13.
~dı III, 350-11.
~r III, 350-13.
Sonquk=son, hər şeyin sonu.
III, 116-25.
Sor-=əmmək, sormaq.
III, 178-11.
~dı I, 66-21.
II, 84-21.
III, 178-7.
~ar III, 178-11.
~ğu=həcəmət aləti, neştər, sorğu, qan alınan alət, şüşə, lanset.
I, 66-19, 420-14.
II, 84-21.
Sor-=soruşmaq, sormaq, aramaq (oğuzca).
III, 178-11.
~dı III, 178-9, 178-10.
~ur III, 178-11.
Sorış-=üzü turşumaq, qaşqabaq etmək.
II, 127-3.
~dı II, 127-1.
~ur II, 127-2.
Sorıt-=qaşqabaq tökmək.
II, 298-3.
~tı II, 298-1.
~ur II, 298-2.
Sorıt-=əm(iz)dirmək.
II, 298-3.
~tı II, 297-26.
~ur II, 298-2.
Sortur-=soraqlamaq, sorub-soruşdurmaq.
II, 196-12.

~dı II, 196-8.
~ur II, 196-12.
Sortur-=sordurmaq, əmdirmək.
II, 196-12.
~dı II, 196-10.
~ur II, 196-12.
Soruğ=sorma, sormaq, itən şey, aranan şey.
I, 376-19.
II, 196-8.
~çı=itən şeyi arayan, axtaran.
III, 227-8.
Söruk-=itən şey arandıqdan sonra xəbəri alınmaq, sorağı çıxmaq.
II, 142-11.
~tı II, 142-10.
~ar II, 142-11.
Soruş-=suyu və ya təri soyumaq.
II, 126-27.
~dı II, 126-26.
~ur II, 126-27.
Sowuşğan=soxulcan üzündən sarılıq xəstəliyi.
I, 492-10.
Soy-=soymaq, dərini üzmək.
III, 230-21.
~dı III, 230-19.
~ar III, 230-21.
~mas III, 230-23.
Soysuk-=soyğuna uğramaq. *Bax*: soyuk-.
~dı I, 70-27.
Soyuk-=malı soyulmaq. *Bax*: soysuk.
III, 184-26.
~tı III, 184-25.
~ar III, 184-26.
Soyul-=açılmaq, dağılmaq, soyulmaq.
III, 185-6.
~dı III, 185-1, 185-3, 185-5.
~ur III, 185-6.
Soyuş-=bir şeyi soymqda yardım etmək.
III, 183-21.
~dı III, 183-18.
~ur III, 183-21.
Söbi=uzun və sivri nəsnə. *Bax* və *düzəlt*: subı.
III, 207-1, 207-2.

Sög-=söymək. *Bax*: sök-.
III, 180-14.
~di III, 180-13.
~ti 1, 76-5.
~ər III, 180-14.
Söktür-=sökdürmək.
II, 198-3.
~di II, 198-1.
~ür II, 198-3.
Sögtür-=söydürmək.
II, 198-6.
~di II, 198-4.
~ür II, 198-6.
Sögük=söyüş, küfr.
I, 76-5, 76-7.
Sögüş=söymə, söyüşmə.
I, 372-18.
Sögüş=kababa yararlı oğlaq və ya quzu (oğuzca).
I, 372-19.
Sögüş-=söyüşmək.
II, 136-5.
~di II, 122-21, 136-4.
~ür II, 136-5.
~üp II, 122-2.
Sögüt: söyüd. *Bax*: söküt.
I, 363-13, 363-14.
III, 140-11, 165-20, 321-19.
~gə 1, 338-8.
~lük=söyüdlük, söyüd bitən yer.
I, 482-20.
~lüg=söyüd sahibi olan, söyüdlü.
I, 482-21.
keyik~=yabanı söyüd.
III, 165-20.
Sögütlən-=söyüdlük olmaq.
II, 263-27.
~dı II, 263-25.
~ur II, 263-26.
Sök-=sökmək, yarmaq, yırtmaq; diz çökmək.
II, 49-14.
~ti 1, 435-7.
II, 49-8, 49-10, 49-11.

~ər II, 49-14.
~ə=diz üstə çökmə.
~ə tur-dı III, 217-14.
~ə oltur-=diz çökərək oturmaq.
~ə oltur- II, 49-12.
~ə oltur-dı III, 217-8.
Sök-=söymək. *Bax* və *düzəlt*: sög-.
Sökəl=xəstə (oğuzca). *Bax*: sükəl.
II, 38-23, 63-20.
III, 257-14, 343-22.
~gə III, 261-8.
Söklün-=kabab etmək; özü üçün kabab çəkmək.
II, 248-17.
~di II, 248-14, 253-16.
~ür II, 248-16.
Söklünçü=kabab.
II, 301-8.
III, 227-17.
Sökmən=igidlərə verilən ləqəb.
I, 435-6.
Sökmənlən-=özünü igid saymaq.
! II, 274-22.
II, 274-18.
~di II, 274-16.
~ür II, 274-18.
Sökti=kəpək (barsğanca).
I, 413-23.
Sögtür-=söydürmək.
II, 198-6.
~di II, 198-4.
~ür II, 198-6.
Söktür-=sökdürmək.
II, 198-3.
~di II, 198-1.
~ür II, 198-3.
Sökül-=sökülmək, pozulmaq.
II, 150-18.
~di II, 150-16.
~ür II, 150-18.
Sökül-=qızartmaq; kabab etmək.
II, 150-20.

~di II, 150-19.
~ür II, 150-20.
Sökün-=diz çökmək, diz çökürmüş kimi görünmək.
II, 172-25.
~di II, 172-21.
~ür II, 172-24.
Sökün-=sökmək, sökürmüş kimi görünmək.
II, 172-25.
~di II, 172-23.
~ür II, 172-24.
Söküş-=sökməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 136-9.
~di II, 136-6.
~ür II, 136-9.
Söküt=söyüd. *Bax* və *düzəlt*: sögüt.
Sömür-=sümürmək.
II, 119-13.
~di II, 119-11.
~ür II, 119-12.
~gən I, 495-5.
Sömrüş-=sümürüşmək və bunda yarışmaq.
II, 221-7.
~di II, 221-5.
~ür II, 221-7.
Söwlə-=söyləmək. *Bax*: söwlən-ür.
~yür III, 255-haqiyə.
Söwlən-=pıçıldamaq. *Bax*: söwlə-yür.
~ür III, 255-18.
Söz= söz.
I, 110-9, 124-23, 155-17, 182-1, 210-13, 235-4, 244-6, 257-15, 257-17, 262-22, 263-16, 268-1, 281-8, 296-15, 297-6, 298-7, 298-9, 336-9, 336-12, 384-12, 451-24, 461-16, 489-10.
II, 38-10, 43-15, 118-10, 119-20, 119-22, 140-1, 143-18, 154-14, 156-15, 169-26, 225-7, 304-1, 306-13, 313-14, 322-16, 331-1, 338-20.
III, 24-19, 31-19, 39-5, 52-4, 142-23, 160-16, 164-5, 178-9, 185-14, 187-12, 202-21, 251-17, 268-11, 272-19, 284-6, 312-20, 339-21, 347-1, 351-4, 351-11.
~dən I, 451-21.
~gə II, 170-15, 170-18.
III, 142-4.

~i II, 279-10.
III,
~ig II, 335-1.
~in I, 257-8, 266-22, 422-22.
II, 109-16, 247-18, 331-23, 112-14, 144-18.
III, 232-6.
~ində III, 59-6.
~inqə I, 278-28.
~ni I, 302-13, 376-10.
~üg I, 266-19, 267-17, 269-1, 304-3, 312-20.
II, 44-8, 45-4, 50-18, 337-15, 339-4,
III, 25-20, 65-11, 112-11, 132-4, 290-4, 300-14, 372-7, 376-19.
~üm I, 160-10.
~ümni I, 324-18.
~ün I, 496-23.
III, 164-12.
~kəli=sözə.
III, 147-21.
~kiyə=sözcük, sözciyəz..
III, 314-1.
~iç-=sirr, ürəkdəki gizli şey.
I, 110-9.
Sözənqri=gic-gic, axmaq-axmaq danışan, latayır.
III, 337-23.
Sözlə-=söyləmək, danışmaq.
III, 268-12.
~di I, 400-7.
III, 268-11.
~r I, 350-2.
III, 268-12.
~mədük III, 200-12.
Sözlən-=söyləmək, sözü açıqlamaq.
II, 247-20.
~di II, 247-18.
~ür II, 247-20.
Sözləş-=söyləşmək, danışmaq.
II, 222-16.
~di II, 222-14.
~ür II, 222-16.
~ü III, 114-14.
Sözlət-=söylətmək.

II, 328-27.
~ti II, 328-26.
~ür II, 328-27.

Su-=itaət etmək; bükülmək üçün sümək göndərmək.
III, 234-3.
~dı III, 233-20, 234-I.
~r III, 234-3.

Subı=uzun, sivri nəsnə. *Bax*: söbi.
III, 207-I, 207-2.

Subı-=uzanmaq, incəlmək, sivri olmaq.
III, 240-7.
~dı III, 240-6.
~r III, 240-7.

Subıla-=sivriltmək, enli şeyin yanlarını daraltmaq.
III, 286-3.
~dı III, 286-1.
~r III, 286-2.

Subıt-=sivriltmək.
II, 293-23.
~tı II, 293-20.
~ur II, 293-22.

Suburğan=buddist qəbristanlığı. *Bax*: subuzğan.
I, 490-haşiyə.

Subuzğan=qəbristanlıq. *Bax*: suburğan.
I, 490-6
~da I, 490-8.

Suç=suç, günah; bir şeyin sapması.
~kıl-=sapmaq, kəsməmək.
~kıl-dı I, 337-15.
~kıl-=işi öhdəsinə almaqdan çəkinmək.
~kıl-dı I, 337-16.

Suçğur-=sıçramaq.
II, 199-3.
~dı II, 199-1.
~ar II, 199-2.

Suçı-=sıçramaq (bukra-, bukrı- ilə birlikdə işlənir).
III, 241-4.
~dı III, 241-3.
~bukrı-dı III, 256-10.
~r III, 241-4.

Suçıt-=sıçratmaq.
II, 294-25.

~dı II, 294-24.
~ur II, 294-25.

Suçlun-=sıyrılmaq; bir şeyin yerindən çəkilib çıxarılması.
II, 247-6.
~dı II, 247-3.
~ur II, 247-5.

Suçluş-=bir şeyi dartıb çıxarmaqda köməkləşmək və yarışmaq.
II, 222-9.
~dı II, 222-5.
~ur II, 222-8.

Suçul-=çiçək açılması; çıxmaq; soyunmaq, çıxarmaq (paltar).
II, 147-24.
~dı II, 147-22, 148-6.
~ur II, 147-24.

Suçuş-=sıçramaq, qalxmaq.
II, 124-12.
~dı II, 124-10.
~ur II, 124-12.

Sudh-=tüpürmək (barsğancadan başqa ləhcələrdə). *Bax*: sağur- (barsğan ləhcəsində), sut-.
II, 291-8.
III, 378-26.
~tı II, 115-23, 284-14, 284-16, 291-7.
III, 378-25.
~ar II, 291-8.
III, 378-26.
~sa III, 378-26.
çirt~ -=dişləri arasmdan «çırt» deyə tüpürmək.
çirt sudh-tı I, 351-25.

Sudhtur-=tüpürmək. *Bax*: suttur.
II, 195-14.
~dı II, 195-13.
~ur II, 195-14.

Sudhuk=tüpürcək.
I, 383-10.
III, 112-16, 284-15, 284-16.

Suf=su. *Bax*: suw.
III, 373-4.

Suf=yun sapdan əllə hörülən qurşaq.
III, 136-9.

Sufsa-=pıçıldamaq, oxuyub üfləmək. *Bax*: sufşa-, şuwşaş-, şuwşat-.
III, 261-10.

~dı III, 261-6, 261-8.
~r III, 261-10.

Suğdıç=qışda dostlar arasında növbə ilə veriln ziyafət.
I, 414-6.

Suğrat-=axtartmaq, axtararaq bir şeyi görmək. *Bax*: soğ-, soğlı-, soğlıt-soğur-. *Düzəlt*: soğrat-.
II, 318-25.
~tı II, 318-23.
~ur II, 318-25.

Suğur=ada dovşanı. *Bax* və *düzəlt*: soğur.
I, 368-24.

Suk=acgöz; alçaq. *Bax* və *düzəlt*: sok.
III, 137-4, 137-5.
~ər III, 137-4.
~ərnqək III, 137-5.

Suk yalnqus ər=tək-tənha, dostsuz, kimsəsiz adam.
I, 364-1.

Suk-=dəlmək. *Bax* və *düzəlt*: sok.
~ar I, 420-25.

Sukak=sığın, geyik, maral, ağ maral.
I, 256-11.
II, 282-5.
~lığ=maralı çox olan.
I, 476-13.

Sukarlaç börk=şiş papaq.
I, 473-9.

Sukı-=barmaqla qıdıqlamaq.
III, 248-28.
~dı III, 248-27.
~r III, 248-28.

Sukm-=yuyunmaq (Uç ləhcəsində).
II, 172-20.
~dı II, 172-18.
~ur II, 172-19.

Sulak=dalaq (qıpçaqca). *Bax*: talak.
I, 410-4.

Suluk=sarıq, çalma, əmmamə. *Bax*: suwluk.
III, 244-18.

Sulmdı=kişilərin boyuna sarı uzatdığı saç. *Bax*: salındı.

Suma=isladılıb sonra qurudularaq üyüdülən, bulamac və çörək kimi şeylər bişirilən buğda; eyni şəkildə hazırlanıb şərbət xəmirində işlənən arpa.

III, 220-4.

Sumlı-=türkcədən başqa bir dildə danışmaq.
III, 269-10.
~dı III, 269-8.
~r III, 269-10.

Sumlım=türkcə bilməyən adam.
I, 467-17, 467-18.
II, 329-25, 330-1.
~tat=türkcə bilməyən fars.
I, 467-17.

Sumlış-=başqa dildə danışmaq. *Bax*: sumluş-.
II, 223-15.
~dı II, 223-12.
~r II, 223-14.

Sumlıt-=başqa dildə danışdırmaq.
II, 330-2.
~dı II, 329-23.
~ur II, 330-2.

Sun kişi=yumşaq təbiətli, ürəyi geniş adam.
III, 142-27.

Sun-=təqdim etmək.
II, 55-3.
~dı II, 55-1.
~ar II, 55-2.

Sundılaç=at quşu, çayır quşu.
I, 497-17, 499-14.
III, 174-22.

Sundırı=dəniz. *Bax*: sunduru.
I, 472-7.
~da I, 472-8.

Sunı=evin dirəkləri, sütunları.
III, 221-9.

Sunu=çörək otu, küncüt toxumu, nigella sativa.
III, 223-18.

Sunuş-=bir-birinə təqdim etmək.
II, 140-9.
~dı II, 140-7.
~ur II, 140-9.

Sunzı=birə cinsindən bir həşərat (bit olmalıdır).
I, 418-14.

Sur-sur=dodaq marçıltısı.
III, 130-20.

~~öp-=şarul-şurul içmək.
~~öp-ti III, 130-20.
Sura-=işlətmək, istifadə, tətbiq etmək.
! I, 422-23.
Surçıt-=sürüşdürmək. *Bax*: sürç-, sürçit-.
II, 315-26.
~tı II, 315-24.
~ur II, 315-26.
Surkaç=lök ağacı yapışqanı. *Bax*: surkuç.
I, 444-1.
Surkuç=*bax*: surkaç.
I, 444-1.
Surkuçla-=lök yapışqanı ilə nəyinsə sapını bərkitmək.
III, 306-14.
~dı III, 306-12.
~r III, 306-14.
Surkuçlan-=yapışqanla bərkitmək, surğuc sahibi olmaq.
II, 267-20.
~dı II, 267-18, 267-21.
~ur II, 267-20.
Surkuçlan-=yerdə yabanı hindibaya bənzər bir ot bitməsi; qaramuq otu bitməsi. *Bax*: sarkaçlan-.
II, 268-3.
~dı II, 268-1.
~ur II, 268-3.
Surpla-=püşk ptmaq. *Bax*: sürilə-.
III, 381-haşiyə.
~dı III, 381-haşiyə.
~r III, 381-haşiyə.
Suruş=buğda sütülü.
I, 372-15.
Suruşla-=başaq ütmək; sütül etmək.
III, 296-9.
~dı III, 296-7.
~r III, 296-8.
Susğak=susaq, parç (kalukların, qıpçaqlarm və bütün köçərilərin dilin-də).
I, 457-17.
Susık=vedrə (bir ləhcədə).
I, 383-13.
Sut-=tüpürmək. *Bax*: sudh-.
~tı II, 291-6.

Suttur-=tüpürtmək. *Bax*: sudhtur-.

~dı II, 195-12.

Suvık=sıyıq, cıvıq, sulu; duruldularaq maye halına salınan hər şey; ağac və quyruq kimi şeylərin uzun və çılpaq halı (qıpçaqca). *Bax*: suvuk.

III, 168-22.

~kudhruk=qatır quyruğu kimi tüksüz və uzun quyruq.

III, 163-1.

Suw=su. *Bax*: suf.

I, 66-12, 70-3, 105-10, 134-3, 139-20, 143-4, 159-19, 160-1, 170-3, 196-5, 217-14, 220-8, 223-14, 228-8, 229-12, 239-7, 241-14, 254-23, 260-4, 260-7, 263-4, 271-8, 281-3, 303-4, 315-19, 329-27, 331-17, 332-7, 369-6, 373-9, 376-16, 376-28, 389-25, 395-9, 432-7, 434-5, 439-22, 440-4, 440-20, 448-14, 448-19, 449-2, 472-9, 472-21, 493-6.

II, 34-24, 36-10, 38-19, 41-10, 47-4, 47-6, 47-8, 51-19, 53-6, 53-16, 115-15, 115-17, 118-20, 120-1, 120-19, 120-22, 124-18, 134-13, 139-1, 139-14, 139-23, 149-24, 153-25, 156-3, 158-26, 161-23, 170-12, 171-14, 174-12, 179-23, 180-10, 181-11, 183-25, 185-12, 187-17, 188-6, 188-26, 192-3, 196-13, 198-23, 209-24, 210-27, 221-4, 222-1, 230-22, 230-24, 235-11, 237-22, 240-8, 241-19, 245-7, 245-12, 247-21, 251-21, 262-13, 265-4, 267-9, 270-20, 294-11, 295-1, 318-1, 324-9, 327-20.

III, 21-10, 53-20, 61-3, 82-3, 111-6, 117-10, 131-11, 136-11, 168-20, 172-15, 175-5, 177-10, 178-15, 180-7, 184-14, 186-5, 187-21, 197-1, 232-1, 248-7, 248-19, 266-24, 284-9, 287-6, 324-2, 339-13, 339-19, 352-8, 357-12, 365-19, 369-9.

~da I, 380-7, 387-27, 399-18.
II, 33-15, 49-2, 53-8, 169-13, 192-17, 216-19, 227-4, 305-15
III, 59-15, 64-7, 78-25, 108-1, 111-11, 232-14, 259-11, 329-16.

~dan II, 111-22, 179-25.

~dın II, 183-13, 205-13, 255-20, 321-20.
III, 180-20.

~ı I, 141-8, 161-6, 200-16, 235-15, 289-23, 340-1, 420-3.
III, 32-2, 38-16.

~ığ II, 46-25, 307-19.

~m I, 146-20, 209-23.
II, 35-19, 35-20, 114-23.
III, 74-21, 220-16, 287-16.

~ka I, 399-19, 498-22.

II, 53-10, 109-18, 119-6, 139-4, 174-24, 177-17, 194-18, 201-10, 203-6, 208-19, 208-23, 212-22, 259-19, 290-6, 313-21.
III, 135-7, 178-13, 187-9, 243-16, 257-16.

~nı 1, 440-17.
II, 302-24.

~uğ 1, 496-13.
II, 203-4, 220-9, 320-15.
III, 262-26, 288-24, 308-20, 348-19.

~lar 1, 235-8.
II, 222-18, 226-5.
III, 70-22, 160-14, 189-4, 343-4.

~sığırı=camış.
I, 369-6.

~tirkeşi=qollardan axan suyun toplandığı yer.
I, 448-20.

~katlışı=qovşaqda suların bir-birinə qarışması.

~katlış-tı I, 449-2.

Suwal-=suvarılmaq, su verilmək, sulanmaq.
II, 150-5.

~dı II, 150-3, 179-5.

~ur II, 150-5.
III, 225-11.

Suwal-=suvanmaq.
II, 150-7.

~dı II, 150-6.

~ur II, 150-7.

Suwar-=suvarmaq.

! 1, 477-2.

Suwaş-=suvamaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 132-5.

~dı II, 132-3.

~ur II, 132-5.

Suwğar-=suvarmaq, su vermək. *Bax*: suwrar-.

! II, 66-17, 66-18, 254-14.
II, 200-2.

~dı II, 200-1, 210-6.

~ur II, 200-2.

~ğıl II, 66-20.

~ğuçı (oğuzlardan başqa) II, 70-21, 255-1.

~daçı (ancaq oğuzlarda) II, 255-2.

~ğuluk 11, 255-14.

~ığsak II, 255-19.
~ığh II, 255-25.
Suwğarımsın-=suvarırmış kimi görünmək.
~dı II, 211-26, 260-11.
Suwğarış=suvarmaqda yardım etmək.
~dı II, 211-12.
Suwğart-=suvartdırmaq.
~tı II, 254-21.
Suwğarın-=suvarırmış kimi görünmək.
~dı II, 211-19.
Suwığlan-=sulu hesab etmək.
II, 264-7.
~dı II, 264-5.
~ur II, 264-7.
Suwış-=sıvıqlaşmaq, cıvıqlaşmaq.
II, 132-2.
~dı II, 131-26.
~ur II, 132-1.
Suwla-=sulanmaq; su içmək; su qoymaq. *Bax*: suwul-.
III, 269-4.
~dı III, 269-1, 269-3.
~r III, 269-4.
Suwlağ=heyvan suvarılacaq yer, yalaq, musluq.
I, 452-6.
Suwlan-=sulanmaq, sulu olmaq.
II, 248-4.
~dı II, 248-1, 248-5.
~ur II, 248-4.
Suwlanq=qolu-budağı olmayan ağac.
~yığaç III, 334-15.
Suwlanq=qıvrım olmayan düz saç.
~saç III, 334-15. 335-1.
Suwlat-=sulatmaq, suvartmaq.
II, 329-11.
~tı II, 329-9.
~ur II, 329-11.
Suwluk=sarıq, çalma, yaylıq və bunun kimi şeylər. *Bax*: suluk.
I, 247-3.
II, 126-22, 222-10, 247-7, 297-23, 328-20.
III, 268-4.
~ın II, 170-22.
Suwrar-=sulatmaq, suvartmaq. *Bax*: suwğar-.

~dı II, 210-7.
~ur II, 210-9.

Suwsa-=susamaq.
III, 259-20.
~dı 1, 306-27.
III, 259-18.
~r III, 259-20.

Suwsat-=susatmaq.
II, 321-26.
~tı II, 321-25.
~ur II, 321-26.

Suwsı-=sulanmaq, sulu olmaq.
III, 259-23.
~dı 1, 307-4.
III, 259-21.
~r III, 259-23.

Suwsuş-=buğdanın qüvvəsi getdikdən sonra alınan son suyu; üstünə su qatılan ayran.
I, 448-26.

Suwul-=sulanmaq. *Bax*: suwla-.
~ma 111, 74-21.

Suyağu=xoruzun ayağmdakı mahmız.
III, 170-16.

Suyran=minarə kimi hündür olan hər şey (oğuzca).
I, 429-1.

Sü=əsgər, qoşun, ordu.
I, 137-27, 284-1, 337-22, 401-25, 434-6, 462-15,
II, 35-3, 47-4, 55-6, 217-19, 234-22, 241-20, 245-26.
III, 72-11, 186-15, 200-22, 264-22.
~gə 1, 493-15.
II, 271-5.
III, 72-9, 200-12.
~ni III, 239-6, 299-2.
~si 1, 242-6, 359-17, 374-4.
~sin I, 200-4, 398-6, 489-22.
II, 47-1, 201-19, 303-15.
III, 59-19, 107-1, 177-15, 243-2, 274-5.
Səlçük sübaşı=Səlcuq xanlarmm babası olan zat.
I, 470-13.

Süçi-=şirinləşmək və gözəlləşmək.
III, 241-2.

~di III, 241-1.
~r III, 241-2.

Süçik=şirin; içəcək; şərab. *Bax*: **süçük**.
I, 211-8, 254-3, 307-4, 375-11, 406-14.
III, 163-25, 346-15, 370-14.
~dən III, 162-18.
~ni I, 209-1.
süm~=şipşirin şey (oğuzca).
I, 349-7.
kızıl~=şərab (yağma, tuxsı, çigil ləhcələrində), qırmızı şərab (digər türklərdə).
I, 406-14.

Süçin-=dadını almaq; dəymək, yetişmək. *Bax*: **süçün-**.
II, 170-17.
~di II, 170-15.
~ür II, 170-17.
~sə II, 170-18.

Süçir-=şirinləşmək.
II, 111-19.
~di II, 111-18.
~ər II, 111-19.

Süçiş-=şirinləşmək. *Bax*: **süçüş-**.
II, 124-5.
~ti II, 124-4.
~ür II, 124-5.

Süçit-=şirinləşmək, yaxşılaşmaq.
II, 294-21.
~ti II, 294-17, 294-19.
~ür II, 294-21.

Süçük=şərab. *Bax*: **süçik**.
II, 202-1.

Süçün-=dadını almaq, yetişmək. *Bax*: **süçin-**.
II, 170-17.
~di II, 170-15.
~ür II, 170-17.
~sə II, 170-18.

Süçüş-=şirinləşmək. *Bax*: **süçiş-**.
II, 124-5.
~ti II, 124-4.
~ür II, 124-5.

Süglin=qırqovul, sülün. *Bax*: **süwlin**.
I, 453-2.

Sügrüg=qadının ayıb yeri.
I, 462-17.
Sükəl=xəstə (oğuzca). *Bax* və *düzəlt*: sökəl.
Sükən=eşşək yükünün bir tərəfində olan səbət, sələ kimi şeylər.
I, 401-7.
Süknə-=ziyilə əlac etmək, sağaltmaq.
III, 271-21.
~dı III, 271-19.
~r III, 271-20.
~gü=ətlə dırnaq arasına çıxan çiban.
I, 471-18.
Süksük=dağdağan ağacı, kaloxylon ammodendron.
I, 467-16.
Sükül=ziyil.
III, 271-19.
Sül=ətdə və ağacda olan yaşlıq və təzəlik.
~inqə I, 363-14.
III, 140-9, 140-11, 321-19.
~lüg=çiy, bişməmiş.
III, 140-9.
Sülə-=düşmənə qarşı qoşun çıxarmaq, savaşmaq.
III, 250-17.
~dı III, 250-15, 250-16.
~r III, 250-17.
Sünqü=süngü, nizə, qarğı, mizraq.
I, 357-2, 476-7.
II, 262-16.
III, 297-13.
~n I, 432-27.
Sünqük(g)=sümük.
I, 229-3, 272-17, 282-11, 381-10, 463-26.
II, 119-16, 229-12.
III, 51-25, 320-4.
~i III, 268-16, 320-5.
Sünqüklən-=sümüklənmək, böyümək.
III, 354-26.
~dı III, 354-24.
~ür III, 354-26.
Sünqülə-=süngüləmək, süngü ilə vurmaq.
III, 352-5.
~dı III, 352-4, 353-1.
~r III, 352-5.

Sünqüş=savaşda hücum etmə, süngüləmə. *Bax*: sünqüş.
III, 318-5.
Sünqüş-=süngüləşmək, savaşmaq.
III, 343-10.
~dı III, 343-8.
~ür III, 343-10.
Sünqüt=əvəzində bir şey verilməyən və geri göndərilməyən hədiyyə. *Bax*: sinqüt.
III, 316-haşiyə.
Süprük=süpürülmək (bir adama qəzəblənildiyi zaman söyüş olaraq işlənir).
II, 234-26.
Süprül-=süpürülmək.
II, 235-2.
~di II, 234-25.
~ür II, 235-2.
Süpründi=süprüntü, zibil.
I, 472-20.
Süpür-=süpürmək.
II, 119-15.
~di II, 119-14.
~ür II, 119-15.
~gü I, 470-15.
Sür-=sürmək, qovmaq, sürgün etmək; davam etmək.
II, 36-28.
~di II, 36-25, 36-27, 63-7, 122-23, 190-16.
~ər II, 36-28.
III, 206-22.
~güçi II, 71-12.
Sür-=qəzəblənmək, acıqlanmıq. *Bax*: sar-, sər-.
II, 63-2.
~di II, 63-1.
~ər II, 63-2.
Sürç-=sürüşmək. *Bax*: surçıt-.
III, 365-4.
~di III, 365-3.
~ər III, 365-4.
Sürçək=gecə məclisi; müsamirə (oğuzca). *Bax*: sürçük.
I, 462-12.
Sürçit-=sürüşdürmək. *Bax*: surçıt-.
II, 315-haşiyə.

~ti II, 315-haşiyə.
~ür II, 315-haşiyə.
Sürçük=gecə məclisi, müsamirə. *Bax*: sürçək (oğuzca).
I, 462-12.
Sürilə-=püşk atmaq. *Bax*: surpla-.
III, 381-22.
~di III, 381-21.
~r III, 381-22.
Sürk=soyuqdan donma.
I, 360-1.
Sürkilə-=qovmaq, sürmək. *Bax*: sürkülə-.
Sürkülə-=qovmaq, sümək. *Bax*: sürkilə-.
III, 308-17.
~di III, 308-14.
~r III, 308-17.
Sürsə-=sürmək istəmək.
III, 259-17.
~di III, 259-15.
~r III, 259-16.
Sürt-=sürtmək.
III, 369-20.
~ti III, 369-16, 369-18.
~ər III, 369-19.
Sürtük=əzilən, sürtüşdürülən hər şey.
I, 462-7.
~işlər=sürtük qadın.
I, 462-7.
Sürtül-=sürtülmək; döyülmək; sürülmək.
II, 234-19.
~di II, 234-14, 234-17.
~ür II, 234-18.
Sürtün-=sürtünmək.
II, 246-12.
~di II, 246-7, 246-9.
~ür II, 246-12.
Sürtür-=sürttürmək.
II, 196-7.
~di II, 196-6.
~ür II, 196-7.
Sürtür-=sürdürmək.
II, 196-3.

~di II, 196-4.
~ür II, 196-3.
Sürtür-=sürgün etdirmək.
II, 196-3.
~di II, 196-1.
~ür II, 196-3.
Sürtüş-=birlikdə sürmək.
II, 219-1.
~di II, 218-23, 218-24, 218-26, 218-27.
~ür II, 219-1.
Sürüg=sürü.
I, 389-17, 389-21.
Sürül-=sürülmək; əzilmək.
II, 149-6.
~di II, 148-23, 149-1, 149-3.
~ür II, 149-6.
~gən I, 495-9, 496-20.
Sürün-=özünü qaşımaq; döyülərək əzilmək.
II, 171-2.
~di II, 171-1.
~ür II, 171-2.
Süründi ər=hər yerdən sürülən adam.
I, 439-17.
Sürüş-=ayğırm qısrağı sürükləməsi; itişmək; borc sahibi ilə ödəşmək.
II, 127-15.
~di II, 127-8, 127-11, 127-13.
~ür II, 127-14.
Süs-=cummaq, kəllə, buynuz vurmaq.
II, 189-17.
~di II, 189-16.
~ür II, 189-17.
~gən (~əgən) III, 317-23.
Süsgir-=cummaq istəmək. *Bax*: süsgür-.
II, 200-14.
~di II, 200-12.
~ər II, 200-14.
Süsgür-=cummaq istəmək. *Bax*: süsgir-.
II, 200-14.
~di II, 200-12.
~ər II, 200-14.
Süstür-=kəllələşdirmək.
II, 196-18.

~di II, 196-16.
~ür II, 196-17.
Süsün-=başını vururmuş kimi görünmək.
II, 171-16.
~di II, 171-14.
~ür II, 171-16.
Süsüş-=kəllələşmək.
II, 131-2.
~di II, 131-1.
~ür II, 131-2.
Süt=süd.
I, 169-1, 211-7, 230-11, 231-6, 240-19, 260-7, 396-16, 439-13.
II, 62-9, 66-5, 71-7, 78-11, 82-3, 109-7, 131-12, 149-22, 161-23, 179-8, 297-26.
III, 136-11, 178-7, 191-9.
~gə II, 42-9.
~i 1, 455-13.
~in 1, 389-22.
~tən III, 164-24.
~üg 1, 495-5.
II, 119-11.
~lər 111, 113-5, 189-8.
Süt ötrüm=südləyən otu; mərciməyə bənzər ishal verən bir ot.
I, 169-1.
Sütgər-=süd kimi sulu, duru etmək.
II, 200-11.
~di II, 200-9.
~ür 11, 200-11.
Süwlin=sülün, qırqovul. *Bax*: süglin.
I, 435-2.
III, 18-22.
Süwri=sivri.
I, 418-4.
Süwrit-=sivriltmək.
II, 319-3.
~di 11, 319-1.
~ür II, 319-3.
Süz-=süzmək.
II, 38-20.
~di II, 38-19.
~ti 1, 440-17, 440-18.

~ər II, 38-20.
Süzgün=rəngi qara, tikanlı bir dağ ağacı.
I, 434-16.
Süzlün-=süzülmək.
II, 247-22.
~di II, 247-21.
~ür II, 247-22.
Süzlüş-=süzülmək.
II, 222-19.
~di II, 222-18.
~ür II, 222-19.
Süzmə=şor adlanan yağsız pendir; ayran süzməsi.
I, 426-20.
Süztür-=süzdürmək.
II, 196-14.
~di II, 196-13.
~ür II, 196-14.
Süzük=süzük, süzülmüş.
I, 289-25.
~suw 1, 389-25.
Süzük=yaqut.
I, 390-1
Süzül-=süzülmək.
II; 149-13.
~di II, 149-12, 161-23.
~ür II, 149-13.
Süzün-=süzürmüş kimi görünmək.
II, 171-6.
~di II, 171-4.
~ür II, 171-6.
~di suw 1, 439-22, 440-21.

Ş

Şa=alaca bir quş.
III, 202-1.
ərdəmsiz~=faydasız quş.
III, 202-2.
Şağıla-=çağlamaq.
III, 287-8.
~dı III, 287-7.
~r III, 287-8.
Şalaşu=bir Çin toxuculuq məhsulu.
I, 437-6.
Şamuşa=yeyilən bir ot.
I, 437-7.
Şap-şap=vurarkən çıxan səs; ağız marçıltısı.
III, 148-4, 148-5.
Şar-şar=gur yağışda çıxan səs, hər hansı mayenin çıxardığı səs.
I, 339-7.
Şat=cürət, cəsarət.
I, 336-23.
~ı 1, 336-23.
Şaw=Uçda bitən və paltar təmizlənən bir ot.
III, 155-16.
Şəbənq=dəmirdən düzəldilmiş əsa. *Bax*: şəbinq.
III, 310-14.
Şəbinq=dəmir əsa. *Bax*: şəbənq.
III, 321-15.
Şəbük=tez.
I, 203-8.
Şəkirtük=fıstıq.
1, 483-13.
Şəl-şül=mənasız, licimsiz.
I, 348-4.
~-~əliglig=əli işə yatmayan.
I, 348-4.
Şənbuy=başqa bir dəvətdən sonra gecə gedilən içki ziyafəti (kənçəkcə).

III, 225-4.
Şəp=tələsməyi bildirən bir ədat.
I, 336-1.
~kəl=tez gəl.
I, 336-2.
Şəş-=açmaq. *Bax*: səş-.
II, 42-14.
~di II, 42-12.
~ər II, 42-14.
Şəştür-=çözdürmək; açdırmaq.
II, 196-20.
~di II, 196-19.
~ür II, 196-20.
Şi=Çin xaqanlarının salamlandığı bir söz.
III, 202-6.
Şın=taxt; həsir (çigilcə).
III, 143-23.
Şış=şiş, tutmac yeyilən şiş. *Bax*: sış.
II, 278-11.
~ku II, 153-12, 187-27.
Şöpik=meyvə yeyildikdən sonra atılan çör-çöp. *Bax*: çöpik.
I, 390-5.
Şu=əmr və inkarm sonuna gələrək təkid bildirən «çu» əvəzinə işlənən bir söz. *Bax*: şü.
III, 202-4.
Şuğlu=tülkü üzümü, solanum nigrum.
I, 424-24.
Şutı=qırxayaq, hörümçək, əqrəb, çayan kimi bir həşərat.
III, 207-26.
Şuwşaş=gizli söz pıçıldamaq. *Bax*: sufsa-, sufşa-.
II, 332-11.
~dı II, 332-9.
~ur II, 332-10.
Şuwşat-=pıçıldatmaq. *Bax*: sufsa-, sufşa-.
II, 322-18.
~tı II, 322-16.
~ur II, 322-18.
Şü=əmr və inkarın sonuna gələrək təkid bildirən «çü» əvəzinə işlənən bir söz. *Bax*: şu.
III, 202-4.
Şük=susdurma ədatı.
I, 347-6.

~tur=sus! (türklərdə).
I, 347-7.

Şünqlə-=arğu diyarında bitən və kökü yeyilən bir ot.
III, 329-13.

Şünük=çinar ağacı. *Bax*: **çarın** (yağmaca), **çünük**.
I, 390-10.

Şüt=soy, əsil-nəcabət (xotəncə).
III, 129-17.

Şütük=sığır buynuzundan düzəldilən davat.
I, 390-7.

~saqqal=kosa saqqal.
I, 390-8.

T

Taba=yan, tərəf, istiqamət; -a/ə, -ya/yə, doğru, sarı, yanma; ərəbcə «ila» və «rəğmən» mənasına gələn ədat və sözdür.
I, 157-8, 256-12, 420-26, 436-18.
II, 133-5, 303-17.
III, 27-17, 206-11, 250-20.
~sı III, 206-13.
Tabala-=qmamaq.
III, 285-23.
~dı III, 285-21, 289-12.
~r III, 285-22.
Taban=daban; dəvə dabanı.
I, 398-18.
~lığ I, 477-10.
Tabanla-=dabanı ilə vurmaq.
III, 300-21.
~dı III, 300-20.
~r III, 300-21.
Tabaru=...-a/ə, -ya/yə doğru mənasmda ədat.
I, 436-16.
III, 66-16, 379-20.
Tabız-=tapmaca söyləmək və soruşmaq. *Bax*: tabuz-, tapuz-.
~dı II, 180-14.
Tablağ=razılıq. *Bax* və *düzəlt*: taplağ.
I, 450-1.
~mq I, 450-2.
Tabuz-=tapmaca söyləmək və ya soruşmaq. *Bax*: tabız-, tapuz-.
II, 119-21.
~dı II, 119-20.
~dum I, 450-4.
~ur II, 119-21.
~ğu nənq=tapmaca.
I, 469-17.
~ğuk=tapmaca.
I, 479-19.
II, 180-13.

Tada=on addımdan görünən yer parçası. *Bax*: tata.
III, 209-9.
Tadğun=Fərat və ona bənzər çay.
I, 430-18.
Tadu=insanm təbi və təbiəti.
III, 209-8.
Tadun[15]=bir yaşındakı buzov. *Bax*: tadhun.
III, 168-9.
Tadhun=tosun, iki yaşında olan dana. *Bax*: tadun.
I, 398-20.
Tafarçı=hammal, yük daşıyan.
III, 150-18.
Tafrak=çabuq, təcili; qıvraq, çalışqan. *Bax*: tawrak.
I, 455-26.
Tağ=dağ.
I, 119-15, 127-17, 134-21, 153 -13, 161-26, 162-9, 203-12, 204-3, 210-7, 224-18, 329-24, 340-15, 397-3, 445-16, 453-18, 474-7, 474-13, 474-19, 476-13, 476-20, 477-19.
II, 83-17, 83-21, 113-12, 132-13, 175-3, 265-20, 271-25, 274-10, 283-14.
III, 25-3, 46-12, 132-8, 153-22, 205-8, 314-12, 314-14, 314-16, 356-24.
~da II, 337-4.
III, 278-21.
~dan 1, 221-3, 221-18.
~dm I, 238-12, 238-25, 264-20, 304-20.
II, 154-23.
III, 189-4.
~ığ 1, 164-9, 420-3.
II, 290-25.
III, 116-3.
~ka I, 210-4, 224-20, 234-19, 254-18, 288-9, 303-20.
II, 66-5, 70-24, 71-6, 78-12, 82-18, 132-13, 240-18, 336-4.
III, 153-22.
~nı 1,314-23, 318-6.
~lar 1, 213-14, 230-2, 235-15.
II, 278-22, 299-19.
~tarmak=dağ-təpə.
1, 411-11.

---

[15] Bəsim Atalayın qeydinə görə, «tadun» və «tadhun» bir sözün iki variantıdır, ancaq ərəbcə onlara «bir yaşında» və «iki yaşında olan dana» mənaları verilmişdir.

Tağar=dağar, dağarcıq, çuval; içinə buğda və s. şeylər yığılan nəsnə.
I, 68-1, 279-24, 409-13.
II, 299-19.
~ka II, 168-12.
Tağay=dayı.
III, 224-5.
Tağık-=dağa çıxmaq; dağa qaçmaq; yozlaşmaq.
II, 143-15.
~tı 1, 240-2.
II, 143-14.
~ar II, 143-15.
Tağıl-=korlaşmaq, ovxardan düşmək (bıçaq kimi şeylər). *Bax*: tığ-.
II, 153-11.
~dı II, 153-8.
~ur 11, 153-11.
Tağla-=dağlamaq.
III, 266-19.
~dı 111, 266-18.
~r III, 266-19.
Tağlat-=dağlatmaq.
II, 327-15.
~tı II, 327-14.
~ur II, 327-15.
Tağna yawa=kasnı ağacmın püsəsidir, yoğurdla qarışdırılıb bulamaca qatılır və ona rəng verir.
I, 427-18.
Tağuzmak ər=ətli-canlı adam. *Bax*: takuzmak.
I, 481-16.
Tahçek=Çin ipəyinin bir növü.
I, 461-11.
Tah-tah=buraxılan şahini geri çağırmaq üçün işlənən nida.
I, 60-6.
III, 127-7.
Taxtu=əyrilməmiş xam ipək. *Bax*: tahçek.
I, 413-22.
Tak-=taxmaq.
II, 45-3.
~dı 11, 45-1.
~ar II, 45-3.
Takağu=toyuq. *Bax*: takuk.
I, 172-4, 259-12, 355-6, 437-25, 437-28, 438-3.
III, 18-21.

~nı III, 109-11.
erkək~=xoruz.
I, 172-14, 437-25.
tışı~=toyuq.
I, 437-25.
~yılı=türklərin on iki ilindən biri.
I, 355-6, 438-3.
Takı=dəxi (türklərin dilində). *Bax*: dakı (oğuzca).
I, 141-11, 301-20, 410-25, 445 -7, 455-14, 473-19.
II, 138-9, 144-17, 190-17, 206-17, 261-23, 320-28, 336-20.
III, 184-4, 214-7, 214-10, 255-21, 329-11, 347-15.
Takıl-=taxılmaq, düzülmək.
II, 153-13.
~dı II, 153-12.
~ur II, 153-13.
Takır-takır=səs bildirən bir söz. *Bax*: tıkır-tıkır.
I, 367-4.
Taktur-=taxdırmaq, düzdürmək.
II, 187-28.
~dı II, 187-27.
~ur II, 187-28.
Takuk=xoruz; toyuq (türkməncə=oğuzca). *Bax*: takağu.
II, 281-23.
III, 20-23.
~yalığı=xoruz pipiyi.
III, 20-23.
~luğ=toyuqlu, toyuğu olan (oğuzca).
I, 476-12.
Takuzmak ər=ətli-canlı adam. *Bax*: tağuzmak.
1, 481-16.
Tal=budaq.
I, 183-20, 410-23.
II, 143-10.
III, 156-19.
~bodh-luğ=təndürüst, boy-buxunlu adam; ən çox incə və uzun cariyə haqqında işlənir.
III, 156-20.
Talağu=tez təsir edən zəhər, ağı; daxili ağrı.
I, 438-4.
Talak=dalaq. *Bax*: sulak (qıpçaqca).
I, 410-2.

Talas=at yarışında, top və çovkan oyununda cızılmış sahə və gərilmiş ip. *Bax*: tasal.
I, 370-24.
Talbın=çırpınmaq (quş). *Bax*: talbış-, talpır-. *Düzəlt*: talpın-.
II, 241-24.
~dı II, 241-22.
~ur II, 241-23.
Talğağ=insanı öldürəcək dərəcədə şiddətli boran, tufan.
II, 283-14.
Talğan ig=ürəkkeçmə xəstəliyi.
I, 430-10.
Talğır-=qopmaq (qar boranı). *Bax*: talğur-.
II, 192-haşiyə.
~dı II, 192-haşiyə.
~ar II, 192-haşiyə.
Talğuç=heyvanın belindəki yükü bərkitmək üçün işlənən ağac.
1, 443-1.
Talğuk=baltanın sapını bərkitmək üçün vurulan çivi.
I, 456-3.
Talğur-=qopmaq (qar boranı). *Bax*: talğır-.
II, 192-2.
~dı II, 192-1.
~ur II, 192-2.
Talğur-=mədəsi bulanmaq, mədəsi qarışmaq.
II, 191-24.
~dı II, 191-23.
~ur II, 191-24.
Talığ=dad, ləzzət.
I, 406-4.
Tatığ=dad, ləzzət.
I, 406-5.
Talk- (talka-)=zərər vermək.
~ar (~r) 1, 483-7.
Talka=qora bağlamaq. *Bax*: tarka.
I, 421-20
Talkalan-=qora bağlamaq, salxımın qora olması.
III, 193-25.
~dı III, 193-24.
~ur III, 193-25.
Talkan=qovud, qovrularaq döyülmüş arpa.
1, 432-8, 432-12.
~ka II, 122-9, 173-7, 201-6, 201-12.

Talkı-=ayıb sayılmaq.
~mas II, 298-10.
Talkığ=dağların üz-üzə dayandığı yer.
I, 450-21.
Talkığ=işi üzüstə qoyma.
I, 451-1.
Talkıl-=itələnib yıxılmaq, dəf edilmək, sovulmaq.
II, 234-6.
~dı II, 234-3, 234-4, 234-5.
~ur II, 234-6.
Talkış-=dürtməkdə və bükməkdə yardım etmək.
II, 216-2.
~dı II, 215-20.
~ur II, 216-2.
Talkıt-=işi gecikdirmək; yükü əymək; yüklə ip arasına ağac parçası qoyaraq yükü düzəltmək üçün bükdürmək. *Bax*: tılkat-.
II, 324-8.
~tı II, 324-3, 324-5.
~ur II, 324-7.
Talku=əyilmiş, bükülmüş nəsnə.
I, 422-2.
~yışığ=bükülmüş ip.
I, 422-3.
Talpm-=çırpmmaq, qanad çalmaq. *Bax*: talbın-.
II, 241-24.
~dı II, 241-22.
~ur II, 241-23.
Talpır-=qanad çalmaq, çırpmmaq.
II, 187-7.
~dı II, 187-4, 187-5.
~ar II, 187-7.
Talpış-=qanad çalmaq; dalğalanmaq.
II, 241-8.
~dı II, 214-4, 214-6.
~ur II, 214-8.
Taltur-=bayıldana qədər döymək.
II, 188-12.
~dı II, 188-11.
~ur II, 188-12.
Talu=seçmə, seçkin, seçilmiş.
III, 218-12.
Talula-=seçmək.

III, 288-20.
~dı III, 288-19.
~r III, 288-20.
Talwır=kəklik.
II, 187-5.
Tam=dam; divar; qala.
I, 121-21, 208-2, 224-1, 227-19, 265-1, 298-14, 356-25, 396-26.
II, 50-1, 66-13, 136-19, 168-17, 188-13, 191-6, 222-19, 243-17, 313-14, 334-20.
III, 35-2, 53-10, 58-13, 70-19, 106-19, 275-9.
~ığ I, 325-17.
III, 81-9, 142-3.
~dın II, 43-15, 235-9.
~ka II, 167-9, 168-6, 171-14, 234-20.
III, 119-17.
ükəklig~=üzərində bürcləri olan qala.
I, 208-2.
~ulı=divar təməli.
I, 121-21.
Tam-=dammaq, damlamaq.
II, 53-7.
~dı II, 53-6, 120-22.
~ar I, 130-17, 378-5.
II, 53-7.
III, 131-11.
~a III, 314-21.
~a-~a=dama-dama, damlaya-damlaya.
III, 314-21.
Tamak=boğaz (oğazca, qıpçaqca və onlara uyanların dilində). *Bax*: tamğak (türklərin dilində).
I, 107-15.
Tamar=damar (oğuzca). *Bax*: tamur, tamır.
I, 367-18.
III, 194-1.
Tamçır-=damlamaq; səpilmək. *Bax*: tamçur-.
Tamçur-=səpələmək. *Bax*: tamçır-.
II, 189-2.
~dı II, 189-1.
~ur II, 189-2.
Tamdu=gur alov, tonqal. *Bax*: tamduk.
I, 415-10.

Tamduk=gur alov, tonqal. *Bax*: tamdu.
I, 415-10.
Tamdur-=damlatmaq. *Bax*: tamtur-.
II, 188-28.
~dı II, 188-26.
~ur II, 188-28.
Tamdur-=yandırmaq. *Bax*: tamtur-.
II, 189-15.
~dı II, 189-13.
~ur II, 189-15.
Tamğa=dənizə, gölə və ya dərəyə axan suyun bir qolu; delta; körfəz.
I, 419-23.
~suwı 1, 420-3.
Tamğa=gəmilərin lövbər saldıqları liman.
I, 419-24.
Tamğa=damğa, möhür, xaqanın və ya başqasının damğası, möhürü.
I, 419-22.
~lığ=bir adamlıq süfrə; kiçik ibrik; üstündə xaqanm möhürü olan əşya. *Bax*: tamğalık.
I, 498-1, 498-5, 498-6.
~lık=kiçik ibrik; bir adamlıq süfrə; xaqandan başqasının istifadə etməməsi üçün damğalanmış. *Bax*: tamğalığ.
I, 497-25, 498-1, 498-7.
Tamğak=boğaz, damaq (türklərdə). *Bax*: tamak (oğuz, qıpçaq və onlara uyanlarda).
I, 454-24.
Tamğakla-=boğaza vurmaq.
III, 307-3.
~dı III, 307-1.
~r III, 307-2.
Tamğala-=xaqanm möhürünü basmaq, damğasmı vurmaq.
III, 308-13.
~dı 111, 308-11.
~r 111, 308-13.
Tamğır-=az qala damlamaq, damcıldamaq. *Bax*: tamğur-.
II, 192-5.
~dı II, 192-3.
~ur II, 192-3.
Tamğur-=az qala damlamaq. *Bax*: tamğır.
II, 192-5.
~dı II, 192-3.
~ur II, 192-3.

Tamın-=(süddən) yağ çıxarmaq; təqdir etmək.
II, 169-11.
~dı II, 169-9.
~ur II, 169-10.
Tamındı suw=su damlası.
I, 440-4.
Tamır=damar, sinir. *Bax*: tamar (oğuzca), tamur.
~lığ I, 474-20.
Tamış-=damlamaq.
II, 139-3.
~dı II, 139-1.
~ur II, 139-2.
Tamıt-=damlatmaq.
II, 302-25.
~tı II, 302-24.
~ur II, 302-25.
Tamtur-=damlatdırmaq, damızdırmaq.
II, 188-28.
~dı II, 188-26.
~ur II, 188-28.
Tamtur-=yandırmaq. *Bax*: tamdur-.
II, 189-15.
~dı II, 189-13.
~ur II, 189-15.
Tamu=cəhənnəm.
III, 219-18, 219-19.
Tamu=hələ; cümlənin mənasmı vurğulamaq üçün işlənən ədat.
I, 416-20.
Tamula-=sıxışdırmaq, sıxmaq, bərkitmək, bənd vurmaq.
III, 288-26.
~dı III, 288-24.
~r III, 288-25.
Tamur=damar. *Bax*: tamar (oğuzca), tamır.
I, 367-18.
Tamur-=burnu qanamaq, qan damlamaq.
~dı II, 119-1.
~ğan=daim qanayan, damlayan. *Bax*: yamurğan.
I, 491-16, 496-7, 496-haşiyə.
Tamuz-=damızdırmaq, damlatmaq.
II, 120-3.
~dı II, 120-1, 180-10.
~ur II, 120-3.

Tan=sabah, axşam əsən sərin məltəm, əsinti.
III, 157-7.
Tan-=inkar etmək, danmaq.
III, 180-17.
~dı III, 180-15.
~ar III, 180-17.
Tança-=pozulmaq, çürümək, xarab olmaq. *Bax*: tançğa-, tınça-, tınçı-, tançı-, tunçı-.
~dı III, 273-11.
Tançğa-=pozulmaq, çürümək, xarab olmaq. *Bax*: tança-, tınça-, tınçı- tançı-, tunçı-.
~dı III, 273-12.
Tançı-=pozulmaq, xarab olmaq, çürümək. *Bax*: tança-, tançğa-, tmça- tmçı-, tunçı-.
~dı III, 273-3.
Tançış-=xarab olub qoxmaq.
II, 224-2.
~dı II, 224-1.
~ur II, 224-2.
Tançu=loxma, tikə. *Bax*: tunçu.
III, 341-13.
~nı II, 44-9.
Tançula-=ağızda çeynəmək.
III, 308-3.
~dı III, 308-1.
~r III, 308-2.
Tanq=şaşacaq, şaşılacaq, heyrət ediləcək nəsnə, danılacaq, əcaib şey.
I, 131-2.
III, 311-1, 311-2.
Tanq=dan, dan üzü, sübh çağı, obaşdan.
I, 222-1.
III, 311-4, 311-9, 311-20.
~da I, 284-22.
~at-=dan yeri ağarmaq.
~at-tı I, 222-1.
III, 311-20.
Tanq=qədim dövrlərdən qalma tikili.
III, 312-haşiyə.
Tanq=ələk (arğuca).
III, 310-28.
Tanq-=bir şeylə sarımaq.
III, 339-12.

~dı III, 339-10.
~ar III, 339-12.

Tanqıl-=(iplə) sarımaq.
III, 344-3.
~dı III, 344-1.
~ur III, 344-3.

Tanqın-=bir sarğı ilə sarımaq; bu işi təkbaşına görmək.
III, 344-8.
~dı III, 344-6.
~ur III, 344-8.

Tanqız-=şişmək.
III, 342-4.
~dı III, 341-26, 342-1.
~ar III, 342-4.

Tanqla-=danlamaq; heyrət etmək.
III, 350-26.
~dı III, 350-25.
~r III, 350-26.

Tanqlaş-=şaşmaq, təəccüb etmək, heyrət etmək.
III, 347-6.
~dı III, 347-4.
~ur I, 394-7.
III, 347-6.
~u III, 347-14.

Tanqlat-=danlatmaq, şaşırtmaq.
II, 338-19.
~tı II, 338-17.
~ur II, 338-18.

Tanqsuk=şaşılacaq, əcaib; nəfs.
III, 332-5, 332-7.

Tanq-tunq et-=«danq-dunq» deyə səs vermək.
~~et-ti III, 312-14.

Tanquk=xaqanlara səfər zamanı hədiyyə olaraq verilən yemək və ipək kimi şeylər.
III, 318-10.

Tanquk=çovkan oyununda topu gərilən ipdən keçirənə verilən ipək parça, nəmər.
III, 318-12.

Tanquk=savaşda nizələrin və bayraqların ucuna taxılan ipək qumaş.
III, 318-13.

Tamş-=bir-birinə olan borclarını danmaq, inkar etmək.
II, 140-6.

~dı II, 140-4.
~ur II, 140-5.
Tantur-=inkar etdirmək.
II, 189-18.
~dı II, 189-16.
~ur II, 189-18.
Tanu-=məsləhət etmək, tövsiyə et-mək; işarə etmək; söyləmək, əmr et-mək; *Bax*: tanış-.
III, 251-19.
~dı II, 140-3.
III, 251-17.
~r III, 251-19.
Tanuk=şahid, tanıq.
I, 382-11.
II, 61-24.
III, 164-12.
~luk I, 480-9.
Tanul-=söz söylənmək; işarət edilmək.
II, 154-16.
~dı II, 154-14.
~ur II, 154-15.
Tanuş-=məsləhtləşmək, işarələşmək. *Bax*: tanu-.
II, 140-3.
~dı II, 140-1.
~ur II, 140-3.
Tanut-=başqasına söz eşitdirməyi tövsiyə və əmr etmək.
II, 304-3.
~tı II, 304-1.
~ur II, 304-2.
Tap=kafi, yetər, yetərli.
I, 335-7.
~bol-dı I, 335-8.
Tap=yaralama və döymə izi.
III, 147-13.
Tap-=tapınmaq, tapmaq, xidmət etmək, sezmək.
II, 33-12.
~dı II, 33-7, 33-9, 33-11.
~ar I, 420-21.
II, 33-12.
III, 210-18.
~uğsak=xidmət edən, xidmət etməyi sevən.

II, 182-17, 182-22.
III, 327-15.
~un (~unq əvəzinə).
III, 327-24.
Tapçan=əl çatmayan üzüm salxımlarını dərmək üçün üstünə çıxılan üç ayaqlı süfrə kimi nəsnə. *Bax*: tapçanq.
I, 428-14.
Tapçanq=həmin məna (kənçəkcə). *Bax*: tapçan.
III, 334-6.
Tapçur-=tapşırmaq; çatdırmaq; təhvil vermək, təslim etmək.
II, 189-6.
~dum II, 189-3, 189-4.
~ur II, 189-6.
Tapı=bir şeyə razı olma.
III, 206-15.
~sı III, 206-16.
Tapı=nə uzun, nə qısa, orta.
III, 206-17.
Tapın-=tapınmaq, ibadət, xidmət etmək.
! II, 181-16.
II, 162-5.
~dı II, 162-4, 177-27, 178-12, 178-13, 182-3, 182-21.
~dım II, 162-3, 178-1, 182-1.
~ur II, 162-5.
~ğıl II, 162-10.
~dınq II, 182-2.
~duğ (arguca) II, 182-5.
~sa I, 182-21.
~ğuçı (türklərdə) II, 182-10.
~daçı (oğuzlarda) II, 182-12.
~ğan II, 182-13.
~ğuluk II, 183-7.
~ığlı II, 183-12.
Tapış=iki adamın işlərini bir-birinə tapşırması; vəkalət.
I, 371-11.
Tapla-=qəbul etmək, razı olmaq.
III, 265-20.
~dı III, 265-18.
~r III, 265-19.
Taplağ=razılıq. *Bax*: tablağ. taplağ.
I, 450-1.
~ınq I, 450-2.

Taplaş-=razı olmaq, uzlaşmaq.
II, 215-haşiyə.
~dı II, 215-haşiyə.
~ur II, 215-haşiyə.
Taplat-=razı etmək.
II, 326-6.
~tım II, 326-4.
~urmən II, 326-5.
Tapluk=yer yarıqları.
I, 454-19.
Tapraş-=sıçraşmaq (yalnız dəvələr barədə).
II, 224-9.
~dı II, 224-8.
~ur II, 224-9.
Taprı-=sıçramaq (yalnız dəvələr barədə).
III, 254-26.
~dı III, 254-25.
~r III, 254-26.
Tapşur-=tapşırmaq, təhvil və təslim etmək. *Bax*: tapçur-.
II, 189-6.
~dum II, 189-3.
~ur II, 189-6.
Tap-tap=tez-tez.
III, 147-13.
Tapuğ=ibadət, tapma, sitayiş; xidmət.
I, 375-16, 37-17.
II, 182-24.
III, 58-25.
~ı I, 375-17.
~ın III, 236-23.
~luğ=daim xidməti olan; əməkdar.
I, 475-1.
~çı=xidmətçi.
I, 377-26.
Tapul-=tapılmaq (itən şey).
II, 145-22.
~dı II, 145-21.
~ur II, 145-22.
Tapuz-=tapmaca soruşmaq və söyləmək. *Bax*: tabız-, *düzəlt*: tabuz-.
~dum I, 450-4.
Tapzuğ=tapmaca. *Bax*: tabuzğu, tabuzğuk, tapzuğuk.
I, 450-3.

Tapzuğuk=xalqın bir-birini tapmaca tapmaqda sınaması. *Bax*: tapzuğ, tabuzğu, tabuzğuk.
I, 450-4.
Tar=dar.
III, 149-26, 242-9.
Tar=(çayda işlənən) sal (yabaku və tatar ləhcələrində).
III, 150-1.
Tar=yağ tortası, kəf.
III, 150-5.
Tar-=dağıtmaq, yaymaq, paylamaq, ayırmaq. *Bax*: tara-.
III, 177-17.
~dı III, 177-15.
~ar III, 177-17.
~ıp I, 398-6.
Tara-=daramaq, dağıdılmaq. *Bax*: tar-.
III, 243-4.
~dı I, 65-5.
III, 243-1, 243-2, 243-10.
~r III, 243-4, 243-10.
Taral-=daranmaq.
II, 151-13.
~dı II, 151-12.
~ur II, 151-13.
Tarasla-=bir şeyi qüvvə ilə dağıtmaq.
III, 293-22.
~dı III, 293-18, 293-19.
~r III, 293-21.
Tarğak=daraq.
I, 65-4, 454-23.
Tarğıl=alaca (atdan başqa hər heyvan barədə).
I, 465-5.
~yılkı I, 465-5.
Tarxan=islamiyyətdən əvvəl verilən bir ünvan, bəy deməkdir (arğuca).
I, 428-21.
Tarka=qoruq. *Bax*: talka.
I, 421-20.
Tarı-=əkin əkmək.
III, 244-9.
~dı III, 244-8.
~r III, 244-9.
~daçı=əkinçi. *Bax*: tarığçı.
II, 71-20.

Tarırku=otları bir-birinə qarışmamış olan yer; otu az yer.
~yer 1, 469-26.
Tarığ=əkin; bitki; arpa, buğda; dənə, toxum, taxıl (türklərdə), darı (oğuzlarda). *Bax*: aşlık (oğuzca).
I, 69-17, 196-6, 209-6, 218-15, 220-13, 236-6, 236-15, 241-1, 241-26, 244-10, 248-8, 252-1, 255-6, 255-9, 263-18, 288-26, 315-8, 322-7, 336-19, 445-20, 477-1, 485-6, 488-8.
II, 69-28, 70-1, 111-9, 116-9, 135-13, 149-18, 150-3, 151-9, 166-20, 179-5, 213-21, 220-15, 226-1, 235-15, 240-20, 242-1, 258-7, 261-22, 300-1, 309-5, 309-12, 309-20, 310-1, 310-17, 310-18, 310-21, 310-27, 311-6, 311-9, 311-10, 311-15.
III, 60-19, 68-1, 108-6, 236-15, 244-7, 296-7, 372-25.
~çı=cütçü, əkinçi. *Bax*: tarığ-daçı.
II, 70-1, 70-5, 71-19.
III, 227-7.
~lığ yer=əkin olan yer; anbar.
I, 475-13.
~lığ=anbar.
I, 475-13, 478-19,
~lığ əw=buğdalı ev.
1, 478-19.
~lık=anbar.
I, 480-5.
~lağ=toxum əkiləcək yer, tarla, əkənək, əkərgə.
1, 478-12.
~biti=taxıla düşən həşərat.
I, 336-19.
bül~=illərdən bəri qalmış və dadı qaçmış taxıl; yağış və nəmdən xarab olmuş taxıl.
I, 347-12.
Tarığlan-=əkin sahibi olmaq.
~dı II, 266-2.
Tarık-=daralmaq.
II, 142-6.
~tı II, 142-5.
~ar II, 142-6.
Tarıl-=(bir şey başqasının içinə) dağılmaq; yayılmaq; ayırmaq.
II, 151-10.
~dı 1, 65-27.
II, 151-11.
III, 13-17.
~ar II, 151-10.

~mağay II, 218-1.
Tarıl-=əkilmək.
II, 151-10.
~dı II, 151-9.
~ur II, 151-10.
Tarım=göllərə, qumsallara axan çay qolları.
I, 395-4.
Tarımla-=bir adadan digərinə atlamaqla çayı keçmək.
III, 300-13.
~dı III, 300-11.
~r III, 300-13.
Tarımsın-=əkin əkirmiş kimi görünmək.
II, 258-9.
~dı II, 258-7.
~ur II, 258-9.
Tarm-=təkbaşma əkin əkmək.
II, 166-22.
~dı II, 166-20.
~ur II, 166-22.
Tarıt-=əkinçilik etmək.
~ğan I, 488-8.
~ğu II, 310-17.
~ığsak II, 309-12.
~ığhk II, 309-20.
~ığh II, 310-1.
Tarmak=yırtıcı heyvanlarm pəncəsi, caynağı.
I, 455-1.
karğak~ı=bir bitki növü.
I, 455-2.
Tarma-=cırmaqlamaq.
! II, 142-3.
~dı II, 142-2.
Tarmaklan-=pəncə, caynaq sahibi olmaq; qollara ayrılmaq (su). *Bax*: tarmutlan-.
II, 270-22.
~dı II, 270-16, 270-18, 270-20.
~ur II, 270-21.
Tarmaş-=cırmaqlaşmaq; birlikdə qaşınmaq, dırmalanmaq.
II, 216-11.
~dı II, 216-9.
~ur II, 216-10.
Tarmat-=dırmalatmaq.

II, 331-8.
~tı II, 331-7.
~ur II, 331-8.
Tarmaz=xiyar. *Bax*: turmuz.
I, 446-21.
Tarmut=dağların təpələri, dərələri.
I, 441-11.
Tarmutlan-=qollara ayrılmaq (su).
II, 267-10.
~dı II, 267-9.
~ur II, 267-10.
Tart-=dartmaq; cəzb etmək; çəkmək, uzatmaq; gərmək; gətirmək; almaq, çıxarmaq.
III, 369-6.
~tı III, 369-1-3-4-7.
~ar III, 369-6.
~ma III, 369-9.
Tartar=qumruya bənzər bir quş.
I, 467-12.
Tartığ=yük ipi; müvazinət sarğısı.
I, 450-7.
Tartığ=bir işə görə xaqanın adamları çağırması.
I, 450-8.
~çı=dəvətçi.
I, 450-9.
Tartıl-=dartılmaq; gərilmək və çəkilmək.
II, 233-11.
~dı II, 233-8, 239-17.
~ur II, 233-11.
Tartın=qida, yeyəcək; başqa bir yerdən gətirilən qida məhsulları.
I, 428-9.
III, 169-4.
Tartın-=özləmək; acımaq, yazığı gəlmək; götürürmüş kimi görünmək, dartıb aparmaq.
II, 242-3.
~dı II, 241-25, 242-1.
~ur II, 242-3.
Tartış-=dartışmaq, dartmaqda kömək etmək; gərməkdə kömək etmək; bir-birini cəzb etmə, çəkmə işində köməkləşmək; sızlamaq.
II, 214-17.
~dı II, 214-9-11-13-15.
~ur I, 268-19.

II, 214-17.
III, 239-13.

Taru-=daralmaq.
III, 244-4.
~dı III, 244-1, 244-3.
~r III, 244-4.

Tarun-=canı sıxılmaq, usanmaq, sıxılmaq.
II, 166-24.
~dı II, 166-23.
~ur II, 166-24.

Tarus=evin damı, çatısı.
I, 370-23.
~ka II, 134-18.

Tarusla-=evə dam düzəltmək.
III, 293-24.
~dı III, 293-23.
~r III, 293-24.

Tarut-=darlaşdırmaq.
II, 296-19.
~tı II, 296-17.
~ur II, 296-19.

Tas=hər nəsnənin pisi, bayağısı (oğuzca).
I, 342-23.

Tasal=çovkan oyununda cızılmış sərhəd. *Bax*: talas.
I, 392-8.

Tasğa-=şillələmək.
III, 262-2.
~dı III, 262-1.
~r III, 262-2.

Tasğaş-=şilləşmək, bunda yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: yasğaş-.
II, 226-23.
~dı II, 226-21.
~ur II, 226-22.

Tasğat-=şillələtmək.
II, 323-12.
~tı II, 323-11.
~ur II, 323-12.

Taş=daş, qaya.
I, 191-15.
II, 36-16, 43-4, 50-23, 156-14, 196-6, 237-19.
III, 58-25, 153-3, 257-5, 258-16, 260-20, 324-3, 376-8, 384-8, 384-12.

~ı III, 326-5.
~ığ I, 216-25, 260-18, 302-24, 490-15.
III, 183-8.
~ka II, 153-8.
III, 369-8.
Taş-=dış, qürbət; geniş açıqlıq; yazı.
II, 111-4.
III, 153-5.
~tın 1, 428-10.
~ra=dışarı.
I, 420-3.
~taş ton=üst paltar.
III, 153-4.
Taş-=daşmaq.
II, 41-11.
~dı II, 41-9.
~ar 11, 41-11.
Taşak=xaya.
I, 382-8.
~ı 1, 430-12.
~m III, 247-22.
~lığ 1, 476-9.
Taşğur-=daşmaq üzrə olmaq.
II, 191-18.
~dı 11, 191-17, 211-1.
~ur II, 191-18.
Taşğur-=qovuşdurmaq.
II, 191-21.
~dum II, 191-19.
~urmən II, 191-21.
Taşık-=dışarı çıxmaq (yağma, tuxsı, qıpçaq, yabaku və türkməncə).
Bax: tışık-, çık-.
II, 143-2.
~tı II, 142-23.
~ar II, 143-2.
Taşır-=daşırmaq.
~kan közlüg=dombagöz.
I, 493-13.
Taşıt-=daşıtmaq, daşırmaq.
II, 300-3.
~tı 11, 300-1.
~ur II, 300-3.

~ğan I, 488-17, 488-20.
Taşla-=daşlamaq; qürbətə getmək.
III, 266-12.
~dı III, 266-10, 266-11.
~r III, 266-12.
Taşlat-=daşlatmaq; qürbətə göndərmək.
II, 326-24.
~tı II, 326-21, 326-22.
~ur II, 326-24.
~u II, 327-5.
Taşu-=daşımaq; çıxarıb atmaq, qovmaq.
III, 247-2.
~dı III, 247-1.
~r III, 247-2.
~p I, 165-12.
Taşuğ=daşman mal, əşya.
I, 409-26.
Taşur-=daşırmaq.
II, 113-28.
~dı II, 113-26.
~ur II, 113-28.
~ğan I, 491-9.
Taşut-=daşıtmaq.
~tum I, 253-18.
Tat=tat; yabançı; qeryi-müslim; uyğur (tuxsı və yağma ləhcələrində); fars, əcəm; farsca danışan (son məna bütün türklərdə).
I, 111-2, 443-20, 467-17.
II, 33-18, 233-12.
~ığ II, 277-8.
~sız I, 357-15.
II, 277-17.
~m II, 290-26.
~laka=tatlara.
I, 466-2.
~tawğaç=uyğur və çinli; fars və türk.
I, 443-12, 443-20.
II, 277-11.
Tat=qılınc və ona bənzər şeylərin üstünə çökən pas. *Bax* və *düzəlt*: tut.
II, 277-20.
Tata=on addımdan görünə biləcək yer parçası.
III, 209-9.
Tatğan-=dad almaq, dadlı, şirin saymaq.

II, 242-26.
~dı II, 242-24.
~ur II, 242-26.
Tatı-=dad vermək.
III, 240-15.
~dı III, 240-13.
~r III, 240-14.
Tatığ=dad, ləzzət.
I, 305-19, 406-4.
~ı III, 34-14.
~lığ=dadlı.
I, 475-4.
~talığ=dadlı, ləzzətli.
I, 406-5.
Tatığlan-=dadlanmaq, ləzizləşmək.
II, 263-3.
~dı II, 263-1.
~ur II, 263-3.
Tatığsa-=ürəyi dadlı, şirin şey istəmək.
III, 294-5.
~dı I, 305-21.
III, 294-4.
~r III, 294-5.
Tatık-=tatlaşmaq, farslaşmaq.
~tı II, 143-3.
~sa II, 277-22.
Tatık-=paslanmaq. *Bax* və *düzəlt*: tutuk-.
~sa II, 277-22.
Tatıl-=dadılmaq, dadma baxılmaq.
II, 146-16.
~dı II, 146-15.
~ur II, 146-16.
Tatın-=dadırmış kimi görünmək.
~dı II, 176-11.
Tatındı süt=bol süd.
I, 493-13.
Tatır yer=susuz və ağacsız yer.
I, 367-2.
~lığ yer=torpağı düz və sərt olan yer, bozqır.
I, 474-14.
Tatırğa=tirşə adlanan aşılanmış ağ dəri.
I, 469-28.

Tatıt-=dadılmaq, dadına təsir etmək, dad vermək.
II, 294-5.
~tı II, 294-3.
~ur II, 294-5.
Tatla-=fars və iranlı saymaq.
III, 265-24.
~dı III, 265-23.
~r III, 265-24.
Tatlaş-=farsca və ya uyğurca danışmaq.
II, 215-19.
~dı II, 215-16.
~ur II, 215-18.
Tatlığ=dadlı.
I, 195-6, 499-16.
III, 174-24, 188-22.
Tatruş-=bir-birinə daddırmaq.
II, 224-13.
~dı II, 224-11.
~ur II, 224-13.
Tatur-=daddırmaq.
II, 109-24.
III, 182-15.
~dı III, 182-13.
~dum II, 109-22.
~ur III, 182-14.
~urmən II, 109-23.
~ğan I, 489-13, 489-20.
II, 110-16.
Tavar=mal, davar (oğuzca və onlara uyanların dilində). *Bax*: tawar.
I, 272-1, 272-24, 275-7, 367-22.
III, 295-12, 365-1.
~ığ III, 298-6.
~ın I, 294-17, 295-4, 323-1.
III, 278-15, 364-12, 382-18, 383-24.
~ınqnı (*düzəlt:* tawar-mqm) I, 146-21.
Tavuş=duyğu və qımıltı. *Bax*: tawuş, tawış.
III, 163-21.
Taw-=qənaət etməmək.
~dı I, 492-3.
Tawar=mal, mülk, əşya; rüşvət. *Bax*: tavar (oğuz və onlara uyanların dilində).

I, 367-21, 409-15.
II, 45-16, 55-9, 70-22, 74-15, 76-4, 78-23, 120-26, 122-6, 124-21, 131-16, 140-10, 140-20, 146-22, 150-10, 172-6, 173-4, 191-13, 200-15, 227-17, 229-15, 239-9, 291-4, 291-28.
III, 61-3, 68-13, 69-3, 178-3, 191-24, 202-19, 210-19, 219-19, 245-23, 275-6, 283-12, 333-20.

~ı I, 288-4, 316-19.
II, 159-1.

~ığ I, 291-23.
II, 116-3, 195-9.

~m I, 71-19, 238-4, 278-19, 294-11, 308-27.
II, 174-1, 174-16, 176-1, 250-9, 252-9, 261-14, 292-23, 295-3, 301-12, 337-13.
III, 81-17, 241-5, 259-27.

~mqa I, 313-14.
II, 173-14, 250-20.
III, 190-19.

~ınqnı I, 146-21.

~ka II, 46-23.

~sızm I, 368-1.

~sak=malsevər.
II, 74-20.

~lığ=mallı, mal sahibi.
I, 474-15.

~luk=mal qoyulan yer; xəzinə.
I, 480-3.

Tawğaç edhi=ərəblərin ad qövmünün əsərləri dedikləri böyük və qədim tikililərə verilən ad.
I, 443-15.

Tawğaçla-=maçinli saymaq.
III, 306-10.

~dı III, 306-9.

~r III, 306-10.

Tawğaçlan-=maçinli qılığma girmək.
II, 267-17.

~dı II, 267-15.

~ur II, 267-16.

Tawğaç yudası=susam çiçəyinin yarpağına bənzər yarpağı olan, dərman kimi işlənən bir ağac.
I, 443-24.

Tawılğuç=təbərxun, innab deyilən meyvə; qızıl ağac; tərxun adlanan göyərti; qızıl söyüd. *Bax*: tawılku.

I, 469-14.
Tawılku=təbərxun. *Bax*: tawılğuç.
I, 470-1.
Tawış=duyğu və qımıltı. *Bax*: tavuş, tawuş.
III, 163-21.
Tawışğan=dovşan.
I, 487-22.
~yılı=türklərin on iki ilindən biri.
I, 487-22.
Tawışğanlaş-=ortaya dovşan qoyub bəhsə girmək, mərc gəlmək.
~u II, 231-10.
Tawra-=davranmaq; böyümək; qüvvətlənmək.
III, 256-6.
~dı III, 43-1, 256-4.
~r III, 256-5.
Tawrak=tez, təcili; qıvraq, çahşqan; çabuqluq. *Bax*: tafrak, tofrak.
I, 210-haşiyə, 455-26, 493-6.
III, 46-21, 66-17.
~ın I, 455-24.
III, 241-14.
Tawran=şalvar bağı və ya kotan qolu düzəltmək üçün hörülmüş ip.
I, 428-25.
Tawran-=davranmaq.
II, 242-15.
~dı II, 242-13.
~ur II, 242-14.
Tawrat-=tələsdirmək; davrandırmaq; ip əyirtmək.
II, 317-15.
~dı II, 317-14, 317-16.
~ur II, 317-15.
~ası II, 341-7.
~ğuçı (digər türklərin dilində) II, 339-23.
~taçı (oğuzların dilində) II, 339-24.
~ğan II, 340-1,
~ığsak (bəzi oğuzlarm dilində) II, 340-4.
~ığh II, 340-21.
~ığhk II, 340-8.
~ığsı (başqa oğuzlarm dilində) II, 340-15.
~ğu II, 341-2, 341-5, 341-6.
~mış II, 340-26, 340-28.
~ma II, 339-19.
Tawratış-=çabuqluqda və yürüməkdə yarışmaq.

~dı II, 341-12.
Tawuş=duyğu və qımıltı. *Bax*: tavuş, tawış.
I, 371-15.
Tawuşla-=qımıldanmaq, duyğu və hərəkət biruzə vermək.
III, 296-6.
~dı III, 296-4.
~r III, 296-6.
Tay=day, dayça.
I, 250-27, 251-8.
III, 158-6, 158-10.
~ımı III, 68-15.
Tay-=sürüşmək.
III, 230-10.
~dı III, 230-8.
~ar III, 230-10.
~mas III, 164-12.
Taya-=dayaq qoymaq; dayaq vermək.
III, 252-19.
~dı III, 252-18.
~r III, 252-19.
Tayağu=daş və təzək parçası.
III, 170-14.
Tayak=dayaq, dayanğac, əsa.
I, 414-11.
III, 164-7, 164-12.
Tayaklan-=dayaq, əsa sahibi olmaq.
III, 191-5.
~dı III, 191-4.
~ur III, 191-5.
Tayan-=dayanmaq.
III, 185-22.
~dı III, 185-20, 330-19.
~ur III, 185-22.
~ma III, 160-14.
Tayanqu=mabeynçi, hacib, seremonmeyster.
III, 130-17.
Tayğan=tazı, ov iti.
I, 417-16.
II, 43-23, 327-4.
III, 171-7, 171-8.
Tayığ=sürüşkən.
III, 163-22.

Tayış-=sürüşməkdə yarışmaq.
III, 183-17.
~dı III, 183-16.
~ur III, 183-17.
Tayıt-=sürüşdürmək. *Bax*: taytur-.
II, 313-22.
~tı II, 313-21.
~ur II, 313-22.
Taylanq ər=incə, kübar, boy-buxunlu, rəngi parlaq, paltarı təmiz adam, ən çox gənclər haqqmda işlənir.
III, 335-7.
~yigit III, 335-9.
Taytur-=sürüşdürmək. *Bax*: tayıt-.
III, 187-11.
~dı III, 187-9.
~ur III, 187-11.
Tayuk ər=incə, kübar gənc. *Bax*: taylanq.
III, 164-6.
Tayuklan-=kübarlaşmaq.
III, 191-8.
~dı III, 191-6, 192-2.
~ur III, 191-8.
Taz=keçəl, daz; buynuzsuz; bitkisiz; şoran.
I, 75-18, 163-5, 330-17.
II, 64-12, 72-8.
III, 150-14.
ajmuk ~=başı zəylə suvanmışcasma daz.
I, 163-5.
~at=alacalı at.
III, 150-15.
~koy=buynuzsuz qoyun.
III, 150-16.
~yer=ğitkisi az olan, keçəl yer.
III, 150-17.
Tazar-=keçəlləşmək, dazlaşmaq.
II, 113-7.
~dı II, 113-5.
~ur II, 113-6.
Tazğar-=keçəlləşmək, dazlaşmaq. *Bax*: tazğır.
~dı II, 191-9.
Tazğır=keçəlləşmək, dazlaşmaq. *Bax*: tazğar.
II, 191-10.

~ar II, 191-10.
Tazla-=birinə keçəl demək, keçəl saymaq.
III, 266-4.
~dı III, 266-3.
~r III, 266-4.
Te-=demək, söyləmək. *Bax*: ti-.
III, 233-2.
~dı III, 233-1.
~r I, 142-2, 152-8, 185-13.
II, 282-7.
III, 233-2.
~r sən III, 204-17, 204-22, 205-5.
~miş I, 401-14, 401-15.
III, 231-1, 231-2.
~yü III, 219-4.
~sə I, 117-6.
~mə I, 228-27.
~məs I, 146-4.
Tegin=əsli «kölə» deməkdir, sonra xaqan oğullarına ünvan olaraq verilmişdir. *Bax*: tigin.
I, 362-25.
III, 33-2.
Tegit=tegin sözünün cəmi.
I, 362-25.
Tergi=süfrə. *Bax*: tergü.
I, 423-8.
II, 73-9.
~gə I, 423-9.
Tergəş-=arxa-arxaya gələrək yığılmaq. *Bax*: tirkeş.
II, 215-9.
~ti II, 215-7.
~ür II, 215-9.
Tergək=boğça.
II, 49-5.
Terig=dərmə, yığma, dəriş; dərmək. *Bax*: tirig.
~i II, 64-11.
~də I, 389-2.
Tergü=süfrə; süfrədəki müxtəlif yeməklər; sıra. *Bax*: tergi.
I, 423-7.
Teril-=dərilmək, toplanmaq, yığılmaq.
II, 151-21.
~di II, 151-19, 151-20.

III, 13-16.
~ür II, 151-21.
~gən 1, 493-17, 495-17.

Terin-=özü üçün dərmək.
II, 167-13.
~di II, 167-11.
~ür II, 167-13.

Teriş-=toplanmaq; toplaşmaqda və dərməkdə köməkləşmək və yarışmaq.
II, 126-19.
~di II, 126-16.
~ti I, 169-18.
~ür II, 126-19.

Ternək=dərnək; işlərin danışılması üçün toplanan yer.
I, 461-19.

Teşik=qarmqulu, acgöz, qarnı doyduğu halda gözü doymayan. *Bax*: təşüklə-.
I, 388-3.

Teşil-=deşilmək, yarılmaq.
II, 152-26.
~di II, 152-9, 152-16.
~ür II, 152-26.

Teşük=xayası yarıq; deşik, yarıq, qrıja.
I, 387-26.

Teşüklə-=acgöz saymaq. *Bax*: teşik.
III, 299-23.
~di III, 299-22.
~r III, 299-23.

Tetür-=söyləmək, dedirtmək.
III, 182-17.
~di III, 182-16.
~ür III, 182-17.

Tewi=dəvə. *Bax*: təwəy.
I, 389-haşiyə.

Təbiz=şoran yer; həsəd aparan.
I, 369-23.
~lər II, 216-27.
~lik (g)=həsəd, paxıllıq.
I, 483-6.
~ligi 1, 483-6.

Təbzəş-=həsəd etmək. *Bax* və *düzəlt*: təpzəş-.

Təf=al, hiylə. *Bax*: təw.

I, 345-2.
Təfçit-=sıx, çal-keşir, çarpaz tikmək. *Bax*: təwçi.
II, 316-26.
~ti II, 316-25.
~ür II, 316-26.
Təg-=dəymək; toxunmaq; çatmaq, varmaq; yaxalamaq; düşmək; hücum etmək.
II, 47-14.
~di I, 121-12, 494-12.
II, 47-13.
III, 47-5, 159-7.
~dim II, 123-14.
~dimiz I, 458-19.
~ir I, 336-11, 368-18, 408-2, 423-9, 457-24.
II, 13-17, 47-14.
III, 45-14, 314-16, 314-17.
~ü I, 219-24.
~ip II, 153-8.
~mədi II, 48-2.
~məs I, 167-1, 368-19, 376-28.
II, 47-15.
Təgdəg=səbəb. *Bax*: tıldağ.
Təgdi=ziyarətçi. *Bax*: təki.
III, 217-5.
Təgil-=çaş gözlü olmaq, tək gözlü olmaq.
II, 154-10.
~di II, 154-9.
~ür II, 154-10.
Təgin=qədər, -dək.
I, 357-9.
Təgin-=bir böyük adamm yanına gəlmək və oradan getmək (çigilcə).
II, 165-5.
~di II, 165-1, 165-2.
~ür II, 165-5.
Təgimq=samur.
III, 322-15.
Təgir=dəyər, qiymət.
I, 359-5.
~indən II, 117-7.
Təgir-=yaxınlaşdırmaq.
~üp II, 168-26.

Təgirmə=çörək, dəyirman daşı, pul kimi dəyirmi olan hər şey.
I, 470-21.
təs~=dəsdəyirmi, yupyumru (oğuzca).
I, 341-24.
Təgirmək=dəvə belinə iki tərəfli aşırılan və içinə minilən səbət və ya səbətə bənzər nəsnə. *Bax*: ügürmək (oğuzca).
I, 483-10.
Təgirmən=dəyirman, dəyirman daşı.
I, 373-4.
II, 153-5.
III, 247-8, 310-22.
~də III, 258-11.
Təgiş=dəyişmə.
I, 372-5.
Təgiş-=mühakimə olmaq; bir şeyə dəymək; dürüm dürüşmək.
II, 134-20.
~di II, 134-16, 134-18.
~ür II, 134-19.
~məs II, 47-15, 134-21.
Təgmə=hər; hər bir; dürlü-dürlü.
I, 211-16, 277-13, 317-11, 426-9, 427-6, 429-8, 495-8.
II, 174-8, 280-28.
III, 30-6.
Təgrə=ətraf, çevrə, dairə.
I, 328-3, 417-9, 420-4.
II, 41-23, 67-19, 160-10.
III, 259-24, 349-15, 366-9.
~si I, 417-9.
Təgrək (g)=hər hansı bir şeyin halqası, dairəsi.
I, 461-23.
~i I, 461-23.
Təgü=qədər, -dək.
III, 221-16.
Təgül=deyil (oğuzca). *Bax*: dağ ol (arğuca).
I, 342-24, 392-11.
II, 75-10, 83-14, 83-16, 83-22,
III, 154-7.
Təgür-=dəydirmək, toxundurmaq, çatdırmaq.
! I, 251-7, 377-25.
! II, 118-12.
! III, 158-9.
~di I, 347-17.

II, 118-10.
III, 140-3.
~ür II, 118-12.
~gən I, 395-1, 395-2.
Təjik=tacik, fars.
I, 387-25.
Təjiklə-=fars saymaq, farsa nisbət etmək.
III, 299-21.
~di III, 299-20.
~r III, 299-21.
Tək=tək, yalnızca, sadəcə, bir şey istəməyərək, kimi (bənzətmə ədatı).
I, 346-6, 346-9, 360-1, 360-24, 370-13, 476-2.
III, 155-26, 317-28.
~tur-=susmaq.
I, 346-9.
Təkə=təkə. Buynuzundan yay düzəldilən erkək maral.
III, 113-3, 216-7.
~sakal=təkəsaqqal, kosa.
III, 216-8.
Təki=ziyarətçi. *Bax*: təgdi.
III, 217-5.
Təkiş=hər şeyin sonu.
I, 372-7.
Təknə=təknə.
I, 427-21.
Təkşüt=əvəz, bədəl.
I, 441-13.
Təküz=atm alnındakı ağlıq. *Bax* və *düzəlt*: tüküz.
~lig I, 483-21.
~i I, 483-23.
Təl-=dəlmək; sürüyə qatmaq.
II, 50-6.
~di II, 50-1, 50-3.
~ir II, 50-6.
Təlgə-=sıxmaq, can sıxmaq (bulğa- ilə birlikdə işlənir).
III, 264-8.
~di III, 264-6, 264-7.
~r III, 264-8.
Təlgən-=hirslənmək, qəzəblənmək (bulğan- ilə birlikdə işlənir).
II, 243-16.
~di II, 243-14.
~ür II, 243-16.

Təlik=dəlik.
I, 388-14.
Təlim=çox, lap çox, xeyli; daim, daima.
I, 117-20, 141-10, 171-22, 189 -23, 210-21, 211-8, 211-23, 219-8, 219-23, 246-11, 272-20, 284-1, 287-24, 395-16, 395-24, 421-22, 454-14, 488-8, 488-10, 488-12, 488-17, 488-26, 493-10, 494-1, 494-20, 495-13.
II, 62-23, 192-14, 242-21, 259-9, 306-15, 326-7.
III, 25-20, 52-4, 159-7, 188-11, 268-22, 278-18, 286-7, 311-10, 352-1.
Təlin-=dəlinmək.
II, 168-18.
~di II, 168-17, 168-25.
~ür II, 168-18.
Təliş-=dəlməkdə kömək etmək, yarışmaq.
II, 136-21.
~di II, 136-19.
~ür II, 136-21.
Təlmir-=sağa-sola devikmək (bir şey istəmək üçün).
II, 192-16.
~di II, 192-14.
~ər II, 192-16.
Təltür-=dəldirmək.
II, 188-20.
~di II, 188-13.
~ür II, 188-20.
Tələ=dəli, çılğm (oğuzca), axmaq. *Bax*: tələwə.
III, 156-12, 156-18, 218-11.
Tələwə=dəli. *Bax*: tələ.
I, 421-15.
Təm=cəftə.
I, 348-20.
Təmən=böyük iynə, çuvaldız. *Bax*: tümən.
I, 400-6.
III, 37-12.
~yinqnə=çuvaldız.
I, 400-6.
~yignə=çuvaldız.
III, 37-12.
Təmin=dəmin, bayaq.
I, 407-4, 407-5.
Təmlə-=cəftələmək. *Bax*: təm.

Təmrəgü=sızanaq, sivilcə, suluq.
I, 471-17.
Təmür=dəmir.
I, 116-13, 236-21, 352-24, 367 -8, 492-19.
II, 40-12, 49-2.
III, 238-1, 332-12.
kurç~=polad.
I, 352-24.
~lüg=dəmir sahibi.
I, 483-1.
~lük=dəmir əridilən və süzülən yer.
I, 483-1.
~çi=dəmirçi.
III, 248-4.
~kaznquk (-kazunquk)= Qütb ulduzu, Dəmir kazık.
III, 41-18.
~kazuk=Qütb ulduzu, Dəmir kazık.
III, 332-12.
Təmürgən=ox təmrəni (oğuzca). *Bax* və *düzəlt*: təmürkən.
Təmürkən=ox təmrəni (oğuzca). *Bax*: təmürgən.
I, 494-27.
Tən=tən, bədən, vücud.
~in II, 300-11.
Tənə=dənə, susam, mışmış kimi şeylər (Uç və arğu ləhcələrində).
III, 44-4, 44-5, 44-6.
Tənq=imkan, fürsət, məqam.
III, 310-21.
~i II, 133-3.
~sizdə III, 310-22.
Tənq=göl, bataqlıq.
~də I, 498-21.
Tənq=tay, tay-tuş, yaşıd.
III, 310-19.
~tuş=tay-tuş.
III, 310-19.
Tənq-=havaya yüksəlmək, gözdən itmək.
III, 339-9.
~di III, 339-7, 339-8.
~ər III, 339-9.
Tənqək=hava.
III, 319-4.

Tənqəlküç=döləngəc quşu (oğuzca). *Bax*: tənqəlgün (digər türklərin dilində).
III, 337-4.
Tənqəlgün=döləngəc quşu (oğuzlardan başqa digər türklərin dilində). *Bax*: tənqəlküç (oğuzca).
III, 337-5.
Tənqər-=iki şeyi bir-birinə müvaziləşdirmək, tən etmək.
III, 346-25.
~di III, 346-23.
~ür III, 346-25.
Tənqəş-=müvaziləşmək, iki şey bir-birinə tən olmaq.
III, 342-21.
~di III, 342-5, 342-12.
~ür III, 342-21.
Tənqil=ön ayaqları cizgili.
III, 318-19.
Tənqirgən=tanrıya tapınan bilgin (müsəlman olmayan türklərin dilində). *Bax*: tənqrigən.
III, 328-6.
Tənqit-=havaya doğru yüksəlmək. *Bax*: tinqüt-.
III, 344-17.
~ti III, 344-15.
~ür III, 344-17.
Tənqiz=dəniz.
II, 67-18.
III, 141-13, 317-4, 322-1.
~ni I, 164-9.
Tənqlə-=iki şeyi bir-birinə tən etmək.
III, 351-3.
~di III, 351-1.
~r III, 351-2.
~mədhip 1, 421-22.
Tənqlən-=işi düşünmək, çarə düşünmək.
III, 348-15.
~di III, 348-14.
~ür III, 348-15.
Tənqləş-=iki şeyi bir-birinə tənləşdirmək, bərabərləşdirmək.
III, 346-28.
~di III, 346-26.
~ür III, 346-27.
Tənqri=tanrı.

I, 126-4, 150-28, 223-3, 254-20, 254-22, 264-24, 295-25, 320-7, 321-1, 323-19, 375-17, 449-8, 460-8.
II, 113-12, 178-21, 187-8, 192-9, 197-9, 203-19, 210-20, 211-6, 283-15, 296-20, 297-5, 306-8, 307-11, 312-21, 313-19, 330-3, 336-13.
III, 52-6, 108-3, 142-11, 236-23, 250-11, 251-27, 263-16, 303-28, 317-24, 327-15, 367-22, 378-13.

~dən 1, 250-7.
III, 365-24.

~g 1, 458-18.

~gə I, 190-3, 205-27, 306-8, 414-4.
II, 33-7, 162-2, 171-26, 177-27, 177-28, 178-12, 181-16, 181-17, 183-6, 183-12, 290-14.
III, 77-11, 325-23, 327-24, 367-4, 385-19, 386-10.

~gərü=tanrıya doğru, tanrıya yönələrək. *Bax*: tənqrikeri.
III, 236-23.

~gən=tanrıya tapınan bilgin; bilgin kimsə (müsəlman olmayan türklərin dilində). *Bax*: tənqirgən.
III, 328-6.

~keri=tanrıya doğru, tanrıya yönələrək. *Bax*: tənqri gərü.
III, 236-23

Tənqri=göy, səma (müsəlman olmayan türklərin dilində).
III, 328-3.

Tənqri=böyük bir dağ; böyük bir ağac kimi gözə ulu görünən hər şey (müsəlman olmayanların dilində).
III, 328-5.

Tənqtür=əlindəkini havaya doğru buraxmaq, yüksəltmək.
III, 346-11.

~di III, 346-9.

~ür 111, 346-11.

Tənqüç=sacayağı kimi yarım arşın yüksəklikdə olan hər şey.
III, 331-10.

Tənqür-=havaya doğru yüksəlib qeyb olmaq.
III, 341-12.

~di III, 341-9.

~ər III, 341-12.

Tənri=yata bilməməkdən, yuxusuzluqdan başı hərlənmək.
III, 258-2.

~di III, 257-24.

~r III, 258-2.

Təp-=təpmək; döymək, vurmaq.
1, 497-18.

II, 33-14.
~di I, 76-6, 387-7.
II, 33-13.
~ti II, 59-15.
~ər II, 33-14.
~məs I, 228-27.

Təpik=təpik.
I, 76-6, 76-7, 387-6, 387-7.

Təpil-=təpilmək.
II, 145-17.
~di II, 145-16.
~ür II, 145-17.

Təpin-=təpmək, bir şeyi ayaqla qımıldatmaq.
II, 162-23.
~di II, 162-20.
~ür II, 162-22.

Təpiş-=təpişmək.
II, 121-2.
~di II, 121-1, 140-22.
~ür II, 121-2.

Təpləş-=bir işə razı olmaq, uzlaşmaq.
II, 215-12.
~di II, 215-10.
~ür II, 215-12.

Təprə=tərpənmək, qımıldanmaq
III, 254-22.
~di III, 254-21.
~r III, 254-22.

Təprən-=tərpənmək.
II, 242-9.
~di II, 242-8.
~ür II, 242-9.

Təpräş-=oynamaq, tərpəşmək, qaynaşmaq.
II, 213-14.
~di II, 213-12.
~ür I, 152-21.
II, 213-14.

Təprət-=tərpətmək, qımıldatmaq, sıçratmaq (ancaq dəvə barədə).
II, 316-28.
~ti II, 316-27.
~ür II, 316-28.
~güçi (türklərdə) II, 339-23.

~təçi (oğuzlarda) II, 339-25.
~gən II, 340-2.
~igsək (oğuzlarda) II, 340-5, 340-13.
~iglik II, 340-9.
~igsi (oğuzlarda) II, 340-16.
~igli II, 340-22.
~gü (türklərdə) II, 341-3, 341-4.
~əsi (oğuzlarda) II, 341-8.
~miş II, 340-27.
~mə II, 339-19.

Təprətiş-=tərpətməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.

~di II, 341-10.

Təpsə-=həsəd aparmaq; günüləmək; yola verməmək. *Bax*: təpzə-.

III, 259-4.
~di I, 451-8.
III, 259-3.
~r III, 259-4.

Təpsət-=həsəd etdirmək. *Bax*: təpzət-.

II, 321-19.
~ti II, 321-17.
~ür II, 321-18.

Təpük=əridilən qurğuşunun üstünə keçi tükü və ya başqa bir şey sarı lır, uşaqlar bunu təpərək oynayırlar.

I, 387-3.

Təpzə-=həsəd aparmaq, günüləmək; yola verməmək. *Bax*: təpsə-.

III, 259-4.
~di I, 69-10.
III, 259-3.
~r III, 259-4.

Təpzəş-=həsəd etmək. *Bax*: təbzəş-.

II, 215-6.
~dilər II, 215-4.
~ür II, 215-6.

Təpzət-=həsəd etdirmək. *Bax*: təpsət-.

II, 321-19.
~ti II, 321-17.
~ür II, 321-18.

Tər=tər.

I, 338-9, 453-13.
II, 270-4, 275-14.
III, 150-7.

~ig II, 126-26.
~in II, 322-7.
~kə III, 189-18.
~ni 1, 231-18.
~lik=tərin hopması üçün yəhərin və ya palanın altına qoyulan keçə.
I, 461-13.
~bol-=tərləmək; utanmaq; xəcalət çəkmək.
~bol-dı 1, 338-9.
~at-=təri bədəndən dışarı atmaq. *Bax*: tərit-, təri öt-, təri öt-ti.
~at-tı 11, 297-20.
Tər=əmək haqqı, işləyənə verilən pul, muzd.
III, 150-7.
~gə III, 203-11.
~çi=muzdla çalışan muzdur.
1, 414-17.
III, 150-8, 150-9.
Tər/ter-=dərmək, toplamaq, yığmaq.
II, 63-6.
III, 178-4.
~di II, 63-5.
III, 178-3.
~dim II, 117-25.
~dük II, 78-24.
~ər II, 63-6.
III, 178-4.
~gəlir II, 83-1.
~gəy II, 82-5.
~gil II, 66-9.
~güçi 11, 71-10, 71-11.
~igsək II, 74-15.
Təri=dəri.
1, 218-8, 324-25.
II, 126-26, 169-7, 297-18, 334-24.
III, 210-6.
~gə II, 233-11.
III, 341-16.
~si III, 185-3.
~sin III, 230-22.
~öt-=tərin dəridən keçməsi, çıxması. *Bax*: tərit-, tər at-, tər at-tı.
~öt-ti II, 297-17.
Tərimsin-=dərirmiş kimi görünmək.

~di II, 295-25.
Tərinçək=iki hissədən tikilən qadın çarşafı (oğuzca).
I, 485-21.
Tərinq=əngin, geniş, dərin su (oğuzca); dərin və çox olan hər şey; geniş vadi, dərə, yol; ağıllı, dərin bilikli adam.
III, 322-1, 322-2, 322-4, 322-5.
Tərinqüklən-=dərinləşmək, çoxalmaq (su).
III, 357-14.
~di III, 357-12.
~ür III, 357-14.
Tərit-=tərləmək. *Bax*: təri öt-, tər at-.
II, 297-22.
~ti II, 297-16.
~ər II, 297-22.
Tərk=tez, çabuq. *Bax*: tərkin.
I, 433-13, 357-9.
~kəl-=tez gəlmək.
~kəl 1, 357-9.
~kıl 1, 357-10.
Tərkən=hökmdar, məlik; xaqanlıların valiyə mürəciəti; «itaət edilən» deməkdir.
I, 377-24, 433-10.
~im 1, 433-22.
II, 217-25, 218-3.
Tərkin=toplu olan, toplanmış, yığılmış hər şey.
I, 434-5.
~im 1, 433-24.
II, 218-1.
Tərkin=tez, çabuq. *Bax*: tərk.
I, 433-13.
Tərklə-=tələsmək, əcələ etmək.
III, 383-2.
~di III, 383-1.
~r III, 383-2.
Tərlə-=tərləmək; qaşovlamaq; silmək.
III, 266-1.
~di III, 265-25, 265-26.
~r III, 265-27.
Tərlən-=tərləmək.
II, 244-5.
~di II, 244-4, 253-10.
~ür II, 244-5.

Tərlət-=tərlətmək.
II, 326-10.
~ti II, 326-9.
~ür II, 326-10.
Tərnqək=su sızıntısı; su toplanması; qaynaq. *Bax*: tərnqük.
II, 316-7.
Tərnqük=qaynaq, mənbə. *Bax*: tərnqək.
II, 35-20.
Tərs=çətin olan hər nəsnə.
I, 356-17.
~~ur-=hər yandan, hər yanına vurmaq.
~~ur-dı 1, 356-19.
Tərsin-=tərsləmək; qəzəblənmək; yaranın qapandıqdan sonra azması.
II, 242-20.
~di II, 242-16, 242-18.
~ür II, 242-19.
Təs=mübaliğə ədatı.
I, 343-23.
~təgirmə=dəsdəyirmi.
I, 341-24.
Təşrüm=əyrilmiş ip yumağı (arğuca). *Bax*: tüşrüm.
1, 466-27.
Tətik=ağıllı, zirək. *Bax*: təytik.
III, 36-11.
Tətrü=hər şeyin tərsinə dönüşü.
I, 417-6.
Tətrül-=çevirmək; tərs olmaq; pis olmaq, pisləşmək.
II, 233-24.
~di II, 233-19, 233-21, 233-23.
~ür II, 233-24.
Təvə=dəvə (oğuzca). *Bax*: tiwi (türkcə).
III, 143-15.
Təvəy=dəvə.
III, 300-20.
~gə III, 383-22.
Təw=al, hiylə, aldatma. *Bax*: təf.
~lüg=alçı, aldadıcı. *Bax*: tewlük.
1, 461-26.
III, 36-10.
~lük=alçı, hiyləgər, aldadıcı. *Bax*: təwlüg.
III, 36-10.
Təw-=əti şişə taxmaq, düzmək.

II, 43-20.
~di 1, 399-14.
II, 43-19.
~ər II, 43-20.
~gən 1, 399-15.

Təwçi-=seyrək tikmək, təpçimək.
III, 254-3.
~di III, 254-1.
~r III, 254-1.

Təwə=dəvə. *Bax*: təvə, təvəy, təwəy, təwi.
~sin II, 194-6, 323-9.

Təwəy=dəvə. *Bax*: dəvə, dəvəy (oğuzca).
I, 105-22.
II, 118-13, 206-16, 215-7, 224-8, 254-6, 255-11, 332-19.
III, 49-16, 60-3, 122-12, 141-24, 165-12, 182-11, 193-9, 261-22.
~sin II, 317-3.
~gə III, 65-16, 281-3.

Təwi=dəvə (türklərdə). *Bax*: təwəy.
I, 185-12, 344-16, 386-6, 389-21, 467-13, 477-10.
II, 49-1, 111-15, 246-19, 246-20, 251-24.
III, 254-25.
~sin II, 194-6.

Təwin-=kədərlənmək; utanmaq; sıxılmaq.
II, 168-5.
~di II, 168-3.
~ür II, 168-5.

Təwiş-=şişə ət çəkməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: tüwiş-.
II, 131-20.
~di II, 131-17.
~ür II, 131-20.

Təwlüglən=özünü hiyləgər saymaq, hiyləgər olmaq. *Bax*: təwlüklən-.
II, 273-3.
~di II, 273-1.
~ür II, 273-3.

Təwlüklən-=özünü hiyləgər saymaq, hiyləgər olmaq. *Bax* və *düzəlt*: təwlüklən-.
II, 273-3.
~di II, 273-1.
~ür II, 273-3.

Təwsi=məcməyi; süfrə.
I, 418-26.

III, 50-24.

Təwşə-=qarışmaq, dolaşmaq (ip).
III, 260-19.
~di III, 260-17.
~r III, 260-19.

Təwşəl-=ufalanmaq (üşəl- ilə birgə işlənir); qarışmaq. *Bax*: təwşül-.
II, 238-11.
~di II, 238-9.
~ür II, 238-11.

Təwşət-=qarışdırmaq; dolaşdırmaq (ipi); bir-birini möhkəm yormaq.
II, 322-6.
~ti II, 322-4, 322-7.
~ür II, 322-6.

Təwşin-=çahşmaq, çırpınmaq. *Bax*: təwşün-.
II, 242-23.
~di II, 242-21.
~ür II, 242-22.

Təwşül-=qarışmaq. *Bax*: təwşəl-.
II, 238-14.
~di II, 238-12.
~ür II, 238-14.

Təwşün-=çalışmaq, çırpmmaq. *Bax*: təwşin-.
II, 242-23.
~di II, 242-21.
~ür II, 242-22.

Təwür-=çevirmək (əwür- ilə birgə işlənir).
II, 116-16.
~di II, 116-13, 116-14, 116-15.
~ər II, 116-16.
əwür-di~-di=evirdi-çevirdi, alt-üst etdi.
II, 116014.
əwürgən-~gən=hər zaman evirən-çevirən.
I, 494-3.

Təytik=ağılh, zəki. *Bax*: tətik.
III, 36-11.

Təyitil-=ağıllanmaq. *Bax*: titildi.
II, 146-21, 146-haşiyə.
~di II, 146-20, 146-haşiyə.
~ür II, 146-20, 146-haşiyə.

Təz-=təzmək, baş alıb getmək, qaçmaq.
II, 38-4.

~di II, 38-3.
~ər II, 38-4.
Təzək=təzək, at təsi.
I, 387-16.
Təzəklə-=təsləmək.
III, 299-19.
~di III, 299-18.
~r III, 299-19.
Təzgək ər=işdən qaçan, çəkinən adam. *Bax*: təzik.
II, 284-6.
Təzgi=düşmənin gəlməsi üzündən xalq arasında yaranan ürküntü, panika, xaos. *Bax*: təzik.
1, 423-14.
~bol-dı=vahimə düşdü.
I, 423-14.
Təzgin-=dönmək, təvaf etmək, dolanmaq, fırlanmaq.
II, 243-13.
~di II, 243-9, 243-11, 254-9.
~ür II, 243-13, 297-6, 303-18.
Təzginç=dağ dönəməci. *Bax*: yörgənç.
III, 335-16.
~yol=qıvrım yol.
III, 335-17.
Təzik=ürküntü, panika. *Bax*: təzgi.
I, 387-21, 387-22.
~kişi=işdən qaçan adam. *Bax*: təzgək.
I, 387-22.
Təzin-=qaçırmış kimi görünmək.
II, 167-19.
~di II, 167-18.
~ür II, 167-19.
Təziş-=bir-birindən qaçmaq.
II, 129-24.
~di II, 129-23.
~ür II, 129-24.
Təzit-=qaçımaq.
II, 298-25.
~ti II, 298-24.
~ür II, 298-25.
Tıdış=maneə, əngəl.
1, 405-15.
Tıdh-=geri qoymaq, ləğv etmək. *Bax*: tıt-, tıy-.

II, 289-6.
III, 378-24.
~tı II, 289-5.
III, 230-14, 378-22.
~ar II, 289-6.
III, 378-24.

Tıdhığ-=bir şeyi ləğv etmək, qadağan etmək, yasaqlamaq.
I, 375-21.
~lığ nənq=yanına yaxınlaşılması qadağan edilmiş nəsnə.
I, 475-6.

Tıdhıl-=qaçınmaq, çəkinmək; mane olmaq.
II, 151-8.
~dı II, 151-5.
~ur II, 151-8.

Tıdhın=vaxt bildirən bir söz.
III, 168-11.

Tıdhın-=qaçınmaq; əsirgənmək; qadağan edilmək, yasaqlanmaq.
II, 166-16.
~dı 1, 439-15.
II, 166-15.
~ür II, 166-16.
~dı nənq=əsirgənən, yasaq edilən şey.
I, 439-15.

Tıdhış-=mane olmaqda yarışmaq.
II, 125-3.
~dı II, 125-1.
~ur II, 125-2.

Tıdhhn-=qaçınmaq; söz söylərkən duruxmaq.
II, 243-26.
~dı II, 243-23.
~ur II, 242-25.

Tığ=al ilə doru arasında at rəngi, qonur at.
III, 135-11.

Tığ-=əymək; dəymək; korlaşmaq. *Bax*: tağıl-, tig-.
II, 43-6.
~dı I, 326-2, 326-haşiyə.
II, 43-4, 118-2.
III, 217-17.
~ar II, 43-6.

Tığda-=sərt, qatı olmaq. *Bax*: yawra-, *düzəlt*: tığra-.
~dı III, 255-12.

Tığra-=qatı, sərt olmaq. *Bax*: yawra-, tığda-.

III, 255-7.
~dı III, 255-6.
~r III, 255-7.

Tığrak=yılmaz, qorxmaz, igid bahadır.
I, 455-5, 455-1.
II, 219-22.

Tığrak=elçi; xəbərçi; poçtalyon.
~ı III, 63-23.

Tığraklan-=igidlik göstərmək, igidləşmək.
II, 270-25.
~dı II, 270-23.
~ur II, 270-24.
~ıp II, 271-2.

Tığraş-=gürbüzləşmək, bahadırlaşmaq.
II, 219-23.
~dı II, 219-20.
~ur II, 219-22.

Tığrat-=sıxışdırmaq, bacarıqlı, tığraq etmək.
II, 317-19.
~tı II, 317-18.
~ur II, 317-19.

Tık-=tıxmaq, doldurmaq.
~dı II, 44-16.
~ma üzüm=gilələri sıx, bir-birinə girən üzüm.
II, 44-19.

Tıkıl-=tıxılmaq, sıxışmaq.
II, 153-24.
~dı II, 153-20, 153-21
~ur II, 153-23.

Tıkıla-=«tık» deyə səs vermək. *Bax*: tikilə-, tiki-.
III, 288-10.
~dı III, 288-7.
~r III, 288-10.

Tıkın-=təpərək tıxmaq, doldurmaq; çox yemək.
II, 168-16.
~dı II, 168-12, 168-14.
~ur II, 168-16.

Tıkış-=tıxılmaq, sıxışmaq.
II, 133-16.
~dı II, 133-14.
~ur II, 133-15.

Tıkıt-=tıxdırmaq, sıxışdırmaq.

II, 301-5.
~tı II, 301-3.
~ur II, 301-5.

Tıktur-=tıxdırmaq, basdırmaq.
II, 188-3.
~dı II, 188-1.
~ur II, 188-3.

Tıl=dil; söz; lüğət.
I, 169-8, 347-17, 347-19, 384-1.
III, 22-11, 139-25, 140-3.
~da III, 160-16.
~ı III, 140-1.
~ın 1, 423-9.
II, 48-10.
~ınqnı 111, 44-20.
~hğ III, 139-19.
oğuz~ı I, 347-23.
yabaku ~ı 1, 347-23.
buzağu ~ı=kiçik bir siçan növü.
I, 437-18.
~təgür-=dil uzatmaq, söz toxundurmaq; dillə incitmək.
~təgür-di I, 347-17.

Tıl=düşməndən tutulan dil, casus.
I, 348-1.
III, 140-5.
~tut-=düşməndən dil yaxalamaq.
~tut-dı III, 140-5.
~tut-tım I, 348-1.

Tılak=qadının ayıb yeri (çigilcə).
1, 410-3.

Tıldağ=bəhanə. *Bax*: tə**g**də**g**.
I, 450-17.

Tıhk-=danışmaq, xəbər vermək; dilə düşmək.
II, 143-13.
~tı II, 143-7, 143-10.
~ar II, 143-13.

Tılkat-=işi gecikdirmək; yüklə ip arasına ağac qoyaraq bükmək. *Bax*: talkıt-.
II, 324-8.
~tı II, 324-3, 324-5.
~ur II, 324-7.

Tın=ruh, nəfəs, soluq. *Bax*: tımğ.

I, 349-22.
~ı I, 349-22.
II, 144-15, 278-23, 278-haşiyə.
Tın=avara, işsiz-gücsüz; tənbəl, harın.
III, 142-20.
Tın-=dinləmək, nəfəs almaq; dinmək, sonu gəlmək.
II; 54-11.
~dı II, 54-7, 54-8, 54-10, 189-20.
~ar I, 499-15.
II, 54-11.
III, 158-10, 174-23.
~ur I, 250-28, 251-4.
~sın II, 307-2.
~=sus (türklərdə).
II, 54-13.
~ma=susma (oğuzlarda; digər türklərdə: tın).
II, 54-12, 54-14.
Tınça-=pozulmaq, çürümək. *Bax*: tança-, tançğa-, tançı-, tınçı-, tunçı-.
~dı III, 273-11.
Tınçı-=pozulmaq, xarab olmaq. *Bax*: tança-, tançğa-, tançı-, tmça-, tunçı-.
III, 254-6.
~dı III, 254-5, 273-3.
~r III, 254-6.
Tındur-=rahat etdirmək, rahatlamaq, dincəltmək.
II, 189-21.
~dı II, 189-19.
~ar II, 189-21.
Tınqla-=dinləmək. *Bax*: tinqlə-.
III, 351-5.
~dı III, 351-4.
~r III, 351-5.
Tınqıla-=ağır bir şeyin yerə düşərək səs verməsi. *Bax*: tinqilə-.
III, 351-20.
~dı III, 351-19.
~r III, 351-20.
Tınqlaş-=dinləməkdə yarışmaq.
III, 347-3.
~dı III, 347-1.
~ur III, 347-3.
Tınqlat-=dinlətmək.
II, 338-21.

~tı II, 338-20.
~ur II, 338-21.

Tınığ=nəfəs alma, soluq alma. *Bax*: tın.
~ı II, 63-21.

Tıml-=dinlənilmək.
II, 154-24.
~dı II, 154-17.
~ur II, 154-24.

Tırmal-=dırmalanmaq, cırmaqlanmaq.
II, 234-8.
~dı II, 234-7.
~ur II, 234-8.

Tırmaş-=qaşmmaq. *Bax*: tarmaş-.
II, 216-11.
~dı II, 216-9.
~ur II, 216-10.

Tırnqak=dırnaq.
I, 191-1.
III, 332-8.
~h I, 228-13.

Tırt=təkrarlanaraq çart deyə səs vermə.
I, 351-17.

Tış=diş.
I, 452-4.
II, 139-9, 217-16.
III, 29-18, 133-14, 133-16, 205-18, 249-23, 257-1, 258-21.
~ı II, 127-16, 303-4.
III, 69-15, 251-6, 251-9, 268-13.
~ığ II, 303-1, 329-1.
~ım II, 138-10.
~ın II, 48-11, 320-7, 320-8.
III, 238-23.

Tış=kotan dəmiri.
III, 133-15.

Tış=alnındakı ağlığı göz səviyyəsinə qədər gələn, qulaqlara çatmayan və burnuna enməyən at.
III, 133-16.

Tışı=dişi, hər heyvanın dişisi; qadın. *Bax*: tişi.
I, 395-11, 398-20, 437-25, 499-17.
III, 13-16.
~ka II, 132-6.

Tışık-=dışarı çıxmaq (yağma, tuxsı, qıpçaq, yabakı və türkməncə).
Bax: taşık-.
Tışlat-=dişlətmək
II, 327-13.
~tı II, 326-25,
~ur II, 327-13.
~u II, 327-4.
Tıt=dağda bitən şam fıstığı, pinus darix.
III, 129-14.
Tıt-=geri qoymaq; ləğv etmək. *Bax*: tıdh-, tıy-.
~tı II, 289-4, 289-7.
Tıt-=didmək.
II, 289-15.
~tı II, 289-7.
~ar II, 289-15.
Tıtıl-=didilmək.
II, 146-19.
~dı II, 146-17.
~ur II, 146-19.
Tıtış-=didməkdə yardım etmək; yırtılmaq. *Bax*: titiş-.
II, 122-1.
~dı II, 121-26.
~ur II, 122-1.
Tıtlan-=şam ağacı sahibi olmaq.
~dı III, 192-6.
Tıy-=ləğv etmək, qadağan etmək. *Bax*: tıdh-, tıt-.
III, 230-14.
~dı III, 230-13.
~ar III, 230-14.
Ti-=demək. *Bax*: te-.
~bən III, 217-17.
Tiğ-=əymək.
~di III, 217-17.
Tigin=əslində «kölə» demək ikən sonra xaqan oğullarına verilən ləqəb.
Bax və *düzəlt*: tegin.
kümüş~=rəngi gümüş kimi saf kölə.
1, 411-16.
alp~=igid kölə.
1, 411-17.
kutluğ ~=uğurlu kölə.
1, 411-17.
Tigrət-=səs çıxararaq yerimək. *Bax* və *düzəlt*: tikrət-.

II, 317-24.
~ti II, 317-21, 317-23.
~ür II, 317-24.

Tik-=ağac əkmək.
II, 48-18.
~ti II, 48-17.
~ür II, 48-18.

Tik-=dəlmək, dürtmək, soxmaq; əkmək, dikmək; bir şeyi dik hala gətirmək; tikiş tikmək.
II, 48-19.
! III, 29-19.
~di I, 309-25, 325-17, 412-15.
II, 48-14, 48-15, 48-17.
~ti III, 216-15.
~ər II, 48-18.
~ip I, 242-5.
III, 319-16.
~məgincə=dikilmədikcə.
II, 48-20.
~iklig=tikilmiş paltar. *Bax* və *düzəlt*: tik-iglig.
I, 485-5.
~mə nənq=tikilmiş nəsnə.
I, 426-15.

Tikə-=tikməyə gücü yetmək.
~əməs I, 177-11.

Tikən=tikan. *Bax*: tikkən.
I, 221-1, 249-10.
II, 222-6.
III, 45-8.
~ig II, 277-8.
yandak~i=gəvən tikanı.
III, 45-8.

Tiki=gecələr eşidilən səs. *Bax*: tikilə-, tıkıla-.
III, 216-23, 217-2.

Tikil-=tikilmək, dikilmək, dikinə qoymaq.
II, 154-13.
~di II, 154-11.
~ür II, 154-13.

Tikilə-=səs salmaq, xışıltı çıxarmaq. *Bax*: tiki, tıkıla-.
III, 288-18.
~di III, 288-17.
~r III, 288-18.

Tikim=parça, tikə. *Bax*: tikü, tikkü.
I, 395-14.
Tikir-tikir=al nalmın çıxardığı səs. *Bax*: takır-takır.
I, 367-6.
Tikiş-=ağac əkməkdə, paltar tikməkdə yardım etmək.
II, 135-9.
~ti II, 135-7.
~di II, 141-6.
~ür II, 135-9.
Tikkən=tikan. *Bax*: tikən.
I, 399-10, 399-26.
Tikkü=parça, tikə, loxma. *Bax*: tikü.
III, 216-11.
Tiklin-=ağac və s. dikilmək, əkilmək.
II, 145-15.
~di II, 145-14.
~ür II, 145-15.
Tikliş-=ağac və s. dikilmək, əkilmək.
II, 216-8.
~di II, 216-7.
~ür II, 216-8.
Tikrə-=səs vermək; yetişmək.
III, 256-15.
~di III, 256-12, 256-14.
~r 111, 256-15.
Tikrəş-=səs vermək; böyüyüb inkişaf etmək.
11, 217-15.
~di II, 217-12, 217-14.
~ür 11, 217-15.
Tikrət-=səs çıxarmaq, xışıltı çıxararaq yerimək. *Bax*: tigrət-.
Tiktür-=dikiş tikdirmək.
II, 188-10.
~di II, 188-9.
~ür II, 188-10.
Tikü=parça, loxma. *Bax*: tikkü, tikim.
III, 216-11.
~sindən III, 44-2.
Tiküç=çörəyin üstünə naxış vurmaq üçün işlədilən nəsnə, quş lələyi.
I, 364-19.
Tikülə-=loxma-loxma yemək; rüşvət vermək.
111, 288-16.

~di III, 288-11, 288-14.
~r III, 288-16.
Til-=uzununa yarmaq və ya kəsmək.
II, 50-16.
~di II, 50-14.
~ər II, 50-15.
Tildür-=yardırmaq. *Bax*: tiltür-.
II, 189-10.
~di II, 189-9.
~ür II, 189-10.
Tilə-=diləmək, istəmək; gözləmək; aramaq.
! I, 124-14, 285-22.
II, 37-21, 139-23, 260-16.
III, 44-21, 144-21.
III, 250-12.
~di III, 250-10, 250-11.
~r I, 111-5,
III, 250-12.
~r mən III, 81-16.
~r lər I, 447-25.
~məsə I, 184-20.
~məs III, 79-16.
~məgincə II, 48-20.
Tilək=dilək.
I, 410-12.
~ni III, 81-18.
~im II, 168-24.
Tiləmsin-=diləyirmiş kimi görünmək.
~di II, 259-3, 260-15.
Tilən-=diləmək; aranmaq.
~ip I, 405-24.
~gil III, 44-21.
Tiləş-=diləməkdə yarışmaq.
II, 136-27.
~di II, 136-25.
~ür II, 136-27.
Tilət-=dilətmək, istətmək.
II, 302-10.
~ti II, 302-9.
~ür II, 302-10.
Tilgə=dilim, uzununa kəsilən hər şey. *Bax*: tilim.
I, 423-22, 423-24.

Tili=ox təmrəni üzərinə sarman sırım.
III, 218-16.
Tilim=dilim. *Bax*: tilgə.
I, 396-11.
Tilimsin-=dilimləyirmiş kimi görünmək.
~di II, 260-21.
Tilin-=uzununa yarmaq, kəsmək.
II, 169-8.
~di II, 169-7.
~ür II, 169-8.
Tiliş-=diləməkdə yarışmaq və yardımlaşmaq.
II, 136-24.
~di II, 136-22.
~ür II, 136-24.
Tilki=tülkü. *Bax*: tilkü.
II, 327-5.
Tilkü=tülkü. *Bax*: tilki.
I, 423-16.
II, 43-23.
III, 13-7, 171-8, 230-22.
Tilkülən-=tülkülənmək, yaltaqlanmaq.
III, 194-17.
~di III, 194-16.
~ür III, 194-17.
Tiltür-=uzununa yarmaq. *Bax*: tildür-.
II, 188-25.
~di II, 188-23.
~ür II, 188-25.
Tim=şərab dolu tuluq; şərab satan.
III, 141-14, 141-15.
~çi=şərab satan, meyxanaçı.
III, 141-14.
Tin=cilov.
I, 350-1.
III, 14222.
~tizgin=cilov, yüyən.
I, 350-1.
Tinq=dik.
III, 312-4.
~tur-=dik durmaq.
~tur-dı III, 312-4.
Tinqilə-=ağır bir şeyin yerə düşərək səs verməsi. *Bax*: tınqıla-.

III, 351-21.
~di III, 351-19.
~r III, 351-20.
Tinqlə-=dinləmək. *Bax*: tınqla-.
I, 160-10.
Tirə-=dirəmək, dayaq və ya dirək qoymaq.
III, 244-11.
~di III, 244-9.
~r III, 244-11.
Tirəgü=dirək, bir şeyə dayaq olan və dirənən hər nəsnə.
I, 438-10.
Tirək=dirək; qovaq.
I, 410-11.
~lik=dirəklik ağac yetişən yer; qovaqlıq.
I, 484-23.
~lig=dirək sahibi.
I, 484-24.
Tirən-=dirənmək, dayanmaq.
II, 167-10.
~di II, 167-7, 167-9.
~ür II, 167-10.
~gil III, 219-6.
Tirəş-=dirəşmək; çəkinmək; dirəmək; sıxıntıdan yeriyə bilməmək.
II, 126-10, 126-21.
~di II, 126-8, 126-20.
~ür II, 126-10, 126-21.
~mə I, 412-7.
Tirgür-=diriltmək.
II, 192-10.
~di II, 192-9, 210-20, 312-21.
III, 367-22.
~ür II, 192-10.
Tirig=diri, canh, yaşayan.
I, 65-18, 131-21,
III, 294-15.
~lə=diri ikən, həyatda ikən.
III, 240-16.
Tirik=dərmə; dərnək, dəriş. *Bax* və *düzəlt*: terig.
Tiril-=dirilmək, yaşamaq.
II, 151-18.
~di I, 65-18.
II, 151-17, 161-22, 210-17, 312-21.

III, 13-15,
~ür II, 151-18.
~məs III, 63-10.
~gən 1, 495-15, 496-8.
Tirinq=qulağm cingildəməsinə bənzər səsi bildirən söz.
III, 322-7, 322-9.
~et-=cingildəmək.
~et-ti III, 322-7.
~ettür=dmqıldatmaq.
~ettür-di 111, 322-9.
Tirkəş=yığışma; izdiham üzündən yeriməkdə yaranan çətinlik.
I, 448-19.
suw ~i=dərələrin suyunun toplaşdığı yer.
1, 448-20.
Tirkəş-=toplanmaq, yığılmaq, toplaşmaq, yığışmaq. *Bax*: tirgəş-.
~ür 1, 204-17.
III, 63-25.
Tirsgək=dirsək.
III, 367-28.
Tirsgək=it dirsəyi; göz qapaqlarına çıxan dirsək, arpacıq.
III, 367-27.
Tişə-=dişəmək, dişini itiləmək.
III, 247-14.
~di 111, 247-8, 247-13.
~r III, 247-14.
Tişək=şişək, iki yaşını doldurmuş, üç yaşma girmiş qoyun.
I, 388-7.
Tişəl-=dişənmək, itilənmək.
II, 153-7.
~di II, 153-3, 153-5.
~ür II, 153-6.
Tişət-=dişətmək.
II, 300-8.
~ti II, 300-6.
~ür II, 300-7.
Tişi=dişi, hər heyvanm dişisi; qadın. *Bax* və *düzəlt*: tışı.
I, 395-11, 398-20, 437-25, 499-17.
Tişlə-=dişləmək.
III, 266-17.
~di III, 266-16.
~r 111, 266-17.
Tişlən-=dişlənmək; dişənmək, itilənmək.

II, 245-6.
~di II, 245-4, 245-5.
~ür II, 245-6.
Tit-=yaranm açılması.
~ti I, 387-8.
Tit-=dirənmək, qarşı çıxmaq; dik baxmaq.
II, 289-14.
~ti II, 289-9.
~ər II, 289-14.
~rü bak-=dik baxmaq, kəskin baxmaq.
~rü bak-dı II, 289-11.
~rü bak-sa II, 289-12.
~rü bak-ıp III, 250-20.
Titig=ağrıma, acışma (yara).
I, 387-8.
Titik=çamur, palçıq.
I, 205-18, 387-14, 482-23.
III, 269-3.
oçaklık~=ocaq düzəltmək üçün palçıq, çamur.
I, 205-18.
Titin-=dayanmaq, dirənmək, dik baxmaq.
II, 166-11.
~di II, 166-7.
~ür II, 166-11.
~ü bak-=dik, kəskin baxmaq.
~ü bak-sa II, 166-9.
Titir=dişi dəvə.
I, 367-3.
III, 264-18.
Titiş-=didməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq; yırtılmaq. *Bax*: tıtış-.
II, 122-1.
~di II, 121-26.
~ür II, 122-1.
Titiz=dadı həlilə kimi olan.
I, 369-26.
~lik I, 483-8.
Titrəş-=titrəşmək.
II, 224-16.
~di II, 224-14.
~ür II, 224-16.
Tiwi=dəvə (oğuz, qıpçaq və suvarlardan başqalarmm dilində).
III, 143-14.

Tiyül=itən şey. *Bax* və *düzəlt*: yitük.
II, 142-10.
Tiz=yüksək yer.
II, 327-18.
III, 131-22, 131-23, 131-25, 132-1.
Tiz=diz.
III, 131-21.
Tiz-=düzmək.
II, 38-10.
~di II, 38-8, 38-9, 57-22.
~ər II, 38-10.
Tizgik=sıra, cərgə, səf.
I, 256-13, 256-haşiyə.
Tizgin=cilov, yüyən.
I, 350-1, 420-4.
Tizig (tizik)=sıra, səf.
I, 256-haşiyə.
Tizil-=düzülmək.
II, 152-4.
~di 1, 271-18, 343-27.
II, 152-1.
III, 138-11.
~ür II, 152-4.
Tizildürük=məst, ayaqqabı kimi şeylərin ucuna tikilən pul.
I, 500-9.
Tizim=düzüm; boyunbağı.
I, 395-12.
Tizin-=düzülmə.
II, 167-21.
~di II, 167-20.
~ür II, 167-21.
Tiziş-=düzməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 130-7.
~di II, 130-4.
~ür II, 130-7.
Tizlə-=dizlə əzmək.
III, 266-9.
~di III, 266-7.
~r III, 266-9.
Tizlət-=dizlətmək, dizlə əzdirmək, dizinin altına aldırmaq.
II, 326-15.

~ti II, 326-13.
~ür II, 326-14.
Tizlin-=düzülmək.
II, 244-28.
~di II, 244-27.
~ür II, 244-28.
Tizmə=şalvar, torba və sair bağı.
I, 426-6.
To=bulamac kimi bişirilən bir un.
III, 199-18.
Todun-=doymuş kimi görünmək.
II, 166-14.
~dı II, 166-12.
~ur II, 166-14.
Todh=toy quşu, dovdaq (çigilcə). *Bax*: toy, bodh.
III, 145-2.
Todh-=doymaq. *Bax*: toy-.
III, 278-20.
~tı I, 106-16
II, 312-21.
III, 230-16, 278-19.
~ar III, 278-20.
~ur III, 278-20.
Todhğur-=doyurmaq; bıqdırmaq.
II, 190-4.
~dı 1, 291-18.
II, 190-3.
III, 367-20, 367-21.
~dum II, 112-10.
~ur II, 190-4.
~sa II, 190-6.
~ğan 1, 490-19.
II, 255-18.
~ğuçı (digər türklərdə) II, 255-2.
~daçı (oğuzlarda) II, 255-3.
~ğuluk II, 255-15.
~uğlı II, 255-26.
~mış II, 256-1.
~madı II, 190-14.
Todhğurt-=doyurtmaq.
~tum II, 254-23.
Todhğurumsm-=doyururmuş kimi görünmək. *Bax*: todhğurun-.

~dı II, 261-6.
Todhğuruş-=doyurmaqda yarışmaq.
~dı II, 211-15.
Todhur-=doyurmaq. *Bax*: todhur-.
II, 112-11.
~dum II, 112-9.
~urmən II, 112-11.
~ma III, 65-22.
~ğan I, 490-18.
Tofrak=tez, cəld, çabuq. *Bax* və *düzəlt*: tawrak.
I, 210-haşiyə.
Toğ=atm ayağı ilə qazdığı çuxurdan çıxan toz; toz.
III, 134-16.
Toğ-=doğmaq; meydana çıxmaq; görünmək; yüksəlmək; göyə çıxmaq.
II, 43-3.
III, 179-5.
~dı I, 160-9, 321-2, 344-20, 350-13, 423-18, 445-8.
II, 42-22, 42-23.
III, 179-4, 179-11, 233-12, 294-16.
~ar II, 43-3, 329-2,
III, 179-5.
~arda III, 188-19.
~mış II, 152-18.
III, 258-11.
~sa I, 134-23.
~up III, 329-1.
kün~suğ=şərq, günçıxan.
I, 450-19.
Toğa=xəstəlik; daxili ağrı.
III, 212-26.
Toğra-=doğramaq.
! III, 278-27, 278-28.
III, 255-10.
~dı III, 255-8.
~dım I, 184-5.
~r III, 255-9.
~ğıl III, 279-1.
~ğsak III, 281-2.
~ğh III, 281-8.
~ğsık III, 281-13, 281-17.
~ğı III, 282-11.
~ğu III, 282-17, 282-18, 282-19, 282-20, 282-22.

~ğay mən III, 279-13.
~ğuçı (digər türklərdə) III, 280-18.
~daçı (oğuzlarda) III, 280-21.
~ğan III, 280-23.
~mağlı III, 282-1.
~nq III, 280-7.
~nqlar III, 280-12.
~mış III, 282-4.
~sun III, 279-3.
~ma III, 279-5.
~mas III, 280-1.
~masun III, 279-7, 280-4.
~madaçı III, 281-24.

Toğrak=qovaq ağacı.
I, 455-4.

Toğral-=doğranmaq.
II, 233-26.
~dı II, 233-25.
~ur II, 233-26.

Toğral-=parçalanmaq; yarıqlar peyda olmaq.
II, 234-2.
~dı II, 233-27.
~ur II, 234-2.

Toğran-=doğrayırmış kimi görünmək.
II, 242-12.
~dı II, 242-10.
~ur II, 242-12.

Toğraş-=doğramaqda yardım etmək; parçalanmaq, yarılmaq.
II, 219-19.
~dı II, 219-17.
~ur II, 219-18.

Toğraş-=parçalanmaq, yarılmaq.
II, 220-8.
~dı II, 220-5.
~ur II, 220-8.

Toğrat-=doğratmaq.
II, 317-13.
~tı II, 317-11.
~ur II, 317-13.

Toğrıl=yırtıcı bir quş, min qaz öldürüb birini yeyir; kişi adı da olur.
I, 465-8.
III, 331-13,

Toğrıl=ət və ədviyyatla doldurulmuş bağırsaq; bumbar dolması (kənçəkcə).
I, 465-10.
Toğru-=doğrulmaq; yönəlmək.
II, 115-14.
~dı II, 115-11.
~r II, 115-14.
Toğruş-=yeriməkdə yarışmaq.
II, 220-4.
~dı II, 220-1.
~ur II, 220-4.
Toğtur-=doğdurmaq.
II, 187-25.
~dı II, 187-8.
~ur II, 187-25.
Toğur-=doğurmaq, doğmaq.
II, 115-9.
~dı II, 115-7.
~ur II, 115-9.
Toğurttur-=doğurtmaq. *Bax*: toğtur-.
~dı II, 187-9.
Tok=tox, ac olmayan.
I, 146-4, 345-7, 388-9.
III, 242-10.
~luk=toxluq, tox olmaq.
I, 455-28.
Tok=saçsız insan.
I, 345-8.
~ər=başmda saçı olmayan; türklər kimi saç buraxmayan adam.
I, 345-8.
~luk=saçsızlıq, insanm daz olması.
I, 456-1.
Tok=buynuzsuz heyvan.
I, 345-10.
~yılkı=buynuzsuz heyvan.
I, 345-10.
~luk=heyvanm buynuzsuz olması.
I, 456-2.
Tokı-=döymək (oğuzca; digər türklərdə ur-tokı- birləşməsi şəklindədir); dəmir döymək; vurmaq; çırpmaq; toxumaq, toxunmaq; götürmək, batırmaq.
III, 248-22.

~dı 1, 63-6, 71-12.
III, 248-9, 248-11, 248-12, 248-14, 248-17, 248-19, 248-21.
~r III, 248-22.
Tokıl-=döyülmək (oğuzca); toxunmaq. *Bax*: tokul-.
II, 153-19.
~dı 1, 71-12.
II, 153-14, 153-15, 153-17.
~ur II, 153-18.
Tokımak=toxmaq; camaşır toxmağı.
III, 173-3.
Tokın-=döyülmək (oğuzca); çarpmaq; döyülərək sərtləşdirilmək; toxunmaq.
II, 168-9.
~dı II, 168-6, 168-7, 168-8.
III, 20-9.
~ur II, 168-9.
Tokış=savaş, cəng. *Bax*: tokuş.
I, 371-21.
~-ka (*düzəlt*: -ğa) III, 169-8.
Tokış-=çarpışmaq, müharibə etmək, savaşmaq. *Bax*: tokuş-
II, 132-25.
~tı II, 132-23, 133-3.
~tılar 1, 365-14.
~ur II, 132-25.
~ıp III, 179-13.
Tokıt-=vurdurmaq, döydürmək; toxutmaq.
II, 300-27.
~tı II, 300-22, 300-24, 300-25, 301-1.
~ur II, 300-26.
Toklı=toxlu, altı aylıq quzu.
1, 424-21.
Toksun=doxsan (90). *Bax*: tokuz on.
I, 429-20.
Tok-tok et-=daşm daşa vurulmasmdan çıxan bir səs kimi səs çıxarmaq.
~~et-ti 1, 345-11.
Tok-tok bol-=yola getməmək, arada mübahisə, münaqişə olması.
~~bol-dı 1, 345-13.
Toku=toqqa, kəmər toqqası.
III, 214-11.
Tokuç=çörək.
I, 364-16.

Tokul-=döyülmək (oğuzca); toxulmaq; adam döydürmək. *Bax*: tokıl-.
II, 153-19.
~dı 1, 71-12.
II, 153-14, 153-15, 153-17.
~ur II, 153-18.
Tokula-=toqqa düzəltmək.
III, 288-6.
~dı III, 288-4.
~r III, 288-6.
Tokum=kəsiləcək heyvan; kəsilən heyvanm dərisi. *Bax*: tuğum.
I, 395-13, 459-2.
II, 168-10.
Tokun-=heyvan kəsmək.
II, 168-11.
~dı II, 168-10.
~ur 11, 168-11.
Tokurka=ibrik və bənzər şeylərin lüləsi. *Bax*: tütək.
I, 470-5.
Tokuş=savaş. *Bax*: tokış.
II, 118-1.
Tokuş-=vuruşmaq, savaşmaq. *Bax*: tokış-.
II, 132-25.
~tı 1, 222-11.
II, 132-23.
~tılar 1, 232-27.
~ur II, 132-25.
~ğan 1, 492-7.
Tokuş-=yayılmaq, bulaşmaq. *Bax*: yukuş-.
III, 70-18.
~dı III, 70-16.
~ur III, 70-18.
Tokuz=doqquz (9).
III, 135-1.
Tokuz on=doxsan (90). *Bax*: toksun.
I, 429-20.
Tol-=girmək, dolmaq.
! 1, 424-19.
Tolarsuk=ayaq dabanı.
I, 479-10.
Tolğa-=taxmaq, dolamaq; ağrısı tutmaq; mədəsi bulanmaq.
111, 263-15.

~dı III, 263-9, 263-11, 263-13.
~r II, 283-11.
III, 263-15.
Tolğağ=qadın sırğası.
II, 283-9.
Tolğağ=qulunc və daxili ağrı.
II, 283-10.
Tolğan-=dolanmaq; ürəyi bulanıb öyümək, qusmaq.
II, 243-5.
~dı II, 242-27, 243-1, 243-3.
~ur II, 243-4.
Tolğaş-=dolaşmaq; dolamaqda və bükməkdə yarışmaq; burulmaq.
II, 227-3.
~dı II, 226-25.
~ur II, 227-2.
Tolı=göydən yağan dolu.
I, 195-13, 362-3.
III, 218-15.
Toltur-=doldurmaq.
II, 188-22.
~dı II, 188-21.
~ur II, 188-22.
Tolu=dolu, boş olmayan.
I, 163-26.
III, 218-13, 312-11, 312-12.
Tolum=silah.
I, 256-21, 257-1, 257-2.
II, 56-7.
~un I, 232-27, 365-14.
~luğ=silahlı.
I, 476-21, 477-1.
Tolumlan-=silahlanmaq.
II, 263-13.
~dı II, 263-11.
~ur II, 163-12.
Tolun=ayın on dördü, dolun.
I, 148-15, 148-27, 311-1, 400-4.
III, 35-25.
~ay=dolunay, ayın on dördü.
I, 148-15, 400-4.
Tomrum yığaç=ağac kötüyü; üstündə dəri, gön kəsilən kötük.
I, 466-25.

Tomruş-=ağacı yumru, sini kimi kəsməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 220-25.
~dı II, 220-23.
~ur II, 220-25.
Tomşuk=quş dimdiyi.
I, 456-4.
Tomur-=ağacı sini şəklində yumru kəsmək. *Bax*: yemür-, yamur-.
II, 119-5.
III, 67-5.
~dı II, 119-3.
III, 67-3.
~ur II, 119-4.
III, 67-4.
Ton=don, paltar, libas, əlbisə.
I, 69-18, 111-19, 114-12, 121-10, 136-8, 178-15, 187-7, 207-8, 221-1, 231-18, 255-21, 267-5, 300-19, 315-25, 336-25, 349-2, 364-23, 348-24, 439-16, 474-25, 485-5.
II, 34-1, 48-14, 112-20, 112-26, 121-9, 122-2, 125-4, 126-26, 135-7, 141-6, 143-20, 145-7, 145-19, 150-6, 157-18, 159-4, 160-24, 178-9, 179-14, 179-18, 180-24, 188-4, 198-1, 219-8, 220-5, 228-12, 233-27, 239-5, 241-3, 252-3, 273-18, 280-18, 304-7.
III, 38-11, 47-6, 48-1, 50-3, 64-18, 71-7, 72-13, 75-16, 82-5, 115-19, 116-22, 117-5, 136-15, 139-8, 142-13, 153-4, 155-19, 180-1, 185-5, 234-16, 239-16, 240-8, 240-11, 245-1, 255-1, 265-3, 291-1, 294-1, 313-9, 379-27, 381-3, 384-6.
~da III, 72-16.
~dm II, 324-9.
~ı II, 146-9, 146-11, 236-19.
III, 79-16.
~m I, 291-20, 299-4, 338-18, 351-17, 496-12.
II, 51-14, 145-19, 147-22, 172-23, 193-22, 202-9, 205-15, 246-16, 272-14, 291-20, 293-27, 316-25, 328-11.
III, 76-20, 78-13, 78-25, 111-11, 117-19, 188-1, 296-22, 353-17, 372-20, 375-22.
~mqa III, 108-21.
~ka 1, 249-10.
II, 185-12.
III, 75-11.
~uğ I, 119-5, 309-25, 324-22.
II, 50-23, 293-24, 295-16, 298-12, 302-18, 305-1, 306-10.

III, 232-14, 234-10, 237-3, 242-16, 242-22, 252-7, 254-1, 266-11, 265-18, 267-19.
~lar I, 270-1.
III, 199-15.
~luk=paltarlıq parça və s.
~luk-m II, 40-6.
Tonat-=geydirmək, donatmaq. *Bax*: ton ıdh-.
II, 304-7.
~tı II, 304-6.
~ur II, 304-7.
Tonq=içi boş olmayan.
III, 311-23, 311-25.
~kamış=qındıra otu.
III, 311-25.
Tonq=soyuqdan donmuş; don.
III, 311-27.
Tonq-=donmaq.
III, 339-16.
~dı III, 339-13, 339-15.
~ar III, 339-16.
Tonqa=bəbir, qaplan cinsindən bir heyvan; kişi adı.
III, 320-12, 320-15.
Tonqala-=igidlərin və qüvvətli adamlarm gördüyü işi görmək.
III, 352-14.
~dı III, 352-12.
~r III, 352-14.
Tonq-tonq et-=bir şeyin sərt bir zəminə və əşyaya çarparaq səs verməsi.
~-~et-ti III, 311-21.
Tonqul-=ümidini kəsmək. *Bax* və *düzəlt*: tönqül-.
III, 344-5.
~dı III, 344-4.
~ur III, 344-5.
Tonquş-=gözlərini zilləyərək bir şeyə hücum etmək; bir işi öhdəsinə almaqdan çəkinmək; əmr edənə adama gözlərini dikərək ikrah hissi ilə baxmaq. *Bax*: tönqüş-.
~dı III, 342-24.
Tonquz=donuz.
I, 323-13, 355-18, 464-11.
II, 327-5.
III, 317-5, 324-24.
~m I, 323-15.

~yılı=türklərin on iki ilindən biri.
I, 355-18.
III, 317-6.
~mərdəgi=donuz balası, çoşqa.
I, 464-11.
Top=bir yemək növü (buğda suda qaynadılır, arpa xəmiri ilə yoğrulur, keçəyə sarınıb isti yerdə saxlanır, yetişdikdən sonra yeyilir).
I, 335-9.
Top=top; topık sözünün qısaldılmışı.
I, 335-17.
III, 128-20.
Topık=topuq; top; çovkanla vurulan top, topac. *Bax*: top.
I, 238-16, 335-17, 381-19, 426-26.
II, 121-3, 140-21.
III, 60-22, 70-4, 74-12, 108-13, 120-12, 120-13, 128-20, 275-3.
~nı II, 50-7.
Topık=topuq sümüyündən bişirilən yemək; kəllə-paça, xaş.
I, 381-10.
~sünqük=xaş.
I, 381-10.
Topra-=qurumaq.
III, 254-24.
~dı III, 254-23.
~r III, 254-24.
Toprak=torpaq.
I, 66-13, 66-14, 145-9, 170-23, 187-20, 234-16, 304-13, 369-28, 439-23, 454-18, 488-12.
II, 299-1.
III, 25-16, 27-9, 74-7, 179-11, 375-7.
~ka I, 296-4.
sağız~=yapışqan torpaq.
I, 369-28.
kazındı~=qazılmış torpaq.
I, 439-23.
Topraş-=quruyub toza dönmək; toz kimi olmaq.
II, 215-3.
~dı II, 215-1.
~ur II, 215-3.
Toprat-=bir yerin otunu yeyib oranı qurutmaq. *Bax*: töprət-.
II, 317-haşiyə.

~tı II, 317-haşiyə.
~ur II, 317-haşiyə.
Topulğak=qulunc.
I, 478-21.
Topulğak=yaraya qoyulan bir ot; topalaq otu, cyperus.
I, 479-20.
Topurğan=ayaq basanda tozlanan yumşaq torpaq.
I, 490-4.
~yer=eyni mənada.
I, 490-4.
~da I, 490-8.
Topuz yük=üstündə durmaq, üstünə minmək mümkün olmayan heyvan yükü.
I, 369-24.
Tor=tor; tələ, duzax.
III, 58-9, 130-16.
~ın III, 40-28.
Torığ at=doru rəngli at. *Bax*: toruğ.
I, 376-1.
Torku=ipək parça. *Bax*: turku.
I, 421-21.
III, 69-8, 330-9.
~sı I, 421-22.
Toruğ=doru rəng, at rəngi. *Bax*: torığ.
I, 348-24, 375-26, 384-24.
~ka I, 375-26.
tüm~at=tamamilə doru at.
I, 348-24.
Torum=torum, köşək, dəvə balası.
I, 395-11.
~luğ I, 376-18.
tışı~=dişi köşək.
I, 395-11.
Tosun=bədöy at; tosun day.
II, 56-4.
III, 371-9.
Toşğur-=daşaraq doldurmaq.
II, 191-16.
~dı II, 191-13.
~ar II, 191-15.
~ur III, 34-21.
Tovıl=davul, nağara; ovda şahin üçün çahnan davul.

III, 163-10.
Toy=ordugah.
III, 144-23, 144-24.
~dm 1, 494-10.
Toy=dərman düzəldilən bir ot.
III, 144-26.
Toy=qab-qacaq düzəldilən çamur.
III, 144-27.
~əşiç=gildən düzəlmiş tava.
III, 144-28.
Toy=toy quşu (çigilcə), dovdaq. *Bax*: todh.
III, 145-1.
Toy-=doymaq. *Bax*: todh-.
III, 230-18.
~dı III, 230-15.
~ar III, 230-18.
Toyın=buddist rahibi.
I, 301-6, 301-7.
III, 166-17, 166-19, 166-22.
Toz=toz. *Bax*: tör, tür.
III, 131-14, 182-18.
~mqa 1, 317-8.
~luğ=tozlu.
III, 23-11.
Toz=yaylara sarman sırım.
III, 131-15.
Toz-=toz qoparmaq, toz etmək. Bax: tozar-.
III, 182-19.
~dı I, 106-17.
~ar III, 182-19.
Tozar-=toz qalxmaq, toz olmaq. *Bax*: toz-.
III, 182-19.
~dı III, 182-18.
~ur III, 182-haşiyə.
Tozğır-=toz qalxan kimi olmaq.
II, 191-12.
~dı II, 191-11.
~ur II, 191-12.
Tozıt-=tozutmaq, toz etmək.
II, 299-2.
~tı II, 299-1.
~ur II, 299-2.

~ğan 1, 488-12, 488-13.
Tög-=döymək; incitmək, narınlaşdırmaq.
III, 180-12.
~di III, 180-11.
~ər III, 180-12.
Tögi=darımn qabığı çıxarıldıqdan sonra qalan qismi (oğuzca).
III, 216-22.
Tögün=dağ, dağlama; düyün. *Bax* və *düzəlt*: tükün.
I, 412-10.
Tögüş-=döyməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: töküş-.
II, 135-6.
~di II, 135-4.
~ür II, 135-6.
Tök-=tökmək.
II, 147-7.
~di II, 147-6.
~ər II, 147-7, 147-8.
~üklüg=tökülmüş. *Bax*: tök-üglüg.
I, 485-6.
~üglüg=tökülmüş. *Bax*: tök-üklüg.
Tökləş-=tökülüb axmaq.
II, 216-4.
~di II, 216-3.
~ür II, 216-4.
Töklün-=tökülmək.
II, 145-13.
~di II, 145-12.
~ür II, 145-13.
Töktür-=tökdürmək.
II, 188-8.
~di II, 188-6.
~ür II, 188-7.
Tökül-=tökülmək.
II, 154-2.
~di II, 153-25.
~ür II, 154-1.
Töküş-=tökməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 135-16.
~di II, 135-13.
~ür II, 135-15.
Töl=döl, döl mövsümü; bala mənasında döl (oğuzca).
III, 139-23.

Tölə-=dölləmək, quzulamaq (oğuzca). *Bax* və *düzəlt*: tülə-.
III, 250-9.
~di III, 250-8.
~r III, 250-9.
Tölək=dölək, könlü sakit adam.
I, 388-9.
Tön-=dönmək (oğuzca).
III, 180-19.
~di III, 180-18.
~ər III, 180-19.
Tönqdər-=döndərmək, alt-üst etmək.
III, 346-14.
~di III, 346-12.
~ür III, 346-14.
Tönqül-=ümidini kəsmək; vaz keçmək. *Bax*: tonqul-.
! I, 142-7.
III, 344-5.
~di III, 344-4.
~ür III, 344-5.
Tönqüş-=gözlərini zilləyərək bir şeyə hücum etmək; işi öhdəsinə almaqdan çəkinmək; əmr edən adama ikrahla baxmaq. *Bax*: tonquş-
III, 343-3.
~di III, 343-1.
~ür III, 343-3.
Töprət-=yeri quruduncaya qədər otunu yemək. *Bax*: toprat-.
II, 117-10.
~ti II, 117-7.
~ür II, 117-10.
Tör=evin və ya çadırın, otağm ən mühüm yeri, baş tərəfi. *Bax*: törə.
III, 130-15, 209-25.
~gə III, 130-15.
Tör=toz. *Bax*: tür, *düzəlt*: toz.
~i I, 445-8.
Törə=evin önəmli yeri. *Bax*: tör.
III, 209-24.
Törpi-=yonmaq, rəndələmək.
III, 253-13.
~di III, 253-12.
~r III, 253-13.
Törpig=rəndə, törpü, kəsər. *Bax*: törpigü.
I, 461-12.
Törpigü=ağac yonan kəski. *Bax*: törpig.

I, 461-12, 471-16.
Törpit-=rəndələmək.
II, 315-14.
~ti II, 315-12.
~ür II, 315-13.
Törpül=yonulmaq.
II, 233-7.
~di II, 233-6.
~ür II, 233-7.
Törpüş-=yonmaqda köməkləşmək və yarışmaq.
II, 213-11.
~di II, 213-8.
~ür II, 213-10.
Tört=dörd (4).
I, 351-19, 351-20.
III, 185-1.
~gül (-gil)=dördbucaq, kvadrat.
III, 363-7.
~ünç=dördüncü.
I, 189-10.
III, 385-1.
Törü=törə, nizam, görənək, adət-ənənə.
I, 168-17.
II, 46-3, 51-26.
III, 129-20, 210-1, 210-2,
Törü-=törədilmək, yaradılmaq.
III, 244-6.
~di III, 244-5.
~r III, 244-6.
Törüt-=yaratmaq, törətmək; bir şeyi islah etmək (oğuzca). *Bax*: türüt-.
Töş=döş, köks, sinə.
III, 133-8.
Töşə-=döşəmək.
III, 247-7.
~di III, 247-6.
~r III, 247-7.
~klig=döşəli, döşənmiş.
I, 486-19.
Töşək=döşək.
I, 388-6, 486-19.
II, 153-1, 168-1, 179-3, 300-4.
III, 50-19, 67-11, 106-23, 247-6, 274-3.

~lig=döşəkli, döşək sahibi.
I, 485-2.
~lik=döşəklik, döşək üçün nəzərdə tutulan parça və s.
I, 485-1.
~lik barçm=döşəklik ipək qumaş.
I, 485-1, 486-4.
Töşəl-=döşənmək.
II, 153-2.
~di II, 153-1, 179-4.
~ür II, 153-2.
Töşən-=döşənmək, özü üçün döşəmək.
II, 168-2.
~di II, 168-1.
~ür II, 168-2.
Töşət-=döşətmək.
II, 300-5.
~ti II, 300-4.
~ür II, 300-5.
Töşlə-=döşə vurmaq.
~di III, 303-15.
Töşlət-=döşünə vurdurmaq.
II, 326-17.
~ti II, 326-16.
~ür II, 326-17.
Töz-=soyuqdan acmaq (qıpçaqca).
III, 178-20.
~di III, 178-19.
~ər III, 178-20.
Tu-=qapatmaq, tıxamaq.
III, 232-26.
~dı III, 232-25.
~r III, 232-26.
Tublu=məzar. Bax və *düzəlt*: tuplu.
I, 424-19.
~ka 1, 424-19.
Tubul-=dəlinmək; paltarı soyunmaq, çıxarmaq (oğuzca). *Bax*: tupul-, tuplun-.
II, 145-20.
~dı 1, 492-19.
II, 145-18, 145-19.
~ur II, 145-20.
~ğan 1, 492-17.

Tubulğan=bir quş adı. *Bax*: tupulğan.
kök~ğan=bir quş adı.
I, 492-13.

Tubun=yeməkdə olan çör-çöp parçaları; buğda samanı (Uç ləhcəsində). *Bax*: tübün.
I, 398-19.
~luğ tarığ=samanlı buğda. *Bax*: tupun-luğ tarığ.
I, 477-11.

Tuç=tunc.
III, 129-18.
~uğ II, 334-5.

Tudrıç=axbun, mal təzəyi (arğuca).
I, 442-24.

Tudhun=kəndin böyüyü, tanınmışı; mübaşir, mirab; mənbədən içməli suyu paylayan adam.
I, 398-22.
III, 168-10.

Tuğ=xaqan yanında çalman kös və vurulan davul; növbə davulu, qarovul dəyişdirmək üçün çalınan davul; tuğ, bayraq, sancaq.
I, 241-24.
III, 134-17, 135-1.
~um I, 242-5.
~luğ III, 135-1.

Tuğ=hər hansı bir nəsnənin tıxacı, qapağı; su bəndi, gərməc.
III, 135-7, 135-8.
~ı III, 135-9.

Tuğaklık=süzgəç, aşsüzən düzəldilən ağac. *Bax*: tukaklık.
I, 480-10.

Tuğla-=suyun gədiyini, yarığını qapamaq, bağlamaq.
III, 266-23.
~dı III, 266-21.
~r III, 266-23.

Tuğrağ=tuğra (oğuzca).
I, 450-13.

Tuğrağ=xaqan tərəfindən hərb zamanı əsgərə verilən xəzinə atı, sonra geri alınır. *Bax* və *düzəlt*: tuğzağ.
I, 450-15.

Tuğrağlan-=alay və səfər zamanı xan tərəfindən sonra geri alınmaq üzrə at verilməsi; atlandırmaq; tuğra ilə möhürlənmək (oğuzca). *Bax*: tuğzağlan-.
II, 269-9.

~di II, 269-5.
~ür II, 269-9.

Tuğru=qılmc, xəncər, bıçaq kimi şeylərin saplarmın içinə keçirilən incə dəmir.
I, 417-7.

Tuğsak=dul qadın. *Bax*: tul.
I, 455-22.

tul~=dul qadm.
I, 455-22.

Tuğum=kəsilmiş heyvan. *Bax*: tokum.
III, 59-17.

Tuğzağ=xaqanın əsgərə verdiyi və savaşdan sonra geri aldığı at. Bax: tuğrağ.
I, 450-15.

Tuğzağlan-=atlandırmaq (oğuzca); at verilmək; xaqan tərəfindən əsgərə geri alınmaq üzrə at verilməsi. *Bax*: tuğrağlan-.
II, 269-9.
~di II, 269-5.
~ür II, 269-9.

Tukaklık=süzgəc, süzək, aşsüzən düzəldilən ağac. *Bax*: tuğaklık.
I, 480-10.

Tul=dul. *Bax*: tuğsak.
III, 139-18, 139-20.
~tuğsak I, 455-22.

Tul-=topa vurmaq.
II, 50-13.
~dı II, 50-7.
~ur II, 50-13.

Tuldra-=hər hansı bir şeyin hər yandan dağılması.
III, 384-5.
~dı III, 384-4.
~r III, 384-5.

Tuldur-=çarpmaq.
II, 189-8.
~dı II, 189-7.
~ur II, 189-8.

Tulkuk=tuluq, üfürülmüş və şişirilmiş tuluq.
II, 284-1.

Tulkuklan-=tuluq kimi şişmək.
II, 332-26.
~dı II, 332-25.
~ur II, 332-26.

Tulun=qulaqla ağız arasındakı sümük (türk və oğuz ləhcələrinin birində).
I, 400-1.
Tulun=qantarğanm iki yanında olan parçalar.
I, 400-3.
Tulunq=dulun; qulaq altı. *Bax*: tulun.
III, 322-20.
Tulunq=qantarğada qulaq altındakı bir halqa. *Bax*: tulun.
III, 322-21.
~ı III, 322-23.
Tulunqla-=duluna, qulaq altma vurmaq.
III, 356-3.
~dı 111, 356-1.
~r III, 356-2.
Tum=soyuq. *Bax*: tumluğ, tumlığ.
I, 179-4, 348-21, 451-17, 451-18.
Tuma buxsun=küpdəki darı şərabının köpürən, fışqıran qismi.
III, 219-23.
Tumağu=tumov, nəzlə, qrip.
I, 438-6.
Tuman=duman, sis.
I, 195-13, 273-9, 412-11.
II, 36-13.
Tumlı-=soyumaq.
III, 266-25.
~dı III, 266-24.
~r III, 266-25.
~yu III, 267-5.
Tumlığ=soyuq. *Bax*: tum, tumluğ.
I, 451-2, 451-7.
~ka 1, 254-1, 451-17.
~dın II, 37-26, 224-14, 227-22.
Tumlıt-=mayeləri soyutmaq. *Bax*: tumlut-.
II, 327-22.
~tı II, 327-20.
~ur II, 327-22.
Tumluğ=soyuq, soyuq nəsnə.
I, 179-4, 348-21, 451-18.
II, 73-10, 298-26, 331-26.
~ka 11, 295-14, 296-4.
III, 117-3, 178-19, 272-4, 348-20, 378-17,
Tumluğlan-=soyuq saymaq, soyuq davranmaq, qaşqabaq etmək.

II, 269-15.
~dı II, 269-12, 269-16.
~ur II, 269-14.

Tumlut-=soyutmaq. *Bax*: tumlıt-.
II, 327-25.
~tı II, 327-23.
~ur II, 327-25.

Tun=qadımn ilk uşağı; qadınm ilk əri.
III, 142-16, 142-18, 142-19.

Tun=dincəlmə, rahatlıq.
III, 142-14.

Tun-=qapanmaq, tıxanmaq; buludlanmaq.
II, 54-5.
~dı II, 54-1, 54-2, 54-3.
~ur II, 54-4.
~ar II, 54-6.

Tunçı-=qoxmaq, xarab olmaq. *Bax*: tança-, tansı-, tançğa-, tınça-, tmçı-.
~r II, 277-22.

Tunçu=tikə, loxma. *Bax*: tançu.
I, 414-18.

Tunçuk=daim qayğılı olmaq; heyvamn qışda hinin içimə girib yazadək çıxmaması.
II, 232-6.
~tı II, 232-1, 232-3.
~ar II, 232-6.

Tunqra=bədəndəki kir.
III, 328-8.

Tunqra tüş-=üzüstə, üzüquylu düşmək. *Bax*: unqra yat-.
~tüş-ti III, 328-10.

Tunqu=kar, eşitməyən.
III, 320-11.

Tuntur-=qapamaq, örtmək.
II, 190-2.
~dı II, 189-22.
~ur II, 190-1.

Tuplu=məzar, qəbr. *Bax*: tublu.
I, 424-19.
~ka I, 424-19.

Tuplun-=dəlinmək. *Bax*: tuplun-, *düzəlt*: tubul-.
~dı I, 492-19.
~ğan I, 492-17.

Tupun=buğda samanı, buğda qılçığı. *Bax* və *düzəlt*: tubun.
~luğ tarığ I, 477-11.
Tur-=durmaq.
! I, 346-9, 347-7, 444-20.
! II, 60-17, 70-18.
II, 36-15, 62-15.
III, 177-19.
~dı I, 70-15, 217-14, 217-15, 217-16, 279-22, 346-15, 346-19, 347-8.
II, 36-12, 36-13, 57-19, 58-25, 60-17, 61-19, 62-14, 64-25.
III, 177-118.
~ur I, 141-8, 141-9, 141-10.
II, 36-14, 62-14.
III, 177-19.
~an II, 81-4.
~ası (oğuzlarda) *Bax*: turğu.
I, 107-7.
II, 83-16.
~daçı (oğuzca). *Bax*: turğuçı.
II, 69-10, 70-13.
~duk II, 78-17.
~dukı (~duğı) II, 65-13.
~dukum (~duğum) II, 65-1.
~ğan II, 72-23, 73-8.
~ğalır mən II, 82-16.
~ğıl II, 66-2.
III, 30-6.
~ğu (türklərdə). *Bax*: tur-ası.
I, 66-22, 107-6, 416-20.
II, 83-12.
III, 202-10.
~ğuçı (digər türklərdə). *Bax*: tur-daçı.
II, 70-18.
~ğuluk II, 75-4.
~uçı II, 71-25.
~uğı II, 72-7, 72-8.
~uğh II, 74-24, 74-25.
~uğsak II, 74-haşiyə.
~ığsak II, 74-11.
~up I, 256-13, 273-9, 473-18.
II, 235-21.

III, 208-20, 241-13, 349-15, 366-9.
~ma II, 80-17.
~manqlar II, 80-18.
~madı I, 204-16.
~madakum II, 65-1.
~mas I, 367-8.
Tur-=zəiflədi, inkişafdan qaldı.
III, 178-2.
-dı III, 178-1.
-ar III, 178-2.
Tura=qalxan; sipər, düşməndən gizlənmək üçün yer.
II, 336-20.
III, 209-22.
Turağ=sığınaq.
~ka II, 171-23.
Turbı=köməkçı, yavər; tosun.
I, 413-10.
Turbınla-=araşdırmaq; müqayisə etmək; ölçmək. *Bax*: turbun.
I, 428-5.
Turbun=araşdırma, müqayisə etmə, ölçmə.
I, 428-5.
Turbunlan-=bir şey haqqmda araşdırma aparmaq.
II, 274-3.
~dı II, 274-1.
~ur II, 274-3.
Turğur-=durdurmaq; qaldırmaq; dikmək; tikmək, inşa etmək; zəiflətmək, yordurmaq; durğunlaşdırmaq.
II, 191-3, 191-8.
~dı II, 191-1, 191-4, 191-6, 209-11.
~ur II, 191-3, 191-8.
III, 267-6.
~ğahr II, 190-15.
~sa III, 310-23.
~up I, 467-26.
Turığa=toğağay quşu, sərçəyə bənzər bir quş.
III, 170-15.
Turk=bir cismin uzunluğu, eni.
I, 357-1.
~ı I, 357-2, 357-3.
Turkığlan-=üstələməkdən çəkinmək; ehtiram göstərmək. *Bax*: turkuğlan-.
II, 269-4.

~dı II, 269-1.
~ur II, 269-3.
Turkm-=utanmaq, sıxılmaq, çəkinmək.
II, 243-8.
~dı II, 243-6.
~ur II, 243-8.
Turkla-=ölçmək.
III, 382-17.
~dı III, 382-15.
~r III, 382-17.
Turku=ipək qumaş. *Bax* və *düzəlt*: torku.
I, 421-21.
~sı I, 421-22.
Turkuğ=həya, abır, utanma.
I, 450-11.
~bol-dı I, 450-11.
Turkuğlan-=üstələməkdən çəkinmək; sayğı göstərmək. *Bax*: turkığlan-
II, 269-haşiyə.
~dı II, 269-haşiyə.
~ur II, 269-haşiyə.
Turkun=durğun.
I, 432-7.
Turkun-=utanmaq, duruxmaq. *Bax*: turkın-.
~dı II, 254-7.
Turlak=zəif; qocalıqda zəiflik; heyvanın arığı.
I, 454-24, 454-25.
Turma=turp.
I, 425-9.
küwij~=dadı pozulmuş turp.
I, 370-21.
Turmuz=xiyar. *Bax*: tarmaz.
~nı I, 352-22.
Turna=durna.
III, 224-18.
Turpla-=modelini düzəltmək, ölçmək.
III, 381-20.
~dı III, 381-18.
~r III, 381-20.
Turşu-turşu=eşşəyi dayandırmaq üçün söylənən söz. *Bax*: tuşu-tuşu.
III, 212-16.
Turuğ=dağlarda sığınacaq yeri.
I, 375-25.

~lağ I, 475-12.
Turuğsa-=durmaq istəmək.
III, 295-2.
~dı III, 294-15, 295-1.
~r III, 295-2.
Turuk=zəif.
I, 381-13.
~luk=durğunluq; cılızlıq.
I, 480-4.
Turuk-=durmaq; toplanmaq.
II, 142-9.
~tı I, 239-28.
II, 142-7.
~ar II, 142-9.
Turukla-=durğunlaşdırmaq; arıq saymaq.
III, 297-17.
~dı III, 297-16.
~r III, 297-17.
Turuklan-=durğun, arğın saymaq.
II, 263-10.
~dı II, 263-7.
~ur II, 263-9.
Turul-=usanmaq, bezmək.
II, 151-16.
~dı II, 151-14.
~ur II, 151-16.
Turum=durum; bir adamın boyu qədər olan uzunluq.
I, 395-8.
~ı I, 395-9.
Turumla-=suyun dərinliyini boyu ilə ölçmək.
III, 300-10.
~dı III, 300-8.
~r III, 300-10.
Turumsın-=qalxırmış kimi görünmək.
~dı II, 259-11.
Turumtay=yırtıcı bir quş; kişi adı.
III, 228-10.
~ımnı II, 138-11.
Turun-=durub dirənmək; qarşı çıxmaq.
II, 167-3.
~dı II, 167-1,
~ur II, 167-3.

Turun-=yerində oynamaq.
II, 167-15.
~dı II, 167-14,
~ur II, 167-15.
Turun-=duruxmaq.
II, 167-17,
~dı II, 167-16,
~ur II, 167-17.
Turur=-dır, -dir, -dur, -dür şəkilçilərinin yerinə işlənir, keçmiş zamanı və məsdəri olmayan bir fe`ldir.
III, 177-20.
Turuş-=ayağa qalxmaq; duruşmaq, qarşı durmaq.
II, 126-2.
~dı I, 70-16.
II, 126-1.
~ur II, 126-2.
~ğan I, 491-21.
~ma I, 232-19.
~mas II, 126-4.
Tus-tus=paltar kimi yumşaq şeyə vurmaqdan çıxan səs.
I, 342-11.
III, 132-14.
~~ur-dı I, 342-12.
Tusu=mənfəət, qazanc; şəfa.
III, 212-11.
~bol-dı II, 152-8.
Tusuk-=xoş gəlmək, faydası olmaq; yaraşmaq.
II, 142-22.
~tı II, 142-21.
~ar II, 142-22.
Tusul-=yaramaq; fayda vermək. *Bax*: tusu bol-.
II, 152-8.
~dı II, 152-5.
~ur II, 152-8.
Tuş=tən, bənzər.
III, 133-5.
~ı III, 133-5.
Tuş=qarşı, hər şeyin qarşısı.
III, 133-6.
~ı III, 133-6.
Tuş=kəmər qayışının ucuna taxılan qızıl və ya gümüş toqqa.
III, 133-9.

Tuş-=rast gəlmək, qovuşmaq, yetişmək.
II, 41-13.
~dı II, 41-12.
~ar II, 41-13.
~ğıl I, 75-15.
Tüş kıl-=qovuşmaq; enmək. *Bax*: tüşlən-, *düzəlt*: tuş kıl-.
~kıl-ur III, 23-22.
Tuşağ=cidar. *Bax*: tuşağu.
I, 409-27.
kösrük~=atm ön ayaqlarma vurulan cidar.
I, 463-6.
Tuşağu=cidar. *Bax*: tuşağ.
I, 437-21.
Tuşal-=dolaşmaq; cidarm dolaşması. *Bax*: tuşan-.
~ır II, 167-25.
Tuşan-=dolaşmaq. *Bax*: tuşal-.
II, 167-28.
~dı II, 167-22.
~ur II, 167-28.
Tuşğutlan-=şəyird sahibi olmaq. *Bax*: buşğutlan-.
II, 267-8.
~dı II, 267-7.
~ur II, 267-8.
Tuşğur-=qovuşdurmaq. *Bax*: tuş-, tuşur-.
Tuşla-=qarşısında durmaq.
III, 266-14.
~dım III, 266-13.
~r mən III, 266-14.
Tuşlan-=yönəlmək, qarşılaşmaq.
II, 245-3.
~dı II, 245-1.
~ur II, 245-3.
Tuşlat-=qarşısına gələcək şəkildə durdurmaq.
II, 326-20.
~tı II, 326-18.
~ur II, 326-20.
Tuşna-=qarşılaşmaq, hərəkətə keçmək.
~dı I, 273-9.
Tuşur-=qovuşdurmaq. *Bax*: tuş-, tuşğur-.
II, 114-3, 191-22.
~dı II, 114-1.

~dum II, 191-19.
~ur 11, 114-2, 191-22..
Tuşu-tuşu=eşşəyi dayandırmaq üçün söylənən söz. *Bax*: turşu-turşu.
III, 212-16.
Tut=qılmc və buna bənzər şeylərin üstünə çökən pas. *Bax*: tat.
II, 277-20.
Tut-=tutmaq, yaxalamaq.
! I, 132-19, 190-3.
II, 288-26, 291-27.
III, 18-21, 127-16, 139-14.
II, 288-20, 289-3.
~tı I, 136-26, 351-12, 374-23, 377-18.
II, 288-19, 288-21, 288-24.
III, 22-1, 140-5.
~tım 1, 348-1.
~ar I, 148-1, 184-6, 242-7, 340-2, 417-16, 481-6.
II, 40-22, 186-15, 284-16, 288-19, 289-2.
III, 40-28, 68-15, 314-3, 359-12.
~ğıl 1, 119-7, 345-16.
III, 20-3.
~ğmça 11, 288-26.
~ğan II, 292-10.
~ğuçı (bütün türklərdə). *Bax*: tut-taçı.
II, 292-6.
~taçı (oğazlarda). *Bax*: tut-ğuçı.
II, 292-8.
~ğuluk 11, 292-14.
~uğsak (oğuzlarda).
II, 292-18.
~uğlı II, 292-22.
~up I, 268-9, 422-22.
II, 51-3, 110-18, 128-1.
III, 156-11.
~sa I, 136-16.
II, 54-20.
~mış III, 371-12.
~ma 1, 156-11, 442-14, 442-20.
~mas I, 148-2.
II, 284-16.
III, 359-12.
~ma aç=tutmac. *Bax*: tutmaç.
1, 442-14, 442-20.

Tutaşı=yaxın qonşu; daim, həmişə, müttəsil. *Bax*: tutşı, tutçı.
1, 419-7, 419-8.

Tutçı=yaxın qonşu; daim, həmişə, müttəsil. *Bax*: tutşı, tutaşı.
1, 419-5.
III, 52-18, 53-10, 329-2.

Tutğak=gecə düşmənin avanqardını və kəşfiyyatçılarını yaxalamaq üçün çıxarılan atlı bölük.
I, 454-20.

Tutğuç=qəhvəaltı, qalyanaltı, bir tikə yemək.
1, 442-23.

Tutğun=tutğun, əsir, dustaq.
I, 430-7.
II, 225-16.

Tutmaç=məşhur türk yeməyi. *Bax*: tutma aç.
I, 442-20.
II, 236-16, 278-11, 331-17.
III, 128-25, 263-1.

Tutruğ=vəsiyyət. *Bax*: tutsuğ.
~ı I, 146-10.

Tutsuğ=vəsiyyət. *Bax*: tutruğ.
I, 450-5.

Tutsuk-=tutulmaq, yaxalanmaq.
II, 231-24.
~dı II, 231-22.
~ar II, 231-24.

Tutşı=yaxın, qonşu. *Bax*: tutaşı, tutçı.
I, 419-3, 419-4.

Tuttur-=tutdurmaq, yaxalatmaq.
II, 188-5.
~dı II, 188-4.
~ur II, 188-5.

Tutuğ=əfsun, tilsimə düşmə.
I, 375-19.
~ı I, 375-19.
~luğ yer=cin çarpan yer.
1, 475-5.

Tutuğ=girov, rəhin.
I, 375-18.
III, 62-16.

Tutuk=axtalanmış.
I, 381-12.

Tutuk-=paslanmaq. *Bax*: tatık-.

II, 143-6.
~tı II, 143-5.
~ar II, 143-6.
~sa II, 277-haşiyə.
Tutukla-=axtalamaq; axtaya bənzətmək.
III, 297-12.
~dı III, 297-10.
~ur III, 297-12.
Tutuklan-=xədim kölə sahibi olmaq.
II, 263-6.
~dı II, 263-4.
~ur II, 263-6.
Tutul-=tutulmaq, yaxalanmaq.
II, 146-14.
~dı II, 146-13.
~ur II, 146-14.
Tutun-=tutmaq; əldə etmək; tək qalmaq; tutuşmaq. *Bax*: tütün-.
II, 165-23.
~dı II, 165-15, 165-17, 165-19, 165-22, 166-2, 166-4.
~ur II, 165-23.
~up II, 165-26.
~çu oğul=övladlığa götürülmüş uşaq.
III, 326-4.
Tuturğu=buyurulması və yerinə yetirilməsi vacib olan şey.
I, 469-18.
Tuturkan=düyü, pirinc.
I, 493-12.
Tutuş=çəkişmə, tutaşma, tutuşma.
I, 371-12.
Tutuş-=tutuşmaq, tutaşmaq. *Bax*: tütüş-.
II, 121-24.
~dı II, 121-21.
~dılar II, 121-23.
~ur II, 121-24.
~kah I, 222-13.
Tutuz-=əmr etmək.
II, 119-24.
~dum I, 450-5.
II, 119-22.
~ur II, 119-24.
Tuwır-=qulaq şəkləmək. *Bax*: tuwur-.
II, 110-6.

~ar II, 110-6.
Tuwra-=davranmaq; böyümək, qüvvətlənmək. *Bax*: tawra-.
III, 256-6.
~dı I, 166-4.
III, 256-4.
~r III, 256-5.
Tuwur-=qulaq şəkləmək. *Bax*: tuwır-.
~dı II, 110-4, 178-18.
~ar II, 178-19.
Tuwuz=böyük, iri.
III, 256-6, 256-7.
Tuy=xalq, camaat.
III, 384-4.
Tuy-=duymaq.
III, 230-12.
~dı III, 230-11.
~ar III, 230-12.
~mas I, 118-9.
Tuyağ=at, heyvan dırnağı.
III, 163-23.
~ı III, 163-23.
~ın II, 126-20.
~lığ=dırnaqlı.
III, 174-12.
Tuyın=xəsis, sıxmtılı.
III, 166-16.
Tuysuk-=duyurmuş kimi olmaq.
III, 189-15.
~dı III, 189-13.
~ar III, 189-15.
Tuytur-=duyurmaq, anlatmaq.
III, 187-14.
~dı III, 187-12.
~ur III, 187-14.
Tuyuk=hisli-paslı; qapalı; canı sıxılmış.
III, 164-17, 164-18, 164-19.
Tuz=duz.
II, 46-11, 133-23, 135-4, 150-8, 294-3.
III, 34-14, 131-20, 180-11.
~luğ I, 252-25.
Tuz=gözəllik.
~mqa I, 317-7.

~kıya=sevgili, gözəl.
III, 314-2.
Tuza-=duzlamaq. *Bax*: tuzla-.
III, 245-13.
~dı III, 245-12.
~r III, 245-13.
Tuzak=duzax, tələ.
I, 381-16, 381-23, 420-26.
II, 237-5.
III, 273-23.
~ka I, 250-6.
III, 313-16.
Tuzak=(məcaz olaraq) sevgili. *Bax*: tuzakı.
I, 382-1, 382-6.
Tuzakı=sevgili. *Bax*: tuzak.
I, 382-7.
Tuzğu=yoldan keçən qohumları, tanışları qonaq etmək üçün bişirilən yemək.
I, 419-20.
~nı I, 416-2.
Tuzğulan-=yemək hədiyyə etmək.
III, 193-14.
~dı III, 193-12.
~ur III, 193-14.
Tuzla-=duzlamaq. *Bax*: tuza-.
III, 266-6.
~dı III, 266-5.
~r III, 266-6.
Tuzlan-=duzlanmaq.
II, 244-26.
~dı II, 244-25.
~ur II, 244-26.
Tuzlat-=duzlatmaq.
II, 326-12.
~tı II, 326-11.
~ur II, 326-12.
Tü=saç, tük, qıl; rəng; at rəngi.
III, 199-14, 199-15, 199-17.
~sin II, 51-4.
~lüg I, 137-22, 404-22.
III, 199-17.
~lüg yadhım=tüklü yayğı, xalı.

III, 25-8.
~dəş=həmrəng; bir-birinə bənzər.
1, 404-20.
III, 199-15.
Tüb=dib, əsil, kök. *Bax* və *düzəlt*: tüp.
~i 1, 141-9.
~üm 1, 125-10.
~lüg=əsalətli.
111, 42-2.
Tübün=yeməkdə olan çör-çöp qırıntıları; buğda samanı, qılçığı (Uç ləhcəsində). *Bax* və *düzəlt*: tubun.
I, 398-19.
Tübütlə-=tibetli saymaq, tibetliyə nisbət etmək.
III, 292-12.
~di III, 292-10.
~r III, 292-12.
Tübütlən-=tibetli qılığma girmək
II, 262-27.
~di II, 262-25.
~ür II, 262-27.
Tüg-=düymək, düymələmək, bağlamaq.
II, 48-9.
~di II, 48-8.
~dümiz 1, 458-17.
~ər 11, 48-9.
~ər mən II, 244-15.
Tügə=düyə, iki yaşma çatmış buzov.
III, 216-10.
Tüglün-=düyülmək, düyünlənmək.
II, 245-11.
~di II, 245-7, 245-9.
~ür II, 245-10.
Tüglüş-=bir-biri ilə düyünlənmək.
II, 216-6.
~di II, 216-5.
~ür 11, 216-6.
Tügmə=düymə.
1, 426-14.
Tügmələn-=düymələnmək.
III, 194-23.
~di III, 194-21.
~ür III, 194-23.

Tügsin=dörd küncdən düyülən düyün.
I, 429-2, 429-10.
II, 281-1.
Tügül-=düyülmək, düyünlənmək; yemək boğazmda qalmaq.
II, 154-5, 154-8,
~di I, 429-10.
II, 154-3, 154-7, 179-4, 181-1.
~ür II, 154-5, 154-8,
~məs I, 244-16.
III, 205-8.
~gən I, 495-24, 495-27.
Tügün=düyün, düyüm.
I, 429-10, 495-22, 496-24.
II, 48-8, 135-1, 149-14, 154-3, 157-13, 164-9, 165-6, 179-4, 193-10, 196-19, 198-16, 218-17, 281-1, 289-18, 299-21.
III, 59-4, 69-17, 73-8, 107-9, 119-6, 120-4, 120-6, 120-9, 246-20, 247-17, 249-10.
~lər III, 114-23.
Tügün-=təkbaşma düyün düymək.
II, 165-8.
~di II, 165-6.
~ür II, 165-8.
Tügüş-=düyün düyməkdə yardım etmək və yarışmaq.
II, 135-3.
~di II, 135-1.
~ür II, 135-3.
Tükə-=tükənmək, bitmək.
III, 249-16.
~di III, 249-13-14,
~r III, 249-16.
Tükək=yükü sıxmaq üçün ipə taxılan halqa.
II, 282-8.
Tükəl=tamamilə, büsbütün.
I, 130-17, 256-10, 410-15, 445-8.
II, 51-6, 229-2, 232-22.
III, 149-14.
Tükət-=tükətmək, bitirmək.
II, 301-23.
~ti II, 301-22.
~ür II, 301-23.
Tüklüg=kor.
I, 461-25.

Tüknə-=yara dağlamaq.
III, 271-13.
~di III, 271-11.
~r III, 271-12.
Tüksin=xandan üç dərəcə aşağı olan adam.
I, 429-18.
Tükün=dağlama, dağ, düyün. *Bax*: tögün.
I, 412-10.
Tükü-tükü=əniyi çağırmaq üçün işlənən söz.
III, 216-20.
Tüküz=atm alnmdakı ağlıq. *Bax*: təküz.
I, 369-27.
~at=alnında ağlıq olan at.
I, 369-27.
Tülə-=tükünü tökmək.
III, 250-6.
~di III, 250-3.
~r III, 250-6.
Tülə-=dölləmək, quzulamaq (oğuzca). *Bax*: tölə-.
III, 250-6.
~di III, 250-5.
~r III, 250-6.
Tüləк=dördayaqlı heyvanlarm tüklərini tökdükləri vaxt; qoyun qırxını.
I, 388-11, 410-13.
~ində I, 388-12.
~yılkı=qış tükünü tökən heyvan.
I, 410-13.
Tülət-=quzulatmaq; doğurtmaq (oğuzca).
II, 302-13.
~ti II, 302-11.
~ür II, 302-13.
Tülfir=qumaşdan və ya ipəkdən tikilən pərdə və ya örtü. *Bax*: tülwir.
I, 466-3.
Tülwir=gəlin otağının tülləri. *Bax*: tülfir.
III, 111-4.
Tüm=saya; tam; atlarda düz rəng.
I, 348-23, 348-24.
Tümən=min (1000), tümən, lap çox.
I, 271-18, 400-9, 400-10.
~minq=min dəfə min, bir milyon.
I, 400-10.

Tümən=böyük iynə, çuvaldız. *Bax*: təmən.
III, 319-haşiyə.
Tümilə-=dümbüldəmək; səkərək qaçmaq. *Bax*: tümilən-.
III, 288-23.
~di III, 288-21, 291-11.
~r III, 288-23.
Tümilən-=üstdəki mənada. *Bax*: tümilə-.
~di III, 288-22.
Tümrük=dümrük, dəf (oğuzca).
I, 462-20.
Tümsə=minbər (arğuca, bu söz türkcə deyil, qeyri-əsliyyə sözdür).
I, 419-1.
Tün=gecə.
I, 148-20, 164-1, 280-16, 343-28, 349-21.
II, 122-25, 127-20, 235-21, 297-8.
III, 241-13, 327-24.
~i III, 262-13.
~üg III, 233-9.
~lə=gecə ikən, gecə vaxtı.
I, 248-21, 349-21, 427-5.
II, 35-18.
III, 79-26.
Tünə-=gecələmək.
III, 251-21.
~di III, 251-20.
~r III, 251-21.
Tünək=həbsxana, zindan (Barsğan ləhcəsində).
I, 406-10.
Tünər-=qaranhq basmaq, qaranlıqlaşmaq, gecə olmaq.
II, 119-19.
~di II, 119-18.
~ür II, 119-19.
Tünərik=qaranlıq; məzar.
I, 469-1, 469-2.
~kə I, 469-2.
Tünət-=gecələtmək.
II, 304-5.
~ti II, 304-4.
~ür II, 304-5.
Tünqit=yuxarıya doğru yüksəlmək. *Bax*: tənqit-.
II, 114-5, 114-7.

~ti II, 114-4, 114-6.
~ür II, 114-5, 114-7.
Tünqlük=pəncərə, baca kimi evdəki dəliklər. *Bax*: tünlük.
III, 135-9.
~tin III, 135-9.
~tən II, 46-3.
Tünqşü=şamdan.
III, 328-11.
Tünqür=dünür, düngür, quda; arvadın qohumları.
II, 138-8.
III, 316-17, 323-14.
Tünqürlə-=birini özünə dünür saymaq, dünürlüyə nisbət etmək.
III, 355-13.
~di III, 355-11.
~r III, 355-12.
Tünqürlən-=özünü birinə dünür saymaq.
III, 354-12.
~di III, 354-10.
~ür III, 354-12.
Tünqüş-=baş əymək, tabe olmaq. *Bax*: tünqit-, tünqüt-.
III, 342-23.
~di III, 342-22.
~ür III, 342-23.
Tünqüt-=əymək. *Bax*: tünqüş-, tünqit-.
III, 344-14.
~ti III, 344-12.
~ür III, 344-13.
Tünlük=pəncərə, baca. *Bax* və *düzəlt*: tünqlüg.
Tüp=əsil, nəcabət; kök, dib, təməl, hər hansı bir şeyin əsli, insanın əsli. *Bax*: tüb.
III, 128-14.
~i I, 141-9.
III, 128-14, 128-16, 131-17.
~üm I, 125-8.
~rə II, 277-8.
~lüg=əsalətli, əsil-nəcabətli.
III, 42-2.
Tüpçil=tipisi, boranı çox olan yer.
III, 56-17.
Tüpi=tipi, qar-boran, çovğun, tufan, külək.
I, 260-20.
II, 108-9.

III, 56-17, 109-7, 206-21, 206-22, 287-1.
Tüpir-=külək əsərək torpağı sovurmaq. *Bax*: tüpür-.
II, 108-10.
~di II, 108-9.
~ər II, 108-10.
~məgincə II, 108-12.
Tüpkər-=araşdırmaq, izinə düşmək.
II, 192-7.
~di II, 192-6.
~ür II, 192-8.
Tüplə-=kökdən aramaq.
III, 265-22.
~di III, 265-21.
~r III, 265-22.
Tüplən-=kökləşmək, zənginləşmək.
II, 243-22.
~di II, 243-19, 243-20.
~ür II, 243-22.
Tüpləş-=əslini araşdırmaq.
II, 215-15.
~dilər II, 215-13.
~ür II, 215-15.
Tüplət-=aratmaq.
II, 326-8.
~ti II, 326-7.
~ür II, 326-8.
Tüpü=təpə, başın üst tərəfi, təpəsi.
I, 327-18.
II, 114-21.
III, 206-19, 206-20.
~si III, 206-19.
Tüpülə-=təpələmək, təpəsinə vurmaq.
III, 285-26.
~di III, 285-24, 289-11.
~r III, 285-26.
Tüpür-=torpağı sovurmaq. *Bax*: tüpir-.
~di II, 108-9, 108-haşiyə.
Tür=toz. *Bax*: tor, *düzəlt*: toz.
~i I, 121-haşiyə.
Tür-=dürmək, dürmələmək, burmaq.
II, 36-22.

~di II, 36-21, 63-2, 63-3.
~ür II, 36-22.
Türçi-=başlamaq.
III, 253-21.
~di III, 253-20.
~r III, 253-21.
Türçit-=başlatmaq.
II, 316-17.
~ti II, 316-16.
~ür II, 316-17.
Türgək=boğça. *Bax* və *düzəlt*: türkək.
II, 49-haşiyə, 284-5.
Türi=dadı pis olan; xasiyyəti bəd olan. *Bax*: türü.
III, 209-20, 209-21.
Türk=vaxt mənasına gələn bir söz.
I, 359-18.
~kuyaş ödi=günorta.
I, 359-21.
~üzüm ödi=üzümün dəyən vaxtı.
I, 359-19.
~yigit=gənclik çağmın ortasında olan adam.
I, 359-22.
Türkək=boğça. *Bax*: türgək.
II, 43-7.
Türkəklən-=boğçaya sarılmaq, dürülmək.
II, 333-3.
~di II, 333-1.
~ür II, 333-3.
Türklə-=türkdən saymaq; ərəblərə görə əcəmi, yəni qeyri-ərəb saymaq.
III, 383-5.
~di III, 383-3, 383-20.
~r III, 383-5.
Türkün=oymaqların, ellərin toplaşdığı yer; ata evi, ata ocağı.
I, 433-15.
~igə (*düzəlt*: ~inqə) I, 433-16.
~im I, 433-17.
~üm II, 217-26.
Türkünlən-=özünü bir yerdən saymaq və ya o yeri özünə məxsus sayıb oturmaq, yaşamaq.
II, 274-9.
~di II, 274-7.
~ür II, 274-9.

Türlüg=dürlü.
I, 179-1, 317-11, 400-7, 461-15, 461-16.
II, 148-6.
Türlün-=dürülmək, bükülmək.
II, 244-7.
~di II, 244-6.
~ür II, 244-7, 244-16.
Türmək=qadın budu deyilən yemək; dürüm, dürmək.
I, 395-14, 461-18.
II, 135-10, 135-haşiyə.
Türməklən-=dürüm düzültmək, dürmək düzəltmək.
II, 272-22.
~di II, 272-20.
~ür II, 272-21.
Türt-=sırtmək, suvamaq.
III, 368-27.
~ti III, 368-25.
~ər III, 368-27.
Türtələ-=bir yerə qızıl qırıntıları yapışdırmaq. *Bax* və *düzəlt*: burtala-.
III, 307-20.
~di III, 307-18.
~r III, 307-20.
Türtül-=sürülmək, suvanmaq.
II, 233-13.
~di II, 233-11.
~ür II, 233-12.
Türtün-=(yağ) sürtmək, sürtürmüş kimi görünmək.
II, 242-7.
~di II, 242-5.
~ür II, 242-7.
Türtüş-=sürtməkdə yarışmaq.
II, 214-22.
~di II, 214-19, 214-20.
~ür II, 214-22.
Türü=dadı turş olan, dili-ağzı buruşduran. *Bax*: türi.
I, 121-3.
Türü-=toplanmaq, toplaşmaq. *Bax* və *düzəlt*: tur-.
~p I, 195-13.
Türül-=dürülmək.
II, 151-24.
~di II, 151-22.
~ür II, 151-23.

Türün-=təkbaşına dürmək.
II, 167-6.
~di II, 167-4.
~ür II, 167-6.
Türüş-=dürməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
II, 126-14.
~di II, 126-12.
~ür II, 126-14.
Türüt-=yaratmaq; bir şeyi islah etmək (oğuzca). *Bax* və *düzəlt*: törüt-.
II, 296-22.
~ti II, 296-20, 296-23, 296-24, 297-5.
~ür II, 296-21.
Tüş=yolda dincəlmək üçün düşərgə və qalmaq zamanı.
I, 343-17, 343-18.
~ödi=qalacaq zaman; gün-orta.
I, 343-18.
III, 133-10.
~lük=qalacaq yer, düşərgə.
I, 461-21.
~lük ödhi=yolçuların gecə yarısından sonrakı dincəlmə vaxtı.
I, 461-21.
Tüş=yuxu, röya; qarabasma; ihtilam.
III, 133-11.
Tüş kıl-=enmək, toplanmaq, yığışmaq. *Bax*: tuş kıl-, tüşlən-.
~kıl-ur III, 23-22.
Tüş-=düşmək; enmək.
II, 41-17.
~di I, 366-16.
II, 41-14, 41-15.
III, 136-20, 138-25,
~ti I, 445-27.
III, 12-17, 328-10,
~ər II, 41-17,
III, 66-19.
~ür II, 42-9.
III, 139-4, 378-28.
~üp II, 41-24
~sə III, 131-3.
~mə III, 21-17.
Tüşə-=yuxu görmək; yuxusu azmaq; ihtilam olmaq.
III, 247-5.

~di III, 247-3.
~r III, 247-4.
Tüşkün=tikanlı gəvən kolu. *Bax*: tüşürkün.
I, 434-10.
Tüşkünlən-=dağda kitrə ağacmın çoxalması.
II, 274-12.
~di II, 274-10.
~ür II, 274-11.
Tüşlən-=enmək, toplaşmaq. *Bax*: tüş kıl-.
II, 244-3.
~di II, 244-1.
~ür I, 263-10.
II, 244-3.
Tüşrüm=əyrilmiş yun yumağı (arğuca). *Bax*: təşrüm.
I, 466-27.
Tüşük=işdən-gücdən qalan, avara, düşkün, düşük.
I, 388-4.
Tüşür-=düşürmək, endirmək.
II, 114-8.
~di II, 114-4.
~düm II, 114-6.
~ür II, 114-8.
~gil II, 307-1.
Tüşürgü=çayın irmağa qarışan ağzı; dəyirmanm çaya axan holuğu.
I, 470-9.
Tüşürkün=kitrə kolu (bir ləhcədə). *Bax*: tüşkün.
I, 494-24.
Tütək=ibrik, kuzə kimi şeylərin lüləyi.
I, 387-13.
Tütət-=tüstülətmək. *Bax*: tütit-.
-ti II, 294-6.
Tütit-=tüstülətmək. *Bax*: tütət-.
II, 294-7.
~ür II, 294-7.
Tütkür-=hücum etdirmək, təhrik etmək. *Bax*: tütür-.
~di II, 109-26.
Tütsük=kin saxlayan.
I, 461-10.
~kişi=qarı düşmən.
I, 461-10.
Tütü=dürlü.

I, 230-4.
II, 278-24.

Tütün=tüstü, duman.
I, 399-1.
II, 294-6.
~süz 1, 399-2.
III, 23-4.

Tütün-=tüstü çıxması; *düzəlt:* alovun tutuşması. *Bax* və *düzəlt*: tutun-.

Tütür-=hücum etdirmək, təhrik etmək. *Bax*: tütkür-.
II, 110-3.
~di II, 109-25.
~ür 11, 110-2.

Tütüş-=qovğa etmək, tutuşmaq, tutaşmaq, çəkişmək; ovu tutmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: tutuş-.
II, 121-24.
~dı II, 121-21.
~dılar 11, 121-23.
~ur II, 121-24.
~məgincə II, 108-11.

Tüwək=partlanğıç (çigilcə).
I, 388-15.
~lik=partlanğıc kimi içi oyulan ağac budağı.
I, 484-14.

Tüwiş-=şişə ət düzməkdə yarışmaq və köməkləşmək. *Bax* və *düzəlt*: təwiş-.
II, 131-20.
~di II, 131-17.
~ür II, 131-20.

Tüwşə-=tərin dənə-dənə olması, puçur-puçur olmaq.
III, 260-16.
~di III, 260-14.
~r III, 260-16.

Tüz=xalq, rəiyyət.
III, 131-16.

Tüz=əsil, kök, soy-sop.
III, 131-17.
~i III, 131-17.

Tüz=düz.
I, 130-17, 181-5, 340-47, 378-7, 426-10.
III, 131-19.

Tüz-=düzmək, düzəltmək.
II, 38-7.

~di II, 38-5, 38-6.
~ər II, 38-7.
Tüzər-=düzəlmək.
II, 113-9.
~di II, 113-8.
~ür II, 113-9.
Tüzəş-=düzəltməkdə yardımlaşmaq və köməkləşmək. *Bax*: tüzüş-.
II, 130-3.
~ür II, 130-3.
Tüzgər-=hədiyyə vermək. *Bax*: tüzgür-.
II, 192-12.
~dim II, 192-11.
~ür II, 192-12.
Tüzgür-=ərməğan vermək. *Bax*: tüzgər-.
Tüzlin-=düzəlmək, bərabərləşmək.
~ür I, 357-9.
Tüzlün-=düzəltmək. *Bax*: tüzlin-, tüzül-.
II, 244-24.
~di II, 244-21, 244-23.
~ür II, 244-24.
Tüzül-=düzəlmək, tərtib və tənzim edilmək. *Bax*: tüzlün-.
II, 151-27.
~di II, 151-25, 151-26, 244-22.
III, 138-10.
~ür II, 151-27.
~məs II, 108-12.
Tüzün=xoş təbiətli, xoşrəftar.
I, 412-5.
~lüg=yumşaqlıq.
~lügin III, 184-5.
~lük=yumşaqlıq.
II, 249-28.
Tüzüş-=düzəltməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq. *Bax*: tüzəş-.
~di II, 130-1.

U

U=uyğu, yuxu. *Bax*: udh, udhu.
~nı III, 233-10.
~suz=yuxusuz.
I, 181-14.
U-=gecikdirmək.
! ~ma I, 156-8.
U-=qüdrəti olmaq, gücü yetmək.
~ğançа=gücü yetən qədər.
I, 117-19.
~ğan=hər şeyə gücü yetən, qadir.
I, 144-23.
~ğan tənqri=qadir tanrı.
I, 144-24.
I, 144-23.
Uban-=gizlənmək.
I, 244-24.
~dı I, 244-23.
~ur I, 244-24.
Uç=türklərin qələm düzəltdikləri bir ağac.
I, 110-6.
Uç=bir nəsnənin tükənməsi, bitməsi (oğuzca); uc, kənar.
I, 118-1, 118-2, 118-3.
~ı I, 118-1.
~ın III, 369-13.
~unqa I, 336-11.
~el=sərhəd, sərhəddəki el.
I, 118-2.
Uç-=uçmaq.
I, 217-13.
~dı I, 217-11.
~tımız I, 466-4.
~ar I, 217-12.
II, 67-19.
~up III, 225-24.
Uça=arxa, kürək, uca.

I, 151-23.
Uçan=iki yelkənli gəmi (qıpçaqca).
I, 182-6.
Uçğuk=uçuq.
I, 162-13.
Uçlan-=uc peyda olmaq.
I, 289-4.
~dı 1, 289-3.
~ur 1, 289-4.
Uçmak=cənnət, behişt.
I, 178-19, 179-3.
III, 325-8.
Uçruş-=uçurmaqda köməkləşmək və yarışmaq.
I, 273-3.
~dı 1, 271-1.
~ur 1, 271-3.
III, 174-25.
Uçuk-=sonuna varmaq.
I, 239-4.
~tı 1, 239-3.
~ar 1, 239-4.
Uçun=səbəb bildirən bir ədat; üçün.
I, 143-18.
II, 285-14.
III, 313-16.
Uçur-=uçurmaq; düşürmək, salmaq.
I, 227-23.
~dı I, 227-21, 227-22.
II, 209-24, 312-19.
~ur 1, 227-23.
~ğan 1, 210-17.
Uçursa-=uçurmaq istəmək.
~dı 1, 306-6.
~dım III, 233-10.
Uçuz=ucuz; xor və alçaq; dəyərsiz.
I, 127-9.
~luk=dəyərsizlik, kiçiklik; ucuzluq.
I, 205-3, 205-4.
Uçuzla-=xor görmək, həqarət etmək.
I, 321-16.
~dı 1, 321-14.
~r 1, 321-15.

Uçuzlan-=ucuz saymaq.
I, 314-21.
~dı I, 314-20.
~ur I, 314-21.
Ud=sığır, öküz. *Bax*: udh, öd.
I, 118-13.
~yılı=türklərin on iki ilindən biri.
I, 118-14.
Udukluk=qəflət və dalğınlıq, laübalilik. *Bax*: udhukhık.
I, 205-8.
Udh=yuxu. *Bax*: u, udhu.
~ın I, 120-10.
Udh=sığır, öküz. *Bax*: ud.
III, 350-20.
~nı II, 338-6.
~ka III, 317-23.
~luk=inək kimi heyvanların axurda yatdığı yer (arğuca).
I, 162-8.
Udhğar-=oyatmaq, xəbərdar etmək. *Bax* və *düzəlt*: udhğur-.
~ur I, 265-7.
Udhğur-=oyatmaq, xəbərdar etmək. *Bax*: udhğar-.
I, 265-7.
II, 66-17, 66-18, 254-14.
~dı I, 265-6.
~ur I, 265-7.
~ğıl II, 66-21.
~ğuçı II, 70-haşiyə, 70-22.
~a II, 204-3.
~ğan II, 255-8.
~mış II, 256-1.
~çı II, 70-21.
Udhı-=yatmaq. *Bax*: udhu-.
III, 242-15.
~dı III, 242-14.
~dım I, 113-13.
~r III, 242-15.
Udhık ər=yatan, uyuyan adam.
I, 134-17.
Udhıkla-=yatmaq, uyumaq. *Bax*: udhukla-.
~dı III, 305-9.
~dım III, 305-8.
~dınq III, 305-8.

Udhım=ardmca. *Bax* və *düzəlt*: udhu.
III, 349-14.
Udhm-=sönmək. *Bax*: udhun-.
~ur III, 30-7.
Udhış-=uyumaqda yarışmaq. *Bax*: udhuş-.
I, 232-6.
~dı I, 232-1.
~ur I, 232-6.
Udhış-=uyuşmaq, qatılaşmaq (qatıq); laxtalanmaq. *Bax*: udhuş-.
I, 232-6.
~dı I, 231-4, 232-5.
~ur I, 232-6.
Udhıt-=uyutmaq, yatızdırmaq.
I, 251-23.
~tı I, 251-18.
~ur I, 251-23.
~ğan I, 209-3, 209-4.
Udhıt-=qatılaşdırmaq, qatıq çalmaq; pendir düzəltmək.
I, 251-23.
~tı I, 251-20, 251-21, 251-22.
~ur I, 251-23.
~ma I, 199-12.
Udhıt-=söndürmək.
I, 251-23.
~tı I, 251-22.
~ur I, 251-23.
Udhlaş-=bir-birinin ardınca yürümək. *Bax*: üdhləş-.
I, 276-6.
~dı I, 276-4, 276-haşiyə.
~ur I, 276-5.
Udhlat-=uydurmaq, arxasma salmaq.
I, 294-22.
~tı I, 294-20.
~ur I, 294-22.
Udhmak=şəyird.
I, 162-23.
Udhmaklan-=şəyird və rəncbər sahibi olmaq.
I, 330-13.
~dı I, 330-11.
~ur I, 330-13.
Udhu=yuxu, uyğu. *Bax*: u, udh.
I, 113-13, 171-21, 219-22, 299-27.

III, 74-20, 217-17, 277-11.
~n II, 204-3.
Udhu=ard, arxa, arxasınca, dalınca; üzündən, dolayı. *Bax*: udhım.
I, 152-4, 152-5.
II, 45-15, 297-6.
III, 349-14.
Udhu=təpə.
I, 152-1.
kum~=qum yığını.
I, 152-1.
Udhu-=uyumaq. *Bax*: udhı-.
~dım 1, 113-13.
Udhuğ=huşyar, oyaq.
~ər I, 133-6.
~könqüllüg ər=könlü ayıq, anlayışlı, qanacaqh adam.
I, 133-7.
~luk=işində sayıq. *Bax*: udukluk.
I, 205-9.
Udhuk-=ardma düşmək, qovmaq. *Bax*: udhu kama.
~ma III, 217-17.
Udhukla-=uyumaq. *Bax*: udhıkla-.
~dı III, 299-1.
Udhula-=uymaq.
I, 326-24.
~dı I, 326-23.
~r I, 326-24.
Udhun-=oyanmaq, ayılmaq.
I, 245-10.
~dı I, 245-9.
~ur I, 245-10.
~u III, 188-20.
Udhun-=sönmək. *Bax*: odum-.
Udhur-=seçib ayırmaq. *Bax* və *düzəlt*: ödhür-.
~dum 1, 374-1.
III, 215-22.
Udhuş-=uyumaqda yarışmaq; uyuşmaq, qatılaşmaq, laxtalanmaq.
Bax və *düzəlt*: udhış-
~dı 1, 232-1.
Udhuz=qotur.
I, 127-11, 127-12, 202-27.
III, 13-8, 70-16.
~ı II, 295-6.

III, 62-5.
~luğ=qoturlu.
I, 202-27.
Udhuzla-=qotura dərman vurmaq.
I, 321-19.
~dı I, 321-17.
~r I, 321-19.
Ufut=ar, həya, utanma. *Bax*: uvut, uwut.
~bol-=utanmaq.
~bol-ur I, 327-18.
~bol-up III, 200-5, 217-16.
Uğ=çadırm üst yamndakı künclərdən hər biri.
I, 121-11.
Uğar at=almnda qaşqası olan at.
I, 126-10.
Uğh=Kaşğarda yetişən və yeyilən ağ və şirin yerkökü.
I, 187-11.
Uğraklan-=oğrak qılığına girmək. *Bax*: oğraklan-.
I, 330-27.
~dı I, 330-25.
~ur I, 330-26.
Uğur=vaxt, zaman, fürsət. *Bax* və *düzəlt*: oğur.
Uğut=içki düzəldilən bir xəmir növü.
I, 123-13.
Uxak=qaysı, ərik kimi meyvələrin sıxılmış suyu, şirə.
I, 181-23.
Ujlanq=qaya kərtənkələsi (oğuzca).
I, 176-14.
Uk-=anlamaq.
I, 220-12.
~dı I, 220-11.
~ar I, 220-12.
II, 232-22.
III, 46-21.
~sa III, 25-20.
Ukı-=qusmaq.
III, 238-18.
~dı III, 238-17.
~r III, 238-18.
Ukruk=kəmənd.
I, 164-8.

~ın I, 164-9.
~un III, 205-8.
Uksa-=anlamaq istəmək.
I, 304-5.
~dı 1, 304-3.
~r 1, 304-4.
Uktur-=anlatmaq.
I, 263-17.
~dı 1, 263-15.
~ur 1, 263-17.
Ukul-=bilinmək, anlaşılmaq.
I, 244-7.
~dı 1, 244-6.
~ur 1, 244-7.
Ukuş=anlayış, zəka.
I, 131-19.
~luğ=anlayışlı.
I, 131-19.
Ukuş-=anlamaq.
1, 235-28.
~tılar 1, 235-26, 235-27.
~urlar 1, 235-28.
Ul=divar özülü, divar təməli.
I, 121-21.
~ı I, 121-21.
Ul-=əprimək, ifrəmək, ərimək, dağılmaq (çox bişən ət).
1, 220-27.
~dı 1, 220-25.
~ur 1, 220-27.
Ul-=(paltar) süzülmək, köhnələrək yırtılmaq.
I, 220-27.
~dı 1, 220-26.
~ur 1, 220-27.
Ula=çöldə əlamət, bəlgə, yol nişanı.
I, 155-13, 155-16.
Ula-=ulaşmaq, tapışmaq; calamaq, əlavə etmək.
III, 239-7.
~dı III, 239-5, 239-6, 239-8.
~r III, 239-7.
~ğu nənq I, 193-2.
Ulağ=ulaq, bəyin əmri ilə çapa-çapa gedən qasidin (poçtalyonun, çaparın) başqa bir ata çatıb minənə qədər sürdüyü at.

I, 181-20.
Ulağ=yamaq, paltar yamağı.
I, 181-21.
Ulağa=savaş atı.
III, 169-9.
Ulan-=vasitə olmaq, calanmaq.
I, 248-27.
~dı 1, 248-26.
~ur 1, 248-27.
Ular=erkək kəklik.
I, 181-12.
II, 220-19.
~lığ=kəkliyi çox olan.
I, 204-3.
Ulas köz=süzgün, xumar göz.
I, 130-9, 130-15.
Ulaş-=çatmaq, bitişmək, birləşmək.
I, 238-8.
~dı 1, 238-7.
~ur 1, 238-8.
Ulat-=ulatmaq.
I, 255-15.
~tı 1, 255-14.
~ur 1, 255-15.
Ulatu=ipək burun yaylığı.
I, 192-22.
Uldanq=padoş, ayaqqabınm altı, məstin altı. *Bax*: oldanq.
I, 176-4.
Uldı=yalınayaq, nalsız qalmaq; ayağı yaralanmaq, aşmmaq. *Bax*: öldi-
I, 300-18.
~dı 1, 300-17.
~r 1, 300-18.
~mas I, 167-12.
Ulduk=nalsız, yalın ayaq. *Bax*: olduk.
I, 164-15.
Ulğadh-=böyümək, ulu olmaq. *Bax*: ulğat-.
~tı 1, 294-2, 481-25.
~u 11, 265-13.
III, 80-1.
Ulğat-=böyümək. *Bax*: ulğadh-.
1, 294-2.
~tı 1, 294-1.

II, 343-16.
~ur 1, 294-2.
Ulı-=ulamaq.
III, 239-11.
~dı III, 239-8,
~r III, 239-11.
~sa III, 239-12.
~ğu=ulayacaq zaman.
I, 193-4.
Ulıç=oğlan uşaqlarına sevgi təzahürü olaraq söylənən söz (karluqca).
I, 125-18.
II, 249-28.
~ım I, 125-19.
Ulın-=usanmaq, bezmək; qıvrılmaq, dolanmaq. *Bax*: ulun-.
I, 249-6.
~dı 1, 249-18.
II, 242-27.
~dım 1, 249-5.
~ur 1, 249-6.
Ulınç yol=əyri-üyrü, qıvrım yol, serpantin.
I, 189-27.
III, 385-15.
Ulış-=ulaşmaq.
I, 237-13.
~dı 1, 237-12.
~ur 1, 237-13.
~ıp 1, 237-19.
Ulıt-=ulatmaq.
I, 255-17.
~tı 1, 255-16.
~ur 1, 255-17.
~ğan 1, 210-11.
Ulıt-=boyun əydirmək, boyun bükdürmək, ram etmək, yola gətirmək.
I, 255-19.
~tı 1, 255-18.
~ur 1, 255-19.
Ulma=qab-qacaq. *Bax* və *düzəlt*: olma.
I, 187-23, 187-lıaşiyə.
Ulnat-=altım üstünə gətirtmək; çevirtmək; salımanlamaq.
I, 296-11.
~tı 1, 296-10.
~ur 1, 296-11.

Ultur-=ərpitmək, ifrətmək (çox bişirmək).
I, 264-7.
~dı I, 264-4.
~ur I, 264-7.
Ultur-=(çox geyməkdən) yıpratmaq, köhnəltmək.
I, 264-7.
~dı I, 264-6.
~ur I, 264-7.
Uluğ=ulu, böyük; uca; ululuq, böyüklük.
I, 124-15, 321-1, 339-13, 356-7, 356-8, 370-25, 371-22.
II, 47-8, 54-8, 63-22, 73-8, 126-1, 316-7.
III, 66-16, 171-14.
~nı I, 323-22.
III, 81-16.
~ka II, 126-4.
~luk I, 205-27, 359-5.
~lukuğ I, 133-22.
~luk-ka II, 123-13.
~oğlak ay I, 356-7.
~ay I, 356-8.
Uluğla-=ululaşdırmaq, ucaltmaq.
I, 323-23.
~dı I, 323-19, 323-20.
~r I, 323-23.
~sa I, 323-22.
Uluğsa-=bir şeyin böyüyünü istəmək.
I, 322-21.
~dı I, 322-19.
~r I, 322-21.
Uluk=atın çiyninin üstü.
I, 136-11, 136-12.
Uluk ton=əskimiş, köhnəlmiş, yıpranmış paltar.
I, 136-8.
Ulun=təmrənsiz ox.
I, 145-13.
~luğ ər=təmrənsiz oxları olan adam.
I, 204-6.
Ulun-=usanmaq, bezmək; qıvrılmaq, dolanmaq. *Bax*: ulm-.
I, 249-6.
~dı I, 249-1, 249-3.
~ur I, 249-6.
Uluş=kənd (çigilcə); şəhər (arğuca).

I, 132-10, 132-11.
Ulyan=yeyilən, ətirli bir bitki kökü.
I, 180-22.
Um=qarın şişkinliyi, bağırsaq pozuqluğu.
I, 122-11.
~bol-dı I, 122-11.
Um-=ummaq.
I, 221-14.
~dı 1, 221-13.
~ar 1, 221-14.
Uma=ana (tibetcə).
I, 156-3.
Uma=evə gələn qonaq.
I, 156-4, 156-5, 156-9, 168-8.
II, 307-1.
Umay=doğuşdan sonra qarından çıxan nəsnə, ətənə, plasenta.
I, 182-18.
~ka I, 182-21.
Umdu=istək, dilək; tamah.
I, 184-14.
~çı=dilənçi.
I, 197-18.
Umdur-=umdurmaq.
~u II, 73-11.
Umun-=ummaq, umunmaq; umudlanmaq.
I, 250-9.
~dum 1, 250-7.
~ur 1, 250-9.
~ahm III, 371-12.
Umunç=umma, umud etmə.
I, 190-3.
III, 385-19.
~luğ=umulan; umudlu.
I, 209-22.
Un=un.
I, 122-15, 275-10, 284-8, 287-22, 294-8, 296-26, 297-27, 308-23.
II, 43-17, 44-16, 131-26, 153-20.
III, 42-9, 47-10, 112-14, 117-1, 376-27.
~uğ 1, 255-8, 310-1.
II, 108-19, 116-5, 188-1.
III, 299-24.

Una-=razı olmaq, qəbul etmək.
III, 239-27.
~dı III, 239-25.
~dmq III, 239-26.
~t III, 239-27.
~mas I, 257-5.
Unaş-=uzlaşmaq, qəbul etmək. *Bax*: onaş-.
I, 238-24.
~dılar I, 238-21
~urlar I, 238-13.
Unat-=razı etmək.
I, 257-7.
~tı I, 257-5.
~ur I, 257-7.
Unqamuk ər=solaxay adam.
I, 214-17.
Unqra yat-=arxası üstə yatmaq. *Bax*: tunqra tüş-.
~yat-tı III, 328-9.
Unıt-=unutmaq. *Bax*: unut-.
I, 257-9.
~tı I, 257-8.
~ur I, 257-9.
~ğan I, 210-13.
Unut-=unutmaq. *Bax*: umt-.
~sa I, 257-2.
~muş I, 267-17.
Ur-=vurmaq, döymək; qoymaq; taxmaq. *Bax*: üri-.
! I, 156-22.
I, 218-7.
III, 135-7.
~dı I, 70-15, 75-23, 217-22, 218-6, 278-2, 346-16.
II, 161-12.
III, 242-18.
~ur I, 218-7.
~an=daima vuran, vurağan (oğuzca). *Bax*: ur-ağan (digər türklərdə).
I, 107-18.
~ağan=daima vuran (digər türklərdə). *Bax*: ur-an (oğuzca).
I, 107-17.
~duk II, 78-16.
~ğıl I, 345-17.
~ğalı II, 171-10.

~ğu=onunla bir şeyə vurulacaq nəsnə və ya alət.
I, 63-23.
II, 84-18.
~nıış 1, 405-22.
~up 1, 228-6, 255-16, 466-1.
II, 73-9, 188-11, 203-1, 338-10.
~sa 1, 218-1.
tərs-tərs ~-=hər yandan, hər yanına vurmaq.
tərs-tərs ~-dı I, 356-20.
~dı-tokı-dı=vurdu-döydü (digər türklərdə tokı- sözü ur- ilə birgə işlənir).
III, 248-12.
~u yaz-=az qala vurmaq, döymək.
~u yaz-dı III, 59-8.

Urağun=Hindistandan gətirilən bir dərman.
I, 194-7.

Urağut=qadın, arvad.
I, 194-22, 208-6, 229-11, 230-11, 247-4, 284-13, 286-4, 287-22, 289-11, 290-18, 302-5, 322-11, 329-4, 331-14, 484-27.
II, 74-21, 115-7, 136-1, 147-11, 151-1, 163-10, 164-1, 164-10, 167-20, 170-24, 172-18, 173-24, 174-19, 236-23, 241-15, 263-4, 274-4, 296-9, 297-26, 299-23, 300-9, 317-16, 335-14.
III, 38-20, 50-10, 58-18, 62-21, 78-11, 82-11, 130-17, 132-17, 139-18, 181-8, 196-9, 197-4, 276-1, 347-23.
~ka II, 147-4.
~nı 1, 325-14, 326-11, 399-25.
II, 49-15, 301-24, 308-1.
~m III, 246-25.
~tın II, 163-14.
~lar III, 114-8.

Urğa=böyük ağac (oğuzca və arğuca).
I, 186-7.

Urdu tal=hamam otu. *Bax*: ardhutal, ordu tal.
I, 200-20.

Urı=səs, gurultu. *Bax*: üri.

Urı=oğul övlad.
I, 152-27.
~oğlan I, 152-27.

Urı=dərə, yol.
III, 322-4.
tərinq~=geniş dərə və yol.

III, 322-4.
Urıla-=bağırmaq, səsini yüksəltmək. *Bax*: urla-, yurla-, orılaş-, orlaş-.
I, 327-7.
~dı 1, 327-6.
~r 1, 327-7.
Urıla-=özünü öymək və bu işdə ağ eləmək.
I, 327-10.
~dı I, 327-8, 327-15.
~r 1, 327-9.
Urılaş-=bağırışıb çağırışmaq. *Bax*: orılaş-, urlaş-.
~tı 1, 276-11.
Urış-=vuruşmaq. *Bax*: uruş-.
~tım 1, 371-21.
Urk=kəndir, urğan. *Bax*: uruk.
I, 116-4.
Urla-=bağırmaq, ulamaq. *Bax*: urıla-, yurla-, orılaş-, orlaş-.
~yu 1, 237-20.
Urlaş-=bağırışmaq, çağırışmaq. *Bax*: orlaş-, urılaş-.
Urra=kişilərdə olan qasıq yarıqlığı, qrıja (oğuzca).
I, 113-7.
Ursa-=vurmaq istəmək.
I, 303-13.
~dı 1, 303-12.
~r 1, 303-13.
Ursuk-=döyüşdə məğlub olmaq, döyülmək.
I, 278-18.
~tı 1, 278-17.
~ar 1, 278-18.
Urt=iynə deşiyi, iynə ulduzu.
I, 116-8.
Uruğ=dənə, toxum, həbbə.
I, 133-11, 133-13.
~ı 1, 439-21.
~luk buğday=toxumluq buğda.
I, 205-11.
~turuğ=qohum-əqrəba.
I, 133-13.
Uruğ=döyüş, vuruş.
I, 75-23, 75-25, 387-10.
~luğ altun=pul kimi zərb edilmiş qızıl, sikkə.
I, 203-13.
Uruğla-=çəkirdəyini çıxarmaq.

I, 323-12.
~dı 1, 323-9.
III, 303-23.
~r 1, 323-11.

Uruğlan-=dən tutmaq, başaqda dən tutmaq.
1, 315-9.
~dı 1, 315-8, 315-10.
~ur 1, 315-9.

Uruk=ip, kəndir, urğan. *Bax*: urk.
I, 137-5, 262-9.
II, 159-7, 214-9.
III, 118-23.
~nı 1, 252-23.
III, 292-18.
~luğ kova=ipli vedrə.
I, 203-23.
~luk yünq=ip toxumaq üçün hazırlanmış yun.
I, 205-20.

Urul-=vurulmaq (nağara), döyülmək; qurulmaq (süfrə).
I, 241-22.
~dı 1, 241-21, 241-23, 241-24.
II, 161-11.
~ur 1, 241-22.

Urul-=hörülmək (ip və s.).
I, 242-18.
~dı 1, 242-17.
~ur 1, 242-18.

Urumday=zəhərin təsiri yox edən bir daş.
I, 212-20.

Urun=oturulan, yaşanan yer, məskən. *Bax* və *düzəlt*: orun.
~dun II, 191-4.

Urun-=peşman olub özünü döymək.
I, 247-6.
~dı 1, 246-25.
~ur 1, 247-6.

Urun-= sarınmaq, örtünmək.
I, 247-6.
~dı I, 247-3, 247-4.
~ur 1, 247-6.

Urun-=dikilmək, dikəlmək, qalxmaq. *Bax*: orunç.
I, 247-8.

~dı 1, 247-7.
~ur 1, 247-8.
Uruş=vurma, vuruş, savaş, vuruşma, savaşma.
I, 63-5, 131-14.
II, 118-1.
~tokuş=uğraşma və savaşma.
1, 63-11.
Uruş-=vuruşmaq.
! I, 262-19, 412-6.
I, 232-17.
~tı 1, 70-15, 232-15.
~ur 1, 232-17.
II, 122-2.
~ma 1, 232-19.
Urut=quru (keçən ildən qalan ot barədə). *Bax*: arut-.
II, 114-22.
Us=xeyirlə şəri ayırd etmə (oğuzca).
I, 110-16.
Us=kərkəs quşu. *Bax*: üs.
I, 110-19, 111-5.
III, 46-20.
~layu=kərkəs quşu kimi.
II, 45-16.
Us-=susamaq.
I, 218-20.
~dı 1, 218-19.
II, 180-23.
~ar 1, 218-19.
Us-=sanmaq (oğuzca).
1, 218-20.
~dum 1, 218-21.
~ar 1, 218-19.
Usal kişi=qafil adam, iş bilməyən.
I, 182-3.
Usayuk ər=qafil adam.
1, 213-24.
Usıt-=susatmaq.
I, 252-26.
~tı 1, 252-25.
~ur 1, 252-26.
~ğan 1, 209-14, 209-15, 209-21.
Usla-=anlamaq, xeyiri şərdən ayırd etmək (oğuzca).

I, 310-6.
~dı 1, 310-4.
~r 1, 310-6.
Usnat-=zənn etmək, bənzətmək, oxşatmaq. *Bax*: üsnə-.
I, 296-3.
~tım 1, 296-1.
~ur 1, 296-2.
Usrık=uyuyan, mürgüləyən, mürgü vuran adam.
1, 163-12.
Usuk-=susamaq.
I, 239-6.
~tı 1, 239-5.
II, 180-22.
~ar 1, 239-5.
~mışa 1, 239-7.
Usuz=yuxusuz.
1, 181-4.
Uş=indi, iştə, kimi.
I, 111-12, 111-13.
II, 67-18, 152-18.
Uş=ağac, budaq, buynuz kimi şeylərin özəyi.
1, 111-15.
münqüz ~ı=buynuz özəyi.
1, 111-16.
Uş=quşların və atların quyruq qismi.
1, 111-17.
Uşak=kiçik, ufaq, balaca.
1, 135-23.
III, 256-4.
~hk=uşaqlıq; işdə, hərəkətdə uşaqlıq eləmək.
I, 205-25, 205-26.
~oğlan=kiçik uşaq.
1, 135-24.
Uşak=qırıntı, ovuntu.
~otunq=odun qırıntıları.
1, 135-25.
Uşak=dedi-qodu, dedi-qoduçu, dedi-qoduçuluq, qiybət.
I, 182-1.
II, 48-2.
~söz=qiybət olaraq söylənən söz.
I, 182-1.
Uşakla-=qiybət etmək, heçə saymaq, əhəmiyyət verməmək.

I, 324-19.
~dı I, 324-17, 324-18.
~r 1, 324-19.

Uşal-=ufalanmaq. *Bax*: üşəl-.
I, 243-20.
~dı 1, 243-19.
~ur 1, 243-20.

Uşat-=ufalatmaq. *Bax*: uwşat-, üşət-.
I, 254-haşiyə.
~tı 1, 293-3.

Uşğun=turş bir ot növü. *Bax*: kuşğun.
1, 432-1.

Uşun=çiyinin başı.
I, 144-19.

Uş-uş=öküzü suvarmaq üçün söylənən söz.
I, 111-14.

Ut-=udmaq; oyunda qalib gəlmək; ütmək.
I, 222-5.
~tı 1, 222-4.
~ar 1, 222-5.
~ğalımat 1, 222-14.

Uta-=budamaq, yarpaqlarım, başağım kəsmək, əkini biçmək.
III, 236-17.
~dı III, 236-15.
~r III, 236-17.

Utan-=utanmaq (oğuzca). *Bax*: uwutlan- (türklərdə).
I, 245-16.
~dı 1, 245-15.
~ur 1, 245-16.

Utanç ış=utanılacaq iş (oğuzca). *Bax*: utunç, uwut.
III, 384-21.

Utru=öncə; qarşı. *Bax*: otra, ortu, *düzəlt*: otru.
I, 136-16.
II, 167-1.
III, 41-12.

Utrul-=kəsilmək, qırxılmaq, qısaldılmaq.
I, 281-22.
~dı 1, 281-21.
~ur 1, 281-22.

Utrulan-=üz-üzə gəlmək. *Bax* və *düzəlt*: otrulan-.
I, 318-3.

~dı 1, 318-1.
~ur 1, 318-2.

Utrun-=müqavimət göstərmək, qarşı çıxmaq; yönəlmək. *Bax* və *düzəlt*: otrun-.
I, 285-7.
~dı I, 285-4, 285-6.
~ur 1, 285-7.

Utruş-=qarşı çıxmaq, qarşı gəlmək, qarşılaşmaq. *Bax* və *düzəlt*: otruş-.
I, 270-18.
~dı I, 270-17, 270-19.
~ur 1, 270-18.

Utruş-=qayçı ilə kəsməkdə yardım etmək.
I, 270-24.
~dı 1, 270-21.
~ur 1, 270-23.

Utsuk-=oyunda udulmaq.
I, 278-10.
~tı 1, 278-8, 278-11.
~ar 1, 278-10.

Utul-=əkinə zərər verən bitkilərin kəsilməsi; başı vurulmaq. *Bax*: otul-.
I, 241-3.
~dı 1, 241-1.
~ur 1, 241-3.

Utun=dəyərsiz, alçaq, həyasız.
I, 182-12.

Utunç ış=utanılacaq iş (oğuzca). *Bax*: utanç, uwut.
1, 189-1.
III, 384-haşiyə.

Utur-=saç və paltar kəsmək.
I, 227-18.
~dı 1, 227-16.
~ur 1, 227-18.

Utuş-=oyunda udmaq.
1, 230-21.
~dı 1, 230-19.
~ur 1, 230-21.

Uv-=ufalamaq. *Bax*: uw-.
-dı 1, 62-9.

Uva=çağıran adama cavab üçün «buyurunuz» mənasmda bir söz.
I, 113-16.

Uva=içinə şəkər qatılan bir yemək növü. *Bax*: uwa.
I, 154-5.

Uvut=abır, həya, ar. *Bax*: ufut, uwut.
I, 149-7.
Uw-=ufalamaq. *Bax*: uv-, öw-.
I, 219-12.
~dı I, 219-11, 219-haşiyə.
~ar I, 219-12.
Uwa=soyuq yemək qismində yeyilən şəkərli düyü yeməyi. *Bax*: uva.
I, 154-5.
Uwşat-=ufalamaq. *Bax*: uşat-.
I, 293-3.
~tı I, 293-1.
~ur I, 293-3.
Uwul-=ufalanmaq, ovunmaq, əzilmək.
I, 244-5.
~dı I, 244-4.
~ur I, 244-5.
~sun II, 35-21.
Uwun-=öz-özünə ovunmaq, ufalanmaq.
I, 247-26.
~dı I, 247-25.
~ur I, 247-26.
Uwun-=ovuşdurmaq. *Bax* və *düzəlt*: owun-.
I, 247-26.
~dı I, 248-1.
II, 168-3.
~ur I, 247-26.
Uwuş=ufalanmış nəsnə.
I, 131-17.
~ətmək=ufalanmış çörək.
I, 131-17.
Uwuş-=ufalamaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
I, 235-5.
~dı I, 253-3.
~ur I, 235-5.
Uwut=utanma, həya, abır, ar. *Bax*: ufut, uvut.
I, 124-5.
~luğ=utanan, utanğac, utancaq.
I, 202-19.
Uwut=yeməyə və ya bəyin yanına çağırma, dəvət.
I, 124-6.
Uwutğar=utandırmaq.
I, 313-8.

~dı 1, 313-7.
~ur 1, 313-8.
Uwutlan-=utanmaq. *Bax*: utan- (oğuzca).
1, 313-18.
~dı 1, 313-16.
~ur 1, 313-18.
Uy-=uymaq, birinə bağlı olmaq.
~a III, 148-20.
Uya=quş yuvası.
1, 150-26.
Uya=qohum-əqrəba.
I, 150-27, 151-1.
Uyadsıhk=utanan, utancaq.
I, 214-3.
Uyadh-=utanmaq. *Bax*: uyat-.
~tı 1, 257-17.
Uyal-=çəkinmək, utanmaq.
1, 297-15.
~dı 1, 297-13.
~ur 1, 297-15.
Uyala-=yuva qurmaq.
III, 290-18.
~dı III, 290-17.
~r 111, 290-18.
Uyat-=utanmaq. *Bax*: uyadh-.
I, 257-22.
~tı 1, 257-19.
~ur 1, 257-22.
Uyğur-=xəbərdar etmək. *Bax*: udhğur-.
I, 265-7.
~dı 1, 265-6.
~ur 1, 265-7.
Uyuğluğ=kəmərli.
III, 50-24.
Uz=usta, mahir.
~kişi=mahir, bacarıqlı adam.
I, 119-23.
~luk=sənət.
1, 285-18.
Uz-=başqasmdan irəli keçmək. *Bax* və *düzəlt*: oz-.
I, 224-14.
~dı 1, 224-12.

~ar I, 224-14.
Uza-=keçmiş zaman.
I, 153-5, 153-12.
~kı I, 153-5.
Uzak=uzaq; uzun, əski.
I, 135-16, 135-17, 381-24.
~ış=uzanan iş, bitməyən iş.
I, 135-16.
~lık=işdə ağırlıq.
I, 205-24.
Uzat-=uzatmaq, gecikdirmək. *Bax*: uzut-.
I, 252-17.
~tı I, 252-15, 252-16.
II, 237-5.
~ur I, 252-17.
Uzlan-=ustalaşmaq.
I, 318-22.
~dı I, 318-21.
~ur I, 318-22.
Uzsa-=qopmaq istəmək. *Bax*: üzsə-.
I, 303-16, 303-haşiyə.
~dı I, 303-14, 303-haşiyə.
~r I, 303-15, 303-haşiyə.
Uzun=uzun.
I, 144-9.
II, 40-11, 113-18.
III, 38-8, 80-21, 130-6.
Uzut-=uzatmaq. *Bax*: uzat-.
~ğ...=hər zaman uzadan, bürokrat.
I, 209-10.

Ü

Übgük=hop-hop, şanapipik (çigilcə). *Bax*: übüb.
I, 145-17, 171-12.
Übüp=şanapipik. *Bax*: übgük.
I, 145-17.
Üç=üç (3).
I, 110-4, 198-5.
II, 279-10.
~gil=üçbucaq, üçkünc.
I, 168-3.
~gül=üçbucaq, üçkünc.
I, 168-4.
Üçlən-=üç olmaq, üçləşmək.
I, 288-25.
~di 1, 288-23.
~ür 1, 288-23.
Üçlüç=başları bir dəmirlə birləşdirilərək üç çubuqdan düzəldilən dovşan tələsi.
I, 159-11.
Üçrüş-=söndürmk, yatışdırmaq. *Bax*: öçrüş-.
1, 271-7.
~di 1, 271-4.
~ür 1, 271-7.
Üçük-=səsi, soluğu, nəfəsi kəsilmək.
I, 240-18.
~di 1, 240-15.
~ti II, 144-15.
~ər 1, 240-17.
Üçünç=üçüncü (3-cü).
I, 189-3.
III, 384-22.
Üçür-=söndürmək. *Bax*: öçür-.
1, 228-7.
~di 1, 227-24.
~ür 1, 228-7.
~məs 1, 228-1.

~gən 1, 494-9.
Üdür-=seçmək, üstün tutmaq. *Bax*: ödhür-, *düzəlt*: ödür-.
~mə III, 18-20.
Üdhər-=izi ilə getmək, dalınca düşmək, uymaq.
I, 228-20.
~dim 1, 228-19.
~ür 1, 228-20.
Üdhik=eşqin topuğa vurması; coşmaq, sevgi, sevda, həsrət. *Bax*: ödhik-
I, 137-5, 137-10.
II, 165-26, 303-8.
III, 241-12.
~lər II, 199-17.
Üdhlən-=erkək istəmək, qızıxmaq.
I, 289-10.
~di 1, 289-9.
~ür 1, 289-10.
Üdhləş-=bir-birinin ardmca yürümək. *Bax*: udhlaş-.
I, 267-6.
~di 1, 267-4.
~ür 1, 267-5.
Üdhrə-=artmaq, çoxalmaq.
I, 300-22.
~di 1, 300-21.
~r 1, 300-22.
Üdhrək=artan, az ikən artan şey.
I, 166-13.
Üdhrəş-=artmaq.
~ür 1, 270-6.
Üdhrət-=artırmaq, çoxaltmaq.
I, 291-25.
~ti 1, 291-23.
~ür 1, 291-24.
Üdhrül-=ayrılmaq, seçilmək. *Bax* və *düzəlt*: ödhrül-.
I, 282-3.
~di I, 281-27, 282-1.
~ür 1, 282-3.
Üdhründi=seçkin, seçilmiş. *Bax* və *düzəlt*: ödhründi.
I, 201-6.
Ügi=bayquş (türkcə, oğuzca, qıpçaqca). *Bax*: ühi.
I, 60-2, 214-6.
III, 223-22.

Ügi-=üyütmək.
III, 238-19.
~di III, 238-19.
~r III, 238-19.
Ügit=buğda və buna bənzər şeyləri üyütmə.
I, 124-20.
~çi=un üyüdən adam.
I, 124-21.
Ügit-=üyütdürmək.
I, 255-10.
~ti I, 255-9.
~ür I, 255-10.
Ügitsə-=üyütək istəmək.
I, 322-8.
~di I, 322-7.
~r I, 322-8.
Ügrə=tutmaca bənzər və ondan daha sulu əriştə şorbası; əriştə.
I, 185-16.
III, 170-3.
Ügri-=silkələmək, qımıldatmaq; birinə yaltaqlanaraq hiyləsini gizlətmək.
I, 302-10.
~di I, 302-5, 302-7, 302-9.
~ür I, 302-10.
~yü I, 362-4.
Ügril-=silkələmək, yırğalamaq.
I, 283-11.
~di I, 283-10.
~ür I, 283-11.
Ügriş-=silkələməkdə, yırğalamaqda yardım etmək.
I, 273-26.
~ti I, 273-24.
~ür I, 273-25.
Ügrit-=silkələtmək, yırğalamaq.
I, 292-8.
~ti I, 292-6.
~ür I, 292-7.
Ügrük=uşaq beşiyini yırğalama.
I, 167-24.
Ügür=darı (oğuzlardan başqalarının dilində). *Bax*: yügür.
I, 127-1.
II, 147-1.

III, 17-7.

~lüg=darı sahibi olan.

I, 206-27.

~lük=darı qoyulan yer.

I, 206-26.

yağ ~i=küncüt (oğuzca).

I, 127-3.

Ügürmək=dəvənin belinə iki tərəfli aşırılan və içinə minilən səbət və ona bənzər şey (oğuzca). *Bax*: təgirmək.

I, 483-12.

Ügüş-=üyütməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.

I, 236-17.

~di 1, 236-15.

~ür 1, 236-17.

Ühi=bayquş. *Bax*: ügi (türklərdə).

1, 214-6.

III, 223-22.

Üjmə=tut ağacı.

I, 187-16.

Üjük=heca, hərf.

I, 140-1, 140-2, 140-3.

Üjüklə-=hecalamaq.

~di I, 140-1.

Üjümlən-=tut gətimək, tut vermək.

1, 318-10.

~di 1, 318-8.

~ür 1, 318-9.

Ükək=tabut, sandıq.

I, 145-19.

~lik=sandıq düzəltmək üçün ayrılan ağac.

I, 207-28.

Ükək=qala divarının bürcləri.

I, 145-20.

~lig tam=bürcləri olan qala.

1, 208-1.

Ükəklə-=bürc tikmək, sandıq düzəltmək.

1, 325-19.

~di 1, 325-17.

~ür 1, 325-19.

Ülə-=dağıtmaq; yaymaq; bölüşdürmək.

! I, 124-15.

III, 239-4.

~di III, 239-3.
~r III, 239-4.
Üləş-=paylaşmaq, bölüşmək.
I, 238-6.
~di 1, 238-4.
~ür 1, 238-5.
Ülət-=paylaşdırmaq, bölüşdürmək.
1, 255-28.
~ti 1, 255-26.
~ür 1, 255-27.
Ülikə=öksə, bağamburc otu.
I, 193-13.
Ülkər=ülkər ulduzu, sürəyya ulduzu.
I, 159-23.
111, 41-17.
~çərig=bir savaş hiyləsi.
I, 159-23.
Ülkü=əhd-peyman.
I, 187-8.
Ülüg=pay, hissə, nəsib. *Bax*: ülüş, ülük.
I, 132-7, 140-16.
~lüg=paylanmış, bölünmüş. *Bax*: ülük-lüg.
I, 486-19.
Ülük=pay, nəsib, hissə. *Bax*: ülüş, *düzəlt*: ülüg.
I, 132-7, 140-16.
~lüg=pay edilmiş, bölünmüş. *Bax* və *düzəlt:* ülüg-lüg.
I, 486-19.
Ülüş=pay, xalq arasmda təqsim, hissə. *Bax*: ülüg.
I, 132-7.
Üm=şalvar, tuman.
I, 112-13.
~ində 1, 248-15.
~lüg 1, 264-10.
Ümgük=əmgək, uşaqların təpəsində olan yumşaq yer.
I, 172-8.
Ümləş-=şalvarını ortaya qoyub qumar oynamaq.
I, 278-3.
~ür 1, 278-3.
~ü 1, 278-1.
Ün=səs; ün; ad-san.
1, 112-21, 122-14.

III, 316-21, 332-14.
~i II, 290-9.
III, 225-25, 350-14.
~ün III, 188-22.
Ündə-=ünləmək, çağırmaq.
I, 300-11.
~di I, 300-10.
~r I, 300-11.
~p III, 66-16.
Ündəş-=çağırışmaq.
I, 269-28.
~di I, 269-27.
~ür I, 269-28.
Ünq-=dəlmək. *Bax*: önq-.
I, 225-18.
~di I, 225-16.
~ər I, 225-18.
Ünqül-=oyulmaq.
III, 343-26.
~di III, 343-25.
~ür III, 343-26.
Ünqür=hin, mağara, yuva.
I, 157-18.
Ünqtür-=dəldirmək.
I, 312-16.
~di I, 312-14.
~ür I, 312-15.
Ünqüjin=çöldə insanı öldürən qulyabanı.
I, 201-14.
Üp=rəngdə şiddət dərəcəsi yaradan ədat (çigilcə).
I, 109-13.
~ürünq=apağ, ağappaq.
I, 109-13.
Üplə-=yağma etmək, talan etmək.
I, 308-28.
~di I, 308-27.
~r I, 308-28.
Üplәl-=yağma edilmək.
I, 316-20.
~di I, 316-19.
~ür I, 316-20.
Üplən-=yağmalanmaq.

I, 288-6.
~di 1, 288-4.
~ür 1, 288-5.
III, 81-19.

Üpləş-=yağma etmək.
I, 275-18.
~di 1, 275-16.
~ür 1, 275-18.

Üplət-=yağma etdirmək, talatmaq.
I, 294-12.
~ti 1, 294-10.
~ür 1, 294-12.

Ür-=üfləmək; hürmək, havlamaq.
1, 217-21.
~di I, 217-19, 217-20.
~ər 1, 217-21.
~sə I, 127-12, 384-17.
III, 13-8.
~künçə I, 348-17.

Üri=səs, gurultu. *Bax* və *düzəlt*: urı.
I, 152-17, 152-20.

Üri-=taxmaq; vurmaq. *Bax*: ur-.
~di III, 129-9.

Üri-=içdən çürümək. *Bax*: öri-.
III, 237-18.
~di III, 237-16.
~r III, 237-18.

Ürk-=ürkmək.
III, 364-28.
~ti III, 364-25.
~ər III, 364-28.

Ürkül-=ürkülmək.
I, 284-7.
~di 1, 284-5.
~ür 1, 284-6.

Ürkün=düşmənin gəlişi üzündən xalq arasına düşən panika, ürküntü, hər kəsin tələşlə qala və sığmacaqlara qaçışı. *Bax*: ürkünç.
I, 170-10.

Ürkünç=ürküntü, qarışıqlıq. *Bax*: ürkün.
I, 284-5.

Ürküş-=ürküşmək.
~ür 1, 209-24.

Ürküt-=ürkütmək.
I, 294-5.
~ti 1, 294-3.
~ür 1, 294-4.
Ürnqək=kirəc, gips.
I, 181-7.
Ürnqər-=ağarmaq.
1, 311-27.
~di 1, 311-26.
~ür 1, 311-27.
Ürpək=tükləri ürpərmiş insan və ya heyvan. *Bax*: orpat-, ürpər-, ürpəş-.
I, 166-16.
Ürpər-=ürpərmək. *Bax*: orpat-, ürpər-, ürpəş-.
I, 259-15.
~di I, 259-10, 259-12, 259-14.
~ür 1, 259-15.
Ürpəş-=bir-birinə qarşı qabarmaq. *Bax*: orpat-, ürpər-, ürpəş-, ürpək.
Ürül-=şişmək, qabarmaq; üfləmək, şişirmək.
~di 1, 242-19, 242-21, 242-22.
~miş 1, 241-24.
~gən 1, 212-7.
Ürünq=ağ olan nəsnə, ağ, bəyaz (oğuzlardan başqalarının dilində); gənclərin dırnaqları üstünə çıxan ağlıq. *Bax*: ak (oğuzca), örünq.
I, 191-7.
II, 40-22.
tırnqak~i=dırnağın üstündəki ağlıq.
I, 191-1, 191-haşiyə.
Ürüş-=üfürməkdə yarışmaq və yardımlaşmaq.
I, 233-10.
~di 1, 233-9.
~ür 1, 233-10.
Üs=kərkəs quşu. *Bax* və *düzəlt*: us.
III, 46-20.
Üskə(n-t)əç(?)=quru üzüm, kişmiş.
1, 213-4
Üsnə-=bənzəmək. *Bax*: usnat-.
I, 311-18.
~di 1, 311-16.
~ür 1, 311-18.
~yü II, 229-2.
III, 149-14.

Üstək=üstəlik, ziyadəlik.
I, 179-23.
Üstəl-=artmaq, çoxalmaq; artırılmaq.
I, 281-5.
~di 1, 281-3.
~ür 1, 281-5.
Üstəm=yəhərə, kəmər ucuna, toqqaya işlənən qızıl və gümüş, inkrustasiya. *Bax*: saxt (oğuzca).
I, 169-10.
Üstər-=üstün gəlmək üçün yarışmaq; inkar etmək.
I, 262-16.
~di 1, 262-13, 262-15.
~ür 1, 262-16.
~mə 1, 262-19.
Üstün=üstün.
I, 170-15.
andan~=ondan üstün.
I, 170-16.
Üsüglə-=hiylə ilə kilid açmaq (kənçəkcə). *Bax*: osuğ-, *düzəlt*: osuğla-.
I, 325-7.
~di 1, 325-5.
~r 1, 325-6.
Üş-=üşüşmək, yığışmaq.
1, 219-10.
~di 1, 219-8.
~ər 1, 219-9.
Üş-=dəlgic (burğu) ilə dəlmək.
1, 219-10.
~di 1, 219-7.
~ər 1, 219-9.
Üşə-=yer və buna bənzər şeyləri nəyi isə axtarmaq üçün eşmək.
III, 238-8.
~di III, 238-7.
~r III, 238-8.
Üşəl-=aranmaq, axtarmaq.
I, 244-3.
~di 1, 244-1.
~ür 1, 244-3.
Üşəl-=ufalanmaq. *Bax*: uşąt-, uşal-.
~di II, 238-9.
təwşəl-üşəl-=ufalanmaq (burada əsas məna üşəl- sözüdür).
təwşəl-di-~di II, 238-9.

Üşənq taş=düz qaya. *Bax*: yüşənq (başqa bir ləhcədə).
I, 191-15.
Üşət-=araşdırmaq. *Bax* və *düzəlt*: əşit-.
I, 254-7.
~ti 1, 254-5.
~ür 1, 254-7.
Üşgür-=fit çalmaq; qısqırmaq, təhrik etmək. *Bax* və *düzəlt*: üşkür-.
I, 267-16.
~di 1, 267-8, 267-11.
~ür 1, 267-15.
~sə 1, 267-13.
Üşi-=soyuqdan üşümək. *Bax*: üşü-.
III, 238-13.
~di III, 238-12.
~r III, 238-13.
~yür II, 159-19.
Üşik=meyvələri qovuraraq böyüməyə qoymayan şaxta.
I, 140-11.
Üşiklə-=üşüyərkən yaxalamaq.
I, 325-13.
~di 1, 325-11.
~r 1, 325-13.
Üşkür-=fit çalmaq; təhrik etmək, qısqırmaq. *Bax*: üşgür-.
Üşkür-=xatırlamaq.
I, 267-20.
~di 1, 267-17.
~ür 1, 267-19.
Üşkürt-=xatırlatmaq. *Bax*: üşkürtür-.
~ti 1, 268-2.
Üşkürtür-=xatırlatmaq. *Bax*: üşkürt-.
~di 1, 268-6.
Üştür-=dəldirmək, dar dəliyi genəltmək.
I, 263-3.
~di 1, 263-1.
~ür 1, 263-3.
Üşü-=üşümək. *Bax*: üşi-.
~p 1, 451-10.
Üşüt-=üşütmək, soyutmaq, soyuğa qoymaq.
I, 254-4.
~ti 1, 254-1, 254-3.
~ür 1, 254-4.
Üt-=ütmək, tük ütmək, yandırmaq.

I, 222-27.
~ti 1, 222-26.
~ər 1, 222-27.
Üti-=ütüləmək.
III, 237-5.
~di III, 237-3.
~r III, 237-5.
Ütrük=hiyləgər, ütücü adam (oğuzca).
I, 165-8, 165-11.
Ütüg=qusma. *Bax*: ötük.
I, 137-1.
Ütük=qusma. *Bax* və *düzəlt*: ötük.
Ütüg=ütü.
I, 137-2.
Ütül-=yanmaq, ütülmək.
I, 241-5.
~di 1, 241-4.
~ür 1, 241-5.
Ütüş=bir uşaq oyunu, bu oyunda ütmə, udma. *Bax*: ötüş.
I, 131-2.
Üv=ev. *Bax* öw, *düzəlt*: üw.
I, 147-17.
Üw=ev. *Bax*: öw, üw.
Üyük=təpə kimi yüksək olan yerlər (oğuzca).
I, 150-16.
~yer=gəzərkən qumu ayağm üstünə çıxan qumluq yer.
I, 150-17.
Üyük-=ayağm gömülməsi, inciməsi, burxulması.
I, 297-5.
~ti 1, 297-1, 297-3.
~ər 1, 297-4.
Üz=kar. *Bax*: öz.
I, 118-haşiyə.
~kişi=kar adam.
I, 118-haşiyə.
Üz-=üzmək, kəsmək.
1, 218-11.
~di 1, 218-10.
~ər 1, 218-11.
~üp 1, 494-11.
Üzə=üstündə, üzərində, üzərindəki, üzrə.

I, 117-18, 204-16, 243-21, 260-26, 274-24, 277-9, 277-21, 277-24, 277-27, 289-22, 343-28, 353-10, 353-12, 445-5, 449 -9, 455-13, 456-10.
II, 50-23, 109-12, 203-12, 244-16, 283-14, 297-8, 316-7, 318-14, 336-19.
III, 137-18, 160-14.

Üzəl-=yorulmaq, sıxılmaq, çətin işə düşmək.
I, 243-11.
~di I, 243-7, 243-9.
~ür 1, 243-11.

Üzit-=başqasının çox danışması üzündən qulağm kar olması, ağır eşitmək.
I, 252-22.
~ti 1, 252-18.
~ür 1, 252-22.

Üzit-=tündlükdən dolayı sirkənin küpdən sızması.
I, 252-22.
~ti 1, 252-20.
~ür 1, 319-22.

Üzlən-=yeməkdə yağın üzə çıxması; qabarmaq.
I, 290-7.
~di 1, 290-6.
~ür 1, 290-7.

Üzlün-=üzülmək, qopmaq.
I, 290-5.
~di 1, 290-4.
~ür 1, 290-5.

Üzlüş-=üzüşmək, üzülüşmək, qopmaq; boşanmaq; (borcu) ödəşmək.
I, 276-18.
~di 1, 276-12, 276-14, 276-16.
~ür 1, 276-17.

Üznə-=qarşı çıxmaq, söz dinləməmək.
1, 311-12.
~di 1, 311-10.
~r 1, 311-11.

Üzsə-=üzmək, qoparmaq istəmək. *Bax*: uzsa-.
I, 303-haşiyə.
~di 1, 303-haşiyə.
~r 1, 303-haşiyə.

Üztür-=üzdürmək, qopartmaq.
I, 262-3.

~di 1, 262-1.
~ür 1, 262-2.
Üzüklük=kəsilmə, üzülmə.
I, 207-13.
Üzül-=üzülmək, kəsilmək.
I, 243-13.
~di 1, 243-3, 243-12.
~ür 1, 243-13.
~gən 1, 212-5.
Üzüm=üzüm.
I, 143-2, 153-2, 234-1, 307-5, 312-8, 359-19, 366-8, 488-10.
II, 44-19, 46-17, 133-26, 15-13, 197-18, 263-1.
III, 16-23, 128-22, 193-24, 356-10.
~ni III, 246-5, 293-4.
Üzümlən-=üzümlənmək.
1, 316-15.
~di 1, 316-13.
~ür 1, 316-14.
Üzüş-=üzüm yığmaqda, bir şeyi kəsməkdə və üzməkdə yarışmaq və yardımlaşmaq.
I, 234-5.
~di 1, 234-1, 234-3.
~ür 1, 234-4.
Üzüt-=xəsis saymaq, xəsis hesab etmək.
1, 319-14.
~ti 1, 319-13.
~ür 1, 319-14.-
Üzütlük=xəsislik, pintilik.
I, 206-4.
Üzütlə-=birini xəsis saymaq.
1, 319-14.
~di 1, 319-13.
~r 1, 319-14.

V

Va=vay mənasında bir sözdür, əmr edən adamın əmrini saya salmamağı bildirir.

III, 205-4, 205-5.

Y

Ya=va ədatı kimi vay mənasmda ədat.
III, 205-12.
Ya=yay, ox-yay.
I, 306-2, 475-16, 478-9, 478-20.
II, 37-9, 62-6, 70-18, 76-24, 76-25, 78-8, 78-9, 81-10, 82-2, 82-17, 83-10, 83-14, 128-14, 141-14, 157-26, 201-15, 208-27, 209-2, 214-13.
III, 23-11, 50-8, 69-20, 73-11, 205-7, 224-19, 354-15.
~nı III, 208-22.
~sm II, 127-27.
III, 322-18.
Ya=yay fəsli.
~bağrı=yayın ortası.
I, 366-16.
Yaba=yaş və ya islaq olan hər hansı bir şey (oğuzca).
III, 28-21.
Yabaku=yun yoluntusu.
III, 38-14.
~bol-=saçm keçə kimi olması.
~bol-dı III, 38-15.
Yabakulak=bayquş (yabakuca və yəməkcə). *Bax*: ügi.
III, 55-6.
Yabı=yəhərin altına və üstünə qoyulan keçə, yəhər yastığı (çigilcə).
III, 29-1.
Yabıtak=çılpaq, yəhərsiz. *Bax*: yapıtak.
III, 48-18, 48-19.
Yaçan-=utanmaq, sıxılmaq.
III, 76-19.
~dı III, 76-17.
~ur III, 76-19.
Yadağ=piyada, yayaq. *Bax*: yadhağ.
III, 32-3.
Yadınq=yerə yayılmış olan az şey.
III, 324-2.
Yadh-=döşəmək, yaymaq, sərmək. *Bax*: yat-.

II, 305-3.
III, 375-6.
~tı I, 66-4.
II, 305-2.
III, 375-4.
~ar II, 305-3.
III, 375-6.
~sun I, 119-8.
~ığlığ=yayılmış.
III, 49-22, 50-19.
Yadhağ=piyada, yayaq. *Bax*: yadağ.
I, 382-17.
~lık=piyadalıq, piyada yürümə.
III, 51-9.
Yadhıl-=yayılmaq, dağılmaq, ayrılmaq. *Bax*: yayıl-.
III, 72-15, 72-18.
~dı III, 72-11, 72-13, 72-16.
~ur III, 72-15, 72-17.
~sın III, 159-haşiyə.
~mağay I, 433-24.
Yadhım=döşək, yayğı, sərgi, fərş.
I, 66-3, 179-2.
III, 25-8.
Yadhm-=yayılmaq.
III, 76-22.
~dı III, 76-20.
~ur III, 76-22.
Yadhış-=yaymaqda yardım etmək və yarışmaq.
III, 67-14.
~dı III, 67-11.
~ur III, 67-13.
Yadhlış-=dağılışmaq, yayılışmaq.
III, 114-20.
~dı III, 114-17.
~ur III, 114-20.
Yadhsa-=yaymaq və dağıtmaq istəmək.
III, 274-8.
~dı III, 274-3, 274-5.
~r III, 274-7.
Yadhtur-=bir şeyi boğça və buna bənzər şeyin içində saxlamaq. *Bax*: yüttür-, yattur-.
~dum III, 107-12.

Yadhtur-=yaydırmaq. *Bax*: yattur-.
~dı III, 106-25.
Yafa=kolğan tikanı. *Bax*: yava, yawa.
III, 29-10.
Yafa=isti, tənha yer (oğuzca). *Bax*: yava, yawa.
III, 29-11.
Yafaş=yavaş; xoşrəftar. *Bax*: yawaş.
III, 19-9.
Yafğu=xalqdan olan, xaqandan iki dərəcə aşağı mövqedə duran adama verilən titul.
III, 35-14.
Yafışğu=qızılcıq və ya gürən adlanan dağ yemişi. *Bax*: yumuşğa.
III, 48-25.
Yafuz=yavuz, fəna, pis. *Bax*: yawuz.
III, 18-4.
Yağ=yağ; iç yağı, piy (oğuzca).
I, 127-3, 232-13, 252-8, 266-25, 340-18.
II, 38-21, 122-10, 149-9, 169-9, 173-7, 199-6, 201-6, 201-12, 209-17, 214-19, 218-24, 233-11, 234-17, 242-5, 246-9, 289-23, 299-3.
III, 62-3, 72-16, 128-23, 159-15, 178-21, 212-5, 275-23, 368-25, 369-16, 376-4.
~ka II, 208-7, 208-9.
III, 376-1.
~nı II, 200-5.
III, 341-16.
~hğ I, 138-20.
II, 301-15.
III, 44-2.
~ı III, 130-1, 156-8, 274-25.
sağ~=kərə yağ, sadə yağ.
III, 154-18.
kara~=neft.
III, 211-4.
Yağ-=yağmaq.
III, 60-15.
~dı I, 195-13, 473-8.
III, 60-12.
~ar I, 378-14, 446-23.
III, 60-13, 60-15.
~ıp II, 148-5.
Yağak=ceviz, qoz.

I, 154-9, 269-6, 414-10.
III, 32-21.

~lığ=cevizli.
III, 50-9.

~lık=cevizlik, ceviz bitən yer.
III, 51-14.

Yağan=fil (türk və türkmən dillərinin birində). *Bax*: yanqan.
III, 33-1.

~lığ=fili olan; filban.
III, 50-13.

~tegin=adam adı.
III, 33-2.

Yağı=düşmən.
I, 152-21, 220-9, 272-11, 284-23, 348-6, 395-25, 433-1, 445-8, 475-17, 494-9.
II, 35-21, 39-11, 117-26, 213-22, 232-8.
III, 29-7, 221-16, 290-8, 299-1, 333-20.

~da 1, 115-11.
~dm 1, 492-26.
~dan III, 140-5.
~ka 1, 250-4, 250-10, 256-21.
II, 39-19, 142-16, 180-21, 231-22, 232-11, 317-1.
III, 250-15.
~ğ 1, 489-21.
II, 110-17.
~nı 1, 300-15, 324-12, 490-24.
II, 55-14.
III, 271-9, 285-24, 293-15, 349-4.
~nq III, 250-20.
~sm III, 333-21, 365-7,

Yağık-=düşmən olmaq.
III, 72-3.

~tı III, 72-1.
~ar III, 72-2.

Yağıl-=yağdırılmaq.
III, 73-24.

~dı III, 73-23.
~ur III, 73-24.

Yağıla-=düşmənçilik etmək; düşmənlə savaşmaq. *Bax*: yağıt-, yağuş-.
III, 290-10.

~dı III, 290-7, 290-8.
~r III, 290-9.

Yağır=at, qatır, eşşək kimi heyvanların belində yaranan yara, yağır.
III, 17-4.
~ı I, 136-12, 373-14.
~hğ II, 38-11.
III, 17-6, 49-16.
Yağırla-=yağırı sağaltmaq.
III, 301-4.
~dı III, 300-27.
~r III, 301-3.
Yağırlan-=yağırlanmaq, yağırı çoxalmaq; yağırdan qaşınmaq.
III, 122-14.
~dı III, 122-12.
~ur III, 122-14.
Yağış=bütlərə kəsilən qurban.
III, 18-10.
Yağıt-=yağdırmaq.
II, 307-12.
~tı II, 307-11.
~ur II, 307-12.
~ğan III, 52-16.
Yağıt-=düşmənlik etmək. *Bax*: yağıla-, yağuş-.
~ğan III, 52-17, 52-18.
Yağız=yağız, qırmızı ilə qara arası rəng.
III, 18-1, 18-2, 18-3.
Yağku=yağmurluq. *Bax*: yaku.
III, 29-14.
Yağla-=yağlamaq.
III, 276-21.
~dı III, 276-20, 276-23.
~r III, 276-21.
Yağlan-=yağlanmaq.
III, 119-14.
~dı III, 119-13.
~ur III, 119-14.
Yağlat-=yağlatmaq.
II, 336-3.
~tı II, 336-1.
~ur II, 336-2.
Yağmalan-=yağma qılığına girmək, onların xasiyyətini qəbul etmək.
III, 195-15.
~dı III, 195-13.
~ur III, 195-15.

Yağmur=yağmur, yağış. *Bax*: yamğur.
I, 170-7, 300-2, 362-3.
II, 54-7, 148-5, 189-1, 307-11.
III, 40-14, 40-15, 52-15, 60-12, 73-23, 106-15, 108-3, 329-23, 376-25.
~ın III, 40-27.
~ka III, 40-16.
~çıl III, 56-9.
Yağrı-=yağır olmaq.
~mas I, 167-12.
Yağrınla-=kürəyinə vurmaq.
III, 301-24.
~dı III, 301-22.
~r III, 301-23.
Yağrıt-=yağır etmək.
II, 333-26.
~tı II, 333-25.
III, 300-28.
~ur II, 333-26.
~ma I, 195-3.
Yağru=çevrə, yaxınlıq. *Bax*: yakru.
III, 34-8.
Yağsa-=yağ istəmək.
III, 274-22.
~dı III, 274-20.
~r III, 274-22.
Yağsı-=yağm dadını almaq.
III, 275-1.
~dı III, 274-23.
~r III, 275-1.
~mas III, 274-25.
Yağtur-=yağdırmaq.
III, 108-5.
~dı III, 108-3.
~ur III, 108-5.
Yağu-=yaxınlaşmaq. *Bax*: yağuş-.
III, 81-5.
~dı II, 168-24.
III, 81-3.
~r III, 81-4.
Yağuk=yaxın; qohum, əqrəba.
I, 426-10.

III, 27-16,
yak~=qohumlar.
III, 32-23.
~yer=yaxm yer.
III, 32-22.
Yağuş-=düşmənçilik etmək. *Bax*: yağıla-, yağıt-.
~dı II, 122-20.
Yağuş-=bir-birinə yaxmlaşmaq. *Bax*: yağu-.
III, 69-25.
~dı III, 69-23.
~ur III, 69-25.
Yağut-=yaxmlaşdırmaq.
II, 306-25.
~tı II, 306-23.
~ur II, 306-25.
~ğıl II, 307-3.
~ğan III, 52-13, 52-14.
Yah=bəli, yaxşı mənasında bir söz. *Bax*: yəh.
III, 127-16, 127-17.
Yaxsın-=paltarı çiyninə atmaq.
III, 118-9.
~dı III, 118-6.
~ur III, 118-9.
Yaxşı=yaxşı; gözəl, hər şeyin gözəli.
I, 133-23.
III, 34-25, 34-26.
Yak=qab-qaşıq bulaşığı. *Bax*: yok, yuk.
III, 12-8.
~yağuk III, 32-23.
yok~=bulaşıq. *Bax* və *düzəlt*: yuk, yak.
III, 12-8.
~yuk III, 12-9.
~yuk kadaş=uzaq qohum.
III, 159-18.
Yak-=yaxmlaşmaq, toxunmaq; yaxmaq.
III, 62-2.
~dı III, 61-17, 61-19, 61-20.
~tı II, 84-9.
~ar III, 62-1.
~ıp I, 445-6.
~mas III, 27-2.
Yaka=yaxa, paltar yaxası.

I, 237-20.
III, 27-haşiyə.
~dakı I, 286-17.
III, 275-17.
Yakığ=yaxı, bir şeyə qarşı sahnan yaxı.
I, 405-25.
III, 20-22, 69-17, 70-7, 108-16.
Yakıl-=toxunmaq, yaxınlaşmaq.
III, 75-10.
~dı III, 75-9.
~ur III, 75-10.
Yakın=yaxm.
III, 27-11, 27-12, 27-16.
Yakış-=yaxmlaşmaq, yaxına gəlmək; toxunmaq, yaxı salmaqda kömək etmək.
III, 70-15.
~dı III, 70-7, 70-10.
~tı 1, 222-13.
II, 133-5.
~ur III, 70-15.
~mas 1, 384-12.
III, 70-13.
Yakı-yukı ər=təvazökar və yaltaqlanan adam.
III, 29-13.
Yakrı=yağ, iç yağı, piy; yağlı.
III, 34-17, 34-20, 196-3, 274-25.
~ka II, 134-21.
Yakrıkan=fındıq boyda qırmızı meyvəsi olan bir bitki.
III, 54-15.
Yakrıkan=buz yağı.
III, 54-18.
Yakrılan-=yağlanmaq.
III, 195-8.
~dı III, 195-6.
~ur III, 195-8.
Yakru=çevrə, əhatə, yaxmlıq. *Bax*: yağru.
III, 34-10.
Yaktur-=toxundurmaq; yaxı yaxdırmaq; od yaxdırmaq.
III, 108-20.
~dı III, 108-16, 108-18.
~ur III, 108-19.

Yaku=yağmurluq, plaş. *Bax*: yağku.
III, 29-14.
Yakur-=yaxınlaşdırmaq.
III, 66-5.
~dı III, 66-3.
~ur III, 6-5.
Yakur-=tez-tez nəfəs almaq.
III, 66-8.
~dı III, 66-6.
~ur III, 66-8.
Yal=at yalı (bütün türklərdə). *Bax*: yalığ, yıl.
III, 20-24, 159-25.
~ı III, 159-25.
Yal-=alovlanmaq; iltihablanmaq; qarsmaq, yandırmaq.
III, 62-13.
~dı III, 62-10, 62-11, 62-12.
~ar III, 62-13.
Yal-=yanmaq (qıpçaqca). *Bax*: yan-.
~dı III, 63-15.
Yala=töhmət; ittiham; biri haqqında pis fikirdə olma.
III, 29-21, 76-4.
~çı=adamı hər şeydə günahkar sayan.
III, 37-21.
~çı yuğa=incə bişmiş çörək, lavaş.
III, 29-22, 38-1.
Yala-=töhmətləmək.
III, 81-8.
~dı III, 81-6.
~ur III, 81-7.
Yalafar=insanlar arasında elçi (uyğurca), xaqanm göndərdiyi elçi.
II, 283-21.
III, 48-11, 48-13.
Yalal-=töhmətlənmək, ittiham edilmək.
III, 76-6.
~dı III, 76-4.
~ur III, 76-6.
Yalavaç=elçi, rəsul, peyğəmbər. *Bax*: yalawaç.
I, 135-17, 149-10, 378-13.
III, 48-10.
~ığ III, 246-23,
~ka I, 161-22.
Yalawaç=elçi, rəsul, peyğəmbər. *Bax*: yalavaç.

I, 149-10.
III, 48-10.

Yalbı=yastı, enli, dərin olmayan.
III, 33-12.

Yaldra-=az parlamaq, az işıldamaq. *Bax*: yaldrı-.
III, 377-8.
~dı III, 377-6.
~r III, 377-8.

Yaldrı-=az işıldamaq, az parlamaq. *Bax*: yaldra-.
III, 377-13.
~r III, 377-13.

Yaldr(ı-u)k=cilalı, parlaq, süslü. *Bax*: yoldruk, yuldruk.
III, 373-20, 373-22.

Yalfat-=yalatmaq. *Bax*: yalğat-.
II, 335-10.
~tı II, 335-9.
~ur II, 335-10.

Yalğa-=yalamaq. *Bax*: yalwa.
III, 275-16.
~dı III, 275-15.
~r III, 275-16.
~ğalı I, 286-17.
III, 275-18.

Yalğan=yalan.
III, 39-4, 39-5.

Yalğan-=yala(n)maq.
III, 118-17.
~dı III, 118-15.
~ur III, 118-16.

Yalğandur-=yalanlamaq, təkzib etmək
III, 124-6.
~dı III, 124-4.
~ur III, 124-5.

Yalğaş-=yalaşmaq.
III, 113-23.
~dı III, 113-21.
~ur III, 113-22.

Yalğat-=yalatmaq və uddurmaq. *Bax*: yalfat-.
II, 335-8.
~tı II, 335-7.
~ur II, 335-8.

Yalğıl=yalı ağ, ağ yeləli.

III, 215-24.

Yalğu=gic, axmaq, beyinsiz adam (oğuzca).
III, 35-16.

Yalığ=at yalı; pipik; yəlhər qaşı. *Bax*: yal, yıl.
III, 20-23, 20-24, 21-12.
~ı III, 20-23.
~ın II, 315-21.

Yalığlan-=pipiyi çıxmaq, pipik sahibi olmaq, yalı çıxmaq, yallanmaq.
III, 123-6.
~dı III, 123-4.
~ur III, 123-6.

Yalım=dik, sıldırım, yalçın.
III, 25-18, 25-20.

Yalıman=dağınıq şəkildə edilən çapulçuluq. *Bax* və *düzəlt*: yelimən.
III, 39-18.

Yalın=alov.
III, 28-4.
~ı III, 28-4.

Yalın-=soyunmaq.
III, 78-5.
~dı III, 78-4.
~ur III, 78-5.

Yalınçğa aş=dadı, duzu, yağı olmayan yemək. *Bax*: yılınçğa.
III, 374-17.

Yalındak=çılpaq.
III, 51-17.

Yalınğ=çılpaq; qından çıxmış və ya çıxarılmış.
III, 324-6, 324-7.

Yalınquk=insan. *Bax* və *düzəlt*: yalnquk.

Yalınqula-=iplə, sancaqla oynamaq. *Bax*: yalnqu.
III, 357-5.
~dı III, 357-3.
~r III, 357-5.

Yalış-=tölımətləmək, tənə vurmaq, ittihiam etmək. *Bax*: yılış-.
III, 71-hiaşiyə.
~dı III, 71-hiaşiyə.
~ur III, 71-hiaşiyə.

Yalk-=bıqmaq, bezmək, cana doymaq, yağlı yeməkdən iyrənmək.
III, 376-2.
~dı III, 376-1.
~ur III, 376-2.
~sa III, 376-3.

Yalma=kaftan, qalm kaftan, plaş; yelma (farsca), yalmak (ərəbcə).
III, 36-27.
Yalnqu=cariyələrin oynadığı bir oyun, yelləncək oyunu.
III, 330-5.
Yalnquk=adam, adəm, insan, bəşər; insanlara verilən ümumi ad; Adəm. *Bax*: yalınquk.
I, 117-18, 118-10, 242-24, 269-4, 394-7.
II, 296-20, 306-8, 320-26.
III, 63-9, 144-9, 210-18, 244-5, 333-12, 333-13, 333-17.
~unq III, 333-20.
Yalnquk=cariyə, kəniz (oğuzca, qıpçaqca, suvarca).
III, 333-24.
Yalnqus=yalnız, yalqız, kimsəsiz.
I, 346-1.
III, 333-5, 333-6.
Yalpat-=ot, saman, yem islatmaq. *Bax*: yəlpət-, *düzəlt*: yelpət-.
Yalrat-=parlatmaq. *Bax*: yolrat-.
Yalrıt-=alovlandırmaq, parlatmaq, parıldatmaq. *Bax*: yolrıt-.
II, 334-4, 334-7
~tı II, 334-3, 334-5.
~ur II, 334-4, 334-7.
Yalt=yalçın, sərt.
III, 15-14.
Yaltğa=bir şeyə istehza etmə. *Bax*: yoltğa, yultğa.
III, 373-18.
~kıl-=məsxərə etmək.
~kıl-dı III, 373-19.
Yaltur-=alovlandırmaq.
III, 109-8.
~dı III, 109-7.
~ur III, 109-8.
Yalu=ip, kəndir, örkən.
III, 30-12.
Yalwa-=yalamaq. *Bax*: yalğa-.
III, 275-25.
~dı III, 275-23.
~r III, 275-25.
Yalwan-=dilini çıxarmaq; dili ağızda dolaşdırmaq.
III, 118-20.
~dı III, 118-18.
~ur III, 118-19.
Yalwar-=yalvarmaq, yaxarmaq.

I, 473-19.
III, 111-3.
~dı III, 111-1.
~ur III, 111-3.
~madmq I, 476-27.

Yalwı=sehir, əfsun. *Bax* və *düzəlt*: yəlwi.
III, 35-17.
~n III, 35-23.
~çı=sehrbaz.
III, 35-17.

Yalwır-=yelpimək, yelpikləmək. *Bax*: yelwir-.
III, 111-5.
~dı III, 111-4.
~ar III, 111-5.

Yam=çör-çöp, pislik; gözə düşən çöp.
III, 12-17.
~lığ köz=çöp düşən göz.
III, 43-20.

Yama-=yamamaq.
III, 82-6.
~dı III, 82-5.
~r III, 82-6.
~ğu=yamanmalı, yamanması lazım olan.
III, 38-11.

Yamağ=yamaq.
II, 49-8.
III, 32-6.
~ı III, 32-7.
~hğ=yamalı, yamağı olan.
III, 50-3.
~lık=yamaqlıq, yamaq üçün hazırlanmış.
III, 51-11.

Yamal-=yamanmaq.
III, 75-17.
~dı III, 75-16.
~ur III, 75-17.

Yaman=yaman, hər şeyin pisi.
III, 33-7.

Yaman ig=yaman xəstəlik, miskinlik.
III, 33-7.

Yaman-=təkbaşma yamamaq.
III, 78-15.

~dı III, 78-13.
~ur III, 78-15.

Yamaş-=yamamaqda köməkləşmək və yarışmaq.
III, 71-9.
~dı III, 71-7.
~ur III, 71-9.

Yamaş-=təmbəllikdən yerə yapışıb qalmaq, tapşırılan işi görməkdən çəkinmək. *Bax*: mayış-.
III, 184-24.
~dı III, 184-22.
~ur III, 184-23.

Yamata=yağlı toyuğu və ya əti qızardanda yağın dışarı sızmaması üçün istifadə olunan qədaif xəmiri kimi incə bir xəmir.
I, 436-10.

Yamdu=qasıq.
III, 33-27.

Yamğur=yağmur. *Bax*: yağmur.
III, 40-15.

Yamız=qasığın iki tərəfi; yambız.
III, 18-6.

Yamla-=silmək, süpürmək.
III, 277-26.
~dı III, 77-22, 277-25.
~ur III, 277-26.

Yamlan=bir siçan növü, tarla siçanı.
III, 39-11.

Yamlaş-=süpürməkdə kömək etmək.
III, 115-6.
~dı III, 115-4.
~ur III, 115-6.

Yamlat-=süpürtmək.
II, 336-12.
~tı II, 336-11.
~ur II, 336-12.

Yamraş-=anaları ilə qarışmaq (quzular).
III, 113-14.
~dı III, 112-22.
~ur III, 113-6, 113-14.

Yamu=fe'lin mənasmda təkid yaradan bir ədat. *Bax*: yanu.
III, 221-6, 221-7.

Yamur-=damlamaq; qanamaq. *Bax* və *düzəlt*: tamur-.
~ğan=daim damlayan, qanayan.

I, 491-16, 496-7, 496-haşiyə.
Yamur-=kəsmək. *Bax*: tomur-, yəmür.
III, 67-5.
~dı III, 67-3.
~ur III, 67-4.
Yan=yan.
~ı II, 47-8.
Yan=uca sümüyü, uca sümüyünün başı.
III, 160-1.
Yan-=dönmək, döndərmək. *Bax*: yal- (qıpçaqca), yun-, yandur-, yundur-.
III, 63-17.
~dı III, 63-7.
~ar III, 63-16.
~mas III, 63-10.
Yan-=qorxutmaq, yanımaq, təhdid etmək.
III, 63-17.
~dı III, 63-12.
~ar III, 63-16.
Yan-=qusmaq, öyümək.
III, 63-17.
~dı III, 63-16, 63-22.
~ar III, 63-16.
Yan-=yanmaq, alışıb yanmaq.
III, 63-17.
~dı III, 63-14.
~ar III, 63-16.
Yana=yenə, genə, təkrar, ikinci dəfə; geri dönmə bildirən ədat.
I, 130-18, 179-4, 200-4, 432-28, 458-20, 484-5.
II, 281-2.
III, 30-19, 167-12.
Yançık=torba, kisə. *Bax*: yançuk.
II, 250-13.
Yançıl-=incimək, əzilmək.
III, 116-18.
~dı III, 116-16.
~ur I, 236-26.
II, 282-22.
III, 116-18.
Yançuk=torba, kisə (pul və tütün üçün). *Bax*: yançık.
II, 36-5.
III, 46-4.

Yandak çəkər=havadan şeh kimi yağan qüdrət halvası.
III, 45-9.
Yandak tikən=gəvən tikanı.
III, 45-8.
Yandık=sosuz, əsilsiz.
III, 45-11.
Yandru=təkrar.
III, 353-2.
Yandur-=döndərmək; qusmaq; qorxutmaq. *Bax*: yan-, yun-, yundur-.
III, 110-haşiyə.
~dı III, 110-haşiyə.
~ur III, 110-haşiyə.
Yanq=bir şeyin mərkəzi; qəlibi.
III, 315-17.
~ı III, 315-19.
Yanqa=hər hansı çayın bir yanı, arxın kənarı (oğuzca).
III, 321-4.
Yanqak=yan, tərəf.
I, 427-6.
~tın I, 277-13.
Yanqak=ağızın iki yanmda dişlərin olduğu sümük; yapı yanovu; hər şeyin yanı.
III, 327-6.
~ı III, 327-9.
Yanqalduruk=kukuletka, başlıq, yapıncının arxasına tikilən bir keçə parçası.
III, 337-12.
Yanqan=alaca qarğa, yalnız başı ağ olan qarğa.
III, 326-18.
Yanqan=fil (oğuzlardan başqalarmın dilində).
III, 327-10.
Yanqı=yeni. *Bax*: yenqi.
I, 377-27.
III, 330-25.
~la=yenidən, təkrar, ikinci dəfə.
III, 330-25.
Yanqıl-=yanılmaq.
~mas III, 59-13, 329-23.
~ğan III, 336-26.
Yanqıla-=təkrar etmək, yeniləmək, təzələmək.
III, 353-19.

~dı III, 353-17.
~r III, 353-18.

Yanqku=səsin geri gəlməsi; səda, əks-səda.
III, 329-21, 329-23.

Yanqkula-=səs vermək, səs gəlmək.
III, 357-2.
~dı III, 356-24, 356-27.
~r III, 357-1.

Yanqkur-=səs duymuş kimi sağına-soluna baxmaq.
III, 348-24.
~dı III, 348-22.
~ar III, 348-24.

Yanqluk=yol verilən yanlışlıq.
III, 334-1.

Yanqra-=gizli şeyi açıqlamaq, söyləmək. *Bax*: yanqzat-.
III, 351-13.
~dı III, 351-11.
~r III, 351-13.

Yanqrak=dağ qıvrımı və bükünlüsü.
III, 333-9.

Yanqşak=yanşaq, gəvəzə.
I, 454-14.
III, 333-11.

Yanqşat-=çox danışıb bir adamm başmı ağrıtmaq.
II, 339-10.
~tı II, 339-7.
~ur II, 339-9.

Yanqzat-=gizli şeyi söylətmək, iqrar etdirmək. *Bax*: yanqra-.
II, 339-6.
~tı II, 339-4.
~ur II, 339-6.

Yanığ=qusma; yanıma, qorxutma, təhdid.
III, 21-16.
~ında III, 21-16.

Yanlık=çoban çantası, dağarcıq.
III, 46-3.

Yanu=fe`lin sonuna artarılıb təkid mənası yaradan bir ədat. *Bax*: yamu.
III, 221-6.

Yanu-=itiləmək, əl üzərinə çəkmək.
III, 82-10.

~dı III, 82-7.
~r III, 82-10.
Yanul-=ələ sürtmək, itiləmək.
III, 75-20.
~dı III, 75-18.
~ur III, 75-20.
Yanut=qarşılıq, bədəl, əvəz, cavab.
III, 16-17, 31-19, 31-20.
~ı III, 31-19.
Yanut-=itilətmək, ələ sürtdürmək. *Bax*: yıtıt-.
II, 307-25.
~tı II, 307-23.
~ur II, 307-25.
Yap=dəyirmi olan hər hansı nəsnə.
III, 11-7.
~yarmak=dəyirmi pul, salamat pul.
III, 11-7.
Yap=qırpılmış yun, yun qırpığı.
III, 11-9.
yunq~=yun qırpığı.
III, 11-9.
Yap-yup=hiylə, al (bu iki söz qoşa işlənir).
III, 158-20.
~-~kıl-=hiylə etmək. *Bax*: yubıla-.
~-~kıl-dı III, 158-20.
Yap-=örtmək, qapamaq; qurmaq; (divar) hörmək, (çörək) yapmaq.
III, 58-14.
~tı I, 356-22.
III, 58-7, 58-9, 58-11, 58-13.
~ar III, 36-11, 58-14.
~a III, 200-22.
~ıp I, 376-7.
~ığhğ III, 49-20.
Yapçan=yovşan otu. *Bax*: yawçan.
III, 38-25.
Yapçm-=yapışdırılmaq. *Bax*: yapçun-, yapşun-, yawçun-.
III, 117-25.
~ur III, 117-24.
Yapçun-=yapışdırılmaq. *Bax*: yapçın-, yapşun-, yawçun-.
~dı III, 117-22.
Yapçur-=yapışdırmaq. *Bax*: yawçur-, yapşur-.
III, 109-22.

~dı III, 109-20.
~ur III, 109-22.

Yapğak=quş tələsi.
III, 43-21.

Yapğuç=heyvanları sürmək üçün işlnən dəynək.
III, 40-10.

Yapğut=yun və ya tük didintisi doldurulmuş mindər kimi şeylər.
III, 40-7.

Yapın-=örtünmək, qapanmaq.
III, 76-14.
~dı III, 76-11, 76-13.
~ur III, 76-14.

Yapış-=yapışmaq. *Bax*: yapuş-.
III, 67-10.
~dı III, 67-6, 67-9.
~ur III, 67-10.

Yapıtak=yəhərsiz, çılpaq. *Bax* və *düzəlt*: yabıtak.
III, 48-18, 48-19.

Yaprat-=qulağını şəkləmək (at barədə).
II,333-24.
~tı II, 333-22.
~ur II, 333-24.

Yapru=düz və enli yer; sallanmış qulaq.
III, 34-1, 34-2.

Yaprul-=yapışmaq, yıpranmaq.
III, 116-24.
~dı III, 116-19, 116-22.
~ur III, 116-23.

Yapruş-=yer düzləməkdə yardım etmək.
III, 112-6.
~dı III, 112-4.
~ur III, 112-5.

Yapsa-=örtmək, qapamaq.
III, 273-24.
~dı I, 451-9.
III, 273-20, 273-22, 273-23.
~r III, 273-24.
~ma II, 186-17, 186-haşiyə.

Yapşun-=yapışdırmaq. *Bax*: yapçun-, yapçın-, yawçun-.
~dı III, 117-25.

Yapşur-=yapışdırmaq. *Bax*: yapçur-, yawçur-.
III, 110-19.

~dı III, 110-17.
~ur III, 110-19.

Yaptaç=yağmurda və qarda çobanların geydiyi kiçik bir yapmcı.
III, 40-9.

Yaptur-=qapatmaq, bağlatmaq, yapdırmaq, hördürmək.
III, 106-22.
~dı III, 106-17, 106-19, 106-21.
~ur III, 106-22.

Yapul-=qapanmaq, örtünmək.
III, 72-6.
~dı III, 72-4.
~ur III, 72-6.

Yapur-=parlatmaq; sürüptmək; gizlətmək.
III, 65-13.
~dı III, 65-9, 65-11.
~ur III, 65-12.
~ğan III, 52-22, 52-23.

Yapurğak=yarpaq (ağacm, bitkinin, kitabm).
III, 51-5.

Yapurt-=gizlənməsini əmr etmək; dağınıq bir şeyi toplamaq; düzləmək.
III, 376-24.
~tı III, 376-19, 376-22.
~ur III, 376-24.

Yapuş-=yapışmaq. *Bax*: yapış-.
~ğan III, 53-1.

Yapuşğak=tikanlı ot; pıtrax; hər şeyə burnunu soxan şəxs. *Bax*: koru.
III, 51-2.

Yaputak=yabı.
III, 173-9.

Yar=yarğan, suların açdığı uçurum.
I, 377-6.
III, 145-5.

Yar=selik, tüpürcək.
III, 11-18.
~ı III, 11-18.
~m II, 115-21.

Yar-=yarmaq; parçalamaq; yerə sınır çəkmək.
III, 58-17.
~dı III, 36-1, 58-15.
~ar III, 58-17.

~ıp 1, 398-7.
~ğalımat I, 429-11.
Yara-=yaramaq, uyğun gəlmək, yaraşmaq.
III, 79-14.
~dı III, 79-13.
~r III, 79-14.
~sa III, 79-16.
yol~sun=yol ürəyincə olsun (oğuzca).
III, 79-21.
~mas 1, 384-11.
Yara-=yarmaq.
II, 336-19.
Yara-=qarşı çıxmaq, qarşı qoymaq. *Bax*: yıra-.
! III, 366-10.
Yarağ=yarıq; gədik.
III, 266-21.
Yarağ=fürsət, imkan.
I, 320-24.
II, 122-20, 237-4.
III, 20-13.
~ı III, 32-4.
~ında 111, 20-14.
~sızda 111, 310-23.
~hğ III, 49-24.
Yarağlığ=zirehli, cəbəli.
III, 50-4.
Yaramsın-=yarınmaq; yaltaqlanmaq.
II, 261-12.
~dı 11, 261-11.
~ur 11, 261-12.
Yaran-=yaranmaq; yaltaqlanmaq; alışdırılmaq.
III, 77-2.
~dı III, 76-27, 77-1
~ur III, 77-2.
~u 1, 393-20.
III, 26-6.
Yaraş-=uyuşmaq, anlaşmaq, yaraşmaq.
III, 68-27.
~dı III, 68-5.
~dı (*düzəlt*: ~tı) III, 68-14.
~ur III, 68-27.

~ğıl III, 18-19.
~mas II, 134-22.
Yarat-=yaratmaq; özündən uydurmaq; nisbət etmək (oğuzca).
II, 306-14.
~tı I, 343-25.
II, 306-8, 306-10, 306-13.
~ur II, 306-14.
~ğan III, 52-6, 52-7.
Yarığsa-=qurtulmaq istəmək.
~dı III, 294-14.
Yarık=gövdənin ayaqlara bitişdiyi yer; omba sümüklərinin başı.
III, 22-16.
Yarık=zireh, cəbə; zireh və qalxana verilən ümumi ad.
III, 22-8.
kübə~=zireh, cəbə.
III, 22-9.
say~=dəmir kökslük, sinəbənd.
III, 22-10.
Yarıklan-=zireh geymək.
III, 123-9.
~dı III, 123-7.
~ur III, 123-9.
Yarıklaş-=zireh qoyaraq mərc gəlmək.
~u II, 257-22.
Yarıl-=yarılmaq, açılmaq.
III, 73-2, 73-5.
~dı I, 179-1, 73-3.
III, 22-17, 73-1.
~ur III, 73-2, 73-5.
Yarım=yarım, bir şeyin yarısı, bir nəsnənin ikiyə ayrılmış qismindən hər biri.
III, 25-10, 25-12.
~ı III, 25-10, 25-13.
Yarımla-=yarılamaq.
III, 123-19.
~dı III, 123-18.
~r III, 123-19.
Yarımlan-=yarımlanmaq.
III, 123-19.
~dı III, 123-18.
~ur III, 123-19.
Yarın=yarın, sabah.

~ka II, 250-1.
Yarm=kürək sümüyü.
III, 26-15.
Yarın-=təkbaşına, özü üçün yarmaq.
III, 77-5.
~dı III, 77-3.
~ur III, 77-5.
Yarındak=qayış, sırım, türk sırımı.
II, 50-14, 136-22, 188-23, 260-21.
III, 51-1.
Yarınla-=kürəyə vurmaq. *Bax*: yağrınla-.
III, 301-haşiyə.
~dı III, 301-haşiyə.
~r III, 301-haşiyə.
Yarısa=yarasa (bəzilərinin dilində). *Bax*: aya yersgü (çigilcə).
III, 374-11.
Yarış=yarış, at yarışı.
III, 18-7.
~ta II, 202-15.
Yarış=iki adam arasında mal bölüşdürmə.
III, 18-9.
Yarış-=yarışmaq; at yarışı keçirmək; yarı-yarıya bölmək.
III, 69-5.
~dı II, 231-10.
III, 69-1, 69-3.
~tı III, 18-7.
~tım I, 371-23.
~ur III, 69-5.
~ma I, 459-20.
Yarla-=tüpürmək. *Bax*: yar, sudh-.
III, 276-13.
~dı III, 276-12.
~r III, 276-13.
Yarhğ=əmr, xaqanın fərmanı, məktubu; tanrının buyruğu.
III, 43-15.
~ı I, 152-9.
Yarhğ=fəqir, yoxsul, zavallı.
I, 156-9.
III, 43-13.
Yarma=uzununa yarılan hər hansı nəsnə.
III, 36-21.
~yuğa III, 36-21.

Yarmak=pul. *Bax*: yartmak.
I, 70-7, 110-4, 143-7, 167-26, 188-1, 188-21, 190-5, 198-4, 199-3, 220-16, 225-26, 230-19, 255-26, 260-26, 263-25, 264 -1, 278-8, 306-22, 319-10, 337-18, 338-5, 351-19, 379-14, 395-16, 396-28, 400-10.
II, 49-17, 63-5, 64-11, 71-10, 78-24, 82-5, 83-1, 114-4, 124-6, 147-20, 151-20, 155-1, 195-20, 233-8, 239-16, 249-7, 250 -13, 259-25.
III, 11-7, 44-8, 65-14, 74-5, 77-9, 130-14, 149-22, 177-13, 202-18, 207-14, 209-6, 214-8, 239-3, 247-1, 369-1, 369-13, 384-19, 386-1.
~ığ I, 318-18, 323-6.
III, 369-18.
~ın I, 71-17.
III, 107-8.
Yarmaklan-=pul sahibi olmaq, pullanmaq.
III, 124-19.
~dı II, 275-7.
III, 124-17.
~ur III, 124-18.
Yarmakan=ərməğan (oğuzca). *Bax*: armağan (oğuzca), amuç.
I, 195-27.
Yarman-=dırmanmaq.
III, 119-18.
~dı III, 119-17.
~ur III, 119-18.
Yarmaş=iri üyüdülmüş bulğur və buna bənzər şeylər; yarma.
III, 42-8.
Yarmaş un=narın un.
III, 42-9.
Yarp=sağlam.
III, 15-9.
Yarp=insan sevinəndə üzünə gələn parlaqlıq.
III, 15-10.
~ı III, 15-11.
Yarpadh-=yaxşılaşmaq; ayağa qalxmaq; boy atmaq. *Bax*: yarpat-.
~tı II, 333-10.
Yarpat-=yaxşılaşmaq; ayağa qalxmaq; boy atmaq. *Bax*: yarpadh-.
II, 333-10.
~tı II, 333-7, 333-9.
~ur II, 333-10.
Yarpuz=yarpız, çöl nanəsi, ətirli bir ot, majoran.

III, 41-9.
Yarpuz=ilan yeyən bir heyvan; firon siçanı, manqust; ichneumon.
III, 41-10.
~dın III, 41-12.
Yarsğağ=dağda və başqa yerlərdə ayağm sürüşə biləcəyi yer.
III, 374-4.
Yarsı-=murdar saymaq, iyrənmək.
III, 274-14.
~dı III, 274-12.
~r III, 274-13.
Yarsık-=bir-birindən ayrı düşmək.
III, 115-13.
~dı III, 115-9.
~ur III, 115-13.
Yarsınçığ=murdar, pis, iyrənc.
III,
Yarsıt-=diksindirmək. *Bax*: yarsudh-.
II, 334-17.
~tı II, 334-15.
~ur II, 334-17.
Yarsudh-=diksindiyi şey üzündən tüpürmək. *Bax*: yarsıt-.
~tı II, 334-18.
Yarşı=bir şeyi yarıya bölən adam; bir şeyin yarısı; yarı yarıya ortaq.
III, 34-27, 35-2.
~sı III, 34-28.
Yarşım=bir yarışlıq yer.
III, 47-14.
Yart=su içilən parç (oğuzca). *Bax*: bart.
I, I, 351-10, 351-11.
Yart-yurt tut-=qəfil hər yandan yaxalamaq. *Bax*: bart-burt tut-.
~-~tut-tı 1, 351-12.
Yartım=ayrılmış.
III, 47-8.
Yartmak=pul (uyğurca). *Bax*: yarmak.
III, 373-24.
Yartu=yonqar, talaşa.
III, 33-14, 33-15.
Yartu=üstünə bir şey yazılan lövhə, taxta.
III, 33-14, 33-15.
Yartur-=yardırmaq.
III, 107-16.

~dı III, 107-14.
~ur III, 107-15.
Yaru=balıq yapışqanı.
~ yəlim = balıq yapışqanı
III, 29-3.
Yaru-=parlamaq, işıldamaq.
III, 79-12.
~dı III, 79-10, 80-24.
~r III, 79-11.
Yaru-yaşu-=sevinmək, keflənmək.
III, 81-2.
~dı-~dı III, 80-23.
~r-~-r III, 81-2.
Yaruk=yerdə, divarda, dağda, şüşədə və s. şeylərdəki çat, yarıq.
III, 22-5.
-ı III, 22-6.
Yaruk=parlaq, işıq, aydınlıq, nur.
I, 160-9.
III, 22-3.
~ı I, 120-7.
~luk II, 307-4.
III, 51-15.
~yulduz III, 188-19.
~yulduzı=dan ulduzu.
I, 160-9.
yap~=çox parlaqlıq, çox aydınlıq.
III, 22-4.
Yarut-=aydınlatmaq.
~ğan III, 52-18, 52-19.
Yas=zərər, ziyan.
III, 159-7.
~ı III, 159-7.
Yas=ölüm, həlak olma (oğuzca).
III, 159-9.
Yas-=dağıdıb yaymaq, çözmək, açmaq.
III, 59-25.
~dı III, 59-19, 59-21, 59-23.
~ar III, 59-25.
Yasğaç=yastığaç, xəmir taxtası. *Bax*: yası yığaç.
III, 40-12.
Yasğaş-=yumruqlaşmaq, bunda yarışmaq və köməkləşmək. *Bax*: tasğa-, *düzəlt*: tasğaş-.

II, 226-23.
~dı II, 226-21.
~ur II, 226-22.
Yası=yastı, enli. *Bax*: yasul.
III, 29-6.
~yığaç=yastığaç, xəmir taxtası. *Bax*: yasğaç.
III, 40-13.
Yasıç=yastı və uzun təmrən.
III, 16-18.
Yasığhğ=gədələçli. *Bax*: yasık.
Yasık=gədələç (türklərdə). *Bax*: kurman (oğuzlarda və qıpçaqlarda), yasığlığ.
III, 23-8.
~dın III, 23-11.
Yasıl-=dağılmaq, tərk olunmaq, buraxılmaq.
III, 73-14.
~dı III, 73-10, 73-11, 73-12.
~ur III, 73-14.
Yasıla-=yatılamaq, yaymaq; sözü düz və kinayəsiz söyləmək.
III, 290-6.
~dı III, 290-1, 290-4.
~r III, 290-5.
Yasıman=su boşalanda boğazı qur-qur edən kuzə.
III, 39-17.
Yasta-=yastıq qoymaq; söykənmək; söz toxundurmaq.
III, 272-21.
~dı III, 272-17, 272-19, 284-6.
~r III, 272-20.
Yastal-=söykənmiş olmaq.
III, 116-15.
~dı III, 116-12, 116-13.
~ur III, 116-14.
Yastuk=yastıq.
III, 44-9.
Yasul=yastı, yastı və geniş hər nəsnə.
III, 25-3, 25-4.
Yaş=yaş, təzə, təzətər, göyərti, yaşıllıq; yaş (gözdən axan yaş), yaş (il).
II, 137-17, 232-15, 235-16.
III, 12-1, 48-3, 146-4, 159-13, 159-14, 374-21.
~ı II, 186-18, 232-21.
III, 12-1, 48-12, 76-23, 146-4, 159-11, 159-13, 159-14, 374-21.

~ım II, 235-22.
~ın I, 332-18.
III, 77-22.
~lığ=yaşlı, gənc olmayan.
III, 43-18.
man~lığ koy=dörd yaşını keçən qoyun (ancaq qoyun barədə).
III, 157-19.
~lığ=yaşlı (gözü yaşlı).
III, 43-17.
~ot=təzə ot.
III, 12-1, 48-12.
~yuş=yaş-maş.
III, 12-2.
Yaş-=gizlənmək, saxlanmaq.
III, 60-7.
~dı III, 60-1.
~ar III, 60-7.
~ıp I, 420-26.
~mas III, 60-3.
Yaşa-=yaşamaq.
III, 80-22.
~dı III, 80-21.
~ur III, 80-22.
~ğu III, 38-8.
Yaşanğur-=yaşarmaq, yaşlı olmaq (göz).
III, 354-6.
~dı III, 354-4.
~ur III, 354-6.
Yaşar-=yaşarmaq.
III, 65-28.
~dı II, 114-21.
III, 65-27.
~ur III, 65-28.
Yaşart-=yaşartmaq.
III, 376-26.
~tı III, 376-25.
~ur III, 376-26.
Yaşuk-=qamaşmaq, yaşlanmaq (göz).
III, 71-24.
~tı III, 71-22.
~ar III, 71-24.
Yaşıl=yaşıl.

I, 114-12, 343-25, 344-1, 393-20, 394-5.
III, 25-5, 26-6, 145-19, 162-1.

yap~=yamyaşıl, tünd yaşıl.
III, 25-5.

~yuşul=yaşıl-maşıl.
III, 25-6.

Yaşın=şimşək.
I, 273-8.
II, 336-13.
III, 27-2, 283-21.

~lığ=şimşəkli.
III, 50-12.

Yaşla-=yaş, təzə ot vermək.
III, 276-19.

~dı III, 276-16.

~r III, 276-19.

Yaşna-=şimşək çaxmaq, parlamaq.
III, 278-6.

~dı I, 273-8.
III, 278-4.

~r III, 278-6.

Yaşnat-=şimşək çaxdırmaq, parlatmaq.

~tı II, 336-13.

Yaşru=gizli.
III, 34-3.

Yaşruş-=gizləməkdə əlbir olmaq.
III, 112-13.

~dı III, 112-11.

~ur III, 112-13.

Yaşsa-=gizləmək istəmək.
III, 274-19.

~dı III, 274-18.

~r III, 274-19.

Yaşut- [illegible] nəsə duymaq (**yaru-** ilə birlikdə işlənir).
III, 82-2.

~dı III, 80-23, 81-1.

~r III, 82-2.

Yaşuk=dəmir başlıq, dəbilqə. *Bax*: aşuk, yişiklig.
I, 136-1, 136-haşiyə.

Yaşur-=örtmək, örtülmək, gizləmək.
III, 66-2.

~dı II, 114-22.

III, 66-1.
~ur III, 66-2.
~ğan III, 52-25.
Yaşut=gizli.
II, 232-25.
III, 16-11.
Yat=yad, yabançı. *Bax*: baz.
I, 426-10.
III, 159-1.
~nınq III, 44-2,
~baz=həmin mənada.
III, 159-1.
Yat=daşlarla yağış yağdırmaq və külək əsdirmək üçün edilən qamhq, yada daşı ilə edilən hər cür qamlıq, kahinlik.
III, 159-2.
~çı=şaman.
III, 276-3.
Yat-=yatmaq.
! I, 111-3.
II, 304-25.
~tı II, 304-24
III, 43-23, 328-9.
~ar II, 304-25.
~ıp I, 271-20.
~sa I, 278-27.
~mas I, 387-17.
Yat-=yaymaq, sərmək. *Bax*: yadh-.
~tı II, 305-1.
Yatğak=xaqanın və ölkənin qoruyucusu; keşikçi, mühafiz.
III, 43-22, 43-23.
Yatğaş=birlikdə yatmaq, yatışmaq.
III, 113-20.
~dı III, 113-18.
~ur III, 113-20.
~uk=bir yerdə başqası ilə yatan.
III, 54-13.
~uk oğrı=yatma zamanı.
III, 54-14.
Yatğur-=yatırmaq, uyutmaq.
III, 110-22.
~dı III, 110-21.
~ur III, 110-22.

Yatığ=uyğu, yatılacaq yer. *Bax*: yatık.
III, 20-3.
~ında III, 20-3.
Yatık=uyğu, yatılan yer. *Bax*: yatığ.
III, 22-1.
~ında III, 20-1.
Yatık-=yadlaşmaq, yabançılaşmaq.
III, 71-16.
~tı III, 71-14.
~ar III, 71-15.
Yatuk=atılan, unudulan hər şey.
III, 21-20.
Yatuk=tənbəl (şəhərdən çıxmayan, müharibə etməyən oğuzlara deyilir).
III, 21-21.
Yatuk= iki növ ipdən toxunan parça (ərişi yun, arğacı pambıq).
III, 21-18.
Yatla-=yada daşı ilə əfsun etmək.
III, 276-7.
~dı III, 276-3
~r III, 276-7.
Yatla-=yad, yabançı saymaq.
III, 276-7.
~dı III, 276-6.
~r III, 276-7.
Yatlat-=yada daşı ilə əfsun oxumaq.
II, 335-19.
~tı II, 335-17.
~ur II, 335-19.
Yatsa-=yatmaq istəmək.
III, 273-26.
~dı III, 273-25.
~r III, 273-26.
Yattur-=yaydırmaq, sərdirmək. *Bax*: yadhtur-.
III, 106-25.
~dı III, 106-23.
~dum III, 107-1.
~ur III, 106-25.
Yava=suyu tutmaca rəng verən bir bitki. *Bax*: yafa, yawa.
I, 149-11, 149-12.
III, 30-25.
Yava=isti, tənha, hücra yer. *Bax*: yawa, yafa.

III, 29-11, 31-2.

Yawa=tutmaca rəng verən bitki. *Bax*: yafa, yava.
I, 149-11, 149-12.
III, 30-26.

Yawal-=yavaşlamaq.
~dımat I, 395-25.

Yawaş=yavaş, həlim xasiyyəth. *Bax*: yafaş.
III, 18-12, 18-13, 18-21.

Yawaşlan-=yavaşlanmaq; həlimiəşmək.
III, 122-26.
~dı III, 122-24.
~ur III, 122-25.

Yawçan=yovşan otu. *Bax*: yapçaa.
III, 38-25.

Yawçun-=yapışdırılmaq. *Bax*: yapçun-, yapçın-, yapşın-, yapşun-.
~dı III, 117-26.

Yawçur-=yapışdırmaq. *Bax*: yapçur-, yapşur-.
~dı III, 109-21.

Yawğan=yavan.
III, 39-2.

Yawğanlan-=yavanı saymaq.
III, 125-2.
~dı III, 124-26.
~ur III, 125-1.

Yawlak=pis, fəna, dəyərsiz; yavuz; düşkün (oğuzca və qıpçaqca); çox sərt, şiddətli.
I, 426-21, 426-22, 426-23, 489-21, 492-7.
II, 110-17, 213-22.
III, 44-10, 44-12, 44-20, 45-1, 45-2, 139-19.
~tan I, 228-10.
edhgü-~=pis-yaxşı.
I, 426-1.
~kişi=xasiyyəti pis adam.
III, 44-10.
~katığ yığaç=çox sərt ağac.
III, 45-2.

Yawra-=sərt olmaq. *Bax*: tığra-, tığda-.
III, 255-13.
~dı III, 255-11.
~r III, 255-13.
~yur III, 255-19.

Yawrı-=halı pisləşmək; yoxsulluq və ya xəstəlik üzündən arıqlamaq.

III, 273-17.
~dı III, 273-15.
~r III, 273-16.

Yawrıt-=pisləşmək; zəifləmək, arıqlamaq.
II, 334-2.
~tı II, 334-1.
~ur II, 334-2.
~ma I, 195-2.

Yawsa-=könül almaq istəmək. *Bax*: yüwsə-.
III, 275-8.
~dı III, 275-6.
~r III, 275-8.

Yawuğ=selin yuxarıdan yuvarladığı qaya parçası.
III, 20-18, 20-20.

Yawuz=pis, fəna. *Bax*: yafuz.
I, 149-23, 150-10, 166-4, 266-23, 282-19, 431-7, 460-3.
III, 43-1.
~ı I, 431-8, 431-9, 431-10.

Yawuzla-=pis saymaq.
III, 301-6.
~dı III, 301-5.
~r III, 301-6.

Yawuzlan-=pis saymaq.
III, 122-23.
~dı III, 122-21.
~ur III, 122-23.

Yay=ilkbahar, yaz.
I, 63-15, 148-19, 160-7, 222-11.
II, 127-26.
III, 160-5, 160-13.
~ığ I, 451-8.
~m III, 160-6.
~ımı III, 184-6.
~ğaru=yaza doğru.
III, 255-18.

Yay-=yaymaq, çalxamaq, qımıldatmaq, silkələmək, meyl etdirmək.
III, 232-19.
~dı III, 232-14, 232-16, 232-18.
~ar III, 232-19.
~madınq III, 231-13.

Yaya=oturğa, dal, yanbız, yançaq (yalnız insanlar barədə).
III, 30-24, 167-17.

Yayğuk=qısrağın məmə ucları, əmcəyi. *Bax*: yazğuk (qıpçaqca).
III, 31-14.
Yayığ=əndək-döndək, səbatsız adam. *Bax*: yayık.
III, 28-11.
Yayık=əndək-döndək, səbatsız adam. *Bax*: yayığ.
III, 28-13.
Yayık-=yaz olmaq, bahar olmaq.
III, 186-11.
~tı III, 186-10.
~ar III, 186-11.
Yayıl-=yayılmaq; meyl etmək; yırğalanmaq. *Bax*: yadhıl-.
III, 186-17.
~dı III, 186-12, 186-15.
~ur III, 186-17.
~ır I, 410-24.
~ğan III, 54-6.
~ğan kişi=biqərar, səbatsız adam.
III, 54-6.
Yayın-=öz=özünə yayılmaq.
III, 78-27.
~dı III, 78-25.
~ur III, 78-27.
Yaykal-=çalxanmaq; könlü hər şeyə axmaq.
III, 177-14.
~dı III, 177-10, 177-12.
~ur III, 177-14.
Yayla-=yaylamaq.
III, 278-22.
~dı III, 278-21.
~r III, 278-22.
Yaylağ=yaylaq, yayla, yaylanacaq yer.
I, 63-15, 256-12.
III, 48-6.
~da II, 335-23.
III, 246-7.
Yaylat-=yaylatmaq.
II, 337-6.
~tı II, 337-4.
~ur II, 337-5.
Yaysa-=həsəd ētmək, paxıllıq etmək.
~dı I, 209-22.
Yaytur-=çırpdırmaq, qımıldatmaq.

III, 111-13.
~dı III, 111-11.
~ur III, 111-13.
Yaz=yaz, ilkbahar.
III, 159-5.
~ın II, 186-8.
III, 159-5,
Yaz-=çaşmaq, yanılmaq; çözmək, açmaq; yazmaq (oğuzca).
III, 59-14.
~dı III, 59-4-5-6-8-10.
~ar III, 59-14.
~mas I, 155-17.
II, 48-11.
~mas=çaşmayan, yanılmayan.
III, 59-12.
~ığlığ=bağından açılmış. *Bax*: yazuk.
III, 49-25, 50-19.
Yaza-=yazlamaq, yazı keçirmək.
III, 80-10.
~dı III, 80-8.
~r III, 80-9.
Yazak=otlaq (yağmaca və tuxsıca).
III, 22-20.
Yazğuk=qısrağın əmcəyi, məmə ucları (qıpçaqca). *Bax*: yayğuk.
III, 31-14.
Yazı=yazı, qır, ova; boş və açıq yer, boşluq, açqlıq, meydan.
I, 157-9, 191-17, 342-18, 342-20.
III, 29-5.
~da III, 239-12.
~dakı I, 437-27.
~n III, 18-22.
yap ~ I, 342-19.
Yazığçı=mirzə; qohumlar arasında məktub götürüb-gətirən elçi (oğuzca)
III, 54-4.
Yazık-=yaz olmaq. *Bax*: yayık-.
III, 71-21.
~tı III, 71-20.
~ar III, 71-21.
Yazıl-=açılmaq; yayılmaq; gözəlləşmək; çözülmək.
III, 73-9.
~dı I, 271-19.

III, 15-11, 73-8, 120-9.
~ur III, 73-9.
~ıp I, 242-23.
II, 281-2.
~mas I, 406-21.
Yazın-=öz-özünə çözmək, çözülmək.
III, 77-8.
~dı III, 77-6.
~ur III, 77-7.
Yazış-=çözməkdə, açmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
III, 69-19.
~dı III, 69-17.
~ur III, 69-19.
Yazış-=yaydan kiriş çıxarmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
III, 69-22.
~dı III, 69-20.
~ur III, 69-22.
Yazlat-=yazlatmaq, yazı keçirmək; yaylatmaq.
II, 335-25.
~tı II, 335-23.
~ur II, 335-24.
Yazlm-=çözülmək, açılmaq.
III, 119-7.
~dı III, 119-6, 120-6, 120-10.
~ur III, 119-7.
Yazlış-=çözülmək, açılmaq.
III, 114-24.
~dı III, 114-23.
~ur III, 114-24.
Yazok ət=basdırma.
III, 22-24, 22-26.
Yazsa=çözmək istəmək.
III, 274-17.
~dı III, 274-15.
~r III, 274-16.
Yaztur-=çözdürmək, açdırmaq.
III, 107-23.
~dı III, 109-19.
~ur III, 107-23.
Yaztur-=çaşdırmaq, yanıltmaq.
III, 107-23.

~dı III, 109-21.
~ur III, 107-23.
Yazuk=boşalmış, bağından açılmış. *Bax*: yazığlığ.
III, 22-21.
Yazuk=günah, suç.
I, 493-22.
II, 188-4.
III, 23-3.
~ın 1, 261-19.
II, 111-24, 165-13, 228-8, 260-5.
~ınqa 1, 248-10.
~tın II, 158-8.
~luğ=günahı olan, günahkar, suçlu.
III, 50-5.
~suz 1, 399-2.
III, 23-4.
Yazukla-=suçu üzündən yaxalamaq.
III, 301-9.
~dı III, 301-7.
~r III, 301-8.
Ye-=yemək, yeyib tələf etmək.
III, 64-24.
~di I, 335-13, 338-27, 352-17, 352-23.
III, 64-23.
~dim III, 159-13.
~r 1, 352-2.
III, 64-24.
~gil I, 153-2, 335-20.
~gü II, 84-17.
~gəsi 11, 85-1.
~sə I, 127-23.
II, 303-4.
~sün I, 146-22.
~məs I, 146-4, 481-6.
III, 34-14, 209-13.
~miş[16] 111, 210-17.
Yəbənq=qumlu, bataq yer.
III, 323-26.
Yediş-=bir şeyin kənarını tikməkdə yardım etmək. *Bax*: yedh-, yidh-.

[16] B.Atalayın fikrincə, III cilddə (bizim nəşr, s.210) verilmiş «Bermiş səninq bil» misarasında «bermiş» sözündən sonra «yemiş» sözü unudulmuşdur.

III, 67-26.
~di III, 67-23.
~ür III, 67-26.

Yedh-=boğça və ya heybəni toplamaq; uclarım birləşdirmək. *Bax*: yidh-, yedis-, yedhil-.
III, 375-15.
~ti III, 375-14.
~ər III, 375-15.

Yedhil-=tikilmək və içinə əşya qoyulmaq.
III, 72-25.
~di III, 72-24.
~ür III, 72-25.

Yeg=yey, üst, üstün, daha yaxşı, xeyirli.
I, 130-4, 348-17, 385-20.
III, 146-16, 146-17.

Yəh=bəli. *Bax*: yah.
III, 30-17, 127-16, 127-17.
~mü (*bax*: yəmü) III, 30-15.

Yek=şeytan.
I, 245-27.
II, 238-18.
III, 159-21, 156-11, 159-22.
~ni II, 323-14.

Yel=yel, külək, rüzgar, əsinti, meh, məltəm.
I, 159-17, 285-6, 336-11, 361-16.
II, 34-4, 173-6, 203-4, 233-19, 293-24.
III, 147-2.
~i III, 161-7.

Yel=cin, cin vurması, cin çarpması.
III, 147-3.

Yel-=qoşmaq, çapmaq (at).
III, 63-2.
~di III, 63-1.
~ür III, 63-2.

Yel-=yeyilmək (yemək).
III, 63-4.
~di III, 63-3.
~ür III, 63-4.

Yeldir-=əsdirmək, əsmək.
III, 110-4.
~di III, 110-3.
~ər III, 110-4.

Yəlim=tutğal, yapışqan. *Bax* və *düzəlt*: yelim.
Yelim=həmin mənada. *Bax*: yəlim.
III, 25-25.
yaruk~=balıq yapışqanı. *Bax*: yaru yelim.
III, 25-26.
Yelimən=dağınıq şəkildə çapulçuluq. *Bax*: yahman.
III, 39-18.
Yelimlə-=lələk yapışdırmaq; yolu araşdırmaq.
III, 301-21.
~di III, 301-16, 301-18
~r 111, 301-21.
Yəlimlən=tutğallanmaq. *Bax* və *düzəlt*: yelimlən-.
Yelimlən-=həmin mənada. *Bax*: yəlimlən-.
III, 123-25.
~di III, 123-23.
~ür III, 123-24.
Yelin=qısraq məməsi, dırnaqlı heyvan məməsi.
III, 28-6.
Yelinq=yeli çox olan.
III, 324-8.
Yəlkin=müsafir, qonaq, yolçu. *Bax*: əlkin (oğuzca), *düzəlt*: yelkin.
Yelkin=həmin mənalarda. *Bax*: əlkin (oğuzca), yəlkin.
I, 105-9.
III, 39-9.
Yəlnə-=məməsi dolub-daşmaq, sallanmaq. *Bax* və *düzəlt*: yelnə-.
Yelnə-=həmin mənada. *Bax*: yəlnə.
III, 278-9.
~di III, 278-7.
~r III, 278-9.
Yəlpət-=ot, saman, yem islatmaq. *Bax*: yalpat-, *düzəlt*: yelpət-.
Yelpət-=həmin mənada. *Bax*: yəlpət-, yalpat-.
III, 333-14.
~ti III, 333-12, 333-15.
~ür III, 333-14.
Yəlpət-=yelpazələmək. *Bax* və *düzəlt*: yelpət-.
Yelpət-=yelpazələmək. *Bax*: yəlpət-.
II, 333-19.
~ti II, 333-17.
~ür II, 333-19.
Yelpik=cin və yel çarpması.
III, 47-4.
Yelpin-=yelə, cinə çarpılmaq; yel və cin çarpmaq; yelpazələnmək.

III, 117-18.
~di III, 117-15, 117-16, 147-3.
~ür III, 117-18.

Yelpir-=yel əsmək; cin vurmuş kimi sağa-sola səndələmək; nəmlənmək, yeri islatmaq.
III, 106-16.
~di III, 106-10, 106-11, 106-13, 106-16.
~ər III, 106-16.

Yelpiş-=nəm çəkmək, dənələrin nəmdən yapışması; yelpazələməkdə yardım etmək.
III, 111-17, 111-20.
~di III, 111-14, 111-18.
~ür III, 111-16, 111-20.

Yəlwi=sehr, əfsun, cadu. *Bax*: yalwı.
III, 35-17.
~n III, 35-23.
~çı=sehrbaz, əfsunçu, cadugər.
III, 35-17.

Yelwir-=yelpinmək, yelpazələnmək. *Bax*: yalwır-.
III, 111-5.
~dı III, 111-4.
~ar III, 111-5.

Yəm=baharat, ədviyyat.
III, 13-1, 13-2.
~ot=qarabibər, kimyon və toxum kimi baharat (yəm-ot sözü birgə işlənir).
III, 13-1.

Yem=azuqə, yemək; yem.
I, 464-7.
III, 147-5.
~i I, 455-12.

Yəmə=hamısı, bütün, tamamilə, yenə, dəxi.
I, 121-1, 168-19, 200-2, 447-24.
II, 111-15, 144-15.
III, 255-20, 318-27, 376-4.

Yəməçük=buğda daşınan kisə, kiçik çuval.
III, 48-21.

Yəmət=bəli (digər türklərdə). *Bax*: əwət (yağmaca, tuxsıca, qıpçaqca), əmət, əwət (oğuzca).
I, 124-5.
III. 16-15.

Yemiş=meyvə.

I, 285-1, 293-15, 413-11.
II, 41-5, 126-16, 167-11, 253-13.
III, 20-1, 166-3.

körpə~=mövsümü keçəndən sonra çıxan meyvə, yemiş.
I, 413-11.

Yemişlən-=yemişlənmək, meyvə gətirmək, meyvə vermək; meyvələnmək (qıpçaq, yəmək və oğuzlardan başqalarının dilində: yabanı deyil, mədəni ağaclarm meyvələnməsi).
III, 123-3.

~di II, 266-14.
III, 123-1.

~ür III, 123-2.

Yemrüş-=ağac sökməkdə yardım etmək.
III, 113-17.

~di III, 113-15.

~ür III, 113-17.

Yemsin-=yemədən yeyirmiş kimi görünmək.
III, 118-14.

~di III, 118-12.

~ür III, 118-14.

Yemşən=qıpçaq çölündə bitən bir qır meyyəsi.
III, 39-1.

Yəmü=bu sözü qəbul etdinmi, dediyimi anladınmı mənasında bir söz. *Bax*: yəh mü.
III, 30-15, 30-16.

Yemür-=kəsmək. *Bax*: yamur-, tomur-.

~gən=daim sökən, qoparan.
III, 53-20, 53-21.

Yənç-=dişləmək və ya vurub ayağı ilə əzmək, dişləyərək parçalarını bir-birinə qatmaq. *Bax*: yənçi-, yunçı-.
III. 375-27.

~ti III, 375-24.

~ər III, 375-27.

Yənçi-=dişləmək. *Bax*: yənç-, yunçı-.

~di III, 273-2.

Yenq=yan, paltarın yanı, qırağı, qolu.
II, 137-11, 198-11, 236-11.
III, 315-27.

Yenq-=yenmək, məğlub etmək (oğuzca və qıpçaqca).
III, 340-13.

~di III, 340-11.

~ər III, 34012.

Yenqəç=əqrəb (oğuzca).
III, 333-4.
Yenqək=heybə, boğça. *Bax*: yətgək.
III, 67-23.
Yengən=fil (oğuzlar bu sözü bilmirlər). *Bax*: yağan, *düzəlt*: yanqan.
III, 327-10.
~lər II, 218-12.
Yenqgə=yengə, böyük qardaşın arvadı.
III, 330-13.
Yenqi=yeni. *Bax* və *düzəlt*: yanqı.
I, 173-23, 377-27, 381-1.
III, 321-5.
Yenqşür-=istiyə soyuq qatmaqla ilıqlaşdırmaq. *Bax*: yinqşür-.
III, 348-21.
~di III, 348-19, 348-20.
~ür III, 348-21.
Yəni-=doğmaq (yalnız qadın barədə).
III, 82-12.
~di III, 82-11.
~r III, 82-12, 83-7, 83-11.
~gü=doğmaq üzrə olan.
III, 38-20.
Yənig=yüngül. *Bax*: yənik.
III, 25-2.
Yənik=yüngül. *Bax*: yənig.
III, 25-2.
Yənit-=doğurmaq.
II, 308-2.
~ti II, 308-1.
~ür II, 308-2.
Yer=yer, yer üzü, torpaq.
I, 65-23, 66-22, 107-5, 109-20, 118-18, 122-16, 140-5, 143-3, 143-6, 150-7, 161-14, 169-15, 179-17, 180-18, 193-23, 202-25, 202-26, 203-22, 205-17, 206-2, 260-24, 295-8, 295-II, 297-8, 311-3, 314-17, 330-19, 340-13, 357-2, 367-2, 369-9, 417-26, 423-24, 430-19, 431-1, 452-28,453-18, 456-18, 466-13, 469-1, 469-26, 474-4, 474-16, 474-24, 474-27, 475-5, 475-12, 475-13, 477-2, 485-4, 485-15.
II, 83-12, 83-16, 111-4, 113-8, 119-18, 128-23, 130-1, 130-8, 130-12, 142-5, 145-16, 151-25, 191-11, 201-22, 204-18, 215-1, 244-21, 250-25, 251-5, 263-25, 264-17, 265-6, 268-1,

299-3, 310-18, 311-3, 311-10, 323-17, 327-18, 341-4, 341-5, 341-7, 343-2.
III, 12-10, 16-21, 17-15, 18-2, 22-3, 27-11, 29-11, 31-2, 32-10, 32-22, 34-1, 38-5, 47-14, 47-16, 53-8, 56-9, 56-17, 112-4, 123-13, 125-3, 131-19, 145-16, 150-17, 163-22, 164-3, 174-9, 184-27, 188-4, 199-23, 200-22, 202-10, 256-16, 263-18, 282-20, 283-1, 322-27, 323-26, 345-1, 382-15, 382-24.

~də 1, 217-22, 271-21, 311-6, 414-2.
II, 206-24.
III, 33-19.

~dən 1, 490-15, 495-8, 496-20.

~gə I, 282-9, 419-4, 496-20.
II, 155-12, 161-16, 170-1.
III, 136-20, 184-19, 273-4, 339-31.

~i 1, 179-3, 195-11, 419-3, 455-14.

~ig I, 310-19, 317-24, 327-16.
II, 37-7, 38-6, 39-5, 113-12, 243-11, 264-1, 269-18, 269-21, 294-19, 319-21, 326-18, 330-14, 333-16, 342-22.
III, 56-2, 65-9, 80-17, 118-10, 122-9, 123-10, 238-7, 245-14, 269-22, 277-22, 286-20, 291-2, 293-17, 300-22, 376-22, 381-13.

~im III, 242-9.

~in 1, 321-11.

~indin II, 291-22.

~dəş=həmyerli (oğuzca).
I, 405-6.
III, 42-5, 42-7.

~sağrısı=yer üzü.
I, 417-26.

~kırtışı=yer qabığı.
I, 449-6.

Yer=qumaşm və ya ağacın bir üzü.
III, 145-17.

yaşıl ~lig barçm=yaşıl üzlü ipək qumaş.
III, 145-19.

Yer-=yarmaq; yaş bir şeyi uzununa yarmaq. *Bax*: yır-, yir-.
III, 58-22.

~di III, 58-20.

~ər III, 58-22.

Yer-=bəyənməmək, iyrənmək; məzəmmət etmək (oğuzca).
III, 181-5, 181-7.

~di III, 181-4, 181-6.
~ər 1, 416-4.
III, 181-5, 181-7.
~mədi 1, 204-14.
~gü II, 55-14.

Yerçü=məzar, sin daşı, qəbr.
III, 33-16.

Yerə=yörə, çevrə, ətraf, mühit. *Bax* və *düzəlt*: yörə, yürə.
III, 366-9.

Yerət-=tənbəllik etmək.
II, 306-22.
~ti II, 306-21.
~ür II, 306-22.

Yerküç=fırmda, kürədə çörəyi çevirmək işlənən uzun yastı ağac alət.
I, 442-8, 442-haşiyə.

Yersin-=bir yeri yurd etmək.
III, 118-11.
~di III, 118-10.
~ür III, 118-10.

Yertür-=yardırmaq.
III, 107-18.
~di III, 107-17.
~ür III, 107-18.

Yerük=yarılmış, uzununa yarılmış, gözəlliyi getmiş hər şey. *Bax*: yirük.
III, 24-22.

Yerük=bakirə olmayan qadm; iri əndamlı qadm (?). *Bax*: yirük.
III, 24-21.

Yet-=yetişmək, çatmaq. *Bax*: çet- (oğuzca və qıpçaqca).
II, 305-6.
~ti II, 305-5.
~ər I, 240-2, 417-15, 420-4.
II, 305-6.
~ip III, 353-1.
~miş I, 280-haşiyə.

Yet-=yedəkləmək, yedəyində götürmək.
II, 305-9.
~ti II, 305-7.
~ər II, 305-9.

Yətən=ox atılan taxta yay; həllac yayı. *Bax*: yətənq.
III, 26-12, 26013.

Yətənq=yunu çırpmaq və qabartmaqda işlənən yay. *Bax*: yətən.

III, 324-1.

Yetgək=heybə, boğça. *Bax*: yenqək.
III, 67-23, 72-24, 375-14.

Yeti=yeddi (7). *Bax*: yetti.
III, 31-8, 214-21.

Yetigən=yeddi qardaş deyilən ulduzlar, Böyük ayı bürcü. *Bax*: yetikən.
III, 39-15.
~ig III, 233-11.

Yetik=yetik, çətin işi bacaran, bacarıqlı.
III, 24-15.

Yetikən=*bax* və *düzəlt*: yetigən.
~ig III, 233-11.

Yetil-=güdülmək, yedəklənmək.
~sün I, 168-18.

Yetil-=yetişmək, çatmaq.
III, 72-10.
~di III,72-9.
~ür III, 72-10.

Yet(i)ş=yetişmək, çatmaq.
~ü III, 179-12.

Yetiz=enli, geniş şey.
III, 17-14, 17-15.
~lik=genişlik, bir şeyin eni.
III, 51-22.

Yetrül-=çatdırılmaq, yetişdirilmək.
III, 116-27.
~di III, 116-25.
~ür III, 116-27.

Yetrüm=buraxılmış, salmmış.
~saç=arxaya salmmış saç. *Bax*: yetüt saç.
III, 47-12.

Yetrüş-=bir-birinə yetişməkdə köməkləşmək.
III, 112-10.
~di III, 112-7.
~ür III, 112-9.

Yetsə-=az qala yetişmək.
III, 274-2.
~di III, 274-1.
~r III, 274-2.

Yetsik-=çatmaq; yaşlanmaq; qocalmaq.

III, 115-18.
~di I, 71-5.
III, 115-14, 115-16.
~ər III, 115-17.
Yetti=yeddi (7). *Bax*: yeti.
III, 31-8.
Yetüt=əsgərə əlavə kömək.
II, 282-16.
~saç=sonradan buraxılan saç. *Bax*: yetrüm saç.
II, 282-16.
Yewül-=çatmaq, kamala çatmaq. *Bax*: yığıl-, yuwıl, yuwıl-
III, 75-8.
~di III, 75-4.
~ür III, 75-8.
Yeysə-=yemək istəmək.
III, 273-19.
~di I, 70-4.
III, 273-18.
~r III, 273-19.
Yəzə-=nəyi isə axtarmaq üzrə dolaşmaq.
III, 80-20.
~di III, 80-17.
~r III, 80-20.
Yəzək=qoşunun avanqardı. *Bax*: yizək.
III, 80-17.
Yeznə=böyük bacmın əri.
III, 37-11.
Yıdış-=bir şeyin hissələrinin bir-biri içində çürüməsi.
III, 67-22.
~dı III, 67-20.
~ur III, 67-22.
Yıdh=iy, ətir, qoxu. *Bax*: yidh.
~ı III, 49-11.
Yıdhı-=pis qoxmaq; xarab olmaq.
III, 79-8, 242-25.
~dı III, 79-7, 242-24.
~r III, 79-8, 242-25.
Yıdhığ=pis qoxan hər şey.
III, 20-5.
~lık=qoxmuşluq.
III, 51-10.

Yıdhığ ot=üzərlik otu (kaşğarca). *Bax*: əldrük (Uç və barsğanca), yüzərlik (oğuzca).
III, 20-6.
Yıdhla-=qoxlamaq, iyləmək.
III, 276-11.
~dı III, 276-10.
~r III, 276-11.
Yıdhlan-=qoxmaq, xarab olmaq.
III, 119-5.
~dı III, 119-4.
~ur III, 119-5.
Yıdhlaş-=qoxlaşmaq.
III, 114-12.
~dı III, 114-11.
~ur III, 114-12.
~u III, 114-13.
Yığ-=yığmaq, toplamaq; bir şeyə mane olmaq.
III, 60-21.
~dı I, 66-14, 398-8.
III, 60-17, 60-19.
~ar I, 481-7.
III, 60-20.
~daçı III, 116-2.
~ıp III, 61-3.
Yığaç=ağac, ağac parçası; erkəklik aləti; fərsəx (əski ölçü).
I, 64-17, 68-22, 119-21, 179-16, 207-21, 225-16, 244-15, 244-17, 279-17, 283-18, 286-26, 291-1, 293-7, 293-15, 299-11, 308-4, 312-14, 316-4, 318-8, 329-21, 336-11, 431-4, 431-22, 466-25, 479-26, 480-13, 482-23, 486-6.
II, 40-9, 40-11, 48-17, 55-20, 61-23, 84-26, 115-4, 119-3, 123-25, 131-3, 147-18, 154-11, 163-3, 185-17, 205-25, 212-15, 213-8, 216-7, 220-23, 228-1, 233-6, 238-25, 243-19, 262-11, 263-22, 264-23, 268-6, 304-19, 318-14, 341-10.
III, 16-21, 16-23, 29-16, 29-17, 40-13, 45-2, 50-9, 51-23, 53-21, 58-15, 67-3, 75-21, 78-19, 107-14, 113-15, 123-1, 124-7, 128-14, 184-16, 186-12, 190-12, 205-15, 213-18, 237-16, 253-12, 282-4, 284-22, 285-2, 304-20, 334-15, 341-19, 343-25, 366-17, 366-24, 367-11, 367-15, 369-21.
~ı III, 16-23, 16-24.
~ığ 1, 260-20.
II, 51-19, 340-5.
III, 297-7.

~ka I, 285-6.
II, 149-7, 246-7, 247-11, 331-20.
III, 114-4, 118-23, 242-19.
~lık=ağaclıq, ağacı olan yer.
III, 51-7.
yası~=yastığaç, xəmir taxtası. *Bax*: yasğaç.
III, 40-13.
Yığaçlan-=ağaclanmaq.
III, 122-11.
~dı III, 122-9.
~ur III, 122-9.
Yığıl-=yığılmaq, toplanmaq; çəkinmək, qaçınmaq.
III, 74-3, 74-8.
~dı III, 741, 74-4, 74-5, 74-7, 75-3.
~ur III, 74-3, 74-8.
~ğan III, 53-8, 53-9.
Yığıl-=çatmaq, kamala, həddi-büluğa çatmaq. *Bax*: yewül-, yuwul-.
~dı III, 75-6.
Yığım=yığılmış. *Bax*: yığın.
III, 25-16.
Yığın=yığılmış, kümə. *Bax*: yığım.
I, 66-13, 66-14, 143-7.
III, 27-9.
Yığın-=öz-özünə yığılmaq.
III, 77-10.
~dı III, 77-9.
~ur III, 77-10.
Yığış-=yığışmaq, yığmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
III, 69-28.
~dı III, 69-26.
~ur III, 69-28.
Yığla-=ağlamaq. *Bax*: ığla-.
III, 277-18.
~dı III, 277-4.
~r III, 277-18.
~p I, 299-27.
~yu I, 481-7.
II, 235-21.
III, 241-13, 277-11.
Yığlaş-=ağlaşmaq. *Bax*: ığlaş-.
~dı III, 285-5.
Yığlat-=ağlatmaq.

II, 335-27.
~tı II, 335-26.
~ur II, 335-27.
Yığlış-=yığışmaq, toplaşmaq.
III, 114-26.
~dı III, 114-25.
~ur III, 114-26.
Yığrıl-=pisləşmək, büzüşmək, titrəşmək.
III, 117-6.
~dı III, 117-3, 117-5.
~ur I, 282-19.
III, 117-6.
Yığtur-=yığdırmaq.
III, 108-9.
~dı III, 108-6.
~ur III, 108-9.
Yık-=yıxmaq, yıxılmaq.
III, 62-9.
~dı III, 62-8.
~tımız I, 353-11.
~ar I, 150-10, 385-11.
III, 62-9.
~sa III, 25-21.
Yıkıl-=yıxılmaq.
III, 75-15.
~dı I, 356-25.
III, 75-14.
~ur III, 75-15.
~ğan III, 53-10, 53-11.
Yıkış-=yıxmaqda kömək etmək.
III, 70-21.
~dı III, 70-19.
~ur III, 70-21.
Yıksa-=yıxmaq istəmək.
III, 275-10.
~dı III, 275-9.
~r III, 275-10.
Yıktur-=yıxdırmaq.
III, 109-3.
~dı III, 109-1.
~r III, 109-2.
Yıl=il, sənə.

II, 144-3, 318-14.
III, 12-15, 138-2, 161-9, 214-21.
~ı I, 118-16, 354-23, 354-26, 354-27, 354-28, 355-1, 355-2, 355-3, 355-4, 355-5, 355-6, 355-7, 355-8, 483-3,487-22.
III, 16-2, 33-6.
~m III, 66-18.
~ka I, 357-9.

Yıl=at yalı, at yeləsi. *Bax*: yalığ, yal.
III, 20-24, 159-25.

Yılan=ilan.
I, 111-23, 185-12, 267-11, 355-2.
II, 46-15, 48-15, 271-13.
III, 33-4, 41-12.
~lar III, 319-14.
~yılı=türklərin on iki ilindən biri.
I, 355-2.
III, 33-6.
nək~=əjdaha.
III, 156-4.
ok~=özünü bir şeyin üstünə ox kimi atan ilan.
I, 111-23.
III, 33-4.
soğan~=tuluq kimi iri bir ilan.
I, 407-9.

Yıldız=ağacm kökü, özəyi, damarı.
III, 42-2.
tüplüg-~lığ=əsilli-nəsilli, köklü-nəcabətli.
III, 42-3.

Yıldızlan-=köklənmək; bir yerə yerləşmək; soylanmaq.
III, 124-13.
~dı III, 124-7, 124-10.
~ur III, 124-13.

Yılğun=yulğun, yulğun ağacı, tamariska.
III, 39-6.

Yılğunlan-=yulğun ağacına sahib olmaq.
III, 125-5.
~dı III, 125-3.
~ur III, 125-4.

Yılı-=ilıqlanmaq.
III, 82-4.
~dı III, 82-3.
~r III, 82-4.

Yılığ=ilıq, soyuqla isti arası. *Bax*: ılığ.
I, 105-9, 143-3.
III, 21-10.
~lık III, 51-13.
Yılınçğa aş=dadı, duzu, yağı olmayan yemək. *Bax* və *düzəlt*: yahnçğa.
III, 374-17.
Yılır-=ilmmaq, azacıq isinmək.
~dı I, 230-3.
II, 278-23.
Yılış-=ihqlaşmaq.
III, 70-24.
~dı III, 70-22.
~ur III, 70-23.
Yılış-=bir-birini ittiham etmək, tənə vurmaq. *Bax*: yalış-.
III, 71-3.
~dı III, 71-1.
~ur III, 71-3.
Yılıt-=qızdırma tutmaq, isitmədən, qızdırmadan bədəni qızmaq.
II, 307-20.
~tı II, 307-17, 307-19.
~ur II, 307-20.
Yılkı=ilxı; heyvan sürüsü; dördayaqh heyvanlarm ümumi adı.
I, 70-23, 132-1, 138-14, 155-6, 187-12, 190-18, 277-22, 289-9, 309-12, 343-7, 345-10, 410-13, 449-20, 464-18, 465-5.
II, 126-20.
III, 71-17, 114-11, 114-14, 138-4, 174-12, 265-8, 270-26.
~m III, 81-9.
Ymırtğa=damarı olmayan hər növ göyərti; xiyar kimi kövrək nəsnə.
III, 374-21, 374-23.
Yın=hin. *Bax*: in, yin.
~ka III, 13-18.
Ymçkə=incə. *Bax*: yinçkə.
Yıp=ip, tel, çatı, örkən.
I, 211-23, 212-9, 229-11, 234-11, 262-1, 273-21, 283-9, 286-4, 322-11, 495-20, 495-24.
II, 37-11, 156-6, 201-4, 205-17, 231-15, 238-12, 245-9, 247-11, 317-16, 335-11, 340-26.
III, 11-10, 11-11, 114-4, 239-5, 260-17, 336-21, 369-3, 370-19.
~ı 1, 412-14.
~ığ II, 193-5, 322-4.
~nı III, 382-6.

~lar II, 216-5.
Yıpar=müşk, ənbər, ətir. *Bax*: yipar.
I, 341-13.
II, 34-13, 36-8, 148-8.
III, 15-23, 49-11, 108-21, 177-9, 276-10.
~lığ=müşk qoxan, müşkü, ənbəri olan.
III, 49-11, 50-22,
kiz~=müşk göbəyi.
I, 341-13.
Yıpla-=iplə qıl aldırmaq.
III, 276-2.
~dı III, 276-1.
~r III, 276-3.
Yıpla-=ip üstündə kəndirbazlıq etmək.
III, 276-9.
~dı III, 276-8.
~r III, 276-9.
Yıplaş-=iplə bir-birindən qıl təmizləmək.
III, 114-10.
~dı III, 114-8.
~ur III, 114-10.
Yıplat-=iplətmək, iplə tük çəkmək.
II, 335-16.
~tı II, 335-14.
~ur II, 335-16.
Yır=qoşma, türkü, hava, musiqidə məqam, qəzəl, şeir. *Bax*: ır.
II, 42-18, 158-17.
III, 11-19.
Yır-=yarmaq. *Bax*: yer-, yir-.
III, 58-22.
~dı III, 58-20.
~ar III, 58-22.
Yıra-=uzaqlaşmaq, iraq olmaq. *Bax*: yara-.
III, 80-7.
~dı III, 80-6.
~r III, 80-7.
~sa III, 318-26.
Yırağu=çalğıçı, şərqiçi.
III, 38-7.
Yırak=iraq, uzaq. *Bax*: barık.
I, 161-14, 327-16.
III, 32-10, 32-15.

~lık=uzaqlıq, iraqlıq.
III, 51-16.
Yıraklan-=uzaq saymaq, iraq hesab etmək.
III, 123-12.
~dı III, 123-10.
~ur III, 123-11.
Yırat-=uzaqlaşdırmaq.
II, 306-20.
~tı II, 306-19.
~ur II, 306-20.
Yırla-=şərqi, qəzəl söyləmək.
III, 276-15.
~dı III, 11-19, 276-14.
~r III, 276-15.
Yırt-=yırtmaq.
III, 375-22.
~tı I, 338-18, 351-17.
III, 375-22.
~ar III, 375-22.
Yırtıl-=yırtılmaq.
III, 116-11.
~dı III, 115-19,
~ur I, 115-21.
III, 116-11.
Yırtın-=yırtırmış kimi görünmək.
III, 117-21.
~dı III, 117-19.
~ur III, 117-21.
Yırtış-=yırtmaqda yardım etmək.
III, 111-23.
~dı III, 111-21.
~ur III, 111-23.
Yış=sıxışma. *Bax*: yuş.
III, 12-4.
~bol-dı III, 12-4.
Yış=eniş, yoxuş.
III, 12-6.
art-~=eniş-yoxuş.
III, 12-6.
Yışığ=ip, qayışdan hörülmüş bağ; boyunduruq qayışı.
I, 185-2, 212-5, 218-12, 233-11, 243-14, 252-15, 303-14, 422-3.

II, 149-7, 223-16.
III, 20-17.
~nı II, 331-20.
~hğ III, 49-27.

Yışıklığ=dəbilqəli. *Bax*: aşuk, yaşuk.
III, 50-6.

Yıtıt-=itilətmək. *Bax*: yanut-.
II, 307-25.
~tı II, 307-23.
~ur II, 307-25.

Yi=sıx şəkildə olan, bir-birinə girmiş; paltarın tikişi; tikiş; ayaqqabı tikişi; dağ yivi; diş və ağacların bir-birinə girməsi. *Bax*: yigi, çigi.
III, 29-17, 205-14, 205-15.
~sin III, 258-23.
~çi=dərzi.
II, 33-22.
III, 205-14.

Yidh=qoxu, iy. *Bax* və *düzəlt*: yıdh.
~i III, 49-11.

Yidh-=boğça və heybəni toplamaq, uclarmı birləşdirmək. *Bax*: yediş-, yedhil-, *düzəlt*: yedh-.

Yig=iy, məkik. *Bax*: ik, ig, *düzəlt*: yik.
I, 121-18, 150-20.

Yig=gəmin, qantarğanın damağa gələn qismi.
III, 146-15.
~i III, 146-15.

Yig=bişməmiş, çiy. *Bax*: yik.
I, 349-2.
III, 146-19.

Yigdə=iydə. *Bax*: yiktə (oğuzca).
I, 105-26.
III, 33-26.

Yigi=sıx, bir-birinə girmiş, sıralanmış, (tikişdə) sağlam. *Bax*: yi, çigi.
III, 29-16.

Yigirmə=iyirmi (20). *Bax*: yigirmi.
III, 48-27.

Yigirmi=iyirmi (20). *Bax*: yigirmə.
III, 48-27.

Yigirminç=iyirminci (20-ci).
I, 189-12.
III, 385-3.

Yigit=igid, gənc, hər şeyin gənci.

I, 74-8, 359-22, 399-2.
III, 23-4, 191-6, 311-12, 335-9, 365-9.
~lər II, 140-13.
~lərig I, 293-14.
~lik I, 486-9.
III, 51-18.
~ligi I, 198-27.
III, 51-19.
türk~=gənclik çağınm ortasmda olan gənc.
I, 359-22.
Yignə=iynə.
II, 33-22, 170-7.
III, 37-12.
~gə II, 146-2.
Yigrən-=iyrənmək, tükü ürpərmək.
III, 118-4.
~di III, 118-1, 118-3.
~ür III, 118-5.
Yiğtür-=bir şeylə yaxşılıq etmək. *Bax*: yiktür-, *düzəlt*: yüftür-.
III, 108-12.
~di III, 108-10.
~ər III, 108-12.
Yigtür-=incitmək.
III, 109-6.
~dı III, 109-4.
~ür III, 109-5.
Yikən=həsir toxunan bir ot.
III, 28-3.
Yik=iy, məkik. *Bax*: ik, ig.
III, 146-21.
Yik=çiy, bişməmiş. *Bax* və *düzəlt*: yig.
I, 349-2.
Yiklə-=tapdamaq. *Bax*: iklə-.
III, 277-24.
~di III, 277-22.
~r III, 277-24.
Yiktə=iydə (oğuzca). *Bax*: yigdə.
I, 105-26.
Yiktür-=bir şeylə yaxşılıq etmək. *Bax*: yigtür, *düzəlt*: yüftür-.
III, 108-12.
~di III, 108-10.
~ər III, 108-12.

Yil bükə=əjdaha.
III, 214-21.
Yilik=ilik. *Bax*: yilig, ilik (oğuzca).
I, 140-17.
~siz=iliksiz.
I, 179-19.
~lig=ilikli, iliyi olan.
III, 51-25.
Yilim=tutğal, yapışqan. *Bax* və *düzəlt*: yelim.
Yilmir-=ihqlaşmaq, ilaqlanan kimi olmaq.
III, 111-7.
~di III, 111-6.
~ər III, 111-7.
Yimlə-=him-cim etmək, gözlə işarə etmək. *Bax*: imlə-.
III, 278-2.
~di III, 278-1.
~r III, 278-2.
Yin=bədən, vücud, insan bədəni.
I, 451-10.
III, 83-12, 83-13, 147-8, 255-21.
~i I, 219-25, 229-19.
~im I, 292-10, 302-11.
~in II, 171-1.
~inq III, 154-13.
Yin=tük, dəri.
~i I, 259-14, 332-9.
III, 118-1.
Yin=qoyun qığı; davar təsi. *Bax*: in.
I, 122-21.
III, 13-4.
koy~i=qoyun qığı.
III, 13-4.
Yin=hin, heyvan hini, yuvası. *Bax*: in, yın.
I, 122-20.
III, 13-5.
~i III, 13-5.
~igə (*düzəlt:* ~inqə) III, 13-8.
Yin-=aramaq, axtarmaq, soruşmaq. *Bax*: yind-.
III, 64-14.
~di III, 64-11, 64-12.
~ər III, 64-14.
Yincü=inci. *Bax* və *düzəlt*: yinçü.

Yinçkə=incə. *Bax*: yınçkə.
III, 330-9.
~turku=incə ipək qumaş. *Düzəlt*: torku.
III, 330-9.
~kız=hərəmə alınan qız.
III, 330-11.
~kişi=tanrıya ibadət edən adam.
III, 330-12.
Yinçkələ-=incə saymaq; incəldilmək.
III, 357-8.
~di III, 357-6.
~r III, 357-8.
Yinçkələn-=təvazökarlıq etmək; hərəmə alınmaq; tanrıya ibadət etmək.
III, 386-13.
~di III, 386-6, 386-8, 386-10.
~ür III, 386-13.
Yinçkə kız=yatağa almacaq, yetişkin cariyə və kəniz; bakirə qız.
I, 340-24.
Yinçü=inci; cariyə, kəniz.*Bax*: cincü (oğuzca və qıpçaqca), yincü, yünçü
I, 105-10, 300-12, 387-24, 390-11, 395-12, 416-1.
II, 38-8, 57-22, 130-4, 148-7, 173-1, 244-27, 283-9.
III, 33-18, 33-19, 256-6, 263-9.
~ni II, 114-9.
~sin II, 167-20.
Yind-=aramaq, axtarmaq, soruşmaq. *Bax*: yin-.
III, 64-14.
~ti III, 64-11, 64-12.
~ər III, 64-14.
Yindür-=itən şeyi axtartdırmaq.
III, 110-16.
~di III, 110-13.
~ür III, 110-16.
Yinədh-=sağalmaq. *Bax*: yinət-.
~ti II, 307-27.
Yinət-=sağalmaq. Bax: yinədh-.
II, 307-27.
~ti II, 307-26.
~ür II, 307-27.
Yinq=fırtıq.
II, 314-14.

III, 315-28.
~at=burnunu təmizləmək. *Bax*: yinqit-.
~at-tı II, 314-14.
Yinqit-=burnunu təmizləmək. *Bax*: yinq at-.
II, 314-15.
~ti II, 314-13.
~ür II, 314-15.
Yinqşür-=istiyə soyuq qatıb ılıqlaşdırmaq. *Bax*: yənqşür-.
III, 348-21.
~di III, 348-19, 348-20.
~ür III, 348-21.
Yipar=müşk, ənbər, ətir, ətriyyat. *Bax* və *düzəlt*: yıpar.
Yipin=tünd qırmızı, qızılı. *Bax*: bayın, yipkil, yipkin.
III, 26-1.
Yipkil=ərgüvan rəngində olan. *Bax*: bayın, yipkin, yipin.
III, 47-6.
Yipkin=bənövşəyi, ərğüvan rəngində olan; qonur; tünd qırmızı. *Bax*: yipkil, yipin, bayın.
I, 394-5.
III, 39-7, 48-1.
Yir-=yarmaq. *Bax*: yer-, yır-.
Yirilgən=daim yarılan, çatlayan.
III, 53-24.
Yiriş-=yarılmaq; ayrılmaq, gülümsəmək, irişmək; haldan düşmək.
III, 69-14.
~di III, 69-11, 69-13, 69-15.
~ür III, 69-14.
Yirük=yarılmış, yırtılmış, gözəlliyi getmiş. *Bax*: yerük.
III, 24-22.
Yirük=iri əndamlı qadm.
III, 24-21.
Yirük=gədik, aşırım.
III, 24-24.
Yişil-=əli işə yatmaq; qan fışqırmaq; güyümün lüləsindən axmaq. *Bax*: yuşıl-, yuşul-, yüşil-, işil-, yüşül-.
Yişim=soyuqda dizlərə geyilən dizlik.
III, 25-15.
Yişimlən-=yişim geymək.
III, 123-22.
~di III, 123-20.
~ür III, 123-21.
Yit-=itmək.

II, 305-haşiyə.
~ti II, 305-haşiyə.
~ər II, 305-haşiyə.
Yitik=ovxarlı, iti, itilənmiş.
I, 386-2.
III, 24-12.
Yitik=itik, itmiş şey. *Bax*: yitük, tiyül.
II, 142-haşiyə, 165-9, 194-14.
Yitiklə-=itiyi aramaq.
III, 301-12.
~dı III, 301-10.
~r III, 301-12.
Yitim=kətən toxumu.
III, 28-16.
Yittür-=itirtdirmək; bir şeyi boğçada və s. saxlamaq.
III, 107-10.
~di III, 107-8, 107-11.
~ür III, 107-10.
Yitük=itik, itən nəsnə. *Bax*: yitik, tiyül.
II, 142-haşiyə, 165-9, 194-14.
III, 24-7, 178-10.
~lig=bir şeyi itirən.
III, 24-8.
Yitür-=itirmək.
III, 65-15.
~di III, 65-14.
~ür III, 65-15.
Yiz=sələ otu, sələ qamışı, artemisia abrotonon, qamışdan daha incə və yumşaqdır, köçərilər ondan çadır örtüsü düzəldirlər.
III, 146-1.
Yizək=avanqard, öndə gedən hərbi hissə. *Bax*: yəzək.
III, 25-1.
Yodh-=silmək, pozmaq, məhv etmək.
III, 375-11.
~tı III, 375-7, 375-9.
~ar III, 375-10.
Yodhluş-=silinmək.
III, 114-22.
~dı III, 114-21.
~ur III, 114-22.
Yodhsa-=silmək istəmək.
III, 274-11.

~dı III, 274-9.
~r III, 274-11.

Yodhtur-=sildirmək. *Bax*: yottur-.
~dum III, 107-5.

Yodhul-=silinmək, yox edilmək.
III, 72-23.
~dı III, 72-19, 72-21.
~ur III, 72-23.

Yodhun-=silinmək.
III, 76-26.
~dı III, 76-23.
~ur III, 76-25.

Yodhuş-=yanhşı, ləkəni silməkdə kömək etmək.
III, 67-18.
~dı III, 67-15.
~ur III, 67-18.

Yoğ=matəm, yas; dəfndən üç və ya yeddi gün sonra verilən ehsan. *Bax*: yuğ.
III, 146-7.
~basan=dəfndən sonra verilən ehsan, xeyrat. *Bax*: yuğ basan.
I, 397-11.

Yoğdu=dəvənin çənəsi altmdakı uzun tüklər. *Bax*: yoğru, yoğruy, cuğdu, *düzəlt*: yuğdu.
III, 33-25.

Yoğla-=ölü üçün ehsan vermək.
III, 277-3.
~dı III, 277-1.
~r III, 277-2.

Yoğrı=çanaq, qab-qacaq.
III, 34-13.
~n III, 34-14.

Yoğru=dəvə tükünün uzunları. *Bax*: yoğdu, yoğruy, yuğdu, cuğdu.
III, 34-5.

Yoğrul-=yoğrulmaq.
III, 117-2.
~dı III, 117-1.
~ur III, 117-2.

Yoğrum=bir dəfədə yoğrulacaq qədər.
III, 47-10.

Yoğruş-=yoğurmaqda yardım etmək.
III, 112-18.

~dı III, 112-14, 112-16.
~ur II, 148-8.
III, 112-17.
Yoğruy=dəvə tükünün uzun olanları. *Bax*: yoğdu, yoğru, yuğdu, cuğdu.
III, 34-5.
Yoğun=yoğun, şişkin, qalın.
III, 33-3.
Yoğur-=yoğurmaq. *Bax*: yuğur-
~mış II, 131-26.
Yoğurğuç=oxlov. *Bax*: yuğurğuç.
I, 473-12.
Yoğurkan=yorğan.
I, 243-21, 253-9.
II, 163-10.
III, 53-12.
~da II, 159-18.
~ka III, 119-1.
Yoğurt=yoğurd, qatıq.
I, 232-5, 251-20.
II, 200-9, 250-24.
III, 162-23, 185-7.
~ka II, 291-12.
Yoğurt-=yoğurtmaq.
III, 376-28.
~tı III, 376-27.
~ur III, 376-28.
Yok yer=yoxuş yer.
I, 122-16.
III, 12-10.
en~=eniş-yoxuş.
I, 122-16.
Yok=qab-qacaq bulaşığı. *Bax* və *düzəlt*: yuk.
III, 12-8.
~yak=həmin mənada. *Bax* və *düzəlt*: yuk-yak.
III, 12-9.
Yok=yox.
I, 138-9, 138-10, 144-15, 338-24, 338-25, 366-18, 372-12, 416-20.
III, 11-7, 146-13, 149-24, 152-21, 154-11, 224-9.
~ka I, 136-16.
II, 54-20.

Yokadh-=yox olmaq.
~ur III, 332-13.
Yokar=yuxarı. *Bax*: yokaru, yukarı.
I, 198-5, 337-8.
Yokaru=yuxarı. *Bax*: yokar, yukarı.
II, 36-12, 60-18, 209-12, 259-10.
III, 177-18, 260-1.
Yokla-=yüksəlmək, çıxmaq.
III, 202-16.
~dı III, 209-25.
Yoklat-=yüksəlmək, dağa çıxartmaq.
II, 336-6.
~tı II, 336-4.
~ur II, 336-5.
Yol=yol; səfər; qəfil yola çıxma.
I, 126-20, 132-22, 135-12, 155-16, 170-24, 189-27, 224-10, 243-5, 249-3, 252-10, 281-23, 314-11, 345-2, 447-10.
II, 37-13, 207-19, 235-6.
III, 79-21, 146-24, 262-5, 264-21, 335-17, 385-15.
~da 1, 352-1.
II, 128-11, 221-17.
~dan 1, 209-8.
III, 63-7, 179-1, 183-8.
~daş III, 18-23.
~dın 1, 209-8.
~ka 11, 55-25, 190-6, 220-1.
III, 367-1.
~uğ 1, 253-18.
III, 301-13, 301-18.
~suz=yolunu azan adam.
III, 42-4.
Yol-=yolmaq, yolmaq üçün qaynar suya salmaq; qurtarmaq, buraxmaq; köçürmək.
III, 62-23.
~dı II, 51-4.
III, 62-14, 62-16, 62-18, 62-21, 62-24.
~ar III, 62-23.
Yolak=çay. *Bax*: yulak, yul.
I, 263-9.
III, 23-16, 23-21.
yul~=kiçik-kiçik bir çoxlu bulaq.
III, 23-17.

Yolak=cığır, bozqırdakı kiçik yol; yol-yol cizgisi olan lıər şey.
III, 24-3.
~barçın=yol-yol cizgiləri olan ipək parça.
III, 24-4, 24-6.
Yoldra-=(mədən və cövlıərin) parlaması. *Bax*: yoldrı-.
~dı III, 377-9.
Yoldrı-=eyni mənada. *Bax*: yoldra-.
III, 377-13.
~r III, 377-13.
Yoldruğa=qılınc kimi uzun bir bitki. *Bax*: yoldurğa.
III, 374-9.
Yoldruk=cilalı, parlaq, süslü. *Bax*: yaldruk, yuldruk.
III, 373-20, 373-22.
Yoldurğa=qılınc kimi uzun bir bitki. *Bax*: yoldruğa.
III, 374-10.
Yolğır-=yolda rastlamaq.
~a II, 204-2.
Yolıç=keçi tükünün dibində olan incə yun. *Bax*: yulıç, yovlıç.
III, 31-12.
Yolıt-=yoldurmaq, yağma etdirmək, talatmaq. *Bax*: yolut-, *düzəlt*: yulıt-
II, 307-16.
~ur II, 307-16.
Yolk-=sıyırmaq; çatlatmaq; yolmaq; soymaq; faydalanmaq; əldə etmək.
III, 376-10, 376-15.
~dı III, 376-8, 376-12.
~ar III, 376-10, 376-14.
Yolkaş-=sıyrılmaq.
III, 113-25.
~dı III, 113-24.
~ur III, 113-25.
Yolkun-=sıyrılmaq.
III, 118-22.
~dı III, 118-21.
~ur III, 118-22.
Yolkuş-=bir-birindən qazanc və fayda əldə etmək.
III, 114-3.
~dı III, 114-1.
~ur III, 114-3.
Yolrat-=parlatmaq. *Bax*: yalrat-, yalrıt-, yolrıt-.
II, 334-11.

~tı II, 334-8, 334-12.
~ur II, 334-11.

Yolrıt-=alovlatmaq, parlatmaq. *Bax*: yalrat-, yalrıt-, yolrat-.
II, 334-4, 334-7.
~tı II, 334-3, 334-5.
~ur II, 334-4, 334-7.

Yoltğa=bir şeyə istehza etmək. *Bax*: yaltğa, yultğa.
III, 373-18.
~kıl-=məsxərəyə qoymaq.
~kıl-dı III, 373-19.

Yoltur-=yoldurmaq; pul verərək qulu azad etdirmək.
III, 109-16.
~dı III, 109-9, 109-11, 109-14.
~ur III, 109-16.

Yoluğ=fidyə, fəda, qurban. *Bax*: buluğ.
I, 253-18, 398-haşiyə.
III, 294-14.
~ı I, 279-1.
III, 21-3.
~luğ=fidyəli, fidyəsi verilmiş olan.
III, 50-1.

Yolun-=yolunmaq; azad edilmək; boşanmaq.
III, 78-12.
~dı III, 78-6, 78-7, 78-9, 78-11.
~ur III, 78-12.

Yoluş-=talanmaq, yağmalanmaq. *Bax* və *düzəlt*: yuluş-.
III, 71-6.
~dı III, 71-4.
~ur III, 71-6.

Yolut-=yağma etdirmək. *Bax*: yolıt-, *düzəlt*: yulut-.
~tı II, 307-15.

Yonak=palanın altma qoyulan çul, çuval parçası.
III, 32-24.

Yonqa-=bəyə çuğulçuluq etmək, birini satmaq; şikayət etmək.
III, 345-9.
~dı III, 327-5, 345-7.
~r III, 345-8.

Yonqağ=üstdəki mənada.
III, 327-4.

Yonqat-=çuğullamaq.
II, 314-18.

~tı II, 314-16.
~ur II, 314-18.
Yonın-=yonurmuş kimi göstərmək. *Bax*: yonun-.
III, 78-21.
~ur III, 78-21.
Yonındı=yonuntu, talaşa.
III, 78-19.
Yomı-=yonmaq.
~mas 1, 386-2.
Yonul-=yonulmaq.
III, 75-22.
~dı III, 75-21.
~ur III, 75-22.
Yonun-=özünü yonurmuş kimi göstərmək. *Bax*: yomn-.
~dı III, 78-19.
Yonuş-=yonmaqda yardımlaşmaq və yarışmaq.
III, 71-13.
~tı III, 71-10.
~ur III, 71-12.
Yor-=yozmaq, təbir etmək. *Bax*: yörük.
~dı III, 133-13.
Yor-=yürümək. *Bax*: yorı-.
~dım 1, 445-5.
~up III, 79-26.
Yorçı=usta qılavuz.
III, 33-17.
Yorı-=yürümək, varmaq; adı-sanı yayılmaq; yorulmaq. *Bax*: yor-.
III, 79-25.
~dı II, 64-2, 64-3.
III, 79-23.
~r III, 79-25.
~ğh 1, 341-3.
~daçı=qohumlar arasında gedib gələn (oğuzlardan başqalarının dilində).
II, 71-18.
~ğçı (üstdəki mənada, oğuzlarda).
II, 71-18.
~p 1, 219-23.
~ğu=yürünəcək yer və zaman.
III, 38-5.
~mas III, 34-9.
Yorığa=yorğa (at).

III, 170-25.

munduz ~ at=ancaq yorğa qaçan at.

I, 447-16.

Yorık=rəftar, xasiyyət; gediş, yürümə, axma. *Bax*: yoruk, borık.

I, 379-21, 379-haşiyə.

III, 22-12, 22-13.

~ı I, 379-21.

II, 63-26.

III, 22-12, 22-14.

~ım III, 63-24.

~ınq II, 63-25.

Yorık=tuti zəban.

III, 22-11.

~tıl=bəlağətli dil.

III, 22-11.

Yorınça=yonca (oğuzca). *Bax*: yorınçğa.

III, 326-10.

Yorınçğa=yonca. *Bax*: yorınça (oğuzca).

I, 424-25.

III, 374-16.

Yorış-=yürüşmək; yol-yol olmaq; yıpranmaq.

III, 69-10.

~dı III, 69-8.

~ur III, 69-10.

Yorıt-=yürütmək; sürdürmək (dərman barədə).

! I, 176-9.

II, 306-18.

~tı II, 306-15, 306-17.

~ur II, 306-18.

Yort-=dörd nala çapmaq; bir işə başlamaq üzrə yürümək.

III, 375-21.

~tı III, 375-20.

~ur III, 375-21.

~ar (bir ləhcədə) III, 375-21.

~ahm III, 311-9.

Yortuğ=savaş və səfər zamanı xaqanın yanındakı məiyyət.

III, 43-11.

Yortuş-=at sürməkdə yarışmaq.

III, 112-3.

~dı III, 112-1.

~ur III, 112-2.

Yoruk=gediş; rəftar, xasiyyət. *Bax*: yorık.

~ı I, 76-1.
Yorul-=çözülmək; yozulmaq. *Bax*: yör-.
III, 73-7.
~dı III, 73-6.
~ur III, 73-7.
Yorut-=qəfil yel buraxmaq.
~ğan III, 52-10.
Yottur-=sildirmək. *Bax*: yodhtur-.
III, 107-7.
~dum III, 107-4.
~urmən III, 107-7.
Yovlıç=keçi tükünün dibindəki incə yun. *Bax*: yolıç, yulıç.
III, 31-12.
Yoz-=çox miqdarda axmaq. *Bax*: yüz-.
~up I, 239-28.
Yoza-=qısır qalmaq (qısraqdan başqa). *Bax*: kısır bol-.
III, 80-16.
~dı III, 80-11.
~r III, 80-16.
Yök=quş tükü, qüş lələyi. *Bax*: yünq, yüg, *düzəlt*: yük.
III, 146-14.
Yöklət-=oxa lələk taxdırmaq. *Bax*: yüklət-, *düzəlt*: yüklət-.
II, 336-10.
~ti II, 336-9.
~ür II, 336-10.
Yör-=çözmək, açmaq, götürmək. *Bax*: yorul-.
III, 58-19, 181-10.
~di III, 58-18, 181-8.
~ər III, 58-19, 181-10.
Yörə=yörə, ətraf, çevrə (oğuzca). *Bax*: yürə, yerə.
III, 29-4.
Yörgə-=sarmaq.
III, 275-28.
~di III, 275-26.
~r III, 275-28.
Yörgək=örtü.
II, 284-2.
~bol-=örtülmək, (göy, səma) qara dumanla örtülmək.
~bol-dı II, 284-2.
Yörgəməç=işkəmbə və bağırsağm incə doğranaraq bağırsaq içində qızardılması və bişirilməsi.
III, 54-11.

Yörgən-=örtülmək, sarılmaq. *Bax*: yörkən-, yürkən-.
III, 119-3.
~di III, 118-23, 119-1.
~ür I, 343-28.
II, 297-8.
III, 119-3.
Yörgənç=dağ dönəməci, dağ bükümü. *Bax*: təzginç.
III, 335-22.
Yörgənç=ağaclara sarılıb onları qurudan sarmaşıq.
III, 335-23.
Yörgənçü=sarğı, dolaq.
II, 247-9.
III, 268-5.
Yörgəş-=sarılmaq, bir-birinə girmək, dolaşmaq, qarışmaq. *Bax*: yörkəş-, yürkəş-.
III, 114-7.
~di III, 114-4.
~ür I, 429-11.
II, 281-2.
III, 114-6.
~ip I, 394-6.
Yörgət-=sardırmaq.
II, 335-13.
~ti II, 335-11.
~ür II, 335-13.
Yörgəyək=sarınmış.
önqik~=sarınmış saç. *Bax*: önqik yürgəyək.
I, 192-3.
Yörkən-=örtülmək, sarılmaq. *Bax*: yürkən, *düzəlt*: yörgən.
Yörkəs-=sarılmaq, bir-birinə girmək; dolaşmaq, qarışmaq. *Bax*: yürkəş-, *düzəlt*: yörgəş-.
Yörük=təbir; sözün gəlişi. *Bax*: yorık, yoruk, yor-.
III, 24-18.
~i III, 24-18.
Yörük= sözün axarı, anlaşılması.
III, 24-19.
~i III, 24-19
Yu=qadınların bir şeydən utandıqları zaman söylədikləri söz.
III, 205-13.
Yu-=yumaq.
III, 64-19.

~dı III, 46-I, 64-I8.
~r III, 64-19.
~mas III, 64-20.

Yuba-=unutmaq, əhəmiyyət verməmək, üzüstü buraxmaq.
III, 79-6.
~dı III, 79-4.
~r III, 79-5.
~ğu=üzərində durulmayan, üstünə düşülməyən.
III, 38-3.

Yubakulak=qızdırmadan titrəmə (yabkuca və yəməkcə).
III, 55-4.

Yubal-=unutmaq, üzərində durulmamaq, üzüstü buraxılmaq.
III, 72-8.
~dı III, 72-7.
~ur III, 72-8.

Yuban-=çəkinmək; buraxmaq.
III, 76-I6.
~dı III, 76-I5.
~ur III, 76-I6.

Yubat-=gecikdirmək, yubatdırmaq; əsil mənası: hiylə etmək. *Bax*: yubıla-=aldatmaq (oğuzlarda).
II, 306-5.
~tı II, 306-4.
~ur II, 306-5.

Yubıla-=aldatmaq, hiylə etmək, al etmək (oğuzca və qıpçaqca). *Bax*: yupla-, yap-yup kıl-, yubat-.
III, 289-22.
~dı II, 306-7.
III, 289-4.
~r III, 289-22.

Yudkı=qaranlıq; turş.
II, 249-27.

Yudruklan-=əlini yumruq etmək.
III, I24-I6.
~dı III, I24-I4.
~ur III, I24-I5.

Yudhruk=yumruq.
III, 44-I, 44-3.

Yudhuğ=başqasınm süçuna gözə üzünə söz gələn adam.
III, 20-8.
~ı III, 20-9.

Yudhuğ=uşaqlara söymək üçün işlənən bir söz (kənçəkcə). *Bax*: yudhut.
III, 20-11.
Yudhur-=almaq, yükləmək. *Bax* və *düzəlt*: yüdhür-.
~dum I, 374-3.
Yudhut=xeyirsiz,özünə xeyri olmayan; bir söyüş. *Bax*: yudhuğ.
III, 16-8, 16-9, 20-12.
Yudhut-=soyuqda dondurараq öldürmək. *Bax* və *düzəlt*: buhdut-.
II, 296-6.
~tı II, 296-4.
~ur II, 296-5.
Yufğa=oğulluq, oğulluğa qəbul edilmiş.
III, 35-9.
Yufğadh-=yozlaşmaq, dikbaş olmaq. *Bax*: yufğat-.
~tı II, 335-5.
Yufğat-=dikbaş olmaq. *Bax*: yufğadh-, yuwğalan-.
II, 335-6.
~tı II, 335-4.
~ur II, 335-6.
Yufka=incə yuxa, lavaş; ucuz. *Bax*: yupka, yuwğa.
II, 290-26, 332-3.
III, 196-4, 272-7.
Yufkalan-=yaltaqlanmaq.
III, 195-12.
~dı III, 195-11, 196-1.
~ur III, 195-12.
Yufluş-=yuvarlanmaq. *Bax*: yuwluş-.
III, 115-3.
~dı III, 115-1.
~ur III, 115-3.
Yufuş-=yardımlaşmaq; bir-biri ilə dost olmaq. *Bax*: yüfüş-.
III, 70-3.
~dı III, 70-1.
~ar III, 70-2.
Yuğa=yuxa, incə, nazik. *Bax*: yuvğa.
III, 29-22, 36-21, 38-1.
katma~=ufalanmış çörək.
I, 426-21.
yarma~=bir lavaş növü.
III, 36-21.
yalaçı~=incə bir lavaş növü.
III, 29-22, 38-1.

Yuğaç=bir dərə və ya çayın qarşı tərəfi. *Bax*: yuğuç.
III, 17-1, 17-2.
Yuğak=su quşu.
I, 263-10.
III, 23-22.
Yuğ basan=dəfndən sonra verilən ehsan. *Bax* və *düzəlt*: yoğ basan.
Yuğçı=yuyucu, yuyan, paltar yuyan.
II, 185-12.
Yuğdu=dəvənin uzanmış tükləri (türkcə). *Bax*: yoğdu, yoğru, yoğruy (oğuzca və qıpçaqca), cuğdu.
I, 105-12.
III, 33-25.
Yuğruş=xalqa arasmdan vəzirlik dərəcəsinə yüksələn adam; xaqandan bir dərəcə aşağıdır, yalnız türklərə xasdır.
III, 42-11.
Yuğuç=irmaq və dərənin arxası. *Bax*: yuğaç.
I, 68-23.
Yuğur-=yoğurmaq. *Bax* və *düzəlt*: yoğur-.
Yuğurğuç=oxlov. *Bax* və *düzəlt*: yoğurğuç.
Yuk=qab-qacaqdakı bulaşıq, (yak sözü ilə birgə işlənir). *Bax*: yak, yak -yuk, yok.
III, 146-9, 146-11.
~ı III, 146-10.
Yuk-yak=üstdəki mənada.
III, 146-9, 146-11.
Yuk-=bulaşmaq, sirayət etmək; suvanmaq.
III, 63-7.
~dı III, 63-3, 63-7.
~ar III, 63-7.
Yukaru=yuxarı. *Bax*: yokaru, yokar.
III, 177-18, 260-1.
Yuktur-=sürdürmək, bulaşdırmaq.
III, 108-23.
~dı III, 108-21.
~ur III, 108-23.
Yukul-=bulaşmaq, suvanmaq.
III, 75-13.
~dı III, 75-11.
~ur III, 75-13.
Yukuş-=bulaşmaq, suvaşmaq. *Bax*: tokuş-.
Yul=qaynaq, bulaq, su gözü. *Bax*: yolak.
III, 12-13, 23-16, 147-1.

çokrama~=fişqıran qaynaq.
III, 12-13.
Yula=qəndil.
III, 30-3, 30-7.
Yulak=kiçik-kiçik su mənbələri, bulaqlar. *Bax*: yolak, yul.
III, 23-16, 23-21.
yul~=üstdəki mənada.
III, 23-17.
Yulaklan-=bulaqlanmaq, bulaqların çoxalması.
III, 123-14.
~dı III, 123-13.
~ur III, 123-14.
Yular=at cilovu.
III, 17-9, 31-23.
~lığ=cilovlu, yüyənli.
III, 49-18.
Yularla-=cilovlamaq, yüyənləmək.
~p III, 17-10.
Yularlan-=cilovlanmaq, yüyənlənmək.
III, 122-20.
~dı III, 122-19.
~ur III, 122-20.
Yuldruk=cilalı, parlaq, süslü. *Bax*: yaldruk, yoldruk.
III, 373-20, 373-22.
Yulduz=ulduz, ulduzların ümumi adı.
III, 41-16.
~ı I, 160-9.
III, 329-2.
~ları II, 297-7.
Yulıç=keçi tükünün dibindəki incə yun. *Bax*: yolıç, yovlıç.
III, 31-12.
Yulıt-=yağma etdirmək. *Bax*: yolıt-, yolut-, yulut-.
II, 307-16.
~ur II, 307-16.
Yulkun-=sıyrılmaq. *Bax* və *düzəlt*: yolkun-.
Yultğa-=bir şeyə istehza etmək. *Bax*: yaltğa, yoltğa.
III, 373-18.
~kıl-=məsxərə etmək.
~kıl-dı III, 373-19.
Yulu-=birinə yardım etmək; birini yağma etmək. *Bax*: yolut-, yoluş-.
III, 82-2.

~dı III, 82-1.
~r III, 82-2.
Yulun=murdar ilik.
III, 28-5.
Yuluş-=yağmalaşmaq, yoluşdurmaq. *Bax*: yoluş-.
III, 71-6.
~dı III, 71-4.
~ur III, 71-6.
Yulut-=yağma etdirmək. *Bax*: yolut-, yolıt-, yulıt-.
~tı II, 307-15.
Yum-=yummaq. *Bax*: yüm-.
III, 63-6.
~dı III, 63-5.
~ar III, 63-6.
Yumdar-=toplamaq.
III, 110-7.
~dı III, 110-5.
~ur III, 110-7.
Yumğak=yumaq; yumru olan və yuvarlanan hər şey.
III, 45-3.
~tənə=yuvarlaq dənə; keşniş (Uç ləhcəsində).
III, 45-4.
Yumğaklan-=yumaq edilmək, yuvarlaq edilmək.
III, 124-25.
~dı III, 124-23.
~ur III, 124-25.
Yumğı=çox.
III, 37-16, 37-17.
~n=topdan, toplu, birdən, bütün.
II, 290-26.
III, 225-24.
Yumın-=yumurmuş kimi görünmək. *Bax*: yumun-.
III, 78-18.
~ur III, 78-17.
Yumıt-=toplanmaq. *Bax*: yumut-.
II, 307-22.
~tı I, 256-11.
II, 303-16, 307-21.
~ur II, 307-22.
~ğan III, 52-19, 52-10.
Yumız ər=ətli, ətli-canlı adam. *Bax*: yumuz ər.
III, 18-5.

Yumluş-=yumulmaq.
III, 115-8.
~dı III, 115-7.
~ur III, 115-8.
Yumşa-=yumşalmaq.
III, 275-14.
~dı III, 275-13, 284-5.
~r I, 171-23.
III, 275-14.
~lım I, 432-28.
Yumşak=yumşaq.
II, 111-1, 291-15.
III, 254-6, 284-4,
Yumşaklan-=yumşalmaq, yaltaqlanmaq.
III, 124-22.
~dı III, 124-20.
~ur III, 124-22.
Yumşat-=yumşaltmaq; sözü və ya kitabı sürətlə söyləmək və oxumaq.
II, 335-3.
~tı II, 334-24, 334-25, 335-1.
~ur II, 335-3.
Yumul-=yumulmaq. *Bax*: yümül-.
~ğan III, 53-26, 53-27.
Yumun-=yumurmuş kimi görünmək. *Bax*: yumm-.
~dı III, 78-16.
Yumur=heyvanlarm gödən bağırsağı.
III, 17-8.
Yumurla-=yumru etmək, toplamaq.
~yu I, 389-12.
Yumurlan-=toplanmaq (oğuzca).
III, 122-18.
~dı II, 266-18.
III, 122-16.
~ur III, 122-17.
Yumurtğa=yumurta, bütün quşların yumurtası, insan və heyvanın xayası.
III, 374-19.
~nı II, 304-26.
Yumuş=xidmət, vəzifə; elçilik; iki və daha artıq adam arasında elçilik.
III, 19-13.
~ka I, 466-19.
~çı=mələk.

III, 19-14.

Yumuşğa=qızılcıq və ya gürən deyilən dağ yemişi, yabanı meyvə. *Bax*: yafışğu.

III, 48-26.

Yumut-=toplanmaq. *Bax*: yumıt-.

~tı 1, 256-11.

Yumuz ər=ətli-canlı adam. *Bax*: yumız ər.

III, 18-5.

Yun kuş=tovuz quşu.

III, 147-6.

Yun-=yuyunmaq, yıxanmaq (türklərdə); abdəst almaq (oğuzlarda). *Bax*: çun-=yuyunmaq (oğuzlarda və qıpçaqlarda).

III, 64-10.

~dı III, 64-7, 64-9.

~dum II, 305-15.

~ar III, 64-10.

Yun-=döndərmək; qusmaq, təhdid etmək. *Bax*: yundur-, yandur-, yan-.

~dı III, 110-11.

Yunçı-=pisləşmək; yoxsullaşmaq, yoxsulluqdan pisləşmək. *Bax*: yənçi-yənç-.

III, 273-14.

~dı III, 272-22.

~r II, 277-22.

III, 273-14.

Yunçığ=kədərli, bitab, düşkün, pis, zəif, cılız, arıq, fəna; perspektivsiz.

I, 156-9, 166-4, 301-22.

III, 42-16, 42-17, 43-1.

Yunçır-=pisləmək.

III, 110-2.

~dı III, 110-1.

~ar III, 110-2.

Yunçıt-=incitmək. *Bax*: yünçit-, yunçut-, yünçüt-.

II, 333-21.

~tı II, 333-20.

~ur II, 333-21.

Yunçut-=incitmək. *Bax*: yunçıt-, yünçit-, yünçüt-.

II, 333-21.

~tı II, 333-20.

~ur II, 333-21.

Yund=at, atlar, at sürüsü.

I, 314-14, 355-haşiyə.

II, 172-5.
III, 15-22, 15-23, 16-1, 17-9, 212-5.
~ı 1, 389-21.
~yılı=türklərin on iki ilindən biri.
I, 355-3.
III, 16-2.
Yundak=at təsi.
III, 45-12.
~ı III, 45-14.
Yundı=yeməkdən sonra qablar yuyulan zaman yaranan yaxantı.
III, 33-28.
Yundur-=qorxutmaq; qusmaq; döndərmək. *Bax*: yandur-, yan-, yun-.
III, 110-12.
~dı III, 110-8, 110-10.
~ur III, 110-12.
Yunq=yun, yun süməyi, pambıq (arğuca, yağmaca, karluqca). *Bax*: yünq.
I, 308-21.
II, 121-26, 168-12, 226-24, 227-11, 238-22, 243-3.
III, 315-25, 315-26.
~yap=yun süməyi, yun yapağı.
III, 11-9.
Yunq=ciyərə bitişik bir ət (yalnız qadmlar yeyir).
III, 315-23.
Yunğak=çögən; kökü sabun kimi köpüklənən bir bitki.
III, 45-17.
Yunqla-=yun qırpmaq.
III, 151-15.
~dı III, 151-14.
~r III, 151-15.
Yunqlat-=yun qırxdırmaq.
II, 339-13.
~tı II, 339-11.
~ur II, 339-13.
Yup=hiylə, al. *Bax*: yap (yap-yup birlikdə işlənir).
III, 145-11, 158-20, 289-24.
yap~=hiylə, al.
III, 145-11, 158-20.
~kıl-=hiylə qılmaq, al etmək. *Bax*: yupla-, yubıla-.
~kıl-dı III, 158-20.
Yupka=yuxa. *Bax*: yufka, yuwğa.
III, 36-16.

Yupla-=hiylə, al etmək (oğuzca). *Bax*: yubıla-.
~dı III, 145-12.
Yurbağ=işi uzatma, süründürmə. *Bax* və *düzəlt*: burbağ.
I, 449-haşiyə.
Yurbaş ış=qarışıq iş, cəncəl iş.
I, 449-15.
Yurç=arvadm kiçik qardaşı, kiçik qayın.
III, 15-16.
Yurla-=hayqırmaq. *Bax*: urıla-, urla-.
~yu I, 237-21.
Yurt=dəlik.
I, 156-22.
Yurt=yurd, əski tikili, örən, xarabalıq.
III, 15-13,
~ı III, 241-15.
Yurun=ipək parça.
III, 26-18.
~yuka (-yaka)=ipək yaxa, yaxalıq.
III, 26-18.
~luğ=ipək parçası olan adam.
III, 50-10.
Yuş=yaşılhq (bu söz yaş ilə birgə işlənir).
III, 146-4.
Yuş=sıxışma (oğuzca). *Bax*: yış.
III, 12-4.
~bol-dı III, 12-4.
Yuş-=əmizikdən axıtma. *Bax*: yüş-.
III, 60-haşiyə.
~dı III,60-haşiyə.
~ur III, 60-haşiyə.
Yuşıl-=udumlaşmaq; əli işə yatmaq; əmizikdən axıdılmaq. *Bax*: yüşil-, yüşül-, yuşul-, yişil-, işil-.
III, 73-22.
~dı III, 73-20.
~ur III, 73-21.
Yuşul=yaşıl (tək işlənmir, yaşıl ilə birləkdə işlənir).
III, 25-5, 25-6.
yaşıl~=yaşıl-maşıl.
III,
Yuşul-=axıb tökülmək, fışqırmaq. *Bax*: yüşil-, yüşül-, yuşıl-.
III, 73-17.

~dı II, 152-15.
III, 73-15, 113-5.
~ur III, 73-16.
~ğan III, 53-4.

Yut=qışda heyvanları qıran fəlakət.
III, 145-14.

Yut-=udmaq (oğuzca və qıpçaqca).
II, 304-28.
~tı II, 304-26.
~ar II, 304-28.

Yutık-=soyuqdan heyvanların tələf olması. *Bax*: yutuk-.
III, 71-19.
~tı III, 71-17.
~ar III, 71-19.

Yutuk-=quraqlıqdan arıqlamaq. *Bax*: yutık-.
~dı I, 70-23.

Yuv-=yuvarlamaq. *Bax*: yuw-.
~ar III, 342-14.

Yuvğa=incə lavaş. *Bax*: yuğa.
III, 31-13.

Yuvuğ=selin dağdan yuvarladığı qaya parçası. *Bax*: yuwuğ.
III, 162-20.

Yuw-=qaçmaq; aldatmaq; könül almaq; qovuşmaq.
III, 61-16.
~dı III, 61-10, 61-11, 61-13
~ar III, 61-15.
ar-yuw-=hiylə etmək, aldatmaq. *Bax*: ar-təw-.
ar-dı-~-dı III, 61-11.
kur-yuw-=çatmaq, varmaq; mal verərək könül almaq. *Bax*: yüw-, yüwsə-, yawsa-.
kur-dı-~-dı III, 61-13.

Yuw-=yuvarlamaq. *Bax*: yuv-.
III, 61-16.
~dı III, 60-22.
~ar III, 61-4, 61-15.

Yuwal-=yuvarlanmaq. *Bax* və *düzəlt*: yuwul-.
~dımat I, 395-24.

Yuwğa-=zəif, incə, yuxa; aciz, gic, axmaq. *Bax*: yufka, yupka.
II, 35-21.
III, 74-21, 156-12,

Yuwğalan-=yaramazlaşmaq. *Bax*: yufğat-.
III, 195-10.

~dı III, 195-9.
~ur III, 195-10.
Yuwıl-=yumşalmaq. *Bax*: **yuwul-**.
~sun I, 433-1.
Yuwka=hər şeyin incəsi, yuxa.
III, 36-9, 36-11.
Yuwlun-=yuvarlanmaq, öz-özünə yuvarlanmaq.
III, 119-16.
~dı III, 119-15, 120-16, 121-9.
~ur III, 119-16.
Yuwluş-=yuvarlanmaq. *Bax*: **yufluş-**.
III, 115-3.
~dı III, 115-1.
~ur III, 115-3.
Yuwsa-=yuvarlamaq istəmək.
III, 275-5.
~dı III, 275-3.
~r III, 275-4.
Yuwtur-=yuvarlatmaq.
III, 108-15.
~dı III, 108-13.
~ur III, 108-15.
Yuwuğ=selin yuvarladığı qaya parçaları. *Bax*: **yuvuğ**.
III, 162-20.
Yuwul-=ağıllandırılmaq; ərköyünlükdən vaz keçmək. *Bax*: **yuwıl-**, **yuwal-**.
III, 74-11.
~dı III, 74-9.
~ur III, 74-10.
Yuwul-=ağıllandırılmaq; ərköyünlükdən vaz keçmək. axıdılmaq, yuvarlanmaq; toplanmaq. *Bax*: **yuwıl-**, **yuwal-**.
III, 74-13.
~dı III, 74-12.
~ur III, 74-13.
~ma III, 74-20.
~sun (*düzəlt*: yəwül-sün) III, 311-12.
~dımat I, 395-24.
Yuwuş-=yuvarlaşmaq.
III, 70-6.
~dı III, 70-4.
~ur III, 70-6.

Yüdrük=yüklük; üzərinə əşya və ya paltar qoyulan şey, şkaf, kamod, masa və s.
III, 46-5.
Yüdh=üz. *Bax*: yüz.
~i II, 249-27.
Yüdh-=yükləmək, yüklənmək.
III, 375-13.
~ti I, 402-2, 438-14.
III, 375-12.
~ər III, 375-13.
Yüdh-=toplamaq, yığmaq, bağlamaq.
III, 375-16.
~ti III, 375-14.
~ər III, 375-15.
Yüdhür-=yükləmək. *Bax*: yudhur-.
III, 65-18.
~di III, 65-16, 65-17.
~düm I, 374-3.
~ür III, 65-18.
~mə III, 65-21.
Yüdhüş-=yükləməkdə yardımlaşmaq və yarışmaq.
III, 68-4.
~di III, 68-1.
~ür III, 68-4.
Yüftür-=bir şeylə yaxşılıq etmək. *Bax*: yigtür-, yiktür-.
III, 108-12.
~di III, 108-10.
~ür III, 108-12.
Yüfüş-=qohumların gərdəyə girən gəlinə cehiz olaraq əşya və mal ilə yardım etməsi.
III, 19-5.
~lüg=ərməğanh, hədiyyəli.
III, 19-8.
Yüfüş-=yardımlaşmaq, dost olmaq. *Bax*: yufuş-.
III, 70-haşiyə.
~di III, 70-haşiyə.
~ür III, 70-haşiyə.
Yüg=ox lələyi. *Bax*: yünq, yök, *düzəlt*: yük.
kapa~lüg ox=yüksək ləlәkli ox.
III, 207-5.
Yüg-=toplamaq.
~ər mən II, 244-14.

Yügrük (g)=qoşun, yüyürən, keçən, yüyrük.
I, 171-24.
III, 46-9, 46-10.
~in III, 171-8.
~bigə=ağıllı, bilgin, ərdəmli, udumlu adam (oğuzca).
III, 46-10.
Yügrüm=bir qaçımlıq yer.
III, 47-16.
Yügrüş-=qoşuşmaq.
III, 112-21.
~di III, 112-19.
~ür III, 112-20.
Yügün=yüyən, gəm, qantarğa.
III, 146-15, 162-13.
küvüç~=kiçik yüyən, çilbir.
III, 162-13.
Yügür=darı. *Bax*: ügür.
III, 17-7.
Yügür-=yüyürmək, qaçmaq, keçmək.
III, 66-10,
~di I, 366-11.
II, 156-22.
III, 66-9,
~ür III, 66-10,
~əlim II, 41-24, 160-11.
~gil III, 66-17.
~gən at=yüyrək at.
III, 53-16.
~gən=Çindən islam diyarma qədər gələn karvanın müjdəçisi; daima qoşan, qoşucu.
III, 53-13.
~gən-ni II, 43-23, 44-haşiyə.
Yügür-=bezə əriş qoymaq.
III, 67-2.
~di III, 67-1.
~ür III, 66-2.
Yügürgün=darı kimi qırmızı dənəli bir bitki (bunu türkmənlər yeyir).
III, 53-18.
Yügürt-=yüyürtmək.
III, 377-2.
~ti II, 271-3.

III, 377-1.
~ür III, 377-2.
Yük=yük, boğça.
I, 194-14, 274-7, 282-6, 306-5, 369-24, 493-20.
II, 66-13, 111-12, 111-15, 181-10, 193-1, 228-4, 230-11, 234-5, 246-21, 336-7.
III, 12-11, 65-16, 277-19, 281-3, 281-25, 285-11, 375-12.
~i I, 143-15.
~ni II, 324-5.
~ün I, 253-20.
II, 169-22.
Yük=quş tükü, quş lələyi, ox lələyi. *Bax*: yünq, yüg, yök.
III, 46-14, 109-20, 109-haşiyə.
~kə III, 46-14, 67-6.
kapa~lüg ox=yüksək lələkli ox.
III, 207-5.
üklə-=yükləmək.
III, 277-21.
~di III, 277-19.
~r III, 277-21.
~gsək III, 281-3.
~mədəçi III, 281-25.
~məgli III, 282-2.
Yükləmsin-=yüklətmək, yüklətdirmək.
~di III, 285-11.
Yüklət-=yüklətmək, yüklətdirmək.
II, 336-8.
~ti II, 336-7, 336-10.
~ür II, 336-8.
Yüklət-=oxa lələk taxdırmaq. *Bax*: yöklət-.
II, 336-10.
~ti II, 336-9.
~ür II, 336-10.
Yüksə-=yüksəlmək, uzanmaq.
III, 275-13.
~di III, 275-12.
~r III, 275-13.
~bən I, 337-8.
Yüksək=yüksək.
II, 290-25.
III, 46-12, 46-14, 46-20.
Yüksək=üsküк, dərzi üsküyü, oymağı. *Bax*: yüksük.

III, 47-1.
Yüksət-=yüksəltmək.
II, 334-23.
~ti II, 334-20.
~ür II, 334-23.
Yüksük=üsküк, oymaq. *Bax*: yüksək.
III, 47-1.
Yükün-=səcdə, ibadət etmək, namaz qılmaq; böyük önündə əyilmək, baş əymək.
! II, 181-17.
III, 77-15.
~di III, 77-11, 77-12, 77-14.
~ur III, 77-15.
~gil II, 181-21.
~güçi (türklərdə) II, 182-11.
~dəçi (oğuzlarda) II, 182-12.
~gən II, 182-14.
~üp III, 77-21.
Yükünç=namaz, ibadət, baş əymə (qıpçaqca).
I, 223-5.
II, 52-12.
III, 325-23, 325-25.
Yülə-=dəstəkləmək, dayaq vurmaq; güvənmək.
III, 81-11.
~dı III, 81-9.
~r III, 81-10.
~r mən III, 81-17.
~gü III, 38-18.
~klig III, 51-23.
Yüləl-=dirək dikilməsi.
III, 76-8.
~di III, 76-7.
~ür III, 76-8.
Yüli-=təraş etmək.
III, 81-28.
~di III, 81-27.
~r III, 81-28.
~gü=ülgüc (oğuzlardan başqa), kərəy (oğuzlarda). *Bax*: kərəy.
III, 171-1.
Yülil-=yolunmaq.
III, 76-10.

~di III, 76-9.
~ür III, 76-10.
Yülit-=təraş etdirmək. *Bax*: yülüt-.
II, 307-14.
~ür II, 307-14.
Yülüt-=təraş etdirmək. *Bax*: yülit-.
~ti II, 307-13.
Yüm-=yummaq. *Bax*: yum.
III, 63-6.
~di III, 63-5.
~ər III, 63-6.
Yümtür-=yumdurmaq.
III, 109-19.
~di III, 109-17.
~ür III, 109-18.
Yümül-=yumulmaq. *Bax*: yumul-.
~gən=daim yumulan, yumulğan.
III, 53-26.
Yünçit-=incitmək. *Bax*: yunçıt-, yünçüt-, yunçut-.
II, 333-21.
~ti II, 333-20.
~ür II, 333-21.
Yünçü=inci. *Bax*: yinçü.
Yünçüt-=incitmək. *Bax*: yünçit-, yunçıt-, yunçut-.
II, 333-21.
~ti II, 333-20.
~ür II, 333-21.
Yünq=yun, yun süməyi, pambıq (arğuca, yağmaca, qıpçaqca). *Bax* və *düzəlt*: yunq.
I, 205-20, 483-18.
II, 121-26, 168-12, 226-24, 227-11, 238-22, 243-3.
III, 234-1, 263-11, 315-25, 315-26.
Yünq=quş lələyi. *Bax*: yök, yuğ, *düzəlt*: yük.
III, 46-14, 109-20, 109-haşiyə.
Yürə=çevrə, mühit, yörə. *Bax*: yörə, yerə.
II, 67-19.
Yürək=ürək.
I, 115-21.
II, 165-27.
III, 24-17, 36-1.
~i I, 340-3.
~lig=ürəkli, igid, cəsur.

III, 24-17, 51-21.

Yürəklən-=cəsarət göstərmək, ürəklənmək.
III, 123-17.
~di III, 123-15.
~ür III, 123-17.

Yürgəyək=sarınmış.
önqik~=sarınmış saç. *Bax* və *düzəlt*: önqik yörgəyək.
I, 192-3.

Yürkən-=örtülmək, sarılmaq. *Bax*: yörkən-, *düzəlt*: yörgən-.

Yürkəş-=sarılmaq, bir-birinə girmək, dolaşmaq, qarışmaq. *Bax*: yörkəş-, *düzəlt*: yörgəş-.

Yüş-=axıtmaq. *Bax*: yuş-.
III, 60-11.
~di III, 60-8.
~ər III, 60-10.

Yüşənq=düz, cilalı (daş). *Bax*: üşənq.
I, 191-16.
III, 324-3.

Yüşil-=əli işə yatmaq; əmizikdən axıdılmaq. *Bax*: yuşıl-, yüşül-, yuşul-, yişil-, işil-.
III, 73-22, 73-haşiyə.
~di III, 73-20, 73-haşiyə.
~ür III, 73-21, 73-haşiyə.

Yüşül-=əli işə yatmaq; əmizikdən axıdılmaq. *Bax*: yuşıl-, yuşul-, yüşil-, yişil-, işil-.
III, 73-22, 73-haşiyə.
~di III, 73-20, 73-haşiyə.
~ür III, 73-21, 73-haşiyə.

Yüw-=bir şeylə yardım etmək.
~gil III, 169-8.

Yüwsə-=könül almaq istəmək. *Bax*: yawsa-.
III, 275-8.
~di III, 275-6.
~r III, 275-8.

Yüz=üz, çöhrə.
I, 130-16, 147-13, 370-28, 418-1.
III, 145-23.
~din 1, 288-18.
~gə 1, 165-11.
II, 37-21, 116-2.
III, 139-4, 145-24, 378-27.
~i I, 121-3, 224-23, 258-3, 451-18, 467-27.

II, 127-1, 186-3, 199-18, 205-9, 234-7.
III, 35-25, 289-13, 343-14.
~in 1, 284-13.
II, 298-1, 324-1, 331-7, 334-8, 335-14, 342-1.
III, 44-19, 114-8, 276-1.
~indin III, 375-7.
~inqə I, 266-6, 278-27.
II, 166-9, 195-12, 291-6.
III, 44-18, 276-12.
~üg III, 62-12.
~üm I, 137-13.
~lüg 1, 421-14.
III, 46-7, 46-8.

Yüz=yüz (100).
I, 147-13.

Yüz-=üzmək.
III, 59-18.
~di III, 59-15.
~ər III, 59-18.

Yüz-=üzmək, dərisini soymaq.
III, 59-18.
~di III, 59-17.
~ər III, 59-18.
~üp 1, 459-3.

Yüz-=(yara) yayılmaq və dağılmaq. *Bax*: yoz-.
III, 59-18.
~di III, 59-16.
~ər III, 59-18.

Yüzərlik=üzərlik, peganum harmala (oğuzca). *Bax*: əldrük, yıdhığ ot.
III, 20-17.

Yüzkəş-=üzə çıxmaq.
~ip 1, 394-5.

Yüzlən-=üzünü çevirmək.
III, 119-12.
~di III, 119-8.
~ür III, 119-12.

Yüzlən-=üz almaq (müsbət mənada), sayğı sahibi olmaq; xalqdan xidmət istəmək.
III, 119-12.
~di III, 119-10.
~ür III, 119-12.

Yüztür-=qoyun soydurmaq, dərisini üzdürmək.

III, 108-2.
~di III, 107-24.
~ür III, 108-2.

Yüztür-=(suda) üzdürmək.
III, 108-2.
~di III, 108-1.
~ür III, 108-2.

Yüzük=üzük (barmağa taxılan).
III, 24-25.

Z

Zak-zak=qoçları kəllələşməyə təhrik etmək üçün söylənən söz.
I, 345-23.
Zanbı=gecə mahnı oxuyan, çəyirtkəyə bənzəyən bir quş; oraq quşu.
III, 380-8.
Zap-zap=tez-tez yeriyəndə çıxan səs.
I, 335-23.
~~bar-=tez-tez qaçmaq, getmək.
~~bar-ğıl I, 335-24.
Zarğunçmud=xoş ətirli bir ot, fəsləyən.
I, 500-20.
Zərənzə=yabanı mərsin və ya durdabak deyilən bir ot.
I, 439-20.
~uruğı=bu bitkinin toxumu.
I, 439-21.
Zünküm=Çin ipəyinin bir növü.
I, 466-28.

XÜSUSİ ADLAR

A

Abı=kişi adı.
I, 151-15.
Abisqun=Xəzər dənizinin adı.
III, 152-7.
Abul=Kaşğarda bir kənd adı.
I, 140-24.
Adhğırak=yağma elində bir çay adı.
I, 200-16.
Adhğış=bir yer adı.
I, 161-2.
Adhığ=Kaşğarda bir kənd adı.
I, 133-5.
Ak Say=bir yer adı.
I, 147-23.
Ak Tərək=yağma elində Ila çayı üzərində bir keçid, körpü.
I, 147-14.
Ala=Fərqanəyə yaxm bir yayla adı.
I, 148-10.
Ala Yığaç=sərhədə yaxm bir yer adı.
I, 148-11.
Alğuk=Kaşğarda bir kənd adı.
I, 164-17.
Ala bölük=iyirmi iki oğuz boyndan biri.
I, 128-18.
Alp aya=bir şəxs adı.
III, 200-24.
Alp Ər Tonqa=türklərin milli qəhrəmanı və böyük xaqanı. *Bax*: Əfrasiyab, Tonqa Alp Ər.
I, 115-18.
Alp tegin=«igid kölə» mənasına gələn kölə adı. *Bax*: Alp tigin.
1, 411-17.

Alp tigin=kölə adı. *Bax* və *düzəlt*: Alp tegin.
Altun xan=uyğur elinə yaxın bir dağ adı. *Bax*: Altun kan.
III, 361-10.
Altun kan=uyğur elinə yaxın bir dağ adı. *Bax*: Altun xan.
I, 154-28.
III, 361-9.
Altun Tarım=böyk qadınların titulu.
I, 395-2.
Aluş=Kaşğarda bir kənd adı.
I, 132-3.
Aramut=uyğur elinə yaxın yerdə yaşayan bir türk boyu.
I, 194-10.
Aramut= bir yer adı.
I, 194-11.
Arğu=1) Bir turk boyu. 2) Talas (Tıraz) ilə Balasağun arasmdakı bölgəyə verilən ad.
I, 185-24.
II, 70-9, 77-26, 83-5, 164-11.
Artuç=Kaşğarda iki kəndin adı.
I, 159-10.
Aruk Turuk=Fərqanə ilə Kaşğar arasındakı sərt bir yoxuşun adı.
I, 381-14.
As=cariyələrə, kənizlərə verilən adlardan.
I, 147-9.
Asbicab=Türküstanda bir şəhər adı. *Bax*: İsficab, İsbicab, Asficab, Specəb, Sayram, Saryam, Çimkənd.
Aşçan=Çin yolu üzərində karvansarası olan bir şəhər. *Bax*: Aşıçan.
I, 194-4, 194-haşiyə.
Aşıçan=*bax*: Aşçan.
Atış=kişi adı.
I, 130-18.
Awa=iyirmi iki öğuz boyundan biri. *Bax*: yawa, yıva, ıwa, yıwa.
III, 29-9.
Ay=kölə adlarından.
II, 204-5.
Ayas=kölələrə verilən adlardan.
I, 182-11.
Azak=oğuz bəylərindən birinin adı.
I, 135-10.

B

Badal art=Uç ilə Barsğan arasmda sıldırım bir yer, təpə. *Bax*: Bədəl art.
I, 392-17.

Badruk=kişi adı.
I, 377-9.

Bağram kumı=Yarkənd ilə Kaşğar arasındakı qumsalın, səhranın adı.
I, 466-22.

....Mahmud Kaşğarinin babalarından olub türk ellərini samanilərdən alan bəyin adı. *Bax* və *düzəlt*: Xəmir tegin.
I, 173-13, 173-haşiyə.

Bakırhğ=Barlasağuna yaxın bir yer adı.
I, 474-18.

Bakır sokum=Mərrix ulduzu.
I, 396-19, 366-24.
III, 41-19.

Balasağun=Türküstanda bir şəhər. *Bax*: Kuz ordu, Kuz ulaş, Kuz uluş.
I, 104-12, 104-15, 132-10, 132-11, 183-14, 185-24, 457-19, 474-18.
II, 70-9.
III, 359-1, 359-26.

Balık=islamiyyətdən çox öncə türkcə sığnaq, qala və şəhərlərə verilən ad.
I, 180-24.

Beş~=göytürklərdən uyğurlara keçən məşhur bir türk şəhəri.
I, 173-23, 380-26.

Çan~=bir uyğur şəhərinin adı.
I, 173-23.

Yanqı~=bir uyğur şəhərinin adı. *Bax*: Yenqi Bahk.
1, 381-1.

Yenqi~=bir uyğur şəhərinin adı. *Bax*: Yanqı Bahk.
I, 173-23.

Balu=arğu elində kiçik bir qəsəbə adı.
III, 218-6.

Barçan=bir yer adı.

I, 428-13.

Barçuk=Əfasiyabın qurduğu bir şəhərin adı. Əfrasiyab burada Buxtun-nəssarın oğlu Bətzəni həbs etmişdi. Çaruk adlı türk boyu burada yaşayr.

I, 453-9.

Barxan=1)Aşağı Çinin adı. 2)Barsğana yaxın bir dağ təpəsindəki qalanın adı. Onun ətrafında qızıl mədənləri var.

I, 428-18.

Barman=1) Əfrasiyabın oğlunun adı. 2) Onun qurduğu qəsəbənin adı.

III, 320-8.

Barsğan=1) Əfrasiyabın oğlunun adı. 2) Onun qurduğu şəhərin adı. 3)
Bir boy adı.

I, 392-7, 431-10.

II, 70-9.

III, 35-6, 132-1, 363-9, 363-11, 363-13.

Basmıl=bir türk boyu. *Bax*: yasmıl.

I, 77-15, 104-2, 447-26, 459-14.

II, 303-15.

III, 310-11.

Başğırt=bir türk boyu.

I, 77-15.

Bayat=1)İyirmi iki oğuz boyundan biri. 2)Tanrıya verilən ad (arğuca).

I, 128-14.

III, 168-16, 168-17.

Bayandur=iyirmi iki oğuz boyundan biri.

I, 128-9.

Bay yığaç=Köçə ilə Uç şəhərləri arasında Uça daha yaxın bir yer adı.

III, 158-5.

Bəçənək=1) İyirmi iki oğuz byundan biri. 2) Rum (Bizans) yaxınlığında yaşayan bir türk boyu. *Bax*: pəçənək.

I, 77-4, 104-7, 129-2.

II, 58-21, 83-8.

Bədəl art=Uç ilə Barsğan arasında sıldırım bir yer. *Bax* və *düzəlt*: Badal art.

Bəgəç Arslan Tegin=*bax* və *düzəlt*: Bəkəç Arslan Tegin.

Bəgi=kişi adı.

III, 215-14.

Bəgtili=iyirmi iki oğuz boyundan biri.

I, 128-12.

Bəkəç=təkinlərin, xan oğullarının sanı.

1, 364-11.

Bəkəç Arslan Tegin=yabaku böyüklərindən Budraçın əsir düşdüyü zaman müsəlmanların böyüyü olan bəy. *Bax*: **Bəgəç Arslan Tegin, Bəkəç Arslan Tigin.**

I, 364-11, 442-5.

III, 215-1.

Bəkəç Arslan Tigin=*bax* və *düzəlt*: **Bəkəç Arslan Tegin.**

Bəktur=kişi adı.

1, 444-20.

Bənəgit irmağı=bir çay adı (oğuzlarda). *Bax*: **Öküz, İki Öküz, İkki Öküz.**

I, 129-18.

Bətzən=Buxtun nəssərın oğlu. *Bax*: **Bizən**[17].

I, 382-22, 453-haşiyə.

Bilgə bəg=kişi adı.

1, 423-1.

Biyiz=Kaşğar dağlarında məşhur bir gölün adı. *Bax*: **Körünq.**

III, 141-1.

Bizən=Buxtun-nəssarın oğlu. *Bax* və *düzəlt*: **Bətzən.**

Boğra xan=bir türk xanının adı.

1, 407-15, 417-4.

Boğra Kara xan=xaqaniyyə hökmdarlarından birinin adı.

III, 210-9.

Boluç=kişi adı.

I, 364-15.

Budraç =yabaku böyüklərindən olub **Bəkəç Arslan Təgin** zamanı müsəlmanlara əsir düşən bəyin adı. *Bax*: **Budlıraç/Budhruç.**

Budhraç/Budhruç=*bax*: **Budraç.**

I, 364-15.

III, 214-22.

Bükə=həmin bəyin başqa bir adı.

III, 214-20, 214-22, 214-24.

Buxara=məşhur şəhərin adı.

I, 7-12, 457-20.

II, 151-14.

Buxtun nəssər=əski Babil padşahlarından birinin adı.

1, 382-21, 453-9.

Bukaç art=sıldırım bir yerin adı.

I, 409-10.

Bulak=türklərin bir boyu. *Bax*: **əlkə bulak.**

I, 187-9.

---

[17] Bu ad bizim tarixi ədəbiyyatda və «Şahnamə»də Bijən olaraq keçir.

Bulğak=kişi adı.
I, 454-10.

Bulğar=1) Bir türk boyu. 2) İdil sahilində yerləşən əski bir türk şəhəri.
I, 104-7, 106-13, 141-1.
II, 83-8.

Burslan=kişi adı.
III, 362-16.

Bügdüz=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-13.

Bükür=Köçə şəhəri ilə uyğur eli arasında yerləşən dağın başındakı bir qalanın adı.
I, 366-27.

C-Ç

Can balık= bir uyğur şəhəri. *Bax*: Çan balık.
I, I, 173-23.
Ceyhun=məşhur çayın adı.
I, 129-17, 393-6, 155-24.
Çağla=Uç yaxınlığında bir yayla adı.
I, 424-23.
Çağrı bəğ=kişi adı.
I, 417-21.
Çağrı Tegin=xaqan ailəsinin uşaqlarına verilən adlardan. *Bax*: Çağrı Tigin.
I, 411-21.
Çağrı Tigin=*bax* və *düzəlt*: Çağrı Tegin.
Çaparka=Yaponiya.
I, 103-10.
Çarık (çaruk)=Barçuk şəhərində yaşayan bir türk boyu.
I, 382-20.
III, 296-24.
Çarukluğ=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 129-5.
Çawa=dəliqanlılara verilən adlardan.
III, 213-7.
Çay ardı=ərəblərin Mavəra ün-nəhr dedikləri bölgə.
III, 151-haşiyə.
Çənqşi=xotən bəyinin adı.
III, 327-13.
Çəpni=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 129-4.
Çigil=türklərin bir boyu.
I, 55-10, 55-17, 77-17, 104-4, 106-12, 139-12, 392-19, 393-
I, 393-2, 393-4, 393-7, 393-10.
II, 70-9, 77-26, 83-5.
III, 68-25, 143-11, 168-22.
tuxsı-çigil 1, 418-24.
Çimkənd=İsbicab şəhərinin bugünkü adı. *Bax*: Sayram, Saryam, Asbicab, İsbicab.

I, 104-haşiyə.

Çin=məşhur ölkə.

I, 103-10, 103-14, 362-21, 443-5, 443-10.

Yuxarı Çin=*bax*: Tawğaç, Maçin.

I, 414-23, 443-5.

Orta Çin=*bax*: Xıtay.

I, 443-6.

Aşağı Çin=*bax*: Barxan.

I, 443-7.

Çomak=müsəlmanlara verilən ad (uyğurca, müəslman olmayanların dilində).

I, 383-4.

II, 33-18.

Çomak əri=həmin mənada.

I, 383-5.

Çomal=bir türk boyu. *Bax* və *düzəlt*: çomul.

Çomul=bir türk boyu. *Bax*: çomal.

I, 393-12.

Çuçu=bir türk şairinin adı.

III, 223-15.

Çuğlan=karluq böyüklərinin adlarından.

1, 435-1.

Çurçan=Çin yolu üzərində müsəlman məntəqələrindən biri.

1, 428-16.

Çuvaldar=iyirmi iki oğuz boyundan biri.

I, 129-3.

E-Ə

Edhgiş=Özçəndə yerləşən bir türk boyu. *Bax*: Egdhiş.
I, 161-3.

Egdbiş=*bax*: edhgiş.
I, 161-4.

Eymür=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-16.

Əbu Bəkir ül-Kəffal üş Şaşi= daşkəndli böyük bir alimin adı.
I, 434-7.

Əbu Bəkr ül-Müfit ül-Cərcərai= türklər haqqında hədis rəvayət edən zat. *Bax*: ibn Əbi d-Dünya.
I, 358-12.

Əbu l-Qasim Abdullah=Kaşğarinin öz kitabını təqdim etdiyi zatın adı.
I, 55-25.

Əfrasiyab=türklərin Tonqa Alp Ər adlandırdıqları milli və əfsanəvi, böyük və qəhrəman xaqanın farsca adı.
I, 213-5, 353-3, 382-21, 394-21, 407-22, 411-23, 453-9, 468-5.
III, 43-9, 150-21, 150-23, 151-5, 151-9, 151-15, 152-10, 157-8, 157-9, 319-17, 320-7, 362-9.

Əfşar=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-11.

Əlkə bulak=bir türk boyu. *Bax*: bulak.
I, 187-9.

Ərəntüz=Tərəzi ulduzu, Müştəri ulduzu.
I, 143-25.
III, 41-17.

Ərtiş=bir çay adı. Yəmək qırlarından axır. *Bax*: İrtış.
I, 161-5, 161-6.

Ərwüz=kişi adı.
I, 159-27.

Ətil=bugün Volqa deyilən çayın adı. Qıpçaq ellərindən axır, Bulğar dənizinə tökülür, bir qolu rus ölkəsinə gedir. *Bax*: İtil, İdil.
I, 141-1, 141-8.

F-H-X

Fərab=oğuz şəhərlərindən birinin adı. *Bax*: Karaçuk.
I, 468-24.
Fərqanə=türklərin Özkənd dedikləri şəhərin adı.
I, 135-5, 148-10, 353-24, 381-14.
II, 281-10.
Hind(istan)=Hindistan, məşhur ölkə.
I, 60-8, 186-6, 194-7, 362-22, 427-5.
Hind dənizi I, 362-22.
Hind dili 1, 60-8.
Xaqaniyyə=1) İslamdan sonra Kaşğar yörəsində qurulan bir türk dövləti. 2) XIV əsrin əvvəllərinə qədər işlənən ədəbi dil.
I, 64-21, 104-12, 104-17, 134-7, 365-4, 369-13, 395-1, 411-19, 433-10, 433-12, 459-24, 459-25.
Xalaç=bir türk boyu.
III, 360-14.
Xarəzm=məşhur türk ölkəsi.
I, 363-27.
Xəzər=məşhur dənizin adı. *Bax*: Abisqun.
III, 152-7.
Xəlil, imam=məşhur ərəb alimi və dilçisi.
I, 57-15.
Xəmir/Xəmir təkin=ərəbcə əmir sözünün oğuzlarda aldığı şəkil.
I, 173-10.
Xıtay=Orta Çin.
I, 77-18, 443-7.
III, 140-1, 224-4.
Xoçənd=bir şəhər adı.
III, 359-7, 359-17.
Xotən=Hind ilə Kaşğar arasında bir bölgə və şəhər adı.
I, 103-16, 143-22, 470-23.
III, 153-11, 213-8, 327-13.
Xozar=türk elində bir yer adı.
I, 409-21.
Xudhxur=Böyük İskəndərin uyğur vilayətin verdiyi ad.
I, 173-5.

I

Iğrak=bir türk boyu. *Bax*: uğrak, *düzəlt*: oğrak.
Ila=çay adı. *Bax*: Ilı.
I, 104-10, 130-1, 147-24.
III, 220-16.
Ilı=*bax*: Ila.
Inal=anası xatun, atası orta sinifdən olan bütün gənclərə verilən ad. *Bax*: İnal.
I, 182-4.
Inal Öz=qıpçaq xanlarından birinin adı. *Bax*: İnal Öz.
I, 367-1.
Inanç bəg=güvənilən bəy mənasında rütbə.
I, 250-16.
Itlık=Taraza yaxın bir şəhər adı.
I, 162-haşiyə.
Iwa=iyirmi iki oğuz boyundan biri. *Bax*: awa, yava, yawa, yıwa.
I, 128-8.
III, 31-1.
Iysu (Iso)=İbrahimin oğlu İshaq peyğəmbərin oğlu. *Bax*: İysu (İso).
I, 77-6, 358-5.
III, 320-10.

İ

İbn əbi d-Dünya=türklər haqqında hədis rəvayət edən zat. *Bax*: Əbu Bəkr ül-Müfid ül-Cərcərai.
I, 358-12.
İbrahim=peyğəmbər adı.
I, 77-6.
İdil=Volqanın türkcə adı. *Bax*: Ətil, İtil.
I, 141-12.
İgdir=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-19.
İki Öküz (İkki Öküz)=sərhəddə Ila ilə Yafınç çayları arasında yerləşən bir şəhərin adı.
I, 130-1.
III, 141-8, 227-18.
İnal=anası xatun, atası orta sinifdən olan bütün gənclərə verilən ad. *Bax* və *düzəlt*: ınal.
İnal Öz=qıpçaq xanlarından birinin adı. *Bax* və *düzəlt*: Inal Öz.
İnçkənd=Müqənna (Allah ona lənət etsin) adlı adama uyanların şəhəri.
III, 376-19.
İrtiş=çay adı. *Bax*: Ərtiş.
İsbicab=indi Çimkənd adlanan Beyza şəhərinin başqa bir adı. *Bax*: As-bicab, Sayram, Saryam.
I, 149-12.
III, 172-13.
İshaq=İbrahim peyğəmbərin oğlu və Yəqub peyğəmbərlə İysunun ataları olan peyğəmbər.
I, 77-6, 358-5.
III, 320-10.
İsig köl=Barsğanda bir göl adı.
III, 140-24.
İso=*bax*: İysu.
İtil=çay adı. *Bax*: Ətil, İdil.

K

Kaçaç=cariyələrə, kənizlərə verilən adlardan.
II, 280-16.
Kadır xan=xaqanların sərt və yavuzuna verilən ünvan olmasından dolayı xaqaniyyə ulusu xanlarımn adı.
I, 369-13.
Kalalduruk=kişi adı.
I, 500-19.
Kamlançu=İki Öküzə yaxm iki kiçik qəsəbə adı.
III, 227-18.
Kanqlı=qıpçaqlardan böyük bir adamın adı.
III, 328-11.
Kapan=kişi adı.
1, 412-19.
Kapuş=arğu elində bir yer adı.
I, 372-22.
Kara=xaqaniyyə xanlarına verilən ləqəb.
III, 210-8.
Boğra Kara xan
III, 210-9.
Kara bölük=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
1, 128-17.
Karaçuk=oğuz şəhərlərindən biri. *Bax*: Fərab.
1, 468-24.
Karakuş=Müştəri ulduzu.
I, 344-20, 344-21.
III, 210-11.
Karakuş yulduz=eyni mənada.
III, 210-12.
Karakuş=Mizan ulduzu.
III, 41-17.
Kara Sənqir=Barsğanda bir yer adı.
III, 211-5.
Kara yağma=bir türk boyu. *Bax*: yağma.
III, 36-23.
Kara Yalğa=türk ölkəsi ilə Fərqanə arasında sıldırım bir yerin adı.

III, 35-10, 35-12.

Kara Yığaç=sərhəddə yaşayan bir türk boyu. *Bax*: oğrak.
I, 179-16.

Karğalığ=Talas yaxmlığında bir qala adı.
I, 497-23.

Karluk=oğuzlardan başqa köçəri türkmənlərin bir boyu.
I, 495-9.
III, 306-6.

Karnak=bir oğuz şəhəri.
I, 459-12.

Kası=Kaşğar elində bir yer adı.
III, 212-15.

Kaşğa boğra=iki yerin adı.
I, 421-12.

Kaşğar=Şərqi türk elində məşhur şəhrin adı.
I, 61-I, 104-16, 183-12, 353-1, 381-14, 384-15, 393-9, 393-27, 400-5, 428-18, 460-6, 466-21.

Kaş Öküz=Xotən şəhərinin iki yanından axan çayın adı.
III, 153-11.

Ürünq Kaş Öküz III, 153-12.

Kara Kaş Öküz III, 153-14.

Katmış=kişi adı.
I, 449-3.

Katun=Əfrasiyab qızlarına verilən ləqəb.
I, 407-22.

Katın sım=Çin ilə tanqut eli arasında bir şəhər adı.
III, 143-8.

Kawak art=Özçəndlə Kaşğar arasında sıldırım bir yer adı.
I, 384-16.

Kawşut=kişi adı.
I, 441-23.

Kay=1) Bir türk boyu. 2) Bu ölkədən olan kölə.
I, 77-15, 106-7, 459-14.
III, 75-1, 149-2.

Kayas=tuxsı və çigil ölkəsində şəhər adları.
III, 168-22.

Saplığ Kayas III, 168-23.

Ürünq Kayas III, 168-24.

Kara Kayas III, 168-25.

Kayığ=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-6.
III, 164-1.

Kaz=Əfrasiyabın qızının adı.
III, 150-21.
Kaz oynı=Kazın qurduğu indiki Qəzvin şəhəri.
III, 150-22.
Kaz suwı=İla çayına axan iri bir çay.
III, 152-9.
Kənçək=bir türk boyu.
I, 60-2, 60-9, 104-16, 106-24, 464-1.
III, 128-9.
Kənçək Sənqir=Talas yaxınlığında yerələşən qıpçaq sərhədi olan şəhərin adı.
I, 464-2.
Kəşmir=türk ellərində Süleyman peyğəmbərin qurduğu söylənən məşhur şəhər adı.
I, 446-14.
Kəykən=Kayas şəhərindən çıxan və Ilaya axan iki çaym adı.
III, 171-12.
Uluğ Kəykən III, 171-14.
Kiçik Kəykən III, 171-13.
Kıfçak=1) Türklərin böyük bir qolu. 2) Qıpçaqların yaşadığı bölgə. *Bax*: kıpçak.
I, 77-14.
Kıfçak=Kaşğar yaxınlığında bir yer adı.
I, 460-6.
Kılıç xan=xaqaniyyə bəylərinin titulu.
I, 365-5.
Kımk=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-4.
III, 360-4.
Kıpçak=1) Türklərin böyük bir qolu. 2) Bu qolun yaşadığı bölgə.
Kırkız=bir türk boyu.
I, 77-15.
Kızıl=Kaşğarda bir dərə adı.
I, 393-27.
Kızıl öz=Kaşğar elində bir qışlaq.
I, 147-8.
Kiçi Talas=şəhər adı. *Bax*: Kümi Talas.
I, 370-26.
Kinqüt=uyğur eli sərhədində bir şəhər adı. *Bax*: Künqüt.
III, 141-5.
Koçnqar başı=bir şəhər adı.
III, 330-19.

Koçu=uyğur şəhərlərindən biri. *Bax*: Köçə, Küçə, Küsən.
III, 208-12, 223-14.
Komuk=bir türk oymağı, bir bəyin adı. *Bax*: Kumuk.
III, 297-14.
Koz Uluş=Balasağunun başqa bir adı. *Bax*: Balasağun, Kuz Ordu.
I, 132-12.
Koz Ordu=Balasağun şəhərinin digər adı. *Bax*: Balasağun, Kuz Uluş.
I, 183-15.
Köçə=uyğur şəhərlərindən biri. *Bax*: Koçu, Küsən, *düzəlt*: Küçə.
I, 366-27, 395-5, 402-11.
Köl Bilgə xan=uyğur xanmın ləqəbi.
I, 423-2.
Köl İrkin=karluq böyüklərinə veriln ləqəb.
I, 170-5.
Körünq=Kaşğar dağlarındakı bir gölün adı. *Bax*: Biyiz.
III, 141-1.
Körünq köl=Kaşğara yaxın bir gölün adı.
III, 321-12.
Kulbak=bir türk abidinin adı.
1, 460-7, 460-9.
Kuluç=kişi adı.
I, 364-25.
Kum=Turanda bir şəhər adı.
III, 151-3.
Kutan=kişi adı.
I, 412-20.
Kutluğ tegin=uğurlu kölə mənasmda kölə adı. *Bax*: Kutluğ tigin.
Kutluğ tigin=kölə adı. *Bax* və *düzəlt*: Kutluğ tegin.
Kuyas=Barsğanın ötəsində bir qəsəbə adı.
I, 392-17.
III, 174-10.
Kuz Uluş=Balasağun şəhərinin adı. *Bax*: Balasağun, Kuz Ordu.
I, 132-12.
Kuz Ordu=Balasağun şəhərinin digər adı. *Bax*: Balasağun, Kuz Uluş.
I, 183-15.
Küçə=uyğur şəhərlərindən biri. *Bax*: Koçu, Küsən, Köçə.
I, 366-27, 395-5, 402-11.
Küçət=Xarəzmdə yaşayan bir türk boyu.
1, 402-11.
Küsən= uyğur şəhərlərindən biri. *Bax*: Koçu, Küçə, Köçə.
1, 402-11.
Küç tegin=xaqan ailəsinin övladlarına verilən titul. *Bax*: Küç tigin.

I, 411-16.

Küç tigin=*bax* və *düzəlt*: **Küç tegin.**

Kümi Talas=1) Şəhər adı. *Bax*: **Küçi talas.** 2) Uyğur eli sərhədində bir yer adı.

I, 370-26.

III, 220-8.

Kümüş=cariyə, kəniz, qadın adlarından.

I, 374-14.

Kümüş tegin=rəngi gümüşü kimi saf kölə mənasında kölə adı. *Bax*: **Kü-müş tigin.**

I, 411-16.

Kümüş tigin=kölə adı. *Bax* və *düzəlt*: **Kümüş tegin.**

I, 411-16.

Künqüt=yağma elində bir yer adı. *Bax*: **Kinqüt.**

Küsən=Köçə şəhərinin adı. *Bax*: **Köçə, Küçə, Koçu.**

I, 402-11.

M-N

Maçin=Yuxarı Çin. *Bax*: Tawğaç.
I, 77-19, 103-12, 104-18.
Mahmud=«Divanü lüğat-it-türk» müəllifinin adı.
I, 54-10, 129-7, 173-9, 346-20, 350-20, 355-10.
Mankənt=Kaşğar yaxmlığmda bir şəhər adı.
III, 157-17.
Mankışlağ=oğuz ölkəsində bir yer adı.
I, 452-20.
III, 157-16.
Mavəra ün-nəhr=Çay ardı deyilən bölgə.
III, 151-12, 151-20.
Mərv=Turanda bir şəhər adı.
III, 151-8.
Mərv əş-Şahican=Mərvin başqa bir adı.
III, 151-6.
Məhəmməd Çakır Tonqa xan=bir türk bəyinin adı.
I, 172-23.
Mınqlak=uyğur elində bir yer adı.
I, 427-8, 427-15.
III, 220-18.
Mühəmməd ül-Müqtədi bi-əmr-illah=Mahmud Kaşğarinin dövründəki xəlifənin adı.
I, 55-25.
Müqənna=lənətlənmiş bir adam.
III, 376-19.
Nizaməddin İsrafil Toğan Tegin=*bax*:Nizaməddin İsrafil Toğan Tigin.
Nizaməddin İsrafil Toğan Tigin=bir türk bəyinin adı.
I, 172-23.
Nişapur=bir şəhər adı.
I, 55-2.
Nuh=peyğəmbər adı.
I, 77-4, 357-22, 358-2.

O-Ö

Oğrak=bir türk boyu. *Bax*: kara yığaç, uğrak, ığrak.
I, 179-16, 455-11, 489-22.
II, 69-14, 225-14.
III, 179-12.

Oğuz=türklərin bir qolu.
I, 55-4, 55-10, 55-17, 64-16, 64-21, 74-7, 77-10, 77-12, 77-15, 104-4, 104-8, 105-7, 105-9, 106-20, 128-1, 154-7, 347-23, 393-3, 425-20, 428-7, 434-15, 458-1, 459-12, 468-24, 475-24, 497-4.
II, 52-10, 54-5, 54-11, 54-15, 58-20, 60-20, 67-9, 68-20, 69-13, 71-14, 71-17, 75-8, 78-2, 79-1, 79-22, 80-12, 81-1, 81-15, 81-19, 83-8, 83-14, 83-21, 84-3, 84-7, 84-11, 84-13, 84-23, 84-25, 120-26, 165-4, 182-11, 206-14, 206-16, 282-6, 292-17, 295-27, 305-13, 305-16, 306-6, 306-10, 309-25, 311-7, 339-24, 340-11, 340-14, 340-18, 341-7.

Ordu=Balasağun yaxınlığında bir şəhər.
I, 183-14.

Ordu kənd=Kaşğar şəhərinin adı.
I, 183-13.

Otaınış=kişi adı.
I, 160-19.

Öküz=Bənəgit ırınağı (oğuzların dilində).
I, 129-17.

Ötükən=uyğur elin yaxınhğında, tatar bozqırlarında bir yer adı.
I, 194-8.

Özçənt (Özçənd)=bir yer və şəhər adı. *Bax*: Özkənt.
III, 38-17, 152-8.

Özkənd=Fərqanə şəhərinin adı.
I, 353-24.
III, 151-23.

P-R

Pəçənək/bəçənək=1) İyirmi iki oğuz boyundan biri. 2) Rum yaxınlığında yaşayan türklərdən bir boy.
I, 77-14, 104-7, 129-2, 469-8, 469-9.

Rum=1)İysunun oğlunun adı. 2) Məşhur bir ölkənin adı.
I, 77-7, 104-7, 104-17, 106-13, 106-19, 106-21, 191-12, 358-5, 358-6, 469-8, 497-4.
III, 143-12, 152-7, 320-9, 320-10.

Rus=tanınmış ölkə adı.
I, 106-13, 141-2.
II, 69-14.

S-Ş

Sağun=karluk böyüklərinin titulu.
I, 401-1.
Saxsın=bulğar elinə yaxm bir şəhər adı. *Bax*: Suvar.
I, 429-22.
Salğur=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-10.
III, 144-19.
Samanoğulları=islamiyyətdən sonra İranda dövlət qurmuş bir sülalə.
I, 173-12, 173-haşiyə.
Sapran=oğuz şəhərlərindən birinin adı. *Bax*: Səprən.
Saryam=İsbacib da deyilən Beyza şəhərinin adı. *Bax*: Sayram, İsbicab, Çimkənd.
III, 172-14.
Sayram=*bax*: Saryam, İsbicab, Çimkənd.
Səkirmə=Xotən yolunda kiçik bir şəhərin adı.
I, 470-23.
Səlçük=Səlcuqlu dövlətini quranlarm babalarmın adı.
1, 462-14.
Səlçük Sübaşı=həmin adamm titulu.
1, 462-15.
Səmərqənd=tanmmış bir şəhərin adı. *Bax*: Səmizkənd.
I, 353-28, 457-20.
III, 151-22.
Səprən=oğuz şəhərlərindən biri. *Bax*: Sapran.
I, 428-27.
Sığun Samur=Boğra xanm zəhərləndiyi yerin adı.
1, 407-15.
Sidinq köl=Koçnqar başma yaxın bir göl adı. *Bax*: Sidhinq köl.
III, 320-16.
Sidhinq köl=*Bax*: Sidinq köl.
III, 141-3.
Sitgün=oğuz şəhərlərindən biri.
I, 434-15.
Siyavuş=Əfrasiyabm qızı Kazın ərinin adı.
III, 151-15, 151-17.

Soğd=Balasağun, Buxara və Səmərqənd arasmda yaşayan türkləşmiş bir ulus. *Bax*: soğdak.
I, 457-19, 457-20.
Soğdak=soğdlar. *Bax*: soğd.
I, 457-19.
Sökmən=igidlərə verilən ləqəblərdən.
I, 435-6.
Suğnak=oğuz şəhərlərindən biri.
I, 458-1.
Sukak=oğuzların farslara verdiyi ad.
II, 282-6.
Suvar=1) Bir türk boyu. 2) Bir şəhər adı. *Bax*: Saxsm.
I, 429-22.
III, 143-12.
Suwlağ=bir yer adı.
I, 452-7.
Süli=kölələrə verilən adlardan.
III, 218-19.
Sülmi=uyğur şəhərlərindən biri.
I, 173-23.
Sünqiş=kişi adı. *Bax*: Sünqüş.
Sünqüş=kişi adı. *Bax*: Sünqiş.
III, 317-6.
Şançu=Yuxarı Çin yolu üstündə bir şəhərin adı.
I, 414-23.
Şaş=Daşkənd şəhərinin adı. *Bax*: Taşkənt, Tərkən.
I, 434-7.
III, 151-22.
Şıkm=Türküstanda bir şəhər adı.
II, 281-10, 281-haşiyə.
Şu=bir türk xaqanının adı.
III, 358-24, 359-6, 361-6, 361-7, 361-13.

T

Talas=bir şəhər adı. *Bax*: Taraz, Tıraz.
I, 185-24, 370-25, 464-2, 497-23.
Uluğ Talas I, 370-25.
Kəmi Talas I, 370-26.
III, 220-8.
Taman=Kaşğarın ortasından axan bir çay.
I, 400-5.
Tanqut=Çin yaxınlığında yaşayan bir türk boyu və onlarm yurdu. *Bax* və *düzəlt*: Tənqüt.
Tapar=qıpçaq xanı İnal Özün iki oğlu.
I, 367-1.
Tapdu=kişi adı.
I, 249-17.
Taraz=bir şəhər adı. *Bax*: Talas, *düzəlt*: Tıraz.
Tarbın=bir boy.
I, 428-7.
Tarxan=islamiyyətdən öncə verilən bir titul (arğuca). Bəy mənasında.
I, 428-21.
Tarığ art tiz=Kaşğara yaxın bir yayla adı. *Bax*: Turuğ art tiz.
III, 131-23.
Tarım=təkinlərə və Əfrasiyab soyundan olan xatunlara və onların övladlarına verilən ləqəb; xaqaniyyə xanlarının uşaqlarının titulu.
I, 394-21.
Altun ~=böyük xatunların ləqəbi.
I, 395-2.
Tarım=1) Uyğur sərhədində bir yer adı. 2) Buradan axan çaym adı.
I, 395-7.
Usmı Tarım=həmin mənada.
I, 395-6.
Tarınq köl=İki Öküz sərhədində bir göl adı.
III, 141-8.
Tartuk=yağma elində bir şəhər adı.
I, 454-22.
Taşkənd=Türküstanda məşhur bir şəhərin adı. *Bax*: Şaş, Tərkən.
I, 343-8.
III, 151-22.

Tat=1) Müsəlman olmayan uyğur (tuxsıca və yağmaca). 2) Fars.
I, 111-2, 357-15, 466-2, 467-17.
II, 33-18, 223-12, 277-11.

Tat-Tawğaç=1) Uyğur və çinli. 2) Fars və türk.
I, 443-12, 443-20.
II, 277-11.

Tatar=bir türk boyu.
I, 77-15, 104-2, 106-7.
III, 149-2, 150-4.

Tawğaç=1) Maçin, Yuxarı Çin. 2) Çinli. 3) Türklərdən bir boy.
I, 421-22, 443-6, 443-9, 443-11, 443-12, 443-13, 443-14, 443-I6, 443-17, 443-20, 443-24.
II, 277-11.

Tawğaç kömçüsi=(ərəblərdəki) ad ulusundan qalma xəzinə.
1, 415-4.

Tawğaç xan=1) Çin xaqanı. 2) «Ölkəsi qədim və böyük» mənasına gəlir, xanlara verilən bir tituldur.
I, 443-17.

Tawuşğan Öküz=Uç şəhərindən axan bir çaym adı.
I, 487-24.

Tegin=xaqan ailəsinin uşaqlarma verilən titul. *Bax*: tigin, təkin.
I, 173-haşiyə, 362-25, 364-11.

Tegit=tegin sözünün cəm şəkli.
I, 362-25.

Təhmurəs=bir İran şahmın adı.
III, 151-9.

Təjik=fars, tacik.
I, 387-25.

Təkin=xaqan uşaqlarına məxsus bir titul. *Bax* və *düzəlt*: tegin.

Təkiş=kişi adı.
I, 372-8.

Təmür kaznquk=qütb ulduzu, dəmir qazıq. *Bax*: təmür kazuk.
III, 331-12.

Təmür kazuk=qütb ulduzu, dəmir qazıq. *Bax*: təmür kaznquk.
III, 41-19.

Tənqüt=1) Çin yaxınlığında yaşayan bir türk boyu. 2) Onların yurdu.
I, 77-18, 325-27, 326-3.
III, 288-haşiyə.

Tərkən=Daşkənd şəhərinin adı. *Bax*: Şaş, Taşkənt.
I, 434-7.

Tıraz=Talas şəhərinin adı. *Bax*: Talas, Taraz.
I, 104-14, 104-haşiyə, 162-11, 392-18.

Tibet=tanınmış ölkə adı. *Bax*: Tübüt.
I, 103-16, 362-18.
Tigin=*bax*: təkin, *düzəlt*: tegin.
Tizinq tiz=bir yayla adı.
III, 131-25.
Toxsı=Kuyasda yaşayan bir türk boyu.
I, 77-17, 104-4, 106-7, 155-22.
II, 77-26, 83-5, 142-24, 277-9, 295-26.
III, 22-20, 68-25, 143-11, 168-22, 417-24.
Tokış=kişi adı.
I, 372-4.
Tokurka=Kaşğar yaylasında bir yer adı.
I, 470-6.
Tonqa=bəbir deməkdir, qəhrəmanlara ad olaraq verilir.
III, 319-12.
Turumtay=yırtıcı bir quş adı, kişilrə ləqəb olaraq verilir.
II, 138-11.
III, 228-10.
Tutırka=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-21.
Tutuk=kişi adı.
I, 382-10.
Tutuş=kişi adı.
I, 371-14.
Tübüt=Tibet. *Bax*: Tibet.
I, 103-16, 362-18.
Tügər=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 129-1.
Tünkənt=türk elində bir şəhər adı.
III, 151-23.
Türk=türk elində bir şəhər adı.
I, 357-18.
Türk=Nuh peyğəmbərin oğlu Yafəsin oğlu.
I, 357-22.
Türkmən=1) Oğuz boyunun digər adı. 2) Köçəri türk boylarının ümumi ad.
I, 459-10.
III, 306-6, 358-21, 361-2.

U-Ü-V

Uç=tanınmış şəhər adı, türk boyu.
I, 110-5.
III, 20-6, 45-4, 141-7, 155-16, 158-5.
Udun=1) Xotən şəhərinin adı. 2) Bu şəhərdə yaşayanlar.
I, 143-22.
Udhu kənd=şəhər adı (arğuca).
I, 152-2.
Ulayundluğ=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-22.
Usmı Tarım=1) Köçə yaxmlığında bir yer adı. 2) Buradan axan çay.
I, 395-6.
Utar=kişi dı.
I, 371-24.
Utuş=kişi adı.
I, 371-14.
Uyğur=bir türk boyu.
I, 77-18, 103-18, 104-10, 155-1, 172-25, 187-17, 194-8, 366-27, 395-5, 402-11, 415-1, 432-2, 443-13.
II, 40-11, 70-10, 77-26, 83-6, 277-12, 290-26, 295-27.
III, 140-1, 220-17, 361-11, 362-11.
Uyğur=beş şəhəri olan bir ölkə.
I, 172-21.
Ülkər=ülkər ulduzu; türk savaş taktikası.
I, 159-23.
III, 41-17.
Ürəgir=iyirmi iki oğuz boyundan biri.
I, 128-20.
Ürənq=Rum ölkəsinə yaxm bir yer adı. *Bax*: Vərənq.
I, 191-12.
Vərənq/Varanq=Rum ölkəsinə yaxın bir yer adı. *Bax*: Ürənq.
I, 191-13.

Y-Z

Yabaku=bir türk boyu.
I, 77-15, 104-2, 106-7, 347-23, 367-11, 442-4.
III, 32-1, 214-21.
Yabaku suwı=Kaşğar dağlarından başlayan və Fərqanə Özçəndinə axan bir çayın adı.
III, 38-16.
Yafəs=Nuh peyğəmbərin oğlu.
I, 77-5.
Yafğu=xaqandan iki dərəcə aşağı titul.
III, 35-4.
Yafğu=Barsğan yaxınlığında bir şəhər adı.
III, 35-6.
Yafğu art=bu şəhərə yaxın bir yoxuşun adı.
III, 35-7.
Yafınç=1) Ilaya yaxın bir şəhər adı. 2) Bir çayın adı.
I, 130-2.
III, 324-22.
Yağan Tegin=kişi adı.
III, 33-2.
Yağma=bir türk boyu.
I, 77-17, 104-4, 106-7, 124-4, 147-24, 155-22, 170-12, 198-6, 200-16, 350-20, 406-13, 408-3, 454-22.
III, 36-23, 68-26, 143-11, 195-13, 212-22.
Kara yağma=həmin boyun başqa adı.
III, 36-24.
Yağma=Taraza yaxm bir türk kəndi
III, 36-25.
Yamar=türk elində bir çayın adı.
I, 104-10, 146-20.
II, 35-19.
III, 32-2.
Yamar=yabaku qırlarında bir yer adıdır ki, Yamar çayı buradan axır.
III, 32-2.
Yarkənt=bir şəhər adı.

I, 466-22.

Yawlak Sarığ=bir bəyin adı.

III, 44-28.

Yazğır=iyirmi iki oğuz boyundan biri.

I, 128-15.

Yəcuc və məcuc=Maçin yaxınlığında dəniz, dağ və böyük səddin əngəl olması üzündən dilləri bilinməyən bir xalq.

I, 103-15.

Yəmək=bir türk boyu.

I, 77-15, 104-6, 106-14, 161-5, 340-9.

III, 32-26.

Yəmən=tanınmış bir ərəb ölkəsi.

I, 151-11.

Yenkənd=Dizruyin şəhərini türkcə adı.

III, 151-11, III, 151-13, 151-20.

Yetigən=yeddi qardaş deyilən ulduz.

III, 39-15.

Yıwa=iyirmi iki oğuz boyundan biri.

I, 128-8.

Yiz əwi tiz=Barsğana yaxm bir yayla.

III, 132-1.

Yolduz köl=Küçə, Kinqüt və uyğuraların sərhədində bir göl.

III, 141-5.

Yun arık=Balasağuna yaxan bir yayla adı.

III, 147-7.

Yunqu=Barman qəsəbəsinə axan iri bir çayın adı.

III, 320-6.

Zanbı art=Koçnqar başı ilə Balasağun arasmda sıldırım bir yer.

III, 379-9.

Zülqərneyn=bəzi tarixçilərin Böyük İskəndər sandıqları cahangir bir əfsanə qəhrəmanı.

I, 154-13, 172-21, 173-22, 363-2, 392-20, 442-12.

III, 358-22, 359-4, 359-17, 360-11, 360-16, 361-6, 361-12.

QEYDLƏR və İZAHLAR[18]

Kaylar

«Divan»da adı bir neçə dəfə çəkilən kay boyu haqqmda əlavə məlumat verilmir, ancaq bu boya mənsub bir kölənin qaçırıldığı (kaptı məninq kayımı) barədə şeirdən anlaşılır ki, kaylar türk deyildilər. Çünki savaşlarda digər boylardan əsir ahnan və fidyə ilə azad edilən heç bir qulun etnik mənşəyi göstərilmir. M.F.Köprülü kaylarm monqol mənşəli olduqlarmı, sonra türkləşdiklərini bildirir. Kay boyu Kaşğarinin xəritəsində Yamar çayımn qərbində, çomulların şimalında göstərihr.

Yabakular

Yabakular xalis türk idilər. Gərdizinin verdiyi məlumata görə, Yabaku karluqlardan olan, nə səbəbdənsə doqquz-oğuzlara sığınan bir adamın ləqəbidir. Doqquz-oğuzlar arasında yaşayan karluqlara başçı təyin edilən bu şəxsin idarəsindəki karluqlara «yabaku-karluq» deyilmişdir. «Divan» yazılan dövrdə Özkənd çayı «Yabaku suvı» adlanırdı. Lakin burada yabakular deyil, əzgişlər yaşayırdılar. Yabakular isə Yamar çayı sahilində məskunlaşmışdılar. Bu gün yerli türklərim Ob çayına Omar və ya Umar dediklərini nəzərə alsaq, belə nəticəyə gələ biləriк ki, «Divan»da Yamar suyu adlanan çay elə Ob çayıdır.

M.F.Köprülü belə hesab edir ki, yabakular çincə pa-ye-kou, Kül-Tigin kitabəsində isə yerbayurku adlanan türk boyudur.

Yabakular basmıllarla və Qaraxanilərlə qanlı savaşlara girmişlər. Guya onların 700 min əsgəri varmış, lakin yenə də islam sərkərdəsi Bəgəç Arslan Qazi 40 minlik ordu ilə yabakuları məğlub etmişdir. Yabakular sonrakı dövrdə karluqlarm arasında ərimişlər.

Yəməklər

Yəməklər barədə də məlumat çox azdır. Bəzi tarixçilər onları məhz kimək tayfalarının qahğı sayırlar. Onlar XI əsrdə İrtış çayının yuxarı axarmda yaşayırdılar. Təxminən bir əsr əvvəl həmin yerdə 7 boydan ibarət olan kiməklər məskun idilər. Bunlardan birinin adı imək, digəri-

[18] Bəzi boylar, məsələn, yabakular, kaylar və s. haqqında mənbələrdə məlumat olduqca azdır və həmin mənbələr geniş oxucu kütləsi üçün əlçatmazdır. Ona görə də bu qeydləri veririk.

nin adı isə kıfçak idi. Ehtimal ki, kiməklərin bir qismi yəmək, qalan qismi isə kıfçak (qıpçaq) adı altında yenidən formalaşmışdır. Mahmud Kaşğari yəməkləri qıpçaqlardan hesab etdiyini, lakin qıpçaqların özlərini onlarla qohum saymadıqlarım yazmışdır. O, İrtış çaymm yəmək bozqırmdan axdığmı göstərmiş, yəməklərin igidliyini vəsf edən bir neçə bənd şeir vermişdir.

Tat

«Divan»da bu söz «fars», «tacik» və ümumən iranlı mənasında işlənir. Mahmud Kaşğarinin yazdığına görə, «Tat Tavğaç» ifadəsinin tərkibindəki «tat» sözü farsları, «Tavğaç» sözü isə türkləri ifadə edir. Lakin yenə onun yazdığına görə, yağmalar və tuxsılar məhz uyğurlara tat deyirdilər. Doğrudan da, farsların Tavğaç bölgəsi ilə heç bir əlaqəsi yox idi, uyğurlar isə lap yaxmhqda yaşayırdılar. Buradan belə bir məntiqi nəticə çıxarmaq olar ki, İrana yaxın bölgədəki türklər «tat» sözü ilə farsları və digər iransoylu xalqları, uyğur sərhədindəki türklər isə həmin sözlə uyğurları adlandırmışlar.

Bəçənəklər

Peçeneqlər XI əsrdə Cim (Emba) ilə Yayık (Ural) çayları arasında yaşayırdılar. Onların bir qolu isə Qara dənizin şimalmdakı topraqlara hakim idi. Peçeneqlər X əsrdə dəfələrlə ruslarla savaşmışlar. 972-ci ildə peçeneq başbuğu Kürə Kiyev knyazı Svyatoslavı məğlub edərək öldürmüşdür. 1036-cı ildə ruslar onlara qalib gəlmiş, peçeneqlər Aşağı Dunay sahillərinə enmişlər. 1048-ci ildən sonra onların bəzi boyları Bizans ordusunda xidmətə girmiş, Anadoluya yerləşmişlər. 1050-ci ildən etibarən peçeneqlər bütün Balkanları və Trakyanı tutmuş, bu üzdən 1081-91-ci illərdə Bizansla savaşmışlar. 1091-ci ildə Bizansın müttəfiqi olan qıpçaqlar (kumanlar) peçeneqləri Meriç çayı sahilində tarmar etmiş və onlar bir daha özlərinə gələ bilməmişlər.

Uyğurlar

Uyğurlar kağızı və literi (mətbəə şriftini) kəşf etmiş bir türk boyudur. XI əsrdə onlar Urumçi, Turfan, Beş-Balık və Hami şəhərlərində və ətrafdakı bölgələrdə yaşayırdılar. Kan-su bölgəsindəki sarı uyğurlar tanqutların hakimiyyəti altma girmiş, bir qismi isə qərbə köç etmişdi. «Divan»da uyğurlar haqqında xeyli məlumat var. Onlarm İskəndərlə savaşları, şəhərləri, ləhcəsi, əlifbası, atalar sözləri barədə bilgilər verilir.

Çaruklar

M.Kaşğari çaruklar haqqmda qısa bilgi vermişdir: «Türklərdən bir oymaq olub Barçukda yaşayırlar. Barçuk Əfrasiyabın şəhəridir».

İÇİNDƏKİLƏR:

SUNUŞ (Kutlu Hakan Süleyman DEMİREL) 5
IV cildə önsöz (Ramiz ƏSKƏR) 7
A hərfi 14
B hərfi..... 63
C hərfi 123
Ç hərfi 124
D hərfi.....157
E hərfi 159
Ə hərfi 167
F hərfi 196
G hərfi..... ..... .197
H hərfi.....198
X hərfi.....199
I hərfi..... 201
İ hərfi..... 209
J hərfi..... 226
K hərfi.....227
L hərfi 363
M hərfi.....364
N hərfi..... 375
O hərfi 378
Ö hərfi 402
P hərfi 422
R hərfi 426
S hərfi 427
Ş hərfi 492
T hərfi 495
U hərfi 596
Ü hərfi 618
V hərfi.....631
Y hərfi.....632
Z hərfi.....718
Xüsusi adlar.....719
Qeydlər və izahlar (Ramiz ƏSKƏR).....747

Ramiz ƏSKƏR

1954-cü ildə Amasiya rayonunun Qaraçanta kəndində ziyalı ailəsində doğulmuşdur.

Orta məktəbi qızıl medalla başa vurduqdan sonra **1978**-ci ildə M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsini bitirmişdir.

1978–83-cü illərdə «Azərbaycanın səsi» radiosunda redaktor işləmişdir.

1983–84-cü illərdə yeddi dildə nəşr olunan «Azərbaycan bu gün» jurnalının baş redaktoru olmuşdur.

1984–91-ci illərdə kiril, latın və ərəb əlifbaları ilə çıxan və Azərbaycanda ilk milli-demokratik mətbuat orqanı olan «Odlar yurdu» qəzetinin baş redaktoru vəzifəsində çalışmışdır.

1991–93-cü illərdə «Hürriyet» qəzetinin (İstanbul) və Uluslararası Basın Ajansının (Ankara) Qafqaz və Orta Asiya ölkələri üzrə xüsusi müxbiri, **1993–97**-ci illərdə «Yeni Forum» jurnalının (Ankara) Azərbaycan təmsilçisi olmuşdur.

1993–94-cü illərdə Xarici Turizm Şurasının mətbuat idarəsinin rəisi işləmişdir.

1994–96-cı illərdə «XXI əsr» qəzetinin baş redaktoru olmuşdur.

1992–97-ci illərdə Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin (AJB) katibi olmuşdur.

1997-ci ildən AJB-nin baş katibidir. Jurnalistika sahəsində «**Qızıl qələm**», «**Həsən bəy Zərdabi**», «**Humay**», Türkiyənin «**Yeni Orxon**» və Küveytin «**İslama xidmət**» mükafatlarına layiq görülmüşdür. Beynəlxalq Mətbuat İnstitutunun (**Vyana**), Beynəlxalq Jurnalistlər Birlikləri Konfederasiyası (**Moskva**) idarə heyətinin, Avrasiya Jurnalistlər Konfederasiyası (Ankara) idarə heyətinin üzvüdür. Dəfələrlə ABŞ, Almaniya, Rusiya, Türkiyə, Çin, Balkan, Qafqaz, Orta Asiya və ərəb ölkələrində Azərbaycanı təmsil etmişdir. Azərbaycanda və xaricdə çap olunmuş min beş yüzdən artıq məqalənin müəllifidir

Filologiya elmləri namizədidir. «Qutadğu Bilig» əsəri üzrə müdafiə etmişdir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Folklor İnstitutunun böyük elmi işçisidir.

Bakı Dövlət Universitetinin filologiya və jurnalistika fakültələrində «Türk mədəniyyət tarixi», «Türk yazılı abidələri», «Kitabi-Dədə Qorqud», «Qutadğu Bilig», «Divanü lüğat-it-türk» fənləri üzrə dərs deyir. Tarixə, filologiyaya və jurnalistikaya dair bir sıra elmi əsərlər və kitablar («İqlimdən iqlimə, təqvimdən təqvimə». Bakı, İşıq, 1987; «Qutadğu Bilig», Bakı, Elm, 2003, 320 səh. və s.) yazmışdır.

Yusif Balasağunlunun «Qutadğu Bilik–Xoşbəxtliyə aparan elm», Faruq Sümərin «Oğuzlar», Bahəddin Ögəlin «Türk mifologiyası», Erik Fixteliusun «Jurnalistikanın on qızıl qaydası» və digər kitabları ana dilimizə çevirmişdir.

Evlidir, Leyla və Ayla adlı iki qızı, Atilla adlı bir oğlu var.

Azərbaycan, rus, türk, alman və erməni dillərini bilir.

Mahmud al-Kashgari. Compendium of the Turkic Dialects
(Diwan Lugat at-Turk). İn 4 Parts, Part IV.
Baku, "Ozan", 2006, 752 p.

Edited and Translation with
İntroduction and İndices by
Dr. Ramiz ASKER

Edited by
Prof.Dr. Tofik HAJİYEV
C.Member of National Academy
of Sciences of Azerbaijan,
Honorary Member
of Turkish Languages Society

Reviewed by
Prof.Dr. Nizami JAFAROV
C.Member of National Academy
of Sciences of Azerbaijan

Advised by
Prof.Dr. Hüseyn İSMALOV
Prof.Dr. Mamedali KIPÇAK
Prof.Dr. Azizkhan TANRIVERDİ

Махмуд Кашгарский. Диваиу лугат ит-тюрк
(Словарь тюркских изыков). В 4-х томах, том IV.
Ваку, «Озаи», 2006, 752 стр.

Перевел п
подготовил к пепати
Рамиз АСКЕР

Научиый редактор:
чл.-корр. НАН Азербайджана,
почетиый илеи
Турецкого Лнигвистинеского Обшества,
заслуженный аеятель иауки,
профессор Тофик ГАДЖНЕВ

Реаензент:
чл.-корр. НАН Азербайджана,
профессор Низаэи ДЖАФАРОВ

Консультант:
профессор Гусейи НСМАНЛОВ
профессор Мамедали КЬНІЧАК
профессор Азизхаи ТАНРЫВЕРДН

Mahmud KAŞĞARİ. «DİVANÜ LÜĞAT-İT-TÜRK».
DÖRD CİLDDƏ. IV CİLD.
Bakı, «Ozan», 2006, 752 səh.

Tərcümə edən və
nəşrə hazırlayan:
Ramiz ƏSKƏR

Elmi redaktor:
AMEA-nın müxbir üzvü,
Türk Dil Qurumunun fəxri üzvü,
əməkdar elm xadimi,
filologiya elmləri doktoru,
professor Tofiq HACIYEV

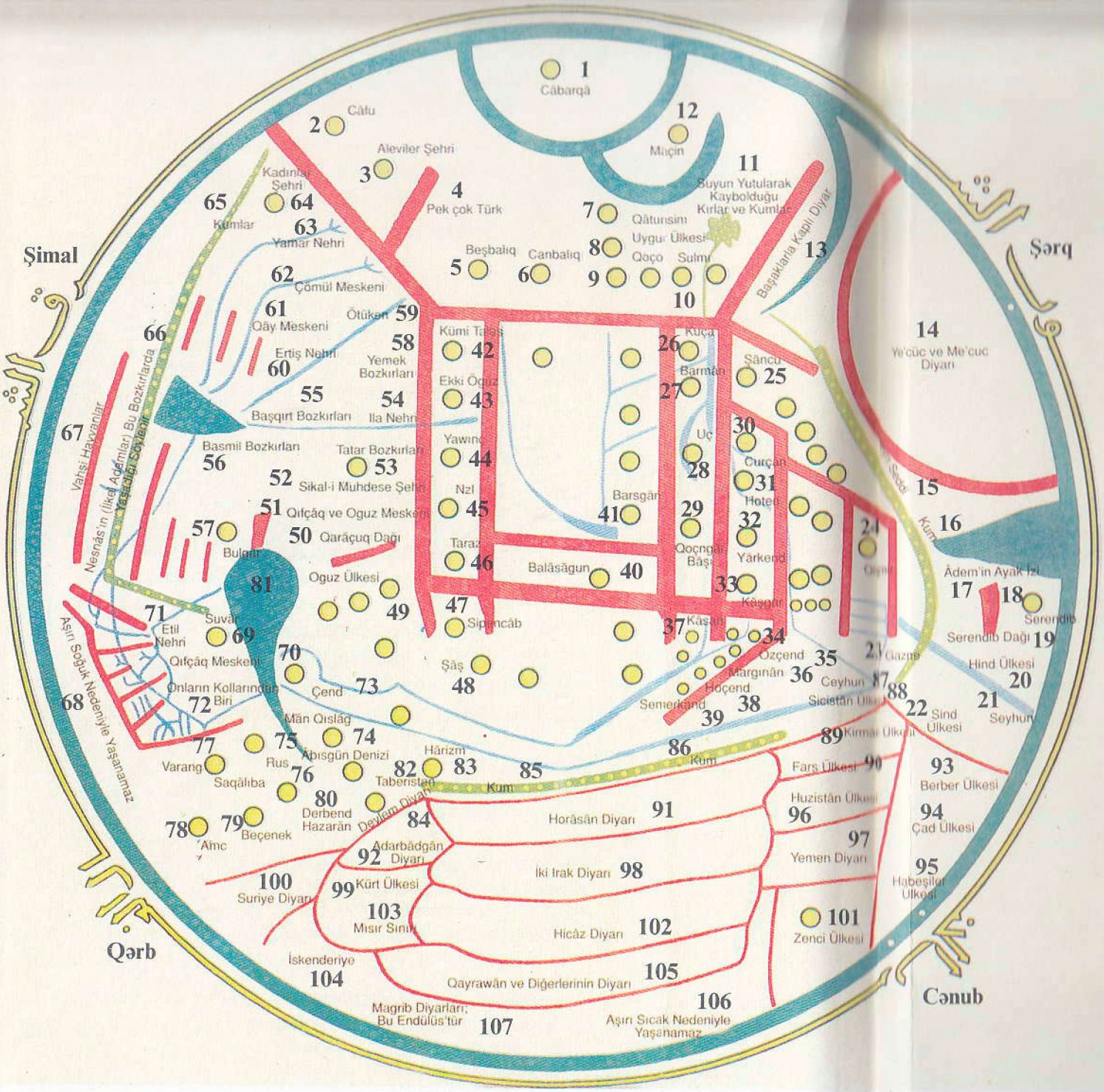
Rəyçi:
AMEA-nın müxbir üzvü,
filologiya elmləri doktoru,
professor Nizami CƏFƏROV

Məsləhətçilər:
professor Hüseyn İSMAYILOV
professor Məmmədəli QIPÇAQ
professor Əzizxan TANRIVERDİ

Nəşriyyatın direktoru: Asif RÜSTƏMLİ
Texniki redaktor və dizayner: Atilla
Korrektor: Leyla

Çapa imzalanmışdır: 11 sentyabr 2006-cı il.
Format: 70x100, 1/16.
Fiziki çap vərəqi: 47.
Sifariş № 11. Tiraj: 1000 nüsxə.
Qiyməti müqavilə ilə.

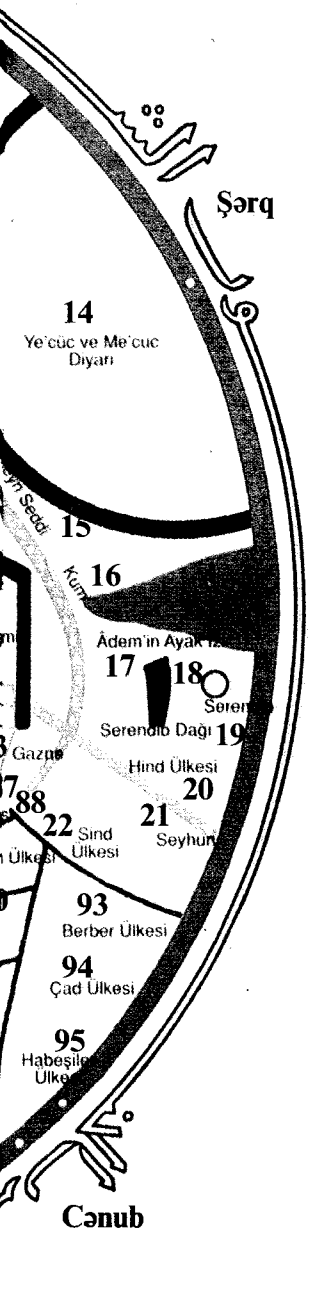
«Delta qrup» MMC-nin mətbəəsində hazır
diapozitivlərdən istifadə olunmaqla
ofset üsulu ilə çap edilmişdir.
Bakı şəh., H.Zərdabi küç., 39ª

Mahmud Kaşğarinin çəkdiyi və «Divanü lüğat-it-türk»ə əlavə etdiyi dünya xəritəsinin latın əlifbası ilə verilən var
Dənizlər yaşıl, çaylar mavi, dağlar qırmızı, şəhərlər sarı, səhralar sarı-qırmızı rənglə göstərilmişdir.

Xəritədəki coğrafi məkanları, şəhər, məntəqə, ölkə və hey adlarını, eləcə də digər işarələri nömrələyərək cədvəl halına saldıq, tanınmaları üçün bəzi şəhər və ölkələrin müasir adlarını da göstərdik (R.Ə.).

1	Çaparka: Yaponiya	37	Kuşan	73	Çənd
2	Cafu: Yava	38	Xocənd	74	Monteqlak
3	Ələvilər şəhəri	39	Səmərqənd	75	Rus
4	Çox türk yaşayan bölgə	40	Balasağun	76	Sülhçülər ölkəsidir
5	Beşbalık	41	Banağın	77	Vrank: Firəng
6	Çanbalık	42	Kilisi Tuləs	78	İnsanız
7	Katun sini	43	İki okiz	79	Bəçənək
8	Uyğur ölkəsi	44	Yafur	80	Xəzərlərin Dərbəndi
9	Koço	45	Nuzil	81	Ahisgün: Xəzər dənizi
10	Sülmi	46	Turuc Tuləs	82	Təbəristan
11	Daşlı-qumlu, susuz yer	47	İşpicak: Çəmkənd	83	Sərəxs
12	Maçin: Tavğaç	48	Şaş: Daşkənd	84	Dəyləm
13	Kuşan	49	Oğuzların ölkəsi	85	Səhra
14	Yəcuc-məcuc ölkəsi	50	Qaraçuq dağı	86	Səhra
15	Səddi-Zülqərneyn	51	Qıpçaqların məskəni	87	Çeyhun: Amu-Dəryə
16	Səhra	52	Macar və oğuz bölgəsi	88	Sümən
17	Adəmin ayaq izi	53	Tatar bozqırı	89	Kirmən
18	Sərəndib: Seylon	54	İla çayı	90	Fars
19	Sərəndib dağı	55	Başğırt bozqırı	91	Xarəzm
20	Hind ölkəsi	56	Bəsmil bozqırı	92	Azərbaidqan: Azərbaycan
21	Seyhun: Sır-Dəryə	57	Bulğar	93	Berber ölkəsi
22	Sind ölkəsi	58	Yəmək bozqırı	94	Zəd ölkəsi: Çad
23	Qəznə	59	Ötükən	95	Habəş ölkəsi: Efiopiya
24	Kəşmir	60	Ərtiş çayı: İrtış	96	Xuzistan
25	Şançu	61	Kuylərin məskəni	97	Yəmən
26	Kuça	62	Çomulların məskəni	98	İraqeyn: Ərəb və əcəm İraqı
27	Barman	63	Yəmər çayı	99	Kürd ölkəsi
28	Uç	64	Qədimlər şəhəri	100	Şəm: Dəməşq
29	Koçnqkər başı	65	Səhra	101	Zəngi ölkəsi: Zənzibar
30	Cürcan	66	Nəsnəsiz yaşayan yer	102	Hicaz
31	Xotən	67	Yəksi heyvanlar bölgəsi	103	Misir
32	Yarkənd	68	Yaşayışsız soyuq iqlim	104	İskəndəriyyə
33	Kaşğar	69	Savar	105	Əcəmin ölkəsi və bucağıdır
34	Özçənd	70	Qıpçaqların məskənləri	106	Yəcuc, əbucəm isti iqlim
35	Sovuk	71	Ətil çayı: Volqa	107	Məğrib torpaqları və ölkələri
36	Fərqanə	72	Qıpçaqların bir qolu	Hazırladı: Rəsmiyə Əskər	

n əlifbası ilə verilən variantı. Bu xəritədə Balasağun şəhəri mərkəz olaraq qəbul edilmişdir.
rilmişdir.